

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

66-7 NC

303390282U

ARISTOTELIS

O P E R A

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

ACCEDUNT

INDICES SYLBURGIANI.

TOMUS X.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO.

MDCCCXXXVII.

ARISTOTELIS
DE REPUBLICA LIBRI VIII

ET

ŒCONOMICA

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

ACCEDUNT

RERUMPUBLICARUM RELIQUIÆ

EX EDITIONE C. F. NEUMANN.

OXONII,
E TYPOGRAPHICO ACADEMICO.

MDCCCXXXVII.

INDEX CODICUM.

Q. Marcianus 200.

I^b. Coislinianus 161.

M^b. Marcianus 213.

Q^b. Laurentianus 81 5.

R^b. Laurentianus 81 6.

S^b. Laurentianus 81 21.

T^b. Urbinas 46.

U^b. Marcianus append. 4 3.

V^b. Palatinus 160.

W^b. Christinæ reginæ 125.

X^b. Vaticanus 342.

Parisiensis 1857.

Parisiensis 1858.

Parisiensis 2023.

Parisiensis 2025.

Parisiensis 2551.

ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ Α.

4

ἘΠΕΙΔΗ πᾶσαν πόλιν ὁρῶμεν κοινωνίαν τινὰ οὖσαν καὶ πᾶσαν κοινωνίαν ἀγαθοῦ τινὸς ἕνεκεν συνεστηκυίαν (τοῦ γὰρ εἶναι δοκοῦντος ἀγαθοῦ χάριν πάντα πράττουσι πάντες), δῆλον ὡς πᾶσαι μὲν ἀγαθοῦ τινὸς στοχάζονται, μάλιστα δέ, καὶ τοῦ κυριωτάτου πάντων, ἡ πασῶν κυριωτάτη καὶ πάσας περιέχουσα τὰς ἄλλας· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ καλουμένη πόλις καὶ ἡ κοινωνία ἡ πολιτική. Ὅσοι μὲν οὖν οἶονται πολιτικὸν καὶ βασιλικὸν καὶ οἰκονομικὸν καὶ δεσποτικὸν εἶναι τὸν αὐτόν, οὐ καλῶς λέγουσιν· πλήθει γὰρ καὶ ὀλιγότητι νομίζουσι διαφέρειν, ἀλλ' οὐκ εἶδει τούτων ἕκαστον, οἷον ἂν μὲν ὀλίγων, δεσπότην, ἂν δὲ πλειόνων, οἰκονόμον, ἂν δ' ἔτι πλειόνων, πολιτικὸν ἢ βασιλικόν, ὡς οὐδὲν διαφέρουσιν μεγάλην οἰκίαν ἢ μικρὰν πόλιν, καὶ πολιτικὸν δὲ καὶ βασιλικόν, ὅταν μὲν αὐτὸς ἐφεσθήκη, βασιλικόν, ὅταν δὲ κατὰ λόγους τῆς ἐπιστήμης τῆς τοιαύτης, κατὰ μέρος ἄρχων καὶ ἀρχόμενος, πολιτικόν. Ταῦτα δ' οὐκ ἔστιν ἀληθῆ. Δῆλον δ' ἔσται τὸ λεγόμενον ἐπισκοποῦσι κατὰ τὴν ὑψηγμένην μέθοδον. Ὡσπερ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ σύνθετον μέχρι τῶν ἀσυνθέτων ἀνάγκη διαιρεῖν (ταῦτα γὰρ ἐλάχιστα μόρια τοῦ παντός), οὕτω καὶ πόλιν ἐξ ὧν σύγκειται σκοποῦντες ὀφόμεθα καὶ περὶ τούτων μᾶλλον, τί τε διαφέρουσιν ἀλλήλων, καὶ εἴ τι τεχνικὸν ἐνδέχεται λαβεῖν περὶ ἕκαστον τῶν ρηθέντων.

Εἰ δὴ τις ἐξ ἀρχῆς τὰ πράγματα φνόμενα βλέψειεν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐν τούτοις κάλλιστ' ἂν οὕτω

Codices Q. Ib. Mb. Qb. Sb. Tb. Ub. Vb. Wb.

^a εἰδῆ Tb. ^b ἐφεσθήκει Q. Tb. ^c κατὰ τοὺς λόγους Ib. ^d γὰρ om. Mb. ^e εἴ τι ἔτι Sb.

VOL. X.

B

2 θεωρήσειεν. Ἀνάγκη δὴ πρῶτον ἰσυνδύζεσθαι τοὺς ἀνευ ἀλλήλων μὴ δυναμένους εἶναι, οἷον θῆλυ μὲν καὶ ἄρρεν τῆς γενέσεως ἕνεκεν (καὶ τοῦτο οὐκ ἐκ προαιρέσεως, ἀλλ' ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις καὶ φυτοῖς φυσικὸν τὸ ἐφίεσθαι, οἷον αὐτό, εἰ τοιοῦτον καταλιπεῖν ἕτερον), ^h ἄρχον δὲ φύσει καὶ ἀρχόμενον διὰ τὴν σωτηρίαν· τὸ μὲν γὰρ δυνάμενον τῇ διανοίᾳ προορᾶν ἄρχον φύσει καὶ δεσπότην φύσει, τὸ δὲ δυνάμενον τῷ σώματι ταῦτα ποιεῖν ἀρχόμενον καὶ φύσει δού-
3 λον. Διὸ δεσπότη καὶ δούλῳ ταῦτ' συμφέρει. Φύσει μὲν οὖν διώρισται τὸ θῆλυ καὶ τὸ δούλον. Οὐθὲν γὰρ ἡ φύσις ποιεῖ τοιοῦτον οἷον χαλκοτύποι τὴν Δελφικὴν ⁱ μάχαιραν πενιχρῶς, ἀλλ' ἐν πρὸς ἓν οὕτω γὰρ ἂν ἀποτελοῖτο κάλιστα τῶν ὀργάνων ἕκαστον, μὴ πολλοῖς ἔργοις ἀλλ' ἐνὶ
4 δουλεῖν. Ἐν δὲ τοῖς βαρβάροις τὸ θῆλυ καὶ δούλον τὴν αὐτὴν ἔχει τάξιν. Αἴτιον δ' ὅτι τὸ φύσει ἄρχον οὐκ ἔχουσιν, ἀλλὰ γίνεται ἡ κοινωνία αὐτῶν δούλης καὶ δούλον. Διό φασιν οἱ ποιηταί

βαρβάρων δ' Ἑλλήνας ἄρχεω εἰκός,

5 ὥς ταῦτ' οὖν φύσει βάρβαρον καὶ δούλον ὄν. Ἐκ μὲν οὖν τούτων τῶν δύο κοινωνιῶν οἰκία πρώτη, καὶ ὀρθῶς Ἡσιόδος εἶπε ποιήσας

οἶκον μὲν πρότιστα γυναῖκά τε βούν τ' ἀροτῆρα·

ὁ γὰρ βούς ἀντ' οἰκέτου τοῖς πένησιν ἐστίν. Ἡ μὲν οὖν εἰς πᾶσαν ἡμέραν συνεστηκυῖα κοινωνία κατὰ φύσιν οἶκος ἐστίν, οὗς ^k Χαρώνδας μὲν καλεῖ ^l ὁμοσιπύους, Ἐπιμενίδης δὲ ὁ Κρῆς ^m ὁμοκάπους· ἡ δ' ἐκ πλείονων οἰκῶν κοινωνία πρώτη
6 χρήσεως ἕνεκεν μὴ ἐφημέρου κώμης. Μάλιστα δὲ κατὰ φύσιν ὅμοιος οἶκος ἡ κώμη ἀποικία οἰκίας εἶναι· οὗς καλοῦσιν οἱ τινας ὁμογάλακτας παῖδας τε καὶ παίδων παῖδας. Διὸ καὶ τὸ πρῶτον ⁿ ἐβασιλεύοντο αἱ πόλεις, καὶ νῦν ἔτι τὰ ἔθνη· ἐκ βασιλευμένων γὰρ συνῆλθον. Πᾶσα γὰρ οἰκία βασιλεύ-

^f συνδιάζεσθαι Sb. ^g τοιοῦτο Mb. ^h ἄρχην Tb. ⁱ μάχαιραν Tb.

^k χερῶδας Q. ^l ὁμοσιπίους corr. Mb. ^m ὁμοκάππους Parisiensis. 1857.

ⁿ ἐκβασιλεύοντο Q.

εται ὁπὸ τοῦ πρεσβυτάτου, ὥστε καὶ αἱ ἀποικίαι διὰ τὴν συγγένειαν. Καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὃ λέγει Ὁμηρος,

θεμιστεύει δὲ ἕκαστος

παῖδων ἢδ' ἀλόχων.

Σποράδες γάρ· καὶ οὕτω τὸ ἀρχαῖον φέκουν. Καὶ τοὺς θεοὺς δὲ διὰ τοῦτο πάντες φασὶ βασιλεύεσθαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ μὲν ἔτι καὶ νῦν, οἱ δὲ τὸ ἀρχαῖον ἐβασιλεύοντο· ὥσπερ δὲ καὶ τὰ εἶδη ἐαυτοῖς ἀφομοιοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ τοὺς βίους τῶν θεῶν. Ἡ δ' ἐκ πλειόνων κωμῶν κοινωνία τέλειος πόλις, ἡ δὴ πάσης ἔχουσα πέρας τῆς αὐταρκαίας ὡς ἔπος εἰπεῖν, γινομένη μὲν οὖν τοῦ ζῆν ἔνεκεν, οὐσα δὲ τοῦ εἶ ζῆν. Διὸ πᾶσα πόλις φύσει ἐστίν, εἴπερ καὶ αἱ πρῶται κοινωνίαι· τέλος γὰρ αὕτη ἐκείνων, ἡ δὲ φύσις τέλος ἐστίν· οἶον ἡ γὰρ ἕκαστόν ἐστι τῆς γενέσεως τελεσθείσης, ταύτην φαμέν τὴν φύσιν εἶναι ἐκάστου, ὥσπερ ἀνθρώπου, ἵππου, οἰκίας. Ἔτι τὸ οὐ ἔνεκα καὶ τὸ τέλος βέλτιστον· ἡ δ' αὐτάρκεια ὁ τέλος καὶ βέλτιστον. Ἐκ τούτων οὖν φανερόν ὅτι τῶν φύσει ἡ πόλις ἐστὶ, καὶ ὅτι ἄνθρωπος φύσει πολιτικὸν ζῷον, καὶ ὁ ἀπολις διὰ φύσιν καὶ οὐ διὰ τύχην ἥτοι φαῦλός ἐστιν ἢ κρείττων ἢ ἄνθρωπος, ὥσπερ καὶ ὁ ὑφ' Ὁμήρου λοιδορηθεὶς

ἄφρητωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιος.

Ἄμα γὰρ φύσει τοιοῦτος καὶ πολέμου ἐπιθυμητής, ἅτε περ ἡ ἀζυξ ὦν ὥσπερ ἐν πεττοῖς. Ἰδιότι δὲ πολιτικὸν ὁ ἄνθρωπος ζῷον πάσης μελίττης καὶ παντὸς ἀγελαίου ζῷου μᾶλλον, δηλον. Οὐθὲν γάρ, ὡς φαμέν, μάτην ἢ φύσις ποιεῖ, λόγον δὲ μόνον ἄνθρωπος ἔχει τῶν ζῷων. Ἡ μὲν οὖν φωνὴ τοῦ λυπηροῦ καὶ ἡδέος ἐστὶ σημεῖον, διὸ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει ζῷοις· μέχρι γὰρ τούτου ἡ φύσις αὐτῶν ἐλήλυθεν, ὥστε αἰσθάνεσθαι τοῦ λυπηροῦ καὶ ἡδέος καὶ ταῦτα ση-

ο ὑπὲρ Sb. ρ κοινωνία om. Mb. q γὰρ om. Sb. r ἡ—βελτιστον om. Q.Mb.Tb. s τέλος] καὶ τέλος Ib. t ὥσπερ Sb. v ἀφρητωρ Q, ἀφρητωρ Sb.Tb. w ἀζυξ ὦν] lacunam Q.Mb.Tb. x πεττοῖς Mb. y διὰ Sb.Tb. z ἐστὶ—ἡδέος om. Q.Sb.Tb. a προῆλθεν Mb. b ὥστε αἰσθάνεσθαι τοῦ] τοῦ ἔχειν αἰσθῆσιν Ib. c σημαίνει Mb.

μαίνειν ἀλλήλοις. Ὁ δὲ λόγος ἐπὶ ^dτῷ δηλοῦν ἐστὶ τὸ
 συμφέρον καὶ τὸ βλαβερὸν, ὥστε καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀδι-
 12 κόν. Τοῦτο γὰρ πρὸς τὰλλα ζῶα τοῖς ἀνθρώποις ἴδιον, τὸ
 μόνον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ καὶ δικαίου καὶ ἀδίκου καὶ τῶν ἄλ-
 λων αἰσθησιν ἔχειν. Ἡ δὲ τούτων κοινωνία ποιεῖ οἰκίαν καὶ
 πόλιν. Καὶ πρότερον δὴ τῇ φύσει πόλις ^eἢ οἰκία καὶ ἔκα-
 13 στος ἡμῶν ἐστίν. Τὸ γὰρ ὅλον πρότερον ἀναγκαῖον εἶναι
 τοῦ μέρους· ἀναιρουμένον γὰρ τοῦ ὅλου οὐκ ἔσται πούς οὐδὲ
 χεῖρ, εἰ μὴ ὁμωνύμως, ὥσπερ εἴ ^fτις ^gλέγει τὴν λιθίνην
 διαφθαρεῖσα γὰρ ἔσται τοιαύτη. Πάντα δὲ τῷ ἔργῳ ὥρι-
 σται καὶ τῇ δυνάμει, ὥστε μηκέτι τοιαῦτα ὄντα οὐ λεκτέον
 14 τὰ αὐτὰ εἶναι, ἀλλ' ὁμώνυμα. Ὅτι μὲν οὖν ἡ πόλις ^hκαὶ
 φύσει καὶ ⁱπρότερον ἢ ἕκαστος, δῆλον· εἰ γὰρ μὴ αὐτάρκης
 ἕκαστος χωρισθείς, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις μέρεσιν ἔξει πρὸς τὸ
 ὅλον· ὁ δὲ μὴ δυνάμενος κοινωνεῖν, ἢ μηθὲν δεόμενος δι' αὐτ-
 15 ἄρκειαν, οὐθὲν μέρος πόλεως, ὥστε ἢ θηρίον ἢ θεός. Φύσει
 μὲν οὖν ἡ ὁρμὴ ἐν πᾶσιν ἐπὶ τὴν τοιαύτην κοινωνίαν· ὁ δὲ
^kπρῶτος συστήσας μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος. Ὡσπερ γὰρ
 καὶ τελεωθὲν βέλτιστον τῶν ζῴων ἀνθρωπός ἐστιν, οὕτω καὶ
 16 χωρισθὲν νόμου καὶ δίκης χερίστον πάντων. Χαλεπωτάτη
 γὰρ ἀδικία ἔχουσα ὅπλα· ὁ δ' ἀνθρωπος ὅπλα ἔχων ⁱφύεται
 φρονήσει καὶ ἀρετῇ, οἷς ἐπὶ τὰναντία ἔστι χρῆσθαι μάλιστα.
 Διὸ ἀνοσιώτατον καὶ ἀγριώτατον ἄνευ ἀρετῆς, καὶ πρὸς
 ἀφροδίσια καὶ ἐδωδὴν χερίστον. Ἡ δὲ δικαιοσύνη πολιτι-
 κόν· ἡ γὰρ δίκη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν· ἡ δὲ δίκη
 τοῦ δικαίου κρίσις.

- 3 Ἐπεὶ δὲ φανερόν ἐξ ὧν μορίων ἡ πόλις συνέστηκεν, ^mἀναγ-
 καῖον ⁿπερὶ οἰκονομίας εἰπεῖν πρότερον· πᾶσα γὰρ πόλις ἐξ
 οἰκῶν σύγκειται. Οἰκίας δὲ μέρη, ἐξ ὧν αὖθις οἰκία συνί-
 σταται· οἰκία δὲ τέλειος ἐκ δούλων καὶ ἐλευθέρων. Ἐπεὶ

^d τῷ τὸ Sb. ^e ἢ Sb. ^f τι Tb. ^g λέγοι Ib. ^h καὶ ante φύσει om. Ib. ⁱ προτέρα Q.Mb.Tb, προτέρως Sb. ^k πρῶτον Q.Mb.Sb.Tb. ^l φαίνεται Ib. ^m ἀνάγκη Q.Mb. nam Sb.Tb. om. quicquid est inter συνέστηκεν et δὲ ante τέλειος. ⁿ πρῶτον περὶ οἰκονομίας εἰπεῖν. πᾶσα γὰρ σύγκειται πόλις ἐξ οἰκῶν. οἰκονομίας δὲ Ib.

δ' ἐν τοῖς ἐλαχίστοις πρῶτον ἕκαστον ζητητέον, πρῶτα δὲ
 καὶ ἐλάχιστα μέρη οἰκίας δεσπότης καὶ δούλος καὶ πόσις καὶ
 ἄλλοχος καὶ πατήρ καὶ τέκνα, περὶ τριῶν ἂν τούτων σκεπτέον
 εἴη τί ἕκαστον καὶ ποῖον δεῖ εἶναι. Ταῦτα δ' ἐστὶ δεσπο-²
 τικὴ ^ο καὶ γαμικὴ (ἀνώνυμον γὰρ ἡ γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς σύ-
 ζευξις) καὶ τρίτον τεκνοποιητικὴ καὶ γὰρ αὕτη οὐκ ὠνόμα-
 σται ἰδίῳ ὀνόματι. Ἔστωσαν δ' αὐταὶ τρεῖς ἃς εἵπομεν.
 Ἔστι δὲ τι μέρος ὃ δοκεῖ τοῖς μὲν εἶναι οἰκονομία, τοῖς δὲ ³
 μέγιστον μέρος αὐτῆς ὅπως δ' ἔχει, θεωρητέον. Λέγω δὲ
 περὶ τῆς καλουμένης χρηματιστικῆς. Πρῶτον δὲ περὶ δε-
 σπότην καὶ δούλου εἵπωμεν, ἵνα τὰ τε πρὸς τὴν ἀναγκαίαν
 χρεῖαν ἴδωμεν, καὶ εἴ ^ρ τι πρὸς τὸ εἰδέναι περὶ αὐτῶν δυναί-
 μεθα λαβεῖν βέλτιον τῶν νῦν ὑπολαμβανομένων. Τοῖς μὲν ⁴
 γὰρ δοκεῖ ἐπιστήμη τέ τις εἶναι ἡ δεσποτεία, καὶ ἡ αὕτη
 οἰκονομία ^α καὶ δεσποτεία καὶ πολιτικὴ καὶ βασιλική, καθά-
 περ εἵπομεν ἀρχόμενοι· τοῖς δὲ παρὰ φύσιν τὸ δεσπόζειν.
 Νόμῳ γὰρ τὸν μὲν δούλον εἶναι τὸν δ' ἐλεύθερον, φύσει δ'
 οὐδὲν διαφέρειν. Διόπερ οὐδὲ δίκαιον βίαιον γάρ. Ἐπεὶ ⁴
 οὖν ἡ κτήσις μέρος τῆς οἰκίας ἐστὶ καὶ ἡ κτητικὴ μέρος τῆς
 οἰκονομίας (ἄνευ γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἀδύνατον καὶ ζῆν καὶ
 εὖ ζῆν), ὥσπερ ^τ δὲ ^ς ἐν ταῖς ὠρισμέναις τέχναις ἀναγκαῖον
^τ ἂν εἴη ὑπάρχειν τὰ οἰκεῖα ὄργανα, εἰ μέλλει ἀποτελεσθή-
 σσθαι τὸ ἔργον, οὕτω καὶ τῶν οἰκονομικῶν. Τῶν δ' ὀργά-²
 νων τὰ μὲν ἄψυχα τὰ δ' ἔμψυχα, οἷον τῷ κυβερνήτῃ ὃ μὲν
 οἷαξ ἄψυχον, ὃ δὲ πρῶρεὺς ἔμψυχον· ὃ γὰρ ὑπηρέτης ἐν
 ὀργάνῳ εἶδει ταῖς τέχναις ἐστίν. Οὕτω καὶ τὸ κτῆμα ὀρ-
 γανον πρὸς ζῶν ἐστι, καὶ ἡ κτήσις πλῆθος ὀργάνων ἐστί,
 καὶ ὁ δούλος κτῆμά ^ν τι ἔμψυχον, καὶ ὥσπερ ὄργανον ^π πρὸ
 ὀργάνων, πᾶς ὁ ὑπηρέτης. Εἰ γὰρ ἡδύνατο ἕκαστον τῶν ³
 ὀργάνων κελευσθὲν ἢ προαισθανόμενον ἀποτελεῖν τὸ αὐτοῦ
 ἔργον, ὥσπερ τὰ Δαιδάλου φασὶν ἢ τοὺς τοῦ Ἡφαισίου
 τρίποδας, οὓς φησὶν ὁ ποιητὴς αὐτομάτους θεῖον δύεσθαι

^ο καὶ ante γαμικὴ om. Mb. ^ρ τις Tb. ^α καὶ ἡ δεσποτεία Sb. ^τ δὲ
 om. Mb. ^ς ἐν om. Ib. ^τ ἂν om. Mb. ^ν τις Q. ^π πρὸς Sb.

ἀγῶνα, οὕτως αἱ κερκίδες ἐκέρκισον αὐταὶ καὶ τὰ πλήκτρα ἐκισθάριζον, οὐδὲν ἂν ἔδει οὔτε τοῖς ἀρχιτέκτοσιν ὑπηρετῶν
 4 οὔτε τοῖς δεσπόταις δούλων. Τὰ μὲν οὖν λεγόμενα ὄργανα ποιητικὰ ὄργανά ἐστι, τὸ δὲ κτῆμα πρακτικόν· ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς κερκίδος ἕτερόν τι γίνεται παρὰ τὴν χρῆσιν αὐτῆς, ἀπὸ δὲ τῆς ἐσθῆτος καὶ τῆς κλίνης ἢ χρῆσις μόνον. Ἔτι δ' ἐπεὶ διαφέρει ἡ ποιήσις εἶδει καὶ ἡ πράξις, ²δέονται δ' ἀμφοτέραι
 5 ὀργάνων, ἀνάγκη καὶ ταῦτα τὴν αὐτὴν ἔχειν διαφοράν. Ὁ δὲ βίος πράξις, οὐ ποιήσις ἐστίν· διὸ καὶ ὁ δούλος ὑπηρετῆς τῶν πρὸς τὴν πράξιν. Τὸ δὲ κτῆμα λέγεται ὥσπερ καὶ τὸ μόριον. Τό τε γὰρ μόριον οὐ μόνον ἄλλου ἐστὶ μόριον, ἀλλὰ καὶ ὅλως ἄλλου· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κτῆμα. Διὸ ὁ μὲν δεσπότης τοῦ δούλου δεσπότης μόνον, ἐκείνου δ' οὐκ ἔστιν ὁ δὲ δούλος οὐ μόνον δεσπότην δοῦλός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ὅλως
 6 ἐκείνου. Τίς μὲν οὖν ἡ φύσις τοῦ δούλου καὶ τίς ἡ δύναμις, ἐκ τούτων δηλον· ὁ γὰρ μὴ αὐτοῦ φύσει ἀλλ' ἄλλον, ἄνθρωπος δέ, οὗτος φύσει δοῦλός ἐστιν. Ἄλλου δ' ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅς ἂν κτῆμα ἢ ἄνθρωπος ὢν. Κτῆμα δὲ ὄργανον
 5 πρακτικόν καὶ χωριστόν. Πότερον δ' ἐστὶ τις φύσει τοιοῦτος ἢ οὐ, καὶ πότερον βέλτιον καὶ δίκαιόν τινι δουλεῖν ἢ οὐ, ἀλλὰ πᾶσα δουλεία παρὰ φύσιν ἐστὶ, μετὰ ταῦτα σκεπτέον. Οὐ χαλεπὸν δὲ καὶ τῷ λόγῳ θεωρῆσαι καὶ ἐκ
 2 τῶν γινομένων καταμαθεῖν. Τὸ γὰρ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι οὐ μόνον τῶν ἀναγκαίων ἀλλὰ καὶ τῶν συμφερόντων ἐστὶ, καὶ εὐθὺς ἐκ γενετῆς ἓνια διέστηκε τὰ μὲν ἐπὶ τὸ ἄρχεσθαι τὰ δ' ἐπὶ τὸ ἄρχειν. Καὶ εἶδη πολλὰ καὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων ἐστίν, καὶ αἰ βελτίων ἢ ἀρχὴ ἢ τῶν βελτιόνων
 3 ἀρχομένων, οἷον ἀνθρώπου ἢ θηρίου. Τὸ γὰρ ἀποτελούμενον ἀπὸ τῶν βελτιόνων βέλτιον ἔργον· ὅπου δὲ τὸ μὲν ἄρχει τὸ δ' ἄρχεται, ἐστὶ τι τούτων ἔργον. Ὅσα γὰρ ἐκ πλείονων συνέστηκε καὶ γίνεται ἐν τι κοινόν, εἴτε ἐκ συνεχῶν εἴτ' ἐκ διηρημένων, ἐν ἅσιν ἐμφαίνεται τὸ ἄρχον καὶ τὸ

² δέονται δ'] καὶ δέονται I^b.
 pr. M^b.

γ ἢ ἄνθρωπος] ἢ δούλος Q. I^b. et

ἀρχόμενον. Καὶ τοῦτο ἐκ τῆς ἀπάσης φύσεως ἐνυπάρχει⁴ τοῖς ἐμψύχοις· καὶ γὰρ ἐν τοῖς ² μὴ μετέχουσι ζωῆς ἐστὶ τις ἀρχή, οἷον ἀρμονίας. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως ἐξωτερικετέρας ἐστὶ σκέψεως, τὸ δὲ ζῶον πρῶτον συνέστηκεν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, ὣν τὸ μὲν ἄρχον ἐστὶ φύσει τὸ δ' ἀρχόμενον. Δεῖ δὲ σκοπεῖν ἐν τοῖς κατὰ φύσιν ἔχουσι μᾶλλον⁵ τὸ φύσει, καὶ μὴ ἐν τοῖς διεφθαρμένοις. Διὸ καὶ τὸν ³ βέλτιστα διακείμενον καὶ κατὰ σῶμα καὶ κατὰ ψυχὴν ἄνθρωπον θεωρητέον, ἐν ᾧ ταῦτο δῆλον· τῶν γὰρ μοχθηρῶν ^h ἢ μοχθηρῶς ἐχόντων δόξειεν ἂν ἄρχειν πολλάκις τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς διὰ τὸ φαῦλος καὶ παρὰ φύσιν ἔχειν. Ἔστι δ' οὖν, ⁶ ὥσπερ λέγομεν, πρῶτον ἐν ζῳῇ θεωρῆσαι καὶ δεσποτικὴν ἀρχὴν καὶ πολιτικὴν· ἡ μὲν γὰρ ψυχὴ τοῦ σώματος ἄρχει δεσποτικὴν ἀρχήν, ὁ δὲ νοῦς τῆς ὀρέξεως πολιτικὴν καὶ βασιλικὴν ἐν οἷς φανερόν ἐστιν ὅτι κατὰ φύσιν καὶ συμφέρον ⁷ τὸ ἄρχεσθαι τῷ σώματι ὑπὸ τῆς ψυχῆς καὶ τῷ παθητικῷ μορίῳ ὑπὸ τοῦ νοῦ καὶ τοῦ μορίου τοῦ λόγον ἔχοντος, τὸ δ' ἐξ ἴσου ἢ ἀνάπαλιν βλαβερόν πᾶσιν. Πάλιν ἐν ἀνθρώπῳ⁷ καὶ τοῖς ἄλλοις ζῳοῖς ὡσαύτως· τὰ μὲν γὰρ ἡμερα τῶν ἀγρίων βελτίω τὴν φύσιν, τούτοις δὲ ^d πᾶσι βέλτιον ἄρχεσθαι ὑπ' ἀνθρώπου τυγχάνει γὰρ σωτηρίας οὕτως. Ἔτι δὲ τὸ ἄρρεν πρὸς τὸ θῆλυ φύσει τὸ μὲν κρείττον τὸ δὲ χείρον, τὸ μὲν ἄρχον τὸ δ' ἀρχόμενον. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἀναγκαῖον εἶναι καὶ ἐπὶ ^e πάντων ἀνθρώπων. Ὅσοι μὲν οὖν ⁸ τοσοῦτον ^f διεστᾶσιν ὅσον ψυχὴ σώματος καὶ ἄνθρωπος θηρίου (διάκεινται ^g δὲ τοῦτον τὸν τρόπον, ὅσων ἐστὶν ἔργον ἢ τοῦ σώματος χρήσις, καὶ τοῦτ' ^h ἔστ' ἀπ' αὐτῶν βέλτιστον), οὗτοι μὲν εἰσι φύσει δούλοι, οἷς βέλτιόν ἐστιν ἄρχεσθαι ταύτην τὴν ἀρχήν, εἶπερ καὶ τοῖς εἰρημένοις. Ἔστι ⁹ γὰρ φύσει δούλος ὁ δυνάμενος ἄλλου εἶναι (διὸ καὶ ἄλλου ἐστίν) καὶ ὁ κοινωνῶν λόγου τοσοῦτον ὅσον αἰσθάνεσθαι

² μήτε M^b. ^a βελτίονα M^b. ^b ἢ] καὶ S^b. ^c τὸ] τῷ S^b. ^d βέλτιον πᾶσι M^b. ^e πάντων τῶν ἀνθρώπων M^b. ^f διεστᾶσιν—τούτον om. S^b. ^g δὲ om. Q.T^b. et pr. I^b. ^h ἔστ'] ἔσται S^b.

ἀλλὰ μὴ ἔχειν· τὰ γὰρ ἄλλα ζῶα οὐ λόγου αἰσθανόμενα, ἀλλὰ παθήμασιν ὑπηρετεῖ. Καὶ ἡ χρεία δὲ παραλλάττει μικρόν· ἡ γὰρ πρὸς τὰναγκαῖα τῷ σώματι βοήθεια γίνεται παρ' ἀμφοῖν, παρά τε τῶν δούλων καὶ παρὰ τῶν ἡμέρων
 10 ζῶων. Βούλεται μὲν οὖν ἡ φύσις καὶ τὰ σώματα διαφέ-
 ροντα ¹ποιεῖν ^kτὰ τῶν ἐλευθέρων καὶ τῶν δούλων, ¹τὰ μὲν ἰσχυρὰ πρὸς τὴν ἀναγκαῖαν χρῆσιν, τὰ δ' ὀρθὰ καὶ ἄχρηστα πρὸς τὰς τοιαύτας ἐργασίας, ἀλλὰ χρήσιμα πρὸς πολιτικὸν βίον (οὗτος δὲ καὶ γίνεται διηρημένος εἰς τε τὴν πολεμικὴν χρεῖαν καὶ τὴν εἰρηνικὴν), συμβαίνει δὲ πολλάκις καὶ τούναν-
 τίον, τοὺς μὲν τὰ σώματ' ἔχειν ^mἐλευθέρων τοὺς δὲ τὰς ψυχάς· ἐπεὶ τοῦτό γε φανερόν, ὥς εἰ τοσοῦτον γένοιτο διάφοροι τὸ σῶμα μόνον ὅσον αἱ τῶν θεῶν εἰκόνες, τοὺς ὑπο-
 λειπομένους πάντες φαίεν ἂν ἀξίους εἶναι τούτοις δουλεύειν.
 11 Εἰ δ' ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦτ' ἀληθές, πολὺ δικαιότερον ⁿἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦτο διωρίσθαι· ἀλλ' οὐχ ὁμοίως ῥάδιον ἰδεῖν τό τε τῆς ψυχῆς κάλλος καὶ τὸ τοῦ σώματος. ^vΟτι μὲν τοίνυν εἰςί φύσει τινὲς οἱ μὲν ἐλεύθεροι οἱ δὲ δούλοι, φα-
 6 νερόν, οἷς καὶ συμφέρει τὸ δουλεύειν καὶ δίκαιόν ἐστιν. ^vΟτι δὲ καὶ οἱ τὰναντία φάσκοντες τρόπον τινὰ λέγουσιν ὀρθῶς, οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν. Διχῶς γὰρ λέγεται τὸ δουλεύειν καὶ ὁ δούλος. ^vΕστι γάρ τις ^oκαὶ κατὰ νόμον δούλος καὶ δου-
 λεύων· ὁ γὰρ νόμος ὁμολογία τίς ἐστιν, ἐν ᾧ τὰ κατὰ πό-
 2 λεμον κρατούμενα τῶν κρατούντων εἶναι φασιν. Τοῦτο ^pδὲ τὸ δίκαιον πολλοὶ τῶν ἐν τοῖς νόμοις ὥσπερ ῥήτορα ^qγράφονται παρανόμων, ὥς δεινὸν ^rεἰ τοῦ βιάσασθαι δυναμένον καὶ κατὰ δύναμιν κρείττονος ἔσται δούλον καὶ ἀρχόμενον τὸ βιασθέν. Καὶ τοῖς μὲν οὕτω δοκεῖ τοῖς δ' ἐκείνως, καὶ τῶν
 3 σοφῶν. Αἷτιον δὲ ταύτης τῆς ἀμφισβητήσεως, καὶ ὁ ποιεῖ τοὺς λόγους ἐπαλλάττειν, ὅτι τρόπον τινὰ ἀρετὴ τυγχά-
 νουσα χορηγίας καὶ βιάζεσθαι δύναται μάλιστα, καὶ ἐστιν

ⁱ ποιεῖ Q.M^b.SbT^b. et pr. Ib. ^k τὰ om. Sb. ¹ τὰ] καὶ τὰ Ib.

^m ἐλευθέρων Ib. ⁿ ἐπὶ τῆς] δ' ἐπὶ τῆς T^b. ^o καὶ post τις om. M^b.
^p δὲ M^b. ^q γράφοντα Sb. ^r εἰ] οἱ T^b.

αἰὲ τὸ κρατοῦν ἐν ὑπεροχῇ ἀγαθοῦ τινός, ὥστε δοκεῖν μὴ
 ἄνευ ἀρετῆς εἶναι τὴν βίαν, ἀλλὰ περὶ τοῦ δικαίου μόνον
 εἶναι τὴν ἀμφισβήτησιν. Διὰ γὰρ τοῦτο τοῖς μὲν εὐνοια ⁴
 δοκεῖ τὸ δίκαιον εἶναι, τοῖς δ' αὐτὸ τοῦτο δίκαιον, τὸ τὸν
 κρείττονα ἄρχειν, ἐπεὶ διαστάντων γε χωρὶς τούτων τῶν λό-
 γων οὐτ' ἰσχυρὸν οὐθὲν ἔχουσιν οὔτε πιθανὸν ἅτεροι λόγοι,
 ὡς οὐ δεῖ τὸ βέλτιον κατ' ἀρετὴν ἄρχειν καὶ δεσπόζειν. Ὅλως ⁵
 δ' ἀντεχόμενοί τινες, ὡς οἴονται, δικαίου τινός (ὁ γὰρ νόμος
 δίκαιόν τι) τὴν κατὰ πόλεμον δουλείαν τιθέασι δίκαιαν, ἅμα
 δ' οὐ φασιν. Τὴν ὅτε γὰρ ἀρχὴν ἐνδέχεται μὴ δίκαιαν εἶναι
 τῶν πολέμων, καὶ τὸν ἀνάξιον δουλεύειν οὐδαμῶς ἂν φαίη τις
 δούλον εἶναι· εἰ δὲ μὴ, συμβήσεται τοὺς εὐγενεστάτους εἶναι
 δοκοῦντας δούλους εἶναι καὶ ἐκ δούλων, ἐὰν συμβῇ πραθῆναι
 ληφθέντας. Διόπερ αὐτοὺς οὐ βούλονται λέγειν δούλους, ⁶
 ἀλλὰ τοὺς βαρβάρους. Καίτοι ὅταν τοῦτο λέγωσιν, οὐθὲν
 ἄλλο ζητοῦσιν ἢ τὸ φύσει δούλον, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς εἶπομεν·
 ἀνάγκη γὰρ εἶναι τινὰς φάναι τοὺς μὲν πανταχοῦ δούλους
 τοὺς δ' οὐδαμοῦ. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ περὶ εὐγενείας ⁷
 αὐτοὺς μὲν γὰρ οὐ μόνον παρ' αὐτοῖς εὐγενεῖς ἀλλὰ παντα-
 χοῦ νομίζουσιν, τοὺς δὲ βαρβάρους οἴκοι μόνον, ὡς ὃν τι τὸ
 μὲν ἀπλῶς εὐγενὲς καὶ ἐλεύθερον τὸ δ' οὐχ ἀπλῶς, ὥσπερ ⁸ ἢ
 Θεοδέκτου Ἑλένη φησὶ

θεῖον δ' ἀπ' ἀμφοῖν ἵεγονον βίωμάτων

τίς ἂν προσειπὲν ἀξιώσειεν λάτρει ;

Ὅταν δὲ τοῦτο λέγωσιν, οὐθενὶ ἀλλ' ἢ ἀρετῇ καὶ κακίᾳ διο-
 ρίζουσι τὸ δούλον καὶ ἐλεύθερον καὶ τοὺς εὐγενεῖς καὶ τοὺς
 δυσγενεῖς. Ἀξιοῦσι γάρ, ὥσπερ ἐξ ἀνθρώπου ἀνθρωπον καὶ
 ἐκ θηρίων ⁹ γίνεσθαι θηρίον, οὕτω καὶ ἐξ ἀγαθῶν ἀγαθόν· ἢ
 δὲ φύσις βούλεται μὲν τοῦτο ποιεῖν πολλάκις, οὐ μέντοι δύ-
 νηται. Ὅτι μὲν οὖν ἔχει τινὰ λόγον ἢ ἀμφισβήτησις, καὶ ⁹
 οὐκ εἰσὶν οἱ μὲν φύσει δούλοι οἱ δ' ἐλεύθεροι, δῆλον· καὶ ὅτι

⁴ ἑτεροὶ M^b, ἄπροι S^b. ⁵ ἅμα] ὅλως M^b.T^b. ⁶ ὅτε om. M^b. ⁷ αὐ-
 τοῖς S^b.T^b. et pr. I^b. ⁸ ἢ] καὶ ἢ M^b. ⁹ ἵεγονόσι S^b.T^b, ἐκ γόνου
 Q.I^b.M^b. ⁹ γενέσθαι Q.T^b.

ἐν τισι διώρισται τὸ τοιοῦτον, ὅν συμφέρεи τῷ μὲν τὸ δου-
 λείειν τῷ δὲ ^α τὸ δεσπάζειν, καὶ δίκαιον, καὶ δεῖ τὸ μὲν ἄρ-
 χεσθαι τὸ δ' ἄρχειν, ἣν πεφύκασιν ἄρχῃν ἄρχειν, ὥστε καὶ
 10 δεσπάζειν. Τὸ δὲ κακῶς ἀσυμφόρως ἐστὶν ἀμφοῖν· τὸ γὰρ
 αὐτὸ συμφέρεи τῷ μέρει καὶ τῷ ὅλῳ καὶ σώματι καὶ ψυχῇ,
 ὃ δὲ δούλος μέρος τι τοῦ δεσπότου, οἷον ἑμψυχόν τι τοῦ σώ-
 ματος κεχωρισμένον δὲ μέρος. Διὸ καὶ συμφέρον ἐστὶ τι
 καὶ φιλία δούλῳ καὶ δεσπότη πρὸς ἀλλήλους τοῖς φύσει τού-
 των ἡξιωμένοις· τοῖς δὲ μὴ τούτων τὸν τρόπον, ἀλλὰ κατὰ
 νόμον καὶ βιασθεῖσι, τοῖναντίον.

- 7 Φανερόν δὲ καὶ ἐκ τούτων ὅτι οὐ ταυτόν ἐστι δεσποτεία
 καὶ ^β πολιτική, οὐδὲ πάσαι ἀλλήλαις αἱ ἀρχαί, ὥσπερ τινὲς
 φασιν. Ἡ μὲν γὰρ ἐλευθέρων φύσει ἢ δὲ δούλων ἐστίν, καὶ
 ἢ μὲν οἰκονομικὴ μοναρχία (μοναρχεῖται γὰρ πᾶς οἶκος), ἢ
 2 δὲ πολιτικὴ ἐλευθέρων καὶ ἴσων ἀρχή. Ὁ μὲν οὖν δεσπότης
 οὐ λέγεται κατ' ἐπιστήμην, ἀλλὰ τῷ τοιούτῳ εἶναι· ὁμοίως
 δὲ καὶ ὁ δούλος καὶ ὁ ἐλεύθερος. Ἐπιστήμη δ' ἂν εἴη καὶ
 δεσποτικὴ ^γ καὶ ^δ δουλική, δουλικὴ μὲν οἷαν περ ^ε ὁ ἐν Συρα-
 κούσαις ἐπαίδευεν· ἐκεῖ γὰρ λαμβάνων τις μισθὸν ἐδίδασκε
 3 τὰ ἐγκύκλια διακονήματα τοὺς παῖδας. Εἴη δ' ἂν καὶ ἐπὶ
 πλείον τῶν τοιούτων μάθησις, οἷον ὀψοποιικὴ καὶ τᾶλλα τὰ
 τοιαῦτα γένη τῆς διακονίας. Ἔστι γὰρ ^ς ἕτερα ἐτέρων τὰ
 μὲν ἐντιμότερα ἔργα τὰ δ' ἀναγκαϊότερα, καὶ κατὰ τὴν πα-
 ρομίαν

δούλος πρὸ δούλου, δεσπότης πρὸ δεσπότου.

- 4 Αἱ μὲν οὖν τοιαῦται πάσαι δουλικαὶ ἐπιστήμαί εἰσι, δεσπο-
 τικὴ δ' ἐπιστήμη ἐστὶν ἢ χρηστικὴ δούλων· ὁ γὰρ δεσπότης
 οὐκ ἐν τῷ κτᾶσθαι τοὺς δούλους, ἀλλ' ἐν τῷ χρῆσθαι δού-
 λοις. Ἔστι δ' αὕτη ^ς ἢ ἐπιστήμη οὐδὲν μέγα ἔχουσα ^η οὐδὲ
 σεμνόν· ^θ γὰρ τὸν δούλον ^ι ἐπίστασθαι δεῖ ποιεῖν, ἐκείνον δεῖ

^α τὸ post δὲ om. Q.Ib.Sb.Tb. ^β πολιτικῇ Tb. ^γ καὶ alterum om. Q.Sb.Tb. ^δ δουλικῇ om. Q. ^ε ὁ om. Sb. ^ς ἕτερα] ἔργα Q.Sb.Tb. ^ς ἢ om. Q.Sb.Tb. ^η οὐδὲ] οὐδὲν Sb. ^ι ἐπίστασθαι—ἐπίστασθαι om. Q.

ταῦτα ἐπίστασθαι ἐπιτάττειν. Διὸ ὅσοις ἐξουσία μὴ αὐ-
τοὺς κακοπαθεῖν, ἐπίτροπος λαμβάνει ταύτην τὴν τιμὴν, αὐ-
τοὶ δὲ πολιτεύονται ἢ φιλοσοφοῦσιν. Ἡ δὲ κτητικὴ ἐτέρα
ἀμφοτέρων τούτων, οἷον ἡ δικαία, πολεμικὴ τις οὐσα ἢ θη-
ρευτικὴ. Περὶ μὲν οὖν δούλου καὶ δεσπότου τούτων ^κ διω-
ρίσθω τὸν τρόπον.

Ὅλος δὲ περὶ πάσης κτήσεως καὶ ¹ χρηματιστικῆς θεωρή- 8
σωμεν κατὰ τὸν ὑψηλῆς τὸν τρόπον, ἐπεὶ περ καὶ ὁ δούλος
τῆς ^μ κτήσεως μέρος τι ἦν. Πρῶτον μὲν οὖν ἀπορήσειεν ἂν
τις πότερον ἡ χρηματιστικὴ ἢ αὐτὴ τῇ οἰκονομικῇ ἐστὶν ἢ
μέρος τι ἢ ὑπηρετικὴ, καὶ εἰ ὑπηρετικὴ, πότερον ὥς ἡ κερκι-
δοποιικὴ τῇ ὑφαντικῇ ἢ ὥς ἡ χαλκουργικὴ τῇ ἀνδριαντοποιίᾳ
οὐ γὰρ ὡσαύτως ἐπηρετοῦσιν, ἀλλ' ἡ μὲν ὄργανα παρέχει, ἡ
δὲ τὴν ὕλην. Λέγω δὲ ὕλην τὸ ὑποκαίμενον, ἐξ οὗ τι ἀπο-^α
τελεῖται ἔργον, οἷον ὑφάντη μὲν ἔρια, ἀνδριαντοποιῶ δὲ χαλ-
κόν. Ὅτι μὲν οὖν οὐχ ἡ αὐτὴ ^π ἡ οἰκονομικὴ τῇ χρηματι-
στικῇ, δῆλον. Τῆς μὲν γὰρ τὸ πορίσασθαι, τῆς δὲ τὸ χρή-
σασθαι τίς γὰρ ἔσται ἡ χρησομένη τοῖς κατὰ τὴν οἰκίαν
^ο παρὰ τὴν οἰκονομικὴν; Πότερον δὲ μέρος αὐτῆς ἐστὶ τι ἢ
ἕτερον εἶδος, ἔχει διαμφισβήτησιν. Εἰ γὰρ ἐστὶ τοῦ χρη-³
ματιστικοῦ θεωρῆσαι πόθεν χρήματα καὶ ^ρ κτήσις ἔσται, ἡ
δὲ κτήσις πολλὰ περιεῖληψε μέρη καὶ ὁ πλοῦτος, ὥστε πρῶ-
τον ἡ γεωργικὴ πότερον μέρος τι τῆς χρηματιστικῆς ἢ ἕτε-
ρόν τι γένος, καὶ καθόλου ἡ περὶ τὴν τροφήν ἐπιμέλεια καὶ
κτήσις; Ἀλλὰ μὴν εἴδη γε πολλὰ τροφῆς, διὸ καὶ βίβει ⁴
πολλοὶ καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν ἀνθρώπων εἰσὶν· οὐ γὰρ οἷον
τε ζῆν ἄνευ τροφῆς, ὥστε αἱ διαφοραὶ τῆς τροφῆς τοὺς βίους
πεποιήκασιν διαφέροντας τῶν ζώων. Τῶν τε ^γ γὰρ θηρίων ⁵
τὰ μὲν ἀγελαία τὰ δὲ σποραδικὰ ἐστίν, ὁποτέρως συμφέροι
πρὸς τὴν τροφήν αὐτοῖς, διὰ τὸ τὰ μὲν ζυφοφάγα τὰ δὲ καρ-
ποφάγα τὰ δὲ παμφάγα αὐτῶν εἶναι· ὥστε πρὸς τὰς ῥα-

^κ διωρίστω Q.T^b, διωρήσαντο S^b. ¹ χρηματικῆς T^b. ^μ κτίσεως T^b.
^π ἡ ποστ αὐτῇ add. re. I^b. ^ο περὶ S^b. T^b. ^ρ κτήσις T^b. ^γ γὰρ
om. I^b.

στώνας καὶ τὴν αἵρεσιν τὴν τούτων ἢ φύσις τοὺς βίους αὐτῶν
διώρισεν. Ἐπεὶ δ' οὐ ταῦτ' ἐκάστῳ ἡδὺ κατὰ φύσιν ἀλλ'
ἕτερα ἐτέροις, καὶ αὐτῶν τῶν ζυφοφάγων καὶ τῶν καρποφά-
6 γων οἱ βίοι πρὸς ἄλληλα διεστᾶσιν. Ὅμοίως δὲ καὶ τῶν
ἀνθρώπων ἔργα πολὺ γὰρ διαφέρουσιν οἱ τούτων βίοι. Οἱ μὲν
οὖν ἀργότατοι νομάδες εἰσὶν ἢ γὰρ ἀπὸ τῶν ἡμέρων τροφὴ
ζῶων ἄνευ πόνου γίνεται σχολάζουσιν ἀναγκαίου δ' ὄντος
μεταβάλλειν τοῖς κτήνεσι διὰ τὰς νομὰς καὶ αὐτοὶ ἀναγκά-
ζονται συνακολουθεῖν, ὥσπερ γεωργίαν ζῶσαν γεωργοῦντες.
7 Οἱ δ' ἀπὸ θήρας ζῶσι, καὶ θήρας ἕτεροι ἐτέρας, οἷον οἱ μὲν
ἀπὸ ληστείας, οἱ δ' ἀπ' ἀλιείας, ὅσοι λίμνας καὶ ἔλη καὶ
ποταμοὺς ἢ θάλατταν τοιαύτην προσοικοῦσιν, οἱ δ' ἀπ' ὀρνί-
θων ἢ θηρίων ἀγρίων. Τὸ δὲ πλεῖστον γένος τῶν ἀνθρώπων
8 ἀπὸ τῆς γῆς ζῇ καὶ τῶν ἡμέρων καρπῶν. Οἱ μὲν οὖν βίοι
τοσοῦτοι σχεδὸν εἰσιν, ὅσοι γε αὐτόφυτον ἔχουσι τὴν ἐρ-
γασίαν καὶ μὴ δι' ἀλλαγῆς καὶ καπηλείας πορίζονται τὴν
τροφὴν, νομαδικός, γεωργικός, ληστροικός, ἀλιευτικός, θηρευ-
τικός· οἱ δὲ καὶ μιγνύντες ἐκ τούτων ἡδέως ζῶσι, προσανα-
πληροῦντες τὸν ἐνδεέστατον βίον, ἢ τυγχάνει ἐλλείπων πρὸς
τὸ αὐτάρκης εἶναι, οἷον οἱ μὲν νομαδικὸν ἅμα καὶ ληστροικόν,
9 οἱ δὲ γεωργικὸν καὶ θηρευτικόν. Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τοὺς
ἄλλους, ὡς ἂν ἡ χρεια ἴσχυται ἀναγκάζει, τοῦτον τὸν τρόπον
διάγουσιν. Ἡ μὲν οὖν τοιαύτη κτήσις ὑπ' αὐτῆς φαίνεται
τῆς φύσεως διδομένη πᾶσιν, ὥσπερ κατὰ τὴν πρώτην γένεσιν
10 εὐθύς, οὕτω καὶ τελειοῦσιν. Καὶ γὰρ κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς
γένεσιν τὰ μὲν συνεκτίκει τῶν ζῶων τοσαύτην τροφήν ὡς
ικανὴν εἶναι μέχρι οὗ ἂν δύνῃται αὐτὸ αὐτῷ πορίζειν τὸ γεν-
νηθὲν, οἷον ὅσα σκυληκοτοκεῖ ἢ φοτοκεῖ ὅσα δὲ ζυφοτοκεῖ,
τοῖς γενομένοις ἔχει τροφήν ἐν αὐτοῖς μέχρι τινός, ὥτ' τὴν τοῦ
11 καλουμένου γάλακτος φύσιν. Ὡστε ὁμοίως δῆλον ὅτι καὶ
γενόμενοις οἰητέον τὰ τε φυτὰ τῶν ζῶων ἕνεκεν εἶναι καὶ
τάλλα ζῶα τῶν ἀνθρώπων χάριν, τὰ μὲν ἡμερὰ καὶ διὰ τὴν

ἔ πολλοὶ S^b.T^b. ἀλείας plerique. αὐτόφυτον Q. ἀναγκάζει I^b.
ἢ τὴν] τοῦ T^b.

χρήσιν καὶ διὰ τὴν τροφήν, τῶν δ' ἀγρίων, εἰ μὴ πάντα, ἀλλὰ τὰ γε πλείστα τῆς τροφῆς καὶ ἄλλης βοηθείας ἔνεκεν, ἵνα καὶ ἐσθὴς καὶ ἄλλα ὄργανα γίνηται ἐξ αὐτῶν. Εἰ οὖν ἡ φύσις μὴδὲν μῆτε ἀτελὲς ποιεῖ μῆτε μάτην, ἀναγκαῖον τῶν ἀνθρώπων ἔνεκεν αὐτὰ πάντα πεποιθέναι τὴν φύσιν. Διὸ καὶ ἡ πολεμικὴ φύσει κτητικὴ πως ἔσται. Ἡ γὰρ θηρευτική μέρος αὐτῆς, ἣ δὲ χρῆσθαι πρὸς τε τὰ θηρία, καὶ τῶν ἀνθρώπων ὅσοι πεφυκότες ἄρχεσθαι μὴ θέλουσιν, ὥς φύσει δίκαιον τοῦτον ὄντα τὸν ἡ πόλεμον. Ἐν μὲν οὖν εἶδος κτη-¹² τικῆς κατὰ φύσιν τῆς οἰκονομικῆς μέρος ἐστίν· ὃ δὲ ἦτοι ὑπάρχειν ἢ κορίζειν αὐτὴν ὅπως ὑπάρχει, ὧν ἐστὶ θησαυρισμὸς χρημάτων πρὸς ζῶν ἀναγκαίων καὶ χρησίμων εἰς κοινωρίαν πόλεως ἢ οἰκίας. Καὶ ἔοικεν ὃ γ' ἀληθινὸς πλοῦτος¹⁴ ἐκ τούτων εἶναι. Ἡ γὰρ τῆς τοιαύτης κτήσεως ἀντάρκεια πρὸς Ἰάγαθὴν ζῶν οὐκ ἄπειρός ἐστιν, ὥσπερ Σόλων φησὶ ποιήσας

πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνδράσι κέεται.

Κεῖται γὰρ ὥσπερ καὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις· οὐδὲν γὰρ ὁρ-¹⁵ γανον ἄπειρον οὐδεμιᾶς ἐστὶ τέχνης οὔτε πλήθει οὔτε μεγέθει, ὃ δὲ πλοῦτος ὀργάνων πλήθός ἐστιν οἰκονομικῶν καὶ πολιτικῶν. Ὅτι μὲν τοίνυν ἔστι τις κτητικὴ κατὰ φύσιν τοῖς οἰκονόμοις καὶ τοῖς πολιτικοῖς, καὶ δι' ἣν αἰτίαν, δῆλον.

Ἔστι δὲ γένος ἄλλο κτητικῆς, ἣν μάλιστα καλοῦσι, καὶ⁹ δίκαιον αὐτὸ καλεῖν, χρηματιστικὴν, δι' ἣν οὐδὲν δοκεῖ πέρας εἶναι πλούτου καὶ κτήσεως· ἦν ὥς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῇ λεχθείᾳ πολλοὶ νομίζουσι διὰ τὴν γειννίασιν. Ἔστι δ' οὔτε ἡ αὐτὴ τῇ εἰρημένῃ οὔτε πόρρω ἐκείνης. Ἔστι δ' ἡ μὲν φύσει ἡ δ' οὐ φύσει αὐτῶν, ἀλλὰ δι' ἐμπειρίας τινὸς καὶ τέχνης γίνεται μᾶλλον. Λάβωμεν δὲ περὶ αὐτῆς τὴν ἀρχὴν² ἐνταῦθεν. Ἐκάστου γὰρ κτήματος διττὴ ἡ χρῆσις ἐστίν, ἀμφοτέραι δὲ καθ' αὐτὸ μὲν ἄλλ' οὐχ ὁμοίως καθ' αὐτό, ἀλλ' ἡ μὲν ἡ οἰκεία ἡ δ' οὐκ οἰκεία τοῦ πράγματος, οἷον ὑπόδημα-

² πόλεμον] πόλεμον πρώτον rc. I^b. Ἰ ἀγαθῶν Q.I^b.S^b.T^b. ² οἰκία T^b.

τος ἢ τε ὑπόδεσις καὶ ἡ μεταβλητική. Ἀμφότεραι γὰρ
 3 ὑποδήματος χρήσεις. Καὶ γὰρ ὁ ἀλλαπτόμενος τῷ δεομένῳ
 ὑποδήματος ἀντὶ νομίσματος ἢ τροφῆς χρῆται τῷ ὑποδή-
 ματι ἢ ὑπόδημα, ἀλλ' οὐ τὴν οἰκίαν χρήσιν· οὐ γὰρ ἀλλα-
 γῆς ἕνεκεν γέγονεν. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔχει καὶ περὶ
 4 τῶν ἄλλων κτημάτων. Ἔστι γὰρ ἡ μεταβλητικὴ πάντων,
 ἀρξαμένη τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν, τῷ τὰ μὲν
 πλείω τὰ δὲ ἐλάττω τῶν ἱκανῶν ἔχειν τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ
 καὶ ὁῦλον ὅτι οὐκ ἔστι φύσει τῆς χρηματιστικῆς ἢ καπηλικῆς
 5 ὅσον γὰρ ἱκανὸν αὐτοῖς, ἀναγκαῖον ἦν ποιεῖσθαι τὴν ἀλλα-
 γήν. Ἐν μὲν οὖν τῇ πρώτῃ κοινωνίᾳ (τοῦτο δ' ἐστὶν οἰκία)
 φανερόν ὅτι οὐδὲν ἐστὶν ἔργον αὐτῆς, ἀλλ' ἥδη πλείονος τῆς
 κοινωνίας οὔσης. Οἱ μὲν γὰρ τῶν αὐτῶν ἐκοινώνουν πάντων,
 οἱ δὲ κεχωρισμένοι πολλῶν πάλιν καὶ ἐτέρων ὧν κατὰ τὰς
 δεήσεις ἀναγκαῖον ποιεῖσθαι τὰς μεταδόσεις, καθάπερ ἔτι
 6 πολλὰ ποιεῖ καὶ τῶν βαρβαρικῶν ἔθνων, κατὰ τὴν ἀλλαγὴν.
 Αὐτὰ γὰρ τὰ χρήσιμα πρὸς αὐτὰ καταλλάττονται, ἐπὶ
 πλεόν δ' οὐθέν, οἶον οἶνον πρὸς σίτον διδόντες καὶ λαμβά-
 νοντες, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἕκαστον. Ἡ μὲν οὖν
 τοιαύτη μεταβλητικὴ οὔτε παρὰ φύσιν οὔτε χρηματιστικῆς
 7 ἐστὶν εἶδος οὐδέν· εἰς ἀναπλήρωσιν γὰρ τῆς κατὰ φύσιν
 αὐταρκείας ἦν. Ἐκ μέντοι ταύτης ἐγένετ' ἐκείνη κατὰ λό-
 γον. Ξενικωτέρας γὰρ γινομένης τῆς βοηθείας τῷ εἰσά-
 γασθαι ὧν ἐνδεεῖς καὶ ἐκπέμπειν ὧν ἐπλεόναζον, ἐξ ἀνάγκης
 8 ἢ τοῦ νομίσματος ἐπορίσθη χρήσις. Οὐ γὰρ εὐβάστακτον
 ἕκαστον τῶν κατὰ φύσιν ἀναγκαίων· διὸ πρὸς τὰς ἀλλαγὰς
 τοιούτον τι συνέθεντο πρὸς σφᾶς ὧν αὐτοὺς διδόναι καὶ λαμ-
 βάνειν, ὃ τῶν χρησίμων αὐτὸ ὧν εἶχε τὴν χρεῖαν εὐμεταχεί-
 ριστον πρὸς τὸ ζῆν, ὅσον σίδηρος καὶ ἄργυρος, κἂν εἴ τι
 τοιούτον ἕτερον, τὸ μὲν πρῶτον ἀπλῶς ὀρίσθην μεγέθει καὶ
 σταθμῷ, τὸ δὲ τελευταῖον καὶ χαρακτῆρα ἐπιβαλλόντων, ἵνα
 ἀπολύσῃ τῆς μετρήσεως αὐτοὺς· ὁ γὰρ χαρακτῆρ ἐτέθη τοῦ

^a ἕκαστον om. T^b.

^b αὐτοῦ T^b.

^c οἶον] οἶον δ S^b.T^b.

ποσοῦ σημεῖον. Πορισθέντος οὖν ἤδη νομίσματος ἐκ τῆς 9 ἀναγκαίας ἀλλαγῆς θάτερον εἶδος τῆς χρηματιστικῆς ἐγένετο, τὸ καπηλικόν, τὸ μὲν πρῶτον ἀπλῶς ἴσως γινόμενον, εἶτα δι' ἐμπειρίας ἤδη τεχνικώτερον, πόθεν καὶ πῶς μεταβαλλόμενον πλείστον ποιήσει κέρδος. Διὸ δοκεῖ ἡ χρημα-¹⁰τιστικὴ μάλιστα περὶ τὸ νόμισμα εἶναι, καὶ ἔργον αὐτῆς τὸ δύνασθαι θεωρῆσαι πόθεν ἔσται πλήθος χρημάτων^α ποιητικὴ γὰρ εἶναι τοῦ πλούτου καὶ χρημάτων. Καὶ γὰρ τὸν πλοῦτον πολλάκις τιθέασι νομίσματος πλήθος, διὰ τὸ περὶ τοῦτ' εἶναι τὴν χρηματιστικὴν καὶ τὴν καπηλικήν. Ὅτε δὲ πάλιν¹¹ ἄλῃρος εἶναι δοκεῖ τὸ νόμισμα^ε καὶ νόμος παντάπασι, φύσει δ' οὐθέν, ὅτι μεταθεμένων τε τῶν χρωμένων οὐθενὸς ἄξιον^ι οὐδὲ χρήσιμον πρὸς οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων ἐστί, καὶ νομίσματος πλουτῶν πολλάκις ἀπορήσει τῆς ἀναγκαίας τροφῆς^β· καίτοι ἄτοπον τοιοῦτον εἶναι πλούτον οὐ εὐπορῶν λιμῶ ἀπολείται, καθάπερ καὶ τὸν Μίδαν ἐκείνον μυθολογοῦσι διὰ τὴν^γ ἀπληστίαν τῆς εὐχῆς πάντων^δ αὐτῷ γιγνομένων τῶν παρατιθεμένων χρυσῶν. Διὸ ζητοῦσιν ἕτερόν τι τὸν πλούτον¹² καὶ τὴν χρηματιστικὴν, ὀρθῶς ζητοῦντες. Ἔστι γὰρ ἑτέρα ἡ χρηματιστικὴ καὶ ὁ πλοῦτος ὁ κατὰ φύσιν, καὶ αὕτη^ι μὲν οἰκονομική, ἡ δὲ καπηλικὴ ποιητικὴ χρημάτων, οὐ πάντως ἀλλ' ἡ διὰ χρημάτων μεταβολῆς. Καὶ δοκεῖ περὶ τὸ νόμισμα αὕτη εἶναι^κ τὸ γὰρ νόμισμα στοιχεῖον καὶ πέρας τῆς ἀλλαγῆς ἐστί. Καὶ ἄπειρος δὴ οὗτος ὁ πλοῦτος ὁ ἀπὸ¹³ ταύτης τῆς χρηματιστικῆς. Ὡσπερ γὰρ ἡ ἰατρικὴ τοῦ ὑγιαίνειν εἰς ἄπειρόν ἐστι καὶ ἐκάστη τῶν τεχνῶν τοῦ τέλους εἰς ἄπειρον (ὅτι μάλιστα γὰρ ἐκεῖνο βούλονται ποιεῖν), τῶν δὲ πρὸς τὸ τέλος οὐκ εἰς ἄπειρον (πέρας γὰρ τὸ τέλος πάσαις), οὕτω καὶ ταύτης τῆς^κ χρηματιστικῆς οὐκ ἔστι τοῦ τέλους πέρας, τέλος δὲ ὁ τοιοῦτος πλοῦτος καὶ χρημάτων κτήσις. Τῆς δ' οἰκονομικῆς, οὐ^λ χρηματιστικῆς ἔστι πέρας¹⁴

^d κλῆρος T^b. ^e καὶ] καὶ ὁ Q. ^f οὔτε codices. ^g ἀναπληστίαν T^b.
^h αὐτῶν S^b. ⁱ μὲν] μὲν ἡ T^c. I^b. ^k χρηματικῆς I^b. ^l χρηματιστικῇ
 corr. I^b.

οὐ γὰρ τοῦτο τῆς οἰκονομικῆς ἔργον. Διὸ τῇ μὲν φαίνεται ἀναγκαῖον εἶναι παντὸς πλούτου πέρασ, ἐπὶ δὲ τῶν γινομένων ἡ ὁρῶμεν συμβαίνειν τὸναντίον· πάντες γὰρ εἰς ἄπειρον αὐξοῦσιν οἱ χρηματιζόμενοι τὸ νόμισμα. Αἴτιον δὲ τὸ
 15 σύνεγγυς αὐτῶν. Ἐπαλλάττει γὰρ ἡ χρῆσις τοῦ αὐτοῦ οὐσα ἑκατέρα τῆς χρηματιστικῆς. Τῆς γὰρ αὐτῆς ἐστὶ χρήσεως κτήσις, ἀλλ' οὐ κατὰ ταῦτόν, ἀλλὰ τῆς μὲν ἕτερον τέλος, τῆς δ' ἡ αὐξήσις. Ὡστε δοκεῖ τισὶ τοῦτ' εἶναι τῆς οἰκονομικῆς ἔργον, καὶ διατελοῦσιν ἢ σώζειν οἰόμενοι
 16 δεῖν ἢ αὐξεῖν τὴν τοῦ νομίσματος οὐσίαν εἰς ἄπειρον. Αἴτιον δὲ ταύτης τῆς διαθέσεως τὸ σπουδάζειν περὶ τὸ ζῆν, ἀλλὰ μὴ τὸ εὖ ζῆν· εἰς ἄπειρον οὖν ἐκείνης τῆς ἐπιθυμίας οὔσης, καὶ τῶν ποιητικῶν ἀπείρων ἐπιθυμούσιν. Ὅσοι δὲ καὶ τοῦ εὖ ζῆν ἐπιβάλλονται, τὸ πρὸς τὰς ἀπολαύσεις τὰς σωματικὰς ζητοῦσιν, ὥστ' ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἐν τῇ κτήσει φαίνεται ὑπάρχειν, πᾶσα ἡ διατριβὴ περὶ τὸν χρηματισμὸν ἐστι, καὶ
 17 τὸ ἕτερον εἶδος τῆς χρηματιστικῆς διὰ τοῦτ' ἐλήλυθεν. Ἐν ὑπερβολῇ γὰρ οὔσης τῆς ἀπολαύσεως, τὴν τῆς ἀπολαυστικῆς ὑπερβολῆς ποιητικὴν ζητοῦσιν· καὶ μὴ διὰ τῆς χρηματιστικῆς δύνωνται πορίζειν, δι' ἄλλης αἰτίας τοῦτο πειρῶνται, ἐκάστη χρώμενοι τῶν δυνάμεων οὐ κατὰ φύσιν. Ἀνδρίας γὰρ οὐ χρήματα ποιεῖν ἐστὶν ἀλλὰ θάρσος, οὐδὲ στρατηγι-
 18 κῆς καὶ ἰατρικῆς, ἀλλὰ τῆς μὲν νίκην τῆς δ' ὑγίειαν. Οἱ δὲ πᾶσας ποιοῦσι χρηματιστικὰς, ὡς τοῦτο τέλος ὄν, πρὸς δὲ τὸ τέλος ἅπαντα δέον ἀπαντᾶν. Περὶ μὲν οὖν τῆς τε μὴ ἀναγκαίας χρηματιστικῆς, καὶ τίς, καὶ δι' αἰτίαν τίνα ἐν χρεῖα ἐσμέν αὐτῆς, εἴρηται· καὶ περὶ τῆς ἀναγκαίας, ὅτι ἑτέρα μὲν αὐτῆς οἰκονομικὴ δὲ κατὰ φύσιν ἢ περὶ τὴν τροφήν, οὐχ ὥσπερ αὐτὴ ἄπειρος, ἀλλ' ἔχουσα ὅρον.
 10 Δῆλον δὲ καὶ τὸ ἀπορούμενον ἐξ ἀρχῆς, πότερον τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἐστὶν ἡ χρηματιστικὴ ἢ οὐ, ἀλλὰ δεῖ τοῦτο μὲν ὑπάρχειν ὥσπερ γὰρ καὶ ἀνθρώπους οὐ ποιεῖ

^m ὁρῶ Q. Ib. Sb. Tb.

ⁿ καταντὸν Sb. Tb.

^o οἰκονομίας Q. Sb. Tb.

^p χρηματικῆς Q. ^q αὐτοῖς Tb.

^r ἢ Sb. Tb.

^s χρηματικὴ Ib. ^t ποιεῖν Q.

ἡ πολιτική, ἀλλὰ λαβοῦσα παρὰ τῆς φύσεως χρήται αὐτοῖς, οὕτω καὶ τροφήν τὴν φύσιν δεῖ παραδοῦναι γῆν ἢ θάλατταν ἢ ἄλλο τι· ἐκ δὲ τούτων, ὡς δεῖ, ταῦτα διαθεῖναι προσήκει τὸν οἰκονόμον. Οὐ γὰρ τῆς ὑφαντικῆς ἔρια ποιῆσαι, ἀλλὰ¹ χρῆσασθαι αὐτοῖς, καὶ γινῶναι δὲ τὸ ποῖον χρῆστὸν καὶ ἐπιτήδειον ἢ φαῦλον καὶ ἀνεπιτήδειον. Καὶ γὰρ ἀπορήσειεν ἂν τις διὰ τί ἡ μὲν χρηματιστική μόνιον τῆς οἰκονομίας, ἡ δ' ἰατρικὴ οὐ μόνιον· καίτοι δεῖ ὑγιαίνειν τοὺς κατὰ τὴν οἰκίαν, ὥσπερ ζῆν ἢ ἄλλο τι τῶν ἀναγκαίων. Ἐπεὶ δ' ἔστι³ μὲν ὡς τοῦ οἰκονόμου καὶ τοῦ ἄρχοντος καὶ περὶ ὑγιείας ἰδεῖν, ἔστι δ' ὡς οὐ,⁴ ἄλλὰ⁵ τοῦ ἱατροῦ, οὕτω καὶ περὶ⁶ τῶν χρημάτων ἔστι μὲν ὡς τοῦ οἰκονόμου, ἔστι δ' ὡς οὐ, ἀλλὰ⁷ τῆς ὑπηρετικῆς· μάλιστα δέ, καθάπερ εἴρηται πρότερον, δεῖ φύσει τοῦτο ὑπάρχειν. Φύσεως γάρ ἐστιν ἔργον τροφήν τῷ γεννηθέντι παρέχειν· παντὶ γὰρ ἐξ οὗ γίνεται, τροφή τὸ λειπόμενόν ἐστιν. Διὸ κατὰ φύσιν ἐστὶν ἡ χρηματι-⁸στικὴ πᾶσιν ἀπὸ τῶν καρπῶν καὶ τῶν ζώων. Διπλῆς δ' οὕσης αὐτῆς, ὥσπερ εἵπομεν, καὶ τῆς μὲν καπηλικῆς τῆς δ' οἰκονομικῆς, καὶ ταύτης μὲν ἀναγκαίας καὶ ἐπαινουμένης, τῆς δὲ μεταβλητικῆς ψεγομένης⁹ δίκαιως (οὐ γὰρ κατὰ φύσιν ἀλλ' ἀπ' ἀλλήλων ἐστίν), εὐλογώτατα μισεῖται ἡ ὀβολοστατικὴ διὰ τὸ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ νομίσματος εἶναι τὴν κτήσιν καὶ οὐκ ἐφ' ὅπερ ἐπορίσθη. Μεταβολῆς γὰρ ἐγένετο χάριν, ὅς δὲ τόκος αὐτὸ ποιεῖ πλεόν. Ὅθεν καὶ τοῦνομα τοῦτ' εἰληφεν· ὅμοια γὰρ τὰ τικτόμενα τοῖς γεννώσιν αὐτὰ ἐστίν, ὁ δὲ τόκος γίνεται νόμισμα νομίσματος· ὥστε καὶ μάλιστα παρὰ φύσιν οὗτος τῶν χρηματισμῶν ἐστίν.

Ἐπεὶ δὲ τὰ πρὸς τὴν γινῶσιν διωρίκαμεν ἱκανῶς, τὰ πρὸς¹⁰ τὴν χρῆσιν δεῖ διελθεῖν. Πάντα δὲ¹¹ τὰ τοιαῦτα τὴν μὲν θεωρίαν ἐλεύθερον ἔχει, τὴν δ' ἐμπειρίαν ἀναγκαίαν. Ἔστι δὲ χρηματιστικῆς μέρη χρήσιμα τὸ περὶ τὰ κτήματα ἐμπειρον εἶναι, ποῖα λυσιτελέστατα καὶ ποῦ καὶ πῶς, οἶον

¹ ἄλλα—οὐ om. Sb. Tb. ² τῆς ἱατρικῆς Q. ³ χρηματιστικῶ, omisso τῶν, Q. ⁴ τῆς] τῆς κέρδους Q. ⁵ δίκαιως Tb. ⁶ τὰ om. Sb.

ἵππων κτήσις ποία τις ἢ βοῶν ἢ προβάτων, ὁμοίως δὲ καὶ
 2 τῶν λοιπῶν ζῴων. Δεῖ γὰρ ἔμπειρον εἶναι πρὸς ἄλληλά τε
 τούτων τίνα λυσιτελέστατα, καὶ ποία ἐν ποίοις τόποις· ἄλλα
 γὰρ ἐν ἄλλαις εὐθηνεῖ χώραις. Εἵτα περὶ γεωργίας, καὶ
 3 ^β ταύτης ἤδη ψιλῆς τε καὶ πεφυτευμένης, καὶ μελιττουργίας,
 καὶ τῶν ἄλλων ζῴων τῶν πλωτῶν ἢ πτηνῶν, ἀφ' ^ο ὧν ἔστι
 3 τυγχάνειν βοηθείας. Τῆς μὲν ^δ οὖν οἰκειοτάτης χρηματι-
 στικής ταῦτα μόρια καὶ πρῶτα, τῆς δὲ μεταβλητικῆς μέγι-
 στον μὲν ἐμπορία (καὶ ταύτης μέρη τρία, ναυκληρία φορτη-
 γία παράστασις· διαφέρει δὲ τούτων ἕτερα ἐτέρων τῷ τὰ
 μὲν ἀσφαλέστερα εἶναι, τὰ δὲ πλείω πορίζειν τὴν ἐπικαρ-
 4 πίαν), δεύτερον δὲ τοκισμός, τρίτον δὲ μισθαρνία. Ταύτης
 δ' ἢ μὲν τῶν βαναύσων τεχνῶν, ^ο ἢ δὲ τῶν ἀτέχνων καὶ τῷ
 σώματι μόνῃ χρησίμων. Τρίτον δὲ εἶδος χρηματιστικής
 μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς πρώτης. Ἐχει γὰρ καὶ τῆς κατὰ
 φύσιν τι μέρος καὶ τῆς μεταβλητικῆς, ὅσα ἀπὸ γῆς καὶ τῶν
 ἀπὸ γῆς γινομένων, ἀκάρπων μὲν χρησίμων δέ, οἷον ὑλοτο-
 5 μία τε καὶ πᾶσα μεταλλευτική. Αὕτη δὲ πολλὰ ἤδη περι-
 εἴληφε γένη· πολλὰ γὰρ εἶδη τῶν ἐκ γῆς μεταλλευομένων
 ἐστίν. Περὶ ἐκάστου δὲ τούτων καθόλου μὲν εἴρηται καὶ
 νῦν, τὸ δὲ κατὰ μέρος ἀκριβολογεῖσθαι χρήσιμον μὲν πρὸς
 6 τὰς ἐργασίας, ^ε φορτικὸν δὲ τὸ ἐνδιατρίβειν. Εἰσὶ δὲ τεχνι-
 κώταται μὲν τῶν ἐργασίῳ ὅπου ἐλάχιστον ^ε τῆς τύχης,
 βαναστόταται δ' ἐν αἷς τὰ σώματα λωβῶνται μάλιστα, δου-
 λικώταται δὲ ὅπου τοῦ σώματος ^η πλείσται ^ι χρήσεις, ^κ ἀγεν-
 7 νέσταται δὲ ὅπου ἐλάχιστον προσδεῖ ἀρετῆς. Ἐπεὶ δ' ἐστὶν
 ἐνίοις γεγραμμένα περὶ τούτων, οἷον Χάρητι δὴ τῷ Παρίφ
 καὶ Ἀπολλοδόρῳ τῷ Δημνίῳ περὶ γεωργίας καὶ ψιλῆς καὶ
 πεφυτευμένης, ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλοις περὶ ἄλλων, ταῦτα μὲν
 ἐκ τούτων θεωρεῖτω ὅτῳ ἐπιμελές· ἔτι δὲ καὶ τὰ λεγόμενα
 σποράδην, δι' ὧν ^λ ἐπιτετυχήκασιν ἐνιοὶ χρηματιζόμενοι, δεῖ

^β ταύτη Sb.Tb. ^ο ὧν om. Sb.Tb. ^ε ἢ δὲ τῶν ἀτέχνων om. Ib. ^ε φορτικὸν Sb. ^ε τῆς om. Ib. ^η πλείστα Q. ^ι χρήσις Sb.Tb. ^κ ἀγενέσταται Q. ^λ ἐπιτετυχή Sb, ἐπιτετοχή Tb.

συλλέγειν. Πάντα γὰρ ^μ ὠφέλιμα ταῦτ' ἐστὶ τοῖς τιμῶσι ⁸
 τὴν χρηματιστικὴν. Οἷον καὶ τὸ θάλεω τοῦ Μιλησίου
 τοῦτο γὰρ ἐστὶ κατανόημά τι ^ν χρηματιστικόν, ἀλλ' ἐκείνῳ
 μὲν διὰ τὴν σοφίαν προσάπτουσι, τυγχάνει δὲ καθόλου τι
 ὄν. Ὀνειδιζόντων γὰρ αὐτῷ διὰ τὴν πενίαν ὡς ἀνωφελοῦς ⁹
 τῆς φιλοσοφίας οὔσης, κατανοήσαντά φασιν αὐτὸν ἐλαιῶν
 φορὰν ἐσομένην ἐκ τῆς ἀστραλογίας, ἔτι χειμῶνος ὄντος,
 ἐνπορήσαντα χρημάτων ὀλίγων ἀρραβῶνας διαδοῦναι τῶν
 ὁ ἐλαιουργίων τῶν τ' ἐν Μιλήτῳ καὶ ^ρ Χίῳ πάντων, ὀλίγου
 μισθωσάμενον αὐτ' οὐθενὸς ἐπιβάλλοντος· ἐπειδὴ δ' ὁ καιρὸς
 ἦκε, πολλῶν ζητουμένων ἅμα καὶ ἐξαίφνης, ^ι ἐκμισθοῦντα ὄν
 τρόπον ἠβούλετο, πολλὰ χρήματα ^ι συλλέξαντα ἐπιδείξαι
 ὅτι ῥάδιόν ἐστι πλουτεῖν τοῖς φιλοσόφοις, ἂν βούλωνται,
 ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐστὶ περὶ ὃ σπουδάζουσιν. Θαλῆς μὲν οὖν ¹⁰
 λέγεται τοῦτον τὸν τρόπον ἐπίδειξιν ποιήσασθαι τῆς σο-
 φίας· ἔστι δ', ὥσπερ εἵπομεν, καθόλου τὸ ποιούτων χρημα-
 τιστικόν, εἴαν τις δύνηται μονοπωλίαν αὐτῷ κατασκευάζειν.
 Διὸ καὶ τῶν πόλεων ἔναι τοῦτον ποιῶνται τὸν πόρον, ὅταν
 ἀπορῶσι χρημάτων· μονοπωλίαν γὰρ τῶν ὠνίων ποιῶσιν.
 Ἐν Σικελίᾳ δέ τις τεθέντος παρ' αὐτῷ νομίσματος συνε- ¹¹
 πρίατο πάντα τὸν σίδηρον ἐκ τῶν σιδηρείων, μετὰ δὲ ταῦτα
 ὡς ἀφίκοντο ἐκ τῶν ἐμπορίων οἱ ἔμποροι, ἐπώλει μόνος, οὐ
 πολλὴν ποιήσας ὑπερβολὴν τῆς τιμῆς· ἀλλ' ὁμως ἐπὶ τοῖς
 πεντήκοντα ταλάντοις ἐπέλαβεν ἑκατόν. ¹² Τοῦτο μὲν οὖν ὁ ¹²
 Διονύσιος αἰσθόμενος τὰ μὲν χρήματα ἐκέλευσεν ἐκκομίσασ-
 θαι, μὴ μέντοι γ' ἔτι μένειν ἐν Συρακούσαις, ὡς πόρους
 εὑρίσκοντα τοῖς αὐτοῦ πράγμασιν ἀσυμφόρους. Τὸ μέντοι
 ὄραμα θάλεω καὶ τοῦτο ταῦτόν ἐστιν ἀμφότεροι γὰρ ἐαν- ¹³
 τοῖς ἐτέχνασαν γενέσθαι μονοπωλίαν. Χρήσιμον δὲ γινώ- ¹³
 ρίζειν ταῦτα καὶ τοῖς πολιστικοῖς· πολλαῖς γὰρ πόλεσι δέ
 χρηματισμοῦ καὶ τοιούτων πόρων, ὥσπερ οἰκία, μᾶλλον δέ.

^μ ὠφέλιμος Q.^ν χρηματικόν Q.^ο ἐλαιουργίων plerique.^ρ χίῳ Q.^ι ἐκμισθοῦνται T^b.^ι συλλέξαντες S^b. T^b.¹² τοῦτονQ. I^b. T^b.

Διόπερ τινὲς καὶ πολιτεύονται τῶν πολιτευομένων ταῦτα μόνον.

- 12 Ἐπεὶ δὲ τρία ^τ μέρη τῆς οἰκονομικῆς ἦν, ἐν μὲν δεσποτική, ^ν περὶ ἧς εἴρηται πρότερον, ἐν δὲ πατρική, τρίτον δὲ γαμική· καὶ γὰρ γυναικὸς ἄρχειν καὶ τέκνων, ὡς ἐλευθέρων μὲν ἀμφοῖν, οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ γυναικὸς μὲν πολιτικῶς, τέκνων δὲ βασιλικῶς· τό τε γὰρ ἄρρεν φύσει τοῦ θήλεος ἡγεμονικώτερον, εἰ μὴ που συνέστηκε παρὰ φύσιν, καὶ τὸ πρεσβύτερον καὶ τέλειον τοῦ νεωτέρου καὶ ἀτελοῦς. Ἐν μὲν οὖν ταῖς πολιτικαῖς ἀρχαῖς ταῖς πλείσταις μεταβάλλει τὸ ἄρχον καὶ τὸ ἀρχόμενον· ἐξ ἴσου γὰρ εἶναι βούλεται τὴν φύσιν καὶ διαφέρειν μὴθέν. Ὅμως δέ, ὅταν τὸ μὲν ἄρχῃ τὸ δ' ἄρχηται, ζητεῖ διαφορὰν εἶναι καὶ σχήμασι καὶ λόγοις καὶ τιμαῖς, ὥσπερ καὶ Ἀμασις εἶπε ^ω τὸν ³ περὶ τοῦ ποδανιπτῆρος λόγον. Τὸ δ' ἄρρεν αἰεὶ πρὸς τὸ θῆλυ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. Ἡ δὲ τῶν ^z τέκνων ἀρχὴ βασιλική· τὸ γὰρ γεννήσαν καὶ κατὰ φιλίαν ἄρχον καὶ κατὰ πρεσβειάν ἐστίν, ὅπερ ἐστὶ βασιλικῆς εἶδος ἀρχῆς. Διὸ καλῶς Ὅμηρος τὸν Δία προσηγόρευσεν εἰπὼν

πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,

τὸν βασιλέα τούτων ἀπάντων. Φύσει γὰρ τὸν βασιλέα διαφέρειν μὲν δεῖ, τῷ ^γ γένει δ' εἶναι τὸν αὐτόν· ὅπερ ^z πέπονθε τὸ πρεσβύτερον πρὸς τὸ νεώτερον καὶ ὁ γεννήσας πρὸς τὸ τέκνον.

- 13 Φανερόν τοίνυν ὅτι πλείων ἢ σπουδὴ τῆς οἰκονομίας περὶ τοὺς ἀνθρώπους ἢ περὶ τὴν τῶν ἀψύχων κτήσιν, καὶ περὶ τὴν ἀρετὴν τούτων ἢ περὶ τὴν τῆς κτήσεως, ὃν καλοῦμεν ^z πλούτον, καὶ τῶν ἐλευθέρων μᾶλλον ἢ δούλων. Πρῶτον μὲν οὖν περὶ δούλων ἀπορήσειεν ἂν τις, πότερόν ἐστιν ἀρετὴ τις δούλου παρὰ τὰς ὀργανικὰς καὶ διακονικὰς ἄλλη τιμιωτέρα τούτων, οἷον σωφροσύνη καὶ ἀνδρία καὶ δικαιοσύνη καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἕξεων, ἢ οὐκ ἐστὶν οὐδεμία παρὰ τὰς

^τ μέρη om. Ib.Tb. ^ν περὶ om. Sb. ^ω τὸν om. Sb. ^z τεκτόνων Tb. ^γ γένει om. Sb. ^z πέπονθε πρεσβύτερον πρὸς τὸν Sb.

σωματικὰς ὑπηρεσίας. Ἐχει γὰρ ἀπορίαν ἀμφοτέρως.
^αΕἴτε γὰρ ἔστι, τί διοίσουσι τῶν ἐλευθέρων; Εἴτε μὴ ἔστιν ³
 ὄντων ἀνθρώπων καὶ λόγου κοινωνούντων, ἄτοπον. Σχεδὸν
^βδὲ ταῦτόν ἐστι τὸ ζητούμενον καὶ περὶ γυναῖκός καὶ παιδός,
^γπότερα καὶ τούτων εἰσὶν ἀρεταί, καὶ δεῖ τὴν γυναῖκα εἶναι
 σώφρονα καὶ ἀνδρείαν καὶ δικαίαν, καὶ παῖς ἔστι καὶ ἀκό-
 λαστος καὶ σώφρων, ἢ οὐ; Καὶ καθόλου δὴ τοῦτ' ἐστὶν ἐπι-⁴
 σκεπτέον περὶ ἀρχομένου φύσει καὶ ἄρχοντος, πότερον ἢ
 αὐτῇ ἀρετῇ ἢ ἐτέρᾳ. Εἰ μὲν γὰρ δεῖ ἀμφοτέρους μετέχειν
 καλοκαγαθίας, διὰ τί τὸν μὲν ἄρχειν δεοὶ ἂν τὸν δὲ ἄρχεσθαι
 καθάπαξ; Οὐδὲ γὰρ τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον οἷόν τε διαφέ-
 ρειν τὸ μὲν γὰρ ἄρχεσθαι καὶ ἄρχειν ^δεἶδει διαφέρει, τὸ
 δὲ μᾶλλον καὶ ἥττον οὐδέν. Εἰ δὲ τὸν μὲν δεῖ τὸν δὲ μὴ,⁵
 θαυμαστόν. Εἴτε γὰρ ὁ ἄρχων μὴ ἔσται σώφρων καὶ δί-
 καιος, πῶς ἄρξει καλῶς; Εἴθ' ὁ ἀρχόμενος, πῶς ἀρχήσε-
 ται καλῶς; Ἀκόλαστος γὰρ ὢν καὶ δειλὸς οὐθέν ποιήσει
 τῶν προσηκόντων. Φανερόν τοίνυν ὅτι ἀνάγκη μὲν μετέχειν
 ἀμφοτέρους ἀρετῆς, ταύτης δ' εἶναι διαφοράς, ὥσπερ καὶ
 τῶν φύσει ἀρχομένων. Καὶ τοῦτο εὐθὺς ὑφήγηται περὶ τὴν ⁶
 ψυχὴν ἐν ταύτῃ γὰρ ἔστι φύσει τὸ μὲν ἄρχον τὸ δὲ
 ἀρχόμενον, ὢν ἐτέραν φαμέν εἶναι ἀρετὴν, οἷον τοῦ λόγον
 ἔχοντος καὶ τοῦ ἀλόγου. Δῆλον τοίνυν ὅτι τὸν αὐτὸν τρό-
 πον ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὥστε φύσει τὰ πλείω ἄρχοντα
 καὶ ἀρχόμενα. Ἄλλον γὰρ τρόπον τὸ ἐλεύθερον τοῦ δούλου ⁷
^εἄρχει καὶ τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος καὶ ἀνὴρ παιδός· καὶ πᾶσιν
 ἐνυπάρχει μὲν τὰ μόρια τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐνυπάρχει διαφε-
 ρόντως. Ὁ μὲν γὰρ δούλος ὅλως οὐκ ἔχει τὸ βουλευτικόν,
 τὸ δὲ θῆλυ ἔχει μὲν, ἀλλ' ἄκυρον· ὁ δὲ παῖς ἔχει μὲν,
 ἀλλ' ἀτελές. ^ςὉμοίως τοίνυν ἀναγκαῖον ἔχειν καὶ περὶ ⁸
 τὰς ἠθικὰς ἀρετάς· ὑποληπτέον δεῖν μὲν μετέχειν πάντας,
 ἀλλ' οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλ' ὅσον ἐκάστῃ πρὸς τὸ αὐτοῦ
 ἔργον. Διὸ τὸν μὲν ἄρχοντα τελέαν ἔχειν δεῖ τὴν ἠθικὴν

^α εἴτε S^b.T^b. ^β δὴ Q.S^b.T^b. et corr. I^b. ^γ πότερον I^b. ^δ εἶδει T^b.
^ε ἀρχειν S^b. ^ς ὁμοίον S^b.T^b.

ἀρετὴν (τὸ γὰρ ἔργον ἐστὶν ἀπλῶς τοῦ ἀρχιτέκτονος, ὃ δὲ λόγος ἀρχιτέκτων), τῶν δ' ἄλλων ἕκαστον, ὅσον ἐπιβάλλει 9 αὐτοῖς. Ὡστε φανερόν ὅτι ἐστὶν ἠθικὴ ἀρετὴ τῶν εἰρημένων πάντων, καὶ οὐχ ἡ αὐτὴ σωφροσύνη γυναικὸς καὶ ἀνδρός, οὐδ' ἀνδρία καὶ δικαιοσύνη, καθάπερ ᾤετο Σωκράτης, ἀλλ' ἡ μὲν ἀρχικὴ ἀνδρία, ἡ δ' ὑπερηλική. Ὁμοίως δ' ἔχει καὶ 10 περὶ τὰς ἄλλας. Δῆλον δὲ τοῦτο καὶ κατὰ μέρος μᾶλλον ἐπισκοποῦσιν· καθόλου γὰρ οἱ λέγοντες ἐξαπατῶσιν ἑαυτούς, ὅτι τὸ εὖ ἔχειν τὴν ψυχὴν ἀρετὴ, εἴ ἢ τὸ ὀρθοπραγεῖν, ἢ τι τῶν τοιούτων· πολὺ γὰρ ἄμεινον λέγουσιν οἱ ἐξαριθμοῦντες 11 τὰς ἀρετάς, ὥσπερ Γοργίας, τῶν οὕτως ὀριζομένων. Διὸ δεῖ, ὥσπερ ὁ ποιητὴς εἶρηκε περὶ γυναικός, οὕτω νομίζειν ἔχειν περὶ πάντων·

γυναικὶ κόσμον ἢ σιγὴ φέρει,

ἀλλ' ἀνδρὶ οὐκέτι τοῦτο. Ἐπεὶ δ' ὁ παῖς ἀτελής, δῆλον ὅτι 12 τοῦτου μὲν καὶ ἡ ἀρετὴ οὐκ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν ἐστιν, ἀλλὰ πρὸς ἡ τὸν τέλειον καὶ τὸν ἡγούμενον. Ὁμοίως δὲ καὶ δούλου πρὸς δεσπότην. Ἐθεμεν δὲ πρὸς τὰναγκαῖα χρήσιμον εἶναι τὸν δούλον, ὥστε δῆλον ὅτι καὶ ἀρετῆς δεῖται μικρὰς, καὶ τοσαύτης ὅπως μήτε δι' ἀκολασίαν μήτε διὰ ¹ δειλίαν ἐλλείψῃ τῶν ἔργων. Ἀπορήσεις δ' ἂν τις, τὸ νῦν εἰρημένον εἰ ἀληθές, ἄρα καὶ τοὺς τεχνίτας δεήσει ἔχειν ἀρετὴν· πολ- 13 λάκις γὰρ δι' ἀκολασίαν ἐλλείπουσι τῶν ἔργων. Ἡ διαφέρει ^κ τοῦτο πλείστον. Ὁ μὲν γὰρ δούλος κοινωνὸς ζωῆς, ὃ δὲ πορρώτερον, καὶ τοσοῦτον ἐπιβάλλει ἀρετῆς ὅσον περ καὶ δουλείας· ὃ γὰρ βάναντος τεχνίτης ἀφωρισμένην τινὰ ἔχει δουλείαν· καὶ ὃ μὲν δούλος τῶν ¹ φύσει, σκυτοτόμος δ' οὐθείς, 14 οὐδὲ τῶν ἄλλων τεχνιτῶν. Φανερόν τοίνυν ὅτι τῆς τοιαύτης ἀρετῆς αἴτιον εἶναι δεῖ τῷ δούλῳ τὸν δεσπότην, ἀλλ' οὐ τὴν διδασκαλικὴν ἔχοντα τῶν ἔργων δεσποτικὴν. Διὸ λέγουσιν οὐ καλῶς οἱ λόγου τοὺς δούλους ἀποστεροῦντες καὶ φάσκον-

εἰ ἢ] καὶ Q, om. Ib.Sb.Tb. ἡ τὸ τέλος Q.Ib.Sb.Tb. ¹ δειλίαν Tb. ^κ τούτων Tb. ¹ φύσεων Tb, φύων Sb.

τες ἐπιτάξει χρῆσθαι μόνον· ^m νουθετητέον γὰρ μᾶλλον τοὺς δούλους ἢ τοὺς παῖδας.

Ἄλλὰ περὶ μὲν τούτων διωρίσθω τὸν τρόπον τούτον· ¹⁵ περὶ δὲ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς καὶ τέκνων καὶ πατρός, τῆς τε περὶ ἕκαστον αὐτῶν ἀρετῆς, καὶ τῆς πρὸς σφᾶς αὐτοὺς ὁμιλίας, τί τὸ καλῶς καὶ μὴ καλῶς ἐστί, καὶ πῶς δεῖ τὸ μὲν εὖ διακρίνειν τὸ δὲ κακῶς φεύγειν, ἐν τοῖς περὶ τὰς πολιτείας ἀναγκαῖον ἐπελθεῖν· ἐπεὶ γὰρ ⁿοικία μὲν πᾶσα μέρος πόλεως, ταῦτα δ' οἰκίας, τὴν δὲ τοῦ μέρους πρὸς τὴν τοῦ ὅλου δεῖ βλέπειν ἀρετὴν, ἀναγκαῖον πρὸς τὴν πολιτείαν βλέποντας παιδεύειν καὶ τοὺς παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας, εἴπερ τι διαφέρει πρὸς τὸ τὴν πόλιν εἶναι σπουδαίαν καὶ τοὺς παῖδας εἶναι σπουδαίους καὶ τὰς γυναῖκας σπουδαίας. Ἀναγκαῖον δὲ δια- ¹⁶ φέρειν αἱ μὲν γὰρ γυναῖκες ἡμισυ μέρος τῶν ἐλευθέρων, ἐκ δὲ τῶν παίδων οἱ κοινῶν γίνονται τῆς πολιτείας. Ὡστ' ἐπεὶ περὶ μὲν τούτων διώρισταί, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἐν ἄλλοις ^o λακτέον, ἀφέντες ὡς τέλος ἔχοντας τοὺς νῦν λόγους, ἄλλην ἀρχὴν ποιησάμενοι λέγωμεν, καὶ πρῶτον ἐπισκεψώμεθα περὶ τῶν ἀποφνημαζέων περὶ τῆς πολιτείας τῆς ἀρίστης.

B.

Ἐπεὶ δὲ προαιρούμεθα θεωρῆσαι περὶ τῆς κοινωνίας τῆς πολιτικῆς, ἢ κρατίστη πασῶν τοῖς ^p δυναμένοις ζῆν ὅτι μάλιστα κατ' εὐχὴν, δεῖ καὶ τὰς ἄλλας ἐπισκέψασθαι πολιτείας, αἷς τε χρῶνται τινες τῶν πόλεων τῶν εὐνομεῖσθαι λεγομένων, κἂν εἴ τινες ἕτεροι τυγχάνωσιν ὑπὸ τινῶν εἰρημέναι καὶ δοκοῦσαι καλῶς ἔχειν, ἵνα τό τ' ὁρθῶς ἔχον ὀφθῇ καὶ τὸ χρησίμον, ἔτι δὲ τὸ ζητεῖν τι παρ' αὐτὰς ἕτερον μὴ δοκῇ πάντως εἶναι σοφίζεσθαι βουλομένων, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ καλῶς ἔχειν ταύτας τὰς νῦν ὑπαρχούσας, διὰ τοῦτο ταύτην ^q δοκῶμεν ἐπιβαλέσθαι τὴν μέθοδον. Ἀρχὴν δὲ πρῶτον ποιητέον ἥπερ πέφυκεν ἀρχὴ ταύτης τῆς σκέψεως. Ἀνάγκη

^m νουθετέον Sb. ⁿ οἰκία Sb. ^o λέγωμεν Sb. ^p βουλομένοις Ib.
^q δοκῶ Ub.

γὰρ ἤτοι πάντας πάντων κοινωνεῖν τοὺς πολίτας, ἢ ^τμηδενός, ἢ τινῶν μὲν τινῶν δὲ μή. Τὸ μὲν οὖν μηδενὸς κοινωνεῖν φανερόν ὡς ἀδύνατον· ἢ γὰρ πολιτεία κοινωνία τίς ἐστι, καὶ πρῶτον ἀνάγκη τοῦ τόπου κοινωνεῖν· ὁ μὲν γὰρ τόπος ^εεἰς ὁ τῆς μιᾶς πόλεως, οἱ δὲ πολῖται κοινωνοὶ τῆς μιᾶς πό-
 3 λεως. Ἀλλὰ πότερον ^ι ὅσων ἐνδέχεται κοινωνῆσαι, πάντων βέλτιον ^ν κοινωνεῖν τὴν μέλλουσαν οἰκῆσεσθαι πόλιν καλῶς, ἢ τινῶν ^ω μὲν τινῶν δ' οὐ βέλτιον; Ἐνδέχεται γὰρ ^κ καὶ τέκνων καὶ γυναικῶν καὶ κτημάτων κοινωνεῖν ^ι τοὺς πολίτας ἀλλήλοις, ὥσπερ ἐν τῇ ^α πολιτείᾳ τῇ Πλάτωνος· ἐκεῖ γὰρ ὁ Σωκράτης φησὶ δεῖν κοινὰ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας εἶναι καὶ τὰς κτήσεις. Τοῦτο δὲ πότερον ὡς νῦν οὕτω βέλτιον
 2 ἔχειν, ἢ κατὰ τὸν ἐν τῇ πολιτείᾳ γεγραμμένον νόμον; Ἐχει ^α δὲ δυσχερείας ἄλλας τε πολλὰς τὸ πάντων εἶναι τὰς γυναῖκας κοινάς, καὶ δι' ἣν αἰτίαν φησὶ δεῖν ^β νομοθετησθαι τὸν τρόπον τοῦτον ὁ Σωκράτης, οὐ φαίνεται συμβαίνειν ἐκ τῶν λόγων. Ἐτι δὲ πρὸς τὸ τέλος ὃ φησι τῇ πόλει ^ε δεῖν ὑπάρχειν, ὡς μὲν εἴρηται νῦν, ἀδύνατον, πῶς δὲ δεῖ ^δ διελεῖν, ^ι οὐδὲν διώρισται. Λέγω δὲ τὸ μίαν εἶναι τὴν πόλιν πᾶσαν ὡς ἄριστον ὅτι μάλιστα· λαμβάνει γὰρ ταύτην ὑπόθεσιν ὁ Σωκράτης. Καίτοι φανερόν ἐστιν ὡς προοιούσα καὶ γινομένη μία μᾶλλον οὐδὲ πόλις ἔσται· πλήθος γὰρ τι τὴν φύσιν ἐστὶν ἢ πόλις, γινομένη τε μία μᾶλλον οἰκία μὲν ἐκ πόλεως, ἄνθρωπος δ' ἐξ οἰκίας ἔσται· μᾶλλον γὰρ μίαν τὴν οἰκίαν τῆς πόλεως φαίμεν ἂν, καὶ τὸν ἓνα τῆς οἰκίας· ὥστ' εἰ καὶ δυνατός τις εἴη τοῦτο δρᾶν, οὐ ποιητέον· ἀναιρήσει γὰρ τὴν
 3 πόλιν. Οὐ μόνον δ' ἐκ πλειόνων ἀνθρώπων ἐστὶν ἢ πόλις, ἀλλὰ καὶ ἐξ ^ε εἶδει διαφερόντων· οὐ γὰρ γίνεται πόλις ἐξ ὁμοίων. Ἐτερον γὰρ συμμαχία καὶ πόλις· τὸ μὲν γὰρ τῷ

^τ μηδενῶν U^b, omissis ἢ τινῶν. ^ε εἰς ὁ τῆς] ἰσότης codices. ^ι ὅσων Q^b.T^b. ^ν κοινωνεῖ Q^b. ^ω μὲν τινῶν om. U^b. ^κ καὶ τέκνων—κοινωνῶν in margine Q^b. ^ι τοὺς πολίτας ἀλλήλοις om. Q^b. ^α πολιτεία τῇ] πολιτεία τοῦ Q^b.U^b. ^α δὴ I^b.Q^b.T^b.U^b. ^β νομοθετησθαι U^b. ^ε δεῖ Q^b. ^δ διελεῖν I^b.Q^b.T^b. ^ε εἶδους Q^b.T^b, εἰδείους U^b.

ποσῶ χρήσιμον, κἂν ἢ ¹ τὸ αὐτὸ τῷ εἶδει· βοηθείας γὰρ χά-
ριν ἢ συμμαχία πέφυκεν, ὥσπερ ἂν εἰ σταθμὸς πλεῖον ἐλ-
κύση. ² Διοίσει δὲ τῷ τοιούτῳ καὶ πόλεις ἔθνους, ὅταν μὴ
κατὰ κώμας ὥσι κεχωρισμένοι τὸ πλῆθος, ἀλλ' οἷον Ἀρ-
κάδες. Ἐξ ὧν δὲ δεῖ ἐν γενέσθαι, εἶδει διαφέρει. Διόπερ ⁴
τὸ ἴσον τὸ ἀντιπεπονθὸς σώζει τὰς πόλεις, ὥσπερ ἐν τοῖς
ἠθικοῖς εἴρηται πρότερον· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς ἐλευθέροις καὶ
ἴσοις ἀνάγκη τοῦτ' εἶναι· ἅμα γὰρ οὐχ οἷόν τε πάντας ἄρ-
χειν, ἀλλ' ἢ κατ' ἐνιαυτὸν ἢ κατὰ τινα ἄλλην τάξιν ἢ χρό-
νον. Καὶ συμβαίνει δὴ τὸν τρόπον τοῦτον ⁵ ὥστε πάντας
ἄρχειν, ὥσπερ ἂν εἰ μετέβαλλον οἱ σκυτεῖς καὶ ¹ οἱ τέκτονες
καὶ μὴ οἱ αὐτοὶ αἰεὶ σκυτοτόμοι καὶ τέκτονες ἦσαν. Ἐπεὶ ⁶
δὲ βέλτιον οὕτως ἔχειν καὶ τὰ περὶ τὴν κοινωνίαν τὴν
πολιτικὴν, δηλὸν ὥς τοὺς αὐτοὺς αἰεὶ βέλτιον ἄρχειν, εἰ
δυνατόν· ἐν οἷς δὲ μὴ δυνατόν διὰ τὸ τὴν φύσιν ἴσους
εἶναι πάντας, ἅμα δὲ καὶ δίκαιον, εἴτ' ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον
τὸ ἄρχειν, πάντας αὐτοῦ μετέχειν, ἐν τούτοις δὲ μιμείσθαι
τὸ ἐν μέρει τοὺς ἴσους ² εἰκεῖν ¹ ὁμοίως ³ τοῖς ἐξ ἀρχῆς.
Οἱ μὲν γὰρ ἄρχουσιν οἱ δ' ἄρχονται ⁴ παρὰ μέρος, ὥσπερ ⁷
ἂν ἄλλοι γενόμενοι. Τὸν αὐτὸν ⁵ δὴ τρόπον ἀρχόντων
ἕτεροι ἐτέρας ἄρχουσιν ἀρχάς. Φανερόν τοίνυν ἐκ τού-
των ὥς οὔτε πέφυκε μίαν οὕτως εἶναι τὴν πόλιν ὥσπερ λέ-
γουσὶ τινες, καὶ τὸ λεχθὲν ὥς μέγιστον ἀγαθὸν ἐν ταῖς
πόλεσιν ὅτι τὰς πόλεις ἀναιρεῖ· καίτοι τό γε ἐκάστου ἀγα-
θὸν σώζει ἕκαστον. Ἔστι δὲ καὶ κατ' ἄλλον τρόπον φανε-
8 ρὸν ὅτι τὸ λίαν ἐνοῦν ζητεῖν τὴν πόλιν οὐκ ἔστιν ἄμεινον.
Οἰκία μὲν γὰρ αὐταρκέστερον ἐνός, πόλις δ' οἰκίας· καὶ βού-
λεταί γ' ἡδὴ τότε εἶναι πόλις, ὅταν ἀνάρκη συμβαίῃ ⁹ τὴν
κοινωνίαν εἶναι τοῦ πλήθους. Εἴπερ οὖν αἰρετώτερον ¹⁰ τὸ
αὐταρκέστερον, καὶ τὸ ἥττον ἐν τοῦ μᾶλλον αἰρετώτερον.

¹ τῷ αὐτῷ Q^b.T^b.U^b. ² διοίσει U^b. ³ ὥστε πάντας ἄρχειν om. U^b.
⁴ οἱ post καὶ om. U^b. ⁵ οἰκεῖν I^b.T^b. ⁶ ὁμοίους I^b. ⁷ τοῖς om. U^b.
⁸ παρὰ] κατὰ Q^b.T^b. ⁹ δὴ] δὴ τὸν Q^b. ¹⁰ τὴν om. U^b. ¹¹ τὸ αὐταρ-
κέστερον om. U^b.

3 Ἀλλὰ μὴν οὐδ' εἰ τοῦτο ἄριστόν ἐστι, τὸ μίαν ὅτι μάλιστα εἶναι τὴν κοινωνίαν, οὐδὲ τοῦτ' ἀποδείκνυσθαι φαίνεται κατὰ τὸν λόγον, ἐὰν πάντες ἅμα λέγωσι τὸ ἐμὸν καὶ τὸ μὴ ἐμὸν· τοῦτό γὰρ οἶεται ὁ Σωκράτης σημεῖον εἶναι τοῦ τὴν
 2 πόλιν τελέως εἶναι μίαν. Τὸ γὰρ πάντες διττόν. Εἰ μὲν οὖν ὡς ἕκαστος, τάχ' ἂν εἴη μᾶλλον ὃ βούλεται ποιεῖν ὁ Σωκράτης· ἕκαστος γὰρ υἷὸν ἑαυτοῦ ἔφήσει τὸν αὐτὸν καὶ γυναῖκα δὴ τὴν αὐτήν, καὶ περὶ τῆς οὐσίας καὶ περὶ ἐκάστου δὴ τῶν συμβαινόντων ὡσαύτως. Νῦν δ' οὐχ οὕτω φήσουσιν οἱ κοιναῖς χρώμενοι ταῖς γυναξὶ καὶ τοῖς τέκνοις, ἀλλὰ πάντες
 3 μὲν, οὐχ ὡς ἕκαστος δ' αὐτῶν. Ὅμοιως δὲ καὶ τὴν οὐσίαν πάντες μὲν, οὐχ ὡς ἕκαστος δ' αὐτῶν. Ὅτι μὲν τοῖνυν παραλογισμὸς τίς ἐστι τὸ λέγειν πάντας, φανερόν. Τὸ γὰρ πάντες καὶ ἀμφότερα καὶ περιττὰ καὶ ἄρτια διὰ τὸ διττόν καὶ ἐν τοῖς λόγοις ἐριστικούς ποιεῖ συλλογισμούς· διὸ ἐστὶ τὸ πάντας τὸ αὐτὸ λέγειν ὥδι μὲν καλόν, ἀλλ' οὐ δυνατόν,
 4 ὥδι δ' οὐθὲν ὁμονοητικόν. Πρὸς δὲ τούτοις ἐτέραν ἔχει βλάβην τὸ λεγόμενον. Ἐκιστα γὰρ ἐπιμελείας τυγχάνει τὸ πλείστων κοινόν· τῶν γὰρ ἰδίων μάλιστα φροντίζουσιν, τῶν δὲ κοινῶν ἥττον, ἢ ὅσον ἐκάστῳ ἐπιβάλλει. Πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις ὡς ἐτέρου φροντίζοντος ὀλιγωροῦσι μᾶλλον, ὥσπερ ἐν ταῖς οἰκετικαῖς διακονίαις οἱ πολλοὶ θεράποντες ἐνίοτε χεῖρον ὑπηρετοῦσι τῶν ἐλαττόνων. Γίνονται
 5 δ' ἐκάστῳ χίλιοι τῶν πολιτῶν υἱοί, καὶ οὗτοι οὐχ ὡς ἐκάστου, ἀλλὰ τοῦ τυχόντος ὁ τυχὼν ὁμοίως ἐστὶν υἱός· ὥστε πάντες ὁμοίως ὀλιγορῆσουσιν. Ἔτι οὕτως ἕκαστος ἐμὸς λέγει τὸν εἰ πράττοντα τῶν πολιτῶν ἢ κακῶς, ὅπως τυγχάνει ὃ τὸν ἀριθμὸν ὧν, οἷον ἐμὸς ἢ τοῦ δείνος, τούτου τὸν τρόπον λέγων καθ' ἕκαστον τῶν χιλίων, ἢ ὅσων ἢ πόλιν ἐστὶ, καὶ ταῦτο διστάζων· ἄδηλον γὰρ ὅπως συνέβη γενέσθαι

ἔ φάσει Ub. ὁμοίως—αὐτῶν om. Qb.Tb. ἔ ἔστι Ib.Tb. πλείστον rc. Ub. ὅσων Tb.Ub. ὅπως Tb. ὃ τὸν ἀριθμὸν pr. Qb. et rc. Ib. τῶν ἀριθμῶν Tb. ὧν om. Qb.Tb.Ub. et corr. Ib. ἢ om. Ub. ὡς Qb.Tb.

τέκνον καὶ σωθῆναι γενόμενον. Καίτοι πότερον οὕτω κρείτ-
τον τὸ ἐμὸν λέγειν ἕκαστον, τὸ αὐτὸ μὲν ^cπροσαγορεύοντας
δισχιλίων καὶ μυρίων, ἢ μᾶλλον ὥς νῦν ἐν ταῖς πόλεσι τὸ
ἐμὸν λέγουσιν; Ὁ μὲν γὰρ υἱὸν αὐτοῦ ὁ δ' ἀδελφὸν αὐτοῦ
προσαγορεύει τὸν αὐτόν, ὁ δ' ἀνεψιόν, ἢ κατ' ἄλλην τινὰ
συγγένειαν, ἢ πρὸς αἵματος, ἢ κατ' οἰκειότητα καὶ κηδείαν
αὐτοῦ πρῶτον ἢ τῶν αὐτοῦ, πρὸς δὲ τούτοις ἕτερον φράτορα
^dἢ φυλέτην· κρείττον γὰρ ἴδιον ἀνεψιὸν εἶναι ἢ τὸν τρόπον
τούτον υἱόν. Οὐ μὲν ἀλλ' οὐδὲ διαφυγεῖν δυνατόν τὸ μὴ 8
τινας ὑπολαμβάνειν ἑαυτῶν ἀδελφούς τε καὶ παῖδας καὶ πα-
τέρας καὶ μητέρας· κατὰ γὰρ τὰς ὁμοιότητας ^eαἱ γίνονται
τοῖς τέκνοις πρὸς τοὺς γεννήσαντας, ἀναγκαῖον λαμβάνειν
περὶ ἀλλήλων τὰς πίστεις. Ὅπερ φασὶ καὶ συμβαίνειν τινὲς 9
τῶν τὰς τῆς γῆς περιόδους πραγματευομένων· εἶναι γάρ τισι
τῶν ἄνω Διβίων κοινὰς τὰς γυναῖκας, τὰ μέντοι γενόμενα
τέκνα διαιρεῖσθαι κατὰ τὰς ὁμοιότητας. Εἰσὶ δὲ τινες καὶ
γυναῖκες καὶ τῶν ἄλλων ζώων, οἷον ἵπποι καὶ βόες, αἱ σφό-
δρα πεφύκασιν ὅμοια ἀποδιδόναι τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν,
ὥσπερ ἡ ἐν Φαρσάλφ κληθεῖσα Δικαία ἵππος. Ἔτι δὲ καὶ 4
τὰς τοιαύτας δυσχερείας οὐ ῥάδιον εὐλαβηθῆναι τοῖς ταύτην
κατασκευάζουσι τὴν κοινωνίαν, οἷον αἰκίας καὶ φόνους ἀκου-
σίους, ^fτοὺς δὲ ἐκουσίους, καὶ μάχας καὶ λοιδορίας· ὧν οὐδὲν
ὁσιὸν ἐστὶ γίνεσθαι πρὸς πατέρας καὶ μητέρας καὶ τοὺς μὴ
πόρρω τῆς συγγενείας ὄντας, ὥσπερ πρὸς τοὺς ἄποθεν·
ἀλλὰ καὶ πλείον συμβαίνειν ἀναγκαῖον ἀγνωσούντων ἢ γνωρι-
ζόντων, καὶ γενομένων τῶν μὲν γνωριζόντων ἐνδέχεται τὰς
νομιζομένας γίνεσθαι λύσεις, τῶν δὲ μηδεμίαν. Ἄτοπον δὲ 2
καὶ τὸ κοινὸς ποιήσαντα τοὺς υἱοὺς τὸ συνεῖναι μόνον ἀφε-
λεῖν τῶν ἐρώντων, τὸ δ' ἐρᾶν μὴ κωλύσαι, μηδὲ τὰς χρήσεις
τὰς ἄλλας, ἃς πατρὶ πρὸς υἱὸν εἶναι πάντων ἐστὶν ἀπρεπέ-
στατον καὶ ἀδελφῷ πρὸς ἀδελφόν· ἐπεὶ καὶ τὸ ἐρᾶν μόνον.
Ἄτοπον δὲ καὶ τὸ τὴν συνουσίαν ἀφελεῖν δι' ἄλλην μὲν 3

^c προσαγορευθέν τὰς δισχιλίων Ub. ^d ἢ post φράτορα om. Ib.Qb.Tb.
Ub. ^e ἢ Tb. ^f τοὺς δὲ ἐκουσίους om. Ib.

αίτιαν μηδεμίαν, ὥς λίαν δ' ἰσχυρὰς τῆς ἡδονῆς γινομένης·
 ὅτι δ' ὁ μὲν πατὴρ ἢ υἱός, οἱ δ' ἀδελφοὶ ἀλλήλων, μηθὲν
 4 οἶεσθαι διαφέρειν. Ἐοικε δὲ μᾶλλον τοῖς γεωργοῖς εἶναι
 χρήσιμον τὸ κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας ἢ τοῖς
 φύλαξιν· ἦττον γὰρ ἔσται φιλία κοινῶν ὄντων τῶν τέκνων
 καὶ τῶν γυναικῶν, δεῖ δὲ τοιούτους εἶναι τοὺς ἀρχομένους
 5 πρὸς τὸ πειθαρχεῖν καὶ μὴ νευτερίζειν. Ὅλως δὲ συμβαί-
 νειν ἀνάγκη τοῦναντίον διὰ τὸν τοιοῦτον νόμον ὃν προσήκει
 τοὺς ὀρθῶς κειμένους νόμους αἰτίους γίνεσθαι, καὶ δι' ἣν αἰ-
 τίαν ὁ Σωκράτης οὕτως οἶεται δεῖν τάττειν τὰ περὶ τὰ τέκνα
 6 καὶ τὰς γυναῖκας. Φιλίαν τε γὰρ οἰόμεθα μέγιστον εἶναι
 τῶν ἀγαθῶν ταῖς πόλεσιν (οὕτω γὰρ ἂν ἦκιστα στασιάζοιεν), καὶ τὸ μίαν εἶναι τὴν πόλιν ἐπαινεῖ μάλιστα ὁ Σω-
 κράτης· ὃ καὶ δοκεῖ κακεῖνος εἶναι ἡ φησι τῆς φιλίας ἔργον,
 καθάπερ ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς λόγοις ἴσμεν λέγοντα τὸν Ἀρι-
 στοφάνην ὡς τῶν ἐρώντων διὰ τὸ σφόδρα φιλεῖν ἐπιθυμούν-
 των συμφῦναι καὶ γενέσθαι ἐκ δύο ὄντων ἰ ἀμφοτέρους ἕνα.
 7 Ἐνταῦθα μὲν οὖν ἀνάγκη ἀμφοτέρους ἐφθάρθαι ἢ τὸν ἕνα·
 ἐν δὲ τῇ πόλει τὴν φιλίαν ἀναγκαῖον ὑδαρῇ γίνεσθαι διὰ τὴν
 κοινωνίαν τὴν τοιαύτην, καὶ ἦκιστα λέγειν τὸν ἐμὸν ἢ υἱὸν
 8 πατέρα ἢ πατέρα υἱόν. Ὡς περ γὰρ μικρὸν γλυκὺ εἰς πολὺ
 ὕδωρ मिχθεν ἀναίσθητον ποιεῖ τὴν κρᾶσιν, οὕτω συμβαίνει
 καὶ τὴν οἰκειότητα τὴν πρὸς ἀλλήλους τὴν ἀπὸ τῶν ὀνομά-
 των τούτων διαφροντίζειν ἦκιστα ἀναγκαῖον ὃν ἐν τῇ πολι-
 τεῖᾳ τῇ τοιαύτῃ, ἢ πατέρα ὡς υἱὸν ἢ υἱὸν ὡς πατρός, ἢ ὡς
 9 ἀδελφούς ἀλλήλων. Δύο γὰρ ἐστὶν ἃ μάλιστα ποιεῖ κή-
 δεσθαι τοὺς ἀνθρώπους καὶ φιλεῖν, τό τε ἴδιον καὶ τὸ ἀγα-
 πητόν· ὃν οὐδέτερον οἶόν τε ὑπάρχειν τοῖς οὕτω πολιτενο-
 μένοις. Ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τοῦ μεταφέρειν τὰ γινόμενα
 τέκνα, τὰ μὲν ἐκ τῶν γεωργῶν καὶ τεχνιτῶν εἰς τοὺς φύλα-
 κας, τὰ δ' ἐκ τούτων εἰς ἐκείνους, πολλὴν ἔχει ταραχὴν, τίνα
 ἔσται τρόπος· καὶ γινώσκειν ἀναγκαῖον τοὺς διδόντας καὶ

ε συμβαίνει T^b.U^b. ἡ φασι Q^b. ἰ ἀμφοτέροις U^b.

μεταφέροντας τίσι τίνας διδόασιν. "Ἐτι δὲ καὶ τὰ πάλαι 10
λεχθέντα μᾶλλον ἐπὶ τούτων ἀναγκαῖον συμβαίνειν, οἷον αἰ-
κίας ἔρωτας φόνους· οὐ γὰρ ἔτι προσαγορεύουσιν ἀδελφούς
καὶ τέκνα καὶ πατέρας καὶ μητέρας τοὺς φύλακας οἳ τε εἰς
τοὺς ἄλλους πολίτας δοθέντες καὶ πάλιν οἱ παρὰ τοῖς φύ-
λαξιν εἰς τοὺς ἄλλους πολίτας, ὥστ' εὐλαβεῖσθαι τῶν τοιού-
των τι πράττειν διὰ τὴν συγγένειαν. Περὶ μὲν οὖν τῆς
περὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας κοινωνίας διωρίσθω τὸν τρό-
πον τοῦτον.

Ἐχόμενον δὲ τούτων ἐστὶν ἐπισκέψασθαι περὶ τῆς κτή- 5
σεως, τίνα τρόπον δεῖ κατασκευάζεσθαι τοῖς μέλλουσι πολι-
τεύεσθαι τὴν ἀρίστην πολιτείαν, πότερον κοινὴν ἢ μὴ κοινὴν
εἶναι τὴν κτήσιν. Τοῦτο δ' ἂν τις καὶ χωρὶς σκέψαιτο ἀπὸ 1
τῶν περὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας νενομοθετημένων, λέγω
δὲ τὰ περὶ τὴν κτήσιν, πότερον κἂν ἢ ἐκεῖνα χωρὶς, καθ' ὃν
νῦν τρόπον ἔχει πᾶσι, τὰς τε κτήσεις κοινὰς εἶναι βέλτιον
καὶ τὰς χρήσεις, οἷον τὰ μὲν γῆπεδα χωρὶς, τοὺς δὲ καρποὺς
εἰς τὸ κοινὸν φέροντας ἀναλίσκειν (ὅπερ ἔνια ποιεῖ τῶν
ἐθνῶν), ἢ τούναντίον τὴν μὲν γῆν κοινὴν εἶναι καὶ γεωργεῖν
κοινῇ, τοὺς δὲ καρποὺς ^κ διαιρεῖσθαι πρὸς τὰς ἰδίας χρήσεις
(λέγονται δὲ τινες καὶ τοῦτον τὸν τρόπον κοινωνεῖν τῶν
βαρβάρων), ἢ καὶ τὰ γῆπεδα καὶ τοὺς καρποὺς κοινούς. Ἐτέ- 3
ρων μὲν οὖν ὄντων τῶν γεωργούντων ἄλλος ἂν εἴη τρόπος
καὶ ῥάων, αὐτῶν δ' αὐτοῖς διαπονούντων τὰ περὶ τὰς κτήσεις
πλείους ἂν παρέχοι δυσκολίας· καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἀπολαύσεσι
καὶ ἐν τοῖς ἔργοις μὴ γινομένων ἴσων ἀναγκαῖον ἐγκλήματα
γίνεσθαι πρὸς τοὺς ἀπολαύοντας ¹ μὲν ἢ λαμβάνοντας πολλά,
ὀλίγα δὲ πονούντας, τοῖς ἐλάττω μὲν λαμβάνουσι πλείω δὲ
πονοῦσιν. Ὅλως δὲ τὸ συζῆν καὶ κοινωνεῖν τῶν ἀνθρωπικῶν 4
πάντων χαλεπὸν, καὶ μάλιστα τῶν τοιούτων. Δηλοῦσι δ'
αἱ τῶν συναποδήμων κοινωνίαι· σχεδὸν γὰρ οἱ πλείστοι δια-
φερόμενοι ἐκ τῶν ἐν ποσὶ καὶ ἐκ μικρῶν προσκρούοντες ἀλ-

^κ διαιρεῖσθαι Ub.

¹ μὲν ἢ λαμβάνοντας om. Ub.

λήλοις. "Ἐτι δὲ τῶν θεραπεύοντων τούτοις μάλιστα προσ-
 κρούομεν, οἷς πλείστα προσχρώμεθα πρὸς τὰς διακονίας τὰς
 5 ἐγκυκλίους. Τὸ μὲν οὖν κοινὰς εἶναι τὰς κτήσεις ταύτας τε
 καὶ ἄλλας ^μτοιαύτας ἔχει δυσχερείας, ὃν δὲ νῦν τρόπον ἔχει
 καὶ ἐπικοσμηθὲν ἤθεσι καὶ τάξει νόμων ὀρθῶν, οὐ μικρὸν ἂν
^ν διενέγκαι· ἔξει γὰρ τὸ ἐξ ἀμφοτέρων ἀγαθόν. Λέγω δὲ
 τὸ ἐξ ἀμφοτέρων τὸ ἐκ τοῦ κοινὰς εἶναι τὰς κτήσεις καὶ τὸ
 ἐκ τοῦ ἰδίας. Δεῖ γὰρ πῶς μὲν εἶναι κοινὰς, ὅλως δ' ἰδίας.
 6 Αἱ μὲν γὰρ ἐπιμέλεια διηρημέναι τὰ ἐγκλήματα πρὸς ἀλ-
 λήλους οὐ ποιήσουσιν, μᾶλλον δ' ἐπιδώσουσιν ὡς πρὸς ἴδιον
 ἐκάστου προσεδρεύοντος· δι' ἀρετὴν δ' ἔσται πρὸς τὸ χρῆ-
 σθαι κατὰ τὴν παροιμίαν κοινὰ τὰ φίλων. "Ἔστι δὲ καὶ
 νῦν τὸν τρόπον τούτον ἐν ἐνίαις πόλεσιν οὕτως ὑπογεγραμ-
 μένων ὡς οὐκ ὄν ἀδύνατον, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς καλῶς οἰκου-
 7 μέναις τὰ μὲν ἔστι τὰ δὲ γένοιτ' ἂν. "Ἰδίαν γὰρ ἕκαστος
 τὴν κτήσιν ἔχων τὰ μὲν χρήσιμα ποιῶι τοῖς φίλοις, τοῖς δὲ
 χρήται κοινοῖς, οἷον καὶ ἐν Λακεδαιμόνι τοῖς τε δούλοις χρῶν-
 ται τοῖς ἀλλήλων ὡς εἰπεῖν ἰδίους, ἔτι δ' ἵπποις καὶ κυσίν,
 8 καὶ δειπῶσιν ἐφοδίων ἐν τοῖς ἀγροῖς κατὰ τὴν χώραν. Φα-
 νερόν τοίνυν ὅτι βέλτιον εἶναι μὲν ἰδίας τὰς κτήσεις, τῇ δὲ
 χρήσει ποιεῖν κοινὰς. "Ὅπως δὲ γίνωνται τοιοῦτοι, τοῦ νο-
 μοθέτου τούτ' ἔργον ἰδίον ἔστιν. "Ἐτι δὲ καὶ πρὸς ἡδονὴν
 ἀμύθητον ὅσον διαφέρει τὸ νομίζειν ἰδίον τι· μὴ γὰρ οὐ
 μάτην ὁ τὴν πρὸς αὐτὸν αὐτὸς ἔχει φιλίαν ἕκαστος, ἀλλ' ἔστι
 9 τοῦτο φυσικόν. Τὸ δὲ φίλαντον εἶναι ψέγεται δικαίως·
 οὐκ ἔστι δὲ τοῦτο τὸ φιλεῖν ἑαυτόν, ἀλλὰ ^ρτὸ μᾶλλον ἢ δεῖ
 φιλεῖν, καθάπερ καὶ τὸν φιλοχρήματον, ἐπεὶ φιλοῦσί γε
 πάντες ὡς εἰπεῖν ^αἕκαστον τῶν τοιούτων. "Ἀλλὰ μὴν καὶ
 τὸ χαρίσασθαι καὶ βοηθῆσαι φίλοις ἢ ξένοις ἢ ἐταίροις
 10 ἡδιστον· ὃ γίνεται ^ττῆς κτήσεως ἰδίας οὔσης. Ταῦτά τε δὴ
 οὐ συμβαίνει τοῖς λίαν ἐν ποιούσι τὴν πόλιν, καὶ πρὸς τού-
 τοις ἀναιρούσιν ἔργα δυοῖν ἀρεταῖν φανερώς, σωφροσύνης

^μ τοιαύτας om. U^b. ^ν διενέγκας U^b. ^ο τὴν om. I^b. ^ρ τὸ om. T^b.U^b. et pr. I^b. ^α ἕκαστος I^b.T^b.U^b. ^τ τῆς om. U^b.

μὲν τὸ περὶ τὰς γυναῖκας (ἔργον γὰρ καλὸν ἀλλοτρίας οὐ-
σης ἀπέχεσθαι διὰ σωφροσύνην), ἐλευθεριότητος δὲ τὸ περὶ
τὰς κτήσεις· οὔτε γὰρ ἔσται φανερός ἐλευθέριος ὢν, οὔτε
πράξει πρᾶξιν ἐλευθέριον οὐδεμίαν· ἐν γὰρ τῇ χρήσει τῶν
κτημάτων τὸ τῆς ἐλευθεριότητος ἔργον ἐστίν.

Εὐνπρόσωπος μὲν οὖν ἡ τοιαύτη νομοθεσία καὶ φιλάνθρω- 11
πος ἂν εἶναι δόξειεν· ὁ γὰρ ἀκροώμενος ἄσμενος ἀποδέχεται,
νομίζων ἔσσεσθαι φιλίαν τινὰ θαυμαστήν· πᾶσι πρὸς ἅπαντας,
ἄλλως τε καὶ ὅταν κατηγορῇ τις τῶν νῦν ὑπαρχόντων ἐν
ταῖς πολιτείαις κακῶν ὡς γινομένων διὰ τὸ μὴ κοινὴν εἶναι
τὴν οὐσίαν, λέγω δε δίκας τε πρὸς ἀλλήλους περὶ συμβο-
λαίων καὶ ψευδομαρτυριῶν κρίσεις καὶ πλουσιῶν ^ακολακείας.
^ιὮν οὐδὲν γίνεται διὰ τὴν ἀκοινωνησίαν ἀλλὰ διὰ τὴν μοχθη- 12
ρίαν, ἐπεὶ καὶ τοὺς κοινὰ κεκτημένους καὶ κοινωνοῦντας πολλῶ
διαφερομένους μᾶλλον ὀρώμεν ἢ τοὺς χωρὶς τὰς οὐσίας ἔχον-
τας· ἀλλὰ θεωροῦμεν ὀλίγους ^ιτοὺς ἐκ τῶν κοινωνιῶν διαφε-
ρομένους πρὸς πολλοὺς συμβάλλοντες τοὺς κεκτημένους ἰδίᾳ
τὰς κτήσεις. "Ἐτι δὲ δίκαιον μὴ μόνον ^νλέγειν ὅσων στε- 13
ρήσονται κακῶν κοινωνήσαντες, ἀλλὰ καὶ ὅσων ἀγαθῶν. Φαί-
νεται δ' εἶναι πάνπαν ἀδύνατος ὁ βίος. Αἴτιον δὲ τῷ Σω-
κράτει τῆς παρακρούσεως χρὴ νομίζειν τὴν ὑπόθεσιν οὐκ
οὔσαν ὀρθήν. Δεῖ μὲν γὰρ εἶναι πῶς μίαν καὶ τὴν οἰκίαν 14
καὶ τὴν πόλιν, ἀλλ' οὐ πάντως. "Ἐστι μὲν γὰρ ὡς οὐκ
ἔσται προϊούσα πόλις, ἔστι δ' ὡς ἔσται μὲν, ἐγγὺς δ' οὔσα
τοῦ μὴ πόλις εἶναι ^ωἔσται χείρων πόλις, ὥσπερ κἂν εἴ τις
τὴν συμφωνίαν ποιήσκειν ὁμοφωνίαν ἢ τὸν ῥυθμὸν βάσιν
μίαν. Ἀλλὰ δεῖ πλήθος ὄν, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, διὰ 15
τὴν παιδείαν κοινὴν καὶ μίαν ποιεῖν· καὶ τόν γε μέλλοντα
παιδεῖαν εἰσάγειν, καὶ νομίζοντα διὰ ταύτης ἔσσεσθαι τὴν
πόλιν σπουδαίαν, ἄτοπον τοῖς τριούτοις οἶεσθαι διορθοῦν,
ἀλλὰ μὴ τοῖς ἔθεσι καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ τοῖς νόμοις, ὥσπερ
τὰ περὶ τὰς κτήσεις ἐν Λακεδαίμονι καὶ Κρήτῃ τοῖς συσσι-

^α κολακείας Q^b.T^b. ^ι τοὺς] τῶν Q^b.U^b. ^ν λέγειν—φαίνεται om. T^b.

^ω ἔσται om. I^b.Q^b.T^b.

16 τίοις ὁ νομοθέτης ἐκοίνωσεν. Δεῖ δὲ μὴδὲ τοῦτο αὐτὸ ἀγνο-
 εῖν, ὅτι χρή προσέχειν τῷ πολλῷ χρόνῳ καὶ τοῖς πολλοῖς
 ἔτεσιν, ἐν οἷς οὐκ ἂν ἔλαθεν εἰ ταῦτα καλῶς εἶχεν· πάντα
 γὰρ σχεδὸν εὐρηται μὲν, ἀλλὰ τὰ μὲν οὐ συνῆκται, τοῖς δ'
 17 οὐ χρῶνται γινώσκοντες. Μάλιστα δ' ἂν γένοιτο φανερόν,
 εἴ τις τοῖς ἔργοις ἴδοι τὴν τοιαύτην πολιτείαν κατασκευαζο-
 μένην· οὐ γὰρ δυνήσεται μὴ μερίζων αὐτὰ καὶ χωρίζων ποιῆ-
 σαι τὴν πόλιν, τὰ μὲν εἰς συσσίτια, τὰ δὲ εἰς ^zφρατρίας καὶ
 φυλάς. Ὡστε οὐδὲν ἄλλο συμβήσεται νενομοθετημένον πλὴν
 μὴ γεωργεῖν τοὺς φύλακας· ὅπερ καὶ νῦν Λακεδαιμόνιοι
 18 ποιεῖν ἐπιχειροῦσιν. Οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ ὁ τρόπος τῆς ὅλης
 πολιτείας τίς ἔσται τοῖς κοινωνοῦσιν, οὗτ' εἴρηκεν ὁ Σωκρά-
 τῆς οὔτε ῥάδιον εἰπεῖν. Καίτοι σχεδὸν τό γε πλῆθος τῆς
 πόλεως τὸ τῶν ἄλλων πολιτῶν γίνεται πλῆθος, περὶ ὧν
 οὐδὲν διώρισται, πότερον καὶ τοῖς γεωργοῖς κοινὰ εἶναι δεῖ
 τὰς κτήσεις ἢ ^yκαὶ καθ' ἕκαστον ἰδίας, ἔτι δὲ καὶ γυναῖκας
 19 καὶ παῖδας ἰδίους ἢ κοινούς. Εἰ μὲν γὰρ τὸν αὐτὸν τρόπον
 κοινὰ πάντα πάντων, τί διοίσουσιν οὗτοι ἐκείνων τῶν φυλά-
 κων; Ἡ τί πλείον τοῖς ὑπομένουσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν; Ἡ
 τί μαθόντες ὑπομενοῦσι τὴν ἀρχήν, ἐὰν μὴ τι σοφίζονται
 τοιοῦτον οἶον Κρήτες; Ἐκεῖνοι γὰρ τὰλλα ταῦτα τοῖς δού-
 λοις ^zἐφέντες μόνον ἀπειρήκασιν τὰ γυμνάσια καὶ τὴν τῶν
 20 ὄπλων κτῆσιν. Εἰ δέ, καθάπερ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι, καὶ
 παρ' ἐκείνοις ἔσται τὰ τοιαῦτα, τίς ὁ τρόπος ἔσται τῆς κοι-
 νωνίας; Ἐν μιᾷ γὰρ πόλει δύο πόλεις ἀναγκαῖον εἶναι, καὶ
 ταύτας ὑπεναντίας ἀλλήλαις. Ποιεῖ γὰρ τοὺς μὲν φύλακας
 οἶον φρουρούς, τοὺς δὲ γεωργοὺς καὶ τοὺς τεχνίτας καὶ τοὺς
 21 ἄλλους πολίτας. Ἐγκλήματα δὲ καὶ δίκαι, καὶ ὅσα ἄλλα
 ταῖς πόλεσιν ὑπάρχειν φησὶ κακά, πάνθ' ὑπάρξει καὶ τού-
 τοις. Καίτοι λέγει ὁ Σωκράτης ὡς οὐ πολλῶν δέησονται
 νομίμων διὰ τὴν παιδείαν, οἶον ἀστυνομικῶν καὶ ἀγορανομι-
 κῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, ἀποδιδούς μόνον τὴν παι-

^x φατρίας Ib. ^y καὶ post ἢ om. Q^b. ^z ἀφέντες Q^b.T^b.U^b.

δείαν τοῖς φυλάξιν. Ἔτι δὲ κυρίους ποιεῖ τῶν κτημάτων ²²
 τοὺς γεωργοὺς ἀποφορὰν φέροντας· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον
^a εἰκὸς εἶναι χαλεποὺς καὶ φρονημάτων πλήρεις ἢ τὰς παρ'
 ἐνόις ^b εἰλωτίας τε καὶ ^c πενεστείας καὶ δουλείας. Ἀλλὰ ²³
 γὰρ εἴτ' ἀναγκαῖα ταῦθ' ὁμοίως εἴτε μή, νῦν γ' οὐδὲν διώ-
 ρισται. Καὶ περὶ τῶν ^d ἐχομένων, τίς ἡ τούτων ^e τε πολι-
 τεία καὶ παιδεία καὶ νόμοι τίνες. Ἔστι δ' οὐθ' εὐρεῖν ῥά-
 διον, οὔτε τὸ διαφέρον μικρόν, τὸ ποιούς τινας εἶναι τούτους
 πρὸς τὸ σώζεσθαι τὴν τῶν φυλάκων κοινωνίαν. Ἀλλὰ μὴν ²⁴
 εἴ γε τὰς μὲν γυναῖκας ποιήσει κοινὰς τὰς δὲ κτήσεις ἰδίας,
 τίς οἰκονομήσει ὥσπερ τὰ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν οἱ ἄνδρες αὐτῶν;
 [Κἂν εἰ κοινὰ αἱ κτήσεις καὶ αἱ τῶν γεωργῶν γυναῖκες]
^f Ἀτοπον δὲ καὶ τὸ ἐκ τῶν θηρίων ποιεῖσθαι τὴν παραβολήν,
 ὅτι δεῖ τὰ ^g αὐτὰ ἐπιτηδεύειν τὰς γυναῖκας τοῖς ἀνδράσιν, οἷς
 οἰκονομίας οὐδὲν μέτεστιν. Ἐπισφαλές δὲ καὶ τοὺς ἄρχοντας ²⁵
 ὡς καθίστησιν ὁ Σωκράτης· αἰεὶ γὰρ ποιεῖ τοὺς αὐτοὺς ἄρχον-
 τὰς. Τοῦτο δὲ στάσεως αἴτιον γίνεται καὶ παρὰ τοῖς μηδὲν
 ἀξίωμα κεκτημένοις, ^h ἢ πού γε δὴ παρὰ γε θυμοειδέσι καὶ
 πολεμικοῖς ἀνδράσιν. Ὅτι δ' ἀναγκαῖον αὐτῷ ποιεῖν τοὺς ²⁶
 αὐτοὺς ἄρχοντας, φανερόν· οὐ γὰρ ὅτε μὲν ἄλλοις ὅτε δὲ
 ἄλλοις μέμικται ταῖς ψυχαῖς ὁ ⁱ παρὰ τοῦ θεοῦ χρυσός, ἀλλ'
 αἰεὶ τοῖς αὐτοῖς. Φησὶ δὲ τοῖς μὲν εὐθὺ γινομένοις μίξαι
^j χρυσόν, τοῖς δ' ἄργυρον, χαλκὸν δὲ καὶ σίδηρον τοῖς τεχνί-
 ταις μέλλουσιν ἔσεσθαι καὶ γεωργοῖς. Ἔτι δὲ καὶ τὴν ²⁷
 εὐδαιμονίαν ^k ἀφαιρούμενος τῶν φυλάκων, ὅλην φησὶ δεῖν
 εὐδαίμονα ποιεῖν τὴν πόλιν τὸν νομοθέτην. Ἀδύνατον δὲ
 εὐδαιμονεῖν ὅλην, μὴ τῶν πλείστων ἢ μὴ πάντων μερῶν ἢ
 τινῶν ἐχόντων τὴν εὐδαιμονίαν. ^l Οὐ γὰρ τῶν αὐτῶν τὸ
 εὐδαιμονεῖν ^m ὥνπερ τὸ ἄρτιον· τοῦτο μὲν γὰρ ἐνδέχεται τῷ
 ὅλῳ ὑπάρχειν, τῶν δὲ μερῶν μηδετέρῳ, τὸ δὲ εὐδαιμονεῖν

^a εἰκὸς om. Ub. ^b εἰλωτίας Ib. ^c πενεστείας Ib. Tb. ^d ἐρχομέ-
 των Ub. ^e τε om. Ub. ^f αὐτὰ] αὐτὰ καὶ Ib. ^g ἡπυθεν δὴ Ib. Tb. Ub.
^h περὶ Tb. ⁱ χρυσόν Ub. ^k ἀφαιρούμενος Ub. ^l οὐ Ub. ^m ὥσ-
 περ rc. Ib.

18 ἀδύνατον. Ἄλλα μὲν εἰ οἱ φύλακες μὴ εὐδαίμονες, τίνες ἕτεροι; Οὐ γὰρ δὴ οἷ γε τεχνῖται καὶ τὸ πλῆθος τὸ τῶν βαναύσων. Ἡ μὲν οὖν πολιτεία περὶ ἧς ὁ Σωκράτης εἴρηκεν, ταύτας τε τὰς ἀπορίας ἔχει καὶ τούτων οὐκ ἐλάττους ἐτέρας.

6 Σχεδὸν δὲ παραπλησίως καὶ περὶ τοὺς νόμους ἔχει τοὺς ὕστερον γραφέντας· διὸ καὶ περὶ τῆς ἐνταῦθα πολιτείας ἐπισκέψασθαι μικρὰ βέλτιον. Καὶ γὰρ ἐν τῇ πολιτείᾳ περὶ ὀλίγων πάνπαν διώρικεν ὁ Σωκράτης, περὶ τε γυναικῶν^η καὶ τέκνων κοινωνίας, πῶς ἔχειν δεῖ, καὶ περὶ κτήσεως, καὶ 2 τῆς πολιτείας τὴν τάξιν. Διαιρεῖται γὰρ εἰς δύο μέρη τὸ πλῆθος τῶν οἰκούντων, τὸ μὲν εἰς τοὺς γεωργοὺς, τὸ δὲ εἰς τὸ προπολεμοῦν μέρος· τρίτον δ' ἐκ τούτων τὸ βουλευόμενον 3 καὶ κύριον τῆς πόλεως. Περὶ δὲ τῶν γεωργῶν καὶ τῶν τεχνιτῶν, πότερον οὐδεμιᾶς ἢ μετέχουσιν τινος ἀρχῆς, καὶ πότερον ὅπλα δεῖ κεκτῆσθαι καὶ τούτους καὶ συμπολεμεῖν ἢ μή, περὶ τούτων οὐδὲν διώρικεν ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ τὰς μὲν γυναῖκας οἶεται δεῖν συμπολεμεῖν καὶ παιδείας μετέχειν τῆς αὐτῆς τοῖς φύλαξιν, τὰ δ' ἄλλα τοῖς ἔξωθεν λόγοις πεπλήρωκε τὸν λόγον καὶ περὶ τῆς παιδείας, ποῖαν τινὰ δεῖ^ο γί- 4 νεσθαι τῶν φυλάκων. Τῶν δὲ νόμων τὸ μὲν πλεῖστον μέρος νόμοι τυγχάνουσιν ὄντες, ὀλίγα δὲ περὶ τῆς πολιτείας εἴρηκεν. Καὶ ταύτην βουλόμενος κοινοτέραν ποιεῖν ταῖς πόλεσι, κατὰ μικρὸν περιάγει πάλιν πρὸς τὴν ἐτέραν πολιτείαν. 5^η Ἐξω γὰρ τῆς τῶν γυναικῶν κοινωνίας καὶ τῆς κτήσεως, τὰ ἄλλα ταῦτα^ρ ἀποδίδωσιν ἀμφοτέραις ταῖς πολιτείαις· καὶ γὰρ παιδείαν τὴν αὐτήν, καὶ τὸ τῶν ἔργων^η τῶν ἀναγκαίων ἀπεχομένους ζῆν, καὶ περὶ συσσιτίων ὡσαύτως· πλὴν ἐν ταύτῃ φησὶ δεῖν εἶναι συσσίτια καὶ γυναικῶν, καὶ τὴν μὲν χιλίων 6 τῶν ὅπλα κεκτημένων, ταύτην δὲ πεντακισχιλίων. Τὸ μὲν οὖν περιττὸν ἔχουσι πάντες οἱ τοῦ Σωκράτους λόγοι καὶ τὸ κομψὸν καὶ τὸ καινοτόμον καὶ τὸ ζητητικόν, καλῶς δὲ πάντα

^η καὶ τέκνων καὶ κοινωνίας Q^b.T^b.U^b. ^ο γινώσκεισθαι I^b. ^ρ δίδωσιν U^b. ^η τῶν ἀναγκαίων om. I^b.

ἴσως χαλεπὸν, ἐπεὶ καὶ τὸ νῦν εἰρημένον πλῆθος δεῖ μὴ λαν-
θάνειν ὅτι χώρας δεήσει τοῖς τοσούτοις Βαβυλωνίας ἢ τινὸς
ἄλλης ἀπεράντου τὸ πλῆθος, ἐξ ἧς ἀργαὶ πεντακισχίλιοι
θρέψανται, καὶ περὶ τούτους γυναικῶν καὶ θεραπόντων ἕτε-
ρος ὄχλος πολλαπλάσιος. Δεῖ μὲν οὖν ὑποτίθεσθαι κατ' ἡ
ἐνέργειαν, ἢ μὴδὲν μέντοι ἀδύνατον· λέγεται δ' ὡς δεῖ τὸν νομο-
θέτην πρὸς δύο βλέποντα τιθέναι τοὺς νόμους, πρὸς τε τὴν
χώραν καὶ τοὺς ἀνθρώπους. "Ἐτι δὲ καλῶς ἔχει προσθεῖναι
καὶ πρὸς τοὺς γειτνιῶντας τόπους, εἰ δεῖ τὴν πόλιν ζῆν
βίον πολιτικόν· οὐ γὰρ μόνον ἀναγκαῖόν ἐστιν αὐτὴν τοιού-
τοις χρῆσθαι πρὸς τὸν πόλεμον ὅπλοις ἀ χρήσιμα κατὰ τὴν
οἰκίαν χώραν ἐστίν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἔξω τόπους. Εἰ δέ 8
τις μὴ τοιοῦτον ἀποδέχεται βίον, μήτε τῶν ἰδίων μήτε τὸν
κοινὸν τῆς πόλεως, ὅμως οὐδὲν ἥττον δεῖ φοβεροὺς εἶναι
τοῖς πολεμίοις, μὴ μόνον ἐλθοῦσιν εἰς τὴν χώραν, ἀλλὰ καὶ
ἀπελθοῦσιν. Καὶ τὸ πλῆθος δὲ τῆς κτήσεως ὁρᾶν δεῖ, μήποτε
βέλτιον ἐτέρως διορίσαι τῇ σαφῶς μᾶλλον· τοσαύτην γὰρ
εἶναι φησι δεῖν ὥστε ζῆν σωφρόνως, ὥσπερ ἂν εἴ τις εἶπεν
ὥστε ζῆν εὖ· τοῦτο γάρ ἐστι καθόλου μᾶλλον. "Ἐτι δ' 9
ἔστι σωφρόνως μὲν ταλαιπῶρος δὲ ζῆν. Ἀλλὰ βελτίων
ὅρος τὸ σωφρόνως καὶ ἐλευθερίως (χωρὶς γὰρ ἐκάτερον τὸ
μὲν τῇ τρυφᾷ ἀκολουθήσει, τὸ δὲ τῇ ἐπιπόνῳ), ἐπεὶ μόναι
γ' εἰσὶν ἔξεις αἰρεταὶ περὶ τὴν τῆς οὐσίας χρῆσιν αὐται, οἷον
οὐσία πρῶως ἢ ἀνδρείως χρῆσθαι ὃ οὐκ ἔστιν, ὃ σωφρόνως δὲ
καὶ ἐλευθερίως ἔστιν, ὥστε καὶ τὰς χρήσεις ἀναγκαῖον περὶ
αὐτὴν εἶναι ταύτας. "Αποπον δὲ καὶ τὸ τὰς κτήσεις ἰσάζοντα 10
τὸ περὶ τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν μὴ κατασκευάζειν, ἀλλ'
ἀφεῖναι τὴν τεκνοποιίαν ἀόριστον ὡς ἰκανῶς ἂν ὁμαλισθησο-
μένην εἰς τὸ αὐτὸ πλῆθος διὰ τὰς ἀτεκνίας ἡ ὁσωνοῦν γεννω-
μένων, ὅτι δοκεῖ τοῦτο καὶ νῦν συμβαίνειν περὶ τὰς πόλεις.
Δεῖ δὲ τοῦτ' οὐχ ὁμοίως ἀκριβῶς ἔχειν περὶ τὰς πόλεις τότε 11
καὶ νῦν· νῦν μὲν γὰρ οὐδεὶς ἀπορεῖ διὰ τὸ μεριῖζεσθαι τὰς

ἢ μὴδὲν om. Q^b. ὃ τῇ τὸ T^b.U^b. ἢ ἀρεταὶ I^b.Q^b.T^b. ὃ οὐκέτι
U^b. ὃ σωφρόνως T^b. ἢ ὁσωνοῦν U^b, ὃσων νοῦν T^b.

ουσίας εἰς ὅποσονοῦν πλῆθος, τότε δ' ἀδιαιρέτων οὐσῶν
 ἀνάγκη τοὺς παραζυγὰς μὴδὲν ἔχειν, εἴαν τ' ἐλάττους ὦσι τὸ
 12 πλῆθος εἴαν τε πλείους. Μᾶλλον δὲ δεῖν ὑπολάβοι τις ἂν
 ὠρίσθαι τῆς οὐσίας τὴν τεκνοποιίαν, ὥστε ἀριθμοῦ τινὸς μὴ
 πλείονα γεννᾶν· τοῦτο δὲ τιθέναι τὸ πλῆθος ἀποβλέποντα
 πρὸς τὰς τύχας, ἂν συμβαίῃ τελευτᾶν τινὰς τῶν γεννηθέν-
 13 των, καὶ πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ἀτεκνίαν. Τὸ δ' ἀφεῖσθαι,
 καθάπερ ἐν ταῖς πλείσταις πόλεσι, πενίας ἀναγκαῖον αἴτιον
 γίνεσθαι τοῖς πολίταις, ἢ δὲ πενία στάσιν ἐμποιεῖ καὶ κα-
 κουργίαν. Φεῖδων μὲν οὖν ὁ Κορίνθιος, ὢν νομοθέτης τῶν
 ἀρχαιοτάτων, τοὺς οἴκους ἴσους φῆθη δεῖν διαμένειν καὶ τὸ
 πλῆθος τῶν πολιτῶν, καὶ εἰ τὸ πρῶτον τοὺς κλήρους ἀνίσους
 εἶχον πάντες κατὰ μέγεθος· ἐν δὲ τοῖς νόμοις τούτοις τού-
 14 ναντίον ἐστίν. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων πῶς οἰόμεθα βέλτιον
 ἂν ἔχειν, λεκτέον ὕστερον· ἐλλέλειπται δὲ τοῖς νόμοις τού-
 τοις καὶ τὰ περὶ τοὺς ἄρχοντας, ὅπως ἔσονται διαφέροντες
 τῶν ἀρχομένων· φησὶ γὰρ δεῖν, ὥσπερ ἐξ ἐτέρου τὸ στημό-
 νιον ἐρίου γίνεται τῆς κρόκης, οὕτω καὶ τοὺς ἄρχοντας ἔχειν
 15 ὕδριν πρὸς τοὺς ἀρχομένους. Ἐπεὶ δὲ τὴν πᾶσαν οὐσίαν
 ἐφίησι γίνεσθαι μείζονα μέχρι πενταπλασίας, διὰ τί τοῦτ'
 οὐκ ἂν εἴη ἐπὶ τῆς γῆς μέχρι τινός; Καὶ τὴν ^α τῶν οἰκοπέ-
 δων δὲ διαίρεσιν δεῖ σκοπεῖν, μή ποτ' οὐ ^ασυμφέρῃ πρὸς οἰκο-
 νομίαν· δύο γὰρ οἰκόπεδα ἐκάστω ἔνειμε διελὼν χωρίς, χαλε-
 16 πὸν δὲ οἰκίας δύο οἰκεῖν. Ἡ δὲ σύνταξις ὅλη βούλεται μὲν
 εἶναι μήτε δημοκρατία μήτε ὀλιγαρχία, μέση δὲ τούτων, ἣν
 καλοῦσι πολιτείαν· ἐκ γὰρ τῶν ὀπλιτευόντων ἐστίν. Εἰ
 μὲν οὖν ὡς κοινοτάτην ταύτην κατασκευάζει ταῖς πόλεσι τῶν
 ἄλλων πολιτείαν, καλῶς εἴρηκεν ἴσως, εἰ δ' ὡς ἀρίστην μετὰ
 τὴν πρῶτην πολιτείαν, οὐ καλῶς· τάχα γὰρ τὴν τῶν Λακώ-
 17 των ἂν τις ἐπαινέσειε μᾶλλον, ἢ καὶ ἄλλην τινὰ ἀριστοκρα-
 τικωτέραν. Ἐνιοὶ μὲν οὖν λέγουσιν ὡς δεῖ τὴν ἀρίστην
 πολιτείαν ἐξ ἀπασῶν εἶναι τῶν ^β πολιτειῶν μεμιγμένην, διὸ

γ δὲ Τ^β. ζ τῶν om. U^β. α συμφέρει pr. I^β. β πολιτῶν T^β.

καὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ἐπαινοῦσιν· εἶναι γὰρ αὐτὴν οἱ
 μὲν ἐξ ὀλιγαρχίας καὶ μοναρχίας καὶ δημοκρατίας φασίν,
 λέγοντες τὴν μὲν βασιλείαν μοναρχίαν, τὴν δὲ τῶν γερόν-
 των ἀρχὴν ὀλιγαρχίαν, δημοκρατεῖσθαι δὲ κατὰ τὴν τῶν
 ἐφόρων ἀρχὴν διὰ τὸ ἐκ τοῦ δήμου εἶναι τοὺς ἐφόρους· οἱ δὲ
 τὴν μὲν ἑφορείαν εἶναι τυραννίδα, δημοκρατεῖσθαι δὲ κατὰ
 τε τὰ συσσίτια καὶ τὸν ἄλλον βίον τὸν καθ' ἡμέραν. ^dἘν ¹⁸
 δὲ τοῖς νόμοις εἴρηται τούτοις ὥς δέον συγκεῖσθαι τὴν ἀρί-
 στην πολιτείαν ἐκ δημοκρατίας καὶ τυραννίδος, ἧς ἢ τὸ πα-
 ράπαν οὐκ ἂν τις θεῖη πολιτείας ἢ ἑχειρίστας πασῶν. Βέλ-
 τιον οὖν λέγουσιν οἱ πλείους μιγνύντες· ἡ γὰρ ἐκ πλειόνων
 συγκειμένη πολιτεία βελτίων. Ἐπειτ' οὐδ' ἔχουσα φαίνε-
 ται μοναρχικὸν οὐδέν, ἀλλ' ὀλιγαρχικὰ καὶ δημοκρατικά·
 μᾶλλον δ' ἐγκλίνειν βούλεται πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν. Δήλον ¹⁹
 δ' ἐκ τῆς τῶν ἀρχόντων καταστάσεως· τὸ μὲν γὰρ ἐξ αἵρε-
 τῶν κληρωτοὺς κοινὸν ἀμφοῖν, τὸ δὲ τοῖς μὲν εὐπορωτέροις
 ἐπάναγκες ἐκκλησιάζειν εἶναι καὶ φέρειν ἄρχοντας ἢ τι ποιεῖν
 ἄλλο τῶν πολιτικῶν, τοὺς δ' ἀφείσθαι, τοῦτο δ' ὀλιγαρχ-
 κόν, καὶ τὸ πειρᾶσθαι πλείους ἐκ τῶν εὐπόρων εἶναι τοὺς
 ἄρχοντας, καὶ τὰς μεγίστας ἐκ τῶν μεγίστων τιμημάτων.
 Ὀλιγαρχικὴν δὲ ποιεῖ καὶ τὴν τῆς βουλῆς αἵρεσιν· αἰροῦνται ²⁰
 μὲν γὰρ πάντες ἐπάναγκες, ἀλλ' ἐκ τοῦ πρώτου τιμήματος,
 εἴτα πάλιν ἴσους ἐκ τοῦ δευτέρου, εἴτ' ἐκ τῶν τρίτων. Πλὴν
 οὐ πᾶσιν ἐπάναγκες ἦν τοῖς ἐκ τῶν τρίτων ἢ τετάρτων, ἐκ δὲ
 τοῦ τετάρτου τῶν τετάρτων μόνοις ἐπάναγκες τοῖς πρώτοις
 καὶ τοῖς δευτέροις. Εἴτ' ἐκ τούτων ἴσον ἀφ' ἐκάστου τιμή- ²¹
 ματος ἀποδείξαι φησι δεῖν ἀριθμόν. Ἔσονται δὲ πλείους οἱ
 ἐκ τῶν μεγίστων τιμημάτων καὶ βελτίους διὰ τὸ ἐνίους μὴ
 αἰρεῖσθαι τῶν δημοτικῶν διὰ τὸ μὴ ἐπάναγκες. Ὡς μὲν οὖν ²²
 οὐκ ἐκ δημοκρατίας καὶ μοναρχίας δεῖ συνιστάναι τὴν τοιαύ-
 την πολιτείαν, ἐκ τούτων φανερόν καὶ τῶν ὕστερον ῥηθησο-
 μένων, ὅταν ἐπιβάλλῃ περὶ τῆς τοιαύτης πολιτείας ἡ σκέψις·

^c ἐφορείαν Ib: ceteri ἐφορίαν.

^d ἐν] εἰ Ub.

^e χειρίστους Ib.

^f μὲν γάρ] δὲ Qb. ^g συνιστάναι rc. Ib.

ἔχει δὲ καὶ περὶ τὴν αἵρεσιν τῶν ἀρχόντων ^h τὸ ἐξ αἵρετῶν ⁱ αἵρετοὺς ἐπικίνδυνον· εἰ γὰρ τινες συστήναι θέλουσι καὶ μέτριοι τὸ πλῆθος, αἰὲν κατὰ τὴν τούτων αἵρεθῆσονται βούλησιν. Τὰ μὲν ὦν περὶ τὴν πολιτείαν τὴν ἐν τοῖς νόμοις τούτον ἔχει τὸν τρόπον.

- 7 Εἰσὶ δὲ τινες πολιτεῖαι καὶ ἄλλαι, αἱ μὲν ἰδιωτῶν αἱ δὲ φιλοσόφων καὶ πολιτικῶν, πᾶσαι δὲ τῶν καθεστηκυῶν, καὶ καθ' ἃς πολιτεύονται νῦν, ἐγγύτερόν εἰσι τούτων ἀμφοτέρων· οὐδεὶς γὰρ οὔτε τὴν περὶ τὰ τέκνα κοινότητα καὶ τὰς γυναῖκας ἄλλος κεκαινοτόμηκεν, οὔτε περὶ τὰ συσσίτια τῶν ² γυναικῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀναγκαίων ἄρχονται μᾶλλον. Δοκεῖ γάρ τισι τὸ περὶ τὰς οὐσίας εἶναι μέγιστον τετάχθαι καλῶς· περὶ γὰρ τούτων ποιεῖσθαι φασὶ τὰς στάσεις πάντας. Διὸ Φαλέας ὁ Χαλκηδόνιος τοῦτ' εἰσήνεγκε ^k πρῶτος· ³ φησὶ ^l γὰρ δεῖν ἴσας εἶναι τὰς κτήσεις τῶν πολιτῶν. Τούτο δὲ κατοικιζομέναις μὲν εὐθὺς οὐ χαλεπὸν ἔστο ποιεῖν, τὰς ^m δ' ἤδη κατοικουμένας ἐργωδέστερον μὲν, ὅμως δὲ τάχιστ' ⁿ ἂν ὁμαλισθῆναι τῷ τὰς προίκας τοὺς μὲν πλουσίους διδόναι μὲν λαμβάνειν δὲ μή, ⁿ τοὺς δὲ πένητας μὴ διδόναι μὲν λαμβάνειν δέ. Πλάτων δὲ τοὺς νόμους γράφων μέχρι μὲν τινος ἔστο δεῖν εἶναι, πλεῖον δὲ τοῦ πενταπλασίαν εἶναι τῆς ἐλαχίστης μηδενὶ τῶν πολιτῶν ἐξουσίαν εἶναι κτήσασθαι, καθά- ⁵ περ εἴρηται καὶ πρότερον. Δεῖ δὲ μηδὲ τοῦτο λανθάνειν τοὺς οὕτω νομοθετοῦντας, ὃ λανθάνει νῦν, ὅτι τὸ τῆς οὐσίας αὐτῶν πλῆθος προσήκει καὶ τῶν τέκνων τὸ πλῆθος τάττειν· εἰ γὰρ ὑπεραίρη τῆς οὐσίας τὸ μέγεθος ὁ τῶν τέκνων ἀριθμός, ἀνάγκη ^o τὸν γε νόμον λύεσθαι, καὶ χωρὶς τῆς λύσεως φανῶν τὸ πολλοὺς ἐκ πλουσίων γίνεσθαι πένητας· ἔργον ⁶ γὰρ μὴ νεωτεροποιεῖν εἶναι τοὺς τοιούτους. Διότι μὲν οὖν ἔχει τινὰ δύναμιν εἰς τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν ἢ τῆς οὐσίας ὁμαλότης, καὶ τῶν πάλαι τινὲς φαίνονται διεγνακότες, οἷον

^h τὸ om. Ub. ⁱ αἵρετας Ub. ^k πρῶτον Qb. ^l γὰρ om. Ub.
^m δ' ἤδη interpres: codices δὴ. ⁿ τοὺς—λαμβάνειν δέ om. Ib. ^o τὸν γενόμενον Ub.

καὶ Σόλων ἐνομοθέτησεν, καὶ παρ' ἄλλοις ἐστὶ νόμος ὅς κω-
 λυεῖ κταῖσθαι γῆν ῥ' ὀπόσῃν ἂν βούληται τις. Ὅμοίως δὲ καὶ
 τὴν οὐσίαν πωλεῖν οἱ νόμοι κωλύουσιν, ὥσπερ ἐν Λοκροῖς
 ἁ νόμος ἐστὶ μὴ πωλεῖν, εἰ μὴ φανεράν αὐτοῦ δειξῇ συμ-
 βεβηκυῖαν. Ἔτι δὲ τοὺς παλαιούς κλήρους διασώζειν. Τοῦτο γ'
 δὲ λυθὲν καὶ περὶ Λευκάδα δημοτικὴν ἐποίησε λίαν τὴν πολι-
 τείαν αὐτῶν· οὐ γὰρ ἔτι συνέβαινεν ἀπὸ τῶν ὠρισμένων τιμη-
 μάτων εἰς τὰς ἀρχὰς βαδίζειν. Ἄλλ' ἔστι τὴν ἰσότητά μὲν
 ὑπάρχειν τῆς οὐσίας, ταύτην δ' ἢ λίαν εἶναι πολλήν, ὥστε
 τρυφᾶν, ἢ λίαν ὀλίγην, ὥστε ζῆν γλίσχρους. Δῆλον οὖν ὡς
 οὐχ ἱκανὸν τὸ τὰς οὐσίας ἴσας ποιῆσαι τὸν νομοθέτην, ἀλλὰ
 τοῦ μέσου στοχαστέον. Ἔτι δ' εἴ τις καὶ τὴν μετρίαν⁸
 τάξειεν οὐσίαν πᾶσιν, οὐδὲν ὄφελος· μᾶλλον γὰρ δεῖ τὰς
 ἐπιθυμίας ὁμαλίζειν ἢ τὰς οὐσίας, τοῦτο δ' οὐκ ἔστι μὴ παι-
 δευμένοις ἱκανῶς ὑπὸ τῶν νόμων. Ἄλλ' ἴσως εἴποι ἂν ὁ
 Φαλάας ὅτι ταῦτα τυγχάνει λέγων αὐτός· οἶσται γὰρ δυοῖν
 τούτοις ἰσότητά δεῖν ὑπάρχειν ταῖς πόλεσιν, κτήσεως καὶ
 παιδείας. Ἀλλὰ τὴν τε παιδείαν ἥτις ἔσται δεῖ λέγειν, καὶ⁹
 τὸ μίαν εἶναι καὶ τὴν αὐτὴν οὐδὲν ὄφελος· ἔστι γὰρ τὴν
 αὐτὴν μὲν εἶναι καὶ μίαν, ἀλλὰ ταύτην εἶναι τοιαύτην ἐξ ἧς
 ἔσονται προαιρετικοὶ τοῦ πλεονεκτεῖν ἢ χρημάτων ἢ τιμῆς ἢ
 συναμφοτέρων. Ἔτι στασιάζουσιν οὐ μόνον διὰ τὴν ἀνισό-¹⁰
 τητά τῆς κτήσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν τῶν τιμῶν. Τοῦναντίον
 δὲ περὶ ἐκάτερον· οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ διὰ τὸ περὶ τὰς κτή-
 σεας ἀνισον, οἱ δὲ χαρίεντες περὶ τῶν τιμῶν, εἰ ἴσαι· ὅθεν
 καὶ

ἐν δὲ τῇ τιμῇ ἡ μὲν κακὸς ἡ δὲ καὶ ἰσθλός.

Οὐ μόνον δ' οἱ ἄνθρωποι διὰ τὰναγκαῖα ἀδικοῦσιν, ὦν ἄκος¹¹
 εἶναι νομίζει τὴν ἰσότητά τῆς οὐσίας, ὥστε μὴ λωποδυντεῖν
 διὰ τὸ ρίγουν ἢ πεινῆν, ἀλλὰ καὶ ὅπως χαίρωσι καὶ μὴ ἐπι-
 θυμῶσιν· εἰ γὰρ μείζω ἔχουσιν ἐπιθυμίαν τῶν ἀναγκαίων,
 διὰ τὴν ταύτης ἱατρείαν ἀδικήσουσιν. Οὐ τοίνυν διὰ ταύτην¹²

ῥ' ὀπόσῃν T^b. ἁ νόμος] νόμοις U^b. ἔστι] εἰς Q^b. T^b, εἰς τὸ U^b.
 et pr. I^b. ἡ μὲν κακὸς ἡ δὲ U^b.

μόνον, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπιθυμοίεν, ἵνα χαίρωσι ταῖς ἄνευ λυπῶν
 ἡδοναῖς. Τί οὖν ἄκος τῶν τριῶν τούτων; Τοῖς μὲν οὐσία
 βραχεία καὶ ἐργασία, τοῖς δὲ σωφροσύνη· τρίτον δ', εἴ τινες
 βούλονται δι' αὐτῶν χαίρειν, οὐκ ἂν ἐπιζητοίεν εἰ μὴ παρὰ
 13 φιλοσοφίας ἄκος· αἱ γὰρ ἄλλαι ἀνθρώπων δέονται. Ἐπεὶ
 ἀδικοῦσί γε τὰ μέγιστα διὰ τὰς ὑπερβολάς, ἀλλ' οὐ διὰ τὰ
 ἀναγκαῖα, οἷον τυραννοῦσιν οὐχ ἵνα μὴ ῥιγῶσιν. Διὸ καὶ
 αἱ τιμαὶ μεγάλαί, ἂν ἀποκτείνῃ τις οὐ κλέπτην ἀλλὰ τύραν-
 νον. Ὡστε πρὸς τὰς μικρὰς ἀδικίας βοηθητικὸς μόνον ὁ
 14 τρόπος τῆς Φαλέου πολιτείας. Ἐτι τὰ πολλὰ βούλεται
 κατασκευάζειν ἐξ ὧν τὰ πρὸς αὐτοὺς ἔπολιτεύονται καλῶς,
 δεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς γειτνιῶντας καὶ τοὺς ἔξωθεν πάντας.
 Ἀναγκαῖον ἄρα τὴν πολιτείαν συντετάχθαι πρὸς τὴν πολε-
 15 μικήν ἰσχύν, περὶ ἧς ἐκεῖνος οὐδὲν εἶρηκεν. Ὁμοίως δὲ καὶ
 περὶ τῆς κτήσεως· δεῖ γὰρ οὐ μόνον πρὸς τὰς πολιτικὰς
 χρήσεις ἱκανὴν ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἔξωθεν κινδύ-
 νους. Διόπερ οὔτε τοσοῦτον δεῖ ἢ πλῆθος ὑπάρχειν ὧν οἱ
 πλησίον καὶ κρείττους ἐπιθυμήσουσιν, οἱ δ' ἔχοντες ἀμύνειν
 οὐ δυνήσονται τοὺς ἐπιόντας, οὔθ' οὕτως ὀλίγην ὥστε μὴ
 δύνασθαι πόλεμον ὑπενεγκεῖν μηδὲ τῶν ἴσων καὶ τῶν ὁμοίων.
 16 Ἐκεῖνος μὲν οὖν οὐδὲν διώρικεν, δεῖ δὲ τοῦτο μὴ λανθάνειν,
 ὅτι συμφέρεي πλῆθος οὐσίας. Ἴσως οὖν ἄριστος ὅρος τὸ μὴ
 λυσιτελεῖν τοῖς κρείττοσι διὰ τὴν ὑπερβολὴν πολεμεῖν, ἀλλ'
 17 οὕτως ὡς ἂν καὶ μὴ ἐχόντων τοσαύτην οὐσίαν. Οἷον Εὐβου-
 λος Αὐτοφραδάτου μέλλοντος Ἀταρνέα πολιορκεῖν ἐκέλευ-
 σεν αὐτόν, σκεψάμενον ἐν πόσῳ χρόνῳ λήψεται τὸ χωρίον,
 λογίσασθαι τοῦ χρόνου τούτου τὴν δαπάνην· ἐθέλειν γὰρ
 ἔλαττον τούτου ἢ λαβὼν ἐκλιπεῖν ἤδη τὸν Ἀταρνέα.
 Ταῦτα δ' εἰπὼν ἐποίησε τὸν Αὐτοφραδάτην σύννουν γενό-
 18 μενον παύσασθαι τῆς πολιορκίας. Ἔστι μὲν οὖν τι τῶν
 συμφερόντων τὸ τὰς οὐσίας εἶναι ἴσας τοῖς πολίταις πρὸς τὸ
 μὴ στασιάζειν πρὸς ἀλλήλους, οὐ μὴν μέγ' οὐδὲν ὡς εἰπεῖν.

ἔπολιτεύονται I^b. ἢ πλῆθος—οἱ om. U^b. ἢ λαβεῖν U^b. x αὐταρ-
 νεία T^b.

Καὶ γὰρ ἂν οἱ χαρίεντες ἀγανακτοίεν ἂν ὥς οὐκ ἴσων ὄντες
 ἀξιοί, διὸ καὶ φαίνονται πολλάκις ἐπιτιθέμενοι καὶ στασιάζοντες. Ἐτι δ' ἡ πονηρία τῶν ἀνθρώπων ἄπληστον, καὶ τὸ 19
 πρῶτον μὲν ἱκανὸν διωβολία μόνον, ὅταν δ' ἤδη τοῦτ' ἢ πά-
 τριον, αἰεὶ δέονται τοῦ πλείονος, ἕως εἰς ἄπειρον ἔλθωσιν·
 ἄπειρος γὰρ ἡ τῆς ἐπιθυμίας φύσις, ἧς πρὸς τὴν ἀναπλήρω-
 σιν οἱ πολλοὶ ζῶσιν. Τῶν οὖν τοιούτων ἀρχή, μᾶλλον τοῦ 20
 τὰς οὐσίας ὁμαλίζειν, τὸ τοὺς μὲν ἐπιεικεῖς τῇ φύσει τοιού-
 τους παρασκευάζειν ὥστε μὴ βούλεσθαι πλεονεκτεῖν, τοὺς δὲ
 φαύλους ὥστε μὴ δύνασθαι· τοῦτο δ' ἐστίν, ἂν ἥττους τε
 ᾖσι καὶ μὴ ἀδικῶνται. Οὐ καλῶς δ' οὐδὲ τὴν ἰσότητά τῆς οὐ- 21
 σίας εἴρηκεν· περὶ γὰρ τὴν τῆς γῆς κτήσιν ἰσάζει μόνον, ἔστι
 δὲ ὕ καὶ δούλων καὶ βοσκημάτων πλοῦτος καὶ νομίσματος,
 καὶ κατασκευὴ πολλὴ τῶν καλουμένων ἐπίπλων. Ἡ πάντων
 οὖν τούτων ἰσότητά ζητητέον ἢ τάξιν τινὰ μετρίαν, ἢ πάντα
 ἑατέον. Φαίνεται δ' ἐκ τῆς νομοθεσίας κατασκευάζων τὴν 22
 πόλιν μικράν, εἴ γ' οἱ τεχνῖται πάντες δημόσιοι ἔσονται καὶ
 μὴ πλήρωμά τι παρέξονται τῆς πόλεως. Ἄλλ' εἴπερ 2 δεῖ 23
 δημοσίους εἶναι τοὺς τὰ κοινὰ ἐργαζομένους, δεῖ καθάπερ ἐν
 Ἐπιδάμνῃ τε, καὶ 2 ὥς Διόφαντός ποτε κατεσκεύαζεν Ἀθή-
 νησι, τοῦτον ἔχειν τὸν τρόπον. Περὶ μὲν οὖν τῆς Φαλέου
 πολιτείας σχεδὸν ἐκ τούτων ἂν τις θεωρήσειεν, εἴ 3 τι τυγ-
 χάνει καλῶς εἰρηκῶς ἢ μὴ καλῶς.

Ἰππόδαμος δὲ Εὐρυφῶντος Μιλήσιος, ὅς καὶ τὴν τῶν 8
 πόλεων διαίρεσιν εὔρε καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέτεμεν, γενόμενος
 καὶ περὶ τὸν ἄλλον βίον περιττότερος διὰ φιλοτιμίαν οὕτως
 ὥστε δοκεῖν ἐνίοις ζῆν περιεργότερον τριχῶν τε πλήθει καὶ
 κόσμῳ πολυτελεῖ, 4 ἔτι δὲ ἐσθῆτος εὐτελοῦς μὲν ἀλεεινῆς δὲ
 οὐκ ἐν τῇ χειμῶνι μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ τοὺς θερινοὺς χρό-
 νους, 4 λόγιος δὲ καὶ περὶ τὴν ὅλην φύσιν εἶναι βουλόμενος,
 πρῶτος τῶν μὴ πολιτευσόμενων ἐνεχείρησέ τι περὶ πολιτείας
 εἰπεῖν τῆς ἀρίστης. Κατεσκεύαζε δὲ τὴν πόλιν τῇ πλήθει 2

γ καὶ δούλων om. U^b. z δεῖ] δὴ T^b.U^b. a ὥς om. I^b.Q^b.T^b.U^b.
 b τι] τῆς I^b.Q^b.T^b.U^b. c ἔτι δὲ om. T^b. d λόγιος I^b.T^b.

μὲν μυριάνδρον, εἰς τρία δὲ μέρη ^ε διηρημένην· ἐποίει γὰρ ἐν
^ι μὲν μέρος τεχνίτας, ἐν δὲ γεωργούς, τρίτον δὲ τὸ προπο-
 3 λεμοῦν καὶ τὰ ὄπλα ἔχον. Διήρει δ' εἰς τρία μέρη τὴν χώ-
 ραν, τὴν μὲν ἱεράν, τὴν δὲ δημοσίαν, τὴν δ' ἰδίαν· ὅθεν μὲν
 τὰ νομιζόμενα ποιήσουσι πρὸς τοὺς θεοὺς, ^ε ἱεράν, ἀφ' ὧν δ'
 οἱ προπολεμοῦντες βιώσονται, κοινήν, τὴν δὲ τῶν γεωργῶν
 4 ἰδίαν. Ὡς το δ' εἶδη καὶ τῶν νόμων εἶναι τρία μόνον· περὶ
 ὧν γὰρ αἱ δίκαι γίνονται, τρία ταῦτ' εἶναι τὸν ἀριθμὸν,
 ὕβριν βλάβην θάνατον. Ἐνομοθέτει δὲ καὶ δικαστήριον ἐν
 τῷ κύριον, εἰς ᾧ πάσας ^h ἀνάγεσθαι δεῖν τὰς μὴ καλῶς κεκρί-
 σθαι δοκούσας δίκας· τοῦτο δὲ κατεσκεύαζεν ἐκ τινῶν γεράν-
 5 των αἰρετῶν. Τὰς δὲ κρίσεις ἐν τοῖς δικαστηρίοις οὐ διὰ
 ψηφοφορίας ἔτετο γίνεσθαι δεῖν, ἀλλὰ φέρειν ἕκαστον πινά-
 κιον, ἐν ᾧ γράφειν, εἰ ^ι καταδικάζοι ἀπλῶς τὴν δίκην, εἰ δ'
^k ἀπολύει ἀπλῶς, κενόν· εἰ δὲ τὸ μὲν τὸ δὲ μή, τοῦτο διορί-
 ζειν. Νῦν γὰρ οὐκ ἔτετο νενομοθετηῆσθαι καλῶς· ἀναγκάζειν
 6 γὰρ ἐπιорκεῖν ἢ ταῦτα ἢ ταῦτα δικάζοντας. Ἐπίθει δὲ νό-
 μον περὶ τῶν εὐρισκόντων τι τῇ πόλει συμφέρον, ὅπως τυγ-
 χάνωσι τιμῆς, καὶ τοῖς παισὶ τῶν ἐν τῇ πολέμῳ τελευτώντων
 ἐκ δημοσίου γίνεσθαι τὴν τροφήν, ὡς αὖτε τοῦτο παρ' ἄλ-
 λοις νενομοθετημένον· ἔστι δὲ καὶ ἐν Ἀθήναις οὗτος ὁ νόμος
 7 νῦν καὶ ἐν ἑτέροις τῶν πόλεων. Τοὺς δ' ἄρχοντας αἰρετοὺς
 ὑπὸ τοῦ δήμου εἶναι πάντας· δῆμον δ' ἐποίει τὰ τρία μέρη
 τῆς πόλεως· τοὺς δ' αἰρεθέντας ἐπιμελεῖσθαι κοινῶν καὶ ξενι-
 κῶν καὶ ὀρφανικῶν. Τὰ μὲν οὖν πλείστα καὶ τὰ μάλιστα
 ἀξιώλογα τῆς Ἰκποδάμου τάξεως ταῦτ' ἐστίν, ἀπορήσεις δ'
 8 αἷν τις πρῶτον μὲν τὴν διαίρεσιν τοῦ πλήθους τῶν πολιτῶν.
 Οἱ τε γὰρ τεχνίται καὶ οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ τὰ ὄπλα ἔχοντες
 κοινωνοῦσι τῆς πολιτείας πάντες, αἱ μὲν γεωργοὶ οὐκ ἔχοντες
 ὄπλα, οἱ δὲ τεχνίται οὔτε γῆν οὔτε ὄπλα, ὥστε γίνονται
 9 σχεδὸν δούλοι τῶν τὰ ὄπλα κεκτημένων. Μετέχειν μὲν οὖν
 πασῶν τῶν τιμῶν ἀδύνατον· ἀνάγκη γὰρ ἐκ τῶν τὰ ὄπλα

^ε διηρημένων Tb. ^ι μὲν om. Qb. ^ε ἱερά Qb. Tb. et pr. Ib. ^h ἀγά-
 γεσθαι Qb. ^ι καταδικάζει pr. Ib. ^k ἀπολύει Qb. ^ι ἐτέροις Ib. Tb.

ἐχόντων καθίστασθαι καὶ στρατηγούς καὶ πολιτοφύλακας
 καὶ τὰς κυριωτάτας ἀρχὰς ὥς εἰπεῖν· μὴ μετέχοντας δὲ τῆς
 πολιτείας πῶς οἶόν τε φιλικῶς ἔχειν πρὸς τὴν πολιτείαν;
 Ἀλλὰ δεῖ κρείττους εἶναι τοὺς τὰ ὄπλα γε κεκτημένους ἀμ-
 φοτέρων τῶν μερῶν· τοῦτο δ' οὐ ῥάδιον μὴ πολλοὺς ὄντας.
 Εἰ δὲ τοῦτ' ἔσται, τί δεῖ τοὺς ἄλλους μετέχειν τῆς πολι- 10
 τείας καὶ κυρίους εἶναι τῆς τῶν ἀρχόντων καταστάσεως; Ἐτι
 οἱ γεωργοὶ τί χρήσιμοι τῇ πόλει; Τεχνίτας μὲν γὰρ ἀναγ-
 καῖον εἶναι· πᾶσα γὰρ δεῖται πόλις τεχνιτῶν, καὶ δύνανται
 διαγίγνεσθαι καθάπερ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἀπὸ τῆς τέ-
 χνης· οἱ δὲ γεωργοὶ πορίζοντες μὲν τοῖς τὰ ὄπλα κεκτημέ-
 νοις τὴν τροφήν εὐλόγως ἂν ἦσάν τι τῆς πόλεως μέρος, νῦν
 δ' ἰδίαν ἔχουσιν, καὶ ταύτην ἰδίᾳ ^μγεωργοῦσιν. Ἐτι δὲ τὴν 11
 κοινὴν, ἀφ' ἧς οἱ προπολεμοῦντες ἔξουσιν τὴν τροφήν, εἰ μὲν
 αὐτοὶ γεωργήσουσιν, οὐκ ἂν εἴη τὸ μάχιμον ἕτερον καὶ τὸ
 γεωργεῖν, βούλεται δ' ὁ νομοθέτης· εἰ δ' ἕτεροὶ τινες ἔσου-
 νται τῶν τε τὰ ἴδια γεωργοῦντων καὶ τῶν μαχίμων, τέταρτον
^ν αὖ μόριον ἔσται τοῦτο τῆς πόλεως, οὐδενὸς μετέχον, ἀλλ'
 ἑλλότριον τῆς πολιτείας. Ἀλλὰ μὴν εἴ τις τοὺς αὐτοὺς 12
 θήσει τοὺς τε τὴν ἰδίαν καὶ τοὺς τὴν κοινὴν γεωργοῦντας, τό-
 τε πλῆθος ἄπορον ἔσται τῶν καρπῶν ἐξ ὧν ἕκαστος γεωρ-
 γήσει δύο οἰκίας, καὶ τίνος ἕνεκεν οὐκ εὐθὺς ἀπὸ τῆς γῆς καὶ
 τῶν αὐτῶν κλήρων αὐτοῖς τε τὴν τροφήν λήψονται καὶ τοῖς
 μαχίμοις παρέξουσιν; Ταῦτα δὲ πάντα πολλὴν ἔχει ταρα-
 χήν. Οὐ καλῶς δ' οὐδ' ὁ περὶ τῆς κρίσεως ἔχει νόμος, τὸ 13
 κρίνειν ἀξιῶν διαιροῦντα τῆς κρίσεως ἀπλῶς γεγραμμένης,
 καὶ γένεσθαι τὸν δικαστὴν διαιτητὴν. Τοῦτο δ' ἐν μὲν τῇ
 διαίτῃ καὶ πλείοσιν ἐνδέχεται (κοινολογοῦνται γὰρ ἀλλήλοις
 περὶ τῆς κρίσεως), ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ
 καὶ τοῖναντίον τούτῳ τῶν νομοθετῶν οἱ πολλοὶ παρασκευά-
 ζουσιν ὅπως οἱ δικασταὶ μὴ κοινολογῶνται πρὸς ἀλλήλους.
 Ἐπειτα πῶς οὐκ ἔσται ταραχώδης ἡ κρίσις, ὅταν ὀφείλῃν 14

^μ γεωργήσουσιν Ib.Qb.Tb. ^ν αὖ] οὖν Tb.

ὁ μὲν ὁ δικαστὴς οἴηται, μὴ τοσοῦτον δ' ὅσον ὁ δικαζόμενος;
 Ὁ μὲν γὰρ εἴκοσι μνᾶς, ὁ δὲ δικαστὴς κρίνει δέκα μνᾶς, ἢ ὁ
 μὲν πλεόν, ὁ δ' ἔλασσον, ἄλλος δὲ πέντε, ὁ δὲ τέτταρας
 καὶ τοῦτον Ῥδὴ τὸν τρόπον δῆλον ὅτι μεριοῦσιν, οἱ δὲ πάντα
 15 καταδικάσουσιν, οἱ δ' οὐθέν. Τίς οὖν ὁ τρόπος ἔσται τῆς
 διαλογῆς τῶν ψήφων; Ἐτι δ' οὐδεὶς ἐπιорκεῖν ἀναγκάζει
 τὸν ἀπλῶς ἀποδικάσαντα ἢ καταδικάσαντα, εἴπερ ἀπλῶς τὸ
 ἔγκλημα γέγραπται δικαίως· οὐ γὰρ μηδὲν ὀφείλειν ὁ ἀπο-
 δικάσας κρίνει, ἀλλὰ τὰς εἴκοσι μνᾶς· ἀλλ' ἐκεῖνος ἤδη ἐπιор-
 16 κεί ὁ καταδικάσας μὴ νομίζων ὀφείλειν τὰς εἴκοσι μνᾶς. Περὶ
 δὲ τοῦ τοῖς εὐρίσκουσὶ τι τῇ πόλει συμφέρον ὡς δεῖ γίνεσθαί
 τινα τιμὴν, οὐκ ἔστιν ἀσφαλὲς τὸ νομοθετεῖν, ἀλλ' εὐόφθαλ-
 μον ἀκοῦσαι μόνον· ἔχει γὰρ συκοφαντίας καὶ κινήσεις, ἂν
 τύχη, πολιτείας. Ἐμπίπτει δ' εἰς ἄλλο πρόβλημα καὶ σκέ-
 ψιν ἑτέραν· ἀποροῦσι γὰρ τινες πότερον βλαβερὸν ἢ συμ-
 φέρον ταῖς πόλεσι τὸ κινεῖν τοὺς πατρίους νόμους, ἂν ἢ τις
 17 ἄλλος βελτίων. Διόπερ οὐ ῥάδιον τῷ λεχθέντι ταχὺ συγ-
 χωρεῖν, εἴπερ μὴ συμφέρεи κινεῖν. Ἐνδέχεται δ' εἰσηγείσθαι
 τινας νόμων λύσιν ἢ πολιτείας ὡς κοινὸν ἀγαθόν. Ἐπεὶ δὲ
 πεπονημέθα μνεῖαν, ἔτι μικρὰ περὶ αὐτοῦ διαστέλλασθαι βέλ-
 18 τιον. Ἐχει γάρ, ὥσπερ εἵπομεν, ἀπορίαν καὶ δόξειεν ἂν βέλ-
 τιον εἶναι τὸ κινεῖν· ἐπὶ γοῦν τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν τοῦτο
 συνενήνοχεν, οἷον ἰατρικὴ κινήθεισα παρὰ τὰ πάτρια καὶ γυ-
 μναστικὴ καὶ ὅλως αἱ τέχναι πᾶσαι καὶ αἱ δυνάμεις, ὥστ' ἐπεὶ
 μίαν τούτων θετέον καὶ τὴν πολιτικὴν, δῆλον ὅτι καὶ περὶ ταύ-
 19 την ἀναγκαῖον ὁμοίως ἔχειν. Σημεῖον δ' ἂν γεγενῆσθαι φαίη
 τις ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων· τοὺς γὰρ ἀρχαίους νόμους λίαν
 ἀπλοῦς εἶναι καὶ βαρβαρικοὺς. Ἐσιδηροφοροῦντό γ' τε γὰρ οἱ
 20 Ἕλληνες, καὶ τὰς γυναῖκας ἐωνοῦντο παρ' ἀλλήλων. Ὅσα τε
 λοιπὰ τῶν ἀρχαίων ἐστὶ πον νομίμων, εὐήθη πάμπαν ἐστίν,
 οἷον ἐν Κύμῃ περὶ τὰ φονικά νόμος ἐστίν, ἂν πληθὸς τι
 παράσχῃται μαρτύρων ὁ διώκων τὸν φόνον τῶν αὐτοῦ συγ-

ὁ μὲν ὁ] codices ὁ μὲν. Ῥ δῆ] δὲ Q^b. T^b. ἢ τε om. Q^b. T^b.

γενῶν, ἔνοχον εἶναι τῷ φόνῳ τὸν φεύγοντα. Ζητοῦσι δ' ²¹ ὅλως οὐ τὸ πάτριον ἀλλὰ τὰγαθὸν πάντες· ἱεὶκός τε τοὺς πρώτους, εἴτε γηγενεῖς ἦσαν εἴτ' ἐκ φθορᾶς τινὸς ἐσώθησαν, ὁμοίους εἶναι καὶ τοὺς τυχόντας καὶ τοὺς ἀνοήτους, ὥσπερ καὶ λέγεται κατὰ τῶν γηγενῶν, ὥστ' ἄτοπον ² τὸ μένειν ἐν τοῖς τούτων δόγμασιν. Πρὸς δὲ τούτοις οὐδὲ τοὺς γεγραμμένους εἰάν ἀκινήτους βέλτιον. Ὡςπερ γὰρ καὶ περὶ τὰς ²² ἄλλας τέχνας, καὶ τὴν πολιτικὴν τάξιν ἀδύνατον ἀκριβῶς πάντα γραφῆναι· καθόλου γὰρ ἀναγκαῖον γραφῆναι, αἱ δὲ πράξεις περὶ τῶν καθ' ἑκάστον εἰσιν. Ἐκ μὲν οὖν τούτων φανερόν ὅτι κινήτεοι καὶ τινὲς καὶ ποτὲ τῶν νόμων εἰσιν, ἄλλον δὲ τρόπον ἐπισκοποῦσι εὐλαβείας ἵνα δόξειεν εἶναι πολλῆς. Ὅταν γὰρ ἢ τὸ μὲν βέλτιον μικρόν, τὸ δ' ἐθίζειν ²³ εὐχερῶς λύειν τοὺς νόμους φαῦλον, φανερόν ὡς ἐατέον ἐνίας ἀμαρτίας καὶ τῶν νομοθετῶν καὶ τῶν ἀρχόντων· οὐ γὰρ τοσοῦτον ὠφελήσεται κινήσας, ὅσον βλαβήσεται τοῖς ἀρχουσιν ἀπειθεῖν ἢ ἐθισθεῖς. Ψεῦδος δὲ καὶ τὸ παράδειγμα ²⁴ τὸ περὶ τῶν τεχνῶν· οὐ ^ω γὰρ ὁμοιον τὸ κινεῖν τέχνην καὶ νόμον. Ὁ γὰρ νόμος ἰσχὺν οὐδεμίαν ἔχει πρὸς τὸ πείθεσθαι ² πλὴν παρὰ τὸ ἔθος, τοῦτο δ' οὐ γίνεται εἰ μὴ διὰ χρόνου πλῆθος, ὥστε τὸ ῥαδίως μεταβάλλειν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἵ νόμων εἰς ἑτέροισ νόμοις καινοῦς ἀσθενῇ ποιεῖν ἐστὶ τὴν τοῦ νόμου δύναμιν. Ἔτι δ' εἰ καὶ ² κινήτεοι, πότερον ²⁵ ² καὶ πάντες καὶ ἐν πάσῃ πολιτείᾳ, ἢ οὐ; Καὶ πότερον τῷ τυχόντι ἢ τισίν; Ταῦτα γὰρ ἔχει μεγάλην διαφοράν. Διὸ νῦν μὲν ἀφώμεν ταύτην τὴν σκέψιν· ἄλλων γὰρ ἐστὶ καιρῶν.

Περὶ δὲ τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας καὶ τῆς Κρητικῆς, ⁹ σχεδὸν δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων πολιτειῶν, δύο εἰσιν αἱ σκέψεις, μία μὲν εἴ τι καλῶς ἢ μὴ καλῶς πρὸς τὴν ἀρίστην νενομοθέτηται τάξιν, ἑτέρα δ' εἴ τι πρὸς τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὸν τρόπον ὑπεναντίως τῆς προκειμένης ² αὐτοῖς πολιτείας. Ὅτι ²

¹ εἰκότες τοὺς Q^b.T^b. ² τὸ om. Q^b.T^b. ³ ἂν om. T^b. ⁴ εὐθι-

σθεῖς T^b. ⁵ γὰρ—δ om. Q^b.T^b. ⁶ πλὴν παρὰ] παρὰ I^b. ⁷ νόμον T^b.
⁸ κινήτεον Q^b.T^b. ⁹ καὶ ante πάντες om. I^b. ¹⁰ αὐτοῖς] αὐτῆς Q^b.T^b.

μὲν οὖν δεῖ τῇ μελλούσῃ καλῶς πολιτεῖσθαι τὴν τῶν ἀναγκαιῶν ὑπάρχειν σχολήν, ὁμολογούμενόν ἐστιν· τίνα δὲ τρόπον ὑπάρχειν, οὐ ῥάδιον λαβεῖν. Ἡ τε γὰρ Θετταλῶν πενестία παλλάκις ἐπέθετο τοῖς Θετταλοῖς, ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς Λάκωσιν οἱ Εἰλωτες· ὥσπερ γὰρ ἐφεδρεύοντες τοῖς ἀτυχήμασι διατελοῦσιν. Περὶ δὲ τοὺς Κρήτας οὐδὲν πω τοιούτων συμβέβηκεν· αἴτιον δ' ἴσως τὸ τὰς γειτνιώσας πόλεις, καίπερ πολεμούσας ἀλλήλαις, μηδεμίαν εἶναι σύμμαχον τοῖς ἀφίσταμένοις διὰ τὸ μὴ συμφέρειν καὶ αὐταῖς κεκτημέναις περιοίκους· τοῖς δὲ Λάκωσιν οἱ γειτνιώντες ἐχθροὶ πάντες ἦσαν, Ἀργεῖοι καὶ ^cΜεσσήνιοι καὶ Ἀρκάδες, ἐπεὶ καὶ τοῖς Θετταλοῖς κατ' ἀρχὰς ἀφίσταντο διὰ τὸ πολεμεῖν ἔτι τοῖς προσχώροις, Ἀχαιοῖς καὶ Περραιβοῖς καὶ Μάγνησιν. Ἔοικε δὲ καὶ εἰ μὴδὲν ἕτερον, ἀλλὰ τό γε τῆς ἐπιμελείας ἐργῶδες εἶναι, τίνα δεῖ πρὸς αὐτοὺς ὁμιλῆσαι τρόπον· ἀνιέμενοί τε γὰρ ὑβρίζουσι καὶ τῶν ἴσων ἀξιούσιν ἑαυτοὺς τοῖς κυρίοις, καὶ κακοπαθῶς ζῶντες ἐπιβουλεύουσι καὶ μισοῦσιν. Δῆλον οὖν ὡς οὐκ ἐξευρίσκουσι τὸν βέλτιστον τρόπον, οἷς τοῦτο συμβαίνει περὶ τὴν εἰλωτείαν. Ἔτι δ' ἡ περὶ τὰς γυναῖκας ἀνεσις καὶ πρὸς τὴν προαίρεσιν τῆς πολιτείας βλαβερὰ καὶ πρὸς ^dεὐδαιμονίαν πόλεως. Ὡςπερ γὰρ οἰκίας μέρος ἀνὴρ καὶ γυνή, δῆλον ὅτι καὶ πόλιν ἐγγὺς τοῦ δίχα διηρῆσθαι δεῖ νομίζειν εἰς τε τὸ τῶν ἀνδρῶν πλῆθος καὶ τὸ τῶν γυναικῶν, ὥστ' ἐν ὅσαις πολιτείαις φανύλως ἔχει τὸ περὶ τὰς γυναῖκας, ⁶τὸ ἡμισυ τῆς πόλεως εἶναι δεῖ νομίζειν ἀνομοθέτητον. Ὅπερ ἐκεῖ συμβέβηκεν· ὅλην γὰρ τὴν πόλιν ὁ νομοθέτης εἶναι βουλόμενος καρπερικὴν, κατὰ μὲν τοὺς ἀνδρας φανερός ἐστι τοιοῦτος ὢν, ἐπὶ δὲ τῶν γυναικῶν ἐξημέληκεν· ζῶσι γὰρ ἀκολάστως πρὸς ἅπασαν ἀκολασίαν καὶ τρυφερῶς. Ὡστ' ἀναγκαιὸν ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ τιμᾶσθαι τὸν πλεῦτον, ἄλλως τε καὶ ^eτύχῃσι γυναικοκρατούμενοι, καθάπερ τὰ πολλὰ τῶν ^fστρατιωτικῶν καὶ πολεμικῶν γενῶν, ἔξω Κελτῶν ἢ καὶ εἰ

^c μεσσηνιοι Ib.Tb.^d εὐνομίαν Tb. et rc. Ib.^e τυγχάνωσι rc. Ib.^f στρατιωτικῶν Qb.Tb.

τινες ἕτεροι φανερώς τετιμῆκασιν τὴν πρὸς τοὺς ἄρρενας συν-
ουσίαν. "Εοικε γὰρ ὁ μυθολογήσας πρῶτος οὐκ ἀλόγως συ-
8 ζεῦξαι τὸν ε" Ἀρη πρὸς τὴν Ἀφροδίτην· ἡ γὰρ πρὸς τὴν
τῶν ἀρρένων ὁμιλίαν ἢ πρὸς τὴν τῶν γυναικῶν φαίνονται
καταχώχιμοι πάντες οἱ τοιοῦτοι. Διὸ παρὰ τοῖς Λάκωσι
τοῦθ' ὑπῆρχεν, καὶ πολλὰ διφκεῖτο ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐπὶ
τῆς ἀρχῆς αὐτῶν. Καίτοι τί διαφέρει γυναῖκας ἄρχειν ἢ 9
τοὺς ἄρχοντας ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἄρχεσθαι; Ταῦτό γὰρ
συμβαίνει. Χρησίμου δ' εὐσης τῆς θρασυτήτος πρὸς οὐδέν
τῶν ἐγκυκλίων, ἀλλ' εἴπερ πρὸς τὸν πόλεμον, βλαβερώταται
καὶ πρὸς ταῦθ' αἱ τῶν Λακῶνων ἦσαν. Ἐδῆλωσαν δ' ἐπὶ 10
τῆς Θηβαίων ἐμβολῆς· χρήσιμοι μὲν γὰρ οὐδέν ἦσαν, ὥσπερ
ἐν ἑτέραις πόλεσιν, θόρυβον δὲ παρεῖχον πλείω τῶν πολε-
μίων. Ἐξ ἀρχῆς μὲν οὖν εἰκε συμβεβηκέναι τοῖς Λάκωσιν
εὐλόγως ἢ τῶν γυναικῶν ἄνεσις. "Εξω γὰρ τῆς οἰκείας διὰ 11
τὰς στρατείας ἀπεξενούντο πολὺν χρόνον, πολεμοῦντες τὸν
τε πρὸς Ἀργεῖους πόλεμον καὶ πάλιν τὸν πρὸς Ἀρκάδας
καὶ ἡ Μεσσηνίους· σχολάσαντες δὲ αὐτοὺς μὲν παρεῖχον τῇ
νομοθέτῃ προφδοπεποιημένους διὰ τὸν στρατιωτικὸν βίον
(πολλὰ γὰρ ἔχει μέρη τῆς ἀρετῆς), τὰς δὲ γυναῖκας φασὶ
μὲν ἄγειν ἐπιχειρῆσαι τὸν Λυκοῦργον ἐπὶ τοὺς νόμους, ὡς
δ' ἀντέκρουν, ἀποστῆναι πάλιν. Αἰτίαι μὲν οὖν εἰσὶν αὗται 12
τῶν γενομένων, ὥστε δῆλον ὅτι καὶ ταύτης τῆς ἀμαρτίας.
'Αλλ' ἡμῶς οὐ τοῦτο σκοποῦμεν, τίτιν δεῖ συγγνώμην ἔχειν
ἢ μὴ ἔχειν, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὀρθῶς καὶ μὴ ὀρθῶς. Τὰ δὲ περὶ 13
τὰς γυναῖκας ἔχοντα μὴ καλῶς εἰκεν, ὥσπερ ἐλέχθη καὶ
πρότερον, οὐ μόνον ἀπρέπειάν τινα ποιεῖν τῆς πολιτείας αὐ-
τὴν καθ' αὐτήν, ἀλλὰ συμβάλλεσθαι τι πρὸς τὴν φιλοχρη-
ματίαν. Μετὰ γὰρ τὰ νῦν ρηθέντα τοῖς περὶ τὴν ἀνωμα-
λίαν τῆς κτήσεως ἐπιτιμῆσειεν ἂν τις. Τοῖς μὲν γὰρ αὐτῶν 14
συμβέβηκε κεκτῆσθαι πολλὴν λῖαν οὐσίαν, τοῖς δὲ πάμπαν
μικράν· διόπερ εἰς ὀλίγους ἦκεν ἡ χώρα. Τούτῳ δὲ καὶ διὰ
τῶν νόμων τέτακται φαύλως· ὠνεῖσθαι μὲν γὰρ ἢ πωλεῖν τὴν

ε ἄρην T^b.

h μεσσηνίους I^b.

i τοῦ] τὰ Q^b. T^b.

ὑπάρχουσιν ἐποίησεν οὐ καλόν, ὀρθῶς ποιήσας, διδόναι δὲ
^k καὶ καταλείπειν ἑξουσίαν ἔδωκε τοῖς βουλομένοις· καίτοι
 15 τοῦτο ^l συμβαίνειν ἀναγκαῖον ἐκείνως τε καὶ οὕτως. Ἔστι
 δὲ καὶ τῶν γυναικῶν σχεδὸν τῆς πάσης χώρας τῶν ^m πέντε
 μερῶν τὰ δύο, τῶν τ' ἐπικλήρων πολλῶν γινομένων, καὶ διὰ
 τὸ προίκας διδόναι μεγάλας. Καίτοι βέλτιον ἦν μηδεμίαν
 ἢ ὀλίγην ἢ καὶ μετρίαν τετάχθαι. Νῦν δ' ἔξεστι δοῦναι τε
 τὴν ἐπικλήρον ὅσῃ ἂν βούληται· κἂν ἀποθάνῃ μὴ διαθέμενος,
 16 ὃν ἂν καταλίπῃ κληρονόμον, οὗτος ᾧ ἂν θέλῃ δίδωσιν. Τοι-
 γαροῦν δυναμένης τῆς χώρας χιλίους ἱππεῖς τρέφειν καὶ πεν-
 τακοσίους καὶ ὀπλίτας τρισμυρίους, οὐδὲ χίλιοι τὸ πλῆθος
 ἦσαν. Γέγονε δὲ διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν ὄλοντο ὅτι φαύλως
 αὐτοῖς εἶχε τὰ περὶ τὴν τάξιν ταύτην· μίαν γὰρ πληγὴν
 οὐχ ὑπέμεγκεν ἡ πόλις, ἀλλ' ἀπώλετο διὰ τὴν ὀλιγανθρω-
 17 πίαν. Λέγουσι δ' ὡς ἐπὶ μὲν τῶν προτέρων βασιλέων μετε-
 δίδοσαν τῆς πολιτείας, ὥστ' οὐ γίνεσθαι τότε ὀλιγανθρωπίαν
 πολεμουμένων πολὺν χρόνον· καὶ φασιν εἶναι ποτε τοῖς Σπαρ-
 τιάταις καὶ ⁿ μυρίους. Οὐ μὲν ἀλλ' εἴτ' ἐστὶν ἀληθὴ ταῦτα
 εἴτε μή, βέλτιον τὸ ^o διὰ τῆς κτήσεως ὠμαλισμένης πληθύειν
 18 ἀνδρῶν τὴν πόλιν. Ὑπεναντίος δὲ καὶ ὁ περὶ τὴν τεκνο-
 ποιῶν νόμος πρὸς ταύτην τὴν διόρθωσιν. Βουλόμενος γὰρ
 ὁ νομοθέτης ὡς πλείστους εἶναι τοὺς Σπαρτιάτας, προάγεται
 τοὺς πολίτας ὅτι πλείστους ποιεῖσθαι παῖδας· ἔστι γὰρ
 αὐτοῖς νόμος τὸν μὲν γεννήσαντα τρεῖς υἱοὺς ἄφρουρον εἶναι,
 19 τὸν δὲ τέτταρας ἀτελῆ πάντων. Καίτοι φανερόν ὅτι πολ-
 λῶν γινομένων, τῆς δὲ χώρας οὕτω διηρημένης, ἀναγκαῖον
 πολλοὺς γίνεσθαι πένητας. Ἀλλὰ μὲν καὶ τὰ περὶ τὴν
 ἐφορείαν ἔχει φαύλως· ἡ γὰρ ἀρχὴ κυρία μὲν αὐτῇ τῶν με-
 γίστων αὐτοῖς ἐστίν, γίνονται δ' ἐκ τοῦ δήμου πάντες, ὥστε
 20 πολλὰκις ἐμπίπτουσιν ἄνθρωποι σφόδρα πένητες εἰς τὸ ἀρ-
 χεῖον, οἳ διὰ τὴν ἀπορίαν ὧνιοι ἦσαν. Ἐδήλωσαν δὲ πολ-
 λάκις μὲν καὶ πρότερον, καὶ νῦν δὲ ἐν τοῖς Ἀνδρίοις· διαφθα-

^k καὶ om. Q^b. ^l συμβαίνει T^b. ^m πέντε] πάντων T^b. ⁿ κυρίως T^b.
^o διὰ τῆς] τῆς διὰ T^b.

ρέντες γὰρ ἀργυρίῳ τινές, ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς, ὅλην τὴν πόλιν ἀπώλεσαν. Καὶ διὰ τὸ τὴν ἀρχὴν εἶναι λίαν μεγάλην καὶ ἰσοτύραννον δημαγωγεῖν αὐτοὺς ἠναγκάζοντο καὶ οἱ βασιλεῖς, ὥστε καὶ ταύτῃ συνεπιβλάπτεσθαι τὴν πολιτείαν· δημοκρατία γὰρ ἐξ Ῥαριστοκρατίας συνέβαινεν. Συνέχει μὲν οὖν τὴν 21 πολιτείαν τὸ Ῥαρχεῖον τοῦτο· ἡσυχάζει γὰρ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ μετέχειν τῆς μεγίστης ἀρχῆς, ὥστ' εἶτε διὰ τὸν νομοθέτην εἶτε διὰ τὴν τύχην τοῦτο συμπέπτωκεν, συμφερόντως ἔχει τοῖς πράγμασιν. Δεῖ γὰρ τὴν πολιτείαν τὴν μέλλουσαν σώζε- 22 σθαι πάντα βούλεσθαι τὰ μέρη τῆς πόλεως εἶναι καὶ διαμένειν ταῦτά· οἱ μὲν οὖν βασιλεῖς διὰ τὴν αὐτῶν τιμὴν οὕτως ἔχουσιν, οἱ δὲ καλοὶ καγαθοὶ διὰ τὴν γερούσιαν (ἀθλον γὰρ ἡ ἀρχὴ αὕτη τῆς ἀρετῆς ἐστίν), ὁ δὲ ἄνθρωπος διὰ τὴν ἑφορείαν καθίσταται γὰρ ἐξ ἀπάντων. Ἀλλ' αἰρετὴν ἔδει τὴν 23 ἀρχὴν εἶναι ταύτην ἐξ ἀπάντων μὲν, μὴ τὸν τρόπον δὲ τοῦτον ὃν νῦν παιδαριώδης γὰρ ἐστὶ λίαν. Ἔτι δὲ καὶ κρίσεων εἰσι μεγάλων κύριοι, ὄντες οἱ τυχόντες, διόπερ οὐκ αὐτογνώμονας βέλτιον κρίνειν ἀλλὰ κατὰ 24 τὰ γράμματα καὶ τοὺς νόμους. Ἔστι δὲ καὶ ἡ δίκαια τῶν ἐφόρων οὐχ ὁμολογου- μένη τῷ βουλήματι τῆς πόλεως· αὕτη μὲν γὰρ ἀνεμμένη λίαν ἐστίν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις μᾶλλον ὑπερβάλλει ἐπὶ τὸ σκληρόν, ὥστε μὴ δύνασθαι καρτερεῖν ἀλλὰ λάθρα τὸν νόμον ἀποδιδράσκοντας ἀπολαύειν τῶν σωματικῶν ἡδονῶν. Ἐχει δὲ καὶ 25 τὰ περὶ τὴν τῶν γερόντων ἀρχὴν οὐ καλῶς αὐτοῖς. Ἐπει- κῶν μὲν γὰρ ὄντων καὶ πεπαιδευμένων ἱκανῶς πρὸς ἀνδραγαθίαν τάχ' ἂν εἴποιε τις συμφέρειν τῇ πόλει. Καίτοι τό γε διὰ βίου κυρίους εἶναι κρίσεων μεγάλων ἀμφισβητήσιμον· ἔστι γὰρ, ὥσπερ καὶ σώματος, καὶ διανοίας γῆρας. Τὸν τρόπον δὲ τοῦτον πεπαιδευμένων ὥστε καὶ τὸν νομοθέτην αὐτὸν ἀπιστεῖν ὥς οὐκ ἀγαθοῖς ἀνδράσιν, οὐκ ἀσφαλές. Φαί- 26 νονται δὲ καὶ καταδωροδοκούμενοι καὶ καταχαριζόμενοι πολλὰ τῶν κοινῶν οἱ κεκοινωνηκότες τῆς ἀρχῆς ταύτης. Διόπερ βέλ-

Ῥ αἰριστοκρατίας Ib.Qb.Tb. q ἀρχαῖον Qb.Tb. r ἐφορίαν Tb. s τὰ om. Ib. t καὶ om. pr. Ib. v εἰποιέ Qb.Tb.

τιον αὐτοὺς μὴ ἀνευθύνους εἶναι· νῦν δ' εἰσὶν. Δόξειε δ' ἂν
 ἢ τῶν ἐφόρων ἀρχὴ πᾶσας εὐθύνει τὰς ἀρχάς· τοῦτο δὲ τῇ
 ἐφορεία μέγα λίαν τὸ δῶρον, καὶ τὸν τρόπον οὐ τοῦτον λέ-
 17 γομεν διδόναι δεῖν τὰς εὐθύνas. "Ἐτι δὲ καὶ τὴν αἵρεσιν ἣν
 ποιοῦνται τῶν γερόντων, ^ωκατὰ τε τὴν κρίσιν ἐστὶ παιδα-
 ριώδης, καὶ τὸ αὐτὸν αἰτεῖσθαι τὸν ἀξιώθησόμενον τῆς ἀρχῆς
 οὐκ ὀρθῶς ἔχει· δεῖ γὰρ καὶ βουλόμενον καὶ μὴ βουλόμενον
 18 ἄρχειν τὸν ἄξιον τῆς ἀρχῆς. Νῦν δ' ὅπερ καὶ περὶ τὴν ἄλ-
 λην πολιτείαν ὁ νομοθέτης φαίνεται ποιῶν· φιλοτίμους γὰρ
 κατασκευάζων τοὺς πολίτας τούτοις κέχρηται πρὸς τὴν αἵ-
 ρεσιν τῶν γερόντων. Οὐδεὶς γὰρ ἂν ἄρχειν αἰτήσαιτο μὴ
 φιλότιμος ὢν. Καίτοι τῶν γ' ἀδικημάτων ἐκουσίων τὰ
 πλείεστα συμβαίνει σχεδὸν διὰ φιλοτιμίαν καὶ διὰ φιλοχρη-
 29 ματίαν τοῖς ἀνθρώποις. Περὶ δὲ βασιλείας, εἰ μὲν μὴ βέλ-
 τιόν ἐστιν ὑπάρχειν ταῖς πόλεσιν ἢ βέλτιον, ἄλλος ἔστω
 λόγος. Ἀλλὰ μὴν βέλτιόν ^εγε μὴ καθάπερ νῦν, ἀλλὰ κατὰ
 30 τὸν αὐτοῦ βίον ἕκαστον κρίνεσθαι τῶν βασιλέων. "Ὅτι δ' ὁ
 νομοθέτης οὐδ' αὐτὸς οἶεται δύνασθαι ποιεῖν καλοὺς καὶ κα-
 θούς, δηλον· ἀπιστεῖ γοῦν ὥς οὐκ οὔσιν ἱκανῶς ἀγαθοῖς ἀν-
 δράσιν· διόπερ ἐξέπεμπον συμπρεσβευτάς τοὺς ἐχθρούς, καὶ
 σωτηρίαν ἐνόμιζον τῇ πόλει εἶναι ^υτὸ στασιάζειν τοὺς βα-
 σιλεῖς. Οὐ καλῶς δ' οὐδὲ περὶ τὰ συσσίτια τὰ καλούμενα
 31 φιδίτια νενομοθέτηται τῷ καταστήσαντι πρῶτον. "Εδει γὰρ
 ἀπὸ κοινοῦ μᾶλλον εἶναι τὴν σύνοδον, καθάπερ ἐν Κρήτῃ·
 παρὰ δὲ τοῖς Λάκωσιν ἕκαστον δεῖ φέρειν, καὶ σφόδρα πενή-
 των ἐνίων ὄντων καὶ τοῦτο τὸ ἀνάλωμα οὐ δυναμένων δαπα-
 νᾶν, ὥστε ^εσυμβαίνειν τούναντίον τῷ νομοθέτῃ τῆς προαι-
 32 ρέσεως. Βούλεται μὲν γὰρ δημοκρατικὸν εἶναι τὸ κατα-
 σκεύασμα τῶν συσσιτίων, γίνεται δ' ἥκιστα δημοκρατικὸν
 οὕτω νενομοθετημένον· μετέχει μὲν γὰρ οὐ ῥάδιον τοῖς λίαν
 πένησιν, ὅρος δὲ τῆς πολιτείας οὗτός ἐστιν αὐτοῖς ὁ πάτριος,
 τὸν μὴ δυνάμενον τοῦτο τὸ τέλος φέρειν μὴ μετέχειν ^ααὐ-

^ω κατὰ] καὶ κατὰ Ib. ^ε γε om. Q^b. ^υ τὸ om. Q^b. ^ε συμβαίνει Ib.
^α αὐτοῖς Q^b. T^b, αὐτῶν Ib.

τῆς. Τῷ δὲ περὶ τοὺς ναυάρχους νόμῳ καὶ ἕτεροὶ τινες ἐπι- 33
τετιμήκασιν, ὀρθῶς ἐπιτιμῶντες· στάσεως γὰρ γίνεται αἵ-
τιος. Ἐπὶ γὰρ τοῖς βασιλεῦσιν οὐσι στρατηγοῖς αἰδῖος ἢ
ναυαρχία σχεδὸν ἑτέρα βασιλεία καθέστηκεν. Καὶ ὧδὶ δὲ 34
τῇ ὑποθέσει τοῦ νομοθέτου ἐπιτιμήσειεν ἂν τις, ὅπερ καὶ
Πλάτων ἐν τοῖς νόμοις ἐπιτετίμηκεν· πρὸς γὰρ μέρος ἀρε-
τῆς ἢ πᾶσα σύνταξις τῶν νόμων ἐστὶ, τὴν πολεμικὴν· αὕτη
γὰρ χρησίμη πρὸς τὸ κρατεῖν. Τοιγαροῦν ἐσώζοντο μὲν
πολεμοῦντες, ἀπώλλυντο δὲ ἄρξαντες διὰ τὸ μὴ ἐπίστασθαι
σχολᾶζειν μηδὲ ἡσκηκέναι μηδεμίαν ἀσκησιν ἑτέραν κυριω- 35
τέραν τῆς πολεμικῆς. ^bΤούτου δὲ ἀμάρτημα οὐκ ἔλαττον· 35
νομίζουσι μὲν γὰρ γίνεσθαι τὰ γαθὰ τὰ περιμάχητα δι' ἀρε-
τῆς μᾶλλον ἢ κακίας· καὶ τοῦτο μὲν καλῶς, ὅτι μέντοι ταῦτα
κρεῖττω τῆς ἀρετῆς ὑπολαμβάνουσιν, οὐ καλῶς. Φαύλως δ' 36
ἔχει καὶ περὶ τὰ κοινὰ χρήματα τοῖς Σπαρτιάταις. Οὔτε
γὰρ ἐν τῷ κοινῷ τῆς πόλεως ἐστὶν οὐδὲν πολέμους μεγάλους
ἀναγκαζομένοις πολεμεῖν, εἰσφέρουσί τε κακῶς· διὰ γὰρ τὸ
τῶν Σπαρτιατῶν εἶναι τὴν πλείστην γῆν οὐκ ἐξετάζουσιν
ἀλλήλων τὰς εἰσφοράς. Ἀποβέβηκέ τε τούναντίον τῷ νο- 37
μοθέτῃ τοῦ συμφέροντος· τὴν μὲν ^cγὰρ πόλιν πεποιήκεν
ἀχρήματον, τοὺς δ' ἰδιώτας φιλοχρημάτους. Περὶ μὲν οὖν
τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· ταῦτα
γὰρ ἐστὶν ἃ μάλιστα ἂν τις ἐπιτιμήσειεν.

Ἡ δὲ Κρητικὴ πολιτεία πάρεγγυς μὲν ἐστὶ ταύτης, ἔχει 10
δὲ μικρὰ μὲν οὐ χεῖρον, τὸ δὲ πλεῖον ἦττον γλαφυρῶς. Καὶ
γὰρ ἔοικε καὶ λέγεται δὲ τὰ πλείστα μεμιμησθαι τὴν Κρη-
τικὴν πολιτείαν ἢ τῶν Λακῶνων, τὰ δὲ πλείστα τῶν ἀρχαίων
ἦττον διήρθρωται τῶν νεωτέρων. Φασὶ γὰρ τὸν Λυκοῦργον, 2
ὅτε τὴν ἐπιτροπείαν τὴν Χαρίλλου τοῦ βασιλέως καταλιπὼν
ἀπεδήμησεν, τότε τὸν πλείστον διατρίψαι χρόνον περὶ ^dτὴν
Κρήτην διὰ τὴν συγγένειαν· ἀποικοὶ γὰρ οἱ Λύκτιοι τῶν
Λακῶνων ἦσαν, κατέλαβον δ' οἱ πρὸς τὴν ἀποικίαν ἐλθόντες
τὴν τάξιν τῶν νόμων ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς τότε κατοικοῦσιν.

^b τοῦτο Q^b. et pr. I^b. ^c γὰρ om. Q^b. T^b. ^d τὴν post περὶ om. I^b.

3 Διὸ καὶ νῦν ^εοἱ περίοικοι τὸν αὐτὸν τρόπον χρῶνται αὐτοῖς, ὥς κατασκευάσαντος Μίνω πρώτου τὴν τάξιν τῶν νόμων. Δοκεῖ δ' ἡ νῆσος καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν τὴν Ἑλληνικὴν πεφυκέναι καὶ κείσθαι καλῶς· πάσῃ γὰρ ἐπικείται τῇ θαλάσσῃ, σχεδὸν τῶν Ἑλλήνων ἰδρυμένων περὶ τὴν θάλασσαν πάντων· ἀπέχει γὰρ τῇ μὲν ^ιτῆς Πελοποννήσου μικρόν, τῇ δὲ τῆς 4 Ἀσίας τοῦ περὶ Τριόπιον τόπου καὶ Ῥόδον. Διὸ καὶ τὴν τῆς θαλάσσης ἀρχὴν κατέσχευεν ὁ Μίνως, καὶ τὰς νήσους τὰς μὲν ἐχειρώσατο τὰς δ' ὤκισεν, τέλος δὲ ἐπιθέμενος τῇ Σικελίᾳ ^ςτὸν βίον ἐτελεύτησεν ἐκεῖ περὶ ^hΚάμικον. Ἔχει δ' 5 ἀνάλογον ἡ Κρητικὴ τάξις πρὸς τὴν Λακωνικὴν. Γεωργοῦσί τε γὰρ τοῖς μὲν εἰλωτες τοῖς δὲ Κρησὶν οἱ περίοικοι, καὶ συσσιτία παρ' ἀμφοτέροις ἐστίν· καὶ τό γε ἀρχαῖον ἐκάλουν οἱ Λάκωνες οὐ φιδίτια ἀλλ' ἄνδρια, καθάπερ οἱ Κρῆτες, ^ηκαὶ δῆλον ὅτι ἐκείθεν ἐλήλυθεν. Ἔτι δὲ τῆς πολιτείας ἡ τάξις. Οἱ μὲν γὰρ ἔφοροι τὴν αὐτὴν ἔχουσι δύναμιν τοῖς ἐν τῇ Κρήτῃ καλουμένοις κόσμοις, πλὴν οἱ μὲν ἔφοροι πέντε τὸν ἀριθμὸν οἱ δὲ κόσμοι δέκα εἰσὶν· οἱ δὲ γέροντες τοῖς γέρονσιν, οὓς καλοῦσιν οἱ Κρῆτες βουλὴν, ἴσοι. Βασιλεία δὲ πρότερον μὲν ἦν, εἴτα κατέλυσαν οἱ Κρῆτες, ^ικαὶ τὴν ἡγε- 7 υονίαν οἱ κόσμοι τὴν κατὰ πόλεμον ἔχουσιν. Ἐκκλησίας δὲ μετέχουσι πάντες· κυρία δ' οὐδενός ἐστιν ἀλλ' ἡ συνεπιψηφίσαι τὰ δόξαντα τοῖς γέρονσι καὶ τοῖς κόσμοις. Τὰ μὲν οὖν τῶν συσσιτίων ἔχει βέλτιον τοῖς Κρησὶν ἢ τοῖς Λάκωσιν. Ἐν μὲν γὰρ Λακεδαίμονι κατὰ κεφαλὴν ^kἕκαστος εἰσφέρει τὸ τεταγμένον· εἰ δὲ μή, μετέχειν νόμος κωλύει τῆς πολι- 8 τείας, καθάπερ εἴρηται καὶ πρότερον. Ἐν δὲ Κρήτῃ κοινοτέρως· ἀπὸ πάντων γὰρ τῶν γινομένων καρπῶν τε καὶ βοσκημάτων ^ικαὶ ἐκ τῶν δημοσίων καὶ φόρων οὓς φέρουσιν οἱ περίοικοι, τέτακται μέρος τὸ μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τὰς κοινὰς λειτουργίας, τὸ δὲ τοῖς συσσιτίοις, ὥστ' ἐκ κοινού

^ε οἱ om. Q^b. ^ι τῆς—δὲ om. Q^b. T^b. ^ς τὸν βίον om. Q^b. ^h κάμεινον Q^b. T^b, κάμινον I^b. ^ι καὶ om. T^b. ^k ἕκαστον I^b. ^ι καὶ ante ἐκ om. I^b.

τρέφεσθαι πάντας, καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας καὶ ἄνδρας. Πρὸς δὲ τὴν ὀλιγοσιτίαν ὡς ὠφέλιμον πολλὰ πεφίλοσό-9
 φηκεν ὁ νομοθέτης, καὶ πρὸς τὴν διάζευξιν τῶν γυναικῶν,
 ἵνα μὴ πολυτεκνώσι, τὴν πρὸς τοὺς ἄρρενας ποιήσας ὁμι-
 λίαν, περὶ ἧς εἰ φαῦλως ἢ μὴ φαῦλως, ἕτερος ἔσται τοῦ δια-
 σκέψασθαι καιρός. ^μ Ὅτι δὲ τὰ περὶ τὰ συσσίτια βέλ-
 τιον τέτακται τοῖς Κρησὶν ἢ τοῖς Λάκωσι, φανερόν. Τὰ
 δὲ περὶ τοὺς κόσμους ἔτι χεῖρον τῶν ἐφόρων. Ὁ μὲν γὰρ 10
 ἔχει κακὸν τὸ τῶν ἐφόρων ἀρχεῖον, ὑπάρχει καὶ τούτων ἡμί-
 νονται γὰρ οἱ τυχόντες· ὁ δ' ἐκεῖ συμφέρει πρὸς τὴν πολι-
 τείαν, ἐνταῦθ' οὐκ ἔστιν. Ἐκεῖ μὲν γάρ, διὰ ^α τὸ τὴν αἵρε-
 σιν ἐκ πάντων εἶναι, μετέχων ὁ δῆμος τῆς μεγίστης ἀρχῆς
 βούλεται μένειν τὴν πολιτείαν· ἐνταῦθα δ' οὐκ ἐξ ἀπάντων
 αἰροῦνται τοὺς κόσμους ἀλλ' ἐκ τινῶν γενῶν, καὶ τοὺς γέρον-
 τας ἐκ τῶν κεκοσμηκότων. Περὶ ὧν τοὺς αὐτοὺς ἂν τις ^ο εἴ- 11
 πειε λόγους καὶ περὶ τῶν ἐν Λακεδαίμονι ^ρ γινομένων· τὸ
 γὰρ ^ι ἀνυπεύθυνον καὶ τὸ διὰ βίου μεῖζόν ἐστι γέρας τῆς
 ἀξίας αὐτοῖς, καὶ τὸ μὴ κατὰ γράμματα ἄρχειν ἀλλ' αὐτο-
 γνώμονας ἐπισφαλές. Τὸ δ' ἡσυχάζειν μὴ μετέχοντα τὸν 12
 δῆμον οὐδὲν σημεῖον τοῦ τετάχθαι καλῶς· ^ι οὐδὲ γὰρ λήμ-
 ματός τι τοῖς κόσμοις ὥσπερ τοῖς ἐφόροις, πόρρω γ' ἀποι-
 κοῦσιν ἐν νήσῳ τῶν διαφθερούντων. Ἦν δὲ ποιοῦνται τῆς 13
 ἀμαρτίας ταύτης ἰατροίαν, ἄτοπος καὶ οὐ πολιτικὴ ἀλλὰ δυ-
 ναστευτικὴ· πολλάκις γὰρ ἐκβάλλουσι συστάντες τινὲς τοὺς
 κόσμους ἢ τῶν συναρχόντων αὐτῶν ἢ τῶν ἰδιωτῶν, ἔξεστι δὲ
 καὶ μεταξὺ τοῖς κόσμοις ἀπειπεῖν τὴν ἀρχήν. Ταῦτα δὲ
 πάντα βέλτιον γίνεσθαι κατὰ νόμον ἢ κατ' ἀνθρώπων βού-
 λησιν· οὐ γὰρ ἀσφαλὴς ὁ κανὼν. Πάντων δὲ φαυλότατον 14
 τὸ τῆς ἀκοσμίας τῶν δυνατῶν, ἣν καθιστᾷσι πολλάκις ὅταν
 μὴ δίκας βούλωνται δοῦναι· ἢ καὶ δῆλον ὡς ἔχει τι πολιτείας
 ἢ τάξις, ἀλλ' οὐ πολιτεία ἐστὶν ἀλλὰ δυναστεία μᾶλλον.
 Εἰώθασι δὲ διαλαμβάνοντες τὸν δῆμον καὶ τοὺς φίλους μον-

^μ ἔτι Ib. ^α τὸ om. Qb.Tb. ^ο εἴποιε Qb.Tb. ^ρ γινομένων Qb.
^ι ἀνυπεύχων Qb.Tb. ^ι οὐδὲ] οὐδὲν Ib.Qb.Tb.

αρχίαν ποιεῖν καὶ στασιάζειν καὶ μάχεσθαι πρὸς ἀλλήλους.
 15 Καίτοι τί διαφέρει τὸ τοιοῦτον ἢ διὰ τινος χρόνου μηκέτι
 πόλιν εἶναι τὴν τοιαύτην, ἀλλὰ λύεσθαι τὴν πολιτικὴν κοι-
 νωνίαν; Ἔστι δ' ἐπικίνδυνος οὕτως ἔχουσα πόλιν τῶν βου-
 λομένων ἐπιτίθεσθαι καὶ δυναμένων. Ἀλλὰ καθάπερ εἴρη-
 ται, σῶζεται διὰ τὸν τόπον· ξηνηλασίας γὰρ ὁ πόρρω
 16 πεποίηκεν. Διὸ καὶ τὸ τῶν περιοίκων μένει τοῖς Κρησίν, οἱ
 δ' εἰλωτες ἀφίστανται πολλάκις· οὔτε γὰρ ἐξωτερικῆς ἀρχῆς
 κοινωνοῦσιν οἱ Κρήτες, νεωστί τε πόλεμος ξενικὸς διαβέβηκεν
 εἰς τὴν νῆσον, ὅς πεποίηκε φανερόν τὴν ἀσθένειαν τῶν ἐκεῖ
 νόμων. Περὶ μὲν οὖν ταύτης εἰρήσθω τοσαύτ' ἡμῖν τῆς πο-
 λιτείας.

11 Πολιτεύεσθαι δὲ δοκοῦσι καὶ Καρχηδόνιοι καλῶς καὶ πολλὰ
 περιττῶς πρὸς τοὺς ἄλλους, μάλιστα δ' ἔνια παραπλησίως
 τοῖς Λάκωσιν. Αὐταὶ γὰρ αἱ πολιτεῖαι τρεῖς ἀλλήλαις τε
 σύνεγγύς πῶς εἰσι καὶ τῶν ἄλλων πολὺ διαφέρουσιν, ἥ τε
 Κρητικὴ καὶ ἡ Λακωνικὴ καὶ τρίτη τούτων ἡ Καρχηδονίων,
 2 καὶ πολλὰ τῶν τεταγμένων ἔχει παρ' αὐτοῖς καλῶς. Σημεῖον
 δὲ πολιτείας συντεταγμένης τὸ τὸν δῆμον ἔχουσαν διαμένειν
 ἐν τῇ τάξει τῆς πολιτείας, καὶ μήτε στάσιν, ὃ τι καὶ ἄξιον
 3 εἰπεῖν, γεγενῆσθαι μήτε τύραννον. Ἐχει δὲ παραπλήσια
 τῇ Λακωνικῇ πολιτεία τὰ μὲν συσσίτια τῶν ἐταιριῶν τοῖς
 φιδιτίοις, τὴν δὲ τῶν ἐκατὸν καὶ τεττάρων ἀρχὴν τοῖς ἐφό-
 ροις (πλὴν οὐ χεῖρον οἱ μὲν ἐκ τῶν τυχόντων εἰσὶ, ταύτην
 δ' αἰροῦνται τὴν ἀρχὴν ἀριστίνδην), τοὺς δὲ βασιλεῖς καὶ τὴν
 4 γερουσίαν ἀνάλογον τοῖς ἐκεῖ βασιλεῦσι καὶ γέρουσιν. Καὶ
 βέλτιον δὲ τοὺς βασιλεῖς μήτε κατὰ τὸ αὐτὸ εἶναι γένος,
 μηδὲ τοῦτο τὸ τυχόν, εἴτε διαφέρον ἐκ τούτων αἰρετοὺς μάλ-
 λον ἢ καθ' ἡλικίαν· μεγάλων γὰρ κύριοι καθεστῶτες, ἂν εὐ-
 τελεῖς ᾖσι, μεγάλα βλάπτουσι καὶ ἔβλαψαν ἤδη τὴν πόλιν
 5 τὴν τῶν Λακεδαιμονίων. Τὰ μὲν οὖν πλείστα τῶν ἐπιτιμη-
 θέντων ἂν διὰ τὰς παρεκβάσεις κοινὰ τυγχάνει πάσαις ὄντα
 ταῖς εἰρημέναις πολιτεαῖς· τῶν δὲ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς

* τὸ om. Q^b.T^b.

† ἡ] ἡ τῶν I^b.T^b.

ν τοὺς] τοὺς ἐκεῖ Q^b.T^b.

ἀριστοκρατίας καὶ τῆς πολιτείας τὰ μὲν εἰς δῆμον ἐκκλίνει
 μᾶλλον, τὰ δ' εἰς ὀλιγαρχίαν. Τοῦ μὲν γὰρ ^ω τὸ μὲν προσ-
 ἀγειν τὸ δὲ μὴ προσάγειν πρὸς τὸν δῆμον οἱ βασιλεῖς
 κύριοι μετὰ τῶν γερόντων, ἂν ὁμογνωμονῶσι πάντες· εἰ δὲ
 μή, καὶ ^κ τούτων ὁ δῆμος. Ἄ δ' ἂν ^γ εἰσφέρωσιν οὗτοι, οὐδ' ⁶
 διακοῦσαι μόνον ἀποδιδόασι τῷ δῆμῳ τὰ δόξαντα τοῖς ἄρ-
 χουσιν, ἀλλὰ κύριοι κρίνειν εἰσὶ καὶ τῷ βουλομένῳ τοῖς εἰσ-
 φερομένοις ἀντειπεῖν ἕξεστιν, ὅπερ ἐν ταῖς ἐτέραις πολιτείαις
 οὐκ ἔστιν. Τὸ δὲ τὰς πενταρχίας κυρίας οὔσας πολλῶν ⁷
 καὶ μεγάλων ὑφ' αὐτῶν αἰρετὰς εἶναι, καὶ τὴν τῶν ἑκατὸν
 ταύτας αἰρεῖσθαι τὴν μεγίστην ἀρχήν, ἔτι δὲ ταύτας πλείονα
 ἄρχειν χρόνον τῶν ἄλλων (καὶ γὰρ ἐξεληλυθότες ἄρχουσι
 καὶ μέλλοντες) ὀλιγαρχικόν, ^κ τὸ δ' ἀμίσθους καὶ μὴ κλη-
 ρωτὰς ἀριστοκρατικὸν θετέον, καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἕτερον· καὶ
 τὸ τὰς δίκας ὑπὸ τῶν ἀρχείων ^κ δικάζεσθαι πάσας, καὶ μὴ
 ἄλλας ὑπ' ἄλλων, καθάπερ ἐν Λακεδαίμονι. Παρεκβαίνει δὲ ⁸
 τῆς ἀριστοκρατίας ἡ τάξις τῶν Καρχηδονίων μάλιστα πρὸς
 τὴν ὀλιγαρχίαν κατὰ τινα διάνοιαν ^β ἢ συνδοκεῖ τοῖς πολ-
 λοῖς· οὐ γὰρ μόνον ἀριστίνδην ἀλλὰ καὶ πλουτίνδην οἴονται
 δεῖν αἰρεῖσθαι τοὺς ἄρχοντας· ἀδύνατον γὰρ τὸν ἀποροῦντα
 καλῶς ἄρχειν καὶ σχολάζειν. Εἴπερ οὖν τὸ μὲν αἰρεῖσθαι ⁹
 πλουτίνδην ὀλιγαρχικόν, τὸ δὲ κατ' ἀρετὴν ἀριστοκρατικόν,
 αὕτη τις ἂν εἴη τάξις τρίτη, καθ' ἣν περ συντέτακται καὶ τοῖς
 Καρχηδονίοις τὰ περὶ τὴν πολιτείαν· αἰροῦνται γὰρ εἰς δύο
 ταῦτα βλέποντες, καὶ μάλιστα τὰς μεγίστας, τοὺς τε βασι-
 λεῖς καὶ τοὺς στρατηγούς. Δεῖ δὲ νομίζειν ἀμάρτημα νομο- ¹⁰
 θέτου τὴν παρεκβασιν εἶναι τῆς ἀριστοκρατίας ταύτην· ἐξ
 ἀρχῆς γὰρ τοῦθ' ὅρᾳν ἐστὶ τῶν ἀναγκαιοτάτων, ὅπως οἱ
^κ βέλτιστοι δύνωνται σχολάζειν καὶ μηδὲν ἀσχημονεῖν, μὴ
 μόνον ἄρχοντες ἀλλὰ μηδ' ἰδιωτεύοντες. Εἰ δὲ ^δ δεῖ βλέπειν
 καὶ πρὸς εὐπορίαν χάριν σχολῆς, φαῦλον τὸ τὰς μεγίστας

^ω τὸ] τὰ Ib.Qb. ^κ τούτων Qb. ^γ εἰσφέρουσιν Qb.Tb. et pr. Ib.
^κ τὸ] τοὺς Tb. ^α δοξάζεσθαι Ib. ^β ἢ Qb. ^κ βέλτιστον Ib. ^δ δεῖ] δὴ
 Tb, δὴ δέi Ib.

- ὡνητὰς εἶναι τῶν ἀρχῶν, τὴν τε βασιλείαν καὶ τὴν στρατη-
 11 γίαν. "Εντιμον γὰρ ὁ νόμος οὗτος ποιεῖ τὸν πλοῦτον μάλ-
 λον τῆς ἀρετῆς, καὶ τὴν πόλιν ὅλην φιλοχρήματον. "Οτι δ'
 ἂν ὑπολάβῃ τίμιον εἶναι τὸ κύριον, ἀνάγκη καὶ τὴν τῶν
 ἄλλων πολιτῶν δόξαν ἀκολουθεῖν τούτοις. "Οπου δὲ μὴ μά-
 λιστα ἀρετὴ τιμᾶται, ταύτην ἴσχυ οἶόν τ' εἶναι βεβαίως
 12 ἀριστοκρατικὴν πολιτείαν. "Εθίζεσθαι δ' εὖλογον κερδαί-
 νειν τοὺς ὠνούμενους, ὅταν δαπανήσαντες ἄρχωσιν ἄτοπον
 γὰρ εἰ πένης μὲν ὦν ἐπικῆς δὲ βουλήσεται κερδαίνειν, φαν-
 λότερος δ' ὦν οὐ βουλήσεται δαπανήσας. Διὸ δεῖ τοὺς δυ-
 ναμένους ἀρισταρχεῖν, τούτους ἄρχειν. Βέλτιον δ', εἰ καὶ
 προεῖτο τὴν εὐπορίαν τῶν ἐπικῶν ὁ νομοθέτης, ἀλλ' ἀρ-
 13 χάντων γε ἐπιμελεῖσθαι τῆς σχολῆς. Φαῦλον δ' ἂν δόξειεν
 εἶναι καὶ τὸ πλείους ἀρχὰς τὸν αὐτὸν ἄρχειν ὅπερ εὐδοκιμεῖ
 παρὰ τοῖς Καρχηδονίοις. "Εν γὰρ ὑφ' ἑνὸς ἔργον ἀριστ'
 ἀποτελεῖται. Δεῖ δ' ὅπως γίνηται τοῦθ' ὁρᾶν τὸν νομοθέ-
 την, καὶ μὴ προστάττειν τὸν αὐτὸν αὐλεῖν καὶ σκυτατομεῖν.
 14 "Οσθ' ὅπου μὴ μικρὰ πόλις, πολιτικώτερον πλείονας μετέ-
 χειν τῶν ἀρχῶν, καὶ δημοτικώτερον κοινότερόν τε γάρ, κα-
 θάπερ εἵπομεν, καὶ κάλλιον ἕκαστον ἀποτελεῖται τῶν αὐτῶν
 καὶ θάπτον. Δῆλον δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν πολεμικῶν καὶ τῶν
 ναυτικῶν ἐν τούτοις γὰρ ἀμφοτέροις διὰ πάντων ὡς εἰπεῖν
 15 διελέλυθε τὸ ἄρχειν καὶ τὸ ἄρχεσθαι. "Ολιγαρχικῆς δ'
 οὔσης ἢ τῆς πολιτείας ἀριστα ἐκφεύγουσι τῷ πλουτεῖν, ἀέ-
 τι τοῦ δήμου μέρος ἐκπέμποντες ἐπὶ τὰς πόλεις. Τούτῳ
 γὰρ ἰῶνται καὶ ποιοῦσι μόνιμον τὴν πολιτείαν. "Αλλὰ
 τοῦτ' ἐστὶ τύχης ἔργον, δεῖ δὲ ἀσπασιάστους εἶναι διὰ τὸν
 16 νομοθέτην. Νῦν δ', ἂν ἀτυχία γένηται τις καὶ τὸ πλῆθος
 ἀποστῇ τῶν ἀρχομένων, οὐδὲν ἐστὶ φάρμακον διὰ τῶν νόμων
 τῆς ἡσυχίας. Περὶ μὲν οὖν τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας
 καὶ Κρητικῆς καὶ τῆς Καρχηδονίων, αἵπερ δικαίως εὐδοκι-
 μοῦσι, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον.

ε ὑπολάβοι Ib. f οὐκ οἶονται Tb. g εὐπορίαν Ib.Tb. h τῆς] καὶ τῆς
 Qb.Tb.

Τῶν δὲ ἀποφνημαμένων τι περὶ πολιτείας ἔνιοι μὲν οὐκ 12
 ἐκοινώνησαν πράξεων πολιτικῶν οὐδ' ὠντινωνοῦν, ἀλλὰ διετέ-
 λεσαν ιδιωτεύοντες τὸν βίον· περὶ ὧν εἴ τι ἀξιόλογον, εἴρη-
 ται σχεδὸν περὶ πάντων· ἔνιοι δὲ νομοθέται γεγόνασιν οἱ
 μὲν ταῖς οἰκείαις πόλεσιν, οἱ δὲ καὶ τῶν ὀθνείων τισί, πο-
 λιτευθέντες αὐτοί· καὶ τούτων οἱ μὲν νόμων ἐγένοντο δη-
 μιουργοὶ μόνον, οἱ δὲ καὶ πολιτείας, οἷον καὶ Λυκούργος καὶ
 Σόλων· οὗτοι γὰρ καὶ νόμους καὶ πολιτείας κατέστησαν.
 Περὶ μὲν οὖν τῆς Λακεδαιμονίων εἴρηται, Σόλωνα δ' ἔνιοι 2
 μὲν οἴονται νομοθέτην γενέσθαι σπουδαῖον· ὀλιγαρχίαν τε
 γὰρ καταλύσαι λίαν ἄκρατον οὔσαν, καὶ δουλεύοντα τὸν
 δῆμον παῦσαι, καὶ δημοκρατίαν καταστήσαι τὴν πάτριον,
 μέξαντα καλῶς τὴν πολιτείαν· εἶναι γὰρ τὴν μὲν ἐν Ἀρείφ
 πάγῳ βουλήν ὀλιγαρχικόν, ¹ τὸ δὲ τὰς ἀρχὰς αἰρετὰς ἀρι-
 στοκρατικόν, τὰ δὲ δικαστήρια δημοτικόν. Ἔοικε δὲ Σόλων 3
 ἐκεῖνα μὲν ὑπάρχοντα πρότερον οὐ καταλύσαι, τὴν τε βου-
 λὴν καὶ τὴν τῶν ἀρχῶν αἵρεσιν, τὸν δὲ δῆμον καταστήσαι,
 τὰ δικαστήρια ποιήσας ἐκ πάντων. Διὸ καὶ μέμφονται
 τινες αὐτῷ· λῦσαι γὰρ θάτερον, κύριον ποιήσαντα τὸ δικα-
 στηρίον πάντων, κληρωτὸν ὄν. Ἐπεὶ γὰρ τοῦτ' ἴσχυεν, ὥσ- 4
 περ τυράννῳ τῷ δήμῳ χαριζόμενοι τὴν πολιτείαν εἰς τὴν νῦν
 δημοκρατίαν κατέστησαν, καὶ τὴν μὲν ἐν Ἀρείφ πάγῳ βου-
 λὴν Ἐφιάλτης ^κ ἐκόλουσε καὶ Περικλῆς, τὰ δὲ δικαστήρια
 μισθοφόρα κατέστησε Περικλῆς, καὶ τοῦτον δὴ τὸν τρόπον
 ἕκαστος τῶν δημαγωγῶν προήγαγεν αὔξων εἰς τὴν νῦν δημο-
 κρατίαν. Φαίνεται δ' οὐ κατὰ τὴν Σόλωνος γενέσθαι τοῦτο 5
 προαίρεσιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ συμπτώματος· τῆς ναυαρ-
 χίας γὰρ ἐν τοῖς Μηδικοῖς ὁ δῆμος αἴτιος γενόμενος ἐφρο-
 νηματίσθη, καὶ δημαγωγούς ἔλαβε φαύλους ἀντιπολιτενομέ-
 νων τῶν ἐπεικῶν, ἐπεὶ Σόλων γε ἔοικε τὴν ἀναγκαιοτάτην
 ἀποδιδόναι τῷ δήμῳ δύναμιν, τὸ τὰς ἀρχὰς αἰρεῖσθαι καὶ
 εὐθύνειν· μηδὲ γὰρ τούτου κύριος ὧν ὁ δῆμος δούλος ἂν εἴη

¹ τὸ] τὰ δὲ δικαστήρια δημοκρατικόν, τὸ Ib. ^κ ἐκόλουσε Q^b.

6 καὶ πολέμιος. Τὰς δ' ἀρχὰς ἐκ τῶν γνωρίμων καὶ τῶν ¹εὐ-
 πόρων κατέστησε πάσας, ἐκ τῶν πεντακοσιομεδίμων καὶ ζευ-
 γιτῶν καὶ τρίτου τέλους τῆς καλουμένης ἱππάδος· τὸ δὲ τέ-
 τартон θητικόν, οἷς οὐδεμιᾶς ἀρχῆς μετῆν. Νομοθέται δ'
 ἐγένοντο Ζάλευκός τε Λοκροῖς τοῖς ἐπιζεφυρίοις, καὶ Χαρών-
 δας ὁ Καταναῖος τοῖς αὐτοῦ πολίταις καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς
 7 Χαλκιδικαῖς πόλεσι ταῖς περὶ Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. Πει-
 ρῶνται ^μδέ τινες καὶ συνάγειν ὡς Ὀνομακρίτου μὲν γενομένου
 πρώτου δεινοῦ περὶ νομοθεσίαν, γυμνασθῆναι δ' αὐτὸν ἐν
 Κρήτῃ Λοκρὸν ὄντα καὶ ἐπιδημοῦντα κατὰ τέχνην μαντικήν·
 τούτου δὲ γενέσθαι Θάλητα ἐταῖρον, Θάλητος δ' ἀκροατὴν
 8 Λυκοῦργον καὶ Ζάλευκον, Ζαλεύκου δὲ Χαρώνδαν. Ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν λέγουσιν ἀσκεπτότερον τῷ χρόνῳ λέγοντες, ἐγέν-
 νετο δὲ καὶ Φιλόλαος ὁ Κορίνθιος νομοθέτης Θηβαίους. Ἦν
 δ' ὁ Φιλόλαος τὸ μὲν γένος τῶν Βακχιαδῶν, ἐραστὴς δὲ
 γενόμενος Διοκλέους τοῦ νικήσαντος Ὀλυμπίαςιν, ὡς ἐκείνος
 τὴν πόλιν ἔλιπε διαμισήσας τὸν ἔρωτα τὸν τῆς μητρὸς Ἀλ-
 κύνης, ἀπῆλθεν εἰς Θήβας, κακεῖ τὸν βίον ἐτελεύτησαν ἀμ-
 9 φότεροι. Καὶ νῦν ἔτι δεικνύουσι τοὺς τάφους αὐτῶν ἀλλή-
 λους μὲν εὐσυνόπτους ὄντας, πρὸς δὲ τὴν τῶν Κορινθίων χώ-
 ραν τοῦ μὲν συνόπτου τοῦ δ' οὐ συνόπτου· μυθολογοῦσι γὰρ
 αὐτοὺς οὕτω τάξασθαι τὴν ^νταφήν, τὸν μὲν Διοκλέα διὰ τὴν
 ἀπέχθειαν τοῦ πάθους, ὅπως μὴ ἄποπτος ἔσται ἡ Κορινθία
 10 ἀπὸ τοῦ χώματος, τὸν δὲ Φιλόλαον, ὅπως ἄποπτος. Ὡς κη-
 σαν μὲν οὖν διὰ ^οτὴν τοιαύτην αἰτίαν παρὰ τοῖς Θηβαίοις,
 νομοθέτης δ' αὐτοῖς ἐγένετο Φιλόλαος περὶ τ' ἄλλων τινῶν
 καὶ περὶ τῆς παιδοποιίας, οὓς καλοῦσιν ἐκείνοι νόμους θετι-
 κοὺς· καὶ τοῦτ' ἐστὶν ἰδίως ὑπ' ἐκείνου νενομοθετημένον, ὅπως
 11 ὁ ἀριθμὸς σῶζεται τῶν κλήρων. Χαρώνδου δ' ἴδιον μὲν οὐδέν
 ἐστὶ πλὴν αἱ δίκαι τῶν ^ρψευδομαρτυριῶν (πρώτος γὰρ
 ἐποίησε τὴν ^ιἐπίσκηψιν), τῇ δ' ἀκριβείᾳ τῶν νόμων ἐστὶ

¹ ἐμπόρων Ib.Qb.Tb. ^μ δε] δὲ καὶ Ib.Qb.Tb. ^ν γραφήν Ib.Qb.Tb.
^ο τὴν om. Ib. ^ρ ψευδομαρτύρων codices. ^ι ἐπίσκηψιν codices.

γλαφυρώτερος καὶ τῶν νῦν νομοθετῶν. [†]Φαλέου δ' ἴδιον ἢ ¹² τῶν οὐσιῶν ἀνομάλωσις, Πλάτωνος δ' ἢ τε τῶν γυναικῶν καὶ παίδων καὶ τῆς οὐσίας κοινότης καὶ τὰ συσσίτια τῶν [‡] γυναικῶν, ἔτι δ' ὁ περὶ τὴν μέθην νόμος, τὸ τοὺς νήφοντας συμποσιαρχεῖν, καὶ τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἄσκησιν ὅπως ἀμφιδέξιοι γίνωνται κατὰ τὴν μελέτην, ὥς δέον μὴ τὴν μὲν χρήσιμον εἶναι [†] τοῖν χεροῖν τὴν δὲ ἄχρηστον. Δράκοντος ¹³ δὲ νόμοι μὲν εἰσι, πολιτεία δ' ὑπαρχούσῃ τοὺς νόμους ἔθηκεν· ἴδιον δ' ἐν τοῖς νόμοις οὐδὲν ἐστίν ὃ τι καὶ μνείας ἄξιον, πλὴν ἡ χαλεπότης διὰ τὸ τῆς ζημίας μέγεθος. Ἐγένετο δὲ καὶ Πιττακὸς νόμων δημιουργὸς ἀλλ' οὐ πολιτείας· νόμος δ' ἴδιος αὐτοῦ τὸ τοὺς μεθύοντας, ἂν τυπτήσῃσι, πλείω ζημίαν [†] ἀποτίνειν τῶν νηφόντων· διὰ γὰρ τὸ πλείους ὑβρίζειν μεθύοντας ἢ νήφοντας οὐ πρὸς τὴν συγγνώμην [‡] ἀπέβλεψεν, ὅτι δεῖ μεθύουσιν ἔχειν μᾶλλον, ἀλλὰ πρὸς τὸ συμφέρον. Ἐγένετο δὲ καὶ Ἀνδροδάμας Ῥηγίνος νομοθέτης Χαλκι- ¹⁴ δεῦσι τοῖς ἐπὶ Θράκης, οὗ περὶ τε τὰ φονικὰ καὶ τὰς ἐπικλήρους ἐστίν· οὐ μὴν ἀλλ' ἴδιόν γε οὐδὲν αὐτοῦ λέγειν ἔχοι τις ἂν. Τὰ μὲν οὖν περὶ τὰς πολιτείας, τὰς τε κυρίας καὶ τὰς ὑπὸ τινῶν εἰρημένας, ἔστω τεθεωρημένα τὸν τρόπον τοῦτον.

Γ.

Τῷ περὶ πολιτείας ἐπισκοποῦντι, καὶ τίς ἐκάστη καὶ ποία τις, σχεδὸν πρώτη σκέψις περὶ πόλεως ἰδεῖν, τί ποτ' ἐστὶν ἡ πόλις· νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν φάσκοντες τὴν πόλιν πεπραχέναι τὴν πρᾶξιν, οἱ δ' οὐ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ἢ τὸν τύραννον. Τοῦ δὲ πολιτικοῦ καὶ τοῦ νομοθέτου πάσαν ὁρῶμεν τὴν πραγματείαν οὖσαν περὶ πόλιν· ἡ δὲ πολιτεία τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων ἐστὶ τάξις τις. Ἐπεὶ ¹ δ' ἡ πόλις τῶν συγκειμένων, καθάπερ ἄλλο τι τῶν ὄλων μὲν συνεστώτων δ' ἐκ πολλῶν μορίων, δηλον ὅτι πρότερον ὁ πολίτης ζητητέος· ἡ γὰρ πόλις πολιτῶν τι πληθὸς ἐστίν,

[†] φιλολάου Q^b. T^b. et pr. I^b.

[‡] post γυναικῶν T^b. καὶ παίδων.

[†] τῶν Q^b. [‡] ἀποτίνειν T^b. [‡] ἀπέβλεψαν T^b.

ὥστε τίνα χρὴ καλεῖν πολίτην καὶ τίς ὁ πολίτης ἐστί, σκεπτόν. Καὶ γὰρ ὁ πολίτης ἀμφισβητεῖται πολλάκις· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσι πάντες εἶναι πολίτην· ἐστὶ γὰρ τις ὃς ἐν δημοκρατίᾳ πολίτης ὢν ἐν ὀλιγαρχίᾳ πολλάκις 3 οὐκ ἐστὶ πολίτης. Τοὺς μὲν οὖν ἄλλως πῶς τυγχάνοντας ταύτης τῆς προσηγορίας, οἷον τοὺς ποιητοὺς πολίτας, ἀφετέον. Ὁ δὲ πολίτης οὐ τῷ οἰκεῖν που πολίτης ἐστίν· καὶ 4 γὰρ μέτοικοι καὶ δοῦλοι κοινωνοῦσι τῆς οἰκῆσεως. Οὐδ' οἱ τῶν δικαίων μετέχοντες οὕτως ὥστε καὶ δίκην ὑπέχουσιν καὶ δικάζεσθαι· τοῦτο γὰρ ὑπάρχει καὶ τοῖς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦσιν· καὶ γὰρ ταῦτα τοῖς ὑπάρχει. Πολλαχοῦ μὲν οὖν οὐδὲ τούτων τελείως οἱ μέτοικοι μετέχουσιν, ἡ ἀλλὰ νέμειν 5 ἀνάγκη προστάτην. Διὸ ἀτελῶς πῶς μετέχουσι τῆς τοιαύτης κοινωνίας· ἀλλὰ καθάπερ καὶ παῖδας τοὺς μήπω δι' ἡλικίαν ἐγγεγραμμένους καὶ τοὺς γέροντας τοὺς ὑἰοφειμένους, φατέον εἶναι μὲν πῶς πολίτας, οὐχ ἀπλῶς δὲ λίαν ἀλλὰ προστιθέντας τοὺς μὲν * ἀτελεῖς τοὺς δὲ παρηκμακώτας ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον· οὐδὲν γὰρ διαφέρει· δῆλον γὰρ τὸ λεγόμενον· ζητοῦμεν γὰρ τὸν ἀπλῶς πολίτην καὶ μηδὲν ἔχοντα τοιοῦτον ἔγκλημα διορθώσεως δεόμενον, ἐπεὶ καὶ περὶ τῶν ἀτίμων καὶ φυγάδων ἐστὶ τὰ τοιαῦτα καὶ διαπορεῖν καὶ 6 λύειν. Πολίτης δ' ἀπλῶς οὐδενὶ τῶν ἄλλων ὀρίζεται μᾶλλον ἢ ^α τῷ μετέχειν κρίσεως καὶ ἀρχῆς. - Τῶν δ' ἀρχῶν αἱ μὲν εἰσι διηρημέναι κατὰ χρόνον, ὥστ' ἐνίας μὲν ὅλως δις τὸν αὐτὸν οὐκ ἔξεστιν ἄρχειν, ἢ διὰ τινων ὀρισμένων χρόνων· ὁ δ' ἀόριστος, οἷον ὁ δικαστὴς καὶ ἐκκλησιαστὴς. Τάχα μὲν ^β οὖν αἱ φαίη τις οὐδ' ἄρχοντας εἶναι τοὺς τοιοῦτους, οὐδὲ μετέχειν διὰ ταῦτ' ἀρχῆς· καίτοι γελοῖον τοὺς κυριωτάτους ἀποστερεῖν ἀρχῆς. Ἀλλὰ διαφερέτω μηδὲν· περὶ ὀνόματος γὰρ ὁ λόγος· ἀνώνυμον γὰρ τὸ κοινὸν ἐπὶ δικαστοῦ καὶ ^γ ἐκκλησιαστοῦ, τί δεῖ ταῦτ' ἄμφω καλεῖν. Ἔστω δὲ 8 διορισμοῦ χάριν ἀόριστος ἀρχή. Τίθεμεν δὲ πολίτας τοὺς

* ἀλλὰ—μετέχουσι om. Q^b.T^b. ὑ ὑφειμένους T^b. * ἀτελεῖν I^b.T^b.

^α τῷ] τῶν T^b. ^β οὖν ἀντιφατὴ τις I^b.Q^b.T^b. ^γ ἐκκλησιαστικοῦ T^b.

οὕτω μετέχοντας. Ὁ μὲν οὖν μάλιστ' ἂν ἐφαρμόσας πολίτης ἐπὶ πάντας τοὺς λεγομένους πολίτας σχεδὸν τοιοῦτός ἐστιν. Δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν ὅτι τῶν πραγμάτων ἐν οἷς τὰ ὑποκείμενα διαφέρει τῷ εἶδει, καὶ τὸ μὲν αὐτῶν ἐστὶ πρῶτον τὸ δὲ δεύτερον τὸ δ' ἐχόμενον, ἢ τὸ παράπαν οὐδὲν ἐστιν, ^d ἢ τοιαῦτα, τὸ κοινόν, ἢ γλίσχρως. Τὰς δὲ πολιτείας ὁρῶμεν εἶδει διαφερούσας ἀλλήλων, καὶ τὰς μὲν ὑστέρας τὰς δὲ προτέρας οὕσας· τὰς γὰρ ἡμαρτημένας καὶ παρεκβεβηκυίας ἀναγκαῖον ὑστέρας εἶναι τῶν ^e ἀναμαρτήτων. Τὰς δὲ παρεκβεβηκυίας πῶς λέγομεν, ὕστερον ἔσται φανερόν. Ὡστε καὶ τὸν πολίτην ἕτερον ἀναγκαῖον εἶναι τὸν καθ' ἐκάστην πολιτείαν. Διόπερ ὁ λεχθεὶς ἐν μὲν δημοκρατίᾳ μάλιστ' ¹⁰ ἐστὶ πολίτης, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἐνδέχεται μὲν, οὐ μὴν ἀναγκαῖον. Ἐνίαις γὰρ οὐκ ἔστι δῆμος, οὐδ' ἐκκλησίαν νομίζουσιν ἀλλὰ συγκλήτους, καὶ τὰς δίκας δικάζουσι κατὰ μέρος, οἷον ἐν Λακεδαιμόνι τὰς τῶν συμβολαίων δικάζει τῶν ἐφόρων ἄλλος ἄλλας, οἱ δὲ γέροντες τὰς φονικάς, ἑτέρα δ' ἴσως ἀρχὴ τις ἑτέρας. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ περὶ Καρχη- ¹¹ δόνα· πάσας γὰρ ἀρχαί τινες κρίνουσι τὰς δίκας. Ἄλλ' ἔχει ^f γὰρ διορθῶσιν ὁ τοῦ πολίτου διορισμός. Ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις πολιτείαις οὐχ ὁ ἀόριστος ἄρχων ἐκκλησιαστής ἐστι καὶ δικαστής, ἀλλ' ὁ κατὰ τὴν ἀρχὴν ὠρισμένος· τούτων γὰρ ἢ πᾶσιν ἢ τισὶν ἀποδέδοται τὸ βουλευέσθαι καὶ δικάζειν ἢ περὶ πάντων ἢ περὶ τινῶν. Τίς μὲν οὖν ἐστὶν ὁ ¹² πολίτης, ἐκ τούτων φανερόν· ὃ γὰρ ἐξουσία κοινωνεῖν ἀρχῆς βουλευτικῆς ἢ κριτικῆς, πολίτην ἤδη λέγομεν εἶναι ταύτης τῆς πόλεως, πόλιν δὲ τὸ τῶν τοιούτων πλῆθος ἱκανὸν πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς, ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν. Ὅρίζονται δὲ πρὸς τὴν ² χρῆσιν πολίτην τὸν ἐξ ἀμφοτέρων πολιτῶν καὶ μὴ θατέρου μόνον, οἷον πατρὸς ἢ μητρός· οἱ δὲ καὶ τοῦτ' ἐπὶ πλεόν ζήτοῦσιν, οἷον ἐπὶ πάππους δύο ἢ τρεῖς ^h ἢ πλείους. Οὕτω δὴ ὀριζομένων πολιτικῶς καὶ ⁱ ταχέως, ἀπορουσί τινες τὸν

^d ἢ] ἢ Q^b.T^b. ^e ἀναμαρτημάτων Q^b.T^b. ^f γὰρ post ἔχει om. Q^b.
^g βούλευσθαι I^b.Q^b.T^b. ^h ἢ πλείους T^b. ⁱ ταχέως interpretes.

² ^κ τρίτον ἐκείνον ἢ τέταρτον, πῶς ἔσται πολίτης. Γοργίας
 μὲν οὖν ὁ Λεοντίνος, ¹ τὰ μὲν ἴσως ἀπορῶν τὰ δ' εἰρωνευόμε-
 νος, ἔφη, καθάπερ ὄλους εἶναι τοὺς ὑπὸ τῶν ὀλμοποιῶν
 πεποιημένους, ^μ οὕτω καὶ Λαρισσαίους τοὺς ὑπὸ ^ν τῶν δημι-
³ ουργῶν πεποιημένους· εἶναι γὰρ τινες λαρισσοποιούς. "Ἔστι
 δ' ἀπλουν· εἰ γὰρ μετεῖχον κατὰ τὸν ῥηθέντα διαρισμὸν τῆς
 πολιτείας, ^ο ἦσαν ἂν πολῖται· καὶ γὰρ οὐ δυνατόν ἐφαρμότ-
 τειν τὸ ἐκ πολίτου ἢ ἐκ πολίτιδος ἐπὶ τῶν πρώτων οἰκησάν-
 των ἢ κτισάντων. 'Ἄλλ' ἴσως Ρεκέινοι μᾶλλον ἔχουσιν ἀπο-
 ρίαν, ὅσοι μετέσχον μεταβολῆς γενομένης πολιτείας, οἷον
 'Αθήνησιν ἐποίησε Κλεισθένης μετὰ τὴν τῶν τυράννων ἐκ-
 βολήν· πολλοὺς γὰρ ἐφυλέτευσε ξένους καὶ δούλους μετοί-
⁴ κους. Τὸ δ' ἀμφισβήτημα πρὸς τοὺτους ἐστὶν οὐ τίς πολί-
 τής, ἀλλὰ πότερον ἀδίκως ἢ δικαίως. Καίτοι καὶ ^ι τοῦτό τις
 ἔτι προσαπορήσειεν, ἀρ' εἰ μὴ δικαίως πολίτης, οὐ πολίτης,
⁵ ὥς ταῦτ' οὐκ ἐκ τοῦ τ' ἀδίκου καὶ τοῦ ψευδοῦς. 'Ἐπεὶ δ'
 ὀρώμεν καὶ ἄρχοντας τινες ἀδίκως, οὓς ἄρχειν μὲν φήσομεν
 ἀλλ' οὐ δικαίως, ὁ δὲ πολίτης ἀρχῇ τινὶ διωρισμένος ἐστίν
 (ὁ γὰρ κοινωνῶν τῆς τοιαύτης ἀρχῆς πολίτης ἐστίν, ὥς ἔφα-
³ μεν), δῆλον ὅτι πολίτας μὲν εἶναι φατέον καὶ τοὺτους, περὶ
 δὲ τοῦ δικαίως ἢ μὴ δικαίως συνάπτει πρὸς τὴν εἰρημένην
 πρότερον ἀμφισβήτησιν. 'Αποροῦσι γὰρ τινες πόθ' ἢ πό-
 λιν ἔπραξε καὶ πότε οὐχ ἢ πόλιν, οἷον ὅταν ἐξ ὀλιγαρχίας
² ἢ τυραννίδος γέννηται δημοκρατία. Τότε γὰρ οὔτε τὰ συμ-
 βόλαια ἔνιοι βούλονται διαλύειν, ὥς οὐ τῆς πόλεως ἀλλὰ τοῦ
 τυράννου λαβόντος, οὐτ' ἄλλα πολλὰ τῶν τοιούτων, ὥς ἐνίας
 τῶν πολιτειῶν τῷ κρατεῖν οὔσας, ἀλλ' οὐ διὰ τὸ κοινῇ συμ-
 φέρον. Εἴπερ οὖν καὶ δημοκρατοῦνται τινες κατὰ τὸν τρό-
 πον τοῦτον, ὁμοίως τῆς πόλεως φατέον εἶναι ταύτης τὰς τῆς
 πολιτείας ταύτης πράξεις καὶ τὰς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας καὶ τῆς
³ τυραννίδος. "Ἔοικε δ' οἰκείος ὁ λόγος εἶναι τῆς ἀπορίας ταύ-

^κ τρίτον] τῶν Q^b.
 om. I^b. ^ν τῶν om. T^b.

¹ τὰ μὲν om. T^b.
^ο ἦσαν] ἢ U^b.
 I^b. M^b. Q^b. T^b. U^b. et 1857. ^ι τοῦτο I^b. Q^b. T^b.

^μ οὕτω—πεποιημένους
^ρ ἐκείνην μᾶλλον ἔχει

της, πῶς ποτὲ χρὴ λέγειν τὴν πόλιν εἶναι τὴν αὐτὴν ἢ μὴ τὴν αὐτὴν ἀλλ' ἐτέραν. Ἡ μὲν οὖν ἐπιπολαιωτάτῃ τῆς ἀπορίας ζήτησις περὶ τὸν τόπον καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐστίν· ἐνδέχεται ἴ γὰρ διαζευχθῆναι τὸν τόπον καὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοὺς μὲν ἕτερον τοὺς δ' ἕτερον οἰκῆσαι τόπον. Ταύτην⁴ μὲν οὖν ἡ πρῶτον θετέον τὴν ἀπορίαν· πολλαχῶς γὰρ τῆς πόλεως λεγομένης ἐστὶ πῶς εὐμάρεια τῆς τοιαύτης ζητήσεως. Ὅμοιως δὲ καὶ τῶν τὸν αὐτὸν ἵ τόπον κατοικούντων ἀνθρώπων πότε δεῖ νομίζειν μίαν εἶναι τὴν πόλιν. Οὐ γὰρ ὅδῃ⁵ τοῖς τεύχεσιν· εἴη γὰρ ἂν Πελοποννήσῃ περιβαλεῖν ἐν τείχεος. Τοιαύτῃ δ' ἴσως ἐστὶ καὶ Βαβυλῶν καὶ πᾶσα ἣτις ἔχει περιγραφὴν μᾶλλον ἔθνους ἢ πόλεως· ἥς γέ φασιν ἐαλωκυίας τρίτην ἡμέραν οὐκ αἰσθῆσθαι τι μέρος τῆς πόλεως. Ἀλλὰ περὶ μὲν ταύτης τῆς ἀπορίας εἰς ἄλλον καιρὸν χρή-⁶σιμος ἢ σκέψις· περὶ γὰρ μεγέθους τῆς πόλεως, τό τε πόσον καὶ πότερον ἔθνος ἐν ἡ πλείω συμφέρει, δεῖ μὴ λανθάνειν τὸν πολιτικόν· ἀλλὰ τῶν αὐτῶν κατοικούντων τὸν αὐτὸν τόπον, πότερον ἔως ἂν ἢ τὸ γένος ταυτὸ τῶν κατοικούντων, τὴν αὐτὴν εἶναι φατέον πόλιν, καίπερ αἰεὶ τῶν μὲν φθειρομένων τῶν δὲ γινομένων, ὥσπερ καὶ ποταμοὺς εἰώθαμεν λέγειν τοὺς αὐτοὺς καὶ κρήνας τὰς αὐτάς, καίπερ αἰεὶ τοῦ μὲν ἐπιγινομένου νάματος τοῦ δ' ὑπεξιόντος, ἢ τοὺς μὲν ἀνθρώπους φατέον εἶναι τοὺς αὐτοὺς διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν, τὴν δὲ πόλιν ἐτέραν; Ὡς γὰρ ἐστὶ κοινωνία τις ἡ πόλις,⁷ ἔστι δὲ κοινωνία πολιτῶν, πολιτείας γιγνομένης ἐτέρας τῷ εἶδει καὶ διαφερούσης τῆς πολιτείας ἀναγκαῖον εἶναι δόξειεν ἂν καὶ τὴν πόλιν εἶναι μὴ τὴν αὐτὴν, ὥσπερ γε καὶ χορὸν ὅτε μὲν κωμικὸν ὅτε δὲ τραγικὸν ἕτερον εἶναι φαμεν, τῶν αὐτῶν πολλάκις ἂν ἀνθρώπων ὄντων. Ὅμοιως δὲ καὶ πᾶσαν⁸ ἄλλην κοινωνίαν καὶ σύνθεσιν ἐτέραν, ἂν εἶδος ἕτερον ἢ τῆς συνθέσεως, οἷον ἁρμονίαν τῶν αὐτῶν φθόγγων ἐτέραν ἂν εἶναι

¹ γὰρ] γὰρ καὶ Ib. ² πρῶτον Qb.Tb. ³ τόπον om. Ib.Qb.Tb.
⁴ δῃ] δεῖ Qb. ⁵ ἔθνος om. Ib.Tb. ⁶ καίπερ—αὐτάς om. Ib. ⁷ εἶπερ
—αὐτήν om. Ib. ⁸ ἀνθρώπων om. Qb.Tb. ⁹ εἶναι om. Qb.Tb.

9^b λέγομεν, ἂν ὅτε μὲν ἢ Δώριος ὅτε δὲ Φρύγιος. Εἰ δὴ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, φανερόν ὅτι μάλιστα λεκτέον τὴν αὐτὴν πόλιν εἰς τὴν πολιτείαν βλέποντας· ὄνομα δὲ καλεῖν ἕτερον ἢ ταῦτόν ἐξέστι καὶ τῶν αὐτῶν κατοικούντων αὐτὴν καὶ πάνπαν ἐτέρων ἀνθρώπων. Εἰ δὲ δίκαιον διαλύειν ἢ μὴ διαλύειν, ὅταν εἰς ἑτέραν ^c μεταβάλλῃ πολιτείαν ἢ πόλιν, λόγος ἕτερος.

- 4 Τῶν δὲ νῦν εἰρημένων ἐχόμενόν ἐστιν ἐπισκέψασθαι πότερον τὴν αὐτὴν ἀρετὴν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ πολίτου σπουδαίου ^d θετέον, ἢ μὴ τὴν αὐτήν. Ἀλλὰ μὴν εἴ γε τοῦτο τυχεῖν δεῖ ζητήσεως, τὴν τοῦ πολίτου τύπῳ τινὶ πρώτον ληπτέον. Ὡς περ οὖν ὁ πλωτὴρ εἰς τις τῶν κοινωνῶν ἐστίν, οὕτω καὶ ² τὸν πολίτην φαμέν. Τῶν δὲ πλωτῆρων καί περ ἀνομοίων ὄντων τὴν δύναμιν (ὁ μὲν γάρ ἐστιν ἐρέτης, ὁ δὲ κυβερνήτης, ὁ δὲ πρωρεύς, ὁ δ' ἄλλην τιν' ἔχων τοιαύτην ἐκωνυμίαν) δῆλον ὡς ὁ μὲν ἀκριβέστατος ἐκάστου λόγος ἴδιας ἔσται τῆς ἀρετῆς, ὁμοίως δὲ καὶ κοινός τις ἐφαρμόσει πᾶσιν. Ἡ γὰρ σωτηρία τῆς ναυτιλίας ἔργον ἐστὶν αὐτῶν πάντων· τούτου ³ γὰρ ἕκαστος ὀρέγεται τῶν πλωτῆρων. Ὁμοίως τοίνυν καὶ τῶν πολιτῶν, καί περ ἀνομοίων ὄντων, ἡ σωτηρία τῆς κοινωνίας ἔργον ἐστί, κοινωνία δ' ἐστὶν ἡ πολιτεία· διὸ τὴν ἀρετὴν ἀναγκαῖον εἶναι τοῦ πολίτου πρὸς τὴν πολιτείαν. Εἴπερ οὖν ἐστὶ πλείω πολιτείας εἶδη, δῆλον ὡς οὐκ ἐνδέχεται τοῦ σπουδαίου πολίτου μίαν ἀρετὴν εἶναι τὴν τελείαν· ^e τὸν δ' ἀγαθὸν ἄνδρα ^f φαμέν εἶναι κατ' ἀρετὴν τελείαν. ⁴ Ὅτι μὲν οὖν ἐνδέχεται πολίτην ὄντα σπουδαῖον μὴ κεκτῆσθαι τὴν ἀρετὴν καθ' ἣν σπουδαῖος ἀνὴρ, φανερόν. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλον τρόπον ἐστὶ διαπορούντας ἐπελ- ⁵ θεῖν τὸν αὐτὸν λόγον περὶ τῆς ἀρίστης πολιτείας. Εἰ γὰρ ἀδύνατον ἐξ ἀπάντων σπουδαίων ὄντων εἶναι πόλιν, δεῖ δ' ἕκαστον τὸ καθ' αὐτὸν ἔργον εὖ ποιεῖν, τοῦτο δ' ἀπ' ἀρετῆς·

^b λέγομεν Ib. Qb. Tb. ^c μεταβάλλῃ Ib. ^d θετέον om. Ib. ^e τὸν —τελείαν om. Qb. Tb. et pr. Ib. ^f φαμέν κατὰ μίαν ἀρετὴν εἶναι τελείαν rc. Ib.

ἐπεὶ δ' ἀδύνατον βόμοίους εἶναι πάντας τοὺς πολίτας, οὐκ ἂν εἴη μία ἀρετὴ πολίτου καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. Τὴν μὲν γὰρ τοῦ σπουδαίου πολίτου δεῖ πᾶσιν ὑπάρχειν (οὕτω γὰρ ἀρίστην ἀναγκαῖον εἶναι τὴν πόλιν), τὴν δὲ τοῦ ἀνδρὸς ^h τοῦ ἀγαθοῦ ἀδύνατον, εἰ μὴ πάντας ἀναγκαῖον ἀγαθοὺς εἶναι τοὺς ἐν τῇ σπουδαίᾳ πόλει πολίτας. "Ἐτι ἐπεὶ ἐξ ἀνομοίων ⁶ ἢ πόλεις, ὥσπερ ζῶον εὐθὺς ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος καὶ ψυχῇ ἐκ λόγου καὶ ὀρέξεως καὶ οἰκία ἐξ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς καὶ κτῆσις ἐκ δεσπότου καὶ δούλου, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ πόλις ἐξ ἀπάντων τε τούτων καὶ πρὸς τούτοις ἐξ ἄλλων ἀνομοίων συνέστηκεν εἰδὼν, ἀνάγκη μὴ μίαν εἶναι τὴν τῶν πολιτῶν πάντων ἀρετὴν, ὥσπερ οὐδὲ τῶν χορευτῶν κορυφαίου καὶ παραστάτου. Διότι μὲν τοίνυν ἀπλῶς οὐχ ἡ αὕτη, φανερόν γ' ἐκ τούτων ἀλλ' ἄρα ἔσται τινὸς ἡ αὕτη ἀρετὴ πολίτου τε σπουδαίου καὶ ἀνδρὸς σπουδαίου; Φαμέν δὴ τὸν ἄρχοντα τὸν σπουδαῖον ἀγαθὸν εἶναι καὶ φρόνιμον, τὸν δὲ πολιτικὸν ἀναγκαῖον εἶναι φρόνιμον. Καὶ τὴν παιδείαν δ' εὐθὺς ἐτέ- ⁸ ραν εἶναι λέγουσιν τινες τοῦ ἄρχοντος, ὥσπερ καὶ φαίνονται οἱ τῶν βασιλέων ⁱ υἱεῖς ἱππικὴν καὶ πολεμικὴν παιδευόμενοι, καὶ Εὐριπίδης φησὶ

μή μοι ^kτὰ κόμπ'—

ἀλλ' ὦν πόλει δέει,

ὡς οὐσάν τινα ἄρχοντος παιδεῖαν. Εἰ δὲ ¹ ἡ αὕτη ἀρετὴ ἄρχοντός τε ἀγαθοῦ καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, πολίτης δ' ἔστι καὶ ὁ ἀρχόμενος, οὐχ ἡ αὕτη ἀπλῶς ἂν εἴη πολίτου καὶ ἀνδρὸς, τινὸς μέντοι πολίτου· ^m οὐ γὰρ ἡ αὕτη ἄρχοντος καὶ πολίτου, καὶ διὰ τούτ' ἴσως Ἰάσων ἔφη πεινῆν, ὅτε μὴ ⁿ τυραννοί, ὡς οὐκ ἐπιστάμενος ἰδιώτης εἶναι. Ἀλλὰ μὴν ἐπαινεῖται γ' ¹⁰ ἐπὶ τὸ δύνασθαι ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι, ^o καὶ πολίτου δοκίμου ἢ ἀρετὴ εἶναι τὸ δύνασθαι καὶ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι καλῶς. Εἰ οὖν τὴν μὲν τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς τίθεμεν ἀρχικὴν, τὴν δὲ τοῦ

g ὁμοίως T^b. ^h τοῦ alterum om. T^b. ⁱ υἱεῖς] οἱ εἰς T^b. ^k τὰ] κατα I^b. ¹ ἡ om. Q^b. ^m οὐ—πολίτου om. pr. I^b. rc. οὐ γὰρ οἱ αὐτοὶ ἄρχοντες καὶ πολῖται. ⁿ τυραννεί pr. I^b. ^o καὶ πολίτου—ἀρχεσθαι om. Q^b. T^b.

- 11 πολίτου ἄμφω, οὐκ ἂν εἴη ἄμφω ἐπαινετὰ ὁμοίως. Ἐπεὶ
οὖν ποτὲ δοκεῖ ἁμφοτέρω καὶ οὐ ταῦτα δεῖν τὸν ἄρχοντα
μαθάνειν καὶ τὸν ἀρχόμενον, ⁹ τὸν δὲ πολίτην ἁμφοτέρω
ἐπίστασθαι καὶ μετέχειν ἀμφοῖν, τούντεῦθεν ἂν κατίδοι τις.
Ἔστι γὰρ ἀρχὴ δεσποτική· ταύτην δὲ τὴν περὶ τὰναγκαῖα
¹ λέγομεν, ἃ ποιεῖν ἐπίστασθαι τὸν ἄρχοντ' οὐκ ἀναγκαῖον,
12 ἀλλὰ χρῆσθαι μᾶλλον· θάτερον δὲ καὶ ἀνδραποδῶδες. Λέγω
δὲ θάτερον τὸ δύνασθαι καὶ ὑπηρετεῖν τὰς διακοινὰς πράξεις.
Δούλου δ' εἶδη πλείω λέγομεν· αἱ γὰρ ἐργασίαι πλείους.
Ὡν ἐν μέρος κατέχουσιν οἱ χερνήτες· οὗτοι δ' εἰσὶν, ὥσπερ
σημαίνει καὶ τοῦνομ' αὐτούς, οἱ ζῶντες ἀπὸ τῶν χειρῶν, ἐν
οἷς ὁ βάνανσος τεχνίτης ἐστίν. Διὸ παρ' ἐνίοις οὐ μετεῖχον
οἱ δημιουργοὶ τὸ παλαιὸν ἀρχῶν, πρὶν δῆμον γενέσθαι τὸν
13 ἔσχατον. Τὰ μὲν οὖν ἔργα τῶν ἀρχομένων οὕτως οὐ δεῖ
τὸν ἀγαθὸν οὐδὲ τὸν πολιτικὸν οὐδὲ τὸν πολίτην τὸν ἀγαθὸν
μαθάνειν, εἰ μὴ ποτε χρείας χάριν αὐτῷ πρὸς αὐτόν· οὐ
γὰρ ἔτι συμβαίνει γίνεσθαι τὸν μὲν δεσπότην τὸν δὲ δούλον.
Ἄλλ' ἔστι τις ἀρχὴ καθ' ἣν ἄρχει τῶν ὁμοίων τῷ γένει καὶ
14 τῶν ἐλευθέρων. Ταύτην γὰρ λέγομεν εἶναι τὴν πολιτικὴν
ἀρχήν, ἣν δεῖ τὸν ἄρχοντα ἀρχόμενον μαθεῖν, οἷον ἱππαρ-
χεῖν ἱππαρχηθέντα, στρατηγεῖν στρατηγηθέντα καὶ ταξιαρ-
χήσαντα καὶ λοχαγήσαντα. Διὸ ⁸ καὶ λέγεται καὶ τοῦτο
15 καλῶς, ὡς οὐκ ἔστιν εὖ ἄρξαι μὴ ἀρχθέντα. Τούτων δὲ
ἀρετὴ μὲν ἑτέρα, δεῖ δὲ τὸν πολίτην ¹ τὸν ἀγαθὸν ἐπίστα-
σθαι καὶ δύνασθαι καὶ ἄρχεσθαι καὶ ἄρχειν, καὶ αὕτη ἀρετὴ
πολίτου, τὸ τὴν τῶν ἐλευθέρων ἀρχὴν ἐπίστασθαι ἐπ' ἁμφο-
16 τερα. Καὶ ἀνδρὸς δὴ ἀγαθοῦ ἄμφω, καὶ ¹ εἰ ἕτερον εἶδος
σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἀρχικῆς· καὶ γὰρ ἀρχομένου μὲν
ἐλευθέρου δὲ δῆλον ὅτι οὐ μία ἂν εἴη τοῦ ἀγαθοῦ ἀρετὴ, οἷον
δικαιοσύνη, ἀλλ' εἶδη ἔχουσα καθ' ἃ ἄρξει καὶ ἄρζεται, ὥσπερ
17 ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἑτέρα σωφροσύνη καὶ ἀνδρία. Δόξαι

⁹ μαθάνειν Q^b.T^b. ⁹ τὸ δὲ πολίτην ἁμφοτέρω Q^b.T^b. ¹ λεγόμενα ποιεῖν I^b.Q^b.T^b. ⁸ καὶ ante λέγεται om. I^b. ¹ τὸν om. Q^b.T^b. ¹ εἰ] εἰς Q^b.

γὰρ ἂν εἶναι δειλὸς ἀνὴρ, εἰ οὕτως ἀνδρείος εἴη ὥσπερ γυνὴ ἀνδρεία, καὶ γυνὴ ^ωλάλος, εἰ οὕτω κοσμία εἴη ὥσπερ ὁ ἀνὴρ ὁ ἀγαθός, ἐπεὶ καὶ οἰκονομία ἐτέρα ἀνδρὸς καὶ γυναικός· τοῦ μὲν γὰρ κτᾶσθαι, τῆς δὲ φυλάττειν ἔργον ἐστίν. Ἡ δὲ φρόνησις ἄρχοντος ^ιἴδιος ἀρετὴ μόνῃ· τὰς γὰρ ἄλλας ἔοικεν ἀναγκαῖον εἶναι κοινὰς καὶ τῶν ἀρχομένων καὶ τῶν ἀρχόντων. Ἀρχομένου δὲ γε οὐκ ἐστὶν ἀρετὴ φρόνησις, ἀλλὰ 18 δόξα ἀληθής· ὥσπερ αὐλοποιὸς γὰρ ὁ ἀρχόμενος, ὁ δ' ἄρχων αὐλητὴς ὁ χρώμενος. Πότερον μὲν οὖν ἡ αὕτῃ ἀρετὴ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ πολίτου σπουδαίου ἢ ἐτέρα, καὶ πῶς ἡ αὕτῃ καὶ πῶς ἐτέρα, φανερόν ἐκ τούτων.

Περὶ δὲ τὸν πολίτην ἔτι λείπεται τις τῶν ἀποριῶν. Ὡς 5 ἀληθῶς γὰρ πότερον πολίτης ἐστὶν ^φ κοινωνεῖν ἔξεστιν ἀρχῆς, ἢ ^γ καὶ τοὺς βαναύσους πολίτας θετέον; Εἰ μὲν οὖν καὶ τούτους θετέον οἷς μὴ μέτεστιν ἀρχῶν, οὐχ οἷόν τε παντὸς εἶναι πολίτου τὴν τοιαύτην ἀρετὴν· οὗτος γὰρ πολίτης. Εἰ δὲ μηδεὶς τῶν τοιούτων πολίτης, ἐν τίνι μέρει ^εθετέος ἕκαστος; Οὐδὲ γὰρ μέτοικος οὐδὲ ξένος. Ἡ δὲ διὰ γε ^ατούτων ^α τὸν λόγον οὐδὲν φήσομεν συμβαίνειν ἄτοπον; Οὐδὲ γὰρ οἱ δοῦλοι τῶν εἰρημένων οὐδέν, οὐδ' οἱ ἀπελεύθεροι. Τοῦτο γὰρ ἀληθές, ὥς οὐ πάντας θετέον πολίτας ὧν ἄνευ οὐκ ἂν εἴη πόλις, ἐπεὶ οὐδ' οἱ παῖδες ὡσαύτως πολίται καὶ οἱ ἄνδρες, ἀλλ' οἱ μὲν ἀπλῶς οἱ δ' ἐξ ὑποθέσεως· πολίται μὲν γὰρ εἰσιν, ἀλλ' ἀτελεῖς. Ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις παρ' 3 ἐνίοις ἦν δοῦλον τὸ βάνανσον ἢ ξενικόν· διόπερ οἱ πολλοὶ τοιοῦτοι καὶ νῦν. Ἡ δὲ βελτίστη πόλις οὐ ποιήσει βάνανσον πολίτην· εἰ δὲ καὶ οὗτος πολίτης, ἀλλὰ πολίτου ἀρετὴν ἦν εἵπομεν λεκτέον οὐ παντός, οὐδ' ἐλευθέρου μόνον, ἀλλ' ὅσοι τῶν ἔργων εἰσὶν ἀφειμένοι τῶν ἀναγκαίων. Τῶν δ' 4 ἀναγκαίων οἱ μὲν ἐνὶ λειτουργοῦντες τὰ τοιαῦτα δοῦλοι, οἱ δὲ κοινοὶ βάνανσοι καὶ θῆτες. Φανερόν δ' ἐντεῦθεν μικρόν

^ω ἄλλος Ib.Qb.Tb. ^ι ἴδιος om. Ib. ^γ καὶ om. Tb. ^ε θετέον Tb.
^α τούτων Tb.

^b ἐπισκεψαμένοις πῶς ἔχει περὶ αὐτῶν· αὐτὸ γὰρ φανέν τὸ
 5 λεχθέν ποιεῖ δῆλον. Ἐπεὶ γὰρ πλείους εἰσὶν αἱ πολιτεῖαι,
 καὶ εἶδη πολίτου ἀναγκαῖον εἶναι πλείω, καὶ μάλιστα τοῦ
 ἀρχομένου πολίτου, ὥστ' ἐν μὲν τινι πολιτεῖᾳ τὸν βάνανσον
 ἀναγκαῖον εἶναι καὶ τὸν θῆτα πολίτας, ἐν ^c τισὶ δ' ἀδύνατον,
 οἷον εἴ τις ἐστὶν ἣν καλοῦσιν ἀριστοκρατικὴν καὶ ἐν ἣ κατ'
 ἀρετὴν αἱ τιμαὶ ^d δίδονται καὶ κατ' ἀξίαν· οὐ γὰρ οἷον τ'
 ἐπιτηδεύσαι τὰ τῆς ἀρετῆς ζῶντα βίον βάνανσον ἢ θητικόν.
 6 Ἐν δὲ ταῖς ὀλιγαρχίαις θῆτα μὲν οὐκ ἐνδέχεται εἶναι πολί-
 την (ἀπὸ τιμημάτων γὰρ μακρῶν αἱ μεθέξεις τῶν ἀρχῶν),
 βάνανσον δ' ἐνδέχεται· πλουτοῦσι γὰρ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν
 7 τεχνιτῶν. Ἐν Θήβαις δὲ νόμος ἦν ^e τὸν δέκα ἐτῶν μὴ ἀπε-
 σχημένον τῆς ἀγορᾶς μὴ μετέχειν ἀρχῆς. Ἐν πολλαῖς δὲ
 πολιτεῖαις προσεφέλλεται καὶ τῶν ξένων ὁ νόμος· ὁ γὰρ ἐκ
 πολίτιδος ἐν τισὶ δημοκρατίαις πολίτης ἐστίν. Τὸν αὐτὸν
 8 δὲ τρόπον ἔχει καὶ τὰ περὶ τοὺς νόθους παρὰ πολλοῖς. Οὐ
 μὴν ἀλλ' ἐπεὶ δι' ἔνδειαν τῶν γνησίων πολιτῶν ποιοῦνται
 πολίτας τοὺς τοιοῦτους (διὰ γὰρ ὀλιγανθρωπίαν οὕτω χρῶν-
 ται τοῖς νόμοις), εὐποροῦντες δ' ὄχλου κατὰ μικρὸν παραι-
 ροῦνται τοὺς ἐκ δούλου πρῶτον ἢ δούλης, εἶτα τοὺς ἀπὸ γυ-
 ναικῶν· τέλος δὲ μόνον τοὺς ἐξ ἀμφοῖν ^f ἀστῶν πολίτας
 9 ποιοῦσιν. Ὅτι μὲν οὖν εἶδη πλείω πολίτου, φανερόν ἐκ
 τούτων, καὶ ὅτι λέγεται μάλιστα πολίτης ὁ μετέχων τῶν
 τιμῶν, ὥσπερ καὶ Ὅμηρος ἐποίησεν

ε ὥσει τω' ἀτίμητον μετανάστην

ὥσπερ μέτοικος γάρ ἐστὶν ὁ τῶν τιμῶν μὴ μετέχων. Ἄλλ'
 ὅπου τὸ τοιοῦτον ἐπικεκρυμμένον ἐστίν, ἀπάτης χάριν τῶν
 10 συνοικούντων ἐστίν. Πότερον μὲν οὖν ἐτέραν ἢ τὴν αὐτὴν
^h θετέον καθ' ἣν ἀνὴρ ἀγαθός ἐστι καὶ πολίτης σπουδαῖος,
 δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι τινὸς μὲν πόλεως ὁ αὐτὸς τινὸς
 δ' ἕτερος, καὶ κείνος οὐ πᾶς ἀλλ' ὁ πολιτικὸς καὶ κύριος ⁱ ἢ

^b ἐπισκεψάμενος Tb. ^c τινι Ib. ^d γίνονται Ib. ^e τὸν] τῶν Qb.Tb.
 et pr. Ib. ^f αὐτῶν codices. ^g ὥσει—μὴ μετέχων post συνοικούντων
 ἐστίν Ib.Qb.Tb. ^h θετέον om. Ib. ⁱ ἢ δυνάμενος εἶναι κύριος om. Qb.Tb.

δυνάμενος εἶναι κύριος, ἢ καθ' αὐτὸν ἢ μετ' ἄλλων, τῆς τῶν κοινῶν ἐπιμελείας.

Ἐπεὶ δὲ ταῦτα διώρισται, τὸ μετὰ ταῦτα σκεπτέον πότε- 6
ρον μίαν θετέον πολιτείαν ἢ πλείους, καὶ εἰ πλείους, τίνες
καὶ πόσαι, καὶ διαφοραὶ τίνες αὐτῶν εἰσίν. Ἔστι δὲ πολι-
τεία πόλεως τάξις τῶν τε ἄλλων ἀρχῶν καὶ μάλιστα τῆς
κυρίας πάντων. Κύριον μὲν γὰρ πανταχοῦ τὸ πολίτευμα
τῆς πόλεως, πολίτευμα δ' ἐστὶν ἡ πολιτεία. Λέγω δ' οἷον^α
ἐν μὲν ταῖς δημοκρατικαῖς κύριος ὁ δῆμος, οἱ δ' ὀλίγοι τοῦ-
ναντίον ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις· φαμέν δὲ καὶ πολιτείαν ἑτέραν
εἶναι τούτων. Τὸν αὐτὸν δὲ τοῦτον ἐροῦμεν λόγον καὶ περὶ
τῶν ἄλλων. Ὑποθετέον^κ δὲ πρῶτον τίνος χάριν συνέστηκε
πόλις, καὶ τῆς ἀρχῆς εἶδη πόσα τῆς περὶ ἄνθρωπον καὶ τὴν
κοινωνίαν τῆς ζωῆς. Εἴρηται δὲ^ι καὶ κατὰ τοὺς πρώτους³
λόγους, ἐν οἷς περὶ οἰκονομίας διωρίσθη καὶ δεσποτείας, ^μὅτι
φύσει μὲν ἐστὶν ἄνθρωπος ζῶν πολιτικόν, διὸ καὶ μηδὲν
δεόμενος τῆς ^ππαρ' ἀλλήλων βοηθείας οὐκ ἔλαττον ὀρέγον-
ται τοῦ συζῆν^ν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ κοινῇ συμφέρον συνάγει,
καθ' ὅσον ἐπιβάλλει μέρος ἐκάστω τοῦ ζῆν καλῶς. Μά-4
λιστα μὲν οὖν τοῦτ' ἐστὶ τέλος, καὶ κοινῇ πᾶσι καὶ χωρὶς
συνέρχονται δὲ καὶ τοῦ ζῆν ἕνεκεν αὐτοῦ (ἴσως γὰρ ἔνεστί
τι τοῦ καλοῦ μόριον), καὶ συνέχουσι τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν
καὶ κατὰ τὸ ζῆν αὐτὸ μόνον, ἂν μὴ τοῖς χαλεποῖς κατὰ τὸν
βίον ^οὑπερβάλλῃ λίαν. Δῆλον δ' ὡς καρτεροῦσι πολλὴν⁵
κακοπάθειαν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων γλιχόμενοι τοῦ ζῆν,
ὡς ἐνούσης τινὸς εὐημερίας ἐν αὐτῷ καὶ γλυκύτητος φυσικῆς.
Ἀλλὰ μὴν καὶ τῆς ἀρχῆς ^ρτοὺς λεγομένους τρόπους ῥά-
διον διελεῖν· καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς λόγοις ⁹διορίζο-
μεθα περὶ αὐτῶν πολλάκις. Ἡ μὲν γὰρ δεσποτεία, καίπερ⁶
ὄντος κατ' ἀλήθειαν τῷ τε φύσει δούλῳ καὶ τῷ φύσει δε-
σπότῃ ταύτου συμφέροντος, ὅμως ἄρχει πρὸς τὸ τοῦ δεσπό-
του συμφέρον οὐδὲν ἡττον, πρὸς δὲ τὸ τοῦ δούλου κατὰ

^κ δὲ Ib.Tb. ^ι καὶ post δὲ om. Ib. ^μ ὅτι καὶ ὅτι Ib.Tb. ^π περὶ
Ib.Tb. ^ο ὑπερβάλλῃ Ib.Qb.Tb. ^ρ τοὺς γε τοὺς Ib. ⁹ διαριζόμεθα Qb.

συμβεβηκός· οὐ γὰρ ἐνδέχεται φθειρομένου τοῦ δούλου σώ-
 7 ζεσθαι τὴν δεσποτείαν. Ἡ δὲ τέκνων ἀρχὴ καὶ γυναικὸς
 καὶ τῆς οἰκίας πάσης, ἣν δὴ καλοῦμεν οἰκονομικὴν, ἥτοι τῶν
 ἀρχομένων χάριν ἐστὶν ἢ κοινού τινος ἀμφοῖν, καθ' αὐτὸ μὲν
 τῶν ἀρχομένων, ὥσπερ ὀρώμεν καὶ τὰς ἄλλας τέχνας, οἷον
 ἰατρικὴν καὶ γυμναστικὴν, [†] κατὰ συμβεβηκός δὲ καὶ αὐτῶν
 εἶεν· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸν παιδοτρίβην ἓνα τῶν γυμναζο-
 μένων ἐνίστ' εἶναι καὶ αὐτόν, ὥσπερ ὁ κυβερνήτης εἰς ἐστὶν
 8 αἰεὶ τῶν πλωτῆρων. Ὁ μὲν οὖν παιδοτρίβης ἢ κυβερνήτης
 σκοπεῖ τὸ τῶν ἀρχομένων ἀγαθόν· ὅταν δὲ τούτων εἰς γένη-
 ται καὶ αὐτός, ^² κατὰ συμβεβηκός μετέχει τῆς [†] ὠφελείας· ὁ
 μὲν γὰρ πλωτῆρ, ὁ δὲ τῶν γυμναζομένων εἰς γίνεται παιδο-
 9 τρίβης ὢν. Διὸ καὶ τὰς πολιτικὰς ἀρχάς, ὅταν ἢ κατ' ἰσό-
 τητα τῶν πολιτῶν συνεστηκυῖα καὶ καθ' ὁμοιότητα, κατὰ
 μέρος ἀξιούσιν ἄρχειν, πρότερον μὲν, ἢ πέφυκεν, ἀξιούντες
 ἐν μέρει λειτουργεῖν, καὶ σκοπεῖν τινὰ πάλιν [†] τὸ αὐτοῦ ἀγα-
 θόν, ὥσπερ πρότερον αὐτὸς ἄρχων ἐσκόπει τὸ ἐκείνου συμ-
 10 φέρον. Νῦν δὲ διὰ τὰς ὠφελείας τὰς ἀπὸ τῶν κοινῶν καὶ
 τὰς ἐκ τῆς ἀρχῆς βούλονται συνεχῶς ἄρχειν, οἷον εἰ συνέβαι-
 νεν ὑγιαίνειν αἰεὶ τοῖς ἄρχουσι νοσακεροῖς οὖσιν· καὶ γὰρ ἂν
 11 οὕτως ἴσως ἐδίωκον τὰς ἀρχάς. Φανερόν τοίνυν ὡς ὅσαι μὲν
 πολιτεῖαι τὸ κοινῇ συμφέρον ^ω σκοποῦσιν, αὗται μὲν ὀρθαὶ
 τυγχάνουσιν οὖσαι κατὰ τὸ ἀπλῶς δίκαιον, ὅσαι δὲ τὸ ^² σφέ-
 τερον μόνον τῶν ἀρχόντων, ^γ ἡμαρτημέναι ^² πᾶσαι καὶ πα-
 ρεκβάσεις τῶν ὀρθῶν πολιτειῶν· δεσποτικαὶ γάρ, ἡ δὲ πόλις
 κοινωνία τῶν ἐλευθέρων ἐστίν.

7 Διωρισμένων δὲ τούτων ἐχόμενόν ἐστι τὰς πολιτείας ἐπι-
 σκέψασθαι, πόσαι τὸν ἀριθμὸν καὶ τίνες εἰσὶ, καὶ πρῶτον
 τὰς ὀρθὰς αὐτῶν· καὶ γὰρ αἱ παρεκβάσεις ἔσονται φανεραὶ
 2 τούτων διορισθεισῶν. Ἐπεὶ δὲ πολιτεία μὲν καὶ πολίτευμα
 σημαίνει ταυτόν, πολίτευμα δ' ἐστὶ τὸ κύριον τῶν πόλεων,

[†] κατὰ] καὶ κατὰ T^b. ^² κατὰ] κατὰ τὸ Q^b.T^b. [†] ἀσφαλείας Q^b.T^b.

^ν τὸ] τοῦ Q^b.T^b. ^ω σκοποῦσαι Q^b. ^² σφέτερον σκοποῦσιν μόνον T^b.

^γ ἡμαρτημέναι T^b. ^² καὶ πᾶσαι I^b.

ἀνάγκη δ' εἶναι κύριον ἢ ἓνα ἢ ὀλίγους ἢ τοὺς πολλοὺς, ὅταν μὲν ὁ εἷς ἢ οἱ ὀλίγοι ἢ οἱ πολλοὶ πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον ἄρχωσι, ταύτας μὲν ὀρθὰς ἀναγκαῖον εἶναι τὰς πολιτείας, τὰς δὲ πρὸς τὸ ἴδιον ἢ τοῦ ἐνὸς ἢ τῶν ὀλίγων ἢ τοῦ πλήθους παρεκβάσεις· ἢ γὰρ οὐ πολίτας φατέον εἶναι τοὺς μετέχοντας, ἢ δεῖ κοινωνεῖν τοῦ συμφέροντος. Καλεῖν δ' ³ εἰώθαμεν τῶν μὲν μοναρχιῶν τὴν πρὸς τὸ κοινὸν ἀποβλέπουσαν συμφέρον βασιλείαν, τὴν δὲ τῶν ὀλίγων μὲν πλειόνων δ' ἐνὸς ἀριστοκρατίαν, ἢ διὰ ^a τὸ τοὺς ἀρίστους ἄρχειν, ἢ διὰ τὸ πρὸς τὸ ἄριστον τῇ πόλει καὶ τοῖς κοινωνοῦσιν αὐτῆς. Ὅταν δὲ τὸ πλήθος πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύηται συμφέρον, καλεῖται τὸ κοινὸν ὄνομα πασῶν ^b τῶν πολιτειῶν, πολιτεία. Συμβαίνει δ' εὐλόγως· ἓνα μὲν γὰρ διαφέρειν ⁴ κατ' ἀρετὴν ἢ ὀλίγους ἐνδέχεται, πλείους δ' ἤδη χαλεπὸν ἠκριβῶσθαι πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν, ἀλλὰ μάλιστα τὴν πολεμικήν· αὕτη γὰρ ἐν πλήθει γίγνεται. Διόπερ κατὰ ταύτην τὴν πολιτείαν κυριώτατον τὸ προπολεμοῦν, καὶ μετέχουσιν αὐτῆς οἱ κεκτημένοι τὰ ὄπλα. Παρεκβάσεις δὲ τῶν εἰρη- ⁵ μένων τυραννὶς μὲν βασιλείας, ὀλιγαρχία δὲ ἀριστοκρατίας, δημοκρατία δὲ πολιτείας. Ἡ μὲν γὰρ τυραννὶς ἐστὶ μοναρχία πρὸς τὸ συμφέρον ^c τὸ τοῦ μοναρχούντος, ἢ δ' ὀλιγαρχία πρὸς τὸ τῶν εὐπόρων, ἢ δὲ δημοκρατία πρὸς τὸ συμφέρον τὸ τῶν ἀπόρων· πρὸς δὲ τὸ τῷ κοινῷ λυσιτελοῦν οὐδεμία αὐτῶν.

Δεῖ δὲ μικρῷ διὰ μακροτέρων εἰπεῖν τίς ἐκάστη τούτων ⁸ τῶν πολιτειῶν ἐστίν· καὶ γὰρ ἔχει τινὰς ἀπορίας, τῷ δὲ περὶ ἐκάστην μέθοδον φιλοσοφοῦντι καὶ μὴ μόνον ἀποβλέποντι πρὸς τὸ πράττειν οἰκεῖόν ἐστι τὸ μὴ παρορᾶν μηδέ τι καταλείπειν, ἀλλὰ δηλοῦν τὴν περὶ ἕκαστον ἀλήθειαν. Ἔστι δὲ τυραννὶς μὲν μοναρχία, καθάπερ εἴρηται, δεσπο- ² τικὴ ^d τῆς πολιτικῆς κοινωνίας, ὀλιγαρχία δ' ὅταν ὥσι κύριοι τῆς πολιτείας οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες, δημοκρατία δὲ τούναν-

^a τὸ om. Q^b. ^b τῶν om. I^b. ^c τὸ ante τοῦ om. T^b. ^d τῆς om. Q^b.

- τίον ὅταν οἱ μὴ κεκτημένοι πλῆθος οὐσίας ἀλλ' ἄποροι.
- 3 Πρώτη δ' ἀπορία πρὸς τὸν διορισμὸν ἐστίν. ° Εἰ γὰρ εἶεν οἱ πλείους ὄντες εὐποροὶ κύριοι τῆς πόλεως, δημοκρατία δ' ἐστίν ὅταν ἢ κύριον τὸ πλῆθος, ὁμοίως δὲ πάλιν καὶ ^ε εἴ που συμβαίνει τοὺς ἀπόρους ἐλάττους μὲν εἶναι τῶν εὐπόρων, κρείττους δ' ^ς ὄντας κυρίους εἶναι τῆς πολιτείας, ὅπου δ' ὀλίγον κύριον πλῆθος, ὀλιγαρχίαν εἶναι φασιν, οὐκ ἂν καλῶς ⁴ δόξειεν ^h διωρίσθαι περὶ τῶν πολιτειῶν. Ἄλλὰ μὴν καὶ τις συνθεῖς τῇ μὲν εὐπορίᾳ τὴν ὀλιγότητα τῇ δ' ἀπορία τὸ πλῆθος οὕτω ¹ προσαγορεύῃ τὰς πολιτείας, ὀλιγαρχίαν μὲν ἐν ἣ τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν οἱ εὐποροὶ ὀλίγοι τὸ πλῆθος ὄντες, δημοκρατίαν δὲ ἐν ἣ οἱ ἄποροι πολλοὶ τὸ πλῆθος ὄντες, ἄλλην ⁵ ἀπορίαν ἔχει. Τίνας γὰρ ἐροῦμεν τὰς ἄρτι λεχθείσας πολιτείας, τὴν ἐν ἣ πλείους οἱ εὐποροὶ καὶ ἐν ἣ ἐλάττους οἱ ἄποροι, κύριοι δ' ἐκάτεροι τῶν πολιτειῶν, εἴπερ μηδεμία ⁶ ἄλλη πολιτεία ^k παρὰ τὰς εἰρημένους ἐστίν; Ἔοικε τοίνυν ὁ λόγος ποιεῖν δῆλον ὅτι τὸ μὲν ὀλίγους ἢ πολλοὺς εἶναι κυρίους συμβεβηκός ἐστιν, τὸ μὲν ταῖς ὀλιγαρχίαις τὸ δὲ ταῖς δημοκρατίαις, διὰ τὸ τοὺς μὲν εὐπόρους ὀλίγους, πολλοὺς δ' εἶναι τοὺς ἀπόρους πανταχοῦ· διὸ καὶ οὐ συμβαίνει τὰς ῥη- ⁷ θείσας αἰτίας γίνεσθαι ¹ διαφορᾶς. Ὡς δὲ διαφέρουσιν ἢ τε δημοκρατία καὶ ἡ ὀλιγαρχία ἀλλήλων, πένια καὶ πλούτος ἐστίν. Καὶ ἀναγκαῖον μὲν, ὅπου ἂν ἄρχωσι διὰ πλούτον ἂν τ' ἐλάττους ἂν τε πλείους, εἶναι ^m ταύτην ὀλιγαρχίαν, ὅπου ⁸ δ' οἱ ἄποροι, δημοκρατίαν. Ἄλλὰ συμβαίνει, καθάπερ εἵπομεν, τοὺς μὲν ὀλίγους εἶναι τοὺς δὲ πολλοὺς· εὐποροῦσι μὲν γὰρ ὀλίγοι, τῆς δ' ἐλευθερίας μετέχουσι πάντες· δι' ἧς αἰτίας ἀμφισβητοῦσιν ἀμφότεροι τῆς πολιτείας.
- 9 Ληπτέον δὲ πρῶτον τίνας ὅρους λέγουσι τῆς ὀλιγαρχίας καὶ δημοκρατίας, καὶ τί τὸ δίκαιον τό τε ὀλιγαρχικὸν καὶ δημοκρατικόν. Πάντες γὰρ ἄπτονται δικαίου τινός, ἀλλὰ

^c εἰ γὰρ om. Q^b. ^f εἴ που] ἵππου Q^b.T^b. ^ς ὄντος T^b. ^h διωρί-
σασθαι Q^b.T^b. ⁱ προσαγορεύει Q^b.T^b, προσαγορεύει I^b. ^k περὶ Q^b.T^b.
^l διαφορᾶς T^b. ^m ταύτην] τούτων τὴν T^b.

μέχρι τινὸς προέρχονται, καὶ λέγουσιν οὐ πᾶν τὸ κυρίως
 δίκαιον. Οἷον δοκεῖ ἴσον τὸ δίκαιον εἶναι, καὶ ἔστιν, ἀλλ'
 οὐ πᾶσιν ἀλλὰ τοῖς ἴσοις. Καὶ τὸ ἄνισον δοκεῖ δίκαιον²
 εἶναι· καὶ γὰρ ἐστίν, ἀλλ' οὐ πᾶσιν ἀλλὰ τοῖς ἀνίσοις. Οἱ
 δὲ τοῦτ' ἀφαιροῦσι, τὸ οἷς, καὶ κρίνουσι κακῶς. Τὸ δ' αἴτιον
 ὅτι περὶ αὐτῶν ἡ κρίσις· σχεδὸν δ' οἱ πλείστοι φαῦλοι κρι-
 ταὶ περὶ τῶν οἰκείων. Ὡστ' ἐπεὶ τὸ δίκαιον τισίν, καὶ διή-³
 ρηται τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τε τῶν πραγμάτων καὶ οἷς,
 καθάπερ εἴρηται πρότερον ἐν τοῖς ἠθικοῖς, τὴν μὲν τοῦ πρά-
 γματος ἰσότητα ὁμολογοῦσι, τὴν δὲ οἷς ἀμφισβητοῦσι, μά-
 λιστα μὲν διὰ τὸ λεχθὲν ἄρτι, διότι κρίνουσι τὰ περὶ αὐτοὺς
 κακῶς, ἔπειτα δὲ καὶ διὰ τὸ λέγειν μέχρι τινὸς ἐκατέρους
 δίκαιόν τι νομίζουσι δίκαιον λέγειν ἀπλῶς. Οἱ μὲν γὰρ ἂν⁴
 κατὰ τι ἄνισοι ᾤσιν, οἷον χρήμασιν, ὅλως οἶονται ἄνισοι
 εἶναι, οἱ δ' ἂν κατὰ τι ἴσοι, οἷον⁵ ἐλευθερίᾳ, ὅλως ἴσοι. Τὸ
 δὲ κυριώτατον οὐ λέγουσιν. Εἰ μὲν γὰρ τῶν κτημάτων⁵
 χάριν ἐκοινώνησαν καὶ συνῆλθον, τοσοῦτον μετέχουσι τῆς
 πόλεως ὅσον περ καὶ τῆς κτήσεως, ὥσθ' ὁ τῶν ὀλιγαρχικῶν
 λόγος δόξειεν ἂν ἰσχύειν· οὐ γὰρ εἶναι δίκαιον ἴσον μετέχειν
 τῶν ἐκατὸν μνῶν τὸν εἰσενέγκαντα μίαν μνᾶν τῷ⁶ ῥδόντι τὸ
 λοιπὸν πᾶν, οὔτε τῶν ἐξ ἀρχῆς οὔτε τῶν ἐπιγινομένων. Εἰ⁶
 δὲ μήτε τοῦ ζῆν μόνον ἔνεκεν ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ εὖ ζῆν (καὶ
 γὰρ ἂν δούλων καὶ τῶν ἄλλων ζῶων ἦν πόλις· νῦν δ' οὐκ
 ἔστι διὰ τὸ μὴ μετέχειν εὐδαιμονίας μηδὲ τοῦ ζῆν κατὰ προ-
 αῖρεσιν), μήτε συμμαχίας ἔνεκεν, ὅπως ὑπὸ μηδενὸς ἀδικῶνται,
 μήτε διὰ τὰς ἀλλαγὰς καὶ τὴν χρῆσιν τὴν πρὸς ἀλλήλους·
 καὶ γὰρ ἂν⁷ Ὑρρηνοὶ καὶ Καρχηδόνιοι, καὶ πάντες οἷς ἐστὶ
 σύμβολα πρὸς ἀλλήλους, ὥς μιᾶς ἂν πολίται πόλεως ἦσαν.
 Εἰσὶ γοῦν αὐτοῖς⁷ συνθήκαι περὶ τῶν εἰσαγωγίμων⁸ καὶ⁷
 σύμβολα περὶ τοῦ μὴ ἀδικεῖν καὶ γραφαὶ περὶ συμμαχίας.
 Ἄλλ' οὐτ' ἀρχαὶ πᾶσιν ἐπὶ τούτοις κοιναὶ καθεστᾶσιν, ἀλλ'
 ἑτέραι παρ' ἐκατέροις, οὔτε τοῦ ποίους τινὰς εἶναι δεῖ φρον-

² ἐλευθερίῳ Ib.Qb. ³ ὀλιγαρχικῶν Tb. ⁴ ῥδ' ὄντι Tb. ⁵ τύραννοι
 Ib.Tb. ⁶ σωθῆναι Ib.Tb. ⁷ καὶ om. Tb. ⁸ ἐτέραν Tb.

τίζουσιν ἄτεροι τοὺς ἐτέρους, οὐδ' ὅπως μηδεὶς ἄδικος ἔσται
 τῶν ὑπὸ τὰς συνθήκας μηδὲ μοχθηρίαν ὕξει μηδεμίαν, ἀλλὰ
 8 μόνον ὅπως μηδὲν ἠδίκησουσιν ἀλλήλους. Περὶ δ' ἀρετῆς
 καὶ κακίας πολιτικῆς διασκοποῦσιν ὅσοι φροντίζουσιν εὐνο-
 μίας. Ἦι καὶ φανερόν ὅτι δεῖ περὶ ἀρετῆς ἐπιμελὲς εἶναι
 τῇ γ' ὡς ἀληθῶς ὀνομαζομένη πόλει, μὴ λόγου χάριν. Γί-
 νεται γὰρ ἡ κοινωνία συμμαχία τῶν ἄλλων ἡτόφῃ διαφέ-
 ρουσα μόνον τῶν ἡποθεν συμμαχῶν καὶ ὁ νόμος συνθήκη,
 καὶ καθάπερ ἔφη Λυκόφρων ὁ σοφιστής, ἐγγυητὴς ἀλλήλοις
 τῶν δικαίων, ἀλλ' οὐχ οἷος ποιεῖν ἀγαθοὺς καὶ δικαίους τοὺς
 9 πολίτας. Ὅτι δὲ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, φανερόν. Εἰ
 γάρ τις καὶ συνάγοι τοὺς τόπους εἰς ἓν, ὥστε ἅπτεσθαι τὴν
 Μεγαρέων πόλιν καὶ Κορινθίων τοῖς τείχεσιν, ὅμως οὐ μία
 πόλις. Οὐδ' εἰ πρὸς ἀλλήλους ἐπιγαμίας ποιήσαιντο καί-
 10 τοι τοῦτο τῶν ἰδίων ταῖς πόλεσι κοινωνημάτων ἔστιν. Ὁ-
 μοίως δ' οὐδ' εἴ τινες οἰκοῖεν χωρὶς μὲν, μὴ μέντοι τοσοῦτον
 ἅποθεν ὥστε μὴ κοινωνεῖν, ἀλλ' εἴησαν αὐτοῖς νόμοι τοῦ μὴ
 σφᾶς αὐτοὺς ἀδικεῖν περὶ τὰς μεταδόσεις, οἷον ἂ εἰ ὁ μὲν
 εἴη τέκτων ὁ δὲ γεωργὸς ὁ δὲ σκυτοτόμος ὁ δ' ἄλλο τι
 τοιοῦτον, καὶ τὸ πλῆθος εἶεν μυρίοι, μὴ μέντοι κοινωνοῖεν
 ἄλλου μηδενὸς ἢ τῶν τοιούτων, οἷον ἀλλαγῆς καὶ συμμα-
 11 χίας, οὐδ' οὕτω ἂ πω πόλις. Διὰ τίνα δὴ ποτ' αἰτίαν; Οὐ
 γὰρ δὴ διὰ τὸ μὴ σύνεγγυς τῆς κοινωνίας. Εἰ γὰρ καὶ
 συνέλθοιεν οὕτω κοινωνοῦντες, ἕκαστος μέντοι χρωτό τῇ ἰδίᾳ
 οἰκίᾳ ὥσπερ πόλει καὶ σφίσιν αὐτοῖς ὡς ὅτι ἐπιμαχίας ὁῦσης
 βοηθοῦντες ἐπὶ τοὺς ἀδικούντας μόνον, οὐδ' οὕτως ἂν εἶναι
 δόξειε πόλις τοῖς ἀκριβῶς θεωροῦσιν, εἴπερ ὁμοίως ὁμιλοῖεν
 12 συνελθόντες καὶ χωρὶς. Φανερόν τοίνυν ὅτι ἡ πόλις οὐκ ἔστι
 κοινωνία τόπου καὶ τοῦ μὴ ἀδικεῖν σφᾶς αὐτοὺς καὶ τῆς
 μεταδόσεως χάριν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν,
 εἴπερ ἔσται πόλις, οὐ μὴν οὐδ' ὑπαρχόντων τούτων ἀπάντων
 ἤδη πόλις, ἀλλ' ἡ τοῦ εὖ ζῆν κοινωνία καὶ ταῖς οἰκίαις καὶ

ἡ ζῆν T^b. ἡ ἀδικήσωσιν I^b. Q^b. T^b. ἡ τόφῃ] τοῦτω Q^b. T^b. ἡ ἅπω-
 den I^b. ἡ εἰ om. T^b. ἡ πω codices. ἡ ἐπιμαχία Q^b. T^b. ἡ οῦση Q^b.

τοῖς γένεσι, ζωῆς τελείας χάριν καὶ αὐτάρκους. Οὐκ ἔσται ¹³ μέντοι τοῦτο μὴ τὸν αὐτὸν καὶ ἓνα κατοικούντων τόπον καὶ χρωμένων ἐπιγαμίαις. Διὸ κηδεῖαι τ' ἐγένοντο κατὰ τὰς πόλεις καὶ ^aφρατρίαι καὶ θυσαίαι καὶ διαγωγαὶ τοῦ συζῆν. Τὸ δὲ τοιοῦτον φιλίας ἔργον· ἡ γὰρ τοῦ συζῆν προαίρεσις φιλία. Τέλος μὲν οὖν πόλεως τὸ εὖ ζῆν, ταῦτα δὲ τοῦ τέλους χάριν. Πόλις δὲ ἡ γενῶν καὶ κωμῶν κοινωνία ζωῆς ¹⁴ τελείας καὶ αὐτάρκους. Τοῦτο δ' ἐστίν, ὡς φαμέν, τὸ ζῆν εὐδαιμόνως καὶ καλῶς. Τῶν καλῶν ἄρα πράξεων χάριν θετέον εἶναι τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν, ἀλλ' οὐ τοῦ συζῆν. Διόπερ ¹⁵ ὅσοι συμβάλλονται πλείστον εἰς τὴν τοιαύτην κοινωνίαν, ^eτούτοις τῆς πόλεως μέτεστι πλεῖον ἢ τοῖς κατὰ μὲν ἐλευθερίαν καὶ γένος ἴσοις ἢ μεῖζοσι κατὰ δὲ τὴν πολιτικὴν ἀρετὴν ἀνίστοις, ἢ τοῖς κατὰ πλοῦτον ὑπερέχουσι κατ' ἀρετὴν δ' ὑπερεχομένοις. Ὅτι μὲν οὖν πάντες οἱ περὶ τῶν πολιτειῶν ἀμφισβητοῦντες μέρος τι τοῦ δικαίου λέγουσι, φανερόν ἐκ τῶν εἰρημένων.

Ἐχει δ' ἀπορίαν, τί δεῖ τὸ κύριον εἶναι τῆς πόλεως. Ἡ ¹⁰ γάρ τοι τὸ πλῆθος, ἢ τοὺς πλουσίους, ἢ τοὺς ἐπιεικεῖς, ἢ τὸν βέλτιστον ἓνα πάντων, ἢ τύραννον. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἔχειν φαίνεται δυσκολίαν. Τί γάρ; Ἄν οἱ πένητες διὰ τὸ πλείους εἶναι διανεμῶνται τὰ τῶν πλουσίων, τοῦτ' οὐκ ἄδικόν ἐστιν; Ἐδοξε γὰρ νῆ Δία τῷ κυρίῳ δικαίως. Τὴν οὖν ἀδι- ² κίαν τί χρὴ λέγειν τὴν ἐσχάτην; Πάλιν τε πάντων ληφθέντων, οἱ πλείους τὰ τῶν ἐλαττόνων ἂν διανεμῶνται, φανερόν ὅτι φθείρουσι τὴν πόλιν. Ἀλλὰ μὴν οὐχ ἡ γ' ἀρετὴ φθείρει τὸ ἔχον αὐτήν, οὐδὲ τὸ δίκαιον πόλεως φθαρτικόν· ὥστε δηλὸν ὅτι καὶ τὸν νόμον τοῦτον οὐχ οἷόν τ' εἶναι δίκαιον. Ἐτι καὶ τὰς πράξεις ὅσας ὁ τύραννος ἔπραξεν, ἀναγκαῖον ³ εἶναι πάσας δικαίας· βιάζεται γὰρ ὧν κρείττων, ὥσπερ καὶ τὸ πλῆθος τοὺς πλουσίους. Ἀλλ' ἄρα τοὺς ἐλάττους δίκαιον ἄρχειν καὶ τοὺς πλουσίους; Ἄν ^f οὖν κάκεῖνοι ταῦτα

^a φατρίαι Ib.^e τούτοις om. Q^b.T^b.^f οὖν] οὐ T^b.

ποιῶσι καὶ διαρπάζωσι καὶ τὰ κτήματα ἀφαιρῶνται τοῦ
 4 πλήθους, τοῦτ' ἐστὶ δίκαιον; Καὶ θάτερον ἄρα. Ταῦτα μὲν
 τοίνυν ὅτι πάντα φαῦλα καὶ οὐ δίκαια, φανερόν. Ἀλλὰ
 τοὺς ἐπιεικεῖς ἄρχειν δεῖ καὶ κυρίους εἶναι πάντων; Οὐκοῦν
 ἀνάγκη τοὺς ἄλλους ἀτίμους εἶναι πάντας, μὴ τιμωμένους
 ταῖς πολιτικαῖς ἀρχαῖς· τιμὰς γὰρ λέγομεν εἶναι τὰς ἀρχάς,
 ἀρχόντων δ' αἰεὶ τῶν αὐτῶν ἀναγκαῖον εἶναι τοὺς ἄλλους
 5 ἀτίμους. Ἀλλ' ἔνα τὸν σπουδαιότατον ἄρχειν βέλτιον;
 Ἀλλ' ἔτι τοῦτο ὀλιγαρχικώτερον· οἱ γὰρ ἀτιμοὶ πλείους.
 Ἀλλ' ἴσως φαίη τις ἂν τὸ β κύριον ὅλως ἄνθρωπον εἶναι
 ἀλλὰ μὴ νόμον φαῦλον, ἔχοντά γε τὰ συμβαίνοντα πάθῃ
 περὶ τὴν ψυχὴν. Ἄν οὖν ἢ νόμος μὲν ὀλιγαρχικὸς δὲ ἡ δη-
 μοκρατικός, τί ἡ διοίσει περὶ τῶν ἡγορημένων; Συμβήσεται
 I I γὰρ ὁμοίως τὰ λεχθέντα πρότερον. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλ-
 λων ἔστω τις ἕτερος λόγος· ὅτι δὲ δεῖ κύριον εἶναι μᾶλλον
 τὸ πλήθος ἢ τοὺς ἀρίστους μὲν ὀλίγους δέ, δόξειεν ἂν λύεσθαι
 2 καὶ τιν' ἔχειν ἀπορίαν, τάχα δὲ καὶ ἀλήθειαν. Τοὺς γὰρ
 πολλούς, ὧν ἕκαστός ἐστιν ¹ οὐ σπουδαῖος ἀνὴρ, ὅμως ἐνδέ-
 χεται συνελθόντας εἶναι βελτίους ἐκείνων, οὐχ ὥς ἕκαστον
 ἀλλ' ὥς σύμπαντας, οἶον τὰ συμφορητὰ δείπνα τῶν ἐκ μιᾶς
 δαπάνης χορηγηθέντων· πολλῶν γὰρ ὄντων ἕκαστον μόριον
 ἔχειν ἀρετῆς καὶ φρονήσεως, καὶ γίνεσθαι ^k συνελθόντας ὥς-
 περ ἓνα ἄνθρωπον τὸ πλήθος πολύποδα καὶ πολύχειρα καὶ
 3 πολλὰς ἔχοντ' αἰσθήσεις. Οὕτω καὶ περὶ τὰ ἦθη καὶ τὴν
 διάνοιαν. Διὸ καὶ κρίνουσιν ἄμεινον οἱ πολλοὶ καὶ τὰ τῆς
 μουσικῆς ἔργα καὶ τὰ τῶν ποιητῶν· ἄλλοι γὰρ ἄλλο τι μό-
 4 ριον, πάντα δὲ πάντες. Ἀλλὰ τούτῳ διαφέρουσιν οἱ σπου-
 δαῖοι τῶν ἀνδρῶν ἐκάστου τῶν πολλῶν, ὥσπερ καὶ τῶν μὴ
 καλῶν τοὺς καλοὺς φασὶ καὶ τὰ γεγραμμένα διὰ τέχνης τῶν
 ἀληθινῶν, τῷ συνῆχθαι τὰ διεσπαρμένα χωρὶς εἰς ἓν, ἐπεὶ
 5 τὸν ὀφθαλμόν, ἐτέρου δὲ τινος ἕτερον μόριον. Εἰ μὲν οὖν περὶ

ε μύριον T^b. h διοίση T^b. i οὐ] δ I^b. Q^b. T^b. k συνελθόντων
 pr. I^b.

πάντα ἄνθρωπον καὶ περὶ πάντων πλήθος ἐνδέχεται ταύτην εἶναι τὴν διαφορὰν τῶν πολλῶν πρὸς τοὺς ὀλίγους σπουδαίους, ἁδελφον· ἴσως δὲ καὶ ἡ Δία δηλὸν ὅτι περὶ ἐνίων ἀδύνατον. Ὁ γὰρ αὐτὸς καὶ ἐπὶ τῶν θηρίων ἀρμόσειε λόγος. Καίτοι τί διαφέρουσιν ἔνιοι τῶν θηρίων ὡς ἔπος εἰπεῖν; Ἀλλὰ περὶ τὴν πλήθος οὐδὲν εἶναι κωλύει τὸ λεχθὲν ἀληθές. Διὸ καὶ τὴν πρότερον εἰρημένην ἀπορίαν λύσειεν ἂν τις διὰ τούτων καὶ τὴν ἐχομένην αὐτῆς, τίνων δεῖ κυρίους εἶναι τοὺς ἐλευθέρους καὶ τὸ πλήθος τῶν πολιτῶν. Τοιοῦτοι δ' εἰσὶν ὅσοι μήτε πλούσιοι μήτε ἀξίωμα ἔχουσιν ἀρετῆς ἡμῶν. Τὸ μὲν γὰρ μετέχειν αὐτοὺς τῶν ἀρχῶν τῶν μεγίστων οὐκ ἀσφαλές (διὰ τε γὰρ ἀδικίαν καὶ δι' ἀφροσύνην τὰ μὲν ἀδικεῖν ἂν τὰ δ' ἀμαρτάνειν αὐτούς), τὸ δὲ μὴ μεταδιδόναι μηδὲ μετέχειν φοβερόν· ὅταν γὰρ ἄτιμοι πολλοὶ καὶ πένητες ὑπάρχωσι, πολεμίων ἀναγκαῖον εἶναι πλήρη τὴν πόλιν ταύτην. Λείπεται δὴ τοῦ βουλευέσθαι καὶ κρίνειν μετέχειν αὐτούς. Διόπερ καὶ Σόλων καὶ τῶν ἄλλων τινὲς νομοθετῶν τάττουσιν ἐπὶ τε τὰς ἀρχαιρεσίας καὶ τὰς εὐθύνας τῶν ἀρχόντων, ἀρχειν δὲ κατὰ μόνας οὐκ ἐῶσιν. Πάντες μὲν γὰρ ἔχουσιν¹ συνελθόντες ἱκανὴν αἴσθησιν, καὶ μιγνύμενοι τοῖς βελτίστοις τὰς πόλεις ὠφελοῦσιν, καθάπερ ἢ μὴ καθαρά τροφή μετὰ τῆς καθαρᾶς τὴν πᾶσαν ποιεῖ χρησιμωτέραν τῆς ὀλίγης· χωρὶς δ' ἕκαστος ἀτελής περὶ τὸ κρίνειν ἐστίν. Ἐχει δ' ἡ¹⁰ τάξις αὕτη τῆς πολιτείας ἀπορίαν πρῶτην μὲν ὅτι δόξειεν ἂν τοῦ αὐτοῦ εἶναι τὸ κρίναι τίς ὀρθῶς ἰατρεύειν, οὐ περ καὶ τὸ ἰατρεύσαι καὶ ποιῆσαι ὑγιᾶ τὸν κάμνοντα τῆς νόσου τῆς παρούσης· οὗτος δ' ἐστὶν ἰατρός. Ὁμοίως δὲ τοῦτο καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἐμπειρίας καὶ τέχνας. Ὡς περ οὖν ἰατρὸν δεῖ δίδοναι τὰς εὐθύνας ἐν ἰατροῖς, οὕτω καὶ τοὺς ἄλλους ἐν τοῖς ὁμοίοις. Ἰατρός δ' ὁ τε δημιουργὸς καὶ ὁ ἀρχιτεκτονικός¹¹ καὶ τρίτος ὁ πεπαιδευμένος περὶ τὴν τέχνην· εἰσὶ γάρ τινες τοιοῦτοι καὶ περὶ πάσας ὡς εἰπεῖν τὰς τέχνας, ἀποδίδομεν δὲ τὸ κρίνειν οὐδὲν ἥττον τοῖς πεπαιδευμένοις ἢ τοῖς εἰδόσιν.

¹ μηδὲ ἐν Ib.¹¹ συνελθόντος Tb.

- 12 "Ἐπειτα καὶ περὶ τὴν αἵρεσιν τὸν αὐτὸν ἂν δόξειεν ἔχειν τρόπον· καὶ γὰρ τὸ ἐλέσθαι ὀρθῶς τῶν εἰδότην ^η ἔργον ἐστίν, οἷον γεωμέτρην τε τῶν γεωμετρικῶν καὶ κυβερνήτην τῶν κυβερνητικῶν. Εἰ γὰρ καὶ περὶ ἐνίων ἔργων καὶ τεχνῶν μετέχουσι ^ο καὶ τῶν ἰδιωτῶν τινές, ἀλλ' οὐ τι τῶν εἰδότην γε
 13 μᾶλλον. Ὡστε κατὰ μὲν τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ἂν εἴη τὸ πλήθος ποιητέον κύριον οὔτε τῶν ἀρχαιρεσιῶν οὔτε τῶν εὐ-
 14 θυῶν. Ἄλλ' ἴσως οὐ πάντα ταῦτα λέγεται καλῶς διὰ τε τὸν πάλαι λόγον, ἂν ἢ τὸ πλήθος μὴ λίαν ἀνδραποδῶδες (ἔσται γὰρ ἕκαστος μὲν χείρων κριτὴς τῶν εἰδότην, ἅπαντες δὲ συνελθόντες ἢ βελτίους ἢ ^ρ οὐ χείρους), καὶ ὅτι περὶ ἐνίων οὔτε μόνον ὁ ποιήσας οὐτ' ἄριστ' ἂν κρίνειεν, ὅσων τὰρ γὰ γιγνώσκουσι καὶ οἱ μὴ ἔχοντες τὴν τέχνην, οἷον οἰκίαν οὐ μόνον ἐστὶ γινῶναι τοῦ ποιήσαντος, ἀλλὰ καὶ βέλτιον ὁ χρώμενος ^ι αὐτῇ κρίνει (χρῆται δ' ὁ οἰκονόμος), καὶ πηδάλιον κυβερνήτης τέκτονος, καὶ θοίνην ὁ δαιτυμὼν ἀλλ' οὐχ ὁ μά-
 15 γειρος. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἀπορίαν τάχα δόξειέ τις ἂν οὕτω λύειν ἱκανῶς· ἄλλη δ' ἐστὶν ἐχομένη ταύτης. Δοκεῖ γὰρ ἄτοπον εἶναι τὸ μειζόνων εἶναι κυρίους τοὺς φαύλους τῶν ἐπικεικῶν, αἱ δ' εὐθύναι καὶ αἱ τῶν ἀρχῶν αἵρέσεις εἰσὶ μέγιστον· ἃς ἐν ἐνίαις πολιτείαις, ὥσπερ εἴρηται, τοῖς δήμοις ἀποδιδόασιν· ἡ γὰρ ἐκκλησία κυρία πάντων τῶν τοιούτων
 16 ἐστίν. Καίτοι τῆς μὲν ἐκκλησίας μετέχουσι καὶ βουλευούσι καὶ δικάζουσιν ἀπὸ μικρῶν τιμημάτων καὶ τῆς τυχεύσης ἡλικίας, ταμιεύουσι δὲ καὶ στρατηγοῦσι καὶ τὰς μεγίστας ἀρχὰς ^γ ἄρχουσιν ἀπὸ μεγάλων. Ὁμοίως δὴ τις ἂν λύσειε καὶ ταύ-
 17 τήν τὴν ἀπορίαν· ἴσως γὰρ ἔχει καὶ ταύτ' ὀρθῶς. Οὐ γὰρ ὁ δικαστὴς οὐδ' ὁ βουλευτὴς οὐδ' ὁ ἐκκλησιαστὴς ἄρχων ἐστίν, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον καὶ ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος· τῶν δὲ ῥηθέντων ἕκαστος μῶριόν ^δ ἐστὶ τούτων. Λέγω δὲ μῶριον τὸν
 18 βουλευτὴν καὶ τὸν ἐκκλησιαστὴν καὶ τὸν δικαστήν. Ὡστε δικαίως κύριον ^ε μειζόνων τὸ πλήθος· ἐκ γὰρ πολλῶν ὁ δῆμος

^η ἔργων T^b. ^ο καὶ ante τῶν om. Q^b. T^b. ^ρ οὐ om. I^b. ^ι αὐτοῦ I^b.
^γ ἔχουσιν I^b. Q^b. T^b. ^δ ἐστὶ om. Q^b. ^ε μειζόνων—δικαστήριον om. T^b.

καὶ ἡ βουλὴ καὶ τὸ δικαστήριον. Καὶ τὸ τίμημα δὲ πλείον
τὸ πάντων τούτων ἢ τὸ τῶν καθ' ἓνα ^νκαὶ κατ' ὀλίγους με-
γάλας ἀρχὰς ^ωἀρχόντων. Ταῦτα μὲν οὖν διωρίσθω τούτων ¹⁹
τὸν τρόπον· ἡ δὲ πρώτη λεχθεῖσα ἀπορία ποιεῖ φανερόν
οὐδὲν οὕτως ἕτερον ὥς ὅτι δεῖ τοὺς νόμους εἶναι κυρίους κει-
μένους ὀρθῶς, τὸν ἄρχοντα δέ, ἂν τε εἰς ἂν τε πλείους ὦσι,
περὶ τούτων εἶναι ^κκυρίους περὶ ὅσων ἐξαδυνατοῦσιν οἱ νόμοι
λέγειν ἀκριβῶς διὰ τὸ μὴ ῥάδιον εἶναι καθόλου δηλῶσαι περὶ
πάντων. Ὅποιους μέντοι τινὰς εἶναι δεῖ τοὺς ὀρθῶς κειμέ- ²⁰
νους νόμους, οὐδὲν πῶ δῆλον, ἀλλ' ἔτι μένει τὸ πάλαι διαπο-
ρηθέν. Ἀλλὰ γὰρ καὶ ὁμοίως ταῖς πολιτείαις ἀνάγκη καὶ
τοὺς νόμους φαῦλους ἢ σπουδαίους εἶναι καὶ δικαίους ἢ ἀδί-
κους. Πλὴν τοῦτό γε φανερόν, ὅτι δεῖ πρὸς τὴν πολιτείαν ²¹
κείσθαι τοὺς νόμους. Ἀλλὰ μὴν ^γεἰ τοῦτο, δῆλον ὅτι τοὺς
μὲν κατὰ τὰς ὀρθὰς πολιτείας ἀναγκαῖον εἶναι δικαίους, τοὺς
δὲ κατὰ τὰς παρεκβεβηκυίας οὐ δικαίους.

Ἐπεὶ δ' ἐν πάσαις μὲν ταῖς ἐπιστήμαις καὶ τέχναις ἀγα- ¹²
θὸν τὸ τέλος, μέγιστον δὲ καὶ μάλιστα ἐν τῇ κυριωτάτῃ
πασῶν, αὕτη δ' ἐστὶν ἡ πολιτικὴ δύναμις, ἔστι δὲ πολιτικὸν
ἀγαθὸν τὸ δίκαιον, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ κοινῇ συμφέρον, δοκεῖ
δὲ πᾶσιν ἴσον τι τὸ δίκαιον εἶναι, καὶ μέχρι γέ τινος ὁμολο-
γοῦσι τοῖς κατὰ φιλοσοφίαν λόγοις, ἐν οἷς διώρισται περὶ
τῶν ἠθικῶν· τί γὰρ καὶ τισὶ τὸ δίκαιον, καὶ δεῖν τοῖς ἴσοις
ἴσον εἶναι φασιν. Ποίων δ' ἰσότης ἐστὶ καὶ ποίων ἀνισότης, ²
δεῖ μὴ λανθάνειν· ἔχει γὰρ τοῦτ' ἀπορίαν καὶ φιλοσοφίαν
πολιτικὴν. Ἴσως γὰρ ἂν φαίη τις κατὰ παντὸς ὑπεροχὴν
ἀγαθοῦ δεῖν ἀνίσως νενεμησθαι τὰς ἀρχάς, εἰ πάντα τὰ
λοιπὰ μηδὲν διαφέρειεν ἀλλ' ὅμοιοι τυγχάνοιεν ὄντες· τοῖς
γὰρ διαφέρουσιν ἕτερον εἶναι τὸ δίκαιον καὶ τὸ κατ' ἀξίαν.
Ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτ' ἀληθές, ἔσται καὶ κατὰ χρῶμα καὶ κατὰ ³
μέγεθος καὶ καθ' ὅτιοῦν τῶν ἀγαθῶν πλεονεξία τις τῶν πο-
λιτικῶν δικαίων τοῖς ὑπερέχουσιν. Ἡ τοῦτο ἐπιπόλαιον τὸ ⁴

^ν καὶ] καὶ τὸ T^b. ^ω ἐχόντων I^b.T^b. ^κ κυρίως Q^b.T^b. ^γ εἰ]
εἰς T^b.

ψεύδος; Φανερόν δ' ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν καὶ δυνάμεων τῶν γὰρ ὁμοίων αὐλητῶν τὴν τέχνην οὐ δοτέον πλεονεξίαν τῶν αὐλῶν τοῖς εὐγενεστέροις· οὐδὲν γὰρ αὐλήσουσι βέλτιον, δεῖ δὲ τῷ κατὰ τὸ ἔργον ὑπερέχοντι διδόναι καὶ τῶν ὀργάνων τὴν ὑπεροχήν. Εἰ δὲ μήπω δῆλον τὸ λεγόμενον, ἔτι
 5 μᾶλλον αὐτὸ προαγαγοῦσιν ἔσται φανερόν. Εἰ γὰρ εἴη τις ὑπερέχων μὲν κατὰ τὴν αὐλητικὴν, πολὺ δ' ἐλλείπων κατ' εὐγένειαν ἢ κάλλος, εἰ καὶ μεῖζον ἕκαστον ἐκείνων ἀγαθὸν ἔστι τῆς αὐλητικῆς (λέγω δὲ τὴν τ' εὐγένειαν καὶ τὸ κάλλος)
 2 καὶ κατὰ τὴν ἀναλογίαν ὑπερέχουσι πλεόν τῆς αὐλητικῆς ἢ ἐκεῖνος κατὰ τὴν αὐλητικὴν, ὁμῶς ^α τοῦτ' οὐδὲν δοτέον τοὺς διαφέροντας τῶν αὐλῶν· δεῖ γὰρ εἰς τὸ ἔργον συμβάλλεσθαι τὴν ὑπεροχήν καὶ τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐγενείας, συμβάλλονται δ' οὐδέν. Ἔτι κατὰ γε τοῦτον τὸν λόγον πᾶν ἀγαθὸν πρὸς πᾶν ἂν εἴη συμβλητόν. Εἰ γὰρ μᾶλλον τὸ τὶ μέγεθος, καὶ ὅλως ἂν τὸ μέγεθος ἐνάμιλλον εἴη καὶ πρὸς πλούτον καὶ πρὸς ἐλευθερίαν. Ὡστ' εἰ πλείον ὁδὶ διαφέρει κατὰ μέγεθος ^β ἢ ὁδὶ κατ' ἀρετὴν, καὶ πλείον ^γ ὑπερέχει ὅλως ἀρετῆς μέγεθος, εἴη ἂν συμβλητὰ πάντα· τοσόνδε γὰρ μέγεθος εἰ κρείττον τοσοῦδε, τοσόνδε δῆλον ὡς ἴσον. Ἐπεὶ δὲ τοῦτ' ἀδύνατον, δῆλον ὡς καὶ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν εὐλόγως οὐ κατὰ πᾶσαν ἀνισότητ' ἀμφισβητοῦσι τῶν ἀρχῶν. Εἰ γὰρ οἱ μὲν βραδεῖς οἱ δὲ ταχεῖς, οὐδὲν διὰ τοῦτο δεῖ τοὺς μὲν πλείον τοὺς δ' ἔλαττον ἔχειν, ἀλλ' ἐν τοῖς γυνυμικοῖς ἀγῶσιν
 8 ἢ τούτων διαφορὰ λαμβάνει τὴν τιμὴν. Ἄλλ' ἐξ ὧν πόλις συνέστηκεν, ἐν τούτοις ἀναγκαῖον ποιεῖσθαι τὴν ἀμφισβήτησιν. Διόπερ εὐλόγως ἀντιποιοῦνται ^δ τῆς τιμῆς οἱ εὐγενεῖς καὶ ἐλεύθεροι καὶ πλούσιοι. Δεῖ γὰρ ἐλευθέρους τ' εἶναι καὶ τίμημα φέροντας· οὐ γὰρ ἂν εἴη πόλις ἐξ ἀπόρων πάντων, ὥσπερ οὐδ' ἐκ δούλων. Ἀλλὰ μὴν εἰ δεῖ τούτων, δῆλον
 9 ὅτι καὶ δικαιοσύνης καὶ τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς· οὐδὲ γὰρ ἄνευ τούτων οἰκείσθαι πόλιν δυνατόν, πλὴν ἄνευ μὲν τῶν προ-

^α καὶ ante κατὰ om. Qb.Tb.
 om. Qb.

^α τοῦτο Qb.Tb.

^β ἢ—μέγεθος
^γ ὑπερέχειν Ib.Tb.

^δ περὶ τιμῆς οἱ συγγενεῖς Qb.Tb.

τέρων ἀδύνατον εἶναι πόλιν, ἄνευ δὲ τούτων οἰκεῖσθαι καλῶς. Πρὸς μὲν οὖν τὸ πόλιν εἶναι δόξειεν ἂν ἢ πάντα ἢ ἐνιά γε 13 τούτων ὀρθῶς ἀμφισβητεῖν, πρὸς μέντοι ζῶν ἀγαθὴν ἢ παιδεία καὶ ἡ ἀρετὴ μάλιστα °δικαίως ἂν ἀμφισβητοῖησαν, καθάπερ εἴρηται καὶ πρότερον. Ἐπεὶ δ' οὔτε πάντων ἴσον ἔχειν δεῖ τοὺς ἴσους ἐν τι μόνον ὄντας οὔτε ἄνισον τοὺς ἀνίσους καθ' ἓν, ἀνάγκη πάσας εἶναι τὰς τοιαύτας πολιτείας παρεκβάσεις. Εἴρηται μὲν οὖν καὶ πρότερον ὅτι διαμ-2 φισβητοῦσι τρόπον τινὰ δικαίως πάντες, ἀπλῶς δ' οὐ πάντες δικαίως, οἱ πλούσιοι μὲν ὅτι πλείον μέτεστι τῆς χώρας αὐτοῖς, ἡ δὲ χώρα κοινόν· ἔτι πρὸς τὰ συμβόλαια πιστοὶ μᾶλλον ὥς ἐπὶ τὸ πλεόν· οἱ δ' ἐλεύθεροι καὶ εὐγενεῖς ὥς ἐγγὺς ἀλλήλων· πολῖται γὰρ μᾶλλον οἱ γενναιότεροι τῶν ἀγεννῶν, ἡ δ' εὐγένεια παρ' ἐκάστοις οἴκοι τίμιος. Ὑἑτι 3 διότι βελτίους εἰκὸς τοὺς ἐκ βελτιόνων· εὐγένεια γὰρ ἐστὶν ἀρετὴ γένους. Ὅμοίως δὴ φήσομεν δικαίως καὶ τὴν ἀρετὴν ἀμφισβητεῖν· κοινωνικὴν γὰρ ἀρετὴν εἶναι φαμεν τὴν δικαιοσύνην, ἥ πάσας ἀναγκαῖον ἀκολουθεῖν τὰς ἄλλας. Ἀλλὰ 4 μὴν καὶ οἱ πλείους πρὸς τοὺς ἐλάττους· καὶ γὰρ κρείττους καὶ πλουσιώτεροι καὶ βελτίους εἰσὶν, ὥς λαμβανομένων τῶν πλειόνων πρὸς τοὺς ἐλάττους. Ἀρ' οὖν εἰ πάντες εἶεν ἐν μιᾷ πόλει, λέγω δ' οἶον οἷ τ' ἀγαθοὶ καὶ οἱ πλούσιοι καὶ εὐγενεῖς, ἔτι δὲ πλῆθος ἄλλο τι πολιτικόν, πότερον ἀμφισβήτησις ἔσται τίνας ἄρχειν δεῖ, ἢ οὐκ ἔσται; Καθ' ἐκά-5 στην μὲν οὖν πολιτείαν τῶν εἰρημένων ἀναμφισβήτητος ἡ κρίσις τίνας ἄρχειν δεῖ· τοῖς γὰρ κυρίοις διαφέρουσιν ἀλλήλων, οἶον ἡ μὲν β τῷ διὰ πλουσίων ἡ δὲ ἡ τῷ διὰ τῶν σπουδαίων ἀνδρῶν εἶναι, καὶ τῶν ἄλλων ἐκάστη τὸν αὐτὸν τρόπον. Ἀλλ' ὅμως σκοποῦμεν, ὅταν περὶ τὸν αὐτὸν ταυθ' ὑπάρχη χρόνον, πῶς διοριστέον. Εἰ δὴ τὸν ἀριθμὸν εἶεν ὀλίγοι 6 πάμπαν οἱ τὴν ἀρετὴν ἔχοντες, τίνα ἰ δεῖ διελεῖν τὸν τρόπον; Ἡ τὸ ὀλίγοι πρὸς τὸ ἔργον δεῖ σκοπεῖν, εἰ δυνατοὶ

° ἀναγκαίως Q^b.T^b. ἴ [σον] ἴσων T^b. β τῶν Q^b.T^b. ἡ τῶν Q^b.
 ἰ δεῖ διελεῖν] δεῖν διελεῖν Q^b.

διοικεῖν τὴν πόλιν ἢ τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ὥστ' εἶναι πόλιν ἐξ αὐτῶν; Ἔστι δὲ ἀπορία τις πρὸς ἅπαντας τοὺς διαμφισβητοῦντας περὶ τῶν πολιτικῶν τιμῶν. Δόξαιεν γὰρ οὐδὲν λέγειν δίκαιον οἱ διὰ τὸν πλοῦτον ἀξιοῦντες ἄρχειν, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ κατὰ γένος· δῆλον γὰρ ὡς εἴ τις πάλιν εἰς πλουσιώτερος ἀπάντων ἐστί, δῆλον ὅτι κατὰ τὸ αὐτὸ δίκαιον τοῦτον ἄρχειν τὸν ἕνα ἀπάντων δεήσει, ὁμοίως δὲ καὶ τὸν εὐγενεῖα διαφέροντα τῶν ἀμφισβητούντων δι' ἐλευθερίαν.

8 Ταῦτ' οὖν τοῦτ' ἴσως συμβήσεται καὶ περὶ τὰς ἀριστοκρατίας ἐπὶ τῆς ἀρετῆς· εἰ γὰρ τις εἰς ἀμείνων ἀνὴρ εἴη τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῷ πολιτεύματι σπουδαίων ὄντων, τοῦτον εἶναι δεῖ κύριον κατὰ ταῦτ' δίκαιον. Οὐκοῦν εἰ καὶ τὸ πλῆθος εἶναι γε δεῖ κύριον διότι κρείττους εἰσὶ τῶν ὀλίγων, καὶ εἰς ἡ πλείους μὲν τοῦ ἐνὸς ἐλάττους δὲ τῶν πολλῶν κρείττους ὡς τῶν ἄλλων, τούτους ἂν ^k δεοί κυρίους εἶναι μᾶλλον

9 ἢ τὸ πλῆθος. Πάντα ^l δὲ ταῦτ' ἔοικε φανερόν ποιεῖν ὅτι τούτων τῶν ὄρων οὐδεὶς ^m ὀρθός ἐστι, καθ' ὃν ἀξιούσιν αὐτοὶ

10 μὲν ἄρχειν τοὺς δ' ἄλλους ὑπὸ σφῶν ἄρχεσθαι πάντας. Καὶ γὰρ δὴ καὶ πρὸς τοὺς κατ' ἀρετὴν ἀξιοῦντας κυρίους εἶναι τοῦ πολιτεύματος, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς κατὰ πλοῦτον, ἔχοιεν ἂν λέγειν τὰ πλήθη λόγον τινὰ δίκαιον· οὐδὲν γὰρ καλύει ποτὲ τὸ πλῆθος εἶναι βέλτιον τῶν ὀλίγων καὶ πλουσιώ-

11 τερον, οὐχ ὡς καθ' ἕκαστον ἀλλ' ὡς ἀθρόους. Διὸ καὶ πρὸς τὴν ἀπορίαν, ἣν ζητοῦσι καὶ προβάλλουσιν τινες, ἐνδέχεται τοῦτον τὸν τρόπον ἀπαντᾶν. Ἀποροῦσι γὰρ τινες πότερον τῷ νομοθέτῃ νομοθετητέον, βουλομένῃ τίθεσθαι τοὺς ὀρθοτάτους νόμους, πρὸς τὸ τῶν βελτιόνων συμφέρον ἢ πρὸς τὸ τῶν

12 πλειόνων, ὅταν συμβαίνει τὸ λεχθέν. Τὸ δ' ὀρθὸν ληπτέον ἴσως· τὸ δ' ἴσως ὀρθὸν πρὸς τὸ τῆς πόλεως ὅλης συμφέρον καὶ πρὸς τὸ κοινὸν τὸ τῶν πολιτῶν. Πολίτης δὲ κοινῇ μὲν ὁ μετέχων τοῦ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι ἐστί, καθ' ἐκάστην δὲ πολιτείαν ἕτερος, πρὸς δὲ τὴν ἀρίστην ὁ δυνάμενος καὶ προ-

^k δέη Ib.^l δέ Ib.^m ὀρθῶς Qb.

αιρούμενος ἄρχεσθαι καὶ ἄρχειν πρὸς τὸν βίον ^α τὸν κατ' ἀρετὴν. Εἰ δέ τις ἐστὶν εἰς τοσοῦτον διαφέρων κατ' ἀρετῆς ¹³ ὑπερβολήν, ἢ πλείους μὲν ἑνὸς μὴ μέντοι δυνατοὶ πλήρωμα παρασχέσθαι πόλεως, ὥστε μὴ συμβλητὴν εἶναι τὴν τῶν ἄλλων ἀρετὴν πάντων μηδὲ τὴν δύναμιν αὐτῶν τὴν πολιτικὴν πρὸς τὴν ἐκείνων, ^ο εἰ πλείους, εἰ δ' εἷς, τὴν ἐκείνου μόνον, οὐκέτι θετέον τούτους μέρος πόλεως· ἀδικήσονται γὰρ ἀξιούμενοι τῶν ἴσων, ἄνισοι τοσοῦτον κατ' ἀρετὴν ὄντες καὶ τὴν πολιτικὴν δύναμιν· ὥσπερ γὰρ θεὸν ἐν ἀνθρώποις εἰκὸς εἶναι τὸν τοιοῦτον. Ὅθεν δῆλον ὅτι καὶ τὴν νομοθεσίαν ἀναγ- ¹⁴ καίον εἶναι περὶ τοὺς ἴσους καὶ τῷ γένει καὶ τῇ δυνάμει. Κατὰ δὲ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος· αὐτοὶ γὰρ εἰσι νόμος. Καὶ γὰρ γελοῖος ἀν εἶη νομοθετεῖν τις πειρώμενος κατ' αὐτῶν λέγοιεν γὰρ ἂν ἴσως ἅπερ Ἀντισθένης ἔφη τοὺς Ῥλέοντας δημηγοροῦντων τῶν δασυπόδων καὶ τὸ ἴσον ἀξιούντων πάντας ἔχειν. Διὸ καὶ τίθενται τὸν ὀστρακισμὸν αἱ δημο- ¹⁵ κρατούμεναι πόλεις, διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν· αὗται γὰρ δὴ δοκοῦσι διώκειν τὴν ἰσότητά μάλιστα πάντων, ὥστε τοὺς δοκούντας ὑπερέχειν δυνάμει διὰ πλοῦτον ἢ πολυφιλίαν ἢ τινα ἄλλην πολιτικὴν ἰσχὺν ὡστράκιζον καὶ μεθίστασαν ἐκ τῆς πόλεως χρόνους ὀρισμένους. Μυθολογεῖται δὲ καὶ τοὺς ¹⁶ Ἀργοναύτας τὸν Ἡρακλέα καταλιπεῖν διὰ τοιαύτην αἰτίαν· οὐ γὰρ ἐθέλειν αὐτὸν ἄγειν τὴν Ἀργὴν μετὰ τῶν ἄλλων ὡς ὑπερβάλλοντα πολὺ τῶν πλωτήρων. Διὸ καὶ τοὺς ψέγοντας τὴν τυραννίδα καὶ τὴν Περιάνδρου Θρασυβούλῃ συμβουλίαν οὐχ ἀπλῶς οἰητέον ὀρθῶς ἐπιτιμᾶν. Φασὶ γὰρ τὸν ¹⁷ Περιάνδρον εἰπεῖν μὲν οὐδὲν πρὸς τὸν πεμφθέντα κήρυκα περὶ τῆς συμβουλίας, ἀφαιροῦντα δὲ τοὺς ὑπερέχοντας τῶν σταχύων ὁμαλῦναι τὴν ἄρουραν· ὅθεν ἀγνοοῦντος μὲν τοῦ κήρυκος τοῦ γινομένου τὴν αἰτίαν, ἀπαγγεῖλαντος δὲ τὸ συμπεσόν, συννοῆσαι τὸν Θρασύβουλον ὅτι δεῖ τοὺς ὑπερέχοντας ἄνδρας ἀναιρεῖν. Τοῦτο γὰρ οὐ μόνον συμφέρει τοῖς ¹⁸

^α τὸν post βίον om. Q^b.T^b.^ο εἰ] ἢ T^b.^ρ λέγοντας T^b.

τυράννοις, οὐδὲ μόνον οἱ τύραννοι ποιοῦσιν, ἀλλ' ὁμοίως ἔχει
 καὶ περὶ τὰς ὀλιγαρχίας καὶ τὰς δημοκρατίας· ὁ γὰρ ὀστρα-
 κισμὸς τὴν αὐτὴν ἔχει δύνάμιν τρόπον τινὰ ⁹ τῷ ¹ κολοῦειν
 19 τοὺς ὑπερέχοντας καὶ φυγαδεύειν. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ περὶ τὰς
 πόλεις καὶ τὰ ἔθνη ποιοῦσιν οἱ κύριοι τῆς δυνάμεως, οἷον
 Ἀθηναῖοι μὲν περὶ Σαμίους καὶ Χίους καὶ Λεσβίους (ἐπεὶ
 γὰρ θάπτον ἐγκρατῶς ἔσχον τὴν ἀρχήν, ἐταπείνωσαν αὐτοὺς
² παρὰ τὰς συνθήκας), ὁ δὲ Περσῶν βασιλεὺς Μήδους καὶ
 Βαβυλωνίους καὶ τῶν ἄλλων τοὺς πεφρονηματισμένους διὰ
 20 τοῦ γενέσθαι ποτ' ἐπ' ἀρχῆς ³ ἐπέκοπτε πολλάκις. Τὸ δὲ
 πρόβλημα καθόλου περὶ πάσας ἐστὶ τὰς πολιτείας, καὶ τὰς
 ὀρθάς· αἱ μὲν γὰρ παρεκβεβηκυῖαι πρὸς τὸ ἴδιον ἀποσκο-
 ποῦσαι τοῦτο δρῶσιν, οὐ μὴν ἀλλὰ περὶ τὰς τὸ κοινὸν ἀγα-
 21 θὸν ἐπισκοποῦσας τὸν αὐτὸν ἔχει τρόπον. Δῆλον δὲ τοῦτο
 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν· οὔτε γὰρ γρα-
 φεὺς ἐάσειεν ἂν τὸν ὑπερβάλλοντα πόδα τῆς συμμετρίας
 ἔχειν τὸ ζῶον, οὐδ' εἰ διαφέροι τὸ κάλλος, οὔτε ναυπηγὸς
 πρύμναν ἢ τῶν ἄλλων τι μορίων τῶν τῆς νεῶς· οὐδὲ δὴ χορο-
 διδάσκαλος τὸν μεῖζον καὶ κάλλιον τοῦ παντὸς χοροῦ φθεγ-
 22 γόμενον ἐάσει συγχορεύειν. Ὡστε διὰ τοῦτο μὲν οὐδὲν κω-
 λυεῖ τοὺς μονάρχους συμφωνεῖν ταῖς πόλεσιν, εἰ τῆς οἰκείας
 ἀρχῆς ὠφελίμου ταῖς πόλεσιν οὔσης τοῦτο δρῶσιν. Διὸ
 κατὰ τὰς ὁμολογουμένας ὑπεροχὰς ἔχει τι δίκαιον πολιτικὸν
 23 ὁ λόγος ὁ περὶ τὸν ὀστρακισμόν. Βέλτιον μὲν οὖν τὸν
 νομοθέτην ἐξ ἀρχῆς οὕτω συστήσαι τὴν πολιτείαν ὥστε μὴ
 δεῖσθαι τοιαύτης ἰατρείας· δεύτερος δὲ πλοῦς, ἂν συμβῇ, πει-
 ρᾶσθαι τοιοῦτῳ τινὶ διορθώματι διορθοῦν. Ὅπερ οὐκ ἐγί-
 νετο περὶ τὰς πόλεις· οὐ γὰρ ἔβλεπον πρὸς τὸ τῆς πολι-
 τείας τῆς οἰκείας συμφέρον, ἀλλὰ στασιαστικῶς ἐχρῶντο
 24 τοῖς ὀστρακισμοῖς. Ἐν μὲν οὖν ταῖς παρεκβεβηκυῖαις πολι-
 τεαῖς ὅτι μὲν ἰδίᾳ συμφέρει καὶ δίκαιόν ἐστι, φανερόν· ἴσως
 δὲ καὶ ὅτι οὐχ ἀπλῶς δίκαιον, καὶ τοῦτο φανερόν. Ἀλλ'

⁹ τὸ Q^b.T^b. ¹ κολοῦειν γρ. I^b : κωλύειν I^b.Q^b.T^b. ² περὶ I^b.
 Q^b.T^b. ³ ἐπέσκοπτε T^b, ἐπέσκοπτε I^b.

ἡ ἐπὶ τῆς ἀρίστης πολιτείας ἔχει πολλὴν ἀπορίαν, οὐ κατὰ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τὴν ὑπεροχὴν, οἷον ἰσχύος καὶ πλούτου καὶ πολυφιλίας, ἀλλ' ἂν τις γένηται διαφέρων κατ' ἀρετὴν, τί χρὴ ποιεῖν; Οὐ γὰρ δὴ φαῖεν ἂν δεῖν ἐκβάλλειν καὶ με-²⁵ θιστάναι τὸν τοιοῦτον. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἄρχειν γε τοῦ τοιούτου παραπλήσιον γὰρ κἂν εἰ τοῦ Διὸς ἄρχειν ἀξιοῖεν, μερίζοντες τὰς ἀρχάς. Λείπεται τοίνυν, ὅπερ ἔοικε πεφυκέναι, πείθεσθαι τῷ τοιούτῳ πάντας ὥσπερ ἄσμένως, ὥστε ἡ βασιλείας εἶναι τοὺς τοιούτους αἰδίου ἐν ταῖς πόλεσιν.

Ἰσως δὲ καλῶς ἔχει μετὰ τοὺς εἰρημένους λόγους με-¹⁴ ταβῆναι καὶ σκέψασθαι περὶ βασιλείας· φαμέν γὰρ τῶν ὀρθῶν πολιτειῶν μίαν εἶναι ταύτην. Σκεπτέον δὲ πότερον συμφέρει τῇ μελλούσῃ καλῶς οἰκήσεσθαι καὶ πόλει καὶ χώρα βασιλεύεσθαι, ἢ οὐ ἄλλ' ἄλλη τις πολιτεία μᾶλλον, ἢ τισὶ μὲν συμφέρει τισὶ δ' οὐ συμφέρει. Δεῖ ὅδε² πρῶτον διελέσθαι πότερον ἐν τῷ γένος ἐστὶν αὐτῆς ἢ πλείους ἔχει διαφοράς. Ῥάδιον δὲ τοῦτό γε καταμαθεῖν, ὅτι πλείω³ τε γένη περιέχει καὶ τῆς ἀρχῆς ὁ τρόπος ἐστὶν οὐχ εἰς πασῶν. Ἡ γὰρ ἐν τῇ Λακωνικῇ πολιτεία δοκεῖ μὲν εἶναι βασι-³ λεῖα μάλιστα τῶν κατὰ νόμον, οὐκ ἔστι⁴ δὲ κυρία πάντων, ἀλλ' ὅταν ἐξέλθῃ τὴν χώραν, ἡγεμών ἐστὶ τῶν πρὸς τὸν πόλεμον· ἔτι δὲ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀποδέδεται τοῖς βασι-⁴ λεῦσιν. Αὕτη μὲν οὖν ἡ βασιλεία οἷον στρατηγία τις αὐτο-⁴ κρατόρων καὶ αἰδιός ἐστιν· κτείνει γὰρ οὐ κύριος, εἴ μὴ ἐν τινι βασιλείᾳ, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἐν ταῖς πολεμικαῖς ἐξόδοις ἐν χειρὸς νόμφ. Δηλοὶ δ' Ὁμηρος· ὁ γὰρ Ἀγαμέμνων κακῶς μὲν ἀκούων ἠνείχετο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἐξελη-⁵ θόντων δὲ καὶ κτείνει κύριος ἦν. Λέγει γοῦν

ὃν δὲ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης,—

—ὅς οἱ—

ἄρκιον⁵ ἐσσεῖται φυγίειν κύνας ἢ δ' οἰωνούς·

πᾶρ γὰρ ἐμοὶ θάνατος.

^ν ἐπεὶ Ib. ^ω ἄσμένως] ἀναγκαίως Q^b.T^b. ^κ βασιλείας Ib.T^b. ^γ δέ] δὴ Ib. ² ἔχειν T^b. ^α τε] τὰ Ib. ^β δέ] δ' ἢ Q^b.T^b.U^b. ^γ ἐσσεῖται Ib.

Ἐν μὲν οὖν τούτῳ εἶδος βασιλείας, στρατηγία διὰ βίου· τούτων δ' αἱ μὲν κατὰ γένος εἰσὶν, αἱ δ' αἰρεταί. Παρὰ δ' ταύτην δ' ἄλλο μοναρχίας εἶδος, οἷαι παρ' ἐνόιοι εἰσὶ βασιλείαι τῶν βαρβάρων. Ἐχουσι δ' αὐταὶ τὴν δύναμιν πάσαι παρὰ πηλῆσιαν ἑ τυραννικῇ, ἑ εἰσὶ δ' ὁμῶς κατὰ νόμον καὶ πατρικαί· διὰ γὰρ τὸ ἡ δουλικώτεροι εἶναι τὰ ἡ ἔθνη φύσει οἱ μὲν βάρβαροι τῶν Ἑλλήνων, οἱ δὲ περὶ τὴν Ἀσίαν τῶν περὶ τὴν Εὐρώπην, ὑπομένουσι τὴν δεσποτικὴν ἀρχὴν οὐδὲν δυσχεραίνοντες. Τυραννικαὶ μὲν οὖν διὰ τὸ τοιοῦτόν εἰσιν, ἀσφαλεῖς δὲ διὰ τὸ πάτριαι καὶ κατὰ νόμον εἶναι. Καὶ ἡ φυλακὴ δὲ βασιλικὴ καὶ οὐ τυραννικὴ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· οἱ γὰρ πολῖται ἡ φυλάττουσιν ὅπλοισι τοὺς βασιλεῖς, τοὺς δὲ τυράννους ξενικόν. Οἱ μὲν γὰρ κατὰ νόμον καὶ ἐκόντων, οἱ δ' ἀκόντων ἄρχουσιν, ὥσθ' οἱ μὲν παρὰ τῶν πολιτῶν οἱ δ' ἐπὶ τοὺς πολίτας ἔχουσι τὴν φυλακὴν. Δύο μὲν οὖν εἶδη ταῦτα μοναρχίας, ἕτερον δ' ὅπερ ἦν ἐν τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσιν, οὓς καλοῦσιν αἰσυμνήτας. Ἔστι δὲ τοῦθ' ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν αἰρετὴ τυραννίς, διαφέρουσα δὲ τῆς βαρβαρικῆς οὐ τῇ μὴ κατὰ νόμον ἀλλὰ τῇ μὴ πάτριος εἶναι μόνον. Ἐρχον δ' οἱ μὲν διὰ βίου τὴν ἀρχὴν ταύτην, οἱ δὲ μέχρι τινῶν ὀρισμένων χρόνων ἢ πρᾶξεω, οἷον εἰλοντό ποτε Μιτυληναῖοι Πιπτακὸν πρὸς τοὺς φυγάδας ὧν προειστήκεσαν Ἀντιμενίδης καὶ Ἀλκαῖος ὁ ποιητής. Δηλοὶ δ' Ἀλκαῖος ὅτι τύραννον εἶλοντο τὸν Πιπτακὸν ἐν τινὶ τῶν σκολιῶν μελῶν· ἐπιτιμᾷ γὰρ ὅτι

τὸν κακοπάτριδα

Πιπτακὸν πόλει τῆς ἀχολῶ καὶ βαρυδαίμονος

ἡ ἐστάσαντο τύραννον μέγ' ἐπαινέοντες ἀολλέες.

- 11 Αὗται μὲν οὖν εἰσὶ τε καὶ ἦσαν διὰ μὲν τὸ τυραννικαὶ εἶναι δεσποτικά, διὰ δὲ τὸ αἰρεταὶ καὶ ἐκόντων βασιλικά. Τέταρτον δ' εἶδος μοναρχίας βασιλικῆς αἱ κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς

^d ταύτης Ub. ^e παραπλησίως Q^b.Ub. et pr. Ib. ^f τυραννικὴν Ub, τυραννικά Q^b, τυραννίσι rc. Ib: pr. enim post τυραν spatium vacuum. ^g εἰσὶ δ' ὁμῶς om. Ib.Q^b.T^b. ^h δουλικώτερα Ub. ⁱ ἔθνη Ib.Q^b.T^b.Ub. ^k φυλάσσουν Ub.T^b.Ub. ^l ἐστάσαν τὸν τύραννον T^b.

χρόνους ἐκούσiai τε καὶ πάτριαι γιγνόμεναι κατὰ νόμον. Διὰ ¹² γὰρ τὸ τοὺς πρώτους γενέσθαι τοῦ πλήθους εὐεργέτας κατὰ τέχνας ἢ πόλεμον, ἢ διὰ τὸ συναγαγεῖν ἢ πορίσαι χώραν, ἐγίγοντο βασιλεῖς ἐκόντων καὶ τοῖς παραλαμβάνουσι πάτριοι. Κύριοι δ' ἦσαν τῆς τε κατὰ πόλεμον ἡγεμονίας καὶ τῶν θυσιῶν, ὅσαι μὴ ἱερατικάι, καὶ πρὸς τούτοις τὰς δίκας ἔκρινον. Τοῦτο δ' ἐποίουν οἱ μὲν οὐκ ὀμνύοντες, οἱ δ' ὀμνύοντες· ὁ δ' ὄρκος ἦν τοῦ σκήπτρου ^m ἐπανάτασις. Οἱ μὲν ¹³ οὖν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων χρόνων καὶ τὰ κατὰ πόλιν καὶ τὰ ἐν-δημα καὶ τὰ ὑπερόρια συνεχῶς ἤρχον· ὕστερον δὲ τὰ μὲν αὐτῶν παριέντων τῶν βασιλέων, τὰ δὲ τῶν ὄχλων παραιρουμένων, ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις πόλεσι θυσίαι κατελείφθησαν τοῖς βασιλεῦσι μόνον, ὅπου δ' ἄξιον εἰπεῖν εἶναι βασιλείαν, ἐν τοῖς ὑπερορίοις τῶν πολεμικῶν τὴν ἡγεμονίαν μόνον εἶχον.

Βασιλείας μὲν οὖν εἶδη ταῦτα, τέτταρα τὸν ἀριθμόν, μία ¹⁴ μὲν ἡ περὶ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους (αὕτη δ' ἦν ἐκόντων μὲν, ἐπὶ τισι δ' ⁿ ὠρισμένοις· στρατηγὸς γὰρ ἦν καὶ δικαστὴς ὁ βασιλεὺς, καὶ τῶν πρὸς τοὺς θεοὺς κύριος), δευτέρα δ' ἡ βαρβαρική (αὕτη δ' ἐστὶν ἐκ γένους ἀρχὴ δεσποτική κατὰ νόμον), τρίτη δ' ἦν ^o αἰσυνμητείαν προσαγορεύουσιν (αὕτη δ' ἐστὶν αἰρετὴ τυραννίς), τετάρτη δ' ἡ Λακωνικὴ τούτων· αὕτη δ' ἐστὶν ὡς εἰπεῖν ἀπλῶς στρατηγία κατὰ γένος αἰτίδος. Αὗται ¹⁵ μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον διαφέρουσιν ἀλλήλων, πέμπτον δ' εἶδος βασιλείας, ὅταν ἢ πάντων κύριος ^p εἷς ᾖν, ὥσπερ ἕκαστον ἔθνος καὶ πόλις ἐκάστη τῶν κοινῶν, τεταγμένη κατὰ τὴν οἰκονομικὴν· ὥσπερ γὰρ ἡ οἰκονομικὴ βασιλεία τις ^q οἰκίας ἐστίν, οὕτως ἡ βασιλεία πόλεως καὶ ἔθνους ἐνὸς ἢ ^r πλειόνων ^s οἰκονομία. Σχεδὸν δὴ δύο ἐστὶν ὡς εἰπεῖν εἶδη βασι- ¹⁵ λείας περὶ ᾧν σκεπτέον, αὕτη τε καὶ ἡ Λακωνική. Τῶν γὰρ ἄλλων αἱ πολλαὶ μεταξὺ τούτων εἰσὶν· ἐλαττόνων μὲν γὰρ κύριοι τῆς παμβασιλείας, πλειόνων δ' εἰσὶ τῆς Λακωνικῆς.

^m ἀνάστασις Q^b.T^b. et γρ. Ib. ⁿ ὠρισμένων Ib.Q^b.T^b. ^o αἰσυνμη-
τεία Ib. ^p εἷς om. Q^b.T^b. ^q οἰκίας T^b. ^r πλειόνων Q^b.T^b. et pr. Ib.
^s οἰκονομίας Q^b.T^b.

2 Ὡστε τὸ σκέμμα σχεδὸν περὶ δυοῖν ἐστίν, ἐν μὲν πότερον
 συμφέρεи ταῖς πόλεσι στρατηγὸν αἰθιον εἶναι, καὶ τοῦτον ἦ
 κατὰ γένος ἢ κατὰ μέρος, ἢ οὐ συμφέρεи· ἐν δὲ πότερον ἓνα
 συμφέρεи κύριον εἶναι πάντων, ἢ οὐ συμφέρεи. Τὸ μὲν οὖν
 περὶ τῆς τοιαύτης στρατηγίας ἐπισκοπεῖν νόμων ἔχει μάλ-
 λον εἶδος ἢ πολιτείας· ἐν ἀπάσαις γὰρ ἐνδέχεται γίγνεσθαι
 3 τοῦτο ταῖς πολιτείαις· ὥστ' ἀφείσθω τὴν πρώτην. Ὁ δὲ
 λοιπὸς τρόπος τῆς βασιλείας πολιτείας εἶδος ἐστίν, ὥστε
 περὶ τούτου δεῖ θεωρῆσαι καὶ τὰς ἀπορίας ἐπιδραμεῖν τὰς
 ἐνούσας. Ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῆς ζητήσεως αὕτη, πότερον συμ-
 φέρεи μᾶλλον ὑπὸ τοῦ ἀρίστου ἀνδρὸς ἄρχεσθαι ἢ ὑπὸ τῶν
 4 ἀρίστων νόμων. Ὑδοκοῦσι δὴ τοῖς νομίζουσι συμφέρεи βα-
 σιλεύεσθαι τὸ καθόλου μόνον οἱ νόμοι λέγειν, ἀλλ' οὐ πρὸς
 τὰ προσκίπτοντα ἐπιτάττειν, ὥστ' ἐν ὁποιοῦν τέχῃ τὸ
 κατὰ γράμματα ἄρχειν ἡλίθιον· καὶ ἐν Αἰγύπτῳ μετὰ τὴν
 τετρήμερον κινεῖν ἔξεστι τοῖς ἱατροῖς, ἐὰν δὲ πρότερον, ἐπὶ
 τῷ αὐτοῦ κινδύνῳ. Φανερόν τοίνυν ὡς οὐκ ἔστιν ἡ κατὰ
 γράμματα καὶ νόμους ἀρίστη πολιτεία διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.
 5 Ἀλλὰ μὴν κακεῖνον δεῖ ὑπάρχειν τὸν λόγον τὸν καθόλου
 τοῖς ἄρχουσιν· κρεῖττον δ' ὅ μὴ πρόσεστι τὸ παθητικὸν
 ὅλως ἢ ὅ συμφυές. Τῷ μὲν οὖν νόμῳ τοῦτο οὐχ ὑπάρχει,
 ψυχὴν δ' ἀνθρωπίνην ἀνάγκη τοῦτ' ἔχειν πᾶσαν. Ἀλλ' ἴσως
 ἂν φαίη τις ὡς ἀντὶ τούτου βουλεύσεται ἢ περὶ τῶν καθ'
 6 ἕκαστα κάλλιον. Ὅτι μὲν τοίνυν ἀνάγκη νομοθέτην αὐτὸν
 εἶναι, δῆλον, καὶ κείσθαι νόμους, ἀλλὰ μὴ κυρίου ἢ παρεκβαί-
 νουσιν, ἐπεὶ περὶ τῶν γ' ἄλλων εἶναι δεῖ κυρίου. Ὅσα δὲ
 μὴ δυνατὸν τὸν νόμον κρίνειν ἢ ὅλως ἢ εἶ, πότερον ἓνα τὸν
 7 ἄριστον δεῖ ἄρχειν ἢ ἁπάντας; Καὶ γὰρ νῦν συνιόντες δικά-
 ζουσι καὶ βουλευόνται καὶ κρίνουσιν, αὐταὶ δ' αἱ κρίσεις εἰσὶ
 πᾶσαι περὶ τῶν καθ' ἕκαστον. Καθ' ἓνα μὲν οὖν συμβαλλό-
 μενος ὅστισιν ἴσως χείρων· ἀλλ' ἐστὶν ἡ πόλις ἐκ πολλῶν,
 ὥσπερ ἐστίασις συμφορητὸς καλλίων μιᾶς καὶ ἀπλῆς. Διὰ

τ οὖν om. Qb. ὕ δοκεῖ Ib.Qb.Tb. ἢ περὶ] τὸν περὶ Qb. ἁ πάντας]
 πάνιν Ib.Qb.Tb.

τοῦτο καὶ ὕκρινει ἄμεινον ὄχλος πολλὰ ἢ εἰς ὅστισιν. Ὑἑτι 8
 μᾶλλον ἀδιάφθορον τὸ πολὺ καθάπερ ὕδωρ τὸ πλεῖον, οὕτω
 καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὀλίγων ἀδιαφθορώτερον· τοῦ δ' ἐνὸς ὕπ'
 ὀργῆς κρατηθέντος ἢ τινος ἐτέρου πάθους τοιοῦτου ἀναγκαῖον
 διεφθάρθαι τὴν κρίσιν· ἐκεῖ δ' ἔργον ἅμα πάντας ὀργισθῆναι
 καὶ ἁμαρτεῖν. ὙἜστω δὲ τὸ πλῆθος οἱ ἐλεύθεροι, μηδὲν παρὰ 9
 τὸν νόμον πράττοντες, ἀλλ' ἢ περὶ ὦν ἐκλείπειν ἀναγκαῖον
 αὐτόν. Εἰ δὲ δὴ τοῦτο μὴ ῥάδιον ἐν πολλοῖς, ἀλλ' εἰ πλείους
 εἶεν ἀγαθοὶ καὶ ἄνδρες καὶ πολῖται, πότερον ὁ εἰς ἀδιαφθο-
 ρώτερος ἄρχων, ἢ μᾶλλον οἱ πλείους μὲν τὸν ἀριθμὸν ἀγαθοὶ
 δὲ πάντες; ὙἩ δὴλον ὡς οἱ πλείους; ὙἌλλ' οἱ μὲν στασιάζου-
 ζουσιν, ὁ δ' εἰς ἀστασίαστος. ὙἌλλὰ πρὸς τοῦτ' ἀντιθετέον 10
 ἴσως ὅτι σπουδαῖοι τὴν ψυχὴν, ὥσπερ κἀκεῖνος ὁ εἰς. Εἰ δὴ
 τὴν μὲν τῶν πλειόνων ἀρχὴν ἀγαθῶν δ' ἀνδρῶν πάντων ἀρι-
 στοκρατίαν θετέον, τὴν δὲ τοῦ ἐνὸς βασιλείαν, αἰρετώτερον
 ἂν εἴη ταῖς πόλεσιν ἀριστοκρατία βασιλείας, καὶ μετὰ δυνά-
 μεως καὶ χωρὶς δυνάμεως οὔσης τῆς ἀρχῆς, ἂν ἢ λαβεῖν πλείους
 ὁμοίους. Καὶ διὰ τοῦτ' ἴσως ἐβασιλεύοντο πρότερον, ὅτι 11
 σπάνιον ἦν εὐρεῖν ἄνδρας πολὺ διαφέροντας κατ' ἀρετὴν, ἄλ-
 λως τε καὶ τότε μικρὰς οἰκοῦντας πόλεις. ὙἜτι δ' ἀπ' εὐερ-
 γεσίας καθίστασαν τοὺς βασιλεῖς, ὅπερ ἐστὶν ἔργον τῶν
 ἀγαθῶν ἀνδρῶν. ὙἘπεὶ δὲ συνέβαινε γίγνεσθαι πολλοὺς
 ὁμοίους πρὸς ἀρετὴν, οὐκέτι ὑπέμενον ἀλλ' ἐζήτουν κοινόν τι
 καὶ πολιτείαν καθίστασαν. ὙἘπεὶ δὲ χείρους γιγνόμενοι 12
 ἐχρηματίζοντο ἀπὸ τῶν κοινῶν, ἐντεῦθεν ποθεν εὐλογον γε-
 νέσθαι τὰς ὀλιγαρχίας· ἐντιμον γὰρ ἐποίησαν τὸν πλοῦτον.
 ὙἘκ δὲ τούτων πρῶτον εἰς τυραννίδας μετέβαλλον, ἐκ δὲ τῶν
 τυραννίδων εἰς δημοκρατίαν· αἰεὶ γὰρ εἰς ἐλάττους ἄγοντες
 δι' αἰσχροκέρδειαν ἰσχυρότερον τὸ πλῆθος κατέστησαν, ὥστ'
 ἐπιθέσθαι καὶ γενέσθαι δημοκρατίας. ὙἘπεὶ δὲ καὶ μείζους 13
 εἶναι συμβέβηκε τὰς πόλεις, ἴσως οὐδὲ ῥάδιον ἔτι γίγνεσθαι
 πολιτείαν ἐτέραν παρὰ δημοκρατίαν. Εἰ δὲ δὴ τις ἄριστον

γ κρίνειν Q^b.T^b. z ὑπὲρ γῆς T^b. a δν I^b, δν Q^b.T^b. b ὁμοίως Q^b.T^b.

- θείη τὸ βασιλεύεσθαι ταῖς πόλεσιν, πῶς ἔξει τὰ περὶ τῶν τέκνων; Πότερον καὶ τὸ γένος δεῖ βασιλεύειν; Ἀλλὰ γι-
 14 γνομένων ^c ὅποιοί τινες ἔτυχον, βλαβερόν. ^d Ἀλλ' οὐ πα-
 ραδῶσει κύριος ὦν τοῖς τέκνοις. Ἀλλ' οὐκέτι τοῦτο ῥάδιον
 πιστεῦσαι· χαλεπὸν γάρ, καὶ μείζονος ἀρετῆς ἢ κατ' ἀνθρω-
 πίνην φύσιν. Ἐχει δ' ἀπορίαν καὶ περὶ τῆς δυνάμεως, πό-
 15 τερον ἔχειν δεῖ τὸν μέλλοντα βασιλεύειν ἰσχύν τινα περὶ
 αὐτόν, ^e ἢ δυνήσεται βιάζεσθαι τοὺς μὴ βουλομένους πειθαρ-
 16 χεῖν, ἢ πῶς ἐνδέχεται τὴν ἀρχὴν διοικεῖν; Εἰ γὰρ καὶ κατὰ
 νόμον εἴη κύριος, μηδὲν πράττων κατὰ τὴν αὐτοῦ βούλησιν
 παρὰ τὸν νόμον, ὅμως ἀναγκαῖον ὑπάρχειν αὐτῷ δύναμιν, ἢ
 16 β φυλάξει τοὺς νόμους. Τάχα μὲν οὖν τὰ περὶ τὸν βασιλέα
 τὸν τοιοῦτον οὐ χαλεπὸν διορίσαι· δεῖ γὰρ αὐτόν μὲν ἔχειν
 ἰσχύν, εἶναι δὲ τοσαύτην τὴν ἰσχύν ὥστε ἐκάστου μὲν καὶ
 ἐνὸς καὶ συμπλειόνων κρείττω, τοῦ δὲ πλήθους ἥττω, καθά-
 περ οἱ τ' ἀρχαῖοι τὰς φυλακὰς ἐδίδουσιν, ὅτε ^h καθισταῖεν
 τινα τῆς πόλεως ὃν ἐκάλουν αἰσυμνήτην ἢ τύραννον, καὶ Διο-
 νυσίφ τις, ὅτ' ἤτει τοὺς φύλακας, ⁱ συνεβούλευε τοῖς Συρα-
 κουσίοις δίδοναι τοσοῦτους τοὺς φύλακας.
- 16 Περὶ δὲ τοῦ βασιλέως τοῦ κατὰ τὴν αὐτοῦ βούλησιν πάντα
 πράττοντος ὃ τε λόγος ἐφέστηκε νῦν καὶ ποιητέον τὴν σκέ-
 ψιν. Ὁ μὲν γὰρ κατὰ νόμον λεγόμενος βασιλεὺς οὐκ ἔστιν
 εἶδος, καθάπερ εἵπομεν, ^k πολιτείας· ἐν πάσαις γὰρ ὑπάρ-
 χειν ἐνδέχεται στρατηγίαν αἰδίων, οἶον ἐν δημοκρατία καὶ
 ἀριστοκρατία, καὶ πολλοὶ ποιοῦσιν ἓνα κύριον τῆς διοική-
 σεως· τοιαύτη γὰρ ἀρχὴ τίς ἐστι καὶ περὶ Ἐπίδαμνον, καὶ
 2 περὶ Ὀποῦντα δὲ κατὰ τι μέρος ἔλαττον. Περὶ δὲ τῆς
 παμβασιλείας καλουμένης, αὕτη δ' ἐστὶ καθ' ἣν ἄρχει ^l πάν-
 των κατὰ τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν ὁ βασιλεὺς, δοκεῖ δέ τισιν
 οὐδὲ κατὰ φύσιν εἶναι τὸ κύριον ἓνα πάντων εἶναι τῶν πολι-
 τῶν, ὅπου συνέστηκεν ἐξ ὁμοίων ἢ πόλιν· τοῖς γὰρ ὁμοίοις

^c ὅποίων Q^b.T^b. ^d ἀλλ'—τέκνοις om. Q^b.T^b. ^e ἢ I^b.Q^b.T^b.
^f ἢ Q^b. ^g φυλάξει I^b.T^b. ^h καθισταῖον Q^b. ⁱ συνεβούλευε—φύλα-
 κας om. pr. I^b. ^k βασιλείας I^b.Q^b.T^b. ^l πάντα Q^b.T^b.

φύσει τὸ αὐτὸ δίκαιον ἀναγκαῖον καὶ τὴν αὐτὴν ἀξίαν κατὰ φύσιν εἶναι, ὥστ' εἴπερ καὶ τὸ ἴσιν ἔχειν τοὺς ἀνίσους τροφήν ἢ ἐσθῆτα βλαβερὸν τοῖς σώμασιν, οὕτως ἔχει καὶ τὸ περὶ τὰς τιμάς. Ὅμοίως τοίνυν καὶ τὸ ἄνισον τοὺς ἴσους·³ διόπερ οὐδὲν μᾶλλον ἄρχειν ἢ ἄρχεσθαι δίκαιον. Καὶ τὸ ἀνὰ μέρος τοίνυν ὡσαύτως. Τοῦτο δ' ἤδη νόμος· ἡ γὰρ τάξις νόμος. Τὸν ἄρα νόμον ἄρχειν αἰρετώτερον μᾶλλον ἢ τῶν πολιτῶν ἓνα τινά. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον τοῦτον,⁴ καὶ εἰ τινὰς ἄρχειν βέλτιον, τούτους καταστατέον νομοφύλακας καὶ ὑπὲρτάς τοις νόμοις· ἀναγκαῖον γὰρ εἶναί τινὰς ἀρχάς, ἀλλ' οὐχ ἓνα τοῦτον εἶναι φασὶ δίκαιον ὁμοίων γε ὄντων πάντων. Ἀλλὰ μὴν ὅσα γε μὴ δοκεῖ δύνασθαι διορίζειν ὁ νόμος, οὐδ' ἄνθρωπος ἂν δύναιτο γνωρίζειν. Ἀλλ'⁵ ἐπίτηδες παιδεύσας ὁ νόμος ἐφίστησι τὰ λοιπὰ τῇ δικαιοτάτῃ γνώμῃ κρίνειν καὶ διοικεῖν τοὺς ἄρχοντας. Ἔτι δ' ἐπαγορθοῦσθαι δίδωσιν, ὃ τι ἂν δόξῃ πειρωμένοις ἄμεινον εἶναι τῶν κειμένων. Ὁ μὲν οὖν τὸν^μ νοῦν κελεύων ἄρχειν δοκεῖ κελεύειν ἄρχειν τὸν θεὸν καὶ τοὺς νόμους, ὁ δ' ἄνθρωπον κελεύων προστίθῃσι καὶ θηρίον· ἡ τε γὰρ ἐπιθυμία τοιοῦτον, καὶ ὁ θυμὸς ἄρχοντας διαστρέφει καὶ τοὺς ἀρίστους ἄνδρας. Διόπερ ἄνευ ὀρέξεως νοὺς ὁ νόμος ἐστίν. Τὸ δὲ τῶν τεχνῶν⁶ εἶναι δοκεῖ παράδειγμα ψεῦδος, ὅτι τὸ κατὰ γράμματα ἰατρεύεσθαι φαῦλον, ἀλλὰ καὶ αἰρετώτερον χρῆσθαι τοῖς ἔχουσιν τὰς τέχνας. Οἱ μὲν γὰρ οὐδὲν διὰ φιλίαν παρὰ τὸν λόγον^γ ποιῶσιν, ἀλλ' ἄρνηνται τὸν μισθὸν^ν τοὺς κάμνοντας ὑγιᾶσαντες· οἱ δ' ἐν ταῖς πολιτικαῖς ἀρχαῖς πολλὰ πρὸς ἐπήρειαν καὶ χάριν αἰώθασιν πράττειν, ἐπεὶ καὶ τοὺς ἰατροὺς ὅταν ὑποπτεύωσι πιστευθέντας τοῖς ἐχθροῖς διαφθεῖρουν διὰ κέρδος, τότε τὴν ἐκ τῶν γραμμάτων θεραπείαν ζητήσαιεν ἂν μᾶλλον. Ἀλλὰ μὴν εἰσάγονταί γ' ἐφ' ἑαυτοὺς οἱ^ο ἰατροὶ⁸ κάμνοντες ἄλλους ἰατροὺς καὶ οἱ παιδοτρίβαι γυμναζόμενοι παιδοτρίβας, ὥς οὐ δυνάμενοι κρίνειν^ρ τὸ ἀληθές διὰ τὸ κρί-

^μ νοῦν γρ. I^b, νόμον I^b. Q^b. T^b. ^ν τοὺς] καὶ τοὺς Q^b. T^b. ^ο ἰατροὶ καὶ κάμνοντες Q^b. T^b. ^ρ τὸ—κρίναι om. Q^b. T^b.

νειν περί τε οἰκείων καὶ ἐν πάθει ὄντες. Ὡστε δῆλον ὅτι τὸ
 δίκαιον ζητοῦντες τὸ μέσον ζητοῦσιν· ὁ γὰρ νόμος τὸ μέσον.
 9 Ἐτι κυριώτεροι καὶ περὶ κυριωτέρων τῶν κατὰ γράμματα
 νόμων οἱ κατὰ τὰ ἔθνη εἰσίν, ὥστε τῶν κατὰ γράμματα ἄν-
 θρωπος ἄρχων ἀσφαλέστερος, ἀλλ' οὐ τῶν κατὰ τὸ ἔθος.
 Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ῥάδιον ἐφορᾶν ἢ πολλὰ τὸν ἕνα· δεῖσει ἄρα
 πλείονας εἶναι τοὺς ὑπ' αὐτοῦ καθισταμένους ἄρχοντας, ὥστε
 τί διαφέρει τοῦτο ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ὑπάρχειν ἢ τὸν ἕνα κατα-
 10 στήσαι τοῦτον τὸν τρόπον; Ἐτι, ὁ καὶ πρότερον εἰρημένον
 ἐστίν, εἴπερ ὁ ἀνὴρ ἢ ὁ σπουδαῖος, διότι βελτίων, ἄρχειν δί-
 καιος, τοῦ δὲ ἐνὸς οἱ δύο ἀγαθοὶ βελτίους· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ
 σύν ^ετε δὴ ἐρχομένῳ

καὶ ^ε ἡ εὐχὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος,

τοιούτοι δέκα μοι συμφράδμονες.

Εἰσὶ δὲ καὶ νῦν περὶ ἐνίων αἱ ἀρχαὶ κύριαί κρίνειν, ὥσπερ ὁ
 δικαστής, περὶ ὧν ὁ νόμος ἄδυνατεῖ διορίζειν, ἐπεὶ περὶ ὧν
 δυνατός, οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ περὶ τούτων ὥς οὐκ ἂν ἄριστα
 11 ὁ νόμος ἄρξειε καὶ κρίνειεν. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ μὲν ἐνδέχεται
 περιληφθῆναι τοῖς νόμοις τὰ δ' ἀδύνατα, ταῦτ' ἐστὶν ἃ ποιεῖ
 διαπορεῖν καὶ ζητεῖν πότερον τὸν ἄριστον νόμον ἄρχειν αἰ-
 ρετώτερον ἢ τὸν ἄνδρα τὸν ἄριστον. Περὶ ὧν γὰρ βουλευ-
 ονται νομοθετῆσαι τῶν ἀδυνάτων ἐστίν. Οὐ τοίνυν τοῦτό
 γ' ἀντιλέγουσιν, ὥς οὐκ ἀναγκαῖον ἄνθρωπον εἶναι τὸν κρι-
 νούντα περὶ τῶν τοιούτων, ἀλλ' ὅτι οὐχ ἕνα μόνον ἀλλὰ
 12 πολλούς. Κρίνει γὰρ ἕκαστος ἄρχων πεπαιδευμένος ὑπὸ
 τοῦ νόμου καλῶς, ἄτοπον δ' ἴσως ἂν εἶναι δόξειεν εἰ βέλτιον
 ἴδοι τις δυοῖν ὁμμασι καὶ δυσὶν ἀκοαῖς κρίνων, καὶ πράττων
 δυσὶ ποσὶ καὶ χερσίν, ἢ πολλοὶ πολλοῖς, ἐπεὶ καὶ νῦν ὀφθαλ-
 μούς πολλούς οἱ μόναρχοι ποιοῦσιν αὐτῶν καὶ ὄτα καὶ χεῖ-
 ρας καὶ πόδας. Τοὺς γὰρ τῇ ἀρχῇ καὶ αὐτοῦ φίλους ποι-
 13 οῦνται συνάρχους. Μὴ φίλοι μὲν οὖν ὄντες οὐ ποιήσουσι
 κατὰ τὴν τοῦ μονάρχου προαίρεσιν· εἰ δὲ φίλοι κακείνου καὶ

⁹ πολλά om. T^b. ¹ ὁ post ἀνὴρ om. I^b. ² τι T^b. ^ε ἡ om. Q^b. T^b.
^ν ἀδυνατοὶ T^b. ^ω ὥς—κρίνειεν post διορίζειν codices.

τῆς ἀρχῆς, ^α ὃ γε φίλος ἴσος καὶ ὅμοιος. Ὡστ' εἰ τούτους οἶεται δεῖν ἄρχειν, τοὺς ἴσους καὶ ὁμοίους ἄρχειν οἶεται δεῖν ὁμοίως. Ἄ μὲν οὖν οἱ διαμφισβητοῦντες πρὸς τὴν βασιλείαν λέγουσι, σχεδὸν ταῦτ' ἐστίν. Ἄλλ' ἴσως ταῦτ' ἐπὶ 17 μὲν τινων ἔχει τὸν τρόπον τοῦτον, ἐπὶ δέ τινων οὐχ οὕτως. Ἔστι γάρ τι φύσει ὕδραποστόν καὶ ἄλλο βασιλευτὸν καὶ ἄλλο πολιτικὸν καὶ δίκαιον καὶ συμφέρον· τυραννικὸν δ' οὐκ ἔστι κατὰ φύσιν, οὐδὲ τῶν ἄλλων πολιτειῶν ὅσαι παρεκβάσεις εἰσίν· ταῦτα γὰρ γίγνεται παρὰ φύσιν. Ἄλλ' ἐκ τῶν εἰρημένων γε φανερόν ὥς ἐν μὲν τοῖς ὁμοίοις καὶ ἴσοις οὔτε συμφέρον ἐστίν οὔτε δίκαιον ἓνα κύριον εἶναι πάντων, οὔτε μὴ νόμων ὄντων, ^α ἀλλ' αὐτὸν ὥς ὄντα νόμον, οὔτε νόμων ὄντων, οὔτε ἀγαθὸν ἀγαθῶν οὔτε μὴ ἀγαθῶν μὴ ἀγαθόν, οὐδ' ἂν κατ' ἀρετὴν ἀμείνων ἦ, ^α εἰ μὴ τρόπον τινά. Τίς δ' ³ ὁ τρόπος, λεκτέον· εἴρηται δέ πως ἤδη καὶ πρότερον. Πρῶτον δὲ διοριστέον τί τὸ βασιλευτὸν καὶ τί τὸ ἀριστοκρατικὸν καὶ τί τὸ πολιτικόν. Βασιλευτὸν μὲν οὖν τὸ τοιοῦτόν ⁴ ἐστὶ πλῆθος ὃ πέφυκε φέρειν γένος ὑπερέχον κατ' ἀρετὴν πρὸς ἡγεμονίαν πολιτικὴν, ἀριστοκρατικὸν δὲ πλῆθος ὃ πέφυκε φέρειν πλῆθος ἄρχεσθαι δυνάμενον τὴν τῶν ἐλευθέρων ἀρχὴν ὑπὸ τῶν κατ' ἀρετὴν ἡγεμονικῶν πρὸς πολιτικὴν ἀρχήν, πολιτικὸν δὲ πλῆθος ἐν ᾧ πέφυκε [καὶ ἐν] ἐγγίνεσθαι πλῆθος πολεμικόν, δυνάμενον ἄρχεσθαι καὶ ἄρχειν κατὰ νόμον τὸν κατ' ἀξίαν διανεμόντα τοῖς ^β εὐπόροις τὰς ἀρχάς. Ὄταν οὖν ἡ γένος ὅλον ἦ καὶ τῶν ἄλλων ἓνα τινὰ συμβῇ ⁵ διαφέροντα γενέσθαι κατ' ἀρετὴν τοσοῦτον ὥσθ' ὑπερέχειν τὴν ἐκείνου τῆς τῶν ἄλλων πάντων, ^γ τότε δίκαιον τὸ γένος εἶναι τοῦτο βασιλικόν καὶ κύριον πάντων καὶ βασιλέα τὸν ἓνα τοῦτον. Καθάπερ γὰρ εἴρηται πρότερον, οὐ μόνον οὕ- ⁶τως ἔχει κατὰ τὸ δίκαιον, ὃ προφέρειν εἰώθασιν οἱ ^δ τὰς πολιτείας καθιστάντες, οἳ τε τὰς ἀριστοκρατικὰς καὶ οἱ τὰς

^α ὅτε T^b, οὔτε Q^b. ὕδραποστόν I^b, Q^b, T^b. ^α ἀλλ'—ὄντων om. Q^b, T^b.
^α εἰ om. Q^b, T^b. ^β ἀπόροις pr. I^b. et γρ. I^b. ^γ τότε—πάντων om. I^b.
^δ τὰς post οἱ om. pr. I^b.

ὀλιγαρχικὰς καὶ πάλιν οἱ τὰς δημοκρατικάς· πάντες γὰρ καθ' ὑπεροχὴν ἄξιουσιν, ἀλλ' ὑπεροχὴν οὐ τὴν αὐτὴν ἀλλὰ κατὰ τὸ πρότερον λεχθέν. Οὔτε γὰρ κτείνειν ἢ φυγαδεύειν οὐδ' ὀστρακίζειν δὴ που τὸν τοιοῦτον πρέπον ἐστίν, οὐτ' ἀξιοῦν ἄρχεσθαι κατὰ μέρος· οὐ γὰρ πέφυκε τὸ μέρος ὑπερέχειν τοῦ παντός, τῷ δὲ τηλικαύτην ὑπερβολὴν ἔχοντι τοῦτο συμβέβηκεν. Ὡστε λείπεται μόνον τὸ πείθεσθαι τῷ τοιοῦτῳ, καὶ κύριον εἶναι μὴ κατὰ μέρος τοῦτον ἀλλ' ἀπλῶς. Περὶ μὲν οὖν βασιλείας, τίνας ἔχει διαφοράς, καὶ πότερον οὐ συμφέρει ταῖς πόλεσιν ἢ συμφέρει, καὶ τίσι, καὶ πῶς, 18 διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον. Ἐπεὶ δὲ τρεῖς φαινέται εἶναι τὰς ὁρθὰς πολιτείας, τούτων δ' ἀναγκαῖον ἀρίστην εἶναι τὴν ὑπὸ τῶν ἀρίστων οἰκονομουμένην, τοιαύτη δ' ἐστὶν ἐν ἣ συμβέβηκεν ἢ ἓνα τινὰ συμπάντων ἢ γένος ὅλον ἢ πλῆθος ὑπερέχον εἶναι κατ' ἀρετὴν, τῶν μὲν ἄρχεσθαι δυναμένων τῶν δ' ἄρχειν πρὸς τὴν αἰρετωτάτην ζώην, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις ἐδείχθη λόγοις ὅτι τὴν αὐτὴν ἀναγκαῖον ἀνδρὸς ἀρετὴν εἶναι καὶ πολίτου τῆς πόλεως τῆς ἀρίστης, φανερόν ὅτι τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἀνὴρ τε γίνεται σπουδαῖος καὶ πόλιν συστήσειεν ἂν τις ἀριστοκρατουμένην ἢ βασιλευομένην, ὥστ' ἔσται καὶ παιδεία καὶ ἔθνη ταῦτα σχεδὸν τὰ ποιοῦντα ἢ σπουδαῖον ἄνδρα καὶ τὰ ποιοῦντα πολιτικὸν καὶ βασιλικόν. Διωρισμένων δὲ τούτων περὶ τῆς πολιτείας ἤδη πειρατέον λέγειν τῆς ἀρίστης, τίνα πέφυκε γίνεσθαι τρόπον καὶ καθίστασθαι πῶς. Ἀνάγκη δὴ τὸν μέλλοντα περὶ αὐτῆς ποιήσασθαι τὴν προσήκουσαν σκέψιν.

Δ.

Ἐν ἀπάσαις ¹ ταῖς τέχναις καὶ ταῖς ἐπιστήμαις ταῖς μὴ κατὰ μόριον γινομέναις, ἀλλὰ περὶ γένος ἓν τι τελείαις οὖσαις, μιᾶς ἐστὶ θεωρῆσαι τὸ περὶ ἕκαστον γένος ἀρμόττον, οἷον ἄσκησις σώματι ποία τε ποῖφ συμφέρει καὶ τίς ἀρίστη (τῷ γὰρ κάλλιστα πεφυκότε καὶ κεχορηγημένῳ τὴν ἀρίστην

^ε ἀξιουσιν ἀλλ' ὑπεροχὴν om. T^b. ^ι δέ] δὲ τὴν I^b. ^ς ταῦτα T^b.
^h σπουδαῖον—ποιοῦντα om. I^b. ^ι ταῖς ante τέχναις om. Q^b. V^b.

ἀναγκαῖον ἀρμόττειν), καὶ τίς τοῖς πλείστοις μία πᾶσιν καὶ γὰρ τοῦτο τῆς γυμναστικῆς ἐστίν. Ἔτι δ' εἴαν τις μὴ τῆς² ἱκνουμένης ἐπιθυμῇ μῆθ' ἕξεως μῆτ' ἐπιστήμης τῶν περὶ τὴν^k ἀγωνίαν, μηδὲν ἦττον τοῦ παιδοτρίβου καὶ τοῦ γυμναστικοῦ παρασκευάσαι τε καὶ ταύτην ἐστὶ τὴν δύναμιν. Ὅμοίως δὲ τοῦτο καὶ περὶ ἰατρικὴν καὶ περὶ ναυπηγίαν καὶ ἐσθῆτα καὶ περὶ πᾶσαν ἄλλην τέχνην ὁρῶμεν συμβαῖνον. Ὡστε³ δῆλον ὅτι καὶ πολιτείαν τῆς αὐτῆς ἐστὶν ἐπιστήμης τὴν ἀρίστην θεωρῆσαι τίς ἐστι, καὶ ποία τις ἂν οὖσα μάλιστ' εἴη κατ' εὐχὴν, μηδενὸς ἐμποδίζοντος τῶν ἐκτός, καὶ τίς τίσιν ἀρμόττουσα· πολλοῖς γὰρ τῆς ἀρίστης τυχεῖν ἴσως ἀδύνατον, ὥστε τὴν κρατίστην τε ἀπλῶς καὶ τὴν ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἀρίστην οὐ δεῖ λεληθέναι τὸν νομοθέτην καὶ τὸν ὡς ἀληθῶς πολιτικόν. Ἔτι δὲ τρίτην τὴν ἐξ ὑποθέσεως⁴ δεῖ γὰρ καὶ τὴν δοθείσαν δύνασθαι θεωρεῖν, ἐξ ἀρχῆς τε πῶς ἂν γένοιτο, καὶ γενομένη τίνα τρόπον ἂν σώζοιτο πλείστον χρόνον· λέγω δ' οἷον εἴ τιτι πόλει συμβέβηκε μῆτε τὴν ἀρίστην πολιτεύεσθαι πολιτείαν ἀχορήγητόν τε εἶναι καὶ τῶν ἀναγκαίων, μῆτε τὴν ἐνδεχομένην ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ἀλλὰ τίνα φανυτέραν. Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα τὴν μάλιστα⁵ πάσαις ταῖς πόλεσιν ἀρμόττουσαν δεῖ γνωρίζειν, ὡς οἱ πλείστοι τῶν ἀποφαινομένων περὶ πολιτείας, καὶ¹ εἰ τᾶλλα λέγουσι καλῶς, τῶν γε χρησίμων διαμαρτάνουσιν. Οὐ γὰρ⁶ μόνον τὴν ἀρίστην δεῖ θεωρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν δυνατὴν, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ῥᾶω καὶ κοινοτέραν ἀπάσαις. Νῦν δ' οἱ μὲν τὴν ἀκροτάτην καὶ δεομένην πολλῆς χορηγίας ζητοῦσι μόνον· οἱ δὲ μᾶλλον κοινὴν τίνα λέγοντες, τὰς ὑπαρχούσας ἀναιροῦντες πολιτείας, τὴν Λακωνικὴν ἢ τίνα ἄλλην ἐπαινοῦσιν. Χρὴ δὲ τοιαύτην εἰσηγεῖσθαι τάξιν ἢ ῥαδίως ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν καὶ πεισθήσονται καὶ δυνήσονται^m κοινωνεῖν, ὡς ἔστιν οὐκ ἔλαττον ἔργον τὸ ἐπανορθῶσαι πολιτείαν ἢ κατασκευάζειν ἐξ ἀρχῆς, ὥσπερ καὶ τὸ μεταμανθάνειν τοῦ μανθάνειν

^k ἀγωνίαν Vb.¹ εἰ om. Qb. Vb.^m κινεῖν corr. Ib.

ἐξ ἀρχῆς. Διὸ πρὸς τοῖς εἰρημένοις καὶ ταῖς ὑπαρχούσαις πολιτείαις δεῖ δύνασθαι βοηθεῖν τὸν πολιτικόν, καθάπερ ἐλέ-
 8 χθη ^α καὶ πρότερον. Τοῦτο δὲ ἀδύνατον ἀγνοοῦντα πόσα
 πολιτείας ἐστὶν εἶδη. Νῦν δὲ μίαν δημοκρατίαν οἶονταί τινες
 εἶναι καὶ μίαν ὀλιγαρχίαν· οὐκ ἔστι δὲ τοῦτ' ἀληθές. Ὡστε
 δεῖ τὰς διαφορὰς μὴ λανθάνειν τὰς τῶν πολιτειῶν, πόσαι,
 9 καὶ συντίθενται ποσαχῶς. Μετὰ δὲ τῆς αὐτῆς φρονήσεως
 ταύτης καὶ νόμους τοὺς ἀρίστους ἰδεῖν καὶ τοὺς ἐκάστη τῶν
 πολιτειῶν ἀρμόττοντας· πρὸς γὰρ τὰς πολιτείας τοὺς νό-
 μους δεῖ τίθεσθαι καὶ τίθενται πάντες, ἀλλ' οὐ τὰς πολιτείας
 10 πρὸς τοὺς νόμους. Πολιτεία μὲν γάρ ἐστι τάξις ταῖς πό-
 λεσιν ἢ περὶ τὰς ἀρχάς, τίνα τρόπον νενέμνηται, καὶ τί τὸ
 κύριον τῆς πολιτείας καὶ τί τὸ τέλος ἐκάστης τῆς κοινωνίας
 ἐστίν· νόμοι δὲ κεχωρισμένοι τῶν δηλούντων τὴν πολιτείαν,
 καθ' οὗς δεῖ τοὺς ἄρχοντας ἄρχειν καὶ φυλάττειν τοὺς παρα-
 11 βαίνοντας αὐτούς. Ὡστε δῆλον ὅτι τὰς διαφορὰς ἀναγκαῖον
 καὶ τὸν ἀριθμὸν ἔχειν τῆς πολιτείας ἐκάστης καὶ πρὸς τὰς
 τῶν νόμων θέσεις· οὐ γὰρ οἷόν τε τοὺς αὐτοὺς νόμους συμ-
 φέρειν ταῖς ὀλιγαρχίαις οὐδὲ ταῖς δημοκρατίαις πάσαις, εἴ-
 περ δὴ ^ο πλείους καὶ μὴ μία δημοκρατία μηδὲ ὀλιγαρχία
 μόνον ἐστίν.

2 Ἐπεὶ δ' ἐν τῇ πρώτῃ μεθόδῳ περὶ τῶν πολιτειῶν διειλό-
 μεθα τρεῖς μὲν τὰς ὀρθὰς πολιτείας, βασιλείαν ἀριστοκρα-
 τίαν πολιτείαν, τρεῖς δὲ τὰς τούτων παρεκβάσεις, τυραννίδα
 μὲν βασιλείας, ὀλιγαρχίαν δὲ ἀριστοκρατίας, δημοκρατίαν δὲ
 πολιτείας, καὶ περὶ μὲν ἀριστοκρατίας καὶ βασιλείας εἴρηται
 (τὸ γὰρ περὶ τῆς ἀρίστης πολιτείας θεωρῆσαι ταυτό καὶ
 περὶ τούτων ἐστὶν εἰπεῖν τῶν ὀνομάτων· βούλεται γὰρ ἐκα-
 τέρα κατ' ἀρετὴν συνεστάναι κεχορηγημένην), ἔτι δὲ τί δια-
 φέρουσιν ἀλλήλων ἀριστοκρατία καὶ βασιλεία, καὶ πότε δεῖ
 βασιλείαν νομίζειν, διώρισται πρότερον, λοιπὸν περὶ πολι-
 τείας διελεῖν τῆς τῷ κοινῷ προσαγορευομένης ὀνόματι, καὶ

^α καὶ om. Ib.

^ο πλείους Ib, πλείω Qb.Vb.

περὶ τῶν ἄλλων πολιτειῶν, ὀλιγαρχίας τε καὶ δημοκρατίας καὶ τυραννίδος. Φανερόν μὲν οὖν καὶ τούτων τῶν παρεκβά-²σεων τίς χειρίστη καὶ δευτέρα τίς. Ἀνάγκη γὰρ τὴν μὲν τῆς πρώτης καὶ θειοτάτης παρέκβασιν εἶναι χειρίστην τὴν δὲ βασιλείαν ἀναγκαῖον ἢ τοῦνομα μόνον ἔχειν οὐκ οὔσαν, ἢ διὰ πολλὴν ὑπεροχὴν εἶναι τὴν τοῦ βασιλεύοντος, ὥστε τὴν τυραννίδα χειρίστην οὔσαν πλείστον ἀπέχειν πολιτείας, δεύτερον δὲ τὴν ὀλιγαρχίαν (ἢ γὰρ ἀριστοκρατία διέστηκεν ἀπὸ ταύτης πολὺ τῆς πολιτείας), μετριωτάτην δὲ τὴν δημοκρατίαν. Ὡδὴ μὲν οὖν τις ἀπεφώνηκε καὶ τῶν πρότερον οὕτως,³ οὐ μὴν εἰς ταὐτὸ βλέψας ἡμῖν. Ἐκείνος μὲν γὰρ ἔκρινε πασῶν μὲν οὐσῶν ἐπιεικῶν, οἷον ὀλιγαρχίας τε χρηστῆς καὶ τῶν ἄλλων, χειρίστην δημοκρατίαν, φαύλων δὲ ἀρίστην ἡμεῖς δὲ ὅλως ταύτας ἐξημαρτημένας εἶναι φαμεν, καὶ βελτίω μὲν ὀλιγαρχίαν ἄλλην ἄλλης οὐ καλῶς ἔχει λέγειν, ἥττον δὲ φαύλην. Ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς τοιαύτης κρίσεως ἀφείσθω⁴ τὰ νῦν ἡμῖν δὲ πρῶτον μὲν διαιρετέον πόσαι διαφοραὶ τῶν πολιτειῶν, εἴπερ ἔστιν εἶδη πλείονα τῆς τε δημοκρατίας καὶ τῆς ὀλιγαρχίας, ἔπειτα τίς κοινοτάτη καὶ τίς αἰρετωτάτη μετὰ τὴν ἀρίστην πολιτείαν, κἂν εἴ τις ἄλλη τετύχηκεν ἀριστοκρατικὴ καὶ συνεστῶσα καλῶς ἄλλὰ ταῖς πλείσταις ἀρμόττουσα πόλεσι τίς ἐστιν. Ἐπειτα καὶ τῶν ἄλλων τίς⁵ τίσιν αἰρετὴ τάχα γὰρ τοῖς μὲν ἀναγκαῖα δημοκρατία μᾶλλον ὀλιγαρχίας, ἢ τοῖς δ' αὕτη μᾶλλον ἐκείνης. Μετὰ δὲ ταῦτα τίνα τρόπον δεῖ καθιστάναι τὸν βουλούμενον ταύτας τὰς πολιτείας, λέγω δὲ δημοκρατίας τε καθ' ἕκαστον εἶδος καὶ πάλιν ὀλιγαρχίας. Τέλος δὲ πάντων τούτων, ὅταν ποιη-⁶σόμεθα συντόμως τὴν ἐνδεχομένην μνείαν, πειρατέον ἐπελθεῖν τίνες φθοραὶ καὶ τίνες σωτηρίαι τῶν πολιτειῶν καὶ κοινῇ καὶ χωρὶς ἑκάστης, καὶ διὰ τίνας αἰτίας ταῦτα μάλιστα γίνεσθαι πέφυκεν.

Τοῦ μὲν οὖν εἶναι πλείους πολιτείας αἴτιον ὅτι πάσης ἐστὶ³ μέρη πλείω πόλεως τὸν ἀριθμόν. Πρῶτον μὲν γὰρ ἐξ οἰκῶν

P τοῖς] τίς V^b.q ἐκάστου I^b.Q^b.V^b.

συγκειμέναι πάσας ὀρώμεν τὰς πόλεις, ἔπειτα πάλιν τούτου τοῦ πλήθους τοὺς μὲν εὐπόρους ἀναγκαῖον εἶναι τοὺς δ' ἀπόρους τοὺς δὲ μέσους, καὶ τῶν εὐπόρων δὲ καὶ τῶν ἀπόρων τὸ μὲν ὀπλιτικὸν τὸ δὲ ἄνοπλον. Καὶ τὸν μὲν γεωργικὸν δῆμον ὀρώμεν ὄντα, τὸν δ' ἀγοραῖον, τὸν δὲ βάναισον. Καὶ τῶν γνωρίμων εἰσὶ διαφοραὶ καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὰ μεγέθη τῆς οὐσίας, οἷον ἵπποτροφίας· τοῦτο γὰρ οὐ ῥάδιον μὴ πλουτοῦντας ποιεῖν. Διόπερ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων χρόνων ὅσαι πόλεις ἐν τοῖς ἵπποις ἢ ἡ δύναμις ἦν, ὀλιγαρχαίαι παρὰ τούτοις ἦσαν. Ἐχρῶντο δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους ἵπποις πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας, οἷον Ἐρετριεῖς καὶ Χαλκιδεῖς καὶ Μάγνητες οἱ ἐπὶ Μαιάνδρῳ καὶ τῶν ἄλλων πολλοὶ περὶ τὴν Ἀσίαν. Ἔτι πρὸς ταῖς κατὰ πλοῦτον διαφοραῖς ἐστὶν ἡ μὲν κατὰ γένος ἡ δὲ κατ' ἀρετὴν, καὶ εἴ τι ὅδῃ τοιοῦτον ἕτερον εἴρηται πόλεως εἶναι μέρος ἐν τοῖς περὶ τὴν ἀριστοκρατίαν· ἐκεῖ γὰρ διειλόμεθα ἐκ πόσων μερῶν ἀναγκαίων ἐστὶ πᾶσα πόλις· τούτων γὰρ τῶν μερῶν ὅτε μὲν πάντα μετέχει τῆς πολιτείας, ὅτε δ' ἐλάττω, ὅτε δὲ πλείω. Φανερόν τοίνυν ὅτι πλείους ἀναγκαῖον εἶναι πολιτείας, εἶδει διαφερούσας ἀλλήλων· καὶ γὰρ ταῦτ' εἶδει διαφέρει τὰ μέρη σφῶν αὐτῶν. Πολιτεία μὲν γὰρ ἡ τῶν ἀρχῶν τάξις ἐστὶ, ταύτην δὲ διανέμονται πάντες ἡ κατὰ τὴν δύναμιν τῶν μετεχόντων ἡ κατὰ τὴν αὐτῶν ἰσότητά κοινήν, λέγω δ' οἷον τῶν ἀπόρων ἢ τῶν εὐπόρων, ἢ κοινήν τιν' ἀμφοῖν. Ἀναγκαῖον ἄρα πολιτείας εἶναι τοσαύτας ὅσαι περ τάξεις κατὰ τὰς ὑπεροχὰς εἰσι καὶ κατὰ τὰς διαφορὰς τῶν μορίων. Μάλιστα δὲ δοκοῦσιν εἶναι δύο, καθάπερ ἐπὶ τῶν πνευμάτων λέγεται τὰ μὲν βόρεια τὰ δὲ νότια, τὰ δ' ἄλλα τούτων παρεκβάσεις· οὕτω καὶ τῶν πολιτειῶν δύο, δῆμος καὶ ὀλιγαρχία. Τὴν γὰρ ἀριστοκρατίαν τῆς ὀλιγαρχίας εἶδος τιθέασιν ὥς οὖσαν ὀλιγαρχίαν τινά, καὶ τὴν καλουμένην πολιτείαν δημοκρατίαν, ὥσπερ ἐν τοῖς πνεύμασι τὸν μὲν ζέφυρον τοῦ βορέου, τοῦ δὲ νότου τὸν εὔρον.

ῥ ἢ om. Q^b.V^b. ὡ δὲ Q^b.V^b. et pr. I^b. † διειλόμην I^b.V^b. ‡ τὴν et αὐτῶν om. Q^b.

Ὁμοίως δ' ἔχει καὶ περὶ τὰς ἀρμονίας, ὥς φασί τινες· καὶ γὰρ ἐκεῖ τίθενται εἶδη δύο, τὴν δωριστὶ καὶ τὴν φρυγιστὶ, τὰ δὲ ἄλλα συντάγματα τὰ μὲν Δώρια τὰ δὲ Φρύγια καλοῦσιν. Μάλιστα μὲν οὖν εἰώθασιν οὕτως ὑπολαμβάνειν περὶ τῶν πολιτειῶν· ἀληθέστερον δὲ καὶ βέλτιον ὥς ἡμεῖς διείλομεν, ^ω δυοῖν ἢ μιᾶς οὔσης τῆς καλῶς συνεστηκυίας τὰς ἄλλας εἶναι παρεκβάσεις, τὰς μὲν τῆς εὐ κεκραμένης ἀρμονίας, τὰς δὲ τῆς ἀρίστης πολιτείας, ὀλιγαρχικὰς μὲν τὰς συντονωτέρας καὶ δεσποτικωτέρας, τὰς δ' ἀνειμένας καὶ μαλακὰς δημοτικάς.

Οὐ δὲ ^z δὲ τιθέναι δημοκρατίαν, καθάπερ εἰώθασί τινες ⁴ νῦν ἀπλῶς οὕτως, ὅπου κύριον τὸ πλῆθος· καὶ γὰρ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ πανταχοῦ τὸ πλεόν μέρος κύριον· ^γ οὐδ' ὀλιγαρχίαν, ὅπου κύριοι ^α ὀλίγοι τῆς πολιτείας. Εἰ γὰρ εἶσαν ² οἱ πάντες χίλιοι καὶ τριακόσιοι, καὶ τούτων οἱ χίλιοι πλούσιοι, καὶ μὴ μεταδίδοιεν ἀρχῆς τοῖς τριακοσίοις καὶ πένησιν ἐλευθέροις οὔσι καὶ τᾶλλα ^β ὁμοίοις, οὐθεὶς ἂν φαίη δημοκρατεῖσθαι τούτους. Ὁμοίως δὲ καὶ ^β εἰ πένητες μὲν ὀλίγοι εἶεν, ³ κρείττους δὲ τῶν εὐπόρων πλειόνων ὄντων, οὐδεὶς ἂν ὀλιγαρχίαν προσαγορεύσειεν· οὐδὲ τὴν τοιαύτην, εἰ τοῖς ἄλλοις οὔσι πλουσίοις μὴ μετείη τῶν τιμῶν. Μᾶλλον τοίνυν λεκτέον ὅτι δῆμος μὲν ἐστίν ὅταν οἱ ἐλεύθεροι κύριοι ᾖσιν, ^δ ὀλιγαρχία δ' ὅταν οἱ πλούσιοι. Ἀλλὰ συμβαίνει τοὺς μὲν πολλοὺς ⁴ εἶναι τοὺς δ' ὀλίγους· ἐλεύθεροι μὲν γὰρ πολλοί, πλούσιοι δ' ὀλίγοι. Καὶ γὰρ ἂν εἰ κατὰ μέγεθος διενέμοντο τὰς ἀρχάς, ὥσπερ ἐν Αἰθιοπία φασί τινες, ἢ κατὰ κάλλος, ὀλιγαρχία ἦν ἂν ὀλίγον γὰρ τὸ πλῆθος καὶ τὸ τῶν καλῶν καὶ τὸ τῶν μεγάλων. Οὐ μὲν ἄλλ' οὐδὲ τούτοις μόνον ἱκανῶς ἔχει ⁵ διωρίσθαι τὰς πολιτείας ταύτας· ἀλλ' ἐπεὶ πλείονα μόρια καὶ τοῦ δήμου καὶ τῆς ὀλιγαρχίας εἰσίν, ἔτι διαληπτέον ὥς οὔτ' ἂν οἱ ἐλεύθεροι ὀλίγοι ὄντες πλειόνων καὶ μὴ ἐλευθέρων

^ω δυεῖν Ub.Vb. ^z δὲ om. Qb.Ub.Vb. ^γ οὐδ'—ὀλίγοι post δημοκρατεῖσθαι τούτους Ib.Qb.Ub.Vb. ^z τῆς πολιτείας ὀλίγοι Qb. ^α ὁμοίως Ub. ^β εἰ] οἱ Ub. ^c οὐδέ] εἰ δὲ Qb.Ub.Vb. ^δ ὀλιγαρχίαν Ub.

ἄρχωσι δῆμος, οἶον ἐν Ἀπολλωνία τῇ ἐν τῷ Ἰονίῳ καὶ ἐν Θήρᾳ (ἐν τούτων γὰρ ἑκατέρᾳ τῶν πόλεων ἐν ταῖς τιμαῖς ἦσαν οἱ διαφέροντες κατ' εὐγένειαν καὶ πρῶτοι κατασχόντες τὰς ἀποικίας, ὀλίγοι ὄντες πολλῶν), οὗτ' ἂν οἱ πλούσιοι διὰ τὸ κατὰ πλῆθος ὑπερέχειν, δῆμος, οἶον ἐν Κολοφῶνι τὸ παλαιόν· ἐκεῖ γὰρ ἐκέκτηντο μακρὰν οὐσίαν οἱ πλείους πρὶν γενέσθαι τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λυδοῦς. Ἄλλ' ἔστι δημοκρατία μὲν ὅταν οἱ ἐλεύθεροι καὶ ἄποροι πλείους ὄντες κύριοι τῆς ἀρχῆς ὦσιν, ὀλιγαρχία δ' ὅταν οἱ πλούσιοι καὶ εὐγενέστεροι ὀλίγοι ὄντες.

7 Ὅτι μὲν οὖν πολιτεῖαι πλείους, καὶ δι' ἣν αἰτίαν, εἴρηται· διότι δὲ πλείους τῶν εἰρημένων, καὶ τίνες καὶ διὰ τί, λέγωμεν ἀρχὴν λαβόντες τὴν εἰρημένην πρότερον. Ὁμολογοῦμεν γὰρ οὐχ ἓν μέρος ἀλλὰ πλείω πᾶσαν ἔχειν πόλιν. 8 Ὡς περ οὖν εἰ ζῶον προηρούμεθα λαβεῖν εἶδη, πρῶτον ἂν ἀποδιωρίζομεν ὅπερ ἀναγκαῖον πᾶν ἔχειν ζῶον, οἶον ἐνιά τε τῶν αἰσθητηρίων καὶ τὸ τῆς τροφῆς ἐργαστικὸν καὶ δεκτικόν, οἶον στόμα καὶ κοιλίαν, πρὸς δὲ τούτοις, οἷς κινεῖται μορίοις ἕκαστον αὐτῶν· εἰ δὴ τοσαῦτα εἶδη μόνον, τούτων δ' εἴεν διαφοραί, λέγω δ' οἶον στόματός τινα πλείω γένη καὶ κοιλίας καὶ τῶν αἰσθητηρίων, ἔτι δὲ καὶ τῶν κινητικῶν μορίων, ὃ τῆς συζεύξεως τῆς τούτων ἀριθμὸς ἐξ ἀνάγκης ποιήσει πλείω γένη ζῶων (οὐ γὰρ οἶόν τε ταὐτὸν ζῶον ἔχειν πλείους στόματος διαφοράς, ὁμοίως δὲ οὐδ' ὥτων), ὥσθ' ὅταν λεφθῶσι τούτων πάντες οἱ ἐνδεχόμενοι συνδυασμοί, ποιήσουσιν εἶδη ζῶου, καὶ τοσαῦτ' εἶδη τοῦ ζῶου ὅσαι περ αἱ συζεύξεις 9 τῶν ἀναγκαίων μορίων εἰσίν. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῶν εἰρημένων πολιτειῶν· καὶ γὰρ αἱ πόλεις οὐκ ἐξ ἑνὸς ἀλλ' ἐκ πολλῶν σύγκεινται μερῶν, ὥς περ εἴρηται πολλάκις. Ἐν μὲν οὖν ἐστὶ τὸ περὶ τὴν τροφήν πλῆθος, ¹οἱ καλούμενοι γεωργοί, δεύτερον δὲ τὸ καλούμενον βάναισον· ἐστὶ δὲ τοῦτο περὶ τὰς τέχνας ὧν ἄνευ πόλιν ἀδύνατον οἰκείσθαι· τούτων δὲ τῶν τεχνῶν τὰς μὲν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν δεῖ, τὰς δὲ εἰς

^c ἐν] ἂν ἐν Ib.Qb.Vb.

^f οἱ om. Ib.

τρυφήν ἢ τὸ καλῶς ζῆν. Τρίτον δ' ἀγοραῖον· λέγω δ' ἀγο-¹⁰
 ραῖον τὸ περὶ τὰς πράξεις καὶ τὰς ὥνας καὶ τὰς ἐμπορίας
 καὶ καπηλείας διατρίβον. Τέταρτον δὲ τὸ θητικόν. Πέμ-
 πτον δὲ γένος τὸ προπολεμῆσον· ὃ τούτων οὐθὲν ἡττόν
 ἐστὶν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν, εἰ μέλλουσι μὴ δουλεύσειν τοῖς
 ἐπιοῦσιν. Μὴ γὰρ ἐν τῶν ἀδυνάτων ἢ πόλιν ἄξιον εἶναι¹¹
 καλεῖν τὴν φύσει δούλην· αὐτάρκης γὰρ ἡ πόλις, τὸ δὲ δού-
 λον οὐκ αὐταρκες. Διόπερ ἐν τῇ πολιτείᾳ κομψῶς τοῦτο,
 οὐχ ἱκανῶς δὲ εἶρηται. Φησὶ γὰρ ὁ Σωκράτης ἐκ τεττάρων¹²
 τῶν ἀναγκαιοτάτων πόλιν συγκείσθαι, λέγει δὲ τούτους
 ὑφάντην καὶ γεωργὸν καὶ σκυτοτόμον καὶ οἰκοδόμον· πάλιν
 δὲ προστίθῃσιν, ὥς οὐκ αὐτάρκων τούτων, χαλκέα καὶ τοὺς
 ἐπὶ τοῖς ἀναγκαίοις βοσκήμασιν, ἔτι δ' ἔμπορόν τε καὶ κά-
 πηλον, καὶ ταῦτα πάντα γίνεται πλήρωμα τῆς πρώτης πό-
 λεως, ὥς τῶν ἀναγκαίων γε χάριν πᾶσαν πόλιν συνεστη-
 κυῖαν, ἀλλ' οὐ τοῦ καλοῦ μᾶλλον, ἴσον τε δεομένην σκυτέων
 τε καὶ γεωργῶν. Τὸ δὲ προπολεμοῦν οὐ πρότερον ἀπο-¹³
 δίδωσι μέρος πρὶν ἢ τῆς χώρας αὐξομένης καὶ τῆς τῶν πλη-
 σίων ἑαπτομένης εἰς πόλεμον καταστῶσιν. Ἀλλὰ μὴν καὶ
 ἐν τοῖς^h τέτταρσι καὶ τοῖς ὅποσοις οὖν κοινωνοῖς ἀναγκαῖον
 εἶναιⁱ τινὰ τὸν ἀποδώσοντα καὶ κρινοῦντα τὸ δίκαιον. Εἴπερ¹⁴
 οὖν καὶ ψυχὴν ἅν τις θείῃ ζῶον μόριον μᾶλλον ἢ σῶμα, καὶ
 πόλεωι τὰ τοιαῦτα μᾶλλον θετέον τῶν εἰς τὴν ἀναγκαίαν
 χρῆσιν συντεινόντων, τὸ πολεμικὸν καὶ τὸ μετέχον δικαιο-
 σύνης δικαστικῆς, πρὸς δὲ τούτοις τὸ βουλευόμενον, ὅπερ
 ἐστὶ συνέσεως πολιτικῆς ἔργον. Καὶ ταῦτ' εἴτε κεχωρισμέ-¹⁵
 νως ὑπάρχει τισὶν εἴτε τοῖς αὐτοῖς, οὐθὲν διαφέρει πρὸς τὸν
 λόγον· καὶ γὰρ ὀπλιτεύειν καὶ γεωργεῖν συμβαίνει τοῖς
 αὐτοῖς πολλάκις. Ὡστε εἴπερ καὶ ταῦτα καὶ ἐκεῖνα θετέα
 μόρια τῆς πόλεως, φανερόν ὅτι τό γε ὀπλιτικὸν ἀναγκαῖον
 ἐστὶ μόριον τῆς πόλεως. Ἐβδομον δὲ τὸ ταῖς οὐσίαις κλει-
 τουργοῦν, ὃ καλοῦμεν εὐπόρους. Ὅγδοον δὲ τὸ δημιουρ-¹⁶

^ε ἑαπτομένων Ib. ^h τέσσαρσι Ib. ⁱ τινὰ om. Qb.Vb. ^k λειτουργῶν Qb.Vb.

- γικόν καὶ τὸ περὶ τὰς ἀρχὰς λειτουργοῦν, εἴπερ ἄνευ ἀρχόν-
των ἀδύνατον εἶναι πόλιν. Ἀναγκαῖον οὖν εἶναι τινας τοὺς
δυναμένους ἄρχειν καὶ λειτουργοῦντας ἢ συνεχῶς ἢ κατὰ
17 μέρος τῇ πόλει ταύτην τὴν λειτουργίαν. Λοιπὰ δὲ περὶ ὧν
τυγχάνομεν διωρικότες ἀρτίως, τὸ βουλευόμενον καὶ κρίνον
περὶ τῶν δικαίων τοῖς ἀμφισβητοῦσιν. Εἴπερ οὖν ταῦτα δεῖ
γενέσθαι ταῖς πόλεσι καὶ καλῶς γίνεσθαι καὶ δικαίως, ἀναγ-
18 καῖον καὶ μετέχοντας εἶναι τινας ἀρετῆς τῶν πολιτικῶν. Τὰς
μὲν οὖν ἄλλας δυνάμεις τοῖς αὐτοῖς ὑπάρχειν ἐνδέχεσθαι δο-
κεῖ πολλοῖς, οἷον τοὺς αὐτοὺς εἶναι ¹ τοὺς προπολεμοῦντας
καὶ γεωργοῦντας καὶ τεχνίτας, ἔτι δὲ τοὺς βουλευομένους τε
καὶ κρίνοντας· ἀντιποιοῦνται δὲ καὶ τῆς ἀρετῆς ² πάντες, καὶ
τὰς πλείους ³ ἀρχὰς ἄρχειν οἴονται δύνασθαι. Ἀλλὰ
19 πένεσθαι καὶ πλουτεῖν τοὺς αὐτοὺς ἀδύνατον. Διὸ ταῦτα
μέρη μάλιστα εἶναι δοκεῖ πόλεως, οἱ εὗποροι καὶ οἱ ἄποροι.
Ἔτι δὲ διὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοὺς μὲν ὀλίγους εἶναι τοὺς
δὲ πολλούς, ταῦτα ἐναντία μέρη φαίνεται τῶν τῆς πόλεως
μορίων. Ὡστε καὶ τὰς πολιτείας κατὰ τὰς ὑπεροχὰς τού-
των καθιστᾶσι, καὶ δύο πολιτεῖαι δοκοῦσιν εἶναι, δημοκρα-
τία καὶ ὀλιγαρχία.
- 20 Ὅτι μὲν οὖν εἰσὶ πολιτεῖαι πλείους, καὶ διὰ τίνας αἰτίας,
εἴρηται πρότερον ὅτι ὃ ἐστὶ καὶ δημοκρατίας εἶδη πλείω
καὶ ὀλιγαρχίας, λέγωμεν. Φανερόν δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν
21 εἰρημένων. Εἶδη γὰρ πλείω τοῦ τε δήμου καὶ τῶν λεγο-
μένων γνωρίμων ἐστίν, οἷον δήμου μὲν εἶδη ἐν μὲν οἱ γεωργοί,
ἕτερον δὲ τὸ περὶ τὰς τέχνας, ἄλλο δὲ τὸ ἀγοραῖον τὸ περὶ
ὤνῃν καὶ πρᾶσιν ὁ διατρίβον, ἄλλο δὲ τὸ περὶ θάλατταν, καὶ
τούτου τὸ μὲν πολεμικόν, τὸ δὲ χρηματιστικόν, τὸ δὲ πορ-
θμευτικόν, τὸ δὲ ἀλιευτικόν (πολλαχού γὰρ ἕκαστα τούτων
πολύοχλα, οἷον ἀλιεῖς μὲν ἐν Τάραντι καὶ Βυζαντίῳ, τριη-
ρικὸν δὲ Ἀθήνῃσιν, ἐμπορικὸν δὲ ἐν Αἰγίνῃ καὶ Χίῳ, ⁴ πορ-

¹ τοὺς ante προπολεμοῦντας om. Q^b. V^b. ² πάντες om. I^b. ³ ἀρ-
χὰς om. Q^b. V^b. ⁴ [διατρίβον] ὑγορεῖον Q^b. P περὶ τὴν θάλατταν I^b.
4 πορθμικόν I^b. Q^b. V^b.

θμευτικὸν ἐν Τενέδῳ), πρὸς δὲ τούτοις τὸ χερνητικὸν καὶ τὸ μικρὰν ἔχον οὐσίαν ὥστε μὴ δύνασθαι σχολάζειν, ἔτι τὸ μὴ ἐξ ἀμφοτέρων πολιτῶν ἐλεύθερον, καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἑτέρου πλήθους εἶδος. Τῶν δὲ γνωρίμων πλοῦτος; εὐγένεια, 22 ἀρετή, παιδεία, καὶ τὰ τούτοις λεγόμενα κατὰ τὴν αὐτὴν διαφοράν. Δημοκρατία μὲν οὖν ἐστὶ πρώτη μὲν ἢ λεγομένη μάλιστα κατὰ τὸ ἴσον. Ἴσον γὰρ φησιν ὁ νόμος ὁ τῆς τοιαύτης δημοκρατίας τὸ μηδὲν μᾶλλον ὑπάρχειν τοὺς ἀπόρους ἢ τοὺς εὐπόρους, μηδὲ κυρίους εἶναι ὁποτέρουσούν, ἀλλ' ὁμοίους ἀμφοτέρους. Εἴπερ γὰρ ἐλευθερία μάλιστα[†] ἐστὶν ἐν 23 δημοκρατία, καθάπερ ὑπολαμβάνουσί τινες, καὶ ἰσότης, οὕτως ἂν εἴη μάλιστα, κοινωνούντων ἀπάντων μάλιστα τῆς πολιτείας ὁμοίως. Ἐπεὶ δὲ πλείων ὁ δῆμος, κύριον δὲ τὸ δόξαν τοῖς πλείοσιν, ἀνάγκη[‡] δημοκρατίαν εἶναι ταύτην. Ἐν μὲν 24 οὖν εἶδος δημοκρατίας τοῦτο, ἄλλο δὲ τὸ τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τιμημάτων εἶναι, βραχέων δὲ τούτων ὄντων[§] δεῖ δὲ τῷ κτωμένῳ ἐξουσίαν εἶναι μετέχειν, καὶ τὸν ἀποβάλλοντα μὴ μετέχειν. Ἔτερον εἶδος δημοκρατίας τὸ μετέχειν ἅπαντας τοὺς πολίτας ὅσοι ἀνυπεύθυνοι, ἄρχειν δὲ τὸν νόμον. Ἔτερον δὲ 25 εἶδος δημοκρατίας τὸ πᾶσι μετεῖναι τῶν ἀρχῶν, ἐὰν μόνον ἢ πολίτης, ἄρχειν δὲ τὸν νόμον. Ἔτερον εἶδος δημοκρατίας τὰλλα μὲν εἶναι ταῦτά, κύριον δ' εἶναι τὸ πλῆθος καὶ μὴ τὸν νόμον· τοῦτο δὲ γίνεται, ὅταν τὰ ψηφίσματα κύρια ἢ ἄλλα μὴ ὁ νόμος. Συμβαίνει δὲ τοῦτο διὰ τοὺς δημαγωγούς. Ἐν 26 μὲν γὰρ ταῖς κατὰ νόμον δημοκρατουμέναις οὐ γίνεται δημαγωγός, ἀλλ' οἱ βέλτιστοι τῶν πολιτῶν εἰσὶν ἐν προεδρίᾳ· ὅπου δ' οἱ νόμοι μὴ εἰσι κύριοι, ἐνταῦθα γίνονται δημαγωγοί. Μόναρχος γὰρ ὁ δῆμος γίνεται, σύνθετος εἰς ἐκ πολλῶν· οἱ γὰρ πολλοὶ κύριοί εἰσιν οὐχ ὥς ἕκαστος ἀλλὰ πάντες. Ὀμηρος δὲ ποῖαν λέγει οὐκ ἀγαθὸν εἶναι πολυκοιρανίην, 27 πότερον ταύτην ἢ ὅταν πλείους ὣσιν οἱ ἄρχοντες ὥς ἕκαστος, ἀδηλον. Ὁ δ' οὖν τοιοῦτος δῆμος, ἄτε μόναρχος ὢν, ζητεῖ

[†] δημοκρατία—εἶδος om. Ib.
om. Ib.

[§] κταμένο Vb.

[‡] ἔτερον—μετέχειν

μοναρχεῖν διὰ τὸ μὴ ἄρχεσθαι ὑπὸ νόμου, καὶ γίνεται δεσπο-
 τικός, ὥστε οἱ κόλακες ἔντιμοι· καὶ ἔστιν ὁ τοιοῦτος δῆμος
 28 ἀνάλογον τῶν μοναρχιῶν τῇ τυραννίδι. Διὸ καὶ τὸ ἦθος
 τὸ αὐτό, καὶ ἄμφω δεσποτικά τῶν βελτιόνων, καὶ τὰ ψη-
 φίσματα ὥσπερ ἐκεῖ τὰ ἐπιτάγματα, καὶ ὁ δημαγωγὸς καὶ
 ὁ κόλαξ οἱ αὐτοὶ καὶ ἀνάλογον· ^π καὶ μάλιστα δ' ἐκά-
 29 τεροι ^κπαρ' ἐκατέροις ἰσχύουσιν, οἱ μὲν κόλακες παρὰ τυράν-
 νοις, οἱ δὲ δημαγωγοὶ παρὰ τοῖς δῆμοις τοῖς τοιούτοις. Αἰ-
 τιοὶ δ' εἰσὶ τοῦ εἶναι τὰ ψηφίσματα κύρια ἀλλὰ μὴ τοὺς
 νόμους οὗτοι, πάντα ἀνάγοντες εἰς τὸν δῆμον· συμβαίνει γὰρ
 αὐτοῖς γίνεσθαι μεγάλοις διὰ τὸ τὸν μὲν δῆμον ^γ πάντων
 εἶναι κύριον, τῆς δὲ τοῦ δῆμου δόξης τούτους· πείθεται γὰρ
 30 τὸ πλῆθος τούτοις. Ἔτι δ' οἱ ταῖς ἀρχαῖς ἐγκαλοῦντες τὸν
 δῆμόν φασι δεῖν κρίνειν· ὁ δὲ ἀσμένως δέχεται τὴν πρόκλη-
 σιν, ὥστε καταλύνονται πᾶσαι αἱ ἀρχαί. Εὐλόγως δὲ ἂν
 δόξειεν ἐπιτιμᾶν ὁ φάσκων τὴν τοιαύτην εἶναι δημοκρατίαν
 οὐ πολιτείαν· ὅπου γὰρ μὴ νόμοι ἄρχουσιν, οὐκ ἔστι πολι-
 31 τεία. Δεῖ γὰρ τὸν μὲν νόμον ἄρχειν πάντων, τῶν δὲ καθ'
 ἕκαστα τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν πολιτείαν κρίνειν. Ὡστ' εἴπερ
 ἐστὶ δημοκρατία μία τῶν πολιτειῶν, φανερόν ὡς ἡ τοιαύτη
 κατάστασις, ἐν ᾗ ψηφίσμασι πάντα διοικεῖται, οὐδὲ δημο-
 κρατία κυρίως· οὐδὲν γὰρ ἐνδέχεται ψήφισμα εἶναι καθόλου.
 Τὰ μὲν οὖν τῆς δημοκρατίας εἶδη διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦ-
 τον.

5 Ὀλιγαρχίας δὲ εἶδη, ἐν μὲν τὸ ἀπὸ τιμημάτων εἶναι τὰς
 ἀρχὰς τηλικούτων ὥστε τοὺς ἀπόρους μὴ μετέχειν πλείους
 ὄντας, ἐξεῖναι δὲ τῷ κτωμένῳ μετέχειν τῆς πολιτείας. Ἄλλο
 δέ, ὅταν ἀπὸ τιμημάτων ^κ μακρῶν ὧσιν αἱ ἀρχαὶ καὶ αἰρῶν-
 ται αὐτοὶ τοὺς ἐλλείποντας. Ἄν μὲν οὖν ἐκ πάντων τούτων
 τοῦτο ποιῶσι, δοκεῖ τοῦτ' εἶναι μᾶλλον ἀριστοκρατικόν, εἰ
 2 δὲ ἐκ τινῶν ἀφωρισμένων, ὀλιγαρχικόν. Ἔτερον εἶδος ὀλι-
 γαρχίας, ὅταν παῖς ἀντὶ πατρὸς εἰσῇ. Τέταρτον δ', ὅταν

^π καὶ ante μάλιστα om. Q^b.V^b. ^κ παρ' om. I^b.V^b, παρ' ἐκατέροις
 om. Q^b. ^γ πάντων om. Q^b.V^b. ^κ μακρῶν codices.

ὑπάρχει τό τε ὡν λεχθέν καὶ ἄρχη μὴ ὁ νόμος ἀλλ' οἱ ἄρχοντες. Καὶ ἔστιν ἀντίστροφος αὕτη ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις ὥσπερ ἡ τυραννὶς ἐν ταῖς μοναρχίαις καὶ περὶ ἧς τελευταίας^α εἶπαμεν δημοκρατίας ἐν ταῖς δημοκρατίαις^β καὶ καλοῦσι δὴ τὴν τοιαύτην ὀλιγαρχίαν δυναστείαν.

ἽΟλιγαρχίας μὲν οὖν εἶδη τοσαῦτα καὶ δημοκρατίας. Οὐ³ δεῖ δὲ λανθάνειν ὅτι πολλαχοῦ συμβέβηκεν ὥστε τὴν μὲν πολιτείαν τὴν κατὰ τοὺς νόμους μὴ δημοτικὴν εἶναι, διὰ δὲ τὸ ἦθος καὶ τὴν ἀγωγὴν πολιτεύεσθαι δημοτικῶς, ὁμοίως δὲ πάλιν παρ' ἄλλοις τὴν μὲν κατὰ^β τοὺς νόμους εἶναι πολιτείαν δημοτικωτέραν, τῇ δ' ἀγωγῇ καὶ τοῖς ἔθεσιν ὀλιγαρχεῖσθαι μᾶλλον. Συμβαίνει δὲ τοῦτο μάλιστα μετὰ τὰς⁴ μεταβολὰς τῶν πολιτειῶν· οὐ γὰρ εὐθὺς μεταβαίνουνσιν, ἀλλ' ἀγαπῶσι τὰ πρῶτα μικρὰ πλεονεκτοῦντες παρ' ἀλλήλων, ὥσθ' οἱ μὲν νόμοι διαμένουσιν οἱ προὔπαρχοντες, κρατοῦσι δ' οἱ μεταβάλλοντες τὴν πολιτείαν.

ἽΟτι δ' ἐστὶ τοσαῦτα εἶδη δημοκρατίας καὶ ὀλιγαρχίας,⁶ ἐξ αὐτῶν τῶν εἰρημένων φανερόν ἐστιν. ἽΑνάγκη γὰρ ἡ πάντα τὰ εἰρημένα μέρη τοῦ δήμου κοινωνεῖν τῆς πολιτείας, ἡ τὰ μὲν τὰ δὲ μή. ώΟταν μὲν οὖν τὸ γεωργικὸν καὶ τὸ κε-²κτημένον μετρίαν οὐσίαν κύριον ἢ τῆς πολιτείας, πολιτεύονται κατὰ νόμους· ἔχουσι γὰρ ἐργαζόμενοι ζῆν, οὐ δύνανται δὲ σχολάζειν, ὥστε τὸν νόμον ἐπιστήσαντες ἐκκλησιάζουσι τὰς ἀναγκαίας ἐκκλησίας· τοῖς δὲ ἄλλοις μετέχειν ἔξεστιν, ὅταν κτήσωνται τὸ τίμημα τὸ διωρισμένον ὑπὸ τῶν νόμων.³ [Διὸ³ πᾶσι τοῖς κτωμένοις ἔξεστι μετέχειν.] ώΟλος μὲν γὰρ τὸ μὲν μὴ ἐξεῖναι πᾶσιν ὀλιγαρχικόν, τὸ δὲ δὴ ἐξεῖναι σχολάζειν ἀδύνατον μὴ προσόδων οὐσῶν. Τοῦτο μὲν οὖν εἶδος ἐν δημοκρατίας, διὰ ταύτας τὰς αἰτίας, ἕτερον δὲ εἶδος διὰ τὴν ἐχομένην αἴρεσιν· ἔστι γὰρ καὶ πᾶσιν ἐξεῖναι τοῖς ἀνυπεθύνοις κατὰ τὸ γένος, μετέχειν μέντοι⁴ δυναμένοις σχολάζειν. Διόπερ ἐν τῇ τοιαύτῃ δημοκρατίᾳ οἱ νόμοι ἄρχουσι,⁴

^α εἶπαμεν Qb. ^β τοὺς om. Qb.Vb. ^γ διὸ—μετέχειν om. Ib.Qb.Vb.
^δ δυναμένους Ib.

διὰ τὸ μὴ εἶναι πρόσσοδον. Τρίτον δ' εἶδος τὸ πᾶσιν ἐξεῖναι,
 ὅσοι ἂν ἐλεύθεροι ᾖσι, μετέχουν τῆς πολιτείας, μὴ μέντοι
 μετέχουν διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν, ὥστ' ἀναγκαῖον καὶ
 5 ἐν ταύτῃ ἄρχειν τὸν νόμον. Τέταρτον δὲ εἶδος δημοκρατίας
 ἡ τελευταία τοῖς χρόνοις ἐν ταῖς πόλεσι γεγεννημένη. Διὰ
 γὰρ τὸ μείζους γεγονέναι πολὺ τὰς πόλεις τῶν ἐξ ὑπαρχῆς
 καὶ προσόδων ἢ ὑπάρχειν εὐπορίας, μετέχουσι μὲν πάντες τῆς
 πολιτείας διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πλήθους, κοινωνοῦσι δὲ καὶ
 πολιτεύονται διὰ τὸ δύνασθαι σχολάζειν καὶ τοὺς ἀπόρους
 6 λαμβάνοντας μισθόν. Καὶ μάλιστα δὲ σχολάζει τὸ τοιοῦ-
 τον πλήθος· οὐ γὰρ ἐμποδίζει αὐτοὺς οὐθέν ἢ τῶν ἰδίων ἐπι-
 μέλεια, τοὺς δὲ πλουσίους ἐμποδίζει, ὥστε πολλάκις οὐ κοι-
 νωνοῦσι τῆς ἐκκλησίας ἢ οὐδὲ τοῦ δικάζειν. Διὸ γίνεται τὸ
 τῶν ἀπόρων πλήθος κύριον τῆς πολιτείας, ἀλλ' οὐχ οἱ νόμοι.
 7 Τὰ μὲν οὖν τῆς δημοκρατίας εἶδη τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα διὰ
 ταύτας τὰς ἀνάγκας ἐστίν· τὰ δὲ τῆς ὀλιγαρχίας, ὅταν μὲν
 πλείους ἔχωσιν οὐσίαν, ἐλάττω δὲ καὶ μὴ πολλὴν λίαν, τὸ
 τῆς πρώτης ὀλιγαρχίας εἶδος ἐστίν· ποιοῦσι γὰρ ἐξουσίαν
 8 μετέχουν τῷ κτωμένῳ. Καὶ διὰ τὸ πλήθος εἶναι τῶν μετε-
 χόντων τοῦ πολιτεύματος ἀνάγκη μὴ τοὺς ἀνθρώπους ἀλλὰ
 τὸν νόμον εἶναι κύριον· ὅσῳ γὰρ ἂν πλείον ἀπέχωσι τῆς
 μοναρχίας, καὶ μήτε τοσαύτην ἔχωσιν οὐσίαν ὥστε σχολάζ-
 9 εῖναι ἀμελοῦντας, μήθ' οὕτως ὀλίγην ὥστε τρέφεσθαι ἀπὸ
 τῆς πόλεως, ἀνάγκη τὸν νόμον ἀξιοῦν αὐτοῖς ἄρχειν, ἀλλὰ
 9 μὴ αὐτούς. Ἐὰν δὲ δὴ ἐλάττους ᾖσιν οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες
 8 ἢ οἱ τὸ πρότερον, πλείω δέ, τὸ τῆς δευτέρας ὀλιγαρχίας
 γίνεται εἶδος· μᾶλλον γὰρ ἰσχύοντες πλεονεκτεῖν ἀξιούσιν.
 Διὸ αὐτοὶ μὲν αἰροῦνται ἐκ τῶν ἄλλων τοὺς εἰς τὸ πολίτευμα
 βαδίζοντας, διὰ ἢ δὲ τὸ μήπω οὕτως ἰσχυροὶ εἶναι ὥστ' ἄνευ
 10 νόμου ἄρχειν, τὸν νόμον τίθενται τοιοῦτον. Ἐὰν δ' ἐπι-
 τείνωσι τῷ ἐλάττονες ὄντες μείζονας οὐσίας ἔχειν, ἡ τρίτη
 ἐπίδοσις γίνεται τῆς ὀλιγαρχίας, τὸ δὲ αὐτῶν μὲν τὰς ἀρ-

^e ὑπάρχειν om. Ib. ^f οὕτως codices. ^g ἢ οἱ γρ. Qb, εἰ μὲν Ib. Qb. Vb.
 ἢ δὲ om. Ib. Vb.

χὰς ἔχειν, κατὰ νόμον δὲ τὸν κελεύοντα τῶν τελευτώντων διαδέχσθαι τοὺς υἱεῖς. Ὅταν δὲ ἤδη πολὺ ὑπερτείνωσι ταῖς οὐσίαις καὶ ταῖς πολυφιλίαις, ἐγγὺς ἡ τοιαύτη δυναστεία μοναρχίας ἐστίν, καὶ κύριοι γίνονται οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' οὐχ ὁ νόμος· καὶ τὸ τέταρτον εἶδος τῆς ὀλιγαρχίας τοῦτ' ἐστίν, ἀντίστροφον τῷ τελευταίῳ τῆς δημοκρατίας.

Ἔτι δ' εἰσὶ δύο πολιτεῖαι παρὰ δημοκρατίαν τε καὶ ὀλι- 7
γαρχίαν, ὧν τὴν μὲν ἑτέραν λέγουσιν τε πάντες καὶ εἶρηται τῶν τεττάρων πολιτειῶν εἶδος ἓν· λέγουσι δὲ τέτταρας μοναρχίαν, ὀλιγαρχίαν, δημοκρατίαν, τέταρτον δὲ τὴν καλουμένην ἰστροκρατίαν· πέμπτη δ' ἐστὶν ἡ προσαγορεύεται τὸ κοινὸν ὄνομα πασῶν (πολιτεῖαν γὰρ καλοῦσιν), ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ πολλάκις γίνεσθαι λανθάνει τοὺς πειρωμένους ἀριθμεῖν τὰ τῶν πολιτειῶν εἶδη, καὶ χρῶνται ταῖς τέτταρσι μόνον, ὥσπερ Πλάτων ἐν ταῖς πολιτείαις. Ἀριστοκρατίαν 2
μὲν οὖν καλῶς ἔχει καλεῖν περὶ ἧς διήλθομεν ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις· τὴν γὰρ ἐκ τῶν ἀρίστων ἀπλῶς κατ' ἀρετὴν πολιτεῖαν, καὶ μὴ πρὸς ὑπόθεσιν τινα ἀγαθῶν ἀνδρῶν, μόνην δίκαιον προσαγορεύειν ἰστροκρατίαν. Ἐν μόνῃ γὰρ ἀπλῶς ὁ αὐτὸς ἀνὴρ καὶ πολίτης ἀγαθὸς ἐστίν· οἱ δ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἀγαθοὶ πρὸς τὴν πολιτεῖαν εἰσὶ τὴν αὐτῶν. Οὐ μὲν ἀλλ' 3
εἰσὶ τινες αἱ πρὸς τε τὰς ὀλιγαρχουμένας ἔχουσι διαφοράς, καὶ καλοῦνται ἰστροκρατεῖαι, καὶ πρὸς τὴν καλουμένην πολιτεῖαν, ὅπου γε μὴ μόνον πλουτίνδην ἀλλὰ καὶ ἰσρίνδην αἰροῦνται τὰς ἀρχάς. Αὕτη ἡ πολιτεία διαφέρει τε ἀμφοῖν καὶ ἰστροκρατικὴ καλεῖται. Καὶ γὰρ ἐν ταῖς μὴ ποιουμέναις 4
κοινὴν ἐπιμέλειαν ἀρετῆς εἰσὶν ὁμοῦς τινες οἱ εὐδοκίμου-
τες καὶ δοκοῦντες εἶναι ἐπιεικεῖς. Ὅπου οὖν ἡ πολιτεία βλέπει εἰς τε πλοῦτον καὶ ἀρετὴν καὶ δῆμον, οἶον ἐν Καρχηδόνι, αὕτη ἰστροκρατικὴ ἐστίν· καὶ ἐν αἷς εἰς τὰ δύο μόνον, οἶον ἡ Λακεδαιμονίων εἰς ἀρετὴν τε καὶ δῆμον, καὶ ἔστι μίξις τῶν δύο τούτων, δημοκρατίας τε καὶ ἀρετῆς. Ἀρι- 5

ⁱ ἰστροκρατεῖαν V^b. et mox sect. 2. post προσαγορεύειν. ^k ἔχει καλεῖν] ἔχων Q^b.V^b. ^l τὴν post πρὸς om. Q^b.U^b.V^b. ^m καρχηδόνι U^b.

στοκρατίας μὲν οὖν παρὰ τὴν πρώτην ^α τὴν ἀρίστην πολιτείαν ταῦτα δύο εἶδη· καὶ τρίτον ὅσαι τῆς καλουμένης πολιτείας ῥέπουσι πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν μᾶλλον.

- 8 Λοιπὸν δ' ἐστὶν ἡμῖν περὶ τε τῆς νομιζομένης πολιτείας εἰπεῖν καὶ περὶ τυραννίδος· ἐτάξαμεν δ' οὕτως οὐκ οὖσαν οὔτε ταύτην παρέκβασιν οὔτε τὰς ἄρτι ῥηθείσας ἀριστοκρατίας, ὅτι τὸ μὲν ἀληθὲς πᾶσαι διημαρτήκασι τῆς ὀρθοτάτης πολιτείας, ἔπειτα καταριθμούνται μετὰ τούτων, εἰσὶ τ' αὐτῶν αὗται παρεκβάσεις, ὥσπερ ἐν τοῖς κατ' ἀρχὴν εἵπομεν. Τελευταῖον δὲ περὶ τυραννίδος εὐλογὸν ἐστὶ ποιήσασθαι μνηΐαν διὰ τὸ πασῶν ἥκιστα ταύτην εἶναι πολιτείαν, ἡμῖν δὲ τὴν μέθοδον εἶναι περὶ πολιτείας. Δι' ἣν μὲν οὖν αἰτίαν τέτακται τὸν τρόπον τοῦτον, εἴρηται· νῦν δὲ δεικτέον ἡμῖν περὶ πολιτείας. Φανερωτέρα γὰρ ὁ δύναμις αὐτῆς διωρισμένων τῶν περὶ ὀλιγαρχίας καὶ δημοκρατίας. "Ἐστὶ γὰρ ἡ πολιτεία ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν μίξις ὀλιγαρχίας καὶ δημοκρατίας, εἰώθασι δὲ καλεῖν τὰς μὲν ἀποκλινούσας ὡς πρὸς τὴν δημοκρατίαν πολιτείας, τὰς δὲ πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν μᾶλλον ἀριστοκρατίας διὰ τὸ μᾶλλον ἀκολουθεῖν παιδείαν καὶ εὐγένειαν τοῖς εὐπορωτέροις. "Ἐτι δὲ δοκοῦσιν ἔχειν οἱ εὐποροὶ ὧν ἕνεκεν οἱ ἀδικοῦντες ἀδικοῦσιν· ὅθεν καὶ καλοὺς ἀγαθοὺς καὶ γνωρίμους τούτους προσαγορεύουσιν. "Ἐπεὶ οὖν ἡ ἀριστοκρατία βούλεται τὴν ὑπεροχὴν ἀπονέμειν τοῖς ἀρίστοις τῶν πολιτῶν, καὶ τὰς ὀλιγαρχίας εἶναί φασιν ἐκ τῶν καλῶν καγαθῶν μᾶλλον. Δοκεῖ δ' εἶναι τῶν ἀδυνάτων τὸ μὴ εὐνομεῖσθαι τὴν ἀριστοκρατουμένην πόλιν, ἀλλὰ πονηροκρατουμένην, ὁμοίως δὲ καὶ ἀριστοκρατεῖσθαι τὴν μὴ εὐνομουμένην. Οὐκ ἔστι δὲ εὐνομία τὸ εὖ κεῖσθαι τοὺς νόμους, μὴ πείθεσθαι 6 δέ. Διὸ μίαν μὲν εὐνομίαν ὑποληπτέον εἶναι τὸ πείθεσθαι τοῖς κειμένοις νόμοις, ἐτέραν δὲ τὸ καλῶς κεῖσθαι τοὺς νόμους οἷς ἐμμένουσιν· ἔστι γὰρ πείθεσθαι καὶ κακῶς κειμένοις. Τοῦτο δ' ἐνδέχεται διχῶς· ἢ γὰρ τοῖς ἀρίστοις τῶν ἐνδεχο-

^α τὴν post πρώτην om. U^b.

μένων αὐτοῖς, ἢ τοῖς ἀπλῶς ἀρίστοις. Δοκεῖ δὲ ἀριστοκρα- 7
 τία μὲν εἶναι μάλιστα τὸ τὰς τιμὰς νενεμηῆσθαι κατ' ἀρετὴν
 ἀριστοκρατίας μὲν γὰρ ὄρος ἀρετῆς, ὀλιγαρχίας δὲ πλοῦτος,
 δήμου δ' ἐλευθερία· τὸ δ' ὅτι ἂν δόξῃ τοῖς πλείοσιν, ἐν πά-
 σαις ὑπάρχει· καὶ γὰρ ἐν ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν ἀριστοκρατίᾳ
 καὶ ἐν δήμοις, ὅτι ἂν δόξῃ τῷ πλείονι μέρει τῶν μετεχόντων
 τῆς πολιτείας, τοῦτ' ἐστὶ κύριον. Ἐν μὲν οὖν ταῖς πλεί- 8
 σταις πόλεσι τὸ τῆς πολιτείας εἶδος καλεῖται· μόνον γὰρ ἡ
 μῖξις στοχάζεται τῶν εὐπόρων καὶ τῶν ἀπόρων πλούτου καὶ
 ἐλευθερίας· σχεδὸν γὰρ παρὰ τοῖς πλείστοις οἱ εὐποροὶ τῶν
 • καλῶν καὶ ἀγαθῶν δοκοῦσι κατέχειν ὁ χώραν. Ἐπεὶ δὲ τρία 9
 ἐστὶ τὰ ἀμφισβητούμενα τῆς ἰσότητος τῆς πολιτείας, ἐλευ-
 θερία πλοῦτος ἀρετῆς (τὸ γὰρ τέταρτον, ὃ καλοῦσιν εὐγέ-
 νειαν, ἀκολουθεῖ τοῖς δυσὶν· ἡ γὰρ εὐγένειά ἐστιν ἀρχαῖος
 πλοῦτος ⁹ καὶ ἀρετῆς), φανερόν ἐστι τὴν μὲν τοῖν δυοῖν μίξιν,
 τῶν εὐπόρων καὶ τῶν ἀπόρων, πολιτείαν λεκτέον, τὴν δὲ τῶν
 τριῶν ἀριστοκρατίαν μάλιστα τῶν ἄλλων παρὰ τὴν ἀληθινὴν
 καὶ πρώτην. Ὅτι μὲν οὖν ἐστὶ καὶ ἕτερα πολιτείας εἶδη 10
 παρὰ μοναρχίαν τε καὶ δημοκρατίαν καὶ ὀλιγαρχίαν, εἶρηται,
 καὶ ποῖα ταῦτα, καὶ τί διαφέρουσιν ἀλλήλων αἱ τ' ἀριστο-
 κρατίαι καὶ αἱ πολιτεῖαι τῆς ἀριστοκρατίας, καὶ ὅτι οὐ πόρρω
 αὐταὶ ἀλλήλων, φανερόν.

Τίνα δὲ τρόπον γίνεται παρὰ δημοκρατίαν καὶ ὀλιγαρ- 9
 χίαν ἡ καλουμένη πολιτεία, καὶ πῶς αὐτὴν δεῖ καθιστάναι,
 λέγωμεν ἐφεξῆς τοῖς εἰρημένοις. Ἀμα δὲ δῆλον ἔσται καὶ
 οἷς ὀρίζονται τὴν δημοκρατίαν καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν· ληπτέον
 γὰρ τὴν τούτων διαίρεσιν, εἴτα ἐκ τούτων ἀφ' ἐκάτερας ὥσ-
 περ σύμβολον λαμβάνοντας συνθετέον. Εἰσὶ δὲ ὅροι τρεῖς, 1
 τῆς συνθέσεως καὶ μίξεως. Ἡ γὰρ ἀμφοτέρα ληπτέον ὧν
 ἐκάτεραι νομοθετοῦσιν, οἷον περὶ τοῦ δικάζειν. Ἐν μὲν γὰρ
 ταῖς ὀλιγαρχίαις τοῖς εὐπόροις ζῆμίαν τάττουσιν, ἂν μὴ δι-
 κάζωσι, τοῖς δ' ἀπόροις οὐδένα μισθόν, ¹ ἐν δὲ ταῖς δημοκρα-

⁹ χάριν pr. Ib. p τῆς om. Q^b. V^b. ⁹ καὶ ἡ ἀρετὴ Q^b. V^b. ¹ ἐν —
 μισθόν om. V^b.

τίας τοῖς μὲν ἀπόροις μισθόν, τοῖς δ' ἐπόροις οὐδεμίαν
 3 ζήμίαν. Κοινὸν δὲ καὶ μέσον τούτων ἀμφοτέρω ταῦτα· διὸ
 καὶ πολιτικόν· μέμικται γὰρ ἐξ ἀμφοῖν. Εἰς μὲν οὖν οὗτος
 τοῦ συνδυασμοῦ τρόπος, ἕτερος δὲ τὸ μέσον λαμβάνειν ὧν
 ἑκάτεροι τάττουσιν, οἷον ἐκκλησιάζειν οἱ μὲν ἀπὸ τιμήματος
 οὐθενὸς ἢ μικροῦ πάμπαν, οἱ δ' ἀπὸ μακροῦ τιμήματος· κοι-
 νὸν δέ γε οὐδέτερον, ἀλλὰ τὸ μέσον ἑκατέρου ⁸τιμήματος
 4 τούτων. Τρίτον δ' ἐκ δυοῖν ταγματόν, τὰ μὲν ἐκ τοῦ ὀλι-
 γαρχικοῦ νόμου, τὰ δ' ἐκ τοῦ δημοκρατικοῦ. Λέγω δ' οἷον
 δοκεῖ δημοκρατικὸν μὲν εἶναι τὸ κληρωτὰς εἶναι τὰς ἀρχάς,
 τὸ δ' αἰρετὰς ὀλιγαρχικόν, καὶ δημοκρατικὸν μὲν τὸ μὴ ἀπὸ
 5 τιμήματος, ὀλιγαρχικὸν δὲ τὸ ἀπὸ τιμήματος. Ἀριστο-
 κρατικὸν τοίνυν καὶ πολιτικὸν τὸ ἐξ ἑκατέρας ἑκάτερον λα-
 βεῖν, ἐκ μὲν τῆς ὀλιγαρχίας τὸ αἰρετὰς ποιεῖν τὰς ἀρχάς, ἐκ
 6 δὲ τῆς δημοκρατίας τὸ μὴ ἀπὸ τιμήματος. Ὁ μὲν οὖν τρό-
 πος τῆς μίξεως οὗτος, τοῦ δ' εὖ μεμίχθαι δημοκρατίαν καὶ
 ὀλιγαρχίαν ὅρος, ὅταν ἐνδέχεται λέγειν τὴν αὐτὴν πολιτείαν
 δημοκρατίαν καὶ ὀλιγαρχίαν· ὁ δὲ γὰρ ὅτι τοῦτο πάσχου-
 σιν οἱ λέγοντες διὰ τὸ μεμίχθαι καλῶς. Πέπονθε δὲ τοῦτο
 καὶ τὸ μέσον· ἐμφαίνεται γὰρ ἑκάτερον ἐν αὐτῇ τῶν ἄκρων.
 7 Ὅπερ συμβαίνει περὶ τὴν Λακεδαιμονίων πολιτείαν. Πολ-
 λοὶ γὰρ ἐγχειροῦσι λέγειν ὡς δημοκρατίας οὔσης διὰ τὸ
 δημοκρατικὰ πολλὰ τὴν τάξιν ἔχειν, οἷον πρῶτον τὸ περὶ
 τὴν τροφὴν τῶν παίδων· ὁμοίως γὰρ οἱ τῶν πλουσίων τρέ-
 φονται τοῖς τῶν πενήτων, καὶ παιδεύονται τὸν τρόπον τού-
 8 τον ὃν ἂν δύναιτο καὶ τῶν πενήτων οἱ παῖδες. Ὅμοίως δὲ
 καὶ ἐπὶ τῆς ἐχομένης ἡλικίας, καὶ ὅταν ἄνδρες γένωνται, τὸν
 αὐτὸν τρόπον· οὐδὲν γὰρ ⁹διάδηλος ὁ πλούσιος καὶ ὁ πένης.
 Οὕτω τὰ περὶ τὴν τροφὴν ταῦτα πᾶσιν ἐν τοῖς συσσιτίοις,
 καὶ τὴν ἐσθῆτα οἱ πλούσιοι τοιαύτην οἶαν ἂν τις παρασκευά-
 9σαι δύναιτο καὶ τῶν πενήτων ὅστισούν. Ἔτι ¹⁰τῇ δύο τὰς
 μεγίστας ἀρχάς τὴν μὲν αἰρεῖσθαι τὸν δῆμον, τῆς δὲ με-

⁸ τίμημα Q^b. ⁹ τὸ] τὸ μὴ V^b. ¹⁰ διάδηλος margo: vulgo ἀδελος.
¹¹ τῇ] τῶν I^b, V^b.

τέχειν· τοὺς μὲν γὰρ γέροντας αἰροῦνται, τῆς δ' ἐφορείας^α μετέχουσιν. Οἱ δ' ὀλιγαρχίαν διὰ τὸ πολλὰ ἔχειν ὀλιγαρχικά, οἷον τὸ πάσας αἰρετὰς εἶναι καὶ μηδεμίαν κληρωτήν, καὶ ὀλίγους εἶναι κυρίους θανάτου καὶ φυγῆς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά. Δεῖ δ' ἐν τῇ πολιτείᾳ τῇ μεμιγμένη καλῶς¹⁰ ἀμφοτέρα δοκεῖν εἶναι καὶ μηδέτερον, καὶ σώζεσθαι δι' αὐτῆς καὶ μὴ ἔξωθεν, καὶ δι' αὐτῆς μὴ τῷ πλείους ἔξωθεν εἶναι τοὺς βουλομένους (εἴη γὰρ ἂν καὶ ὕπονηρᾷ πολιτεία τοῦθ' ὑπάρχον) ἀλλὰ τῷ μὴ^δ ἂν βούλεσθαι πολιτείαν ἐτέραν μηθὲν τῶν τῆς πόλεως μορίων ὅλως. Τίνα μὲν οὖν τρόπον δεῖ καθιστάναι πολιτείαν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ὀνομαζομένας ἀριστοκρατίας, νῦν εἴρηται.

Περὶ^α δὲ τυραννίδος ἦν ἡμῖν λοιπὸν εἰπεῖν, οὐχ ὥς ἐνού-¹⁰ σης πολυλογίας περὶ αὐτήν, ἀλλ' ὅπως λάβῃ τῆς μεθόδου τὸ μέρος, ἐπειδὴ καὶ ταύτην τίθεμεν τῶν πολιτειῶν τι μέρος. Περὶ μὲν οὖν βασιλείας διωρίσαμεν ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις, ἐν οἷς περὶ τῆς μάλιστα λεγομένης βασιλείας ἐποιούμεθα τὴν σκέψιν, πότερον^β ἀσύμφορον ἢ συμφέρει ταῖς πόλεσιν, καὶ τίνα καὶ πόθεν δεῖ καθιστάναι, καὶ πῶς. Τυραν-¹ νίδος δ' εἶδη δύο μὲν διείλομεν ἐν οἷς περὶ βασιλείας ἐπεσκοπούμεν, διὰ τὸ τὴν δύναμιν ἐπαλλάττειν πῶς αὐτῶν καὶ πρὸς τὴν βασιλείαν, διὰ τὸ κατὰ νόμον εἶναι ἀμφοτέρας ταύτας^γ τὰς ἀρχάς· ἐν τε γὰρ τῶν βαρβάρων τισὶν αἰροῦνται ἀντοκράτορας μονάρχους, καὶ τὸ παλαιὸν ἐν τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἐγίγνοντό τινες^δ μόναρχοι τὸν τρόπον τοῦτον, οὓς ἐκάλουον αἰσυμνήτας. Ἐχουσι δὲ τινες πρὸς ἀλλή-³ λας αὐται διαφοράς. Ἦσαν δὲ διὰ μὲν τὸ κατὰ νόμον βασιλικαὶ καὶ διὰ τὸ μοναρχεῖν ἐκόντων, τυραννικαὶ δὲ διὰ τὸ δεσποτικῶς ἄρχειν κατὰ τὴν αὐτῶν γνώμην. Τρίτον δὲ εἶδος τυραννίδος, ἥπερ μάλιστ' εἶναι δοκεῖ τυραννίς, ἀντίστροφος οὕσα τῇ^ε παμβασιλείᾳ. Τοιαύτην δ' ἀναγκαῖον εἶναι τυραν-⁴

^α μετέχουσι om. Q^b.V^b.^γ ὑπονηρᾷ Q^b.V^b.^ζ τῷ τὸ I^b.Q^b.V^b.^α δὲ τῆς τυραννίδος ἦν ἡμῖν Q^b.^β ἀσύμφορος I^b.^γ τὰς om. Q^b.V^b.^δ μόναρχοι I^b, μοναρχοῶν Q^b.V^b.^ε βασιλεία Q^b.V^b.

νίδα τὴν μοναρχίαν, ἥτις ἀνυπεύθυνος [†] ἄρχει τῶν ὁμοίων καὶ βελτιόνων πάντων πρὸς τὸ σφέτερον αὐτῆς συμφέρον, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ τῶν ἀρχομένων. Διόπερ ἀκούσιος· [‡] οὐθεὶς γὰρ ἐκὼν ὑπομένει τῶν ἐλευθέρων τὴν τοιαύτην ἀρχήν. Τυραννίδος μὲν οὖν εἶδη ταῦτα καὶ τοσαῦτα διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας.

- 11 Τίς δ' ἀρίστη πολιτεία καὶ τίς ἄριστος βίος ταῖς πλείσταις πόλεσι καὶ τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων, μήτε πρὸς ἀρετὴν συγκρίνουσι τὴν ὑπὲρ τοὺς ἰδιώτας, μήτε πρὸς παιδείαν ^h ἢ φύσεως δεῖται καὶ χορηγίας τυχερᾶς, μήτε πρὸς πολιτείαν τὴν κατ' εὐχὴν γινομένην, ἀλλὰ βίον τε τὸν τοῖς πλείστοις κοινωνῆσαι δυνατόν καὶ πολιτείαν ἧς τὰς πλείστας πόλεις ἐνδέχεται μετασχεῖν. Καὶ γὰρ ἄς καλοῦσιν ἀριστοκρατίας, περὶ ὧν νῦν εἵπομεν, τὰ μὲν ἐξωτέρω πίπτουσι ταῖς πλείσταις τῶν πόλεων, τὰ δὲ γειτνιῶσι τῇ καλουμένῃ πολιτείᾳ· διὸ περὶ ἀμφοῖν ὡς μιᾶς λεκτέον. Ἡ δὲ δὴ κρίσις περὶ 3 ἀπάντων τούτων ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων ἐστίν. Εἰ γὰρ καλῶς ἐν τοῖς ἠθικοῖς εἶρηται τὸ τὸν εὐδαίμονα βίον εἶναι τὸν κατ' ἀρετὴν ἀνεμπόδιστον, μεσότητα δὲ τὴν ἀρετὴν, τὸν μέσον ἀναγκαῖον ¹ βίον εἶναι βέλτιστον, τῆς ἐκάστοις ἐνδεχομένης τυχεῖν μεσότητος. Τοὺς ^k δὲ αὐτοὺς τούτους ὄρους ἀναγκαῖον εἶναι καὶ πόλεως ἀρετῆς καὶ κακίας καὶ πολιτείας· 4 ἢ γὰρ πολιτεία βίος τίς ἐστι πόλεως. Ἐν ἀπάσαις δὴ ταῖς πόλεσιν ἐστὶ τρία μέρη τῆς πόλεως, οἱ μὲν εὐποροὶ σφόδρα, οἱ δὲ ἄποροὶ σφόδρα, οἱ δὲ τρίτοι οἱ μέσοι τούτων. Ἐπεὶ τοίνυν ὁμολογεῖται τὸ μέτριον ἄριστον καὶ τὸ μέσον, φανερόν ὅτι καὶ τῶν εὐτυχημάτων ἡ κτήσις ἡ μέση βελτίστη 5 πάντων· ῥάστη γὰρ τῷ λόγῳ πειθαρχεῖν. Ὑπέρκαλον δὲ ἢ ὑπερίσχυρον ἢ ὑπερευγενῆ ἢ ὑπερπλούσιον, ἢ τὰναντία τούτοις, ὑπέρπτωχον ἢ ὑπερασθενῆ καὶ σφόδρα ἄτιμον, χαλεπὸν τῷ λόγῳ ἀκολουθεῖν. Γίγνονται γὰρ οἱ μὲν ὑβρισταὶ καὶ μεγαλοπρόνηροι μᾶλλον, οἱ δὲ κακοῦργοι καὶ μικροπρόνηροι

[†] ἄρχη Vb. [‡] οὐθεὶς] εὐθὺς Vb. ^h ἢ] codices d. ¹ εἶναι βίον Qb.Vb. ^k γρ. καὶ χωρὶς τοῦ δέ margo Ib.

λίαν τῶν δ' ἀδικημάτων τὰ μὲν γίγνεται δι' ὕβριν, τὰ δὲ διὰ κακουργίαν. Ἔτι δ' ἥκισθ' οὗτοι φυλαρχοῦσι καὶ βουλ-
 αρχοῦσιν ταῦτα δ' ἀμφότερα βλαβερὰ ταῖς πόλεσιν. Πρὸς δὲ
 τοῦτοις οἱ μὲν ἐν ὑπεροχαῖς ¹ εὐτυχημάτων ὄντες, ἰσχύος
 καὶ πλούτου καὶ φίλων καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, ἄρ-
 χεσθαι οὔτε βούλονται οὔτε ἐπίστανται (καὶ τοῦτ' εὐθὺς
 οἰκοθεν ὑπάρχει παισὶν οὖσιν· διὰ γὰρ τὴν τρυφήν ³ οὐδ' ἐν
 τοῖς ² διδασκαλείοις ἄρχεσθαι σὺνηθες αὐτοῖς), οἱ δὲ καθ'
 ὑπερβολὴν ἐν ἐνδείᾳ τούτων ταπεινοὶ λίαν. Ὡσθ' οἱ μὲν γ'
 ἄρχειν οὐκ ἐπίστανται ἀλλ' ἄρχεσθαι δουλικὴν ἀρχήν, οἱ δ'
 ἄρχεσθαι μὲν οὐδεμιᾷ ἀρχῇ, ἄρχειν δὲ δεσποτικὴν ἀρχήν.
 Γίνεται οὖν καὶ δούλων καὶ δεσποτῶν ^ο πόλεις, ἀλλ' οὐκ ἐλευ-
 θέρων, καὶ τῶν μὲν φθονούντων τῶν δὲ καταφρονούντων.
 Ἄ πλείστον ἀπέχει φιλίας καὶ κοινωνίας πολιτικῆς· ἡ γὰρ
 κοινωνία φιλικόν· οὐδὲ γὰρ ὁδοῦ βούλονται κοινωνεῖν τοῖς
 ἐχθροῖς. Βούλεται δέ γε ἡ πόλις ἐξ ἴσων εἶναι καὶ ὁμοίων ⁸
 ὅτι μάλιστα, τοῦτο ^ρ δ' ὑπάρχει ⁹ μάλιστα τοῖς μέσοις· ὥστ'
 ἀναγκαῖον ἄριστα πολιτεῦσθαι ταύτην τὴν πόλιν ἐστὶν ἐξ
 ὧν φαμὲν φύσει τὴν σύστασιν εἶναι τῆς πόλεως. Καὶ σώ-
 ζονται δ' ἐν ταῖς πόλεσιν οὗτοι μάλιστα τῶν πολιτῶν. Οὔτε ⁹
 γὰρ αὐτοὶ τῶν ἀλλοτρίων ὥσπερ οἱ πένητες ἐπιθυμοῦσιν,
 οὔτε τῆς τούτων ἔτεροι, καθάπερ ^τ τῆς τῶν πλουσίων οἱ πένη-
 τες ἐπιθυμοῦσιν· καὶ διὰ τὸ μήτ' ἐπιβουλεύεσθαι μήτ' ἐπι-
 βουλεύειν ἀκινδύνως διάγουσιν. Διὰ τοῦτο καλῶς ἠῤῥατο
 Φωκυλίδης

πολλὰ μέσοισιν ἄριστα· μέσος ⁸ θέλω ἐν πόλει εἶναι.

Δῆλον ἄρα ὅτι καὶ ἡ κοινωνία ἡ πολιτικὴ ἀρίστη ἡ διὰ τῶν ¹⁰
 μέσων, καὶ τὰς τοιαύτας ἐνδέχεται εἶ πολιτεῦσθαι πόλεις ἐν
 αἷς δὴ πολὺ τὸ μέσον, καὶ κρεῖττον μάλιστα μὲν ἀμφοῖν, εἰ
 δὲ μή, θατέρου μέρους· προστιθέμενον γὰρ ποιεῖ ῥοπήν καὶ
 κωλύει γίνεσθαι τὰς ἐναντίας ὑπερβολάς. Διόπερ εὐτυχία ¹¹

¹ ἐντυχημάτων Vb. ³ οὐδὲν τοῖς Qb.Vb. ² διδασκαλείοις Ib, διδασκά-
 λοις Qb.Vb. ^ο μόλις Qb.Vb. ^ρ δ' om. Qb.Vb. ⁹ μάλιστα om. Qb.
^τ τῆς ante τῶν om. Qb. ⁸ θέλων Ib.Vb.

μεγίστη τοὺς πολιτευομένους οὐσίαν ἔχειν μέσση καὶ ἱκανήν,
 ὥς ὅπου οἱ μὲν πολλὰ σφόδρα κέκτηνται οἱ δὲ μηθέν, ἡ δὴ-
 μος ἔσχατος γίγνεται ἢ ὀλιγαρχία ἄκρατος ἢ τυραννὶς δι'
 ἀμφοτέρας τὰς ὑπερβολάς· καὶ γὰρ ἐκ δημοκρατίας τῆς
 νεανικωτάτης καὶ ἐξ ὀλιγαρχίας γίνεται τυραννὶς, ἐκ δὲ τῶν
 12 μέσων καὶ τῶν σύνεγγυς πολὺ ἤττον. Τὴν δ' αἰτίαν ὕστε-
 ρον ἐν τοῖς περὶ τὰς μεταβολὰς τῶν πολιτειῶν ἐροῦμεν.
 Ὅτι δ' ἡ μέση βελτίστη, φανερόν· μόνη γὰρ ἀστασίαστος·
 ὅπου γὰρ πολὺ τὸ διὰ μέσου, ἥκιστα στάσεις καὶ διαστάσεις
 13 γίγνονται τῶν πολιτειῶν. Καὶ αἱ μεγάλαι πόλεις ἀστα-
 σιαστότεραι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ὅτι πολὺ τὸ μέσον· ἐν δὲ
 ταῖς μικραῖς ῥᾷδιόν τε διαλαβεῖν εἰς δύο πάντας, ὥστε μη-
 θέν καταλιπεῖν μέσον, καὶ πάντες σχεδὸν ἄποροι ἢ εὖποροί
 14 εἰσιν. Καὶ αἱ δημοκρατίαι δὲ ἀσφαλέστεραι τῶν ὀλιγαρχιῶν
 εἰσὶ καὶ πολυχρονιώτεραι διὰ τοὺς μέσους· πλείους τε γὰρ
 εἰσὶ καὶ μᾶλλον μετέχουσι τῶν τιμῶν ἐν ταῖς δημοκρατίαις
 ἢ ταῖς ὀλιγαρχίαις, ἐπεὶ ὅταν ἄνευ τούτων τῷ πλήθει ὑπερ-
 τείνωσιν οἱ ἄποροι, κακοπραγία γίνεται καὶ ἀπόλλυνται τα-
 15 χέως. Σημεῖον δὲ δεῖ νομίζειν καὶ τὸ τοὺς βελτίστους νομο-
 θέτας εἶναι τῶν μέσων πολιτῶν· Σόλων τε γὰρ ἦν τούτων
 (δηλοῖ δ' ἐκ τῆς ποιήσεως) καὶ Λυκούργος (οὐ γὰρ ἦν βασι-
 λεύς) καὶ Χαράνδας καὶ σχεδὸν οἱ πλείστοι τῶν ἄλλων.
 16 Φανερόν δ' ἐκ τούτων καὶ διότι αἱ πλείστοι πολιτεῖαι αἱ μὲν
 δημοκρατικαὶ εἰσιν αἱ δ' ὀλιγαρχικαὶ· διὰ γὰρ τὸ ἐν ταύ-
 ταις πολλάκις ὀλίγον εἶναι τὸ μέσον, αἰεὶ ὁπότεροι ἂν ὑπε-
 ρέχωσιν, εἴθ' οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες εἴθ' ὁ δῆμος, οἱ τὸ μέσον
 ἐκβαίνοντες καθ' αὐτοὺς ἄγουσι τὴν πολιτείαν, ὥστε ἡ δῆμος
 17 γίγνεται ἢ ὀλιγαρχία. Πρὸς δὲ τούτοις διὰ τὸ στάσεις γί-
 νεσθαι καὶ μάχας πρὸς ἀλλήλους τῷ δήμῳ καὶ τοῖς εὐπόροις.
 Ὅποτέροις ἂν μᾶλλον συμβῇ κρατῆσαι τῶν ἐναντίων, οὐ κα-
 θιστᾶσι κοινὴν πολιτείαν οὐδ' ἴσην, ἀλλὰ τῆς νίκης ἀθλον τὴν
 ὑπεροχὴν τῆς πολιτείας λαμβάνουσιν, καὶ οἱ μὲν δημοκρα-
 18 τίαν οἱ δ' ὀλιγαρχίαν ποιοῦσιν. Ἔτι δὲ καὶ τῶν ἐν ἡγεμονίᾳ
 γενομένων τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν παρ' αὐτοῖς ἐκάτεροι πο-

λιτείαν ἀποβλέποντες οἱ μὲν δημοκρατίας ἐν ταῖς πόλεσι
 ἔκαθίστασαν οἱ δ' ὀλιγαρχίας, οὐ πρὸς τὸ τῶν πόλεων συμ-
 φέρον σκοποῦντες ἀλλὰ ὕπρὸς τὸ σφέτερον αὐτῶν. Ὡστε¹⁹
 διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἢ μηδέποτε τὴν μέσσην γίνεσθαι πο-
 λιτείαν ἢ ὀλιγάκις καὶ παρ' ὀλίγοις· εἰς γὰρ ἀνὴρ συνε-
 πείσθη μόνος τῶν πρότερον ἐφ' ἡγεμονία γενομένων ταύτην
 ἀποδοῦναι τὴν τάξιν. Ἦδη δὲ καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν ἔθος
 καθέστηκε μηδὲ βούλεσθαι τὸ ἴσον, ἀλλ' ἢ ἄρχειν ζητεῖν ἢ
 κρατουμένους ὑπομένειν. Τίς μὲν οὖν ἀρίστη πολιτεία, καὶ²⁰
 διὰ τίν' αἰτίαν, ἐκ τούτων φανερόν· τῶν δ' ἄλλων πολιτειῶν,
 ἐπειδὴ πλείους δημοκρατίας καὶ πλείους ὀλιγαρχίας φαμέν
 εἶναι, ποίαν πρώτην θετέον καὶ δευτέραν καὶ τοῦτον δὴ τὸν
 τρόπον ἐχομένην τῇ τὴν μὲν εἶναι βελτίω τὴν δὲ χείρω, διω-
 ρισμένης τῆς ἀρίστης οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν. Δεῖ γὰρ ἀναγκαῖον²¹
 εἶναι βελτίω τὴν ἐγγύτατα ταύτης, χείρω δὲ τὴν ἀφεστη-
 κυίαν τοῦ μέσου πλείον, ἂν μὴ πρὸς ὑπόθεσιν κρίνη τις.
 Λέγω δὲ τὸ πρὸς ὑπόθεσιν, ὅτι πολλακίς οὕσης ἄλλης πο-
 λιτείας αἰρετωτέρας ἐνίοις οὐθὲν ᾠκωλύσει συμφέρειν ἐτέραν
 μᾶλλον εἶναι πολιτείαν.

Τίς δὲ πολιτεία τίσι καὶ ποία συμφέρει ποίοις, ἐχόμενόν¹²
 ἐστὶ τῶν εἰρημένων διελθεῖν. Ληπτέον δὴ πρῶτον περὶ πα-
 σῶν καθόλου ταυτόν· δεῖ γὰρ κρεῖττον εἶναι τὸ βουλούμενον
 μέρος τῆς πόλεως τοῦ μὴ βουλομένου μένειν τὴν πολιτείαν.
 Ἔστι δὲ πᾶσα πόλις ἔκ τε τοῦ ποιοῦ καὶ ποσοῦ. Λέγω
 δὲ ποιὸν μὲν ἐλευθερίαν πλοῦτον παιδείαν εὐγένειαν, ποσὸν
 δὲ τὴν τοῦ πλήθους ὑπεροχὴν. Ἐνδέχεται δὲ τὸ μὲν ποιὸν²
 ὑπάρχειν ἐτέρῳ μέρει τῆς πόλεως, ἐξ ὧν συνέστηκε μερῶν
 ἢ πόλις, ἀλλῶ δὲ μέρει τὸ ποσόν, οἷον πλείους τὸν ἀριθμὸν
 εἶναι τῶν γενναίων τοὺς ἀγεννεῖς ἢ τῶν πλουσίων τοὺς ἀπό-
 ρους, μὴ μέντοι τοσοῦτον ὑπερέχειν τῷ ποσῷ ὅσον λείπε-
 σθαι τῷ ποιῷ. Διὸ ταῦτα πρὸς ἄλληλα συγκριτέον. Ὅπου³
 μὲν οὖν ὑπερέχει τὸ τῶν ἀπόρων πλήθος τὴν εἰρημένην^x ἀνα-

^t καθίστασιν V^b.^v πρὸς om. Q^b.V^b.^w κωλύει I^b.^x ἀπο-
λογίαν Q^b.

λογίαν, ἐνταῦθα πέφυκεν εἶναι ὅτι δημοκρατίαν, καὶ ἕκαστον εἶδος δημοκρατίας κατὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ δήμου ἐκάστων, οἷον εἰ μὲν τὸ τῶν γεωργῶν ὑπερτείνῃ πλῆθος, ² τὴν πρώτην δημοκρατίαν, εἰ δὲ τὸ τῶν βαναύσων καὶ μισθαρνούντων, τὴν τελευταίαν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ἄλλας τὰς μεταξὺ τούτων· ὅπου δὲ τὸ τῶν εὐπόρων καὶ γνωρίμων ³ μᾶλλον ὑπερτείνει τῷ ποιῷ ἢ λείπεται τῷ ποσῷ, ἐνταῦθα δὲ ὀλιγαρχίαν, καὶ τῆς ὀλιγαρχίας τὸν αὐτὸν τρόπον ἕκαστον εἶδος ⁴ κατὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ὀλιγαρχικοῦ πλῆθους. Δεῖ δ' αἰετὸν νομοθέτην ἐν τῇ πολιτείᾳ προσλαμβάνειν τοὺς μέσους· ἂν τε γὰρ ὀλιγαρχικοὺς τοὺς νόμους τιθῇ, στοχάζεσθαι χρὴ τῶν μέσων, εἰ μὴ δημοκρατικούς, προσάγεσθαι τοῖς νόμοις τούτους. Ὅπου δὲ τὸ τῶν μέσων ὑπερτείνει πλῆθος ἢ συναμφοτέρων τῶν ἄκρων ἢ ⁵ καὶ θατέρου μόνον, ἐνταῦθα ἐνδέχεται πολιτείαν εἶναι μόνιμον. Οὐθὲν γὰρ φοβερόν μὴ ποτε συμφωνήσωσιν οἱ πλούσιοι τοῖς πένησιν ἐπὶ τούτους· οὐδέποτε γὰρ ἄτεροι βουλήσονται δουλεῖν τοῖς ἑτέροις, κοινοτέραν δ' αὖ ζῆτῶσιν, οὐδεμίαν εὐρήσουσιν ἄλλην ταύτης. Ἐν μέρει γὰρ ἄρχειν οὐκ αὖ ὑπομείνεια διὰ τὴν ἀπιστίαν τὴν πρὸς ἀλλήλους. Πανταχοῦ δὲ πιστότατος ὁ διαιτητής, ⁶ διαιτητής δ' ὁ μέσος. Ὅσῳ δ' αὖ ἄμεινον ἢ πολιτεία μιχθῇ, τοσούτῳ μόνιμωτέρα. Διαμαρτάνουσι δὲ πολλοὶ καὶ τῶν τὰς ἀριστοκρατικὰς βουλομένων ποιεῖν πολιτείας, οὐ μόνον ἐν τῷ πλείον νέμειν τοῖς εὐπόροις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ παρακρούεσθαι τὸν δῆμον. Ἀνάγκη γὰρ χρόνῳ ποτὲ ἐκ τῶν ⁷ ψευδῶν ἀγαθῶν ἀληθὲς συμβῆναι κακόν· αἱ γὰρ πλεονεξίαι τῶν πλουσίων ἀπολλύνουσι μᾶλλον τὴν πολιτείαν ἢ αἱ τοῦ δήμου.

- 13 Ἔστι δ' ὅσα προφάσεως χάριν ἐν ταῖς πολιτείαις σοφίζονται πρὸς τὸν δῆμον πέντε τὸν ἀριθμόν, περὶ ἐκκλησίαν,

¹ post δημοκρατίαν margo Ib. εἴπερ γὰρ οἱ γεωργοὶ ὑπερέχουσι, γίνεται ἡ τῶν γεωργῶν δημοκρατία. ² τὴν πρώτην δημοκρατίαν] τὴν εἰρημένην ἀναλογίαν, ἐνταῦθα πέφυκεν εἶναι δημοκρατίαν Ib. ³ μᾶλλον om. Ib. Qb. Vb. ⁴ καὶ om. Qb. Vb. ⁵ ἐνταῦθα δ' Ib. ⁶ ψευδῶς Ib. Vb.

περὶ τὰς ἀρχάς, περὶ δικαστήρια, περὶ ὄπλισιν, περὶ γυμνασίαν. Περὶ ἐκκλησίαν μὲν τὸ ἐξεῖναι ἐκκλησιάζειν πᾶσι, ζημίαν δὲ ἐπικεῖσθαι τοῖς εὐπόροις ἂν μὴ ἐκκλησιάζωσιν, ἢ μόνοις ἢ μείζω πολλῶ. Περὶ δὲ τὰς ἀρχάς τὸ τοῖς μὲν ἔχουσι τίμημα μὴ ἐξεῖναι ἐξόμνυσθαι, τοῖς δ' ἀπόροις ἐξεῖναι. Καὶ περὶ τὰ δικαστήρια τοῖς μὲν εὐπόροις εἶναι ζημίαν ἂν μὴ δικάζωσι, τοῖς δ' ἀπόροις ἄδειαν, ἢ τοῖς μὲν μεγάλην τοῖς δὲ μικράν, ὥσπερ ἐν τοῖς Χαρώνδου νόμοις. Ἐνιαχοῦ δ' ἔξεστι μὲν πᾶσιν ἀπογραφάμενοις ἐκκλησιάζειν καὶ δικάζειν, ἂν δὲ ἀπογραφάμενοι μὴτ' ἐκκλησιάζωσι μῆτε δικάζωσιν, ἐπικεῖνται μεγάλαι ζημίαι τούτοις, ἵνα διὰ μὲν τὴν ζημίαν φεύγωσι τὸ ἀπογράφεσθαι, διὰ δὲ τὸ μὴ ἀπογράφεσθαι μὴ δικάζωσι μηδ' ἐκκλησιάζωσιν. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ περὶ τοῦ ὄπλα κεκτηῖσθαι καὶ τοῦ γυμνάζεσθαι νομοθετοῦσιν· τοῖς μὲν γὰρ ἀπόροις ἔξεστι μὴ κεκτηῖσθαι, τοῖς δ' εὐπόροις ἐπιζήμιον μὴ κεκτημένοις· κἂν μὴ γυμνάζωνται, τοῖς μὲν οὐδεμία ζημία, τοῖς δ' εὐπόροις ἐπιζήμιον, ὅπως οἱ μὲν διὰ τὴν ζημίαν μετέχωσιν, οἱ δὲ διὰ τὸ μὴ φοβεῖσθαι μὴ μετέχωσιν. Ταῦτα μὲν οὖν ὀλιγαρχικὰ σοφίσματα τῆς νομοθεσίας, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις πρὸς ταῦτ' ἀντισοφίζονται· τοῖς μὲν γὰρ ἀπόροις μισθὸν πορίζουσιν ἐκκλησιάζουσι καὶ δικάζουσιν, τοῖς δ' εὐπόροις οὐδεμίαν τάττουσι ζημίαν. Ὡστε φανερόν ὅτι εἴ τις βούλεται μιγνύναι διαίως, δεῖ τὰ παρ' ἑκατέροις συνάγειν καὶ τοῖς μὲν μισθὸν πορίζειν τοῖς δὲ ζημίαν· οὕτω γὰρ ἂν κοινωνοῖεν ἅπαντες, ἐκείνως δ' ἡ πολιτεία γίγνεται τῶν ἐτέρων μόνον. Δεῖ δὲ τὴν πολιτείαν εἶναι μὲν ἐκ τῶν τὰ ὄπλα ἐχόντων μόνον· τοῦ δὲ τιμήματος τὸ πλῆθος ἀπλῶς μὲν ὀρισταμένους οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τοσοῦτον ὑπάρχειν, ἀλλὰ σκεψαμένους τὸ πόσον ἐπιβάλλει μακρότατον ὥστε τοὺς μετέχοντας τῆς πολιτείας εἶναι πλείους τῶν μὴ μετεχόντων, τοῦτο τάττειν. Ἐθέλουσι γὰρ οἱ πένητες καὶ μὴ μετέχοντες τῶν τιμῶν ἡσυχίαν ἔχειν,

ἢ ὀλιγαρχικὰ τὰ σοφίσματα P.

- εἰ μὴ ὑβρίζῃ ^f τις αὐτοὺς μήτε ἀφαιρῇται μηθὲν τῆς οὐσίας.
 Ἄλλὰ τοῦτο οὐ ῥάδιον· οὐ γὰρ αἰεὶ συμβαίνει χαρίεντας
 9 εἶναι ^g τοὺς μετέχοντας τοῦ πολιτεύματος. Καὶ εἰώθασι δέ,
 ὅταν πόλεμος ᾖ, ὀκνεῖν, ἂν μὴ λαμβάνωσι τροφήν, ἅποροι
 δὲ ᾤσιν· εἰ δὲ πορίζῃ τις τροφήν, βούλονται πολεμεῖν.
 Ἔστι ^δ ἡ πολιτεία παρ' ἐνίοις οὐ μόνον ἐκ τῶν ὀπλιτευόν-
 των ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὠπλιτευκόντων· ἐν Μαλιεῦσι δὲ ἡ μὲν
 πολιτεία ἦν ἐκ τούτων, τὰς δὲ ἀρχὰς ἡρουντο ἐκ τῶν στρα-
 10 τευομένων. Καὶ ἡ πρώτη δὲ πολιτεία ἐν τοῖς Ἑλλησιν ἐγέ-
 νετο μετὰ ^h τὰς βασιλείας ἐκ τῶν πολεμούντων, ἡ μὲν ἐξ
 ἀρχῆς ἐκ τῶν ἱππέων (τὴν γὰρ ἰσχὺν καὶ τὴν ὑπεροχὴν ἐν
 τοῖς ἱππεύσιν ὁ πόλεμος εἶχεν· ἄνευ μὲν γὰρ συντάξεως
 ἄχρηστον τὸ ὀπλιτικόν, αἱ δὲ περὶ τῶν τοιούτων ἐμπειρίαι
 καὶ τάξεις ἐν τοῖς ἀρχαίοις οὐχ ὑπῆρχον, ὥστ' ἐν τοῖς ἱπ-
 πεύσιν εἶναι τὴν ἰσχύν), αὐξανομένων δὲ τῶν πόλεων καὶ τῶν
 ἐν τοῖς ὅπλοις ἰσχυσάντων μᾶλλον πλείους μετείχον τῆς πο-
 11 λιτείας. Διόπερ ἄς νῦν καλοῦμεν πολιτείας, οἱ πρότερον
 ἐκάλουν δημοκρατίας. Ἦσαν δὲ αἱ ⁱ ἀρχαῖαι πολιτεῖαι εὐ-
 λόγως ὀλιγαρχικαὶ καὶ βασιλικαί· δι' ὀλιγανθρωπίαν γὰρ
 οὐκ εἶχον πολὺ τὸ μέσον, ὥστ' ὀλίγοι τε ὄντες τὸ πλῆθος
 12 καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν μᾶλλον ὑπέμενον τὸ ἄρχεσθαι. Διὰ
 τίνα μὲν οὖν εἰσὶν αἰτίαν αἱ πολιτεῖαι πλείους, καὶ διὰ τί
 παρὰ τὰς λεγομένας ^k ἑτέρας (δημοκρατία ^l τε γὰρ οὐ μία
 τὸν ἀριθμὸν ἐστὶ, καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως), ἔτι δὲ τίνες αἱ
 διαφοραὶ καὶ διὰ τίνα αἰτίαν συμβαίνει, πρὸς δὲ τούτοις τίς
 ἀρίστη τῶν πολιτειῶν ὥς ἐπὶ τὸ πλείστον εἰπεῖν, καὶ τῶν
 ἄλλων ποία ^m ποίοις ἀρμόττει τῶν πολιτειῶν, εἴρηται.
- 14 Πάλιν δὲ καὶ κοινῇ καὶ χωρὶς περὶ ἐκάστης ⁿ λέγωμεν περὶ
 τῶν ἐφεξῆς, λαβόντες ἀρχὴν τὴν προσήκουσαν αὐτῶν. Ἔστι
 δὴ τρία μόρια τῶν πολιτειῶν πασῶν, περὶ ὧν δεῖ θεωρεῖν τὸν
 σπουδαῖον νομοθέτην ἐκάστη τὸ συμφέρον· ὧν ἐχόντων κα-

^f τι Vb. ^g τοὺς] τοὺς μὴ Qb.Vb. ^h τὰς om. Qb. ⁱ ἀρχαῖαι Qb.Vb.
^k ἑτέρα Vb, ἑτέρας Ib. ^l τε] τὸ Vb. ^m ποίοις post ἀρμόττει Qb,
 om. Vb. ⁿ λέγωμεν Qb.Vb.

λῶς ἀνάγκη τὴν πολιτείαν ἔχειν καλῶς, καὶ τὰς πολιτείας
 ἀλλήλων διαφέρειν ἐν τῷ διαφέρειν ἕκαστον τούτων. Ἔστι 2
 δὲ τῶν τριῶν τούτων ἐν μὲν °τι τὸ βουλευόμενον περὶ τῶν
 κοινῶν, δεύτερον δὲ τὸ περὶ τὰς ἀρχάς (τούτο δ' ἐστὶν ἀς
 δεῖ καὶ τίνων εἶναι κύριας, καὶ ποίαν τινὰ δεῖ γίγνεσθαι τὴν
 αἵρεσιν αὐτῶν), τρίτον Ρ δὲ τί τὸ δικάζον. Κύριον δ' ἐστὶ 3
 τὸ βουλευόμενον περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης καὶ συμμαχίας καὶ
 διαλύσεως, καὶ περὶ νόμων, καὶ περὶ θανάτου καὶ φυγῆς καὶ
 δημεύσεως, καὶ τῶν εὐθυνῶν. Ἀναγκαῖον δ' ἔστι πᾶσι τοῖς
 πολίταις ἀποδεδόσθαι πάσας ταύτας τὰς κρίσεις ἢ τισὶ πά-
 σας, °οἶον ἀρχῇ τινὶ μιᾷ ἢ πλείοσιν, ἢ ἐτέραις ἐτέρας, ἢ
 τινὰς μὲν αὐτῶν πᾶσι τινὰς δὲ τισίν. Τὸ μὲν οὖν πάντας 4
 καὶ περὶ ἀπάντων δημοτικόν· τὴν τοιαύτην γὰρ ἰσότητα ζη-
 τεῖ ὁ δῆμος· εἰσὶ δὲ οἱ τρόποι τοῦ πάντας πλείους, εἷς μὲν
 τὸ κατὰ μέρος ἀλλὰ μὴ πάντας ἀθρόους, ὥσπερ ἐν τῇ πολι-
 τείᾳ τῇ Τηλεκλέους ἐστὶ τοῦ Μιλησίου (καὶ ἐν ἄλλαις δὲ
 πολιτείαις βουλευόνται αἱ συναρχαίαι συνιούσαι, εἷς δὲ τὰς
 ἀρχὰς βαδίζουσι πάντες κατὰ μέρος ἐκ τῶν φυλῶν καὶ τῶν
 μορίων τῶν ἐλαχίστων παντελῶς, ἕως ἂν διέλθῃ διὰ πάντων),
 συνιέναι δὲ μόνον περὶ τε νόμων θέσεως καὶ τῶν περὶ τῆς
 πολιτείας, καὶ τὰ παραγγελλόμενα ἀκουσομένους ὑπὸ τῶν
 ἀρχόντων. Ἄλλος δὲ τρόπος τὸ πάντας ἀθρόους, συνιέναι 5
 δὲ μόνον πρὸς τε τὰς ἀρχαιρεσίας αἵρησομένους καὶ πρὸς τὰς
 νομοθεσίας καὶ περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης καὶ πρὸς εὐθύνas,
 τὰ δ' ἄλλα τὰς ἀρχὰς βουλευέσθαι τὰς ἐφ' ἐκάστοις τετα-
 γμένας, αἵρετὰς οὕσας ἐξ ἀπάντων °ἢ κληρωτάς. Ἄλλος 6
 δὲ τρόπος τὸ περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς εὐθύνas ἀπαντᾶν τοὺς
 πολίτας, καὶ περὶ πολέμου βουλευσομένους καὶ συμμαχίας,
 τὰ δ' ἄλλα τὰς ἀρχὰς διοικεῖν αἵρετὰς οὕσας, ὅσας ἐνδέχεται·
 * τοιαῦτα δ' εἰσὶν ὅσας ἄρχειν ἀναγκαῖον τοὺς ἐπισταμένους.
 Τέταρτος δὲ τρόπος τὸ πάντας περὶ πάντων βουλευέσθαι 7
 συνιόντας, τὰς δ' ἀρχὰς περὶ μηθενὸς κρίνειν ἀλλὰ μόνον

° τι] τοι Q^b.V^b. Ρ δὲ om. I^b. ° οἶον] ἢ Q^b.V^b. ° ἢ] καὶ V^b.
 * τοιαῦτα V^b.

προανακρίνειν ὄνπερ ἡ τελευταία δημοκρατία νῦν διοικεῖται
 τρόπον, ἣν ἀνάλογόν φαμεν εἶναι ὀλιγαρχία τε δυναστευτικῇ
 καὶ μοναρχία τυραννικῇ. Οὗτοι μὲν οὖν οἱ τρόποι δημοκρα-
 8 τικοὶ πάντες, τὸ δὲ τινὰς περὶ πάντων ὀλιγαρχικόν. Ἐχει
 δὲ καὶ τοῦτο διαφορὰς πλείους. Ὅταν μὲν γὰρ ἀπὸ τιμη-
 μάτων μετριωτέρων αἵρετοί τε ὧσι καὶ πλείους διὰ τὴν με-
 τριότητα τοῦ τιμήματος, καὶ περὶ ὧν ὁ νόμος ἀπαγορεύει
 μὴ κινῶσιν ἀλλ' ἀκολουθῶσι, καὶ ἐξῇ κτωμένῳ τὸ τίμημα με-
 τέχειν, ὀλιγαρχία μὲν πολιτικὴ δ' ἐστὶν ἡ τοιαύτη διὰ τὸ
 μετριάζειν· ὅταν δὲ μὴ πάντες τοῦ βουλευέσθαι μετέχωσιν
 ἀλλ' αἵρετοί, κατὰ νόμον δ' ἄρχωσιν ὥσπερ καὶ πρότερον,
 9 ὀλιγαρχικόν. Ὅταν δὲ καὶ αἰρῶνται αὐτοὶ αὐτοὺς οἱ κύριοι
 τοῦ βουλευέσθαι, καὶ ὅταν παῖς ἀντὶ πατρὸς εἰσὶ καὶ κύριοι
 τῶν νόμων ὧσιν, ὀλιγαρχικὴν ἀναγκαῖον εἶναι τὴν τάξιν ταύ-
 10 την. Ὅταν δὲ τινῶν τινές, οἷον πολέμου ἢ μὲν καὶ εἰρήνης
 καὶ εὐθυνῶν πάντες, τῶν δὲ ἄλλων ἄρχοντες, καὶ οὗτοι αἵρε-
 τοὶ ἢ κληρωτοί, ἀριστοκρατία ἢ μὲν ἢ πολιτεία· ἐὰν δ' ἐνίων
 μὲν αἵρετοὶ ἐνίων δὲ κληρωτοί, καὶ κληρωτοὶ ἢ ἀπλῶς ἢ ἐκ
 προκρίτων, ἢ κοινῇ αἵρετοὶ καὶ κληρωτοί, τὰ μὲν πολιτείας
 11 ἀριστοκρατικῆς ἐστὶ τούτων, τὰ δὲ πολιτείας αὐτῆς. Διή-
 ρηται μὲν οὖν τὸ βουλευόμενον πρὸς τὰς πολιτείας τούτων
 τὸν τρόπον, καὶ διοικεῖ ἐκάστη πολιτεία κατὰ τὸν εἰρημένον
 12 διορισμόν. Συμφέρει δὲ δημοκρατία τε τῇ μάλιστ' εἶναι δο-
 κούση δημοκρατία νῦν (λέγω δὲ τοιαύτην ἐν ἣ κύριος ὁ δῆμος
 καὶ τῶν νόμων ἐστίν) πρὸς τὸ βουλευέσθαι βέλτιον ἢ τὸ αὐτὸ
 ποιεῖν ὅπερ ἐπὶ τῶν δικαστηρίων ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις (τάτ-
 τουσι γὰρ ζημίαν τούτοις οὐς ἵβουλονται δικάζειν, ἵνα δικά-
 ζωσιν, οἱ δὲ δημοτικοὶ μισθὸν τοῖς ἀπόροις), τοῦτο δὲ καὶ
 περὶ τὰς ἐκκλησίας ποιεῖν· βουλευέσονται γὰρ βέλτιον κοινῇ
 βουλευόμενοι πάντες, ὁ μὲν δῆμος μετὰ τῶν γνωρίμων, οὗτοι
 13 δὲ μετὰ τοῦ πλῆθους. Συμφέρει δὲ καὶ τὸ αἵρετοὺς εἶναι
 τοὺς βουλευομένους ἢ κληρωτοὺς ἴσως ἐκ τῶν μορίων. Συμ-

^t μὲν καὶ] μὲν ὑπὲρ Ib, μὲν καὶ ὑπὲρ Qb.Vb. ^v μὲν om. Ib. ^w ἢ
 Ib.Qb.Vb. ^x τὸ αὐτὸ] τε αὐτὸ codices. ^y βουλευέονται Qb.Vb.

φέρει δὲ καὶ ὑπερβάλλωσι πολὺ κατὰ τὸ πλῆθος οἱ δημο-
 τικοὶ τῶν πολιτικῶν, ἢ μὴ πᾶσι ^αδιδόναι μισθόν, ἀλλ' ὅσοι
 σύμμετροι πρὸς τὸ τῶν γνωρίμων πλῆθος, ἢ ἀποκληροῦν
 τοὺς πλείους. Ἐν δὲ ταῖς ὀλιγαρχίαις ἢ προαιρεῖσθαι τινας ¹⁴
 ἐκ τοῦ πλῆθους, ἢ κατασκευάσαντας ἀρχεῖον οἶον ^αἐν ἐνίαις
 πολιτείαις ἐστὶν οὓς καλοῦσι προβούλους καὶ νομοφύλακας,
 καὶ περὶ τούτων χρηματίζειν περὶ ὧν ἂν οὗτοι προβουλεύ-
 σωσιν· οὕτω γὰρ μεθέξει ὁ δῆμος τοῦ βουλευέσθαι, καὶ λύειν
 οὐθέν δυνήσεται τῶν περὶ τὴν πολιτείαν. Ἔτι ἢ ταῦτα ψη- ¹⁵
 φίζεσθαι τὸν δῆμον ἢ μηθὲν ἐναντίον τοῖς εἰσφερομένοις, ἢ
 τῆς συμβουλῆς μὲν μεταδιδόναι πᾶσι, βουλευέσθαι δὲ τοὺς
 ἄρχοντας. Καὶ τὸ ἀντικείμενον δὲ τοῦ ἐν ταῖς πολιτείαις
 γιγνομένου δεῖ ^εποιεῖν ^δἀποψηφίζόμενον ^εμὲν γὰρ ^εκύριον
 δεῖ ποιεῖν τὸ πλῆθος, καταψηφίζόμενον δὲ μὴ κύριον, ἀλλ'
 ἐπαναγέσθω πάλιν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας. Ἐν γὰρ ταῖς πολι- ¹⁶
 τεύαις ^εἀντεστραμμένως ποιοῦσιν· οἱ γὰρ ὀλίγοι ἀποψηφι-
 σάμενοι μὲν κύριοι, καταψηφισάμενοι δὲ οὐ κύριοι, ἀλλ'
 ἐπα-
 νάγεται εἰς τοὺς πλείστους αἰεὶ. Περὶ μὲν οὖν τοῦ βου-
 λευομένου καὶ τοῦ κυρίου ^hδὴ τῆς πολιτείας τοῦτον ἰδιωρίσθω
 τὸν τρόπον.

Ἐχομένη δὲ τούτων ἐστὶν ἡ περὶ τὰς ἀρχὰς διαίρεσις· ¹⁵
 ἔχει γὰρ καὶ τοῦτο τὸ μόριον τῆς πολιτείας πολλὰς δια-
 φοράς, πόσαι τε ἀρχαί, καὶ κύριαι τίνων, καὶ περὶ χρόνου,
 πόσος ἐκάστης ἀρχῆς (οἱ μὲν γὰρ ἑξαμήνους, οἱ δὲ δι' ἐλάτ-
 τονος, οἱ δ' ἐνιαυσίας, οἱ δὲ πολυχρονιωτέρας ποιοῦσι τὰς
 ἀρχάς), καὶ πότερον εἶναι δεῖ τὰς ἀρχὰς αἰδίους ἢ πολυ-
 χρονίους ἢ μηδέτερον ἀλλὰ πλεονάκεις τοὺς αὐτούς, ἢ μὴ τὸν
 αὐτὸν δις ἀλλ' ἅπαξ μόνον· ἔτι δὲ περὶ τὴν κατάστασιν τῶν
 ἀρχῶν, ἐκ τίνων δεῖ γίνεσθαι καὶ ὑπὸ τίνων καὶ πῶς. Περὶ ¹
 πάντων γὰρ τούτων δεῖ δύνασθαι διελεῖν κατὰ πόσους ἐνδέ-

^α διδοῖναι Vb. ^α ἐν om. Qb.Vb. ^β ἐνίαι Vb. ^ε ποιεῖν] ποιεῖν τὸ
 πλῆθος Ib. ^δ ἀποψηφίζόμενον—ποιεῖν om. Vb. ^ε μὲν om. Ib.Qb.
^ε δεῖ κύριον εἶναι ποιεῖν Ib. ^ε ἀντεστραμμένως Ib. ^h δὴ] δεῖ Ib.Qb.Vb.
^ι διωρίσθαι Ib.Vb.

χεται γενέσθαι τρόπους, κάπειτα προσαρμόσαι, ^k ποίαις ποῖαι πολιτεῖαι συμφέρουσιν. Ἔστι δὲ οὐδὲ τοῦτο διορίσαι ῥάδιον, ποίας δεῖ καλεῖν ἀρχάς· πολλῶν γὰρ ἐπιστατῶν ἡ πολιτικὴ κοινωνία ¹ δεῖται, διόπερ πάντας οὔτε τοὺς αἰρετοὺς οὔτε τοὺς κληρωτοὺς ^m ἄρχοντας θετέον, οἷον τοὺς ἱερεῖς πρῶτον· τοῦτο γὰρ ἕτερόν τι παρὰ τὰς πολιτικὰς ἀρχάς ³ θετέον. Ἔτι δὲ χορηγοὶ καὶ κήρυκες αἰροῦνται δὲ καὶ πρεσβευταί. Εἰσὶ δὲ αἱ μὲν πολιτικαὶ τῶν ἐπιμελειῶν, ἡ πάντων τῶν πολιτῶν πρὸς τινα πράξιν, οἷον ⁿ στρατηγὸς ^o στρατευομένων, ἡ κατὰ μέρος, οἷον ^p ὁ γυναικονόμος ἡ παιδονόμος· αἱ δ' οἰκονομικαὶ (πολλάκις γὰρ αἰροῦνται σιτομέτρας), αἱ δ' ὑπηρετικαί, ^p πρὸς αἷς, ἂν εὐπορώσι, τάττουσι δούλους.

⁴ Μάλιστα δ' ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν ἀρχάς λεκτέον ταύτας, ὅσαι ἀποδέδοται βουλευσασθαί τε περὶ τινῶν καὶ κρίναι καὶ ἐπιτάξαι, καὶ μάλιστα τοῦτο· τὸ γὰρ ἐπιτάττειν ἀρχικώτερόν ἐστιν. Ἀλλὰ ταῦτα διαφέρει πρὸς μὲν τὰς χρήσεις οὐθὲν ὡς εἰπεῖν· οὐ γὰρ πῶ κρίσις γέγονεν ἀμφισβητούντων περὶ τοῦ ὀνόματος· ἔχει ^q δὲ τιν' ἄλλην διανοητικὴν πραγματείαν.

⁵ Ποῖαι δ' ἀρχαὶ καὶ πόσαι ἀναγκαῖαι εἰ ἔσται πόλις, καὶ ποῖαι ἀναγκαῖαι μὲν οὐ χρήσιμοι δὲ πρὸς σπουδαίαν πολιτείαν, μᾶλλον ἂν τις ἀπορήσειε πρὸς ἅπασάν τε δὴ πολιτείαν καὶ δὴ καὶ τὰς μικρὰς πόλεις. Ἐν μὲν γὰρ δὴ ταῖς μεγάλαις ἐνδέχεται τε καὶ δεῖ ^r μίαν τετάχθαι πρὸς ἓν ἔργον· πολλοὺς τε γὰρ εἰς τὰ ἀρχεῖα ἐνδέχεται βαδίζειν διὰ τὸ πολλοὺς εἶναι τοὺς πολίτας, ὥστε ^s τὰς μὲν διαλείπειν πολὺν χρόνον τὰς δ' ἅπαξ ἄρχειν, καὶ βέλτιον ἕκαστον ἔργον τυγχάνει τῆς ἐπιμελείας μονοπραγματουύσης

⁷ ἢ πολυπραγματουύσης. Ἐν δὲ ταῖς μικραῖς ἀνάγκη συνάγειν εἰς ὀλίγους πολλὰς ἀρχάς· διὰ γὰρ ὀλιγανθρωπίαν οὐ ῥάδιόν ἐστι πολλοὺς ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι· τίνες γὰρ οἱ τού-

^k ποίαις om. Vb. ¹ δύναται Qb.Vb. ^m ἄρχοντας—πολιτικὰς om. pr. Ib. ⁿ στρατηγούς Ib. ^o στρατευομένων Vb. ^p πρὸς] καὶ πρὸς Ib.Qb.Vb. ^q δ' ἔτι γ' ἄλλην Qb. ^r μίαν] καὶ μίαν Vb. ^s τὰς] τοὺς fortasse Ib.

τους ἔσονται διαδεξόμενοι πάλιν; Δέονται δ' ἐνίοτε τῶν
 αὐτῶν ἀρχῶν καὶ νόμων αἱ μικραὶ ταῖς μεγάλαις· πλὴν αἱ
 μὲν δέονται πολλάκις τῶν αὐτῶν, ταῖς δ' ἐν πολλῷ χρόνῳ
 τοῦτο συμβαίνει. Διόπερ οὐθὲν κωλύει πολλὰς ἐπιμελείας
 ἅμα προστάττειν· οὐ γὰρ ἐμποδιοῦσιν ἀλλήλαις, καὶ πρὸς
 τὴν ὀλιγανθρωπίαν ἀναγκαῖον τὰ ἀρχεῖα οἷον ὀβελισκο-
 λύχνια ποιεῖν. Ἐὰν οὖν ἔχωμεν λέγειν πόσας ἀναγκαῖον
 ὑπάρχειν πάσῃ πόλει, καὶ πόσας οὐκ ἀναγκαῖον μὲν δεῖ δ'
 ὑπάρχειν, ῥᾶν ἂν τις εἰδὼς ταῦτα ὁ συνάγοι ποίας ἀρμόττει
 συνάγειν ἀρχὰς εἰς μίαν ἀρχήν. Ἀρμόττει δὲ καὶ τοῦτο
 μὴ λεληθέναι, ποῖα δεῖ κατὰ τόπον ἀρχεῖα πολλῶν ἐπιμε-
 λείσθαι καὶ ποίων πανταχοῦ μίαν ἀρχήν εἶναι κυρίαν, οἷον
 εὐκοσμίας πότερον ἐν ἀγορᾷ μὲν ἀγορανόμον, ἄλλον δὲ κατ'
 ἄλλον τόπον, ἢ πανταχοῦ τὸν αὐτόν. Καὶ πότερον κατὰ
 τὸ πρᾶγμα δεῖ διαιρεῖν ἢ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους, λέγω δ' οἷον
 ἓνα τῆς εὐκοσμίας, ἢ παίδων ἄλλον καὶ γυναικῶν. Καὶ κατὰ
 τὰς πολιτείας δέ, πότερον διαφέρει καθ' ἐκάστην καὶ τὸ τῶν
 ἀρχῶν γένος ἢ οὐθέν, οἷον ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ὀλιγαρχίᾳ καὶ
 ἀριστοκρατίᾳ καὶ μοναρχίᾳ πότερον αἱ αὐταὶ μὲν εἰσιν ἀρ-
 χαὶ κύριαι, οὐκ ἐξ ἴσων δ' οὐδ' ἐξ ὁμοίων, ἀλλ' ἕτεραι ἐν
 ἑτέραις, οἷον ἐν μὲν ταῖς ἀριστοκρατίαις ἐκ πεπαιδευμένων, ἐν
 δὲ ταῖς ὀλιγαρχίαις ἐκ τῶν πλουσίων, ἐν δὲ ταῖς δημοκρα-
 τίαις ἐκ τῶν ἐλευθέρων, ἢ τυγχάνουσι μὲν τινες οὖσαι καὶ
 κατ' αὐτὰς τὰς διαφορὰς τῶν ἀρχῶν, ἔστι δ' ὅπου συμφέ-
 ρουσιν αἱ αὐταὶ καὶ ὅπου διαφέρουσιν· ἔνθα μὲν γὰρ ἀρμότ-
 τει μεγάλας, ἔνθα δ' εἶναι μικρὰς τὰς αὐτάς. Οὐ μὲν ἀλλὰ
 καὶ ἰδιαί τινές εἰσιν, οἷον ἡ τῶν προβουλῶν· αὕτη γὰρ οὐ
 δημοκρατική, βουλή δὲ δημοτικόν. Δεῖ μὲν γὰρ εἶναι τι
 τοιοῦτον ὃ ἐπιμελὲς ἔσται τοῦ δήμου προβουλεύειν, ὅπως
 ἀσχυλῶν ἔσται· τοῦτο δ', εἰ ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν ὦσιν, ὀλι-
 γαρχικόν· τοὺς δὲ προβούλους ὀλίγους ἀναγκαῖον εἶναι τὸ

^t post συμβαίνει I^b. διὰ τὸ διὰ πολλοῦ συμβαίνειν τὴν τούτων χρῆσιν.
^v συνάγει Q^b.V^b. ^w οὐκ I^b.Q^b.V^b. ^x ταύτας γρ. I^b.

- 12 πλήθος, ὥστ' ὀλιγαρχικόν. 'Αλλ' ὅπου ἄμφω ὦνται αἱ
 ἀρχαί, οἱ πρόβουλοι καθεστᾶσιν ἐπὶ τοῖς βουλευταῖς· ὁ μὲν
 γὰρ βουλευτὴς δημοτικόν, ὁ δὲ πρόβουλος ὀλιγαρχικόν. Κα-
 ταλύεται δὲ καὶ τῆς βουλῆς ἡ δύναμις ἐν ταῖς τοιαύταις δη-
 μοκρατίαις ἐν αἷς αὐτὸς συνιὼν ὁ δῆμος χρηματίζει περὶ πάν-
 13 των. Τοῦτο δὲ συμβαίνειν εἶωθεν, ὅταν εὐπορία τις ᾗ ἢ ἡ
 μισθὸς τοῖς ἐκκλησιάζουσιν· σχολάζοντες γὰρ συλλέγονται
 τε πολλάκις καὶ ἅπαντα αὐτοὶ κρίνουσιν. Παιδονόμος δὲ
 καὶ γυναικονόμος, καὶ εἴ τις ἄλλος ἄρχων κύριός ἐστι τοιαύ-
 της ἐπιμελείας, ἀριστοκρατικόν, δημοκρατικὸν δ' οὐ· πῶς γὰρ
 οἷόν τε κωλύειν ἐξιέναι τὰς τῶν ἀπόρων; Οὐδ' ὀλιγαρχικόν·
 14 τρυφῶσι γὰρ αἱ τῶν ὀλιγαρχούντων. 'Αλλὰ περὶ μὲν τού-
 των ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω ἡν, περὶ δὲ τὰς τῶν ἀρχῶν κατα-
 στάσεις πειρατέον ἐξ ἀρχῆς διελθεῖν. Εἰσὶ δ' αἱ διαφοραὶ
 ἐν τρισὶν ὅροις, ὧν συντιθεμένων ἀναγκαῖον πάντας εἰληφθαι
 τοὺς τρόπους. Ἔστι δὲ τῶν τριῶν τούτων ἐν μὲν τίνες οἱ
 καθιστάντες τὰς ἀρχάς, δεύτερον δ' ἐκ τίνων, λοιπὸν δὲ τίνα
 15 τρόπον. Ἐκάστου δὲ τῶν τριῶν τούτων διαφοράι τρεῖς
 εἰσὶν· ἡ γὰρ πάντες οἱ πολῖται καθιστᾶσιν ἢ τινές, καὶ ἡ
 ἐκ πάντων ἢ ἐκ τινῶν ἀφωρισμένων, οἷον ἡ τιμῆματι ἢ γένει
 ἢ ἀρετῇ ἢ τινι τοιούτῳ ἄλλῳ, ὥσπερ ἐν Μεγάρῳ ἐκ τῶν
 συγκατελθόντων καὶ συμμαχεσαμένων πρὸς τὸν δῆμον, καὶ
 16 ταῦτα ἡ αἰρέσει ἢ κλήρῳ. Πάλιν ταῦτα συνδυάζόμενα, λέγω
 δὲ τὰς μὲν τινές τὰς δὲ πάντες, καὶ τὰς μὲν ἐκ πάντων τὰς δ'
 ἐκ τινῶν, καὶ τὰς μὲν αἰρέσει τὰς δὲ κλήρῳ. Τούτων δ'
 17 ἐκάστης ἔσονται τῆς διαφορᾶς τρόποι τέσσαρες. Ἡ γὰρ
 πάντες ἐκ πάντων αἰρέσει, ἢ πάντες ἐκ πάντων κλήρῳ, καὶ ἡ
 ἐξ ἀπάντων ἢ ὡς ἀνὰ μέρος, οἷον κατὰ φυλὰς καὶ δήμους καὶ
 ἡ φρατρίας, ἔως ἂν διέλθῃ διὰ πάντων τῶν ἡ πολιτῶν, ἢ αἰεὶ
 18 ἐξ ἀπάντων, καὶ τὰ μὲν οὕτω τὰ δὲ ἐκείνως. Πάλιν ἡ εἰ
 τινές οἱ καθιστάντες, ἢ ἐκ πάντων αἰρέσει ἢ ἐκ πάντων κλήρῳ,

ὦνται I^b.Q^b.V^b.
 οἱ Q^b.V^b.

ἡ φρατρίας I^b.V^b.

ἡ πολιτικῶν codices.

ἡ εἰ]

ἢ ἐκ τινῶν αἰρέσει ἢ ἐκ τινῶν κλήρῳ, ἢ τὰ μὲν οὕτω τὰ δ' ἐκείνως, λέγω δὲ τὰ μὲν ἐκ πάντων αἰρέσει τὰ δὲ κλήρῳ. Ὡστε δώδεκα οἱ τρόποι γίνονται χωρὶς τῶν δύο συνδυασμῶν. Τούτων δ' αἱ μὲν δύο καταστάσεις δημοτικαί, τὸ πάντας ἐκ 19 πάντων αἰρέσει ἢ κλήρῳ γίνεσθαι ἢ ἀμφοῖν, τὰς μὲν κλήρῳ τὰς δ' αἰρέσει τῶν ἀρχῶν· τὸ δὲ μὴ πάντας ἅμα μὲν καθιστάναι, ἐξ ἀπάντων δ' ἢ ἐκ τινῶν, ἢ κλήρῳ ἢ αἰρέσει ἢ ἀμφοῖν, ἢ τὰς μὲν ἐκ πάντων τὰς δ' ἐκ τινῶν ἀμφοῖν (τὸ δὲ ἀμφοῖν λέγω τὰς μὲν κλήρῳ τὰς δ' αἰρέσει), πολιτικόν. Καὶ τὸ τινὰς ἐκ πάντων τὰς μὲν αἰρέσει καθιστάναι τὰς δὲ 20 κλήρῳ ἢ ἀμφοῖν, τὰς μὲν κλήρῳ τὰς δ' αἰρέσει, ὀλιγαρχικόν· ὀλιγαρχικώτερον δὲ καὶ τὸ ἐξ ἀμφοῖν. Τὸ δὲ τὰς μὲν ἐκ πάντων τὰς δ' ἐκ τινῶν πολιτικὸν ἀριστοκρατικῶς, ἢ τὰς μὲν αἰρέσει τὰς δὲ κλήρῳ. Τὸ δὲ τινὰς ἐκ τινῶν ὀλι- 21 γαρχικόν, καὶ τὸ τινὰς ἐκ τινῶν ^d κλήρῳ, [μὴ γεγόμενον δ' ὁμοίως], καὶ τὸ τινὰς ἐκ τινῶν ἀμφοῖν, τὸ δὲ τινὰς ἐξ ἀπάντων. ^e Τὸ δὲ ἐκ τινῶν αἰρέσει πάντας ἀριστοκρατικόν. Οἱ 22 μὲν οὖν τρόποι τῶν περὶ τὰς ἀρχὰς τοσοῦτοι τὸν ἀριθμὸν εἰσι, καὶ διήρηνται κατὰ τὰς πολιτείας οὕτως· τίνα δὲ τίσι συμφέροι καὶ πῶς δεῖ γίνεσθαι τὰς καταστάσεις, ἅμα ταῖς δυνάμεσι τῶν ἀρχῶν, καὶ τίνες εἰσὶν, ἔσται φανερόν. Λέγω δὲ δύναμιν ἀρχῆς, οἶον τὴν κυρίαν τῶν προσόδων καὶ τὴν κυρίαν τῆς φυλακῆς· ἄλλο γὰρ εἶδος δυνάμεως οἶον στρατηγίας καὶ τῆς τῶν περὶ τὴν ἀγορὰν συμβολαίων κυρίας.

Λοιπὸν δὲ τῶν τριῶν τὸ δικαστικὸν εἰπεῖν. Ληπτέον δὲ 16 καὶ τούτων τοὺς τρόπους κατὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν. Ἔστι δὲ διαφορὰ τῶν δικαστηρίων ἐν τρισὶν ὅροις, ἐξ ὧν τε καὶ περὶ ὧν καὶ πῶς. Λέγω δὲ ἐξ ὧν μὲν, πότερον ἐκ πάντων ἢ ἐκ τινῶν· περὶ ὧν δέ, πόσα εἶδη δικαστηρίων· τὸ δὲ πῶς, πότερον κλήρῳ ἢ αἰρέσει. Πρῶτον οὖν διαιρέσθω πόσα 2 εἶδη δικαστηρίων. Ἔστι δὲ τὸν ἀριθμὸν ὁκτώ, ἐν μὲν εὐθυντικόν, ἄλλο δὲ εἴ τις ^f τι τῶν κοινῶν ἀδικεῖ, ἕτερον ὅσα εἰς

^e ἢ ἀμφοῖν—τὰς δ' αἰρέσει om. Q^b.V^b. ^d κλήρῳ—τινῶν om. Q^b.V^b.
^c τὸ δὲ ἐκ] τότε δὲ ἐκ Q^b.V^b. ^f τι om. V^b.

τὴν πολιτείαν φέρει, τέταρτον καὶ ἄρχουσι καὶ ἰδιώταις ὅσα
 περὶ ζημιώσεων ἀμφισβητοῦσιν, πέμπτον τὸ περὶ τῶν ἰδίων
 συναλλαγμάτων καὶ ἐχόντων μέγεθος, καὶ παρὰ ταῦτα τό
 3 τε φονικὸν καὶ τὸ ξενικόν. Φονικοῦ μὲν οὖν εἶδη, ἃν τ'
 ἐν τοῖς αὐτοῖς δικασταῖς ἃν τ' ἐν ἄλλοις, περὶ τε τῶν ἐκ
 προνοίας καὶ περὶ τῶν ἀκουσίων, καὶ ὅσα ^h ὁμολογεῖται μὲν,
 ἀμφισβητεῖται δὲ περὶ τοῦ δικαίου, τέταρτον δὲ ὅσα τοῖς
 φεύγουσι φόνου ἐπὶ καθόδῳ ἐπιφέρεται, οἷον Ἀθήνησι λέγε-
 ται καὶ τὸ ἐν Φρεαττοῖ δικαστήριον συμβαίνει δὲ τὰ τοιαῦτα
 ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ ὀλίγα καὶ ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσιν.
 4 Τοῦ δὲ ξενικοῦ ἔν μὲν ξένοις πρὸς ξένους, ἄλλο ξένοις πρὸς
 ἄστούς. Ἔτι δὲ παρὰ πάντα ταῦτα περὶ τῶν μικρῶν συναλ-
 λαγμάτων, ὅσα ⁱ δραχμιαῖα καὶ πεντάδραχμα καὶ μικρῶ
 πλείονος· δεῖ μὲν γὰρ καὶ περὶ τούτων γίνεσθαι κρίσιν, οὐκ
 5 ἐμπίπτει δὲ εἰς δικαστῶν πλῆθος. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων
 ἀφείσθω καὶ τῶν φονικῶν καὶ τῶν ξενικῶν, περὶ δὲ τῶν
 πολιτικῶν ^k λέγωμεν, περὶ ὧν μὴ γινομένων καλῶς διαστά-
 σεις γίνονται καὶ τῶν πολιτειῶν αἱ κινήσεις. Ἀνάγκη δ'
 ἥτοι πάντας περὶ πάντων ⁱ κρίνειν τῶν διηρημένων αἰρέσει
 ἢ κλήρῳ, ἢ πάντας περὶ πάντων τὰ μὲν κλήρῳ τὰ δ' αἰ-
 ρέσει, ἢ περὶ ἐνίων τῶν αὐτῶν τοὺς μὲν κλήρῳ τοὺς δ' αἰρε-
 6 τοίς. Οὗτοι μὲν οὖν οἱ τρόποι τέτταρες τὸν ἀριθμόν, τοσ-
 οῦτοι δ' ἕτεροι καὶ οἱ κατὰ μέρος· πάλιν γὰρ ἐκ τινῶν καὶ
 οἱ δικάζοντες περὶ πάντων αἰρέσει, ἢ ἐκ τινῶν περὶ πάντων
 κλήρῳ, ἢ τὰ μὲν κλήρῳ τὰ δὲ αἰρέσει, ἢ ἓνια δικαστήρια
 περὶ τῶν αὐτῶν ἐκ κληρωτῶν καὶ αἰρετῶν. Οὗτοι μὲν οὖν,
 7 ὥσπερ ἐλέχθησαν, οἱ τρόποι τοῖς εἰρημένοις. Ἔτι δὲ τὰ
 αὐτὰ συνδυαζόμενα, λέγω δ' οἷον τὰ μὲν ἐκ πάντων τὰ δ' ἐκ
 τινῶν τὰ δ' ἐξ ἀμφοῖν, οἷον εἰ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου εἶεν οἱ
 μὲν ἐκ πάντων οἱ δ' ἐκ τινῶν, καὶ ἢ κλήρῳ ἢ αἰρέσει ἢ ἀμ-
 8 φοῖν. Ὅσους μὲν οὖν ἐνδέχεται τρόπους εἶναι τὰ δικαστή-
 ρια, εἴρηται· τούτων δὲ τὰ μὲν πρῶτα δημοτικά, ὅσα ἐκ

ε οὖν om. Q^b. V^b. ^h μὲν ὁμολογεῖται Q^b. V^b. ⁱ δραχμιαῖα V^b. ^k λέ-
 γομεν Q^b. ⁱ κρίνειν—πάντων om. V^b.

πάντων ἢ περὶ πάντων, τὰ δὲ δεύτερα ὀλιγαρχικά, ὅσα ἐκ τινῶν περὶ πάντων, τὰ δὲ τρίτα ἀριστοκρατικά καὶ πολιτικά, ὅσα τὰ μὲν ἐκ πάντων τὰ δ' ἐκ τινῶν.

Ε.

Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ὧν προειλόμεθα σχεδὸν εἴρηται περὶ πάντων· ἐκ τίνων δὲ μεταβάλλουσιν αἱ πολιτεῖαι καὶ πόσων καὶ ποίων, καὶ τίνες ἐκάστης πολιτείας φθοραί, καὶ ἐκ ποίων εἰς ποίας μάλιστα μεθίστανται, ἔτι δὲ σωτηρίαί τίνες καὶ κοινῇ καὶ χωρὶς ἐκάστης εἰσίν, ἔτι δὲ διὰ τίνων αὖ μάλιστα σώζοιτο τῶν πολιτειῶν ἐκάστη, σκεπτέον ἐφεξῆς τοῖς εἰρημένοις. Δεῖ δὲ πρῶτον ὑπολαβεῖν τὴν ἀρχήν, ὅτι ¹πολλαὶ γεγέννηται πολιτεῖαι πάντων μὲν ὁμολογούντων τὸ δίκαιον καὶ τὸ κατ' ἀναλογίαν ἴσον, τούτου δ' ἀμαρτανόντων, ὥσπερ εἴρηται καὶ πρότερον. Δῆμος ²μὲν γὰρ ἐγέ-
νετο ἐκ τοῦ ἴσους ὅτι οὖν ὄντας οἶσθαι ἁπλῶς ἴσους εἶναι (ὅτι γὰρ ἐλεύθεροι πάντες ὁμοίως, ἀπλῶς ἴσοι εἶναι νομίζουσιν), ὀλιγαρχία δὲ ἐκ τοῦ ἀνίσους ἔν τι ὄντας ὅλως ³οἶναι ἀνίσους ὑπολαμβάνειν (κατ' οὐσίαν γὰρ ἄνισοι ὄντες ἀπλῶς ἄνισοι ὑπολαμβάνουσιν εἶναι). Εἴτα οἱ μὲν ὥς ἴσοι ὄντες ⁴πάντων τῶν ἴσων ἀξιούσι μετέχειν, οἱ δ' ὥς ἄνισοι ὄντες πλεονεκτεῖν ζητοῦσιν· τὸ γὰρ πλεῖον ἄνισον. Ἐχουσι μὲν ⁵οὖν τι πᾶσαι δίκαιον, ἡμαρτημένοι δ' ἀπλῶς εἰσίν· καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, ὅταν μὴ κατὰ τὴν ὑπόληψιν ⁶ᾗ ἢ ἐκάτεροι τυγχάνουσιν ἔχοντες μετέχωσι τῆς πολιτείας, στασιάζουσιν. Πάντων δὲ δικαιότατα μὲν αὖ στασιάζουσιν, ⁶ἥκιστα δὲ τοῦτο πράττουσιν οἱ κατ' ἀρετὴν διαφέροντες· μάλιστα γὰρ εὐλογον ἀνίσους ἀπλῶς εἶναι τούτους μόνον. Εἰσὶ δὲ τινες οἱ κατὰ γένος ὑπερέχοντες οὐκ ἀξιούσι τῶν ⁷ἴσων αὐτοὺς διὰ τὴν ἀνισότητά ταύτην· εὐγενεῖς γὰρ εἶναι δοκοῦσιν οἷς ὑπάρχει προγόνων ἀρετὴ καὶ πλοῦτος. Ἀρχαὶ μὲν οὖν ὥς εἰπεῖν αὐταὶ καὶ πηγαὶ τῶν στάσεών εἰσιν, ὅθεν

^m μὲν om. Vb. ⁿ ἀπλοῦς Vb. ^o εἶναι—εἶναι om. Ib.Vb. ^p ἢ om. Rb.Vb. et pr. Ib. iidem τυγχάνουσιν.

8 στασιάζουσιν. Διὸ καὶ αἱ μεταβολαὶ γίνονται ⁹ διχῶς·
 ὅτε μὲν γὰρ πρὸς τὴν πολιτείαν, ὅπως ἐκ τῆς καθεστηκυίας
 ἄλλην ¹ μεταστήσωσιν, οἷον ἐκ δημοκρατίας ὀλιγαρχίαν ἢ
 δημοκρατίαν ἐξ ὀλιγαρχίας, ἢ πολιτείαν καὶ ἀριστοκρατίαν
 ἐκ τούτων, ἢ ταύτας ἐξ ἐκείνων· ὅτε δ' οὐ πρὸς τὴν καθεστη-
 κυίαν πολιτείαν, ἀλλὰ τὴν μὲν κατάστασιν προαιροῦνται
 τὴν αὐτήν, δι' αὐτῶν δ' εἶναι βούλονται ταύτην, οἷον τὴν
 9 ὀλιγαρχίαν ἢ τὴν μοναρχίαν. ² Ἐτι περὶ τοῦ μᾶλλον καὶ
 ἥττον, ³ οἷον ἢ ὀλιγαρχίαν οὖσαν ⁴ εἰς τὸ μᾶλλον ὀλιγαρχεῖ-
 σθαι ἢ εἰς τὸ ἥττον, ἢ δημοκρατίαν οὖσαν εἰς τὸ μᾶλλον
 δημοκρατεῖσθαι ἢ εἰς τὸ ἥττον· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν λοι-
 10 πῶν πολιτειῶν, ⁵ ἢ ἵνα ἐπιταθῶσιν ἢ ἀνεθῶσιν. ⁶ Ἐτι πρὸς
 τὸ μέρος τι ⁷ κινῆσαι τῆς πολιτείας, οἷον ἀρχὴν τινα κατα-
 στησαι ἢ ἀνελεῖν, ὥσπερ ἐν Λακεδαιμονίᾳ φασι Λύσανδρον
 τινες ἐπιχειρῆσαι καταλύσαι τὴν βασιλείαν καὶ Πανσανίαν
 τὸν βασιλέα τὴν ἐφορείαν. Καὶ ἐν Ἐπιδάρμῳ δὲ ⁸ μετέβα-
 λεν ἡ πολιτεία κατὰ μόριον· ἀντὶ γὰρ τῶν φυλάρχων βου-
 11 λὴν ἐποίησαν. Εἰς δὲ τὴν Ἑλκιδίαν ἐπάναγκες ἐστὶν ἔτι
 τῶν ἐν τῇ πολιτεύματι βαδίζειν τὰς ἀρχάς, ὅταν ἐπιψη-
 φίζηται ἀρχή τις. Ὀλιγαρχικὸν δὲ καὶ ὁ ἄρχων ὁ εἰς ἣν
 ἐν τῇ πολιτείᾳ ταύτῃ· ⁹ πανταχοῦ γὰρ διὰ τὸ ἄνισον ἢ στά-
 σις· οὐ μὴν τοῖς ἀνίστοις ὑπάρχει ἀνάλογον· αἰδῖος γὰρ
 βασιλεία ἄνιστος, ἐὰν ἢ ἐν ἴσοις· ὅλως γὰρ τὸ ἴσον ζητοῦν-
 12 τες στασιάζουσιν. ¹⁰ Ἐστὶ δὲ διττὸν τὸ ἴσον· τὸ μὲν γὰρ
 ἀριθμῷ τὸ δὲ κατ' ἀξίαν ἐστίν. Λέγω δὲ ἀριθμῷ ἵμὲν τὸ
 πλῆθει ἢ μεγέθει ταῦτόν καὶ ἴσον, κατ' ἀξίαν δὲ τὸ τῷ λόγῳ,
 οἷον ὑπερέχει κατ' ἀριθμὸν μὲν ἴσον τὰ τρία τοῖν δυοῖν καὶ
 ταῦτα τοῦ ενός, ¹¹ λόγῳ δὲ τέτταρα τοῖν δυοῖν καὶ ταῦτα τοῦ
 13 ενός· ἴσον γὰρ μέρος τὰ δύο τῶν τεττάρων καὶ τὸ ἐν τῶν
 13 δυοῖν· ἅμφω γὰρ ἡμίση. Ὁμολογοῦντες δὲ τὸ ἀπλῶς

⁹ δικαίως Ib. ¹ καταστήσωσιν Rb.Vb. ³ οἷον et εἰς τὸ μᾶλλον ὀλι-
 γαρχεῖσθαι om. Rb. ⁵ ἢ ἵνα ἀναθῶσιν Rb. ⁷ κινεῖσθαι Ib. ⁸ με-
 τέβαλλεν Vb. ⁹ πάντων Vb. ¹⁰ ἵμὲν τὸ] μὲν τῷ Rb.Vb. ¹¹ λέγω Rb.
 λόγῳ—ένός om. Vb. ¹² δυεῖν Ib.

εἶναι δίκαιον, τὸ κατ' ἀξίαν διαφέρονται, καθάπερ ἐλέχθη πρότερον, οἱ μὲν ὅτι, εἴαν κατὰ τι ἴσοι ᾖσιν, ὅλως ἴσοι νομίζουσιν εἶναι, οἱ δ' ὅτι, εἴαν κατὰ τι ἄνισοι, πάντων ἀνίσων ἀξιούσιν ἑαυτούς. Διὸ καὶ μάλιστα δύο γίνονται πολιτεῖαι, ¹⁴ δῆμος καὶ ὀλιγαρχία· εὐγένεια γὰρ καὶ ἀρετὴ ἐν ^b ὀλίγοις, ταῦτα δ' ἐν πλείοσιν· εὐγενεῖς γὰρ καὶ ἀγαθοὶ οὐδαμοῦ ἑκατόν, ^c ἄποροι δὲ ^d πολλοὶ πολλαχοῦ. Τὸ δὲ ἀπλῶς πάντη καθ' ἑκατέραν τετάχθαι τὴν ἰσότητα φαῦλον. Φανερόν δ' ἐκ τοῦ συμβαίνοντος· οὐδεμία γὰρ μόνιμος ἐκ τῶν τοιούτων πολιτειῶν. Τούτου δ' αἴτιον ὅτι ἀδύνατον ἀπὸ τοῦ πρώτου ¹⁵ καὶ τοῦ ἐν ἀρχῇ ἡμαρτημένου μὴ ἀπαντᾶν εἰς τὸ τέλος κακόν τι. Διὸ δεῖ τὰ μὲν ἀριθμητικῇ ἰσότητι χρῆσθαι, τὰ δὲ τῇ κατ' ἀξίαν. Ὅμως δὲ ἀσφαλεστέρα καὶ ἀστασίαστος μᾶλλον ἢ δημοκρατία τῆς ὀλιγαρχίας. Ἐν μὲν γὰρ ταῖς ὀλι- ¹⁶ γαρχίαις ἐγγίνονται δύο, ἧς τε πρὸς ἀλλήλους στάσις καὶ ἔτι ἢ πρὸς τὸν δῆμον, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις ἢ πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν μόνον· αὐτῷ δὲ πρὸς αὐτόν, ὃ τι καὶ ἀξίον εἶπεῖν, οὐκ ἐγγίγνεται τῷ δήμῳ στάσις. Ἔτι δὲ ἢ ἐκ τῶν μέσων πολιτεία ἐγγυτέρω τοῦ δήμου ἢ ^e ἢ τῶν ὀλίγων, ἥπερ ἐστὶν ἀσφαλεστάτη τῶν τοιούτων πολιτειῶν.

Ἐπεὶ δὲ σκοποῦμεν ἐκ τίνων ^f αἱ τε στάσεις γίνονται ² καὶ ^g αἱ μεταβολαὶ περὶ τὰς πολιτείας, λεπτέον καθόλου πρῶτον τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν. Εἰσὶ ^h δὲ σχεδὸν ὥς εἰπεῖν τρεῖς τὸν ἀριθμόν, ἃς διοριστέον καθ' αὐτὰς τύφῳ πρῶτον. Δεῖ γὰρ λαβεῖν πῶς τε ἔχοντες στασιάζουσιν καὶ τίνων ἕνεκα, καὶ τρίτον τίνες ἀρχαὶ γίνονται τῶν πολιτικῶν παραχῶν καὶ τῶν πρὸς ἀλλήλους στάσεων. Τοῦ μὲν οὖν ² αὐτοὺς ἔχειν πῶς πρὸς τὴν μεταβολὴν αἰτίαν καθόλου μάλιστα θετέον περὶ ἧς ἤδη τυγχάνομεν εἰρηκότες. Οἱ μὲν γὰρ ἰσότητος ἐφίεμενοι στασιάζουσιν, ἂν νομίζωσιν ἑλαττον ἔχειν ὄντες ἴσοι τοῖς πλεονεκτοῦσιν, οἱ δὲ τῆς ἀνισότητος καὶ τῆς ὑπεροχῆς, ἂν ὑπολαμβάνωσιν ὄντες ἄνισοι μὴ πλέον

^b λόγους Ib.Vb. ^c εἰποροι Ib.Vb. ^d πολλοὶ om. Ib.Rb.Vb. ^e ἢ post ἢ om. Vb. ^f αἱ τε] ἔτι Rb. ^g αἱ om. Rb. ^h δὲ Rb.

3 ἔχειν ἀλλ' ἴσον ἢ ¹ ἔλαττον. Τούτων δ' ἔστι μὲν ὀρέγεσθαι
 δικαίως, ἔστι δὲ καὶ ἀδίκως· ἐλάττους τε γὰρ ὄντες ὅπως
 ἴσοι ^k ὥσι στασιάζουσιν, καὶ ἴσοι ὄντες ὅπως μείζους. Πῶς
 μὲν οὖν ἔχοντες στασιάζουσιν, εἴρηται. Περὶ ὧν δὲ στα-
 σιάζουσιν, ἔστι κέρδος καὶ τιμὴ καὶ τὰναντία τούτοις· καὶ
 γὰρ ἀτιμίαν φεύγοντες καὶ ζημίαν, ἢ ὑπὲρ αὐτῶν ἢ τῶν
 4 φίλων, στασιάζουσιν ἐν ταῖς πόλεσιν. Αἱ δ' αἰτίαι καὶ ἀρ-
 χαὶ τῶν κινήσεων, ὅθεν αὐτοὶ τε διατίθενται τὸν εἰρημένον
 τρόπον καὶ περὶ τῶν λεχθέντων, ἔστι μὲν ὡς τὸν ἀριθμὸν
 5 ἐπὶ ταῖς τυγχάνουσιν οὐσαι, ἔστι δ' ὡς πλείους. Ὡς δύο μὲν
 ἔστι ταῦτα τοῖς εἰρημένοις, ἀλλ' οὐχ ὡσαύτως· διὰ κέρδος
 γὰρ καὶ διὰ τιμὴν παροξύνονται πρὸς ἀλλήλους οὐχ ἵνα κτή-
 σωνται σφίσιν αὐτοῖς, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, ἀλλ' ἐτέ-
 ρους ὀρῶντες τοὺς μὲν δικαίως τοὺς δ' ἀδίκως πλεονεκτοῦντας
 6 τούτων. Ἔτι διὰ ὕβριν, διὰ φόβον, διὰ ὑπεροχὴν, διὰ κα-
 ταφρόνησιν, διὰ αὐξησιν τὴν παρὰ τὸ ἀνάλογον. Ἔτι δὲ
 ἄλλον τρόπον δι' ἐριθείαν, δι' ὀλιγωρίαν, διὰ μικρότητα, δι'
 3 ἀνομοιότητα. Τούτων δὲ ὕβρις μὲν καὶ κέρδος τίνα ἔχουσι
 δύναμιν καὶ ¹ πῶς αἷτια, σχεδὸν ἔστι φανερόν· ὕβριζόντων τε
 γὰρ τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς καὶ πλεονεκτούντων στασιάζουσι
 καὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὰς πολιτείας τὰς διδούσας τὴν
 ἐξουσίαν· ἡ δὲ πλεονεξία γίνεται ὅτε μὲν ἀπὸ τῶν ἰδίων, ὅτε
 2 δὲ ἀπὸ τῶν κοινῶν. Δῆλον δὲ καὶ ἡ τιμὴ, καὶ τί δύναται
 καὶ πῶς αἰτία στάσεως· καὶ γὰρ ^m αὐτοὶ ἀτιμαζόμενοι καὶ
 ἄλλους ὀρῶντες τιμωμένους στασιάζουσιν· ταῦτα δὲ ἀδίκως
 μὲν γίνεται, ὅταν παρὰ τὴν ἀξίαν ἢ τιμῶνται τινες ἢ ἀτι-
 3 μάζωνται, ⁿ δικαίως δέ, ὅταν κατὰ τὴν ἀξίαν. Δι' ὑπεροχὴν
 δέ, ὅταν τις ἢ τῇ δυνάμει μείζων, ἢ εἰς ἢ πλείους, ἢ κατὰ
 τὴν πόλιν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ πολιτεύματος· γίνεσθαι γὰρ
 εἴωθεν ἐκ τῶν τοιούτων μοναρχία ἢ δυναστεία. Διὸ ἐνια-
 χοῦ εἰώθασιν ὀστρακίζειν, οἷον ἐν Ἀργεὶ καὶ Ἀθῆνησιν·

¹ post ἔλαττον V^b.U^b. et margo I^b. τῆς ἰσότητος δηλονότι καὶ τῆς
 ὑπεροχῆς. ^k ὥσι καὶ στασιάζουσιν R^b. ¹ πόσ' I^b.U^b.V^b, πόσα R^b.

^m αὐτὴ ἀτιμαζομένη U^b. ⁿ δικαίως δέ] διὰ δικαίως U^b.

καίτοι βέλτιον ἐξ ἀρχῆς ὁρᾶν ὅπως μὴ ὁ ἐνέσονται τοσούτων ὑπερέχοντες, ἢ εἰσάσαντας γενέσθαι ἰᾶσθαι ὕστερον. Διὰ δὲ φόβον στασιάζουσιν οἱ τε ἡδικοῦτες, δεδιότες μὴ δῶσι δίκην, καὶ οἱ μέλλοντες ἀδικεῖσθαι, βουλόμενοι φθάσαι πρὶν ἀδικηθῆναι, ὥσπερ ἐν Ῥόδῳ συνέστησαν οἱ γνώριμοι ἐπὶ τὸν δῆμον διὰ τὰς ἐπιφερομένας δίκας. Διὰ καταφρόνησιν δὲ καὶ στασιάζουσι καὶ ἐπιτίθενται, οἷον ἐν τε ταῖς ὀλιγαρχίαις, ὅταν πλείους ὦσιν οἱ μὴ μετέχοντες τῆς πολιτείας (κρείττους γὰρ οἶονται εἶναι), καὶ ἐν ταῖς δημοκρατίαις οἱ εὐποροὶ καταφρονήσαντες τῆς ἀταξίας καὶ ἀναρχίας, οἷον καὶ ἐν Θήβαις μετὰ τὴν ἐν Οἰνοφύτοις μάχην κακῶς πολιτευομένων ἢ δημοκρατία διεφθάρη, καὶ ἡ Μεγαρέων δι' ἀταξίαν καὶ ἀναρχίαν ἡττηθέντων, καὶ ἐν Συρακούσαις πρὸ τῆς Γέλωνος τυραννίδος, καὶ ἐν Ῥόδῳ ὁ δῆμος πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως. Γίνονται δὲ καὶ δι' αὐξήσιν τὴν Ῥατὰ τὸ ἀνάλογον μεταβολαὶ τῶν πολιτειῶν. Ὡσπερ γὰρ σῶμα ἐκ μερῶν σύγκειται καὶ δεῖ αὐξάνεσθαι ἀνάλογον, ἵνα μένῃ συμμετρία, εἰ δὲ μὴ, φθείρεται, ὅταν ὁ μὲν πούς τεττάρων πηχῶν ἦ τὸ α' δ' ἄλλο σῶμα δυοῖν σπιθαμαῖν, ἐνίστε δὲ καὶ εἰς ἄλλου ζφου μεταβάλλοι μορφὴν, εἰ μὴ μόνον κατὰ τὸ ποσὸν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ποιὸν αὐξάνοιτο παρὰ τὸ ἀνάλογον, οὕτω καὶ πόλις σύγκειται ἐκ μερῶν, ὧν πολλάκις λανθάνει τι αὐξανόμενον, οἷον τὸ τῶν ἀπόρων πλῆθος ἐν ταῖς δημοκρατίαις καὶ πολιτείαις. Συμβαίνει γ' ὅ ἐνίστε τοῦτο καὶ διὰ τύχας, οἷον ἐν Τάραντι ἡττηθέντων καὶ ἀπολομένων πολλῶν γνωρίμων ὑπὸ τῶν Ἰαπύγων μικρὸν ὕστερον τῶν Μηδικῶν δημοκρατία ἐγένετο ἐκ πολιτείας, καὶ ἐν Ἀργεὶ τῶν ἐν τῇ ἐβδόμῃ ἀπολομένων ὑπὸ Κλεομένους τοῦ Λάκωνος ἡναγκάσθησαν παραδέξασθαι τῶν περιόικων τινάς, καὶ ἐν Ἀθήναις ἀτυχοῦντων πεζῇ οἱ γνώριμοι ἐλάττους ἐγένοντο διὰ τὸ ἐκ καταλόγου στρατεύεσθαι

ο αἰνίσονται γρ. Ib. Ρ περι Ib.Vb. α δ' om. Vb. ρ ἄλλο om. Rb.
 σπιθαμαῖον Ub, σπιθαμῶν Rb. τ μεταβάλλοι Ib. ν τὸ prius om.
 Ib.Ub.Vb. w πῶλεις Vb. x σύγκειται om. Rb. γ λανθάνοι Ub.

8 ὑπὸ τὸν Λακωνικὸν πόλεμον. Συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ ἐν
 ταῖς δημοκρατίαις, ἦττον δέ· πλειόνων γὰρ τῶν ^α ἀπόρων
 γινομένων ἢ τῶν οὐσιῶν αὐξανομένων μεταβάλλουσιν εἰς ὀλι-
 9 γαρχίας καὶ δυναστείας. Μεταβάλλουσι δ' αἱ πολιτεῖαι
^α καὶ ἄνευ στάσεως διὰ τε τὰς ἐριθείας, ὥσπερ ἐν Ἑραίᾳ (ἐξ
 αἰρετῶν γὰρ διὰ τοῦτο ἐποίησαν κληρωτάς, ὅτι ἤρουντο τοὺς
 ἐριθευομένους), καὶ δι' ὀλιγωρίαν, ὅταν ἐάσωσιν εἰς τὰς ἀρχάς
^β τὰς κυρίας παριέναι τοὺς μὴ τῆς πολιτείας φίλους, ὥσπερ
 ἐν Ὠρεῶ κατελύθη ἡ ὀλιγαρχία τῶν ἀρχόντων γενομένου
 Ἑρακλεοδώρου, ὃς ἐξ ὀλιγαρχίας πολιτείαν καὶ δημοκρατίαν
 10 κατεσκεύασεν. Ἔτι διὰ τὸ παρὰ μικρόν· λέγω δὲ παρὰ
 μικρόν, ὅτι πολλάκις λανθάνει μεγάλη γινομένη μετάβασις
 τῶν νομίμων, ὅταν παρορῶσι τὸ μικρόν, ὥσπερ ἐν Ἀμβρα-
 κίᾳ μικρόν ἦν τὸ τίμημα, τέλος ^γ οὐθενὸς ἤρχον, ὡς ἔγγιον
 11 ἢ μηθὲν διαφέρων τοῦ μηθὲν τὸ μικρόν. Στασιωτικὸν δὲ
 καὶ τὸ μὴ ὁμόφυλον, ἕως ἂν συμπνεύσῃ· ὥσπερ γὰρ οὐδ' ἐκ
 τοῦ τυχόντος πλήθους πόλις γίγνεται, οὕτως οὐδ' ἐν τῷ τυ-
 χόντι χρόνῳ. Διὸ ὅσοι ἤδη συνοίκους ἐδέξαντο ἢ ^δ ἐποίκους,
 οἱ πλείστοι ^ε ἐστασίασαν, οἷον Τροιζηνίοις Ἀχαιοὶ συνψέ-
 κησαν Σύβαριν, εἶτα πλείους οἱ Ἀχαιοὶ γενομένοι ἐξέβαλον
 τοὺς Τροιζηνίους· ὅθεν τὸ ἄγος συνέβη τοῖς Συβαρίταις.
 12 ^ε Καὶ ἐν Θουρίοις Συβαρίται τοῖς συνοικήσασιν· πλεονεκτεῖν
 γὰρ ἀξιούντες ὡς σφετέρας τῆς χώρας ^ε ἐξέπεσον. Καὶ Βυ-
 ζαντίοις οἱ ἔποικοι ἐπιβουλεύοντες φωραθέντες ἐξέπεσον διὰ
 μάχης, καὶ Ἀντισσαῖοι τοὺς Χίων φυγάδας εἰσδεξάμενοι
 διὰ μάχης ἐξέβαλον, Ζαγκλαῖοι δὲ ^β Σαμίους ὑποδεξάμενοι
 13 ἐξέπεσον ^ι καὶ αὐτοί. Καὶ Ἀπολλωνιάται οἱ ἐν τῷ Εὐζείνῳ
 πόντῳ ἐποίκους ἐπαγαγόμενοι ἐστασίασαν, ^κ καὶ Συρακούσιοι
 μετὰ τὰ τυραννικὰ τοὺς ξένους καὶ τοὺς μισθοφόρους πολίτας

^α εὐπόρων Ib. Rb. Ub. Vb. ^α καὶ ἀναστάσεως Ub. ^β τὰς post ἀρχάς
 om. Ub. ^γ δ' ἀπ' οὐθενὸς ἤρχον ὡς ἐγγὺς ἂν ἢ interpretes. ^δ ἀποίκους
 Rb. ^ε δ' ἐστασίασαν Vb, διεστασίασαν Rb. Ib. ^ε καὶ om. Ub. ^ε ἐξέ-
 πεσον om. Ub. ^β σαμίους etiam post ὑποδεξάμενοι Vb. ^ι καὶ ante
 αὐτοί om. Rb. ^κ καὶ—ἐστασίασαν om. Rb.

ποησάμενοι ἐστασίασαν καὶ εἰς μάχην ¹ ἤλθον, καὶ Ἀμφι-
 πολῖται δεξάμενοι ^m Χαλκιδέων ἀποίκους ἐξέπεσον ὑπὸ τού-
 των ⁿ οἱ πλείστοι αὐτῶν. Στασιάζουσι δ' ἐν μὲν ταῖς ὀλι- 14
 γαρχίαις οἱ πολλοὶ ὡς ἀδικούμενοι, ὅτι οὐ μετέχουσι τῶν
 ἴσων, καθάπερ εἴρηται πρότερον, ἴσοι ὄντες, ἐν δὲ ταῖς δη-
 μοκρατίαις οἱ γνώριμοι, ὅτι μετέχουσι τῶν ἴσων οὐκ ἴσοι
 ὄντες. Στασιάζουσι δὲ ἐνίοτε αἱ πόλεις καὶ διὰ τοὺς τόπους, 15
 ὅταν μὴ εὐφύως ἔχη ἡ χώρα πρὸς τὸ μίαν εἶναι πόλιν, οἷον
 ἐν Κλαζομωναῖς οἱ ἐπὶ Χύτρῳ πρὸς τοὺς ἐν νήσῳ, καὶ Κολο-
 φώνιοι καὶ ὁ Νοτιεῖς καὶ Ἀθήνησιν οὐχ ὁμοίως εἰσὶν, ἀλλὰ
 μᾶλλον δημοτικοὶ οἱ τὸν Πειραιᾶ οἰκοῦντες τῶν τὸ ἄστυ.
 Ὡς περ γὰρ ἐν τοῖς πολέμοις αἱ διαβάσεις τῶν ὁχετῶν, καὶ 16
 τῶν πάνυ σμικρῶν, διασπῶσι τὰς φάλαγγας, οὕτως ἔοικε
 πᾶσα διαφορὰ ποιεῖν διάστασιν. Μεγίστη μὲν οὖν ἴσως
 διάστασις ἀρετὴ καὶ μοχθηρία, εἴτα πλοῦτος καὶ πενία, καὶ
 οὕτω δὴ ^p ἑτέρα ^q ἑτέρας μᾶλλον ὢν μία καὶ ἡ εἰρημένη ἐστίν.
 Γίγνονται μὲν οὖν αἱ στάσεις οὐ περὶ μικρῶν ἀλλ' ἐκ μικρῶν, 4
 στασιάζουσι δὲ περὶ μεγάλων. Μάλιστα δὲ καὶ αἱ μικραὶ
 ἰσχύουσιν, ὅταν ἐν τοῖς κυρίοις γένωνται, οἷον συνέβη ^r καὶ
 ἐν Συρακούσαις ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις· μετέβαλε γὰρ ἡ
 πολιτεία ἐκ δύο νεανίσκων στασιασάντων, ἐν ταῖς ἀρχαῖς
 ὄντων, περὶ ἐρωτικὴν αἰτίαν. Θατέρου γὰρ ἀποδημούντος ²
 ἑταῖρος ^s ὢν τις τὸν ἐρώμενον αὐτοῦ ὑπεποιήσατο, πάλιν δ'
 ἐκείνος τούτῳ χαλεπήνας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἀνέπεισεν ὡς
 αὐτὸν ἐλθεῖν· ὅθεν προσλαμβάνοντες τοὺς ἐν τῇ πολιτεύ-
 ματι διεστασίασαν ^t πάντας. Διόπερ ἀρχομένων εὐλαβεῖ- 3
 σθαι ^v δεῖ τῶν τοιούτων, καὶ διαλύειν τὰς τῶν ἡγεμόνων καὶ
 δυναμένων στάσεις· ἐν ἀρχῇ γὰρ γίγνεται τὸ ἀμάρτημα, ἡ
 δ' ἀρχὴ λέγεται ἥμισυ εἶναι παντός, ὥστε καὶ τὸ ἐν αὐτῇ
 μικρὸν ἀμάρτημα ἀνάλογόν ἐστι πρὸς ^w τὰ ἐν τοῖς ἄλλοις

¹ post ἤλθον Rb. τῶν τυραννικὰ τοὺς—ἤλθον. ^m χαλκιδέων Ub.Vb.
ⁿ ὡς πλείους Vb. ^o νοτιεῖς Vb. ^p ἑτέρα om. Ib. ^q ἑτέρας om. Ub.
^r καὶ om. Ib. ^s ὢν Rb. ^t πάντας Vb. ^v δὲ Rb. ^w τὰ] τὰς Ib.Vb.

4 μέρεσιν. Ὅλως δὲ αἱ τῶν γνωρίμων στάσεις συναπολαύειν
 ποιούσι καὶ τὴν ὅλην πόλιν, οἷον ^χ ἐν Ἑστιάᾳ συνέβη μετὰ
 τὰ Ὑμηδικά, δύο ἀδελφῶν περὶ τῆς ^α τῶν πατρῶν νομῆς
 διενεχθέντων· ὁ μὲν γὰρ ἀπορώτερος, ὡς οὐκ ἀποφαίνοντος
^α θατέρου τὴν οὐσίαν οὐδὲ τὸν θησαυρὸν ὃν εὗρεν ὁ πατήρ,
 προσήγετο τοὺς δημοτικούς, ὁ δ' ἕτερος ἔχων οὐσίαν πολλὴν
 5 τοὺς εὐπόρους. Καὶ ^β ἐν Δελφοῖς ἐκ κηδείας γενομένης δια-
 φορᾶς ἀρχὴ πασῶν ἐγένετο τῶν στάσεων τῶν ὕστερον· ὁ μὲν
 γὰρ οἰωνισάμενός τι σύμπτωμα, ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὴν νύμφην, οὐ
 λαβὼν ἀπῆλθεν, οἱ δ' ὡς ὑβρισθέντες ἐνέβαλον τῶν ἱερῶν
 6 χρημάτων θύοντος, κᾶπειτα ὡς ἱερόσυλον ἀπέκτειναν. Καὶ
 περὶ Μιτυλήνην δὲ ἐξ ἐπικλήρων στάσεως γενομένης πολλῶν
 ἐγένετο ἀρχὴ κακῶν καὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Ἀθηναίους,
 ἐν ᾧ Πάχης ἔλαβε τὴν πόλιν ^ε αὐτῶν· Τιμοφάνους γὰρ τῶν
 εὐπόρων τινὸς καταλιπόντος δύο θυγατέρας, ὁ ^δ περιωσθεὶς
 καὶ οὐ λαβὼν τοῖς υἱέσιν αὐτοῦ ^ε Δόξανδρος ἤρξε τῆς στά-
 σεως καὶ τοὺς Ἀθηναίους παρώξυνε, πρόξενος ὢν τῆς πόλεως.
 7 Καὶ ἐν Φωκεύσιν ἐξ ἐπικλήρου στάσεως γενομένης περὶ Μνα-
 σέαν τὸν Μνήσωνος πατέρα καὶ Εὐθυκράτη τὸν Ὀνομάρχου,
 ἡ στάσις αὕτη ἀρχὴ τοῦ ἱεροῦ πολέμου κατέστη τοῖς Φω-
 κεύσιν. Μετέβαλε δὲ ^ε καὶ ἐν Ἐπιδάμνῃ ἡ πολιτεία ἐκ γα-
 μικῶν· ὑπομνηστευσάμενος γάρ τις ^ε θυγατέρα, ὡς ἔζημίωσεν
 αὐτὸν ὁ τοῦ ὑπομνηστευθέντος πατήρ γενόμενος τῶν ἀρχόν-
 των, ἄτερος συμπαρέλαβε τοὺς ἐκτὸς τῆς πολιτείας ὡς ἐπη-
 8 ρεασθεῖς. Μεταβάλλουσι δὲ καὶ εἰς ὀλιγαρχίαν καὶ εἰς δῆμον
 καὶ εἰς πολιτείαν ἐκ τοῦ εὐδοκιμῆσαι τι ἢ αὐξηθῆναι ἢ ἀρχεῖον
 ἢ μόνιον τῆς πόλεως, οἷον ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴ εὐδοκι-
 μήσασα ἐν τοῖς Μηδικοῖς ἔδοξε ^η συντονωτέραν ποιῆσαι τὴν
 πολιτείαν, καὶ πάλιν ὁ ναυτικὸς ὄχλος γενόμενος αἷτιος τῆς
 περὶ Σαλαμίνα νίκης καὶ ^ι διὰ ταύτης τῆς ἡγεμονίας ^κ διὰ τὴν

^χ ἐν om. Vb.

^γ δημοτικά Ib.Rb.Vb.

^z τῶν om. Ib.Rb.Ub.Vb.

^α θατέρου om. Ib.Rb.Vb.

^β ἐν Δελφοῖς] ἀδελφοῖς Rb.

^ε αὐτοῦ Ib.

^δ περιωσθεὶς Rb, περιωρισθεὶς Ub.Vb.

^ε δόξανδρος Ib.

^ε καὶ om. Rb.

^ε θυγατέρα om. Ib.Rb.Vb.

^η συντονωτέρα Rb.

^ι διὰ τὸ ταύτης Vb.

^κ διὰ] καὶ διὰ Ub.

κατὰ θάλατταν δύναμιν τὴν δημοκρατίαν ἰσχυροτέραν ἐποίησεν. Καὶ ἐν Ἀργεὶ οἱ γνώριμοι εὐδοκίμησαντες περὶ τὴν 9 ἐν Μαντινείᾳ μάχην τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπεχείρησαν καταλύειν τὸν δῆμον, καὶ ἐν Συρακούσαις ὁ δῆμος αἴτιος γεγνημένος τῆς ¹ νίκης τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Ἀθηναίους ἐκ πολιτείας εἰς δημοκρατίαν μετέβαλεν, καὶ ἐν Χαλκίδι Φόξον τὸν τύραννον μετὰ τῶν γνωρίμων ὁ δῆμος ἀνελὼν εὐθὺς ἔχκετο τῆς πολιτείας, ² καὶ ἐν Ἀμβρακίᾳ πάλιν ὡσαύτως Περὶανδρον συνεκβαλὼν τοῖς ³ ἐπιθεμένοις ὁ δῆμος τὸν τύραννον εἰς ἑαυτὸν περιέστησε τὴν πολιτείαν. Καὶ ὅλως δὴ 10 δεῖ τοῦτο μὴ λανθάνειν, ὥς οἱ δυνάμεις αἴτιοι γενόμενοι, καὶ ἰδιῶται καὶ ἀρχαὶ καὶ φυλαὶ καὶ ὅλως μέρος καὶ ⁴ ὅποιον οὖν πλῆθος, στάσιν κινουσιν· ἡ γὰρ οἱ τούτοις φθονοῦντες τιμωμένοις ἄρχουσι τῆς στάσεως, ἡ οὗτοι διὰ τὴν ὑπεροχὴν οὐ θέλουσι μένειν ἐπὶ τῶν ἴσων. Κινοῦνται ⁵ αἱ πολιτεῖαι καὶ 11 ὅταν τὰναντία εἶναι δοκοῦντα ⁶ μέρη τῆς πόλεως ἰσάζῃ ἀλλήλοις, οἷον οἱ πλούσιοι καὶ ὁ δῆμος, μέσον ⁷ ἢ μικρὸν ἢ μηθὲν πάμπαν· ἂν γὰρ πολὺ ὑπερέχῃ ὅποτερον οὖν τῶν μερῶν πρὸς τὸ φανερώς κρεῖττον, τὸ λοιπὸν ⁸ οὐ θέλει κινδυνεύειν. Διὸ 12 καὶ οἱ κατ' ἀρετὴν διαφέροντες οὐ ποιοῦσι στάσιν ὥς εἰπεῖν· ὀλίγοι γὰρ γίγνονται πρὸς πολλούς. Καθόλου μὲν οὖν περὶ πάσας τὰς πολιτείας αἱ ἀρχαὶ καὶ ⁹ αἰτίαι τῶν στάσεων καὶ τῶν μεταβολῶν τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον. Κινουσι δὲ τὰς πολιτείας ὅτε μὲν διὰ βίας ὅτε δὲ δι' ἀπάτης, διὰ βίας μὲν ἢ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἢ ὕστερον ἀναγκάζοντες. Καὶ γὰρ ἡ ἀπάτη 13 διττὴ· ὅτε μὲν γὰρ ἐξαπατήσαντες τὸ πρῶτον ἐκόντων μεταβάλλουσι τὴν πολιτείαν, εἴθ' ὕστερον βίᾳ κατέχουσιν ἀκόντων, οἷον ἐπὶ τῶν τετρακοσίων τὸν δῆμον ἐξηπάτησαν, φάσκοντες τὸν βασιλέα χρήματα παρέξειν πρὸς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους, ψευδάμενοι δὲ κατέχειν ἐπειρῶντο τὴν πολιτείαν· ὅτε δὲ ἐξ ἀρχῆς τε πείσαντες καὶ ὕστερον

¹ νίκης] λίβης R^b. ² καὶ ἀναμβρακεία U^b. ³ ἐπιτιθεμένοις R^b. V^b.
⁴ ὅποιον οὖν V^b. ⁵ μέρη] μὲν τι R^b. ⁶ οὐ θέλει] ἐθέλει R^b. ⁷ αἰτίαι]
αἱ I^b. R^b. V^b.

πάλιν πεισθέντων ἐκόντων ἄρχουσιν αὐτῶν. Ἀπλῶς μὲν οὖν περὶ πάσας τὰς πολιτείας ἐκ τῶν ¹ εἰρημέων συμβέβηκε γίγνεσθαι τὰς μεταβολάς.

- 5 Καθ' ἕκαστον δ' εἶδος πολιτείας ἐκ τούτων μερίζοντας τὰ συμβαίνοντα δεῖ θεωρεῖν. Αἱ μὲν οὖν δημοκρατίαι μάλιστα μεταβάλλουσι διὰ τὴν τῶν δημαγωγῶν ἀσέλγειαν· τὰ μὲν γὰρ ἰδίᾳ συκοφαντοῦντες τοὺς τὰς οὐσίας ἔχοντας συστρέφουσιν αὐτοὺς (συνάγει γὰρ καὶ τοὺς ἐχθίστους ὁ κοινὸς φόβος), τὰ δὲ κοινῇ τὸ πλῆθος ἐπάγοντες. Καὶ τοῦτο ἐπὶ ² πολλῶν ἂν τις ἴδοι γιγνόμενον οὕτως. Καὶ γὰρ ἐν Κῷ ἡ δημοκρατία μετέβαλε πονηρῶν ἐγγενομένων δημαγωγῶν (οἱ γὰρ γνώριμοι συνέστησαν) καὶ ἐν Ῥόδῳ μισθοφορὰν τε γὰρ οἱ δημαγωγοὶ ἐπ' ὀρίζον, καὶ ἐκώλπον ἀποδιδόναι τὰ ὀφειλόμενα τοῖς τριηράρχοις· οἱ δὲ διὰ τὰς ἐπιφερομένας ³ δίκας ἡναγκάσθησαν συστάντες καταλύσαι τὸν δῆμον. Κατελίθη δὲ καὶ ἐν Ἡρακλείᾳ ὁ δῆμος μετὰ τὸν ἀποικισμὸν εὐθύς διὰ τοὺς δημαγωγούς· ἀδικούμενοι γὰρ ὑπ' αὐτῶν οἱ γνώριμοι ἐξέπιπτον, ἔπειτα ἀθροισθέντες ⁴ οἱ ἐκπίπτοντες καὶ κατελθόντες κατέλυσαν τὸν δῆμον. Παραπλησίως δὲ καὶ ἡ ἐν Μεγάροις κατελίθη δημοκρατία· οἱ γὰρ ⁵ δημαγωγοί, ἵνα χρήματα ἔχῃσι δημεύειν, ⁶ ἐξέβαλλον πολλοὺς τῶν γνωρίμων, ὥς πολλοὺς ἐποίησαν τοὺς φεύγοντας· οἱ δὲ κατιόντες ἐνίκησαν μαχόμενοι τὸν δῆμον καὶ κατέστησαν τὴν ὀλιγαρχίαν. Συνέβη δὲ ταῦτόν καὶ περὶ Κύμῃ ἐπὶ τῆς δημοκρατίας ἣν κατέλυσε ⁷ Θρασύμαχος. Σχεδὸν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἂν τις ἴδοι θεωρῶν τὰς μεταβολὰς τούτου ἐχούσας τὸν τρόπον. Ὅτε μὲν γάρ, ἵνα χαρίζωνται, ἀδικούντες τοὺς γνωρίμους συνιστᾷσιν, ἢ τὰς οὐσίας ὕψιστους ποιοῦντες ἢ τὰς προσόδους ταῖς λειτουργίαις· ὅτε δὲ διαβάλλοντες, ⁸ ἔν' ἔχῃσι δημεύειν τὰ κτήματα τῶν πλουσίων. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀρχαίων, ὅτε γένοιτο ὁ αὐτὸς δημαγωγὸς καὶ στρατηγός, εἰς τυραννίδα ⁹ μετέβαλλον· σχεδὸν γὰρ οἱ πλείστοι τῶν ἀρ-

¹ προειρημένων Vb. ² οἱ ἐκπίπτοντες om. Rb. ³ δημαγωγούντες pr. Rb. ⁴ ἐξέβαλον Ib. ⁵ θρασύμαχος Vb. ⁶ ὑψιστούς Vb. ⁷ μετέβαλον Vb.

χαίων τυράννων ἐκ δημαγωγῶν γεγόνασιν. Αἴτιον δὲ τοῦ 7
 τότε μὲν γίνεσθαι νῦν δὲ μὴ, ὅτι τότε μὲν οἱ δημαγωγοὶ
 ἦσαν ἐκ τῶν στρατηγούντων (οὐ γὰρ πω δεινοὶ ἦσαν λέγειν),
 νῦν δὲ τῆς ῥητορικῆς ᾠξημένης οἱ δυνάμενοι λέγειν δημαγω-
 γοῦσι μὲν, δι' ἀπειρίαν δὲ τῶν πολεμικῶν οὐκ ἐπιτίθενται,
 πλὴν εἴ που βραχύ τι γέγονε τοιοῦτον. Ἐγίνοντο δὲ τυ- 8
 ραννίδες πρότερον μᾶλλον ἢ νῦν καὶ διὰ τὸ μεγάλας ἀρχὰς
 ἐγχειρίζεσθαι τισιν, ὥσπερ ἐν Μιλήτῳ ἐκ τῆς πρυτανείας·
 πολλῶν γὰρ ἦν καὶ μεγάλων κύριος ὁ πρύτανις. Ἔτι δὲ
 διὰ τὸ μὴ μεγάλας εἶναι τότε τὰς πόλεις, ἀλλ' ἐπὶ τῶν
 ἀγρῶν οἰκεῖν τὸν δῆμον ἄσυχον ὄντα πρὸς τοῖς ἔργοις, οἱ
 προστάται τοῦ δήμου, ὅτε πολεμικοὶ γένοιτο, τυραννίδι ἐπε-
 τίθεντο. Πάντες δὲ τοῦτο ἔδρων ὑπὸ τοῦ δήμου πιστευθέν- 9
 τες, ἡ δὲ πίστις ἦν ἡ ἀπέχθεια ἡ πρὸς τοὺς ^a πλουσίους, οἷον
^a Ἀθήνησιν τε Πεισίστρατος στασιάσας πρὸς τοὺς πεδιακοὺς,
 καὶ Θεαγένης ἐν Μεγάροις τῶν εὐπόρων τὰ κτήνη ἀποσφά-
 ξας, λαβὼν παρὰ τὸν ποταμὸν ἐπινέμοντας. Καὶ Διονύσιος 10
^b κατηγορῶν Δαφναίου καὶ τῶν πλουσίων ἠξιώθη τῆς τυραν-
 νίδος, διὰ τὴν ἔχθραν πιστευθεὶς ὡς δημοτικὸς ὢν. Μετα-
 βάλλουσι δὲ καὶ ἐκ τῆς πατρίδας δημοκρατίας εἰς τὴν νεωτά-
 την· ὅπου γὰρ αἰρεταὶ μὲν αἱ ἀρχαί, μὴ ἀπὸ τιμημάτων δέ,
 αἰρεῖται δὲ ὁ δῆμος, δημαγωγοῦντες οἱ σπουδαρχιῶντες εἰς
 τοῦτο καθιστᾶσιν ὡς κύριον εἶναι τὸν δῆμον καὶ τῶν νόμων.
 Ἄκος δὲ τοῦ ἡ μὴ γίνεσθαι ἢ τοῦ γίνεσθαι ἦττον τὸ τὰς 11
 φυλὰς φέρειν τοὺς ἄρχοντας, ἀλλὰ μὴ πάντα τὸν δῆμον.
 Τῶν μὲν οὖν δημοκρατιῶν αἱ μεταβολαὶ γίνονται πάσαι
 σχεδὸν διὰ ταύτας τὰς αἰτίας.

Αἱ δ' ὀλιγαρχίαι μεταβάλλουσι διὰ δύο μάλιστα τρόπους 6
 τοὺς φανερωτάτους, ἓνα μὲν εἰάν ἀδικῶσι τὸ πλῆθος· πᾶς γὰρ
 ἱκανὸς γίνεται προστάτης, μάλιστα δ' ὅταν ἐξ αὐτῆς συμβῇ
 τῆς ὀλιγαρχίας γίνεσθαι τὸν ἡγεμόνα, καθάπερ ἐν Νάξῳ
 Λύγδαμις, ὃς καὶ ἐτυράνησεν ὕστερον τῶν Ναξίων. Ἐχει 2

^a πλουσίους Vb.^b κατηγορῶν] ἐν μεγάροις Rb.

δὲ καὶ ἡ ἐξ ^c ἄλλων ἀρχὴ στάσεως διαφοράς. Ὅτε μὲν γὰρ ἐξ αὐτῶν τῶν εὐπόρων, οὐ τῶν ὄντων δ' ἐν ταῖς ἀρχαῖς, γίγνεται κατάλυσις, ὅταν ὀλίγοι σφόδρα ὦσιν οἱ ἐν ταῖς τιμαῖς, οἷον ἐν Μασσαλία καὶ ἐν Ἰστροφ καὶ ἐν Ἡρακλείᾳ καὶ ³ ἐν ἄλλαις πόλεσι συμβέβηκεν. Οἱ γὰρ μὴ μετέχοντες τῶν ἀρχῶν ἐκίνουν, ἕως ^d μετέλαβον οἱ πρεσβύτεροι πρότερον τῶν ἀδελφῶν, ὕστερον δ' οἱ νεώτεροι πάλιν· οὐ γὰρ ἄρχουσιν ἐνιαχοῦ μὲν ἅμα πατήρ τε καὶ υἱός, ἐνιαχοῦ δὲ ὁ πρεσβύτερος καὶ ὁ νεώτερος ἀδελφός. Καὶ ἔνθα μὲν πολιτικωτέρα ἐγένετο ^e ἡ ὀλιγαρχία, ^f ἐν Ἰστροφ δ' εἰς δῆμον ἀπετελεῦτησεν, ⁴ ἐν Ἡρακλείᾳ δ' ἐξ ἐλαττόνων εἰς ἐξακοσίους ἦλθεν. Μετέβαλε δὲ καὶ ἐν Κνίδῳ ἡ ὀλιγαρχία στασιασάντων τῶν γνωρίμων αὐτῶν πρὸς αὐτοὺς διὰ τὸ ὀλίγους μετέχειν καὶ καθάπερ εἴρηται, εἰ πατήρ, υἱὸν μὴ μετέχειν, μῆδ' εἰ πλείους ἀδελφοί, ἀλλ' ἢ τὸν πρεσβύτατον· ἐπιλαβόμενος γὰρ στασιάζοντων ὁ δῆμος, καὶ λαβὼν προστάτην ἐκ τῶν γνωρίμων, ⁵ ἐπιθέμενος ἐκράτησεν· ἀσθενὲς γὰρ τὸ στασιάζον. Καὶ ἐν Ἐρυθραῖς δὲ ἐπὶ τῆς τῶν ^g Βασιλιδῶν ὀλιγαρχίας ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, καίπερ καλῶς ἐπιμελομένων τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ, ὅμως διὰ τὸ ὑπ' ὀλίγων ἄρχεσθαι ἀγανακτῶν ὁ δῆμος μετέβαλε τὴν πολιτείαν. Κινούνται δ' ^h αἱ ὀλιγαρχαί ἐξ ⁶ αὐτῶν καὶ διὰ φιλονεικίαν δημαγωγούντων. Ἡ δημαγωγία δὲ διττή, ⁱ ἡ μὲν ἐν αὐτοῖς τοῖς ^k ὀλίγοις (ἐγγίγνεται γὰρ δημαγωγὸς κἂν πάντῃ ὀλίγοι ὦσιν, οἷον ἐν τοῖς τριάκοντα Ἀθηνησιν οἱ περὶ Χαρικλέα ἴσχυσαν τοὺς τριάκοντα δημαγωγούντες, καὶ ἐν τοῖς τετρακοσίοις οἱ περὶ Φρύνιχον τὸν αὐτὸν τρόπον), ἡ ὅταν τὸν ὄχλον δημαγωγῶσιν οἱ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ὄντες, οἷον ἐν Λαρίσσει οἱ πολιτοφύλακες διὰ τὸ αἰρεῖσθαι αὐτοὺς τὸν ὄχλον ἐδημαγῶγουν· καὶ ἐν ὅσαις ὀλιγαρχαῖς οὐχ οὗτοι αἰροῦνται τὰς ἀρχὰς ἐξ ὧν οἱ ἄρχοντές εἰσιν, ἀλλ' αἱ μὲν ἀρχαὶ ἐκ τιμημάτων μεγάλων εἰσὶν ἢ ἐται-

^c ἄλλων] αὐτῶν alii. ^d μετέβαλλον Vb. ^e ἡ om. Vb. ^f ἐν Ἰστροφ—
ὀλιγαρχία om. Rb. ^g βασιλιδῶν codices. ^h αἱ om. Rb. ⁱ ἡ om.
Ib.Rb.Vb. ^k λόγοις Rb.

ριῶν, αἰροῦνται δ' οἱ ¹ὀπλῖται ἢ ὁ δῆμος, ὅπερ ἐν Ἀβύδῳ συνέβαιεν. Καὶ ὅπου τὰ δικαστήρια μὴ ἐκ τοῦ πολιτεύ-
ματός ἐστιν· δημαγωγοῦντες γὰρ πρὸς τὰς κρίσεις μετα-
βάλλουσι τὴν πολιτείαν, ὅπερ καὶ ἐν Ἡρακλείᾳ ἐγένετο τῇ
ἐν ²τῷ Πόντῳ. Ἔτι δ' ὅταν ἔνιοι εἰς ἐλάττους ἔλκωσι τὴν
ὀλιγαρχίαν· οἱ γὰρ τὸ ἴσον ζητοῦντες ἀναγκάζονται βοηθὸν
ἐπαγαγέσθαι τὸν δῆμον. Γίγνονται δὲ μεταβολαὶ τῆς ὀλι-
γαρχίας καὶ ὅταν ἀναλώσωσι τὰ ἴδια ζῶντες ἀσελγῶς· καὶ
γὰρ οἱ τοιοῦτοι ³καινοτομεῖν ζητοῦσι, καὶ ⁴ἢ τυραννίδι ἐπι-
τίθενται αὐτοὶ ἢ κατασκευάζουσιν ἕτερον, ὥσπερ Ἰππα-
ρίνος Διονύσιον ἐν Συρακούσαις. Καὶ ἐν Ἀμφιπόλει, ὃ
ὄνομα ἦν Κλεότιμος, τοὺς ἐποίκους τοὺς Χαλκιδέων ἤγαγε,
καὶ ἐλθόντων διεστασίασεν αὐτοὺς πρὸς τοὺς εὐπόρους. Καὶ
ἐν Αἰγίνῃ ὁ τὴν πράξιν ⁵τὴν πρὸς Χάρητα πράξας ἐνεχεί-
ρησε μεταβαλεῖν τὴν πολιτείαν διὰ τοιαύτην αἰτίαν. Ὅτε
μὲν οὖν ἐπιχειροῦσιν τι κινεῖν, ὅτε δὲ κλέπτουσι τὰ κοινά·
ὅθεν πρὸς αὐτοὺς στασιάζουσιν ἢ οὗτοι ἢ ⁶οἱ πρὸς ⁷τούτους
μαχόμενοι ⁸κλέπτοντας, ὅπερ ἐν Ἀπολλωνίᾳ συνέβη τῇ ἐν
τῷ Πόντῳ. Ὁμονοοῦσα δὲ ὀλιγαρχία οὐκ ⁹εὐδιάφθορος ἐξ ¹⁰
αὐτῆς. Σημεῖον δὲ ἢ ἐν Φαρσάλῳ πολιτεία· ἐκεῖνοι γὰρ ὀλί-
γοι ὄντες πολλῶν κύριοι εἰσι διὰ τὸ χρῆσθαι σφίσιν αὐτοῖς
καλῶς. Καταλύονται δὲ καὶ ὅταν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἐτέραν
ὀλιγαρχίαν ἐμποιῶσιν. Τοῦτο δ' ἐστὶν ὅταν τοῦ παντὸς ¹¹
πολιτεύματος ὀλίγου ὄντος τῶν μεγίστων ἀρχῶν μὴ μετέ-
χωσιν οἱ ὀλίγοι πάντες, ὅπερ ἐν Ἡλίδι συνέβη ποτέ· τῆς
πολιτείας γὰρ δι' ὀλίγων οὔσης τῶν γερόντων ὀλίγοι πάμ-
παν ἐγίνοντο διὰ τὸ αἰδίου εἶναι ἐνεγκόντα ὄντας, τὴν δ'
αἵρεσιν δυναστευτικὴν εἶναι καὶ ὁμοίαν τῇ τῶν ἐν Λακεδαί-
μονι γερόντων. Γίγνεται δὲ μεταβολὴ τῶν ὀλιγαρχικῶν ¹²
καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ, ἐν μὲν πολέμῳ διὰ τὴν πρὸς
τὸν δῆμον ἀπιστίαν στρατιώταις ἀναγκαζομένων χρῆσθαι (ᾧ

¹ πολῖται R^b. ² τῷ om. V^b. ³ καινοτομεῖν R^b. ⁴ ἢ prius om. R^b.
P ὥσπερ ὁ Ἰππαρίνος R^b. ⁵ τὴν πρὸς] πρὸς τὸν R^b. ⁶ οἱ om. V^b.
⁷ τούτοις R^b. V^b. ⁸ κλέπτοντες R^b. V^b. ⁹ εὐδιάφθορος Parisiensis 1858.

^ω γὰρ ἂν ἐγχειρίσωσιν, οὗτος πολλάκις γίγνεται τύραννος, ὥσπερ ἐν Κορίνθῳ Τιμοφάνης· ἂν δὲ πλείους, οὗτοι αὐτοῖς περιποιούνται δυναστείαν· ὅτε δὲ ταῦτα δεδιότες μεταδιδάσκει τῷ πλήθει τῆς πολιτείας διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι τῷ
 13 ὀλίγῳ χρῆσθαι. Ἐν δὲ τῇ εἰρήνῃ διὰ τὴν ἀπιστίαν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐγχειρίζουσι τὴν φυλακὴν στρατιώταις καὶ ἄρχοντι μεσιδίῳ, ὃς ἐνίοτε γίνεται κύριος ἀμφοτέρων, ὅπερ
^κ συνέβη ἐν Λαρίσσει ἐπὶ τῆς τῶν Ἀλαωδῶν ἀρχῆς τῶν περὶ
^γ Σίμων καὶ ἐν Ἀβυδῷ ἐπὶ τῶν ^ε ἐταιριῶν ὧν ἦν μία ἡ Ἰφιά-
 14 δου. Γίνονται δὲ στάσεις καὶ ἐκ τοῦ περιθωεῖσθαι ἐτέρους ὑφ' ἐτέρων τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ αὐτῶν καὶ καταστασιάζεσθαι κατὰ γάμους ἢ δίκας, ὅλον ἐκ γαμικῆς μὲν αἰτίας αἱ εἰρημνεῖται πρότερον, καὶ τὴν ἐν Ἐρετρίᾳ δ' ὀλιγαρχίαν τὴν τῶν ἱππέων Διαγόρας [δὲ] κατέλυσεν ἀδικηθεὶς περὶ γάμον.
 15 Ἐκ δὲ ^α δικαστηρίου κρίσεως ἡ ἐν Ἡρακλείᾳ στάσις ^β ἐγένετο καὶ ἐν Θήβαις, ἐπ' αἰτία μοιχείας δικαίως μὲν στασιωτικῶς δὲ ποιησαμένων τὴν κόλασιν τῶν μὲν ἐν Ἡρακλείᾳ κατ' ^ε Εὐρυτίωνος, τῶν δ' ἐν Θήβαις κατ' Ἀρχίου· ἐφίλονεῖκσαν γὰρ
 16 αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ ὥστε δεθῆναι ἐν ἀγορᾷ ἐν τῷ κύφῳ. Πολ-
 λαὶ δὲ ^δ καὶ διὰ τὸ ἄγαν δεσποτικὰς εἶναι τὰς ὀλιγαρχίας ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ τινῶν ^ε δυσχερανάντων κατελύθησαν, ὥσπερ ἡ ἐν Κνίδῳ καὶ ἡ ἐν Χίῳ ὀλιγαρχία. Γίνονται δὲ
^ε καὶ ἀπὸ συμπτώματος μεταβολαὶ καὶ τῆς καλουμένης πολι-
 17 τείας καὶ τῶν ὀλιγαρχιῶν ἐν ὅσαις ἀπὸ τιμήματος βουλευ-
 οῦσι καὶ δικάζουσι καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς ἄρχουσιν. Πολτάκις γὰρ τὸ ταχθεὶς πρῶτον τίμημα πρὸς τοὺς παρόντας καιροὺς, ὥστε μετέχειν ἐν μὲν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ὀλίγους ἐν δὲ τῇ πολιτείᾳ τοὺς μέσους, εὐετηρίας γιγνομένης δι' εἰρήνην ἢ δι' ἄλλην
 τιν' εὐτυχίαν συμβαίνει πολλαπλασίου γίγνεσθαι τιμήματος ἀξίας τὰς παλαιὰς κτήσεις, ὥστε πάντας πάντων μετέχειν, ὅτε

^ω γὰρ ἐγχειρήσουσιν 1858. ^κ συνέβη λαρίσαι R^b. ^γ σάμον codices.
^ε ἐταιριῶν Ib.V^b. ^α δικαστηρίων 1858. ^β ἐγένετο 1858. ^ε εὐρυτίωνος Ib.V^b. ^δ καὶ om. R^b. ^ε δυσχερανάντων R^b. ^ε καὶ post δὲ om. R^b.
 8 αὐτὰς om. 1858.

μὲν ἐκ προσαγωγῆς καὶ κατὰ μικρὸν γινωμένης τῆς μετα-
βολῆς καὶ λανθανούσης, ὅτε δὲ καὶ θάττον. Αἱ μὲν ^h οὖν ¹⁸
ὀλιγαρχίαι μεταβάλλουσι καὶ στασιάζουσι διὰ τοιαύτας αἰ-
τίας. Ὅλως δὲ ⁱ καὶ αἱ δημοκρατίαι καὶ ὀλιγαρχίαι ἐξίσταν-
ται ἐνίοτε οὐκ εἰς τὰς ἐναντίας πολιτείας ἀλλ' εἰς τὰς ἐν τῷ
αὐτῷ γένει, οἷον ἐκ τῶν ἐννόμων δημοκρατιῶν καὶ ὀλιγαρχιῶν
εἰς ^k τὰς κυρίους καὶ ἐκ τούτων εἰς ἐκείνας.

Ἐν δὲ ταῖς ἀριστοκρατίαις γίνονται αἱ στάσεις αἱ μὲν ⁷
διὰ τὸ ὀλίγους τῶν τιμῶν μετέχειν, ὅπερ εἴρηται κινεῖν καὶ
τὰς ὀλιγαρχίας διὰ τὸ καὶ τὴν ἀριστοκρατίαν ὀλιγαρχίαν
εἶναι πῶς· ἐν ἀμφοτέραις γὰρ ὀλίγοι οἱ ἄρχοντες, οὐ μέντοι
διὰ ταύτων ὀλίγοι, ἐπεὶ δοκεῖ γε διὰ ταῦτα καὶ ἡ ἀριστο-
κρατία ὀλιγαρχία εἶναι. Μάλιστα δὲ τοῦτο συμβαίνειν ²
ἀναγκαῖον, ὅταν ἢ τὸ πλῆθος τῶν πεφρονηματισμένων ὡς
ἄνθρωποι κατ' ἀρετὴν, οἷον ἐν Λακεδαιμόνι οἱ λεγόμενοι Παρ-
θενῖαι (ἐκ τῶν ὁμοίων γὰρ ἦσαν), οὓς ¹ φωράσαντες ἐπιβου-
λεύσαντας ἀπέστειλαν Τάραντος οἰκιστάς. Ἡ ὅταν ^m τινὲς
ἀτιμάζονται μεγάλοι ὄντες καὶ μηθενὸς ἤττους κατ' ἀρετὴν
ὑπὸ τινῶν ἐντιμοτέρων, οἷον Λύσανδρος ὑπὸ τῶν βασιλέων.
Ἡ ὅταν ἀνδρώδης τις ὦν μὴ ⁿ μετέχη τῶν τιμῶν, οἷον Κινά-³
δων ὁ τὴν ἐπ' Ἀγησιλάφ συστήσας ἐπίθεσιν ἐπὶ τοὺς Σπαρ-
τιάτας. Ἐτι ὅταν οἱ μὲν ἀπορώσι λίαν, οἱ δ' εὐπορώσιν· καὶ
μάλιστα ἐν τοῖς πολέμοις τοῦτο γίνεται. Συνέβη δὲ καὶ
τοῦτο ἐν Λακεδαιμόνι ὑπὸ τὸν ^o Μεσσηνιακὸν πόλεμον. Δῆ-⁴
λον δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τῆς Τυρταίου ποιήσεως τῆς καλουμένης
Εὐναμίας· θλιβόμενοι γὰρ τινες διὰ τὸν πόλεμον ἤξιον
^p ἀνάδατον ποιεῖν τὴν χώραν. Ἐτι ἐάν τις μέγας ἢ καὶ
δυνάμενος ἔτι μείζων εἶναι, ἵνα μοναρχῇ, ὥσπερ ἐν Λακεδαί-
μονι δοκεῖ Πανσανίας ὁ στρατηγῆσας κατὰ τὸν Μηδικὸν
πόλεμον καὶ ἐν Καρχηδόνι Ἀννων. Δύονται δὲ μάλιστα ⁵
αἱ τε πολιτεῖαι καὶ ^r αἱ ἀριστοκρατίαι διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ^r τῇ

^h οὖν om. R^b. ⁱ καὶ post δὲ om. 1858. ^k τὰς] τοὺς V^b. ¹ φωρέ-
σαντα R^b. ^m τινὰς ἀτιμάζοντα R^b. ⁿ μετέσχη V^b. ^o μεσσηνιακὸν V^b.
^p ἀνάδατον V^b. ^q ἔτι om. R^b. ^r αἱ et mox τῇ om. idem.

πολιτεία τοῦ δικαίου παρέκβασιν. Ἀρχὴ γὰρ τὸ μὴ με-
 μίχθαι καλῶς ἐν μὲν τῇ πολιτείᾳ δημοκρατίαν καὶ ὀλιγαρχίαν, ἐν δὲ τῇ ἀριστοκρατίᾳ ταῦτά τε καὶ τὴν ἀρετὴν, ⁸ μάλιστα δὲ τὰ δύο· λέγω δὲ τὰ δύο δῆμον καὶ ὀλιγαρχίαν·
 ταῦτα γὰρ αἱ πολιτεαὶ τε πειρῶνται μιγνύναι καὶ αἱ πολ-
 6 λὰ τῶν καλουμένων ⁹ ἀριστοκρατιῶν. Διαφέρουσι γὰρ τῶν
 ὀνομαζομένων πολιτειῶν αἱ ἀριστοκραταὶ τούτῳ, καὶ διὰ
 τούτ' εἰσὶν αἱ μὲν ἡττον αἱ δὲ μᾶλλον μόνιμοι αὐτῶν. Τὰς
 γὰρ ἀποκλινούσας μᾶλλον πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν ἀριστο-
 κρατίας καλοῦσιν, τὰς δὲ πρὸς τὸ πλῆθος πολιτείας. Διό-
 περ ἀσφαλέστεραι αἱ τοιαῦται τῶν ἐτέρων εἰσὶν· κρεῖττόν
 7 τε γὰρ τὸ πλείον, ¹⁰ καὶ μᾶλλον ἀγαπῶσιν ¹¹ ἴσον ἔχοντες.
 Οἱ δ' ἐν ταῖς εὐπορίαις, ἂν ἡ πολιτεία διδῷ τὴν ὑπεροχὴν,
 ὑβρίζειν ζητοῦσι καὶ πλεονεκτεῖν. Ὅλως δ' ἐφ' ὁπότερον
 ἂν ἐγκλίνη ἡ πολιτεία, ἐπὶ ταῦτα μεθίσταται ἐκατέρων τὸ
 σφέτερον αὐξανόντων, οἷον ἡ μὲν πολιτεία εἰς δῆμον, ἀρι-
 8 στοκρατία δ' εἰς ὀλιγαρχίαν. Ἡ εἰς τὰναντία, οἷον ἡ μὲν
 ἀριστοκρατία εἰς δῆμον (ὥς ἀδικούμενοι γὰρ περισπῶσιν εἰς
 τούναντίον οἱ ἀπορώτεροι), αἱ δὲ πολιτεαὶ εἰς ὀλιγαρχίαν·
⁹ μόνον γὰρ μόνιμον τὸ κατ' ἀξίαν ἴσον καὶ τὸ ἔχειν τὰ
 αὐτῶν. Συνέβη δὲ τὸ εἰρημένον ἐν Θουρίοις· διὰ μὲν γὰρ
 τὸ ἀπὸ πλείονος τιμήματος εἶναι τὰς ἀρχὰς εἰς ἑλαττον
 μετέβη καὶ εἰς ἀρχεῖα πλείω, διὰ δὲ τὸ τὴν χώραν ὅλην
 τοὺς γνωρίμους συγκτήσασθαι παρὰ τὸν νόμον· ἡ γὰρ πο-
 λιτεία ὀλιγαρχικωτέρα ἦν, ὥστε ἐδύναντο πλεονεκτεῖν· ὁ δὲ
 δῆμος γυμνασθεὶς ἐν τῷ πολέμῳ τῶν φρουρῶν ἐγένετο κρείτ-
 10 των, ἕως ἀφείσαν ¹² τῆς χώρας ὅσοι πλείω ἦσαν ἔχοντες.
 Ἔτι διὰ τὸ πάσας τὰς ἀριστοκρατικὰς πολιτείας ὀλιγαρχικὰς
 εἶναι μᾶλλον πλεονεκτοῦσιν οἱ γνώριμοι, οἷον καὶ ἐν
 Λακεδαιμόνι εἰς ὀλίγους αἱ οὐσῖαι ἔρχονται· καὶ ἔξεστι ποιεῖν
 ὅ τι ἂν θέλωσι ¹³ τοῖς γνωρίμοις μᾶλλον, καὶ κηδεύειν ὅτῳ

⁸ μάλιστα δὲ] μάλιστα δὲ καὶ Ib. ⁹ ἀριστοκρατειῶν Vb. ¹⁰ καὶ] καὶ γὰρ Vb. ¹¹ ἴσον] ἡττον Rb, om. Ib. ¹² μόνον] μόνιμον Vb. ¹³ τὴν χώραν Ib, Vb. ¹⁴ τοῖς—βέλωσιν om. Rb.

θέλωσιν. Διὸ καὶ ἡ Λοκρῶν πόλις ἀπώλετο ἐκ τῆς πρὸς Διονύσιον κηδείας· ὃ ἐν δημοκρατίᾳ οὐκ ἂν ἐγένετο, οὐδ' ἂν ἐν ἀριστοκρατίᾳ ^α εὖ μεμιγμένη. Μάλιστα δὲ λανθάνουσιν ¹¹ αἱ ἀριστοκραταὶ μεταβάλλουσαι τῷ λύεσθαι κατὰ μικρόν, ὅπερ εἴρηται ἐν τοῖς πρότερον καθόλου κατὰ πασῶν τῶν πολιτειῶν, ὅτι αἴτιον τῶν μεταβολῶν καὶ τὸ μικρόν ἐστίν· ὅταν γάρ τι προῶνται τῶν πρὸς τὴν πολιτείαν, μετὰ τοῦτο καὶ ἄλλο ^β μικρῷ μείζον εὐχερέστερον κινουσιν, ἕως ἂν πάντα κινήσωσι τὸν κόσμον. Συνέβη ^γ δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς ^δ Θου- ¹² ρίων πολιτείας. Νόμου γὰρ ὄντος διὰ πέντε ἐτῶν στρατηγεῖν, γενόμενοι ^ε τινες πολεμικοὶ τῶν νεωτέρων καὶ ^ς παρὰ τῷ πλήθει τῶν φρουρῶν εὐδοκιμοῦντες, καταφρονήσαντες τῶν ἐν τοῖς πράγμασι καὶ νομίζοντες ῥαδίως κατασχέσειν, τοῦτον τὸν νόμον λύειν ἐπεχείρησαν πρῶτον, ὥστ' ἐξεῖναι τοὺς αὐτοὺς συνεχῶς στρατηγεῖν, ὀρῶντες τὸν δῆμον αὐτοὺς χειροτονήσοντα προθύμως. Οἱ δ' ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι τῶν ἀρ- ¹³ χόντων, οἱ καλούμενοι σύμβουλοι, ὀρμήσαντες τὸ πρῶτον ἐναντιοῦσθαι συνεπίσθησαν, ὑπολαμβάνοντες τοῦτον ^ς κινήσαντας τὸν νόμον ἐάσειν τὴν ἄλλην πολιτείαν, ὕστερον δὲ βουλόμενοι κωλύειν ἄλλων κινουμένων οὐκέτι πλέον ἐποιοῦν οὐθέν, ἀλλὰ ^η μετέβαλεν ἡ τάξις πᾶσα τῆς πολιτείας εἰς δυναστείαν τῶν ἐπιχειρησάντων νεωτερίζειν. Πᾶσαι δ' αἱ πο- ¹⁴ λιτεῖαι λύνονται ὅτε μὲν ἐξ αὐτῶν ὅτε δ' ἔξωθεν, ὅταν ἐναντία πολιτεία ἦ ἢ πλησίον ἢ πόρρω μὲν ἔχουσα δὲ δύναμιν. Ὅπερ συνέβαινεν ἐπ' Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων· οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι πανταχοῦ τὰς ὀλιγαρχίας, οἱ δὲ Λάκωνες τοὺς δήμους κατέλυνον. Ὅθεν μὲν οὖν αἱ μεταβολαὶ γίγνονται τῶν πολιτειῶν καὶ αἱ στάσεις, εἴρηται σχεδόν.

Περὶ δὲ σωτηρίας καὶ κοινῇ καὶ χωρὶς ἐκάστης πολιτείας ⁸ ἐχόμενόν ἐστιν εἰπεῖν. Πρῶτον μὲν οὖν δῆλον ὅτι, εἴπερ ἔχομεν δι' ὧν φθείρονται αἱ πολιτεῖαι, ἔχομεν καὶ δι' ὧν

^α εὖ] ἢ Vb. ^β μικρῶν Rb. ^γ δε] καὶ Rb. ^δ θουραίων Rb. ^ε τινες] δέ τινες Rb. ^ς παρὰ om. Rb. ^ς κινήσαντες Vb. ^η μετέβαλλον Ib. Vb.

σώζονται· τῶν γὰρ ἐναντίων τὰναντία ποιητικά, φθορά δὲ
 2 σωτηρία ἐναντίον. Ἐν μὲν οὖν ταῖς εὐ κεκραμέναις πολι-
 τεύαις, ὥσπερ ἄλλο τι δεῖ τηρεῖν ὅπως μὴθὲν παρανομῶσι,
 καὶ μάλιστα τὸ μικρὸν φυλάττειν· λανθάνει γὰρ ¹ ἐπεισ-
 δύνουσα ἡ παράβασις, ὥσπερ τὰς οὐσίας αἱ μικραὶ δαπάναι
 3 δαπανῶσι πολλάκις γινόμεναι. Λανθάνει δὲ ἡ μετάβασις
 διὰ τὸ μὴ ἀθρόα γίγνεσθαι· παραλογίζεται γὰρ ἡ διάνοια
 ὑπ' αὐτῶν, ὥσπερ ὁ σοφιστικὸς λόγος· εἰ ἕκαστον μικρόν,
 καὶ πάντα. Τοῦτο δ' ἔστι μὲν ὥς, ἔστι δ' ὡς οὐ· τὸ γὰρ
 ὅλον καὶ τὰ πάντα οὐ μικρόν, ἀλλὰ σύγκειται ἐκ μικρῶν.
 4 Μίαν μὲν οὖν φυλακὴν πρὸς ταύτην τὴν ἀρχὴν δεῖ ποιεῖσθαι,
 ἔπειτα μὴ πιστεύειν τοῖς σοφίσματος χάριν πρὸς τὸ πλῆθος
 συγκαίμενοις· ἐξελέγχεται γὰρ ὑπὸ τῶν ἔργων. Ποῖα
 δὲ λέγομεν τῶν πολιτειῶν σοφίσματα, πρότερον εἴρηται.
 5 ^{κ'} Ἐτι δ' ὁρᾶν ὅτι ἐνταῦθα μένουσιν οὐ μόνον ἀριστοκραταὶ
 ἀλλὰ καὶ ὀλιγαρχία οὐ διὰ τὸ ἀσφαλεῖς εἶναι ¹ τὰς πολι-
 τεύαις, ἀλλὰ διὰ τὸ εὖ χρῆσθαι τοὺς ἐν ταῖς ἀρχαῖς γινω-
 μένους καὶ τοῖς ἔξω τῆς πολιτείας καὶ τοῖς ἐν τῇ πολιτεί-
 ματι, τοὺς ^μ μὲν μὴ μετέχοντας τῇ μὴ ἀδικεῖν καὶ τῇ τοὺς
 ἡγεμονικοὺς αὐτῶν εἰσάγειν εἰς τὴν πολιτείαν, καὶ τοὺς μὲν
 φιλοτίμους μὴ ἀδικεῖν εἰς ἀτιμίαν τοὺς δὲ πολλοὺς εἰς κέρ-
 δος, πρὸς αὐτοὺς δὲ καὶ τοὺς μετέχοντας τῇ χρῆσθαι ἀλλή-
 6 λους δημοτικῶς. Ὁ γὰρ ἐπὶ τοῦ πλῆθους ζητοῦσιν οἱ δη-
 μοτικοὶ τὸ ἴσον, τοῦτ' ἐπὶ τῶν ὁμοίων οὐ μόνον δίκαιον
 ἀλλὰ καὶ συμφέρον ἐστίν. Διὸ ἐὰν πλείους ᾖσιν ἐν τῇ πο-
 λιτεύματι, πολλὰ συμφέρει τῶν δημοτικῶν νομοθετημάτων,
 οἷον τὸ ἐξαμήνους τὰς ἀρχὰς εἶναι, ἵνα πάντες οἱ ὅμοιοι με-
 τέχωσιν· ἔστι γὰρ ὥσπερ δῆμος ἤδη οἱ ὅμοιοι, διὸ καὶ ἐν
 τούτοις ἐγγίγνονται δημαγωγοὶ πολλάκις, ὥσπερ εἴρηται
 7 πρότερον. Ἐπειθ' ἦττον εἰς δυναστείας ἐμπίπτουσιν αἱ ὀλι-
 γαρχίαι καὶ ἀριστοκραταί. Οὐ γὰρ ὁμοίως ῥάδιον κακουρ-
 γῆσαι ὀλίγον χρόνον ἄρχοντας καὶ πολύν, ἐπεὶ διὰ τοῦτο

¹ ἐπεισδύνουσα—μετάβασις] ἡ δαπάνη Ib. Rb. Vb. ^κ ἔστι Ib. ¹ τὰς] τῆς Vb. ^μ μὲν om. Rb.

ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ δημοκρατίαις γίνονται τυραννίδες· ἢ γὰρ οἱ μέγιστοι ἐν ἑκατέρᾳ ἐπιτίθενται τυραννίδι, ἔνθα μὲν οἱ δημαγωγοὶ ἔνθα δ' οἱ δυνάσται, ἢ οἱ τὰς μεγίστας ἔχοντες ἀρχάς, ὅταν πολὺν χρόνον ἄρχωσιν. Σώζονται δ' αἱ πολιτεῖαι οὐ μόνον διὰ τὸ πόρρω εἶναι τῶν ^α διαφθειρόντων, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ διὰ τὸ ἐγγύς· φοβούμενοι γὰρ διὰ χειρῶν ἔχουσι μᾶλλον τὴν πολιτείαν, ὥστε δεῖ τοὺς τῆς πολιτείας φροντίζοντας φόβους παρασκευάζειν, ἵνα φυλάττωσι καὶ μὴ καταλύωσιν ὥσπερ νυκτερινὴν φυλακὴν τὴν τῆς πολιτείας τήρησιν, καὶ τὸ πόρρω ἐγγύς ποιεῖν. Ἔτι τὰς τῶν ⁹ γνωρίμων φιλονεικίας καὶ στάσεις καὶ διὰ τῶν νόμων πειρᾶσθαι δεῖ φυλάττειν, καὶ τοὺς ἔξω τῆς φιλονεικίας ὄντας, πρὶν ^ο παρελιφέναι καὶ αὐτούς, ὡς τὸ ἐν ἀρχῇ γινόμενον κακὸν γινῶναι οὐ τοῦ τυχόντος ἀλλὰ πολιτικοῦ ἀνδρός. Πρὸς ¹⁰ δὲ τὴν ^ρ διὰ τὰ τιμήματα γιγνομένην μεταβολὴν ἐξ ὀλιγαρχίας καὶ πολιτείας, ὅταν συμβαίῃ τοῦτο μενόντων μὲν ^q τῶν αὐτῶν τιμημάτων εὐπορίας δὲ νομίσματος γιγνομένης, συμφέρει τοῦ τιμήματος ἐπισκοπεῖν τοῦ κοινοῦ τὸ πλῆθος πρὸς τὸ παρελθόν [κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον], ἐν ὅσαις μὲν πόλεσι τιμῶνται κατ' ἐνιαυτόν, ἐν δὲ ταῖς μεῖζοσι διὰ τριετηρίδος ἢ πενταετηρίδος· κἂν ^η πολλαπλασίον ἢ πολλοστημόριον τοῦ πρότερον, ἐν ^φ αἱ τιμήσεις κατέστησαν τῆς πολιτείας, νόμον εἶναι καὶ τὰ τιμήματα ἐπιτείνειν ἢ ἀνιέναι, εἴαν μὲν ὑπερβάλλῃ, ἐπιτείνοντας κατὰ τὴν πολλαπλασίωσιν, εἴαν δ' ἑλλείπῃ, ἀνιέντας καὶ ἐλάττω ποιοῦντας τὴν τίμησιν. Ἐν ¹¹ μὲν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ ταῖς πολιτείαις μὴ ποιοούντων μὲν οὕτως ἔνθα μὲν ὀλιγαρχίαν ἔνθα δὲ δυναστείαν γίγνεσθαι συμβαίνει, ἐκείνως δὲ ἐκ μὲν πολιτείας δημοκρατίαν, ἐκ δ' ὀλιγαρχίας πολιτείαν ἢ δῆμον. Κοινὸν δὲ καὶ ἐν δῆμῳ ¹² καὶ ^ς ὀλιγαρχίᾳ [^τ καὶ μοναρχίᾳ] καὶ πάσῃ πολιτείᾳ μήτ' αὐξάνειν λίαν μῆθένα παρὰ τὴν συμμετρίαν, ἀλλὰ μᾶλλον

^α φθειρόντων R^b. ^ο παρελιφέναι V^b. ^ρ διὰ τιμήματος V^b. ^q τῶν om. V^b. ^η κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον post ἐνιαυτόν vetus interpres.

^ς ὀλιγαρχίαν R^b. ^τ καὶ μοναρχία om. I^b. R^b. V^b.

πειρᾶσθαι μικρὰς καὶ πολυχρονίους διδόναι τιμὰς ἢ ταχὺ μεγάλας (διαφθείρονται γάρ, καὶ φέρειν οὐ παντὸς ἀνδρὸς εὐτυχίαν), εἰ δὲ μή, μή ^ν τοί γ' ἀθρόας δόντας ἀφαιρεῖσθαι πάλιν ἀθρόας, ἀλλ' ἐκ προσαγωγῆς ^ω καὶ μάλιστα μὲν πειρᾶσθαι τοῖς νόμοις οὕτως ἄγειν ὥστε μηθέν αἰ ἐγγίγνεσθαι πολὺ ὑπερέχοντα δυνάμει μήτε φίλων μήτε χρημάτων, εἰ δὲ μή, ^κ ἀποδημητικὰς ποιεῖσθαι τὰς παραστάσεις αὐτῶν.

13' Ἐπεὶ δὲ καὶ διὰ τοὺς ἰδίους βίους νεωτερίζουσιν, δεῖ ἐμποιεῖν ἀρχὴν τινα τὴν ἐποψομένην τοὺς ζῶντας ἀσυμφόρως πρὸς τὴν πολιτείαν, ἐν μὲν δημοκρατίᾳ πρὸς τὴν δημοκρατίαν, ἐν δὲ ὀλιγαρχίᾳ πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων πολιτειῶν ἐκάστη. Καὶ τὸ εὐήμερον δὲ τῆς πόλεως

14 ἀνὰ μέρος φυλάττεσθαι διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. Τούτου δ' ὁ ἄκος τὸ αἰετοῖς ἀντικειμένους μορίοις ἐγχειρίζειν τὰς πράξεις καὶ τὰς ἀρχάς· λέγω δ' ἀντικεῖσθαι τοὺς ἐπικεικὲς τῇ πλῆθει καὶ τοὺς ἀπόρους τοῖς εὐπόροις. Καὶ τὸ πειρᾶσθαι ἢ συμμιγνύναι τὸ τῶν ἀπόρων πλῆθος καὶ τὸ τῶν εὐπόρων, ἢ τὸ μέσον αὐξίνει· τοῦτο γὰρ διαλύει τὰς διὰ τὴν ἀνισότητά

15 στάσεις. Μέγιστον δὲ ἐν πάσῃ πολιτείᾳ ^κ τὸ καὶ τοῖς νόμοις καὶ τῇ ἄλλῃ οἰκονομίᾳ οὕτω τετάχθαι ὥστε μὴ εἶναι τὰς ἀρχὰς κερδαίνειν. Τοῦτο δὲ μάλιστα ἐν ταῖς ὀλιγαρχ-

16 αῖς δεῖ τηρεῖν. Οὐ γὰρ οὕτως ἀγανακτοῦσιν εἰργόμενοι τοῦ ἄρχειν οἱ πολλοί, ἀλλὰ καὶ χαίρουσιν ἐὰν τις ἐφ' ἑαυτὸν τοῖς ἰδίοις σχολάζειν, ὥς ἐὰν οἴωνται τὰ κοινὰ κλέπτειν τοὺς ἄρχοντας· τότε δ' ἀμφοτέρωτερον λυπεῖ, τό τε τῶν τιμῶν μὴ

17 μετέχειν καὶ τὸ τῶν κερδῶν. Μοναχῶς δὲ καὶ ἐνδέχεται ἅμα εἶναι δημοκρατίαν καὶ ἀριστοκρατίαν, εἰ τοῦτο κατασκευάσειέ τις· ἐνδέχοιτο γὰρ ἂν καὶ τοὺς γνώριμους καὶ τὸ πλῆθος ἔχειν ἂν βούλονται ἀμφοτέρους. Τὸ μὲν γὰρ ἐξεῖναι πᾶσιν ἄρχειν δημοκρατικόν, τὸ δὲ τοὺς γνωρίμους εἶναι ἐν

18 ταῖς ἀρχαῖς ἀριστοκρατικόν. Τοῦτο δ' ἔσται, ὅταν μὴ ^α ἢ κερδαίνειν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν. Οἱ γὰρ ἄποροι οὐ βουλήσονται

^ν τ. Ib.Rb.Vb. ^ω καὶ om. Ib.Rb.Vb. ^κ ἀποδημητικὰς Vb. ^γ εἶκος Vb. ^κ τὸ καὶ] καὶ τὸ Ib. ^α ἢ] οὐ Rb.

ἄρχειν τῷ μηδὲν κερδαίνειν, ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἰδίοις εἶναι μάλ-
 λον· οἱ δ' εὐποροὶ δυνήσονται διὰ τὸ ^βμηδὲν προσδεῖσθαι τῶν
 κοινῶν, ὥστε συμβήσεται τοῖς μὲν ἀπόροις γίγνεσθαι εὐπό-
 ροις διὰ ^ετὸ ^δδιατρίβειν πρὸς τοῖς ἔργοις, τοῖς δὲ γνωρίμοις
 μὴ ἄρχεσθαι ὑπὸ τῶν τυχόντων. Τοῦ μὲν οὖν μὴ κλέπτε-¹⁹
 σθαι τὰ κοινὰ ἢ παράδοσις γιγνέσθω τῶν χρημάτων ^επα-
 ρόντων πάντων τῶν πολιτῶν, καὶ ἀντίγραφα κατὰ ^εφρα-
 τρίας καὶ λόχους καὶ φυλὰς τιθέσθωσαν· τοῦ δὲ ἀκερδῶς
 ἄρχειν τιμὰς εἶναι δεῖ νενομοθετημένας τοῖς εὐδοκιμοῦσιν.
 Δεῖ δ' ἐν μὲν ταῖς δημοκρατίαις τῶν εὐπόρων φείδεσθαι, μὴ ²⁰
 μόνον τὰς κτήσεις μὴ ποιεῖν ἀναδάστους, ἀλλὰ μηδὲ τοὺς
 καρπούς, ^δ ἐν ἐνιαῖς τῶν πολιτειῶν λανθάνει γιγνόμενον·
 βέλτιον δὲ καὶ βουλομένους κωλύειν λειτουργεῖν τὰς δαπα-
 νηρὰς μὲν μὴ χρησίμους δὲ λειτουργίας, οἷον χορηγίας καὶ
^ελαμπαδαρχίας καὶ ὅσαι ἄλλαι τοιαῦται· ἐν δ' ὀλιγαρχίᾳ
 τῶν ἀπόρων ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι πολλήν, καὶ τὰς ἀρχὰς
 ἀφ' ὧν λήμματα τούτοις ἀπονέμειν, καὶ τις ὑβρίση τῶν
 εὐπόρων εἰς τούτους, μείζω τὰ ἐπιτίμια εἶναι ἢ ἂν σφῶν αὐ-
 τῶν, καὶ τὰς κληρονομίας μὴ κατὰ δόσιν εἶναι ἀλλὰ κατὰ
 γένος, μηδὲ πλειόνων ἢ μιᾶς τὸν αὐτὸν κληρονομεῖν· οὕτω
 γὰρ ἂν ὁμαλώτεραι αἱ οὐσῖαι εἴεν καὶ τῶν ἀπόρων εἰς εὐπο-
 ρίαν ἂν καθίσταντο πλείους. Συμφέρει δὲ καὶ ἐν δημοκρα-²¹
 τίᾳ καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ τῶν ἄλλων ἢ ἰσότητα ἢ προεδρίαν νέ-
 μειν τοῖς ἥττον κοινωνοῦσι τῆς πολιτείας, ἐν μὲν δῆμῳ τοῖς
 εὐπόροις, ἐν δ' ὀλιγαρχίᾳ τοῖς ἀπόροις, πλὴν ὅσαι ἀρχαὶ
 κύριαι τῆς πολιτείας· ^βταύτας δὲ τοῖς ἐκ τῆς πολιτείας
 ἐγχειρίζειν μόνοις ἢ πλείοσιν.

Τρία δὲ τινα χρή ἔχειν τοὺς μέλλοντας ἄρξειν τὰς κυρίας ⁹
 ἀρχάς, πρῶτον μὲν φιλίαν πρὸς τὴν καθεστῶσαν πολιτείαν,
 ἔπειτα δύναμιν μεγίστην τῶν ἔργων τῆς ἀρχῆς, τρίτον δ'
 ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην ἐν ἐκάστη πολιτείᾳ τὴν πρὸς τὴν πο-

^β μηδενός R^b. V^b. ^ε τὸ] τὸ μὴ R^b. ^δ τρίβειν V^b. ^ε πάντων παρόν-
 των R^b. ^ε φπαρίας καὶ λόγους I^b. V^b. ^ε λαμπαρχίας R^b. ^β ταύτας—
 πολιτείας om. I^b.

λιτείαν· εἰ γὰρ μὴ ταῦτόν τὸ δίκαιον κατὰ πάσας τὰς πολι-
 2 τείας, ἀνάγκη καὶ τῆς δικαιοσύνης εἶναι διαφοράς. Ἐχει δ'
 ἀπορίαν, ὅταν μὴ συμβαίῃ ταῦτα πάντα περὶ τὸν αὐτόν,
 πῶς χρή ποιεῖσθαι τὴν διαίρεσιν· οἷον εἰ στρατηγικὸς μὲν
 τις εἴη, πονηρὸς δὲ καὶ μὴ ¹τῇ πολιτείᾳ φίλος, ὁ δὲ δίκαιος
 καὶ φίλος, πῶς δεῖ ποιεῖσθαι τὴν αἵρεσιν; Ἐοικε δὲ δεῖν βλέ-
 πειν εἰς δύο, τίνος πλεῖον μετέχουσι πάντες καὶ τίνος ἔλατ-
 3 τον. Διὸ ἐν ^κστρατηγίᾳ μὲν εἰς τὴν ἐμπειρίαν μᾶλλον τῆς
 ἀρετῆς· ἔλαττον γὰρ στρατηγίας μετέχουσι, τῆς δ' ἐπικει-
 κείας πλεῖον· ἐν δὲ φυλακῇ καὶ ταμείᾳ τὰναντία· πλείονος
 γὰρ ἀρετῆς δεῖται ἢ ὅσην οἱ πολλοὶ ἔχουσιν, ἡ δὲ ἐπιστήμη
 4 κοινὴ πάσιν. Ἀπορήσειε δ' ἂν τις κἄν δύναμις ὑπάρχῃ τῆς
 πολιτείας καὶ φιλία, τί δεῖ τῆς ἀρετῆς; Ποιήσει γὰρ τὰ
 συμφέροντα ¹καὶ τὰ δύο. Ἡ ὅτι ἐνδέχεται τοὺς τὰ δύο
 ταῦτα ἔχοντας ἀκρατεῖς εἶναι, ὥστε καθάπερ καὶ αὐτοῖς οὐχ
 ὑπηρετοῦσιν εἰδότες καὶ φιλοῦντες αὐτούς, οὕτω καὶ πρὸς τὸ
 5 κοινὸν οὐθὲν ^μκωλύει ἔχειν ^νένιους. Ἀπλῶς δέ, ὅσα ἐν τοῖς
 νόμοις ὡς συμφέροντα λέγομεν ταῖς πολιτείαις, ἅπαντα ταῦτα
 σώζει τὰς πολιτείας. Καὶ τὸ πολλάκις εἰρημένον μέγιστον
 στοιχεῖον, τὸ τηρεῖν ὅπως κρεῖττον ἔσται τὸ βουλόμενον τὴν
 6 πολιτείαν πλῆθος τοῦ μὴ βουλομένου. Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα
 δεῖ μὴ λανθάνειν, ὃ νῦν λανθάνει τὰς παρεκβεβηκυίας πολι-
 τείας, τὸ μέσον· πολλὰ γὰρ τῶν δοκούντων δημοτικῶν λυεῖ
 7 τὰς δημοκρατίας καὶ τῶν ὀλιγαρχικῶν τὰς ὀλιγαρχίας. Οἱ
 δ' οἰόμενοι ταύτην εἶναι μίαν ἀρετὴν ἔλκουσιν εἰς τὴν ὑπερ-
 βολήν, ἀγνοοῦντες ὅτι καθάπερ ρίς ἐστὶ παρεκβεβηκυία μὲν
 τὴν εὐθύτητα τὴν καλλίστην πρὸς τὸ γρυπὸν ἢ τὸ σιμόν,
 ἀλλ' ὅμως ἔτι καλὴ καὶ χάριν ἔχουσα πρὸς τὴν ὄψιν, οὐ μὴν
 ἀλλ' εἰς ἐπικτεινὴ τις ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν ὑπερβολήν, πρῶτον
 μὲν ^οἀποβαλεῖ τὴν μετριότητα τοῦ μορίου, τέλος δ' οὕτως
 ὥστε μηδὲ ρίνα ποιήσει φαίνεσθαι διὰ τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν

¹ τῇ om. R^b. ^κ στρατηγίᾳ μᾶλλον εἰς τὴν ἐμπειρίαν I^b. ¹ καὶ τὰ]

κατὰ codices. ^μ κωλύειν V^b. ^ν ἐνίοις codices. ^ο ἀποβάλλει I^b, ἀπο-
 βάλλῃ V^b, ὑπερβαλεῖ R^b.

ἔλλειψιν τῶν ἐναντίων· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔχει καὶ περὶ τῶν ἄλλων μορίων. Συμβαίνει ῥῆθ' τοῦτο καὶ περὶ τὰς ἄλλας 8 πολιτείας. Καὶ γὰρ ὀλιγαρχίαν καὶ δημοκρατίαν ἔστιν ὥστ' ἔχειν ἰκανῶς, καίπερ ἐξεστηκυίας τῆς βελτίστης τάξεως· ἐὰν δέ τις ἔπιτείνῃ μᾶλλον ἐκατέραν αὐτῶν, πρῶτον μὲν χεῖρω ποιήσῃ τὴν πολιτείαν, τέλος δ' οὐδὲ πολιτείαν. Διὸ δεῖ 9 τοῦτο μὴ ἀγνοεῖν τὸν νομοθέτην καὶ τὸν πολιτικόν, ποῖα σώζει ἰ τῶν δημοτικῶν καὶ ποῖα φθείρει τὴν δημοκρατίαν, καὶ ἡ ποῖα τῶν ἰ ὀλιγαρχικῶν τὴν ὀλιγαρχίαν. Οὐδετέραν μὲν γὰρ ἐνδέχεται αὐτῶν εἶναι καὶ διαμένειν ἄνευ τῶν εὐπόρων καὶ τοῦ πλῆθους, ἀλλ' ὅταν ὁμαλότης γένηται τῆς οὐσίας, ἄλλην ἀνάγκη εἶναι ταύτην τὴν πολιτείαν, ὥστε φθείροντες τοῖς καθ' ὑπεροχὴν νόμοις φθείρουσι τὰς πολιτείας. Ἀμαρτάνουσι δὲ καὶ ἐν ταῖς δημοκρατίαις καὶ ἐν ταῖς 10 ὀλιγαρχίαις, ἐν μὲν ταῖς δημοκρατίαις οἱ δημαγωγοί, ὅπου τὸ πλῆθος κύριον τῶν νόμων· δύο γὰρ ποιοῦσιν αἰεὶ τὴν πόλιν, μαχόμενοι τοῖς εὐπόροις, δεῖ δὲ τούναντίον αἰεὶ ἡ δοκεῖν λέγειν ὑπὲρ εὐπόρων, ἐν δὲ ταῖς ὀλιγαρχίαις ὑπὲρ τοῦ δήμου τοὺς ὀλιγαρχικούς, καὶ τοὺς ὅρκους ἐναντίους ἢ τῶν ὁμνῦναι τοὺς ὀλιγαρχικούς. Νῦν μὲν γὰρ ἐν ἐνίαις ὁμνῶνται 11 “καὶ τῷ δήμῳ κακόνους ἔσομαι καὶ βουλεύσω ὃ τι ἂν ἔχω κακόν.” χρὴ δὲ ἡ καὶ ὑπολαμβάνειν καὶ ὑποκρίνεσθαι τούναντίον, ἐπισημαινομένους ἐν τοῖς ὅρκοις ὅτι “οὐκ ἀδικήσω τὸν δήμον.” Μέγιστον δὲ πάντων τῶν εἰρημένων πρὸς τὸ διαμένειν τὰς πολιτείας, οὗ νῦν ἡ ὀλιγωροῦσι πάντες, τὸ παιδεύεσθαι πρὸς τὰς πολιτείας. Ὁφελος γὰρ οὐθὲν τῶν ὠφελι- 12 μωτάτων νόμων καὶ συνδεδοξασμένων. ὑπὸ πάντων τῶν πολιτευομένων, εἰ μὴ ἔσονται εἰθισμένοι καὶ πεπαιδευμένοι ἐν τῇ πολιτείᾳ, εἰ μὲν οἱ νόμοι δημοτικοί, δημοτικῶς, εἰ δ' ὀλιγαρχικοί, ὀλιγαρχικῶς. Εἴπερ γὰρ ἔστιν ἐφ' ἐνὸς ἀκρασία, ἔστι καὶ ἐπὶ πόλεως. Ἔστι δὲ τὸ πεπαιδεῦσθαι πρὸς τὴν 13

Ρ δεῖ R^b. ἡ ἐπιτείνῃ om. R^b. ἰ τὸν δημοτικόν V^b. ἡ ποῖαι I^b.
 ἡ ὀλιγαρχικῶν R^b. et pr. V^b. ἡ δοκεῖ R^b. V^b. ἡ καὶ post δὲ om. R^b.
 ἡ ὀλιγωροῦν R^b.

- πολιτείαν οὐ τοῦτο, τὸ ποιεῖν οἷς χαίρουσιν οἱ ὀλιγαρχοῦντες ἢ οἱ δημοκρατίαν βουλόμενοι, ἀλλ' οἷς δυνήσονται οἱ μὲν ὀλιγαρχεῖν οἱ δὲ δημοκρατεῖσθαι. Νῦν δ' ἐν μὲν ταῖς ὀλιγαρχίαις οἱ τῶν ἀρχόντων υἱοὶ τρυφῶσιν, οἱ δὲ τῶν ἀπόρων γίγνονται γεγυμνασμένοι καὶ πεπονηκότες, ὥστε καὶ βούλονται
- 14 μᾶλλον καὶ δύνανται νεωτερίζειν. Ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις ταῖς μάλιστα εἶναι δοκούσαις δημοκρατικαῖς τούναντίον τοῦ συμφέροντος καθέστηκεν. Αἴτιον δὲ τούτου ὅτι ἵκακῶς ὀρίζονται τὸ ἐλεύθερον. Δύο γάρ ἐστιν οἷς ἡ δημοκρατία δοκεῖ
- 15 ὠρίσθαι, τῇ τὸ πλεῖον εἶναι κύριον καὶ τῇ ἐλευθερίᾳ. Τὸ μὲν γὰρ δίκαιον ἴσον δοκεῖ εἶναι, ἴσον δ' ὅ τι ἂν δόξῃ τῇ πλήθει, τοῦτ' εἶναι κύριον, ἐλεύθερον δὲ καὶ ἴσον τὸ ὅ τι ἂν βούληται τις ποιεῖν. ^αὩστε ζῆ ἐν ταῖς τοιαύταις δημοκρατίαις ἕκαστος
- 16 ^βὥς βούλεται, καὶ εἰς ὃ χρῆζων, ὥς φησὶν Εὐριπίδης. Τοῦτο δ' ἐστὶ φαῦλον· οὐ γὰρ ^γδεῖ οἶσθαι δουλείαν εἶναι τὸ ζῆν πρὸς τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ σωτηρίαν. Ἐξ ὧν μὲν οὖν αἱ πολιτεῖαι μεταβάλλουσι καὶ φθείρονται, καὶ διὰ τίνων σώζονται καὶ διαμένουσιν, ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν τοσαῦτά ἐστιν.
- 10 Λείπεται δ' ἐπελθεῖν καὶ περὶ μοναρχίας, ἐξ ὧν τε φθίρεται καὶ δι' ὧν σώζεσθαι πέφυκεν. Σχεδὸν δὲ παραπλήσια τοῖς εἰρημένοις περὶ ^δτὰς πολιτείας ἐστὶ καὶ τὰ συμβαίνοντα
- 2 περὶ τὰς βασιλείας καὶ τὰς τυραννίδας. Ἡ μὲν γὰρ βασιλεία κατὰ τὴν ἀριστοκρατίαν ἐστίν, ἡ δὲ τυραννὶς ἐξ ὀλιγαρχίας τῆς ὑστάτης σύγκειται καὶ δημοκρατίας· διὸ δὴ καὶ βλαβερωτάτῃ τοῖς ἀρχομένοις ἐστίν, ἅτε ἐκ ^εδυοῖν συγκειμένη κακῶν καὶ τὰς παρεκβάσεις καὶ τὰς ἀμαρτίας ἔχουσα
- 3 τὰς παρ' ἀμφοτέρων πολιτειῶν. Ὑπάρχει δ' ἡ γένεσις εὐθὺς ἐξ ἐναντίων ἐκατέρᾳ τῶν μοναρχιῶν· ἡ μὲν γὰρ βασιλεία πρὸς βοήθειαν τὴν ἀπὸ τοῦ δήμου τοῖς ἐπιεικέσι γέγονεν, καὶ καθίσταται βασιλεὺς ἐκ τῶν ἐπιεικῶν καθ' ὑπεροχὴν ἀρετῆς ἢ πράξεων τῶν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, ἢ καθ' ὑπεροχὴν τοιούτου γένους, ὁ δὲ τύραννος ἐκ τοῦ δήμου καὶ τοῦ πλήθους ἐπὶ τοὺς

γ καλῶς R^b. z ὠρίζεσθαι V^b. α ὥς V^b. β ὥσπερ R^b. γ δεῖ] δὴ R^b. δ τὰς] τῆς R^b. ε δυεῖν I^b.

γνωρίμους, ὅπως ὁ δῆμος ἀδικῆται μηθὲν ὑπ' αὐτῶν. Φανε-
 ρὸν δ' ἐκ τῶν συμβεβηκότων· σχεδὸν γὰρ οἱ πλείστοι τῶν
 τυράννων γεγόνασιν ἐκ ἱδημαγωγῶν ὡς εἰπεῖν, πιστευθέντες
 ἐκ τοῦ διαβάλλειν τοὺς γνωρίμους. Αἱ μὲν γὰρ τοῦτον τὸν
 τρόπον κατέστησαν τῶν ε τυραννίδων, ἥδη τῶν πόλεων πύξ-
 μένων, αἱ δὲ πρὸ τούτων ἐκ τε τῶν βασιλέων παρεκβαινόντων
 τὰ πάτρια καὶ δεσποτικωτέρας ἡ ἀρχῆς ὀρεγομένων, αἱ δ' ἐκ
 τῶν αἰρετῶν ἐπὶ τὰς κυρίας ἀρχάς (τὸ γὰρ ἀρχαῖον οἱ δῆμοι
 καθίστασαν πολυχρονίους τὰς δημιουργίας καὶ τὰς θεωρίας),
 αἱ δ' ἐκ τῶν ὀλιγαρχικῶν αἰρουμένων ἕνα τινὰ κύριον ἐπὶ τὰς
 μεγίστας ἀρχάς. Πᾶσι γὰρ ὑπῆρχε τοῖς τρόποις τούτοις 6
 τὸ κατεργάζεσθαι ραδίως, εἰ μόνον βουλευθεῖεν, διὰ τὸ δύ-
 ναμιν προϋπάρχειν τοῖς μὲν βασιλικῆς ἀρχῆς, τοῖς δὲ τὴν
 τῆς τιμῆς, οἷον Φεῖδων μὲν περὶ ἰ^ν Ἀργος καὶ ἕτεροι τύραννοι
 κατέστησαν βασιλείας ὑπαρχούσης, οἱ δὲ περὶ τὴν Ἰωνίαν
 καὶ Φάλαρις ἐκ τῶν τιμῶν, Παναίτιος δ' ἐν Λεοντίνις καὶ
 Κύνελος ἔν Κορίνθῳ καὶ Πεισίστρατος Ἀθήνησι καὶ Διο-
 νύσιος ἐν Συρακούσαις καὶ ἕτεροι τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκ δημα-
 γωγίας. Καθάπερ οὖν εἵπομεν, ἡ βασιλεία τέτακται κατὰ 7
 τὴν ἀριστοκρατίαν. Κατ' ἀξίαν γάρ ἐστιν, ἢ κατ' ἰδίαν ἀρε-
 τὴν ἢ κατὰ γένους, ἢ κατ' εὐεργεσίας, ἢ κατὰ ταῦτά τε καὶ
 δύναμιν. Ἀπαντες γὰρ εὐεργετήσαντες ἢ δυνάμενοι τὰς πό- 8
 λεις ἢ τὰ ἔθνη εὐεργετεῖν ἐτύγχανον τῆς τιμῆς ταύτης, οἱ
 μὲν κατὰ πόλεμον κωλύσαντες δουλεύειν, ὥσπερ ἸΚόδρος, οἱ
 δ' ἐλευθερώσαντες, ὥσπερ Κύρος, ἢ κτίσαντες ἢ κτησάμενοι
 χώραν, ὥσπερ οἱ Λακεδαιμονίων βασιλεῖς καὶ Μακεδόνων καὶ
 Μολοτῶν. Βούλεται δ' ὁ βασιλεὺς εἶναι φύλαξ, ὅπως οἱ 9
 μὲν κεκτημένοι τὰς οὐσίας μηθὲν ἄδικον πάσχωσιν, ὁ ἰ^ν δὲ
 δῆμος μὴ ὑβρίζηται μηθέν. Ἡ δὲ τυραννίς, ὥσπερ εἴρηται
 πολλάκις, πρὸς οὐδὲν ἀποβλέπει κοινόν, εἰ μὴ τῆς ἰδίας ὠφε-
 λείας χάριν. Ἔστι δὲ σκοπὸς τυραννικὸς μὲν τὸ ἡδύ, βασι-

ἰ δημαγωγῶ ἰ^β. ε τυράννων R^β. ἡ ἀρχάς V^β. ι ἀρχος R^β. κ ἐν
 Κορίνθῳ] δ' ἐν κορίνθῳ R^β. ι κέδρος ἰ^β. V^β. ἰ^ν δὲ om. ἰ^β.

- ολικός δὲ τὸ καλόν. Διὸ καὶ ^α τῶν πλεονεκτημάτων τὰ μὲν χρήματα τυραννικά, τὰ δ' εἰς τιμὴν βασιλικά μᾶλλον. Καὶ
- 11 φυλακὴ βασιλικὴ μὲν πολιτικὴ, τυραννικὴ δὲ διὰ ξένων. Ὅτι δ' ἡ τυραννὶς ἔχει κακὰ καὶ τὰ τῆς δημοκρατίας καὶ ^ο τὰ τῆς ὀλιγαρχίας, φανερόν, ἐκ μὲν ὀλιγαρχίας ^ρ τὸ τὸ τέλος εἶναι πλούτον (οὕτω γὰρ καὶ διαμένειν ἀναγκαῖον μόνως τὴν τε φυλακὴν καὶ τὴν τρυφὴν) καὶ ^η τὸ τῷ πλήθει ἡμῶν πιστεύειν, διὸ καὶ τὴν παραίρεσιν ποιοῦνται τῶν ὅπλων· καὶ τὸ κακοῦν τὸν ὄχλον καὶ τὸ ἐκ τοῦ ἄστεος ἀπελαύνειν καὶ διοικίζειν ἀμφοτέρων κοινόν, καὶ τῆς ὀλιγαρχίας καὶ τῆς τυραννίδος.
- 12 Ἐκ δημοκρατίας δὲ τὸ πολεμεῖν τοῖς γνωρίμοις καὶ διαφθεῖρειν λάθρα καὶ φανερώς καὶ φυγαδεύειν ὡς ἀντιτέχνους καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐμποδίσαι· ἐκ γὰρ τούτων συμβαίνει γίνεσθαι καὶ τὰς ἐπιβουλὰς, τῶν μὲν ἄρχειν αὐτῶν βουλομένων,
- 13 τῶν δὲ μὴ δουλεύειν. Ὅθεν καὶ τὸ Περιάνδρου πρὸς Θρασύβουλον συμβουλευμὰ ἐστίν, ἡ τῶν ὑπερέχοντων σταχύνειν κόλουςις, ὡς δεόν· αἱ τοὺς ὑπερέχοντας τῶν πολιτῶν ἀναιρεῖν. Καθάπερ οὖν σχεδὸν ἐλέχθη, τὰς αὐτὰς ἀρχὰς δεῖ νομίζειν περὶ τε τὰς πολιτείας εἶναι τῶν μεταβολῶν καὶ περὶ τὰς μοναρχίας· διὰ τε γὰρ ἀδικίαν καὶ διὰ φόβον καὶ διὰ καταφρόνησιν ἐπιτίθενται πολλοὶ τῶν ἀρχομένων ταῖς μοναρχίαις, τῆς δὲ ἀδικίας μάλιστα δι' ὕβριν, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ
- 14 τὴν τῶν ἰδίων στέρησιν. Ἔστι δὲ καὶ τὰ τέλη ^ς ταῦτά, καθάπερ κακεῖ, καὶ περὶ τὰς τυραννίδας καὶ τὰς βασιλείας· μέγεθος γὰρ ὑπάρχει πλούτου καὶ τιμῆς τοῖς μονάρχοις, ὧν ἐφίενται πάντες. Τῶν δ' ἐπιθέσεων αἱ μὲν ἐπὶ τὸ σῶμα γίνονται τῶν ^τ ἀρχόντων, αἱ δ' ἐπὶ τὴν ἀρχήν. Αἱ μὲν οὖν
- 15 δι' ὕβριν ^ν ἐπὶ τὸ σῶμα. Τῆς δ' ὕβρεως οὕσης ^ω πολυμεροῦς, ἕκαστον αὐτῶν αἷτιον γίγνεται τῆς ὀργῆς· τῶν δ' ὀργιζομένων σχεδὸν οἱ πλείστοι τιμωρίας χάριν ἐπιτίθενται, ἀλλ' οὐχ ὑπεροχῆς, οἷον ἡ μὲν τῶν Πεισιστρατιδῶν διὰ τὸ προ-

^α τῶν] ὑπὸ τῶν Victorius. ^ο τὰ om. Vb. ^ρ τὸ τὸ] τῷ τὸ Ib.Rb.Vb.
^η τὸ] τῷ Rb. ^ι μὴδὲν] μὲν Vb. ^ς ταῦτα Ib.Rb.Vb. ^τ ἀρχῶν Vb.
^ν ἐπεὶ Rb. ^ω πολυμερῶς Vb.

πηλακίσαι μὲν τὴν Ἀρμοδίου ἀδελφὴν, ἐπηρεάσαι δ' Ἀρ-
 μόδιον· ὁ μὲν γὰρ Ἀρμόδιος διὰ τὴν ἀδελφὴν, ὁ δ' Ἀρι-
 στοτογείτων διὰ τὸν Ἀρμόδιον. Ἐπεβούλευσαν δὲ καὶ ^κΠε- 16
 ριάνδρῳ τῷ ἐν Ἀμβρακίᾳ τυράννῳ διὰ τὸ συμπίνοντα μετὰ
 τῶν παιδικῶν ἐρωτῆσαι αὐτὸν εἰ ἤδη ἐξ αὐτοῦ κύει. Ἡ δὲ
 Φιλίππου ὑπὸ Πausανίου διὰ τὸ εἶσαι ὑβρισθῆναι αὐτὸν
 ὑπὸ τῶν περὶ Ἀτταλον, καὶ ἡ ^γἈμύντου τοῦ μικροῦ ὑπὸ
^κΔέρδα διὰ τὸ καυχῆσασθαι εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ, καὶ ἡ
 τοῦ εὐνούχου Εὐαγόρᾳ τῷ Κυπρίῳ διὰ γὰρ τὸ τὴν γυναῖκα
 παρελῆσθαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπέκτεινεν ὡς ὑβρισμένους. Πολ- 17
 λαὶ δ' ἐπιθέσεις γεγέννηται ^ακαὶ διὰ τὸ εἰς τὸ σῶμα αἰσχύν-
 νεσθαι τῶν μονάρχων τινάς, οἷον καὶ ἡ Κραταίου εἰς Ἀρχέ-
 λαον· αἰεὶ γὰρ βαρέως εἶχε πρὸς τὴν ὁμιλίαν, ὥστε ἰκανὴ
 καὶ ἐλάττων ἐγένετο πρόφασις, ^βδιότι τῶν θυγατέρων οὐδε-
 μίαν ἔδωκεν ὁμολογήσας αὐτῷ, ἀλλὰ τὴν μὲν προτέραν, κα-
 τεχόμενος ὑπὸ πολέμου πρὸς Σίρραν καὶ Ἀρράβαιον, ἔδωκε
 τῷ βασιλεῖ τῷ τῆς ^εἘλιμείας, τὴν δὲ νεωτέραν τῷ υἱεῖ
 Ἀμύντᾳ, οἴομενος οὕτως ἂν ἐκείνον ἥκιστα διαφέρεισθαι καὶ
 τὸν ἐκ τῆς Κλεοπάτρας· ἀλλὰ τῆς γε ἀλλοτριότητος ὑπῆρ-
 χεν ἀρχὴ τὸ βαρέως φέρειν πρὸς τὴν ἀφροδισιαστικὴν χάριν.
^δΣυνεπέθετο δὲ καὶ Ἑλλανοκράτης ὁ Λαρισσαῖος διὰ τὴν 18
 αὐτὴν αἰτίαν· ὡς γὰρ χρώμενος αὐτοῦ τῇ ἡλικίᾳ οὐ κατῆγεν
 ὑποσχόμενος, δι' ὕβριν καὶ οὐ δι' ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν φετ'
 εἶναι τὴν γεγεννημένην ὁμιλίαν. Πάρρων δὲ καὶ Ἡρακλείδης
 οἱ Αἴνιοι Κότυν διέφθειραν τῷ πατρὶ τιμωροῦντες, Ἀδάμας
 δ' ἀπέστη Κότυος διὰ τὸ ἐκτμηθῆναι παῖς ὢν ὑπ' αὐτοῦ ὡς
 ὑβρισμένους. Πολλοὶ δὲ καὶ διὰ τὸ εἰς τὸ σῶμα αἰκισθῆναι 19
 πληγαῖς ὀργισθέντες οἱ μὲν διέφθειραν οἱ δ' ^εἐνεχείρησαν
 ὡς ὑβρισθέντες, καὶ τῶν περὶ τὰς ἀρχάς καὶ βασιλικὰς δυ-
 ναστείας, οἷον ἐν Μιτυλήνῃ τοὺς ^εΠενθαλίδας Μεγακλῆς ^επε-
 ριόοντας καὶ τύπτοντας ταῖς κορύναις ἐπιθέμενος μετὰ ^βτῶν

^κ περὶ ἄνδρῳ V^b. ^γ ἀμαύτου R^b. ^κ πέρδα R^b. ^α καὶ om. R^b.
^β διότι] ἡ Ib. R^b. V^b. ^ε ἐλιμείας Ib. R^b. V^b. ^δ συνεπέθετο δὲ ἑλλ. R^b.
^ε ἐνεχείρισαν K^b. ^ε πενθαλίδας K^b. ^ε περιόοντας Ib. V^b. ^β τῶν om. V^b.

φίλων ἀνεῖλεν, καὶ ὕστερον ^ι Σμέρδης ^κ Πένθιλον πληγὰς λα-
 20 βῶν καὶ παρὰ τῆς γυναικὸς ἐξελκυσθεὶς διέφθειρεν. Καὶ τῆς
 1' Ἀρχελαοῦ δ' ἐπιθέσεως Δεκάμνιχος ἡγεμὼν ἐγένετο, πα-
 ροξύνων τοὺς ἐπιθεμένους πρῶτος· αἴτιον δὲ τῆς ὀργῆς ὅτι
 αὐτὸν ἐξέδωκε μαστιγῶσαι Εὐριπίδῃ τῷ ποιητῇ· ὁ δ' Εὐρι-
 πίδης ἐχαλέπαιεν εἰπόντος τι αὐτοῦ εἰς δυσωδίαν τοῦ στό-
 ματος. Καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ διὰ ^μ τοιαύτας αἰτίας οἱ μὲν
 21 ἀνηρέθησαν οἱ δ' ἐπεβουλεύθησαν. Ὁμοίως δὲ καὶ διὰ φόβον·
 ἔν γάρ τι τοῦτο τῶν ^ν αἰτίων ἦν, ὥσπερ καὶ περὶ τὰς πολι-
 τείας καὶ τὰς μοναρχίας· οἷον Ξέρξην Ἀρταπάνης φοβού-
 μενος τὴν διαβολὴν τὴν περὶ Δαρείον, ὅτι ἐκρέμασεν οὐ κε-
 λεύσαντος Ξέρξου, ἀλλ' οἰόμενος συγγνώσεσθαι ὡς ἀμνη-
 22 μονοῦντα διὰ τὸ δεικνεῖν. Αἱ δὲ διὰ καταφρόνησιν, ὥσπερ
 Σαρδανάπαλον· ἰδὼν τις ξαίνοντα μετὰ τῶν γυναικῶν, εἰ
 ἀληθὴ ταῦτα οἱ μυθολογοῦντες λέγουσιν· εἰ δὲ μὴ ἐπ' ἐκεί-
 23 νου, ἀλλ' ἐπ' ἄλλου γε ἂν ^ο γένοιτο ἀληθές. Καὶ Διονυσίφ
 τῷ ὑστέρφ Δίων ^ρ ἐπέθετο διὰ ^ι τὸ καταφρονεῖν, ὁρῶν τοὺς
 τε πολίτας οὕτως ἔχοντας καὶ αὐτὸν αἰεὶ μεθύοντα. Καὶ
 τῶν φίλων δὲ τινες ἐπιτίθενται διὰ καταφρόνησιν· διὰ γὰρ
 24 τὸ πιστεῦσθαι καταφρονοῦσιν ὡς λήσοντες. Καὶ ^ρ οἱ οἰόμε-
 νοι δύνασθαι κατασχεῖν τὴν ἀρχὴν τρόπον τινὰ ^ς διὰ τὸ κα-
 ταφρονεῖν ἐπιτίθενται· ὡς δυνάμενοι γὰρ καὶ καταφρονοῦντες
 τοῦ κινδύνου διὰ τὴν δύναμιν ἐπιχειροῦσι ῥαδίως, ὥσπερ οἱ
 στρατηγοῦντες τοῖς μονάρχοις, οἷον Κύρος ^τ Ἀστυάγῃ καὶ
 τοῦ βίου καταφρονῶν καὶ τῆς δυνάμεως διὰ τὸ τὴν μὲν δύνα-
 μιν ^ν ἐξηργκέναι, αὐτὸν δὲ τρυφᾶν, καὶ Σεύθης ὁ Θράξ
 25 ^ω Ἀμαδόκῃ στρατηγὸς ὦν. Οἱ δὲ καὶ διὰ πλείω τούτων
 ἐπιτίθενται, οἷον καὶ καταφρονοῦντες καὶ διὰ κέρδος, ὥσπερ
 Ἀριοβαρζάνη Μιθριδάτης. Μάλιστα δὲ διὰ ταύτην τὴν
 αἰτίαν ἐγχειροῦσιν οἱ τὴν φύσιν μὲν θρασεῖς, τιμὴν δ' ἔχον-

^ι σμέρδης Ib.Rb.Vb. ^κ πένθιμον Rb. ^ι ἀρχηλαοῦ Vb. ^μ τοιαύ-
 της Ib. ^ν αἰτίων Rb.Vb. ^ο γένοιτο τὰ ἀληθές Ib.Rb.Vb. ^ρ ἐπέ-
 θετο Rb. ^ι τὸ om. Vb. ^ρ οἱ om. Rb. ^ς διὰ] μετὰ Rb. ^τ ἀστυάγει
 Ib.Vb. ^ν ἐξηργκέναι Vb. ^ω ἀμαδόκω Vb.

τες πολεμικὴν παρὰ τοῖς μονάρχοις· ἀνδρία γὰρ δύναμιν ἔχουσα θράσος ἐστίν· δι' ἧς ἀμφοτέρας, ὡς ῥαδίως κρατή-
 σοντες, ποιοῦνται τὰς ἐπιθέσεις. Τῶν ^α δὲ διὰ φιλοτιμίαν ἐπιτιθεμένων ἕτερος τρόπος ἐστὶ τῆς αἰτίας παρὰ τοὺς εἰρη-
 μένους πρότερον. Οὐ γὰρ ὥσπερ ἔνιοι τοῖς τυράννοις ἐπι-
 χειροῦσιν ὀρώντες κέρδη τε μεγάλα καὶ τιμὰς μεγάλας οὔσας αὐτοῖς, οὕτω καὶ τῶν διὰ φιλοτιμίαν ἐπιτιθεμένων ἕκαστος
 προαιρεῖται κινδυνεύειν· ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν, οὗτοι δ' ὥσπερ κἂν ἄλλης τινὸς γενομένης πράξεως περιττῆς, καὶ δι' ἣν ὀνομαστοὶ γίνονται καὶ γνώριμοι τοῖς ἄλλοις, οὕτω καὶ τοῖς μονάρχοις ἐγχειροῦσιν, οὐ κτήσασθαι βουλόμενοι μοναρχίαν ἀλλὰ δόξαν. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐλάχιστοι ^β γε τὸν ἀριθμὸν εἰσιν οἱ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὀρμῶντες· ὑποκεῖσθαι γὰρ δεῖ τὸ τοῦ σωθῆναι μηδὲν φροντίζειν, ἀν μὴ μέλλῃ κατασχῆσαι τὴν πράξιν. Οἷς ^γ ἀκολουθεῖν μὲν ^δ ^ε δεῖ τὴν Δίῳνος ὑπόληψιν, οὐ ῥάδιον δ' αὐτὴν ἐγγενέσθαι πολλοῖς· ἐκεῖνος γὰρ μετ' ὀλίγων ἐστράτευσεν ἐπὶ Διονύσιον οὕτως ἔχειν φάσκων ὡς ὅπου περ ἂν δύνηται προελθεῖν, ἱκανὸν αὐτῷ τοσοῦτον μετασχεῖν τῆς πράξεως, οἷον εἰ μικρὸν ἐπιβάντα τῆς γῆς εὐθὺς συμβαίῃ τελευτῆσαι, τοῦτον καλῶς ^ς ἔχειν αὐτῷ τὸν θάνατον. Φθείρεται δὲ τυραννὶς ἕνα ^ζ μὲν τρόπον, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ἐκάστη πολιτειῶν, ἔξωθεν, εἰς ἐναντία τις ^η ^θ πολιτεία κρείττων. Τὸ μὲν γὰρ βούλεσθαι δῆλον ὡς ὑπάρξει διὰ τὴν ἐναντιότητα τῆς προαιρέσεως· ^ι δὲ βούλονται, δυνάμενοι πράττουσι πάντες. Ἐναν-
 τίαι δ' αἱ πολιτεῖαι, δῆμος ^κ μὲν τυραννίδι καθ' Ἡσίοδον ὡς κεραμεὶ κεραμεύς (καὶ γὰρ ἡ δημοκρατία ἡ τελευταία τυραννὶς ἐστίν), βασιλεία δὲ καὶ ἀριστοκρατία διὰ τὴν ἐναντιότητα τῆς πολιτείας. ^λ Διὸ Λακεδαιμόνιοι πλείστας κατέλυσαν τυραννίδας καὶ Συρακούσιοι κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἐπολιτεύοντο καλῶς. Ἐνα δ' ἐξ ^μ αὐτῆς, ὅταν οἱ μετέχοντες ^ν

^α δέ] τε Ib. Rb. Vb. ^γ ἀκολουθεῖ Vb. ^ς δεῖ om. Rb. ^ε ἔχειν om. idem. ^η ἢ Vb. ^ι βουλεύεσθαι Vb. ^κ μὲν om. Vb. ^λ διὸ καὶ λακ. Rb. ^μ αὐτοῦ Vb, αὐτῶν Rb.

στασιάζουσιν, ὥσπερ ^ε ἡ τῶν περὶ Γέλωνα καὶ νῦν ^η ἡ τῶν περὶ Διονύσιον, ἡ μὲν Γέλωνος Θρασυβούλου τοῦ Ἰέρωνος ἀδελφοῦ τὸν υἱὸν τοῦ Γέλωνος δημαγωγοῦντος καὶ πρὸς ἡδονὰς ὀρμῶντος, ἵν' αὐτός ἄρχῃ, τῶν δ' οἰκείων ^ι συστάντων, ἵνα μὴ τυραννὶς ὅλως καταλυθῇ ἀλλὰ Θρασύβουλος· οἱ δὲ συστάντες αὐτῶν, ὡς καιρὸν ἔχοντες, ἐξέβαλον ἅπαντας ³² αὐτούς. Διονύσιον δὲ Δίων στρατεύσας, κηδεστῆς ὢν καὶ προσλαβὼν τὸν δῆμον, ἐκείνον ἐκβαλὼν διεφθάρη. Δύο δὲ οὐσῶν αἰτιῶν δι' ἃς μάλιστα ἐπιτίθενται ταῖς τυραννίσιν, μίσους καὶ καταφρονήσεως, θάτερον μὲν δεῖ τούτων ὑπάρχειν τοῖς τυράννοις, τὸ μῖσος, ἐκ δὲ τοῦ καταφρονεῖσθαι ³³ πολλαὶ γίνονται τῶν καταλύσεων. Σημεῖον δέ τῶν μὲν γὰρ κτησαμένων οἱ πλείστοι καὶ διεφύλαξαν τὰς ἀρχάς, οἱ δὲ παραλαβόντες εὐθὺς ὡς εἰπεῖν ἀπολλύασιν πάντες· ἀπολαυστικῶς γὰρ ζῶντες εὐκαταφρόνητοί τε γίγνονται καὶ πολλοὺς καιροὺς παραδιδόασιν τοῖς ἐπιτιθεμένοις. Μόριον δέ τι τοῦ μίσους καὶ τὴν ὀργὴν δεῖ τιθέναι· τρόπον γὰρ ³⁴ τινὰ τῶν αὐτῶν αἰτία γίνεται πράξεων. Πολλάκις δὲ καὶ πρακτικώτερον τοῦ μίσους· συντονώτερον γὰρ ἐπιτίθενται διὰ τὸ μὴ χρῆσθαι ^κ λογισμῷ τὸ πάθος. Μάλιστα δὲ συμβαίνει τοῖς θυμοῖς ἀκολουθεῖν διὰ τὴν ὕβριν, δι' ἣν αἰτίαν ἢ τε τῶν Πεισιστρατιδῶν κατελύθη τυραννὶς καὶ πολλαὶ τῶν ἄλ- ³⁵ λων. Ἀλλὰ μᾶλλον τὸ μῖσος· ἡ μὲν γὰρ ὀργὴ μετὰ λύπης πάρεστιν, ὥστε οὐ ῥάδιον λογίζεσθαι, ἡ δ' ἔχθρα ἄνευ λύπης. Ὡς δ' ἐν κεφαλαίοις εἰπεῖν, ὅσας αἰτίας εἰρήκαμεν τῆς τε ὀλιγαρχίας τῆς ἀκράτου καὶ τελευταίας καὶ τῆς δημοκρατίας τῆς ἐσχάτης, τοσαύτας καὶ τῆς τυραννίδος θετέον· καὶ ³⁶ γὰρ αὗται τυγχάνουσιν οὐσαι ^ι διαιρεταὶ τυραννίδες. Βασιλεία δ' ὑπὸ μὲν τῶν ἔξωθεν ἤκιστα φθείρεται, διὸ καὶ πολυχρόνιος ἐστίν· ἐξ αὐτῆς δ' αἱ πλείσται φθοραὶ συμβαίνουσιν. Φθείρεται δὲ κατὰ δύο τρόπους, ἓνα μὲν στασιασάντων τῶν μετεχόντων τῆς βασιλείας, ἄλλον δὲ τρόπον τυραννικῶ-

^ε ἡ] οἱ R^h. ^η ἡ περὶ τὸν δ. R^b. ^ι συστησάντων R^b. V^b. ^κ λογι-
σμῶν R^b. ^ι αἵρεται R^b.

τερον πειρωμένων διοικεῖν, ὅταν εἶναι κύριοι πλείονων ἀξιώσι καὶ παρὰ τὸν νόμον. Οὐ γίνονται δ' ἔτι βασιλείαι νῦν, 37 ἀλλ' ἂν περ γίνωνται, μοναρχίαι καὶ τυραννίδες μᾶλλον, διὰ τὸ τὴν βασιλείαν ἐκούσιον μὲν ἀρχὴν εἶναι, μειζόνων δὲ κυρίαν, πολλοὺς δ' εἶναι τοὺς ὁμοίους, καὶ μηδὲνα διαφέροντα τοσοῦτον ὥστε ἀπαρτίξειν πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς ἀρχῆς. Ὡστε διὰ μὲν τοῦτο ἐκόντες οὐχ ὑπομένουσιν ἂν δὲ δι' ἀπάτης ἄρξῃ τις ἢ βίας, ἥδη δοκεῖ τοῦτο εἶναι τυραννίς. Ἐν δὲ ταῖς κατὰ γένος βασιλείαις τιθέναι δεῖ τῆς 38 φθορᾶς αἰτίαν πρὸς ταῖς εἰρημέναις καὶ τὸ γίνεσθαι πολλοὺς εὐκαταφρονήτους, καὶ τὸ δύναμιν μὴ κεκτημένους τυραννικὴν ἀλλὰ βασιλικὴν τιμὴν ὑβρίζειν· ῥᾶδια γὰρ ἐγίνετο ἡ κατάλυσις· μὴ βουλομένων γὰρ εὐθὺς οὐκ ἔσται ^α βασιλεύς, ἀλλ' ὁ τύραννος καὶ ^α μὴ βουλομένων. Φθείρονται μὲν οὖν αἱ μοναρχίαι διὰ ταύτας καὶ τοιαύτας ἐτέρας αἰτίας.

Σώζονται δὲ δῆλον ὡς ἀπλῶς μὲν εἰπεῖν ἐκ τῶν ἐναντίων, I I ὡς δὲ καθ' ἕκαστον τῷ τὰς μὲν βασιλείας ἄγειν ἐπὶ τὸ μετριώτερον. Ὅσφ γὰρ ἂν ἐλαττόνων ὦσι κύριοι, πλείω χρόνον ἀναγκαῖον μένειν πᾶσαν τὴν ἀρχήν· αὐτοὶ τε γὰρ ἦττον γίνονται δεσποτικοὶ καὶ τοῖς ἥθεσιν ἴσοι μᾶλλον, καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχομένων φθονοῦνται ἦττον. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἡ 2 περὶ Μολοττοὺς πολὺν χρόνον βασιλεία διέμεινεν, καὶ ἡ Λακεδαιμονίων διὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς τε εἰς δύο μέρη διαιρεθῆναι τὴν ἀρχήν, καὶ πάλιν Θεοπόμπου μετριάσαντος τοῖς τε ἄλλοις καὶ τὴν τῶν ἐφόρων ἀρχὴν ἐπικαταστήσαντος· τῆς γὰρ δυνάμεως ἀφελὼν ἠΰξησε τῷ χρόνῳ τὴν βασιλείαν, ὥστε τρόπον τινὰ ἐποίησεν οὐκ ἐλάττονα ἀλλὰ μειζόνα αὐτήν. Ὅπερ 3 καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα ἀποκρίνασθαί φασιν αὐτόν, ὁ εἰποῦσαν εἰ μηδὲν αἰσχύνεται τὴν βασιλείαν ἐλάττω παραδιδούς τοῖς υἱέσιν ἢ παρὰ τοῦ πατρὸς παρέλαβεν· “οὐ δῆτα” φάναι· “παραδίδωμι γὰρ πολυχρονιωτέραν.” Αἱ δὲ τυραννίδες σώ- 4 ζονται κατὰ δύο τρόπους τοὺς ἐναντιωτάτους, ὧν ἑτερός

^α βασιλεία Vb.^α μὴ om. Ib.^ο εἰπᾶσαν Vb.

ἐστὶν ὁ παραδεδομένος ^ρ καὶ καθ' ὃν διοικοῦσιν οἱ πλείστοι τῶν τυράννων τὴν ἀρχήν. Τούτων δὲ τὰ πολλὰ φασὶ καταστήσαι Περιάνδρον τὸν Κορίνθιον· πολλὰ δὲ καὶ παρὰ τῆς
⁵ τῶν Περσῶν ἀρχῆς ἔστι τοιαῦτα λαβεῖν. Ἔστι δὲ τὰ τε πάλαι λεχθέντα πρὸς σωτηρίαν, ὡς ^τ οἶόν τε, τῆς τυραννίδος, τὸ τοὺς ὑπερέχοντας κολοῦειν καὶ τοὺς ^β φρονηματίας ἀναιρεῖν, καὶ μήτε συσσίτια εἶν μήτε ἐταιρίαν μήτε παιδείαν μήτε ἄλλο μηθὲν τοιοῦτον, ἀλλὰ πάντα φυλάττειν ὅθεν εἴωθε γίνεσθαι δύο, ^ι φρόνημά τε καὶ πίστις, καὶ μήτε σχολὰς μήτε ἄλλους συλλόγους ἐπιτρέπειν γίνεσθαι σχολαστικούς, καὶ πάντα ποιεῖν ἐξ ὧν ὅτι μάλιστα ἀγνώντες ἀλλήλοις ἔσονται πάντες· ἡ γὰρ γνώσις πίστιν ^ν ποιεῖ μᾶλλον πρὸς ἀλλήλους. Καὶ τὸ τοὺς ἐπιδημοῦντας αἰεὶ φανεροὺς εἶναι καὶ διατρίβειν περὶ θύρας· οὕτω γὰρ ἂν ἥκιστα λανθάνοιεν τί πράττουσι, καὶ φρονεῖν ἂν ἐθίζοντο μικρὸν αἰεὶ δουλεύοντες. Καὶ τᾶλλα ὅσα τοιαῦτα Περσικὰ καὶ
⁷ βάρβαρα τυραννικά ἐστιν πάντα γὰρ ταυτὸν δύναται. Καὶ τὸ μὴ λανθάνειν πειρᾶσθαι ὅσα τυγχάνει τις λέγων ἢ πράττων τῶν ἀρχομένων, ἀλλ' εἶναι κατασκόπους, οἶον περὶ Συρακούσας αἱ ποταγωγίδες καλούμεναι, καὶ τοὺς ὠτακουστάς ἐξέπεμπεν ^ω Ἱέρων, ὅπου τις εἴη συνουσία καὶ σύλλογος· ^ξ παρρησιάζονται τε γὰρ ἦττον, φοβούμενοι τοὺς τοιούτους, ⁸ καὶ παρρησιάζονται, λανθάνουσιν ἦττον. Καὶ τὸ διαβάλλειν ἀλλήλοις καὶ συγκρούειν καὶ φίλους φίλοις καὶ τὸν δῆμον τοῖς γνωρίμοις καὶ τοὺς πλουσίους ἑαυτοῖς, καὶ τὸ πένητας ποιεῖν τοὺς ἀρχομένους, τυραννικόν, ὅπως μήτε φυλακὴ τρέφεται καὶ πρὸς τῇ καθ' ἡμέραν ὄντες ἄσχυροί ὦσιν ἐπι-
⁹ βουλεύειν. Παράδειγμα δὲ τούτου αἶ τε ^γ πυραμίδες αἱ περὶ Αἴγυπτον καὶ τὰ ἀναθήματα τῶν Κυψελιδῶν καὶ τοῦ Ὀλυμπίου ἡ οἰκοδόμησις ὑπὸ τῶν Πεισιστρατιδῶν, καὶ τῶν περὶ Σάμον ἔργα Πολυκράτεια· πάντα γὰρ ταῦτα δύναται ταύ-

^ρ καὶ om. Ib.^α τῶν om. Ib. Rb.^τ οἶόν τε] nonne οἶονται?^β φρονηματίας Rb.^ι φρονηματία Ib. Vb.^ν ποιεῖ om. Vb.^ω ἱερέωνVb. ^ξ παρρησιάζοντάς Rb.^γ τυραννίδες Rb.

τόν, ἀσχολίαν καὶ πενίαν τῶν ἀρχομένων. Καὶ ἡ εἰσφορὰ ¹⁰ τῶν τελῶν, οἷον ἐν Συρακούσαις· ἐν πέντε γὰρ ἔτεσιν ἐπὶ Διονυσίου τὴν οὐσίαν ἅπασαν εἰσηνηνοχέαι συνέβαινεν. Ἔστι δὲ καὶ πολεμοποιὸς ὁ τύραννος, ὅπως ἀσכולοί τε ὧσι καὶ ἡγεμόνος ἐν χρεῖα ² διατελῶσιν ὄντες. Καὶ ἡ μὲν βασιλεῖα σῴζεται διὰ τῶν φίλων, τυραννικὸν δὲ τὸ μάλιστ' ἀπιστεῖν τοῖς φίλοις, ὡς βουλομένων μὲν πάντων, δυναμένων δὲ μάλιστα τούτων. Καὶ τὰ περὶ τὴν δημοκρατίαν δὲ γιγνόμενα ¹¹ τὴν τελευταίαν τυραννικὰ πάντα, γυναικοκρατία τε περὶ τὰς οἰκίας, ἴν' ³ ἐξαγγέλλωσι κατὰ τῶν ἀνδρῶν, καὶ δούλων ἀνεσις διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· οὔτε γὰρ ἐπιβουλεύουσιν οἱ δούλοι καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς τυράννοις, εὐημεροῦντάς τε ἀναγκαῖον εἶναι καὶ ταῖς τυραννίσιν καὶ ταῖς δημοκρατίαις· καὶ γὰρ ὁ δῆμος εἶναι βούλεται μόναρχος. Διὸ καὶ ὁ κόλαξ ¹² παρ' ἀμφοτέροις ἔντιμος, παρὰ μὲν τοῖς δήμοις ὁ δημαγωγός (ἔστι γὰρ ὁ δημαγωγὸς τοῦ δήμου κόλαξ), παρὰ δὲ τοῖς τυράννοις οἱ ταπεινῶς ὀμιλοῦντες, ὅπερ ἐστὶν ἔργον κολακείας. Καὶ γὰρ διὰ τοῦτο πονηρόφιλον ἡ τυραννίς· κολακεύμενοι γὰρ χαίρουσιν, τοῦτο δ' οὐδ' ἂν εἰς ποιήσῃε φρόνημα ἔχων ἐλευθέρων, ἀλλὰ φιλοῦσιν οἱ ἐπικεῖς ἢ οὐ κολακεύουσιν. Καὶ χρήσιμοι οἱ πονηροὶ εἰς τὰ πονηρά· ἤλφ ¹³ γὰρ ὁ ἦλος, ὥσπερ ἡ παροιμία. Καὶ τὸ ^b μηδὲν χαίρειν σεμνῷ μηδ' ἐλευθέρῳ τυραννικόν· αὐτὸν γὰρ εἶναι μόνον ἀξιοῖ τοιοῦτον ὁ τύραννος, ὁ δ' ἀντισεμνυνόμενος ^c καὶ ἐλευθεριάζων ἀφαιρεῖται τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὸ δεσποτικὸν τῆς τυραννίδος· μισοῦσιν οὖν ὥσπερ καταλύοντας τὴν ἀρχήν. Καὶ ⁴¹ τὸ χρῆσθαι ^d συσσίτοις καὶ συνημερευταῖς ξενικοῖς μᾶλλον ἢ πολιτικοῖς τυραννικόν, ὡς τοὺς μὲν πολεμίους τοὺς δ' οὐκ ἀντιποιοιμένους. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τυραννικὰ μὲν καὶ σωτήρια ^e τῆς ἀρχῆς, οὐθὲν δ' ἐλλείπει μοχθηρίας. Ἔστι δ' ὡς εἰπεῖν πάντα ταῦτα περιειλημμένα τρισὶν εἶδεσιν.

² διατελῶσιν] ὧσι τελῶσι R^b. ^a ἐξαγγέλλωσι R^b. V^b. ^b μηδὲν R^b. V^b. ^c καὶ ante ἐλευθεριάζων om. R^b. V^b. ^d συσσιτίους R^b. ^e ταῖς ἀρχαῖς pr. V^b.

- 15 Στοχάζεται γὰρ ἡ τυραννὶς τριῶν, ἐνὸς μὲν [†] τοῦ μικρὰ φρονεῖν τοὺς ἀρχομένους (οὐδενὶ γὰρ ἂν μικρόψυχος ἐπιβουλεύσειεν), δευτέρου δὲ τοῦ διαπιστεῖν ἀλλήλοις· οὐ καταλύεται γὰρ πρότερον τυραννὶς πρὶν ἢ πιστεύσουσί τινες αὐτοῖς· διὸ καὶ τοῖς ἐπικέσει πολέμοισιν ὡς βλαβεροῖς πρὸς τὴν ἀρχὴν οὐ μόνον διὰ τὸ μὴ ἀξιοῦν ἄρχεσθαι δεσποτικῶς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πιστοὺς καὶ ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις εἶναι καὶ μὴ καταγορεύειν μήτε ἑαυτῶν μήτε τῶν ἄλλων.
- 16 Τρίτον δ' ἀδυναμία τῶν πραγμάτων· οὐθεὶς γὰρ ἐπιχειρεῖ τοῖς ἀδυνάτοις, ὥστε οὐδὲ τυραννίδα καταλύειν μὴ δυνάμεως ὑπαρχούσης. Εἰς οὓς μὲν ^h οὖν ὅρους ἀνάγεται τὰ βουλήματα τῶν τυράννων, οὗτοι τρεῖς τυγχάνουσιν ὄντες· πάντα γὰρ ἀναγάγοι τις ἂν τὰ τυραννικὰ πρὸς ταύτας τὰς ὑποθέσεις, τὰ μὲν ὅπως μὴ πιστεύουσιν ἀλλήλοις, τὰ
- 17 δ' ὅπως μὴ δύνωνται, τὰ δ' ὅπως μικρὸν φρονῶσιν. Ὁ μὲν οὖν εἰς τρόπον δι' οὗ γίνεται σωτηρία ταῖς τυραννίσιν τοιοῦτός ἐστιν, ὁ δ' ἕτερος σχεδὸν ἐξ ἐναντίας ἔχει τοῖς εἰρημένοις
- 18 τὴν ἐπιμέλειαν. Ἔστι δὲ λαβεῖν αὐτὸν ἐκ τῆς φθοράς τῆς τῶν βασιλειῶν· ὥσπερ γὰρ τῆς βασιλείας εἰς τρόπον τῆς φθοράς τὸ ποιεῖν τὴν ἀρχὴν τυραννικωτέραν, οὕτω τῆς τυραννίδος σωτηρία ποιεῖν αὐτὴν βασιλικωτέραν, ἐν φυλάττοντα μόνον, τὴν δύναμιν, ὅπως ἄρχῃ ⁱ μὴ μόνον βουλομένων ἀλλὰ καὶ μὴ βουλομένων· προῖέμενος γὰρ καὶ τοῦτο
- 19 προῖεται καὶ τὸ τυραννεῖν. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὥσπερ ὑπόθεσιν δεῖ μένειν, τὰ δ' ἄλλα τὰ μὲν ποιεῖν τὰ δὲ δοκεῖν ὑποκρινόμενον ^k τὸ βασιλικὸν καλῶς, πρῶτον μὲν δοκεῖν φροντίζειν τῶν κοινῶν, μήτε δαπανῶντα δωρεὰς τοιαύτας ἐφ' αἷς τὰ πλεῖστα χαλεπαίνουσιν, ὅταν ἀπ' αὐτῶν μὲν λαμβάνουσιν ἐργαζομένων καὶ πονούντων γλίσχρους, διδῶσι δ' ¹ ἐταίραις καὶ ξένοις καὶ τεχνίταις ἀφθόνως, λόγον τε ἀποδιδόντα τῶν λαμβανομένων καὶ δαπανωμένων, ὅπερ ἤδη πεποιήκασί τινες τῶν τυράννων· οὕτω γὰρ ἂν τις διοικῶν οἰκονόμος ἀλλ' οὐ

[†] τοῦ] τὰ Rb. ^ε ἑαυτοῖς Ib. ^h οὖν om. Ib.Rb. ⁱ μὴ] μοι Rb.
^k τὸν Ib.Rb. ¹ ἐταίραις Vb.

τύραννος εἶναι δόξει. Οὐ δεῖ δὲ φοβεῖσθαι μὴ ποτε ^m ἀπο- 20
 ρήσῃ χρημάτων κύριος ὢν τῆς πόλεως. Ἀλλὰ τοῖς γ' ἐκτο-
 πίζουσι τυράννοις ἀπὸ τῆς ⁿ οἰκείας καὶ συμφέρει τοῦτο μάλ-
 λον ἢ καταλιπεῖν ἀθροίσαντας· ἥττον γὰρ αὖ οἱ φυλάττον-
 τες ἐπιτιθεῖντο τοῖς πράγμασιν. Εἰσὶ δὲ φοβερώτεροι τῶν
 τυράννων τοῖς ἀποδημοῦσιν οἱ φυλάττοντες τῶν πολιτῶν·
 οἱ μὲν γὰρ συναποδημοῦσιν, ^o οἱ δὲ ὑπομένουσιν. Ἐπειτα ²¹
 τὰς εἰσφορὰς καὶ τὰς λειτουργίας δεῖ φαίνεσθαι τῆς τε οἰκο-
 νομίας ἕνεκα συνάγοντα, κἂν ποτε δεηθῇ χρῆσθαι πρὸς τοὺς
 πολεμικοὺς καιροὺς, ὅλως τε αὐτὸν παρασκευάζειν φύλακα
 καὶ ταμίαν ὥς ^q κοινῶν ἀλλὰ μὴ ὥς ἰδίων. Καὶ φαίνεσθαι
 μὴ χαλεπὸν ἀλλὰ σεμνόν, ἔτι δὲ τοιοῦτον ὥστε μὴ φο-
 βεῖσθαι τοὺς ἐντυγχάνοντας ἀλλὰ μᾶλλον αἰδεῖσθαι. Τού- ²²
 του μέντοι τυγχάνειν οὐ ράδιον ὄντα εὐκαταφρόνητον· διὸ
 δεῖ κἂν μὴ τῶν ἄλλων ἀρετῶν ἐπιμέλειαν ποιῆται, ἀλλὰ τῆς
 πολιτικῆς, καὶ δόξαν ἐμποιεῖν περὶ αὐτοῦ τοιαύτην. Ἐτι δὲ
 μὴ μόνον αὐτὸν φαίνεσθαι μηθένα τῶν ἀρχομένων ὑβρίζοντα,
 μήτε νέον μήτε νέαν, ἀλλὰ μηδ' ἄλλον μηδένα τῶν περὶ
 αὐτόν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὰς οἰκείας ἔχειν γυναῖκας πρὸς τὰς ²³
 ἄλλας, ὥς καὶ διὰ γυναικῶν ὕβρεις πολλαὶ τυραννίδες ἀπο-
 λώλασιν. Περὶ τε τὰς ἀπολαύσεις τὰς σωματικὰς τούναν-
 τίον ποιεῖν ἢ νῦν τινὲς τῶν τυράννων ποιοῦσιν· οὐ γὰρ μόνον
 εὐθὺς ἔωθεν τοῦτο δρῶσιν, καὶ συνεχῶς πολλὰς ἡμέρας, ἀλλὰ
 καὶ φαίνεσθαι τοῖς ἄλλοις βούλονται τοῦτο πράττοντες, ἵν'
 ὥς εὐδαίμονας καὶ μακαρίους θαυμάσωσιν. Ἀλλὰ μάλιστα ²⁴
 μὲν μετριάζειν τοῖς τοιούτοις, εἰ δὲ μὴ, τό γε φαίνεσθαι
 τοῖς ἄλλοις διαφεύγειν· οὔτε γὰρ εὐεπίθετος οὔτ' εὐκατα-
 φρόνητος ὁ νήφων, ἀλλ' ὁ μεθύων, οὐδ' ὁ ἄγρυπνος, ἀλλ'
 ὁ καθεύδων. Τούναντίον τε ποιητέον τῶν πάλοι λεχθέντων
 σχεδὸν πάντων· κατασκευάζειν γὰρ δεῖ καὶ κοσμεῖν τὴν πό-
 λιν ὥς ἐπίτροπον ὄντα καὶ μὴ τύραννον. Ἐτι δὲ τὰ πρὸς ²⁵
 τοὺς θεοὺς φαίνεσθαι ἀεὶ σπουδάζοντα διαφερόντως· ἥττόν

^m ἀπορῶσει R^b.ⁿ οἰκίας I^b.V^b.^o οἱ δὲ ὑπομένουσιν om. R^b.P ὑπολαμβάνουσιν V^b.^q κοινὸν R^b.V^b.

τε γὰρ φοβούνται τὸ παθεῖν τι παράνομον ὑπὸ τῶν τοιού-
 των, εἰ δὲ δεισιδαίμονα νομίζωσιν εἶναι τὸν ἄρχοντα καὶ φρον-
 τίξιν τῶν θεῶν, καὶ ἐπιβουλεύουσιν ἥττον ὥς συμμάχους
 16 ἔχοντι καὶ τοὺς θεοὺς. Δεῖ δ' ἄνευ ἀβελτηρίας φαίνεσθαι
 τοιοῦτον. Τοὺς τε ἀγαθοὺς περὶ τι γιγνομένους τιμᾶν οὕτως
 ὥστε μὴ νομίζειν ἂν ποτε τιμηθῆναι μᾶλλον ὑπὸ τῶν πολι-
 τῶν αὐτονόμων ὄντων. Καὶ τὰς μὲν τοιαύτας τιμὰς ἀπο-
 νέμειν αὐτόν, τὰς δὲ κολάσεις δι' ἐτέρων ἀρχόντων καὶ δι-
 17 καστηρίων. Κοινὴ δὲ φυλακὴ πάσης μοναρχίας τὸ μηθένα
 ποιεῖν ἓνα μέγαν, ἀλλ' εἴπερ, πλείους τῆρήσουσι γὰρ ἀλ-
 λήλους. Ἐὰν δ' ἄρα τινὰ δέῃ ποιῆσαι μέγαν, μὴ τοι τό γε
 ἦθος θρασύν ἐπιθετικώτατον γὰρ τὸ τοιοῦτον ἦθος περὶ πά-
 σας τὰς πράξεις. Καὶ τῆς δυνάμεώς τινα δοκῇ παραλύνειν,
 ἐκ προσαγωγῆς τοῦτο δρᾶν καὶ μὴ πᾶσαν ἀθρόον ἀφαιρεῖ-
 28 σθαι τὴν ἐξουσίαν. Ἔτι δὲ πάσης ἢ μὲν ὕβρεως εἵργεσθαι,
 παρὰ πάσας δὲ ὁμοῖν, τῆς τε εἰς τὰ σώματα κολάσεως καὶ
 τῆς εἰς τὴν ἡλικίαν. Μάλιστα δὲ ταύτην ποιητέον τὴν εὐ-
 λάβειαν περὶ τοὺς φιλοτίμους τὴν μὲν γὰρ εἰς τὰ χρήματα
 ὀλιγωρίαν οἱ φιλοχρήματοι φέρουσι βαρέως, τὴν δ' εἰς ἀτι-
 29 μίαν οἱ τε φιλότιμοι καὶ οἱ ἐπικεικῆς τῶν ἀνθρώπων. Διόπερ
 ἢ μὴ χρῆσθαι δεῖ τοῖς τοιούτοις, ἢ τὰς μὲν κολάσεις πα-
 τρικῶς φαίνεσθαι ποιούμενον καὶ μὴ δι' ὀλιγωρίαν, τὰς δὲ
 πρὸς τὴν ἡλικίαν ὁμιλίας δι' ἐρωτικὰς αἰτίας ἀλλὰ μὴ δι' ἐξ-
 ουσίαν, ὅλως δὲ τὰς δοκούσας ἀτιμίας ἐξωνεῖσθαι μείζονσι τι-
 30 μαῖς. Τῶν δ' ἐπιχειρούντων ἐπὶ τὴν τοῦ σώματος διαφθο-
 ρὰν οὗτοι φοβερώτατοι καὶ δέονται πλείστης φυλακῆς, ὅσοι
 31 μὴ προαιροῦνται περιποιεῖσθαι τὸ ζῆν διαφθειράντες. Διὸ
 μάλιστα εὐλαβεῖσθαι δεῖ τοὺς ὑβρίζεσθαι νομίζοντας ἢ αὐ-
 τοὺς ἢ ὧν κηδόμενοι τυγχάνουσιν ἀφειδῶς γὰρ ἐαυτῶν ἔχου-
 σιν οἱ διὰ θυμὸν ἐπιχειροῦντες, καθάπερ καὶ Ἡράκλειτος
 εἶπε, χαλεπὸν φάσκων εἶναι θυμῷ μάχεσθαι ψυχῆς γὰρ
 32 ὠνεῖσθαι. Ἐπεὶ δ' αἱ πόλεις ἐκ δύο συνεστήκασιν μορίων,

ῥ μὲν om. R^b.ῥ δυεῖν I^b.ῥ διαφορὰν V^b.

ἐκ τε τῶν ἀπόρων ἀνθρώπων καὶ τῶν εὐπόρων, μάλιστα μὲν ἀμφοτέρους ὑπολαμβάνειν δεῖ σώζεσθαι διὰ τὴν ἀρχήν, καὶ τοὺς ἐτέρους ὑπὸ τῶν ἐτέρων ἀδικεῖσθαι μηδέν, ὅπότεροι δ' ἂν ᾧσι κρείττους, τούτους ἰδίους μάλιστα ποιεῖσθαι τῆς ἀρχῆς, ὥς, ἂν ὑπάρξῃ τοῦτο τοῖς πράγμασιν, οὔτε δούλων ἐλευθέρωσιν ἀνάγκη ποιεῖσθαι τὸν τύραννον οὔτε ὀπλων παραίρεσιν· ἱκανὸν γὰρ θάτερον μέρος πρὸς τῇ δυνάμει προστιθέμενον, ὥστε κρείττους εἶναι τῶν ἐπιτιθεμένων. Περιέρχον 33 δὲ τὸ λέγειν καθ' ἕκαστον τῶν τοιούτων· ὁ γὰρ σκοπὸς φανερός, ὅτι δεῖ μὴ τυραννικὸν ἀλλ' οἰκονόμον καὶ βασιλικὸν εἶναι φαίνεσθαι τοῖς ἀρχομένοις καὶ μὴ σφετεριστὴν ἀλλ' ἐπίτροπον, καὶ τὰς μετριότητας τοῦ βίου διώκειν, μὴ τὰς ὑπερβολάς, ἔτι δὲ τοὺς μὲν γνωρίμους καθομιλεῖν, τοὺς δὲ πολλοὺς δημαγωγεῖν. Ἐκ γὰρ τούτων ἀναγκαῖον οὐ μόνον 34 τὴν ἀρχὴν εἶναι καλλίω καὶ ζηλωτοτέρα τῷ βελτιόνων ἄρχειν καὶ ὃ μὴ τεταπεινωμένων μηδὲ μισούμενων καὶ φοβούμενων διατελεῖν, ἀλλὰ ὡ καὶ τὴν ἀρχὴν εἶναι πολυχρονιωτέρα. Ὡς δ' αὐτὸν διακείσθαι κατὰ τὸ ἥθος ἥτοι καλῶς πρὸς ἀρετὴν ἢ ἡμίχρηστον ὄντα, καὶ μὴ πονηρὸν ἀλλ' ἡμιπόνηρον.

Καίτοι πασῶν ὀλιγοχροنيώτεραι τῶν πολιτειῶν εἰσὶν ὀλι- 12 γαρχία καὶ τυραννίς. Πλείστον γὰρ ἐγένετο χρόνον ἢ περὶ Σικυῶνα τυραννίς, ἢ τῶν Ὀρθαγόρου παίδων καὶ αὐτοῦ Ὀρθαγόρου· ἔτη δ' αὕτη διέμεινεν ἑκατόν. Τούτου δ' αἴτιον ὅτι τοῖς ἀρχομένοις ἐχρῶντο μετρίως καὶ πολλὰ τοῖς νόμοις ἐδούλευον, καὶ διὰ τὸ πολεμικὸς γενέσθαι Κλεισθένης οὐκ ἦν εὐκαταφρόνητος, καὶ τὰ πολλὰ ταῖς ἐπιμελείαις ἐδημαγῶγουν. Λέγεται γοῦν Κλεισθένης τὸν ἀποκρίναντα τῆς νίκης αὐτὸν ὡς ἐστεφάνωσεν· ἔνιοι δ' εἰκόνα φασὶν εἶναι τοῦ κρίναντος οὕτω τὸν ἀνδριάντα τὸν ἐν x τῇ ἀγορᾷ καθήμενον. Φασὶ δὲ καὶ Πεισίστρατον ὑπομεῖναι ποτε προσκληθέντα δίκην εἰς Ἀρειον πάγον. Δευτέρα δὲ περὶ Κόρινθον ἢ τῶν 3

v μήτε R^b.w καὶ post ἀλλὰ om. R^b.x ταῖς ἀγοραῖς R^b.

Κυψελιδῶν· καὶ γὰρ αὕτη διετέλεσεν ἔτη τρία καὶ ἐβδομή-
 κοντα καὶ ἕξ μῆνας· Κύψελος μὲν γὰρ ἐτυράνησεν ἔτη τριά-
 κοντα, ὧς Περιάνδρος δὲ τετταράκοντα καὶ τέτταρα, Ψαμμή-
 4 τιχος δ' ὁ Γορδίου τρία ἔτη. Τὰ δ' αἷτια ταῦτα καὶ ταύ-
 της· ὁ μὲν γὰρ ²Κύψελος δημαγωγὸς ἦν καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν
 διετέλεσεν ἀδορυφόρητος, Περιάνδρος δ' ἐγένετο μὲν τυραν-
 5 νικός, ἀλλὰ πολεμικός. Τρίτη δ' ἡ τῶν Πεισιστρατιδῶν
 Ἀθήνησιν, οὐκ ἐγένετο δὲ συνεχὴς· δις γὰρ ἔφυγε Πεισί-
 στρατος τυραννῶν, ὥστ' ἐν ἔτεσι τριάκοντα καὶ τρισὶν ἑπτα-
 καίδεκα ἔτη τούτων ²ἐτυράννευσεν, ὀκτωκαίδεκα δὲ οἱ παῖδες,
 ὥστε τὰ πάντα ἐγένετο ἔτη τριάκοντα καὶ πέντε. Τῶν δὲ
 6 λοιπῶν ἡ περὶ Ἱέρωνα καὶ Γέλωνα περὶ ^bΣυρακούσας. Ἔτη
 δ' οὐδ' αὕτη πολλὰ διέμεινεν, ἀλλὰ τὰ σύμπαντα ^cδυοῖν δέ-
 οντα εἴκοσι· Γέλων μὲν γὰρ ἑπτὰ τυραννεύσας τῷ ὀγδόῳ
 τὸν βίον ἐτελεύτησεν, δέκα δ' Ἱέρων, Θρασύβουλος δὲ τῷ
 ἑνδεκάτῳ μηνὶ ἐξέπεσεν. Αἱ δὲ πολλαὶ τῶν τυραννίδων ὀλι-
 γοχροῖαι πᾶσαι γεγόνασιν παντελῶς.

7 Τὰ μὲν οὖν περὶ τὰς πολιτείας καὶ ^dτὰ περὶ τὰς μοναρ-
 χίας, ἐξ ὧν ^eτε φθείρονται καὶ πάλιν σώζονται, σχεδὸν εἴ-
 ρηται περὶ πάντων. Ἐν δὲ τῇ πολιτείᾳ λέγεται μὲν περὶ
 τῶν μεταβολῶν ὑπὸ τοῦ Σωκράτους, οὐ μέντοι λέγεται κα-
 λῶς· τῆς τε γὰρ ἀρίστης πολιτείας καὶ πρώτης οὔσης οὐ
 8 λέγει τὴν μεταβολὴν ἰδίως. Φησὶ γὰρ αἷτιον εἶναι ^fτὸ μὴ
 μένειν μηθὲν ἀλλ' ἐν τινι περιόδῳ μεταβάλλειν, ἀρχὴν δ'
 εἶναι τούτων ὧν ἐπίτριτος πυθμὴν πεμπάδι συζυγεῖς δύο ἀρ-
 μονίας παρέχεται, λέγων ὅταν ὁ τοῦ ^gδιαγράμματος ἀρι-
 θμὸς τούτου γένηται στερεός, ὥς τῆς φύσεώς ποτε ^hφυσούσης
 φαύλους καὶ κρείττους τῆς παιδείας, τοῦτο μὲν οὖν αὐτὸ λέ-
 γων ἴσως οὐ κακῶς· ἐνδέχεται γὰρ εἶναί τινος οὗς παιδεύ-
 9 θῆναι καὶ γενέσθαι σπουδαίους ἀνδρας ἀδύνατον. Ἀλλ' αὕτη
 τί ἂν ἴδιος εἴη μεταβολὴ τῆς ὑπ' ἐκείνου λεγομένης ἀρίστης

^γ Περιάνδρος—τέτταρα om. R^b. ² κύψελλος V^b. ² ἐτυράνησεν Ib.
^b συρακούσας R^b. ^c δυεῖν Ib. ^d τὰ περὶ om. R^b. ^e γε R^b. ^f τοῦ R^b.
^g διαδράγματος V^b. ^h φυσούσης καὶ κρείττους καὶ φαύλους τῆς V^b.

πολιτείας μᾶλλον ¹ἢ τῶν ἄλλων πασῶν καὶ τῶν ἐγγιγνομένων πάντων; Καὶ διὰ τε τοῦ χρόνου, δι' ὃν λέγει πάντα μεταβάλλειν, καὶ τὰ μὴ ἅμα ἀρξάμενα γίγνεσθαι ἅμα μεταβάλλει, οἷον εἰ τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐγένετο τῆς τροπῆς, ἅμα ἄρα μεταβάλλει. Πρὸς δὲ τούτοις διὰ τίν' αἰτίαν ἐκ ταύτης εἰς ¹⁰ τὴν Λακωνικὴν μεταβάλλει; Πλεονάκεις γὰρ εἰς τὴν ἐναντίαν μεταβάλλουσι πᾶσαι αἱ πολιτεῖαι ἢ τὴν σύνεγγυς. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν ἄλλων μεταβολῶν· ἐκ γὰρ τῆς Λακωνικῆς, φησί, ¹μεταβάλλει εἰς τὴν ὀλιγαρχίαν, ἐκ δὲ ταύτης εἰς δημοκρατίαν, εἰς τυραννίδα δὲ ἐκ δημοκρατίας. Καίτοι καὶ ἀνάπαλιν μεταβάλλουσιν, οἷον ἐκ δήμου εἰς ὀλι- ¹¹ γαρχίαν, καὶ μᾶλλον ἢ εἰς μοναρχίαν. Ἔτι δὲ τυραννίδος οὐ λέγει οὗτ' εἰ ἔσται μεταβολὴ οὗτ' εἰ μὴ ἔσται, διὰ τίν' αἰτίαν καὶ ^mεἰς ποίαν πολιτείαν. Τούτου δ' αἴτιον ὅτι οὐ ⁿῥαδίως ἂν εἶχε λέγειν· ἀόριστον γάρ, ἐπεὶ κατ' ἐκείνον δεῖ εἰς τὴν πρώτην καὶ τὴν ἀρίστην· οὕτω γὰρ ^oἂν ἐγίγνετο ^pσυνεχῆς καὶ κύκλος. Ἀλλὰ μεταβάλλει καὶ εἰς τυραννίδα ¹² τυραννίς, ὥσπερ ^qἡ Σικυῶνος ἐκ τῆς Μύρωνος εἰς τὴν Κλεισθένους, καὶ εἰς ὀλιγαρχίαν, ὥσπερ ἡ ἐν Χαλκίδι ἢ Ἀντιλέοντος, καὶ εἰς δημοκρατίαν, ὥσπερ ἡ τῶν Γέλωνος ἐν Συρακούσαις, καὶ εἰς ἀριστοκρατίαν, ὥσπερ ἡ Χαριλάου ἐν Λακεδαιμόνι καὶ ἐν Καρχηδόνι. Καὶ εἰς τυραννίδα μεταβάλλει ¹³ ἐξ ὀλιγαρχίας, ὥσπερ ἐν Σικελίᾳ σχεδὸν αἱ πλείσται τῶν ἀρχαίων, ἐν Λεοντίνοις εἰς τὴν Παναιτίου τυραννίδα καὶ ἐν Γέλᾳ εἰς τὴν Κλεάνδρου καὶ ἐν ^rῬηγίῳ εἰς τὴν ^sἈναξιλάου καὶ ἐν ἄλλαις πολλαῖς πόλεσιν ὡσαύτως. Ἀτοπον δὲ καὶ ¹⁴ τὸ οἶεσθαι εἰς ὀλιγαρχίαν διὰ τοῦτο μεταβάλλειν ὅτι φιλοχρήματοι καὶ χρηματισταὶ οἱ ἐν ταῖς ἀρχαῖς, ἀλλ' οὐχ ὅτι οἱ πολλοὶ ὑπερέχοντες ταῖς οὐσίαις οὐ δίκαιον οἰονται εἶναι ἴσον μετέχειν τῆς πόλεως τοὺς κεκτημένους μηθὲν τοῖς κεκτη-

ⁱ ἢ] καὶ Vb. ^k γενομένων Rb. ^l τὴν ὀλιγαρχίαν μεταβάλλει Rb.
^m εἰς ποίαν πολιτείαν post μεταβολή Schneiderus. ⁿ ῥαδίον Ib. ^o ἂν om. Rb. ^p συνεχῶς Rb.Vb. ^q ἢ—sect. 18. τὸ] hæc Rb. post VI. 1. 6. πόλεσιν. ^r σημειῶσαι ἕτερον ῥήγιον margo Vb. ^s ἀναξιλάου Ib.Vb.

μένοις· ἐν πολλαῖς τε ὀλιγαρχίαις οὐκ ἔξεστι χρηματίζεσθαι, ἀλλὰ νόμοι εἰσὶν οἱ κωλύοντες· ἐν Καρχηδόνι δὲ δημοκρατου-
 15 μένη χρηματίζονται καὶ οὐπω μεταβεβλήκασιν. Ἐποπον δὲ καὶ τὸ φάναί δύο πόλεις εἶναι τὴν ὀλιγαρχικὴν, πλουσίων καὶ πενήτων. Τί γὰρ αὐτὴ μᾶλλον τῆς Λακωνικῆς πέπονθεν ἢ ὅποιασοῦν ἄλλης, οὐ μὴ πάντες κέκτηνται ἴσα ἢ μὴ πάντες
 16 ὁμοίως εἰσὶν ἀγαθοὶ ἄνδρες; Οὐδενὸς ἔδὲ πνεστέρου γενομένου ἢ πρότερον οὐθὲν ἦττον μεταβάλλουσιν εἰς δῆμον ἐξ ὀλιγαρχίας, ἀν γένωνται πλείους οἱ ἄποροι, καὶ ἐκ δήμου εἰς ὀλιγαρχίαν, ἐὰν κρεῖττον ἢ τοῦ πλήθους τὸ εὖπορον καὶ οἱ
 17 μὲν ἀμελῶσιν οἱ δὲ προσέχωσι τὸν νοῦν. Πολλῶν ἔτε οὐσῶν αἰτιῶν δι' ὧν γίνονται αἱ μεταβολαί, οὐ λέγει ἀλλὰ μίαν, ὅτι ἀσωπτευόμενοι ἢ κατατοκίζόμενοι γίνονται πένητες, ὡς ἐξ ἀρχῆς πλουσίων ὄντων πάντων ἢ τῶν πλείστων. Τοῦτο δ' ἐστὶ ψεῦδος, ἀλλ' ὅταν μὲν τῶν ἡγεμόνων τινὲς ἀπολέσσωσι τὰς οὐσίας, καινοτομοῦσιν, ὅταν δὲ τῶν ἄλλων, οὐθὲν γίγνε-
 18 ται δεινόν. Καὶ μεταβάλλουσιν οὐθὲν μᾶλλον οὐδέποτε εἰς δῆμον ἢ εἰς ἄλλην πολιτείαν. Ἐπεὶ δὲ καὶ τιμῶν μὴ μετέχωσιν, καὶ ἀδικῶνται ἢ ὑβρίζωνται, στασιάζουσι καὶ μεταβάλλουσι τὰς πολιτείας, καὶ μὴ καταδαπανήσωσι τὴν οὐσίαν διὰ τὸ ἐξεῖναι ὅτι ἀν βούλωνται ποιεῖν· οὐ αἰτίαν τὴν ἄγαν ἐλευθερίαν εἶναι ἔφησιν. Πλειόνων δ' οὐσῶν ὀλιγαρχιῶν καὶ δημοκρατιῶν, ὡς μιᾶς οὐσῆς ἐκατέρας λέγει τὰς μεταβολὰς ὁ Σωκράτης.

Ζ.

Πόσαι μὲν οὖν διαφοραὶ καὶ τίνες τοῦ τε βουλευτικοῦ καὶ κυρίου τῆς πολιτείας καὶ τῆς περὶ τὰς ἀρχὰς τάξεως, καὶ περὶ δικαστηρίων, καὶ ποῖα πρὸς ποῖαν συντέτακται πολιτείαν, ἔτι δὲ περὶ φθορᾶς τε καὶ σωτηρίας τῶν πολιτειῶν, ἐκ ποίων τε
 2 γίνεται καὶ διὰ τίνος αἰτίας, εἴρηται πρότερον. Ἐπεὶ δὲ τετύχηκεν εἶδη πλείω δημοκρατίας ὄντα καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως πολιτειῶν, ἅμα τε περὶ ἐκείνων εἴ τι λοιπόν, οὐ χεῖρον ἐπι-

¹ δέ] γὰρ R^b. ² τε] δὲ R^b. ³ κατοκισόμενοι V^b, καταταβίζόμενοι R^b.
⁴ φασιν I^b.R^b.V^b.

σκέψασθαι, καὶ τὸν οἰκεῖον καὶ ὃ τὸν συμφέροντα τρόπον ἀποδοῦναι πρὸς ἐκάστην. Ἔτι δὲ καὶ τὰς συναγωγὰς αὐτῶν³ τῶν εἰρημένων ἐπισκεπτέον πάντων τῶν τρόπων· ταῦτα γὰρ συνδυαζόμενα ποιεῖ τὰς πολιτείας ἐπαλλάττειν, ὥστε ἀριστοκρατίας τε ὀλιγαρχικὰς εἶναι καὶ πολιτείας δημοκρατικώτερας. Λέγω² δὲ τοὺς συνδυασμούς, οὓς δεῖ μὲν ἐπισκοπεῖν, οὐκ ἐσκεμμένοι δ' εἰσὶ νῦν, οἷον ἂν τὸ μὲν βουλευόμενον καὶ τὸ περὶ τὰς ἀρχαιρεσίας ὀλιγαρχικῶς ἢ συντεταγμένον, τὰ δὲ περὶ² τὰ δικαστήρια ἀριστοκρατικῶς, ἢ ταῦτα μὲν καὶ τὸ περὶ τὸ βουλευόμενον ὀλιγαρχικῶς, ἀριστοκρατικῶς δὲ τὸ περὶ τὰς ἀρχαιρεσίας, ἢ κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον μὴ πάντα συντεθῇ τὰ³ τῆς πολιτείας οἰκεῖα. Ποία μὲν οὖν δημοκρατία⁵ πρὸς ποίαν ἀρμόττει πόλιν, ὡσαύτως δὲ καὶ ποία τῶν ὀλιγαρχικῶν ποίῳ πλήθει, καὶ τῶν λοιπῶν δὲ πολιτειῶν⁴ τίς συμφέρει τίσιν, εἴρηται πρότερον. Ὅμως δὲ δεῖ γενέσθαι⁶ δῆλον μὴ μόνον ποία τούτων τῶν πολιτειῶν ἀρίστη ταῖς πόλεσιν, ἀλλὰ καὶ πῶς δεῖ κατασκευάζειν καὶ⁶ ταύτας καὶ τὰς ἄλλας ἐπέλθωμεν συντόμως. Καὶ πρῶτον περὶ δημοκρατίας εἵπωμεν· ἅμα γὰρ καὶ περὶ τῆς ἀντικειμένης πολιτείας φανερόν, αὕτη δ' ἐστὶν ἣν καλοῦσιν τινες ὀλιγαρχίαν. Ληπτέον⁷ δὲ πρὸς ταύτην τὴν μέθοδον πάντα τὰ δημοτικὰ καὶ τὰ δοκούντα ταῖς δημοκρατίαις ἀκολουθεῖν· ἐκ γὰρ τούτων συντιθεμένων τὰ τῆς δημοκρατίας εἶδη γίνεσθαι συμβαίνει, καὶ πλείους δημοκρατίας μιᾶς εἶναι καὶ διαφόρους. Δύο γάρ⁸ εἰσιν αἰτίαι δι' ἃς περ αἱ δημοκραταίαι πλείους εἰσὶ, πρῶτον μὲν ἡ λεχθεῖσα πρότερον, ὅτι διάφοροι οἱ δῆμοι· γίνεται γὰρ τὸ μὲν γεωργικὸν πλῆθος, τὸ δὲ βάνανσον καὶ θητικόν· ὧν τοῦ πρώτου τῷ δευτέρῳ προσλαμβανομένου, καὶ τοῦ τρίτου πάλιν τοῖς ἀμφοτέροις, οὐ μόνον διαφέρει τῷ βελτίῳ καὶ χείρῳ γίνεσθαι τὴν δημοκρατίαν, ἀλλὰ καὶ τῷ μὴ τὴν αὐτήν. Δευτέρα δὲ περὶ ἧς νῦν λέγομεν· τὰ⁹ γὰρ ταῖς δη-

γ τὸν alterum om. R^b. 2 δὲ om. W^b. 3 τὰ alterum om. I^b.
 4 τῆς om. R^b. 5 ὀλιγαρχικῶν I^b.R^b.W^b. 6 τί I^b. 7 ταύτας] πάσας W^b. 8 γὰρ] δὲ W^b.

μοκρατίαις ἀκολουθοῦντα καὶ δοκοῦντα εἶναι τῆς πολιτείας οἰκεία ταύτης ποιεῖ συντιθέμενα τὰς δημοκρατίας ἑτέρας^ε ἢ τῇ μὲν γὰρ ἐλάττω, τῇ δ' ἀκολουθήσει πλείονα, τῇ δ' ἅπαντα ταῦτα. Χρήσιμον δ' ἕκαστον αὐτῶν γνωρίζειν πρὸς τε τὸ κατασκευάζειν ἢν ἂν τις αὐτῶν ἰτύχη βουλόμενος, καὶ
 10 πρὸς τὰς διορθώσεις. Ζητοῦσι μὲν γὰρ οἱ τὰς πολιτείας καθιστάντες ἅπαντα τὰ οἰκεία συναγαγεῖν πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, ἀμαρτάνουσι δὲ τοῦτο ποιούντες, καθάπερ ἐν τοῖς περὶ τὰς φθορὰς καὶ τὰς σωτηρίας τῶν πολιτειῶν εἴρηται πρότερον. Νυνὶ δὲ τὰ ἀξιώματα καὶ τὰ ἦθη καὶ ὧν ἐφίενται^κ λέγωμεν.

- 2 Ὑπόθεσις μὲν οὖν τῆς δημοκρατικῆς πολιτείας ἐλευθερία· τοῦτο γὰρ λέγειν εἰώθασιν, ὥς ἐν μόνῃ τῇ πολιτείᾳ ταύτῃ μετέχοντας ἐλευθερίας· τούτου γὰρ στοχάζεσθαι φασι πᾶσαν δημοκρατίαν. Ἐλευθερίας δὲ ἐν μὲν τὸ ἐν μέρει ἄρ-
 2 χεσθαι καὶ ἄρχειν. Καὶ γὰρ τὸ δίκαιον τὸ δημοτικὸν τὸ ἴσον ἔχειν ἐστὶ κατ' ἀριθμὸν ἀλλὰ μὴ κατ' ἀξίαν, τούτου δ' ὄντος τοῦ δικαίου τὸ πλῆθος ἀναγκαῖον εἶναι κύριον, καὶ ὃ τι ἂν δόξῃ τοῖς πλείοσι, τοῦτ' εἶναι καὶ τέλος καὶ τοῦτ' εἶναι τὸ δίκαιον· φασὶ γὰρ δεῖν ἴσον ἔχειν ἕκαστον τῶν πολιτῶν ὥστε ἐν ταῖς δημοκρατίαις συμβαίνει κυριωτέρους εἶναι τοὺς ἀπόρους τῶν ἐπύρων· πλείους γὰρ εἰσι, κύριον δὲ τὸ τοῖς
 3 πλείοσι δόξαν. Ἐν μὲν οὖν τῆς ἐλευθερίας σημείον τοῦτο, ὃν τίθενται πάντες οἱ δημοτικοὶ τῆς πολιτείας ὅρον, ἐν δὲ τὸ ζῆν ὥς βούλεται τις· τοῦτο γὰρ τῆς ἐλευθερίας ἔργον εἶναι
 4 φασιν, εἴπερ τοῦ δούλου ὄντος τὸ ζῆν μὴ ὥς βούλεται. Τῆς μὲν οὖν δημοκρατίας ὅρος οὗτος δεύτερος, ἐντεῦθεν δ' ἐλήλυθε τὸ μὴ ἄρχεσθαι, μάλιστα μὲν ὑπὸ μηθενός, εἰ δὲ μὴ, κατὰ μέρος. Καὶ συμβάλλεται ταύτῃ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τὴν
 5 κατὰ τὸ ἴσον. Τούτων δ' ὑποκειμένων καὶ τοιαύτης οὔσης τῆς ἀρχῆς τὰ τοιαῦτα δημοτικά, τὸ αἰρεῖσθαι τὰς ἀρχὰς πάντας ἐκ πάντων, τὸ ἄρχειν πάντας μὲν ἐκάστου ἕκαστον

^ε ἑτέρας om. W^b. ἢ τῇ μὲν] τῆς μὲν R^b. ἰτύχοι W^b. ^κ λέγωμεν Ib. W^b.

δ' ἐν μέρει πάντων, τὸ κληρωτὰς εἶναι τὰς ἀρχὰς ἢ πάσας ἢ ὅσαι μὴ ἐμπειρίας δέονται καὶ τέχνης, τὸ μὴ ἀπὸ τιμήματος μηθενὸς εἶναι τὰς ἀρχὰς ἢ ὅτι μικροτάτου, τὸ μὴ δις τὸν αὐτὸν ἄρχειν μηδεμίαν ἢ ὀλιγάκις ἢ ὀλίγας ἔξω τῶν κατὰ πόλεμον, τὸ ὀλιγοχρονίους τὰς ἀρχὰς ἢ πάσας ἢ ὅσας ἐνδέχεται, τὸ δικάζειν πάντας καὶ ἐκ πάντων καὶ περὶ πάντων ἢ περὶ τῶν πλείστων ¹ καὶ τῶν μεγίστων καὶ τῶν κυριωτάτων, οἷον περὶ εὐθυνῶν καὶ πολιτείας καὶ τῶν ἰδίων συναλλαγμάτων, τὸ τὴν ἐκκλησίαν κυρίαν εἶναι πάντων, ἀρχὴν δὲ μηδεμίαν μηθενὸς ἢ ὅτι ὀλιγίστων ² ἢ τῶν μεγίστων κυρίαν. Τῶν ⁶ δ' ἀρχῶν δημοτικώτατον βουλή, ὅπου μὴ μισθοῦ εὐπορία πάσιν ἐνταῦθα γὰρ ἀφαιροῦνται καὶ ταύτης τῆς ἀρχῆς τὴν δύναμιν εἰς αὐτὸν γὰρ ἀνάγει τὰς κρίσεις πάσας ὁ δῆμος εὐπορῶν μισθοῦ, καθάπερ εἴρηται πρότερον ἐν τῇ μεθόδῳ τῇ πρὸ ταύτης. Ἐπειτα τὸ μισθοφορεῖν, μάλιστα μὲν πάν- ⁷ τας, ἐκκλησίαν δικαστήρια ἀρχὰς, εἰ δὲ μή, τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ δικαστήρια καὶ ⁸ τὴν βουλὴν καὶ τὰς ἐκκλησίας τὰς κυρίας, ἢ τῶν ἀρχῶν ἃς ἀνάγκη συσσιτεῖν μετ' ἀλλήλων. Ἐτι ἐπειδὴ ὀλιγαρχία καὶ γένει καὶ πλούτῳ καὶ παιδείᾳ ὀρίζεται, τὰ δημοτικὰ δοκεῖ τὰναντία τούτων εἶναι, ἀγένεια πενία βαναυσία. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀρχῶν τὸ μηδεμίαν ⁹ αἰτίδιον εἶναι· ἐὰν δέ τις καταλειφθῇ ἐξ ἀρχαίας μεταβολῆς, τότε περιαιρεῖσθαι τὴν δύναμιν αὐτῆς καὶ ἐξ αἰρετῶν κληρωτοὺς ποιεῖν. Τὰ μὲν ⁹ οὖν κοινὰ ταῖς δημοκρατίαις ταῦτ' ἐστὶ, συμβαίνει δ' ἐκ τοῦ δικαίου τοῦ ὁμολογουμένου εἶναι δημοκρατικῷ (τούτο δ' ἐστὶ τὸ ἴσον ἔχειν ἅπαντας κατ' ἀριθμόν) ¹⁰ ἢ μάλιστ' εἶναι δοκούσα δημοκρατία καὶ δῆμος· ἴσον γὰρ τὸ μηθὲν μᾶλλον ἄρχειν ¹¹ τοὺς ἀπόρους ἢ τοὺς εὐπόρους, μηδὲ κυρίους εἶναι μόνους ἀλλὰ πάντας ἐξ ἴσου κατ' ἀριθμόν· οὕτω γὰρ ἂν ὑπάρχειν νομίζοιεν τὴν τ' ἰσότητα τῇ πολιτείᾳ καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

¹ καὶ τῶν μεγίστων om. R^b. ² ἢ τῶν μεγίστων post πάντων interpretes. ³ τὴν om. codices. ⁴ ἰδιον R^b. ⁵ ἢ W^b. ⁶ τοὺς ἀπόρους ἢ om. R^b.

- 3 Τὸ δὲ μετὰ τοῦτο ἀπορεῖται πῶς ἔξουσι τὸ ἴσον, πότερον δεῖ τὰ ῥιμήματα διελεῖν χιλίοις τὰ τῶν πεντακοσίων καὶ τοὺς χιλίους ἴσον δύνασθαι τοῖς πεντακοσίοις, ἢ οὐχ οὕτω δεῖ τιθέναι τὴν κατὰ τοῦτο ἰσότητα, ἀλλὰ διελεῖν μὲν οὕτως, ἔπειτα ἐκ τῶν πεντακοσίων ἴσους λαβόντα καὶ ἐκ τῶν χιλίων, τούτους κυρίους εἶναι τῶν διαιρέσεων καὶ τῶν δικαστηρίων.
- 2 Πότερον οὖν αὕτη ἡ πολιτεία δικαιοτάτη κατὰ τὸ δημοτικὸν δίκαιον, ἢ μᾶλλον ἢ κατὰ τὸ πλῆθος; Φασὶ γὰρ οἱ δημοτικοὶ τοῦτο δίκαιον ὃ τι ἂν δόξῃ τοῖς πλείοσιν, οἱ δ' ὀλιγαρχικοὶ ὃ τι ἂν δόξῃ τῇ πλείονι οὐσίᾳ· κατὰ πλῆθος γὰρ 3 οὐσίας φασὶ κρίνεσθαι δεῖν. Ἐχει δ' ἀμφοτέρω ἀνισότητα καὶ ἀδικίαν· εἰ μὲν γὰρ ὃ τι ἂν οἱ ὀλίγοι, τυραννίς (καὶ γὰρ εἰς ἕξ πλείω τῶν ἄλλων εὐπόρων, κατὰ τὸ ὀλιγαρχικὸν δίκαιον ἄρχειν δίκαιος μόνος), εἰ δ' ὃ τι ἂν οἱ πλείους κατ' ἀριθμὸν, ἀδικήσουσι δημεύοντες τὰ τῶν πλουσίων καὶ ἐλατ- 4 τόνων, καθάπερ εἴρηται πρότερον. Τίς ἂν οὖν εἴη ἰσότης ἢν ὁμολογήσουσιν ἀμφοτέρω, ὃ σκεπτέον ἐξ ὧν ὀρίζονται δικάων ἀμφοτέρω. Λέγουσι γὰρ ὡς ὃ τι ἂν δόξῃ τοῖς πλείοσι τῶν πολιτῶν, τοῦτ' εἶναι δεῖ κύριον. Ἐστω δὲ τοῦτο, μὴ μέντοι πάντως, ἀλλ' ἐπειδὴ δύο μέρη τετύχηκεν ἐξ ὧν ἡ πό- 5 λις, πλούσιοι καὶ πένητες, ὃ τι ἂν ἀμφοτέροις δόξῃ ἢ τοῖς πλείοσι, τοῦτο κύριον ἔστω, εἰ δὲ τὰναντία δόξῃ, ὃ τι ἂν οἱ πλείους καὶ ὧν τὸ τίμημα πλεῖον. Οἶον οἱ μὲν δέκα οἱ δ' εἴκοσιν, ἔδοξε δὲ τῶν μὲν πλουσίων τοῖς ἕξ, τῶν δ' ἀπορω- 6 τέρων τοῖς πεντεκαίδεκα· προσγεγέννηται τοῖς μὲν πένησι τέτταρες τῶν πλουσίων, τοῖς δὲ πλουσίοις πέντε τῶν πενήτων. Ὅποτέρων οὖν τὸ τίμημα ὑπερτείνει συναριθμουμένων ἀμφοτέρων ἐκατέροις, τοῦτο ὁ κύριον. Ἐὰν δὲ ἴσοι συμπέ- 7 σωσι, κοινὴν εἶναι ταύτην νομιστέον ἀπορίαν ὥσπερ ὧν, εἰ δέχα ἢ ἐκκλησία γένηται ἢ τὸ δικαστήριον· ἢ γὰρ ἀποκληρωτέον ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ποιητέον. Ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ ἴσου καὶ τοῦ δίκαιου, καὶ ἢ πάνυ χαλεπὸν εὑρεῖν τὴν ἀλή-

ῥιμήματα Rb. Wb. ἢ om. Rb. ἄρχει Wb. ὁμολογοῦσιν Ib.
 ὃ σκεπτέον—ἀμφοτέροι om. Rb. et pr. Ib. ὁ κύριον] δίκαιον Rb.

θειαν περὶ αὐτῶν, ὅμως ῥᾶον τυχεῖν ἢ συμπεῖσαι τοὺς δυνα-
μένους πλεονεκτεῖν· αἰεὶ γὰρ ζητοῦσι τὸ ἴσον καὶ τὸ δίκαιον
οἱ ἥττους, οἱ δὲ κρατοῦντες οὐδὲν φροντίζουσιν.

Δημοκρατιῶν δ' οὐσῶν τεττάρων βελτίστη μὲν ἡ πρώτη 4
τάξει, καθάπερ ἐν τοῖς πρὸ τούτων ἐλέχθη λόγοις· ἔστι δὲ
καὶ ἀρχαιοτάτη πασῶν αὕτη. Λέγω δὲ πρώτην ὥσπερ ἂν
τις ἰδιόλοι τοὺς δήμους· βέλτιστος γὰρ δῆμος ὁ γεωργικός
ἐστίν, ὥστε καὶ ποιεῖν ἐνδέχεται δημοκρατίαν, ὅπου ζῇ τὸ
πλῆθος ἀπὸ γεωργίας ἢ νομῆς. Διὰ μὲν γὰρ τὸ μὴ πολ- 2
λὴν οὐσίαν ἔχειν ἄσχυλος, ὥστε μὴ πολλάκις ἐκκλησιάζειν·
διὰ δὲ τὸ μὴ ἔχειν τὰναγκαῖα πρὸς τοῖς ἔργοις διατρίβουσι
καὶ τῶν ἀλλοτρίων οὐκ ἐπιθυμοῦσιν, ἀλλ' ἡδίων τὸ ἐργά-
ζεσθαι τοῦ πολιτεύεσθαι καὶ ἄρχειν, ὅπου ἂν μὴ ᾖ λήμματα
μεγάλα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν. Οἱ γὰρ πολλοὶ μᾶλλον ὀρέγονται 3
τοῦ κέρδους ἢ τῆς τιμῆς. Σημεῖον δέ· καὶ ἂ γὰρ τὰς ἀρ-
χαίας ὁ τυραννίδας ὑπέμενον καὶ τὰς ὀλιγαρχίας ὑπομένουσιν,
εἰάν τις αὐτοὺς ἐργάζεσθαι μὴ κωλύῃ μηδ' ἀφαιρῇται μηθέν·
ταχέως γὰρ οἱ μὲν πλουτοῦσιν αὐτῶν, οἱ δ' οὐκ ἀποροῦσιν.
Ἔτι δὲ τὸ κυρίου εἶναι τοῦ ἐλέσθαι καὶ εὐθύνειν ἀναπληροῖ 4
τὴν ἔνδειαν, εἴ τι φιλοτιμίας ἔχουσιν, ἐπεὶ παρ' ἐνίοις δήμοις,
κἂν μὴ μετέχουσι τῆς αἰρέσεως τῶν ἀρχῶν ἀλλὰ τινες αἰρετοὶ
κατὰ μέρος ἐκ πάντων, ὥσπερ ἐν Μαντινείᾳ, τοῦ δὲ βουλευέ-
σθαι κύριοι ὦσιν, ἱκανῶς ἔχει τοῖς πολλοῖς. Καὶ δεῖ νομί- 5
ζειν καὶ τοῦτ' εἶναι σχῆμά τι δημοκρατίας, ὥσπερ ἐν Μαντι-
νείᾳ ποτ' ἦν. Διὸ δὴ καὶ συμφέρον ἔστι τῇ πρότερον ρη-
θείῃ δημοκρατίᾳ καὶ ὑπάρχειν εἰσθεν, αἰρεῖσθαι μὲν τὰς
ἀρχὰς καὶ εὐθύνειν καὶ δικάζειν πάντας, ἄρχειν δὲ τὰς μεγί-
στας αἰρετοὺς καὶ ἀπὸ τιμημάτων, τὰς μείζους ἀπὸ μει-
ζόνων, ἢ καὶ ἀπὸ τιμημάτων μὲν μηδεμίαν, ἀλλὰ τοὺς δυνα-
μένους. Ἀνάγκη δὲ πολιτενομένους οὕτω πολιτεύεσθαι κα- 6
λῶς (αἷ τε γὰρ ἀρχαὶ αἰεὶ διὰ τῶν βελτίστων ἔσονται τοῦ
δήμου βουλομένου καὶ τοῖς ἐπικείσιν οὐ φθονοῦντος) καὶ

γ διελή Ib. z ἢ οἱ. Ib. α γὰρ] γὰρ καὶ R^b.W^b. b τυραννίδας—
ὀλιγαρχίας οἱ. W^b. c ἐστὶ] εἴη W^b.

τοῖς ἐπικείεσι καὶ γνωρίμοις ἀρκούσαν εἶναι ταύτην τὴν τά-
 ξιν· ἄρξονται γὰρ οὐχ ὑπ' ἄλλων χειρόνων, καὶ ἄρξουσι δι-
 7 καίως διὰ τὸ τῶν εὐθυνῶν εἶναι κυρίους ἐτέρους. Τὸ γὰρ
 ἐπανακρέμασθαι, καὶ μὴ πᾶν ἐξεῖναι ποιεῖν ὃ τι ἂν δόξη,
^d συμφέρον ἐστίν· ἡ γὰρ ἐξουσία τοῦ πράττειν ὃ τι ἂν ἐθέλη
 τις οὐ δύναται φυλάττειν τὸ ἐν ἐκάστω τῶν ἀνθρώπων φαῦ-
 λον. Ὡστε ἀναγκαῖον συμβαίνειν ὅπερ ἐστὶν ὠφελιμώτα-
 τον ἐν ταῖς πολιτείαις, ἄρχειν τοὺς ἐπικεικὲς ἀναμαρτήτους
 8 ὄντας, ^e μηδὲν ἐλαττουμένου τοῦ πλήθους. Ὅτι μὲν οὖν
 αὕτη τῶν ἰδημοκρατιῶν ἀρίστη, φανερόν, καὶ διὰ τίν' αἰτίαν,
 ὅτι διὰ τὸ ποιόν τινα εἶναι τὸν δῆμον· πρὸς δὲ τὸ κα-
 τασκευάζειν γεωργὸν τὸν δῆμον τῶν τε νόμων τινὲς τῶν
 παρὰ τοῖς πολλοῖς κειμένων τὸ ἀρχαῖον χρήσιμοι πάντες, ἡ
 τὸ ὅλως μὴ ἐξεῖναι κεκτῆσθαι πλείω γῆν μέτρου τινὸς ἢ ἀπό
 9 ^g τινος τόπου πρὸς τὸ ἄστυ καὶ τὴν πόλιν. Ἦν δὲ τό γε
 ἀρχαῖον ἐν πολλαῖς πόλεσι νενομοθετημένον μηδὲ πωλεῖν
 ἐξεῖναι τοὺς πρώτους κλήρους. Ἔστι δὲ καὶ ὃν λέγουσιν
 Ὀξύλου νόμον εἶναι τοιοῦτόν τι δυνάμενος, τὸ μὴ δανείζειν
 εἰς τι μέρος τῆς ὑπαρχούσης ἐκάστω γῆς. Νῦν δὲ δεῖ διορ-
 10 θοῦν καὶ τῷ ^h Ἀφυταίων νόμῳ· πρὸς γὰρ ὃ λέγομεν ἐστὶ
 χρήσιμος. Ἐκεῖνοι γάρ, καίπερ ὄντες πολλοὶ κεκτημένοι
ⁱ δὲ γῆν ὀλίγην, ὅμως πάντες γεωργοῦσιν· τιμῶνται γὰρ οὐχ
 ὅλας τὰς κτήσεις, ἀλλὰ κατὰ τηλικαῦτα μόρια διαιροῦντες
 ὥστ' ἔχειν ὑπερβάλλειν ταῖς τιμήσεσι καὶ τοὺς πένητας.
 11 Μετὰ δὲ τὸ γεωργικὸν πλήθος βέλτιστος δῆμός ἐστιν ὅπου
 νομεῖς εἰσὶ καὶ ζῶσιν ἀπὸ βοσκημάτων· πολλὰ γὰρ ἔχει τῇ
 γεωργίᾳ παραπλησίως, καὶ τὰ πρὸς τὰς πολεμικὰς πράξεις
 μάλισθ' οὗτοι γεγυμνασμένοι τὰς ἔξεις καὶ χρήσιμοι τὰ
 12 σώματα καὶ δυνάμενοι θυραυλεῖν. Τὰ δ' ἄλλα πλήθη πάντα
 σχεδόν, ἐξ ὧν αἱ λοιπαὶ δημοκρατίαι συνεστᾶσι, πολλῷ φαν-
 λότερα τούτων· ὁ γὰρ βίος φαῦλος, καὶ οὐθέν ἔργον μετ'
 ἀρετῆς ὧν μεταχειρίζεται τὸ πλήθος ^k τό τε τῶν βαναύσων

^d φανερόν Rb. ^e μηδὲ Rb.Wb. ^f δημοκρατικῶν Rb. ^g τινος
 om. Rb. ^h ἀφυτάλων Ib.Rb.Wb. ⁱ δὲ Rb. ^k τό] τῶν Rb.

καὶ τὸ τῶν ἀγοραίων ἀνθρώπων καὶ τὸ θητικόν. Ἔτι δὲ¹³
 διὰ τὸ περὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τὸ ἄστυ κυλίεσθαι πᾶν τὸ
 τοιοῦτον γένος ὡς εἰπεῖν ῥαδίως ἐκκλησιάζει· οἱ δὲ γεωρ-
 γοῦντες διὰ τὸ διεσπάρθαι κατὰ τὴν χώραν οὐτ' ἀπαντῶσιν
 οὐθ' ὁμοίως δέονται τῆς συνόδου ταύτης. Ὅπου δὲ καὶ συμ-¹⁴
 βαίνει τὴν χώραν τὴν θέσιν ἔχειν τοιαύτην ὥστε τὴν χώραν
 πολὺ τῆς πόλεως ἀπηρτηῆσθαι, ῥάδιον καὶ δημοκρατίαν ποιεί-
 σθαι χρηστὴν καὶ πολιτείαν· ἀναγκάζεται γὰρ τὸ πλῆθος
 ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ποιεῖσθαι τὰς ἀποικίας, ὥστε δεῖ, καὶ ἀγο-
 ραῖος ὄχλος ἤ, μὴ ποιεῖν ἐν ταῖς¹ δημοκρατίαις ἐκκλησίας
 ἄνευ τοῦ κατὰ τὴν χώραν πλήθους. Πῶς μὲν οὖν δεῖ κατα-¹⁵
 σκευάζειν τὴν βελτίστην καὶ πρώτην δημοκρατίαν, εἰρηταί·
 φανερόν δὲ καὶ πῶς τὰς ἄλλας· ἐπομένως γὰρ δεῖ παρεκ-
 βαίνειν καὶ τὸ χεῖρον αἰεὶ πλῆθος χωρίζειν. Τὴν δὲ τελευ-
 ταίαν, διὰ τὸ πάντας κοινωνεῖν, οὔτε πάσης ἐστὶ πόλεως
 φέρειν, οὔτε ῥάδιον διαμένειν μὴ τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ἔθεσιν
 εὖ συγκειμένῃ· ἃ δὲ φθείρειν συμβαίνει^m καὶ ταύτην καὶ τὰς
 ἄλλας πολιτείας, ⁿ εἰρηται πρότερον τὰ πλείστα σχεδόν.
 Πρὸς δὲ τὸ καθιστάναι ταύτην τὴν δημοκρατίαν, καὶ τὸν¹⁶
 δῆμον ποιεῖν ἰσχυρὸν εἰώθασιν οἱ προεστῶτες τῇ προσλαμ-
 βάνειν ὡς πλείστους καὶ ποιεῖν πολίτας μὴ μόνον τοὺς γνη-
 σίους ἀλλὰ^o καὶ τοὺς νόθους καὶ τοὺς ἐξ^p ὀποτερουοῦν πολί-
 του, λέγω δὲ οἷον πατρὸς ἢ μητρός· ἅπαν γὰρ οἰκείον τοῦτο
 τῇ τοιούτῃ δῆμῳ μᾶλλον. Εἰώθασι μὲν οὖν οἱ δημαγωγοὶ¹⁷
 κατασκευάζειν οὕτως, δεῖ μέντοι προσλαμβάνειν μέχρις αἱ
 ὑπερτείνῃ τὸ πλῆθος τῶν γνωρίμων καὶ τῶν μέσων, καὶ τού-
 του μὴ πέρα προβαίνειν· ὑπερβάλλοντες γὰρ ἀτακτοτέραν
 τε ποιοῦσι τὴν πολιτείαν, καὶ τοὺς γνωρίμους πρὸς τὸ χαλε-
 πῶς ὑπομένειν τὴν δημοκρατίαν παροξύνουσι μᾶλλον, ὅπερ
 συνέβη τῆς στάσεως αἴτιον γενέσθαι περὶ Κυρήνην· ὀλίγον
 μὲν γὰρ πονηρὸν παροράται, πολὺ δὲ γινόμενον ἐν ὀφθαλ-
 μοῖς μᾶλλον ἐστίν. Ἔτι δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα κατασκευάσματα¹⁸

¹ δημοκρατικαῖς ἐκκλησίαις codices. ^m καὶ om. W^b. ⁿ εἰρηται μὲν
 πρότερον R^b. ^o καὶ τοὺς νόθους om. W^b. ^p ὀποτεροοῦν R^b.

χρήσιμα πρὸς τὴν δημοκρατίαν τὴν τοιαύτην, οἷς Κλεισθένης
 τε Ἀθήνησιν ἐχρήσατο βουλόμενος αὐξῆσαι τὴν δημοκρα-
 19 τίαν, καὶ περὶ Κυρήνην οἱ τὸν δῆμον καθιστάντες. Φυλαί
 τε γὰρ ἕτεραι ποιηταί πλείους καὶ ^αφρατρίαι, ^τκαὶ τὰ
 τῶν ιδίων ἱερῶν συνακτέον εἰς ὀλίγα καὶ κοινά, καὶ πάντα
 σοφιστέον ὅπως ἂν ὅτι μάλιστα ἀναμιχθῶσι πάντες ἀλλή-
 20 τοις, αἱ δὲ συνήθειαι διαζευχθῶσιν αἱ πρότερον. Ἔστι δὲ
 καὶ τὰ τυραννικὰ κατασκευάσματα δημοτικά δοκεῖ πάντα,
 λέγω δ' οἷον ἀναρχία τε δούλων (αὕτη δ' ἂν εἴη μέχρι του
 συμφέρουσα) καὶ γυναικῶν καὶ παίδων, καὶ τὸ ζῆν ὅπως τις
 βούλεται παροραῖν. Πολὺ γὰρ ^εἔσται τὸ τῇ τοιαύτῃ πολι-
 τεῖα βοηθοῦν ἥδιον γὰρ τοῖς πολλοῖς τὸ ζῆν ἀτάκτως ἢ τὸ
 σωφρόνως.

5 Ἔστι δ' ἔργον τοῦ νομοθέτου καὶ τῶν βουλομένων συνι-
 στάναι τινὰ τοιαύτην πολιτείαν οὐ τὸ καταστήσαι μέγιστον
 ἔργον οὐδὲ μόνον, ἀλλ' ὅπως σώζηται μᾶλλον· μίαν γὰρ
 ἢ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας οὐ χαλεπὸν μείναι πολιτενομένους ὁπωσ-
 2 ούν. Διὸ δεῖ, περὶ ὧν τεθεώρηται πρότερον, τίνες σωτη-
 ραί καὶ φθοραὶ τῶν πολιτειῶν, ἐκ τούτων πειράσθαι κατα-
 σκαύζειν τὴν ἀσφάλειαν, εὐλαβουμένους μὲν τὰ φθείροντα,
 τιθεμένους δὲ τοιοῦτους νόμους καὶ τοὺς ἀγράφους καὶ τοὺς
 γεγραμμένους οἱ περιλήψονται μάλιστα τὰ σώζοντα τὰς
 πολιτείας, καὶ μὴ νομίζειν τοῦτ' εἶναι δημοτικὸν μηδ' ὀλι-
 3 γαρχικὸν ὃ ποιήσει τὴν πόλιν ὅτι μάλιστα δημοκρατεῖσθαι
 ἢ ὀλιγαρχεῖσθαι, ἀλλ' ὃ πλείστον χρόνον. Οἱ δὲ νῦν δη-
 μαγωγοὶ χαριζόμενοι τοῖς δήμοις πολλὰ δημεύουσι διὰ τῶν
 δικαστηρίων. Διὸ δεῖ πρὸς ταῦτα ἀντιπράττειν τοὺς κηδο-
 μένους τῆς πολιτείας, νομοθετοῦντας μηδὲν εἶναι δημόσιον
 τῶν καταδικαζομένων καὶ φερόντων πρὸς τὸ κοινόν, ἀλλ'
 ἱερόν· οἱ μὲν γὰρ ἀδικοῦντες οὐδὲν ἥττον εὐλαβεῖς ἔσονται
 (ζημιῶσονται γὰρ ὁμοίως), ὃ δ' ὄχλος ἥττον ^εκαταψηφιεῖ-
 4 ται τῶν κρινομένων, λήψεσθαι μηθὲν μέλλων. Ἔστι δὲ τὰς

^α φατρίαι Ib. ^τ καὶ τὰ] κατὰ Ib.Rb.Wb. ^ε ἔστι Rb. ^ε καταψηφί-
 ζεται pr. Ib.

γινομένας δημοσίας δίκας ὡς ὀλιγίστας αἰ ποιεῖν, μεγά-
 λοις ἐπιτιμίαις τοὺς ^γ εἰκῇ γραφομένους κωλύοντας· οὐ γὰρ
 τοὺς δημοτικούς ἀλλὰ τοὺς γνωρίμους εἰώθασιν εἰσάγειν, δεῖ
 δὲ καὶ τῇ πολιτείᾳ πάντας μάλιστα μὲν εὖνους εἶναι τοὺς
 πολίτας, εἰ δὲ μή, μή ^ω τοί γε ὡς πολεμίους νομίζειν τοὺς
 κυρίους. Ἐπεὶ δ' αἱ τελευταῖαι δημοκραταὶ πολυάνθρωποί ε
 τέ εἰσι καὶ χαλεπὸν ἐκκλησιάζειν ἀμίσθους, τοῦτο δ' ὅπου
 πρόσοδοι μὴ τυγχάνουσιν οὖσαι πολέμιον τοῖς γνωρίμοις
 (ἀπὸ τε γὰρ εἰσφορᾶς καὶ δημείσεως ἀναγκαῖον γίνεσθαι
 καὶ δικαστηρίων φαύλων, ἃ πολλὰς ἤδη δημοκρατίας ἀνέτρε-
 ψεν), ὅπου μὲν οὖν πρόσοδοι μὴ τυγχάνουσιν οὖσαι, δεῖ
 ποιεῖν ὀλίγας ἐκκλησίας, καὶ δικαστήρια πολλῶν μὲν ^α ὀλί-
 γας δ' ἡμέρας. Τοῦτο γὰρ φέρει μὲν καὶ πρὸς τὸ μὴ φο- 6
 βεῖσθαι τοὺς πλουσίους τὰς δαπάνας, εἰ μὲν εὖποροι μὴ
 λαμβάνωσι ^γ δικαστικόν, οἱ δ' ἄποροι, φέρει δὲ καὶ πρὸς
 τὸ κρίνεσθαι τὰς δίκας πολὺ βέλτιον· οἱ γὰρ εὖποροι πολ-
 λὰς μὲν ἡμέρας οὐκ ἐθέλουσιν ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀπειναι, βραχὺν
 δὲ χρόνον ἐθέλουσιν. Ὅπου δ' εἰσὶ πρόσοδοι, μὴ ποιεῖν δ' 7
 νῦν οἱ δημαγωγοὶ ποιοῦσιν· τὰ γὰρ περιόντα νέμουσιν. Λαμ-
 βάνουσι δὲ ἅμα, καὶ πάλιν δέονται τῶν αὐτῶν· ὁ ^α τετρημέ-
 νος γὰρ ἐστὶ πίθος ἢ τοιαύτη βοήθεια τοῖς ἀπόροις. Ἀλλὰ
 δεῖ τὸν ἀληθινῶς δημοτικὸν ὁρᾶν ὅπως τὸ πλῆθος μὴ λίαν
 ἄπορον ἢ· τοῦτο γὰρ αἴτιον τοῦ μοχθηρὰν εἶναι τὴν δημοκρα-
 τίαν. Τεχναστέον οὖν ὅπως ἂν εὖπορία γένοιτο χρόνιος. 8
 Ἐπεὶ δὲ συμφέρει τοῦτο καὶ τοῖς εὖπόροις, τὰ μὲν ἀπὸ τῶν
 προσόδων γινόμενα συναθροίζοντας ἀθρόα χρή ^α διανέμειν
 τοῖς ἀπόροις, μάλιστα μὲν εἴ τις δύναται τοσοῦτον ἀθροίζων
 ὅσον εἰς γηδίου κτήσιν, εἰ δὲ μή, πρὸς ἀφορμὴν ^β ἐμπορίας
 καὶ γεωργίας. Καὶ εἰ μὴ πᾶσι δυνατόν, ἀλλὰ κατὰ φυλὰς ἢ 9
 τι μέρος ἕτερον ἐν μέρει διανέμειν· ἐν δὲ τούτῳ πρὸς τὰς

^γ εἰκῇ—ἀλλὰ τοὺς in margine W^b. ^ω τί Ib.R^b. ^α ὀλίγαις δ' ἡμέραις pr. Ib. ^γ δικαστήριον R^b. ^α γὰρ τετρημένος, omisso ἐστὶ, R^b.
^α διανέμειν, omisissis τοῖς ἀπόροις, R^b. ^β εὖπορίας Ib.R^b.W^b, quorum Ib. γρ. ἐμπεφίας, δ καὶ δοκεῖ κάλλιον.

ἀναγκαίαις συνόδοις τοὺς εὐπόρους εἰσφέρειν τὸν μισθόν,
 ὁ ἀφιεμένους τῶν ματαίων λειτουργιῶν. Τοιοῦτον δὲ τινα
 τρόπον Καρχηδόνιοι πολιτευόμενοι φίλον κέκτηνται τὸν δή-
 μον· ἀεὶ γάρ τινας ἐκπέμποντες τοῦ δήμου πρὸς τὰς περιοι-
 10 κίδας ποιοῦσιν εὐπόρους. Χαριέντων δ' ἐστὶ καὶ νοῦν ἐχόν-
 των γνωρίμων καὶ διαλαμβάνοντας τοὺς ἀπόρους ἀφορμὰς
 [ἃ μὲν] διδόντας τρέπειν ἐπ' ἐργασίας. Καλῶς δ' ἔχει μι-
 μείσθαι καὶ τὰ Ταραντίνων· ἐκείνοι γὰρ κοινὰ ποιούντες τὰ
 κτήματα τοῖς ἀπόροις ἐπὶ τὴν χρῆσιν εὖνον παρασκευάζουσι
 11 τὸ πλῆθος. Ἐστὶ δὲ τὰς ἀρχὰς πάσας ἐποίησαν διττάς,
 τὰς μὲν αἰρετὰς τὰς δὲ κληρωτάς, τὰς μὲν κληρωτάς ὅπως ὁ
 δῆμος αὐτῶν μετέχῃ, τὰς δ' αἰρετὰς ἵνα πολιτεύωνται βέλ-
 τιον. Ἐστὶ δὲ τοῦτο ποιῆσαι καὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς μερί-
 ζοντας, τοὺς μὲν κληρωτοὺς τοὺς δ' αἰρετοὺς. Πῶς μὲν οὖν
 δεῖ τὰς δημοκρατίας κατασκευάζειν, εἴρηται.

- 6 Σχεδὸν δὲ καὶ περὶ τὰς ὀλιγαρχίας πῶς δεῖ, φανερόν
 ἐκ τούτων. Ἐκ τῶν ἐναντίων γὰρ δεῖ συνάγειν ἐκάστην
 ὀλιγαρχίαν πρὸς τὴν ἐναντίαν δημοκρατίαν ἀναλογιζόμενον,
 τὴν μὲν εὐκρατον μάλιστα τῶν ὀλιγαρχιῶν καὶ πρώτην—
 2 Αὕτη δ' ἐστὶν ἡ σύνεγγυς τῇ καλουμένῃ πολιτείᾳ, ἥ δὲ τὰ
 τιμήματα διαιρεῖν, τὰ μὲν ἐλάττω τὰ δὲ μείζω ποιούντας,
 ἐλάττω μὲν ἀφ' ὧν τῶν ἀναγκαίων μεθέξουσιν ἀρχῶν, μείζω
 δ' ἀφ' ὧν τῶν κυριωτέρων· ἔτῳ τε κτωμένῳ τὸ τίμημα μετέ-
 χειν ἐξεῖναι τῆς πολιτείας, τοσοῦτον εἰσαγομένου τοῦ δήμου
 πλῆθος διὰ τοῦ τιμήματος, μεθ' οὗ κρείττονες ἔσονται τῶν
 3 μὴ μετεχόντων. Ἀεὶ δὲ δεῖ παραλαμβάνειν ἐκ τοῦ βελ-
 τίονος δήμου τοὺς κοινωνοὺς. Ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐχομένην
 ὀλιγαρχίαν ἐπιτείνοντας δεῖ μικρὸν κατασκευάζειν. Τῇ δ'
 ἀντικειμένη τῇ τελευταίᾳ δημοκρατίᾳ, τῇ δυναστικωτάτῃ
 καὶ τυραννικωτάτῃ τῶν ὀλιγαρχιῶν, ὅσῳ περ χειρίστη, το-
 4 σοῦτῳ δεῖ πλείονος φυλακῆς. Ὡσπερ γὰρ τὰ μὲν ἡ σώματα
 εὖ διακείμενα πρὸς ὑγίειαν καὶ πλοῖα τὰ πρὸς ναυτιλίαν καλῶς

ῥ ἀφιεμένους Ib. ἃ μὲν om. Ib. ῥ ἔτι] ἐπεὶ Wb. ῥ ὅπως ὁ δῆμος
 αὐτὸ om. Rb. ῥ τῶν τε κτωμένων Ib. Rb. ῥ εὖ σώματα Ib. Rb.

ἔχοντα τοῖς πλωτήρσιν ἐπιδέχεται πλείους ἁμαρτίας ὥστε μὴ φθείρεσθαι δι' αὐτάς, τὰ δὲ νοσερῶς ἔχοντα τῶν σωμάτων καὶ τὰ τῶν πλοίων ἐκκελυμένα καὶ πλωτῆρων τετυχηκότα φαῦλων οὐδὲ τὰς μικρὰς ¹ δύναται φέρειν ἁμαρτίας, οὕτω καὶ τῶν πολιτειῶν αἱ χείρισται ² κλείσσης δέονται φυλακῆς. Τὰς μὲν οὖν δημοκρατίας ὅλως ἡ πολυανθρωπία ³ σώζει· τοῦτο γὰρ ἀντίκειται πρὸς τὸ δίκαιον τὸ κατὰ τὴν ἀξίαν τὴν δ' ὀλιγαρχίαν δῆλον ὅτι τούναντίον ὑπὸ τῆς εὐταξίας δεῖ τυγχάνειν τῆς σωτηρίας.

Ἐπεὶ δὲ τέτταρα μὲν ἐστὶ μέρη ¹ μάλιστα τοῦ πλήθους, ⁷ γεωργικὸν ² βάνανσον ἀγοραῖον θητικόν, τέτταρα δὲ τὰ χρήσιμα πρὸς πόλεμον, ἵππικὸν ὀπλιτικὸν ψιλὸν ναυτικόν, ὅπου μὲν συμβέβηκε τὴν χώραν εἶναι ἱππασίμων, ἐνταῦθα μὲν εὐφυῶς ἔχει κατασκευάζειν τὴν ὀλιγαρχίαν ἰσχυράν (ἡ γὰρ σωτηρία τοῖς οἰκοῦσι διὰ ταύτης ἐστὶ τῆς δυνάμεως, αἱ δ' ἱπποτροφίαι τῶν μακρὰς οὐσίας κεκτημένων εἰσίν), ὅπου δ' ὀπλίτην, τὴν ἐχομένην ὀλιγαρχίαν· τὸ γὰρ ὀπλιτικὸν τῶν εὐπόρων ἐστὶ μᾶλλον ἢ τῶν ἀπόρων. Ἡ δὲ ψιλὴ ² δύναμις καὶ ναυτικὴ ³ δημοκρατικὴ πάμπαν. Νῦν μὲν οὖν ὅπου τοιοῦτον πολὺ πλήθός ἐστιν, ὅταν διαστώσι, πολλάκις ἀγωνίζονται χεῖρ'· δεῖ δὲ πρὸς τοῦτο φάρμακον παρὰ τῶν πολεμικῶν λαμβάνειν στρατηγῶν, οἱ συνδυάζουσι πρὸς τὴν ἱππικὴν δύναμιν καὶ τὴν ὀπλιτικὴν τὴν ἀρμόττουσαν τῶν ψιλῶν. Ταύτῃ δ' ἐπικρατοῦσιν ἐν ταῖς διαστάσεσιν οἱ δῆμοι ³ τῶν εὐπόρων· ψιλοὶ γὰρ ὄντες πρὸς ἱππικὴν καὶ ὀπλιτικὴν ἀγωνίζονται ῥαδίως. Τὸ μὲν οὖν ἐκ τούτων καθιστάναι ταύτην τὴν δύναμιν ἐφ' ἑαυτούς ἐστὶ καθιστάναι, δεῖ δὲ διηρημένης τῆς ἡλικίας, καὶ τῶν μὲν ὄντων πρεσβυτέρων τῶν δὲ νέων, ἔτι μὲν ὄντας νέους τοὺς αὐτῶν υἱεῖς διδάσκεσθαι τὰς κούφας καὶ τὰς ψιλὰς ἐργασίας, ἐκκεκριμένους δὲ ἐκ παιδῶν ἀθλητὰς εἶναι αὐτοὺς τῶν ἔργων. Τὴν δὲ μετάδοσιν ⁴ γίνεσθαι τῷ πλήθει τοῦ πολιτεύματος ἥτοι καθάπερ εἴρηται

¹ δύναται Ib. ² κλείσσειν Rb. ³ κάλλιστα Ib.Rb.Wb. ⁴ βαναν-
σικόν Ib.Wb. ⁵ δημοτικὴ Ib.

πρότερον, τοῖς τὸ τίμημα κτωμένοις, ἢ καθάπερ Θηβαίοις, ἀποσχομένοις χρόνον τινὰ τῶν βαναύσων ἔργων, ἢ καθάπερ ἐν Μασσαλία, κρίσιν ποιουμένους τῶν ἀξίων τῶν ἐν τῇ πολι-
 5 τεύματι καὶ τῶν ἔξωθεν. Ἔτι δὲ καὶ ταῖς ἀρχαῖς ταῖς κυριω-
 τάταις, αἷς δεῖ τοὺς ἐν τῇ πολιτείᾳ κατέχειν, δεῖ προσκεῖσθαι
 λειτουργίας, ἵν' ὁ ἐκὼν ὁ δῆμος μὴ μετέχῃ καὶ συγγνώμην
 6 ἔχῃ τοῖς ἄρχουσιν ὡς μισθὸν πολὺν διδοῦσι τῆς ἀρχῆς. Ἀρ-
 μόττει δὲ θυσίας τε εἰσιόντας ποιεῖσθαι μεγαλοπρεπεῖς καὶ
 κατασκευάζειν τι τῶν κοινῶν, ἵνα τῶν περὶ τὰς ἐστιάσεις
 μετέχων ὁ δῆμος καὶ τὴν πόλιν ὀρῶν κοσμουμένην τὰ μὲν
 ἀναθήμασι τὰ δὲ οἰκοδομήμασιν ἄσμενος ὁρᾷ μένουσαν τὴν
 πολιτείαν· συμβήσεται δὲ καὶ τοῖς γνωρίμοις εἶναι μνημεῖα
 7 τῆς δαπάνης. Ἀλλὰ τοῦτο νῦν οἱ περὶ τὰς ὀλιγαρχίας οὐ
 ποιοῦσιν, ἀλλὰ τούναντίον· τὰ λήμματα γὰρ ζητοῦσιν οὐχ
 ἡττον ἢ τὴν τιμὴν, διόπερ εὖ ἔχει λέγειν ταύτας εἶναι δημο-
 κρατίας μικράς. Πῶς μὲν οὖν χρὴ καθιστάναι τὰς δημοκρα-
 τίας καὶ τὰς ὀλιγαρχίας, διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

- 8 Ἀκολουθοῦν δὲ τοῖς εἰρημένοις ἐστὶ τὸ διηρῆσθαι καλῶς
 τὰ περὶ τὰς ἀρχάς, πόσαι καὶ τίνες καὶ ῥήτων, καθάπερ
 εἴρηται καὶ πρότερον· τῶν μὲν γὰρ ἀναγκαίων ἀρχῶν χωρὶς
 ἀδύνατον εἶναι πόλιν, τῶν δὲ πρὸς εὐταξίαν καὶ κόσμον ἀδύ-
 2 νατον οἰκείσθαι καλῶς. Ἔτι δ' ἀναγκαῖον ἐν μὲν ταῖς μι-
 κραῖς ἐλάττους εἶναι τὰς ἀρχάς, ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις πλείους,
 ὥσπερ τυγχάνει πρότερον εἰρημένον· ποίας οὖν ἀρμόττει
 3 συνάγειν καὶ ποίας χωρίζειν, δεῖ μὴ λανθάνειν. Πρῶτον
 μὲν οὖν ἐπιμέλεια τῶν ἀναγκαίων ἢ περὶ τὴν ἀγοράν, ἐφ'
 ἣ δεῖ τινὰ ἀρχὴν εἶναι τὴν ἐφορῶσαν περὶ τε τὰ συμβόλαια
 καὶ τὴν εὐκοσμίαν· σχεδὸν γὰρ ἀναγκαῖον πάσαις ταῖς πό-
 λεσι τὰ μὲν ὠνεῖσθαι τὰ δὲ πωλεῖν πρὸς τὴν ἀλλήλων ἀναγ-
 καίαν χρειάν, καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὑπογυιότατον πρὸς αὐτάρκειαν,
 4 δι' ἣν δοκοῦσιν εἰς μίαν πολιτείαν συνελθεῖν. Ἐτέρα δὲ ἐπι-
 μέλεια ταύτης ἐχομένη καὶ σύνεγγυς ἢ τῶν περὶ τὸ ἄστυ

δημοσίων καὶ ἰδίων, ὅπως εὐκοσμία ἦ, καὶ τῶν πιπτόντων οἰκοδομημάτων καὶ ὁδῶν σωτηρία καὶ διόρθωσις, καὶ τῶν ὀρίων τῶν πρὸς ἀλλήλους, ὅπως ἀνεγκλήτως ἔχωσιν, καὶ ὅσα τούτοις ἄλλα τῆς ἐπιμελείας ὁμοιότροπα. Καλοῦσι δ' ἀστυ-
 νομίαν οἱ πλείστοι τὴν τοιαύτην ἀρχήν, ἔχει δὲ μόρια πλείω τὸν ἀριθμόν, ὣν ἑτέρους ἐφ' ἕτερα ἱ καθιστᾷσιν ἐν ταῖς πολυανθρωποτέραις πόλεσιν, οἷον τειχοποιούς καὶ κρηνῶν ἐπιμελητὰς καὶ λιμένων φύλακας. Ἄλλη δ' ἀναγκαία ἑ τε καὶ ὁ
 παραπλησία ταύτῃ· περὶ τῶν αὐτῶν μὲν γάρ, ἀλλὰ περὶ τὴν χώραν ἐστὶ καὶ τὰ περὶ τὰ ἔξω τοῦ ἄστεος· καλοῦσι δὲ τοὺς ἄρχοντας τούτους οἱ μὲν ἀγρονόμους οἱ δ' ὑλωρούς. Αὗται μὲν οὖν ἐπιμελείαι εἰσι τούτων τρεῖς, ἄλλη δ' ἀρχὴ πρὸς ἣν αἱ πρόσοδοι τῶν κοινῶν ἀναφέρονται, παρ' ὧν φυλαττόντων μερίζονται πρὸς ἐκάστην διοίκησιν· καλοῦσι δ' ἀποδέκτας τούτους καὶ ταμίαις. Ἑτέρα δ' ἀρχὴ πρὸς ἣν ἀναγράφεσθαι
 δεῖ τὰ τε ἴδια συμβόλαια καὶ τὰς κρίσεις ἐκ τῶν δικαστηρίων· παρὰ δὲ τοῖς αὐτοῖς τούτοις καὶ τὰς γραφὰς τῶν δικῶν γίνεσθαι δεῖ καὶ τὰς εἰσαγωγάς. Ἐνιαχοῦ μὲν οὖν μερίζουσι καὶ ταύτην εἰς πλείους, ἔστι δὲ μία κυρία τούτων πάντων· καλοῦνται δὲ ἱερομνήμονες καὶ ἐπιστάται καὶ μνήμονες καὶ τούτοις ἄλλα ὀνόματα σύνεγγυς. Μετὰ δὲ ταύτην ἐχομένη
 μὲν ἀναγκαιοτάτη δὲ σχεδὸν καὶ χαλεπωτάτη τῶν ἀρχῶν ἐστὶν ἡ περὶ τὰς πράξεις τῶν καταδικασθέντων ἑ καὶ τῶν προτιθεμένων κατὰ τὰς ἐγγραφὰς καὶ περὶ τὰς φυλακὰς τῶν σωμάτων. Χαλεπὴ μὲν οὖν ἐστὶ διὰ τὸ πολλὴν ἔχειν
 ἀπέχθειαν, ὥστε ὅπου μὴ μεγάλη ἔστι κερδαίνειν, οὐτ' ἄρχειν ὑπομένουσιν αὐτὴν οὐθ' ὑπομείναντες ἐθέλουσι πράττειν κατὰ τὸν νόμον· ἀναγκαία δ' ἐστίν, ὅτι οὐδὲν ὄφελος γίνεσθαι μὲν δίκας περὶ τῶν δικαίων, ταύτας δὲ μὴ λαμβάνειν τέλος, ὥστ' εἰ μὴ γιγνομένων κοινωεῖν ἀδύνατον ἀλλήλοις, καὶ πράξεων μὴ γιγνομένων. Διὸ βέλτιον μὴ μίαν εἶναι ταύτην
 τὴν ἀρχήν, ἀλλ' ἑ ἄλλους ἐξ ἄλλων δικαστηρίων. Καὶ περὶ

ἡ ἰδίων R^b.ἱ καθιστᾷσιν W^b.ἑ τε om. W^b.ἑ καὶ om. W^b.ν τοὺς om. W^b.

w ἄλλους] ἄλλας Ib.

τὰς προθέσεις τῶν ἀναγεγραμμένων ὡσαύτως πειρᾶσθαι διαι-
 ρεῖν. Ὑἑτι δ' ἔνια πράττεσθαι καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς τε ἄλλας
 καὶ τὰς τῶν νέων μᾶλλον τὰς νέας, καὶ τὰς τῶν ἐνεστώτων
 ἑτέρας ^α καταδικασάσης ἑτέραν εἶναι τὴν πραττομένην, οἷον
 ἀστυνόμους τὰς παρὰ τῶν ἀγορανόμων, τὰς δὲ παρὰ τού-
 11 των ἑτέρους. ὙΟσφ γὰρ ὕ ἂν ἐλάττων ἀπέχθεια ^α ἐνῇ τοῖς
 πραττομένοις, τοσοῦτ' μᾶλλον λήψονται τέλος αἱ πράξεις·
 τὸ μὲν οὖν τοὺς αὐτοὺς εἶναι τοὺς καταδικάσαντας καὶ πρατ-
 τομένους ἀπέχθειαν ἔχει διπλὴν, τὸ δὲ περὶ πάντων τοὺς
 αὐτοὺς πολεμίους πᾶσιν. Πολλαχού δὲ διήρηται καὶ ἡ φυ-
 λάττουσα πρὸς τὴν πραττομένην, οἷον Ἀθήνησι τῶν ἑνδεκα
 12 καλουμένων. Διὸ βέλτιον καὶ ταύτην χωρίζειν, καὶ τὸ σό-
 φισμα ζητεῖν καὶ περὶ ταύτην. Ἀναγκαῖα μὲν γάρ ἐστιν.
 οὐχ ἦττον τῆς εἰρημένης, συμβαίνει δὲ τοὺς μὲν ἐπικεκίς
 φεύγειν μάλιστα ταύτην τὴν ἀρχήν, τοὺς δὲ μοχθηροὺς οὐκ
 ἀσφαλὲς ποιεῖν κυρίους· αὐτοὶ γὰρ δέονται φυλακῆς μᾶλλον
 13 ἢ φυλάττειν ἄλλους δύνανται. Διὸ ^α δεῖ μὴ μίαν ἀποτε-
 ταγμένην ἀρχὴν εἶναι πρὸς αὐτοῖς, μηδὲ συνεχῶς τὴν αὐτήν,
 ἀλλὰ τῶν ^β τε νέων, ὅπου τις ἐφήβων ἢ φρουρῶν ἐστὶ τάξις,
 καὶ τῶν ἀρχῶν δεῖ κατὰ μέρη ποιεῖσθαι τὴν ἐπιμέλειαν ἐτέ-
 ρους. Ταύτας μὲν οὖν τὰς ἀρχὰς ὡς ἀναγκαιοτάτας θετέον
 εἶναι πρώτας, μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἀναγκαίας μὲν οὐθὲν ἦτ-
 τον, ἐν σχήματι δὲ μείζονι τεταγμένας· καὶ γὰρ ἐμπειρίας
 14 καὶ πίστεως δέονται πολλῆς. Τοιαῦται δ' εἶεν αἱ τε περὶ
 τὴν φυλακὴν τῆς πόλεως, καὶ ὅσαι ἀτάττονται πρὸς τὰς πο-
 λεμικὰς χρείας. Δεῖ δὲ καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ πυλῶν
 τε καὶ τειχῶν φυλακῆς ὁμοίως ἐπιμελητὰς εἶναι, καὶ ἐξετά-
 σεις καὶ συντάξεις τῶν πολιτῶν. Ὑἑνθα μὲν οὖν ἐπὶ πᾶσι
 τούτοις ἀρχαὶ πλείους εἰσίν, ἔνθα δ' ἐλάττους, οἷον ἐν ταῖς
 15 μικραῖς πόλεσι μία περὶ πάντων. Καλοῦσι δὲ στρατηγούς
 καὶ πολεμάρχους τοὺς τοιούτους. Ὑἑτι δὲ καὶ ὥσιν ἰππεῖς ἢ
 ψιλοὶ ἢ τοξόται ἢ ναυτικόν, καὶ ἐπὶ τούτων ἐκάστων ἐνίοτε

^α καταδικασθείσας Rb.
^α δὲ Rb. ^β τε om. Rb.

^γ ἂν om. Rb.

^α ἐν ἡ Wb, ἐν δ Rb.

^c καθίστανται ἀρχαί, αἱ καλοῦνται ναυαρχίαι καὶ ἱππαρχίαι καὶ ταξιάρχαι, καὶ κατὰ μέρος δὲ αἱ ὑπὸ ταύτας τριηραρχίαι καὶ λοχαγίαι καὶ φυλαρχίαι καὶ ὅσα τούτων μόρια· τὸ δὲ πᾶν ἓν τι τούτων ἐστὶν εἶδος ἐπιμελείας πολεμικῶν. Περὶ 16 μὲν οὖν ταύτην ^d τὴν ἀρχὴν ἔχει τὸν τρόπον τούτον. Ἐπεὶ δὲ ^e ἔναι τῶν ἀρχῶν, εἰ καὶ μὴ πᾶσαι, ^f διαχειρίζουσι πολλὰ τῶν κοινῶν, ἀναγκαῖον ἑτέραν εἶναι τὴν ληψομένην λογισμὸν καὶ προσευθυνούσαν, αὐτὴν μὴθὲν διαχειρίζουσαν ἕτερον· καλοῦσι δὲ τούτους οἱ μὲν εὐθύνους, οἱ δὲ λογιστάς, οἱ δὲ ἐξεταστάς, οἱ δὲ συνηγόρους. Παρὰ πάσας ^g δὲ ταύτας τὰς 17 ἀρχὰς ἡ μάλιστα κυρία πάντων ἐστὶν· ἡ γὰρ αὕτη πολλάκις ἔχει τὸ τέλος καὶ τὴν εἰσφοράν, ^h ἢ προκάθεται τοῦ πλήθους, ὅπου κύριός ἐστιν ὁ δῆμος· δεῖ γὰρ εἶναι τὸ συνάγον τὸ κύριον τῆς πολιτείας. Καλεῖται δὲ ἔνθα μὲν ⁱ πρόβουλοι διὰ τὸ προβουλεύειν, ὅπου ^k δὲ πλήθός ἐστι, βουλὴ μᾶλλον. Αἱ μὲν οὖν πολιτικαὶ τῶν ἀρχῶν σχεδὸν τοσαῦται τινές 18 εἰσιν, ἄλλο δ' εἶδος ἐπιμελείας ἡ περὶ τοὺς θεοὺς, οἷον ἱερεῖς τε καὶ ἐπιμεληταὶ τῶν περὶ τὰ ἱερὰ τοῦ σώζεσθαι ^l τε τὰ ὑπάρχοντα καὶ ἀνορθοῦσθαι τὰ πίπτοντα τῶν οἰκοδομημάτων καὶ τῶν ἄλλων ὅσα τέτακται πρὸς τοὺς θεοὺς. Συμ- 19 βαίνει δὲ τὴν ἐπιμέλειαν ταύτην ἐνιαχοῦ μὲν εἶναι μίαν, οἷον ἐν ταῖς μικραῖς πόλεσιν, ἐνιαχοῦ δὲ πολλὰς καὶ κεχωρισμένας τῆς ἱερωσύνης, οἷον ἱεροποιούς καὶ ναοφύλακας καὶ ταμίας τῶν ἱερῶν χρημάτων. Ἐχομένη δὲ ταύτης ^m ἢ πρὸς τὰς 20 θυσίας ἀφωρισμένη τὰς κοινὰς πάσας, ὅσας μὴ τοῖς ἱερεῦσιν ἀποδίδωσιν ὁ νόμος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς κοινῆς ἐστίας ἔχουσι τὴν τιμὴν· καλοῦσι δ' οἱ μὲν ἄρχοντας τούτους, οἱ δὲ βασιλεῖς, οἱ δὲ πρυτάνεις. Αἱ μὲν οὖν ἀναγκαῖαι ἐπιμέλειαί εἰσι περὶ 21 τούτων, ὥς εἰπεῖν συγκεφαλαιωσαμένους, περὶ τε τὰ δαιμόνια καὶ τὰ πολεμικὰ καὶ περὶ τὰς προσόδους καὶ περὶ τὰ ἀναλίσκόμενα, καὶ περὶ ἀγορὰν καὶ περὶ τὸ ἄστυ καὶ λιμένας

^c καθίσταται ἀρχή Ib. Wb. ^d τὴν om. Wb. ^e εἶναι Rb. ^f διίσχυ-
ρίζουσι Rb. ^g δὲ ταύτας om. Wb. ^h ἢ Wb. ⁱ πρόβουλον Rb.
^k δέ] δὲ τὸ Wb. ^l τε om. Wb. ^m ἢ om. Wb.

καὶ τὴν χώραν, ἔτι τὰ περὶ τὰ δικαστήρια καὶ ^η συναλλα-
 γμάτων ἀναγραφὰς καὶ πράξεις καὶ φυλακὰς καὶ ἐπιλο-
 γισμούς τε καὶ ἐξετάσεις, καὶ πρὸς εὐθύναις τῶν ἀρχόντων,
 22 καὶ τέλος αἱ περὶ τὸ ^ο βουλευόμενόν εἰσι τῶν κοινῶν. Ἰδίᾳ
 δὲ ^ρ ταῖς σχολαστικωτέραις καὶ μᾶλλον εὐημερούσαις πόλε-
 σιν, ἔτι δὲ φροντιζούσαις εὐκοσμίας, γυναικονομία, νομοφυ-
 λακία, παιδονομία, γυμνασιαρχία, πρὸς δὲ τούτοις περὶ ἀγῶ-
 νας ἐπιμέλεια γυμνικὸν καὶ Διονυσιακόν, καὶ εἴ τινας ἑτέρας
 23 συμβαίνει τοιαύτας ^α γίνεσθαι θεωρίας. Τούτων δ' ἔναι φα-
 νερώς εἰσὶν οὐ δημοτικαὶ τῶν ἀρχῶν, οἷον γυναικονομία καὶ
 παιδονομία· τοῖς γὰρ ἀπόροις ἀνάγκη χρῆσθαι καὶ γυναιξὶ
 24 καὶ παισὶν ὥσπερ ἀκολουθοῖς διὰ τὴν ἀδουλίαν. Τριῶν δ'
 οὐσῶν ἀρχῶν καθ' ἃς αἰροῦνται τινες ἀρχὰς τὰς ^ρ κυρίους, νο-
 μοφυλάκων προβούλων βουλῆς, οἱ μὲν νομοφύλακες ἀριστο-
 κρατικόν, ὀλιγαρχικόν δ' οἱ πρόβουλοι, βουλὴ δὲ δημοτικόν.
 Περὶ μὲν οὖν τῶν ἀρχῶν, ὡς ἐν τύπῳ, σχεδὸν εἴρηται περὶ
 πασῶν.

Η.

^α Περὶ πολιτείας ἀρίστης τὸν μέλλοντα ποιήσασθαι τὴν
 προσήκουσαν ζήτησιν ἀνάγκη διορίσασθαι πρῶτον τίς αἵρε-
 τώτατος βίος. Ἀδήλου γὰρ ὄντος τούτου καὶ τὴν ἀρίστην
 ἀναγκαῖον ἄδηλον εἶναι πολιτείαν· ἄριστα γὰρ πράττειν
 προσήκει τοὺς ἄριστα πολιτευομένους ἐκ τῶν ὑπαρχόντων
 2 αὐτοῖς, ἐὰν μὴ τι γίγνηται παράλογον. Διὸ δεῖ πρῶτον
 ὁμολογεῖσθαι τίς ὁ πᾶσιν ὡς εἰπεῖν αἰρετώτατος βίος, μετὰ
 δὲ τοῦτο πότερον κοινῇ καὶ χωρὶς ὁ αὐτὸς ἢ ἕτερος. Νομί-
 σαντας οὖν ἱκανῶς πολλὰ λέγεσθαι καὶ τῶν ἐν τοῖς ἐξωτε-
 ρικοῖς λόγοις περὶ τῆς ἀρίστης ζωῆς, καὶ τῶν χρηστέων αὐ-
 3 τοῖς. Ὡς ἀληθῶς γὰρ πρὸς γε μίαν διαίρεσιν οὐδεὶς ἀμ-
 φισβητήσκειν ἂν ὡς οὐ τριῶν οὐσῶν μερίδων, τῶν τε ἐκτὸς
 καὶ τῶν ἐν ^τ τῷ σώματι καὶ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ, πάντα ταῦτα

^η συναλλάγματα R^b.Ib. ^ο βουλευόμενόν Ib. ^ρ τὰς σχολαστικωτέρας
 καὶ μᾶλλον εὐημερούσας R^b. ^α γενέσθαι R^b.W^b. ^ρ κυρίας R^b. ^α περὶ]
 περὶ δὲ Ib. ^τ τῷ om. S^b.V^b.

ὑπάρχειν τοῖς μακαρίοις ^νδεῖ. Οὐδεὶς γὰρ ἂν φαίη μακάριον ⁴
τὸν μηθὲν μόριον ἔχοντα ἀνδρίας μηδὲ σωφροσύνης μηδὲ δι-
καιοσύνης μηδὲ φρονήσεως, ἀλλὰ δεδιότα μὲν τὰς παραπετο-
μένας μύϊας, ἀπεχόμενον δὲ μηθενός, ἂν ἐπιθυμήσῃ τοῦ φα-
γεῖν ἢ πιεῖν, τῶν ἐσχάτων, ἔνεκα ^ωδὲ τεταρτημορίου διαφθεί-
ροντα τοὺς φιλτάτους φίλους, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν
διάνοιαν οὕτως ἄφρονα καὶ διεψευσμένον ὥσπερ τι παιδίον
ἢ μαινόμενον. Ἄλλὰ ταῦτα μὲν λεγόμενα ὥσπερ πάντες ⁵
ἂν συγχωρήσειαν, διαφέρονται ^δ ἐν τῷ ποσῷ καὶ ταῖς ὑπερο-
χαῖς. Τῆς μὲν γὰρ ἀρετῆς ἔχειν ἱκανὸν ^ξεἶναι νομίζουσιν
ὅποσονοῦν, πλούτου δὲ καὶ χρημάτων καὶ δυνάμεως καὶ δόξης
καὶ πάντων τῶν τοιούτων εἰς ἄπειρον ζητοῦσι τὴν ὑπερβολήν.
Ἡμεῖς δὲ αὐτοῖς ἐροῦμεν ὅτι ῥάδιον μὲν περὶ τούτων καὶ διὰ ⁶
τῶν ἔργων διαλαμβάνειν τὴν πίστιν, ὁρῶντας ὅτι κτῶνται
καὶ φυλάττουσιν οὐ τὰς ἀρετὰς τοῖς ἐκτὸς ἀλλ' ἐκεῖνα ταύ-
ταις, καὶ τὸ ζῆν εὐδαιμόνως, εἴτ' ἐν τῷ χαίρειν ἐστὶν εἴτ' ἐν
ἀρετῇ τοῖς ἀνθρώποις εἴτ' ἐν ἀμφοῖν, ὅτι μᾶλλον ὑπάρχει
^ιτοῖς τὸ ἦθος μὲν καὶ τὴν διάνοιαν κεκοσμημένοις εἰς ὑπερ-
βολήν, περὶ δὲ τὴν ἔξω κτῆσιν τῶν ἀγαθῶν μετριάζουσιν, ἢ
τοῖς ἐκεῖνα μὲν κεκτημένοις πλείω τῶν χρησίμων, ἐν δὲ τού-
τοις ἐλλείπουσιν· οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λόγον σκοπου-
μένοις εὐσύνοπτόν ἐστιν. Τὰ μὲν γὰρ ἐκτὸς ἔχει πέρας, ⁷
ὥσπερ ὄργανόν τι· πᾶν δὲ τὸ χρήσιμόν ἐστιν, ὧν τὴν ὑπερ-
βολὴν ἢ βλάβειν ἀναγκαῖον ἢ μηθὲν ὄφελος εἶναι αὐτῶν
τοῖς ἔχουσιν. Τῶν δὲ περὶ ψυχὴν ἕκαστον ἀγαθῶν, ὅσφ
περ ἂν ὑπερβάλλῃ, τοσούτῳ ^κμᾶλλον χρήσιμον εἶναι, εἰ δεῖ
καὶ τούτοις ἐπιλέγειν μὴ μόνον τὸ καλὸν ἀλλὰ καὶ τὸ χρή-
σιμον. Ὅλως ^λτε δηλὸν ὥς ἀκολουθεῖν φήσομεν τὴν διὰ-⁸
θεσιν τὴν ἀρίστην ἐκάστου πράγματος πρὸς ἄλληλα κατὰ
τὴν ὑπεροχὴν, ἣν περ εἴληφε διάστασιν ὧν φαμέν αὐτὰς εἶναι
διαθέσεις ταύτας. Ὡστ' εἴπερ ἐστὶν ἡ ψυχὴ καὶ τῆς κτή-
σεως καὶ τοῦ σώματος τιμιώτερον καὶ ἀπλῶς καὶ ἡμῖν, ἀνάγκη

^ν δεῖ om. Eb.Vb. ^ω δὲ om. Ib. ^ξ εἶναι om. Sb.Vb. ^ι τοῖς ante
τὸ om. Sb. ^κ χρήσιμον μᾶλλον Sb. ^λ τε] δὲ Sb.

- καὶ τὴν διάθεσιν τὴν ἀρίστην ἐκάστου ἀνάλογον τούτων ἔχειν.
 9^α Ἐτι δὲ τῆς ψυχῆς ἔνεκεν ταῦτα πέφυκεν αἰρετὰ καὶ δεῖ πάν-
 τας αἰρεῖσθαι τοὺς εἰς φρονούντας, ἀλλ' οὐκ ἐκείνων ἔνεκεν τὴν
 10 ψυχὴν. Ὅτι μὲν οὖν ἐκάστῃ τῆς εὐδαιμονίας ἐπιβάλλει τοσ-
 οῦτον ὅσον περ ἀρετῆς καὶ φρονήσεως καὶ τοῦ πράττειν κατὰ
 ταύτας, ἔστω συνωμολογημένον ἡμῖν, μάρτυρι τῷ θεῷ χρω-
 μένοισι, ὃς εὐδαίμων μὲν ἐστὶ καὶ μακάριος, δι' οὐθέν δὲ τῶν
 ἑξωτερικῶν ἀγαθῶν ἀλλὰ δι' αὐτὸν αὐτὸς καὶ τῷ ποιός τις
 εἶναι τὴν φύσιν, ἐπεὶ καὶ τὴν εὐτυχίαν τῆς εὐδαιμονίας διὰ
 ταῦτ' ἀναγκαῖον ἐτέραν εἶναι· τῶν μὲν γὰρ ἐκτὸς ἀγαθῶν
 τῆς ψυχῆς αἴτιον ταυτόματον καὶ ἡ τύχη, δίκαιος δ' οὐδεὶς
 11 οὐδὲ σῶφρων ἀπὸ τύχης οὐδὲ διὰ τὴν τύχην ἐστίν. Ἐχό-
 μενον δ' ἐστὶ καὶ τῶν αὐτῶν λόγων δεόμενον καὶ πόλιν εὐδαί-
 μονα τὴν ἀρίστην εἶναι καὶ πράττουσαν καλῶς. Ἀδύνατον
 δὲ καλῶς πράττειν τοῖς μὴ τὰ καλὰ πράττουσιν· οὐθέν δὲ
 καλὸν ἔργον οὔτ' ἀνδρὸς οὔτε πόλεως χωρὶς ἀρετῆς καὶ φρο-
 12 νήσεως. Ἀνδρία δὲ πόλεως καὶ δικαιοσύνη καὶ φρόνησις τὴν
 αὐτὴν ἔχει δύναμιν καὶ μορφήν, ὣν μετασχὼν ἕκαστος τῶν
 13 ἀνθρώπων λέγεται δίκαιος καὶ φρόνιμος καὶ σῶφρων. Ἀλλὰ
 γὰρ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον ἔστω πεφρομισσμένα τῷ λόγῳ
 (οὔτε γὰρ μὴ θιγγάνειν αὐτῶν δυνατόν, οὔτε πάντας τοὺς οἰ-
 κείους ἐπεξελεθεῖν ἐνδέχεται λόγους· ἐτέρας γὰρ ἐστὶν ἔργον
 σχολῆς ταῦτα)· νῦν δ' ὑποκείμεθω τοσοῦτον, ὅτι βίος μὲν ἄρι-
 στος, ^b καὶ χωρὶς ^c ἐκάστῃ καὶ κοινῇ ταῖς πόλεσιν, ὃ μετὰ
 ἀρετῆς κεχορηγημένης ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε μετέχειν τῶν κατ'
 14 ἀρετὴν πράξεων. Πρὸς δὲ τοὺς ἀμφισβητοῦντας, ἑάσαντας
 ἐπὶ τῆς νῦν μεθόδου, διασκεπτέον ὕστερον, εἴ τις τοῖς εἰρη-
 μένοισι τυγχάνει μὴ πειθόμενος.
- 2 Πότερον δὲ τὴν εὐδαιμονίαν τὴν αὐτὴν εἶναι φατέον ἐνός
^d τε ἐκάστου τῶν ἀνθρώπων καὶ πόλεως ἢ μὴ τὴν αὐτήν, λοι-
 πόν ἐστιν εἰπεῖν. Φανερόν δὲ καὶ τοῦτο· πάντες γὰρ ἀν
 2^e ὁμολογήσειαν εἶναι τὴν αὐτήν. Ὅσοι γὰρ ἐν πλούτῳ τὸ

^b καὶ χωρὶς ἐκάστῃ om. V^b. ^c ἐκάστου S^b. ^d τε om. I^b. ^e ὁμο-
 λογήσειεν S^b.

ζῆν εὖ τίθενται ἐφ' ἐνός, οὗτοι καὶ τὴν πόλιν ὅλην, ἐὰν ἡ πλουσία, μακαρίζουσιν· ὅσοι τε τὸν τυραννικὸν βίον μάλιστα τιμῶσιν, οὗτοι καὶ πόλιν τὴν πλείστων ἄρχουσιν εὐδαιμονεστάτην ἂν εἶναι φαίεν· εἴ τέ τις τὸν ἕνα δι' ἀρετὴν ἀποδέχεται, καὶ πόλιν εὐδαιμονεστέραν φήσει τὴν ἱσπουδαιοτέραν. Ἀλλὰ ταῦτ' ἤδη δύο ἐστὶν ἃ δεῖται σκέψεως, ἐν μὲν ἑκ-³τος αἰρετώτερος βίος, ὁ διὰ τοῦ συμπολιτεύεσθαι καὶ κοινωνεῖν πόλεως ἢ μᾶλλον ὁ ξενικὸς καὶ τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ἀπολελυμένος, ἔτι δὲ τίνα πολιτείαν θετέον καὶ ποίαν διάθεσιν πόλεως ἀρίστην, εἴτε πᾶσιν ὄντος αἰρετοῦ κοινωνεῖν πόλεως εἴτε καὶ τισὶ μὲν μὴ τοῖς δὲ πλείστοις. Ἐπεὶ δὲ⁴ τῆς πολιτικῆς διανοίας καὶ θεωρίας τοῦτ' ἐστὶν ἔργον, ἀλλ' οὐ τὸ περὶ ἕκαστον αἰρετόν, ἡμεῖς δὲ ταύτην προηγήμεθα νῦν τὴν σκέψιν, ἐκεῖνο ἡ μὲν πάρεργον ἂν εἴη τοῦτο δ' ἔργον τῆς μεθόδου ταύτης. Ὅτι μὲν οὖν ἀναγκαῖον εἶναι πολιτείαν⁵ ἀρίστην ταύτην καθ' ἣν τάξιν κἂν ὅστισούν ἄριστα πράττοι καὶ ζῆν μακαρίως, φανερόν ἐστιν· ἀμφισβητεῖται δὲ παρ' αὐτῶν τῶν ὁμολογούντων τὸν μετ' ἀρετῆς εἶναι βίον αἰρετώτατον, πότερον ὁ πολιτικὸς¹ καὶ πρακτικὸς βίος αἰρετός ἢ μᾶλλον ὁ πάντων τῶν ἐκτὸς ἀπολελυμένος, οἷον θεωρητικὸς τις, ὃν μόνον τινὲς φασιν εἶναι φιλόσοφον. Σχεδὸν γὰρ⁶ τούτους τοὺς δύο βίους τῶν ἀνθρώπων οἱ φιλοτιμώτατοι πρὸς ἀρετὴν φαίνονται προαιρούμενοι, καὶ τῶν προτέρων καὶ τῶν νῦν λέγω δὲ δύο τὸν τε πολιτικὸν καὶ τὸν φιλόσοφον. Διαφέρει δὲ οὐ μικρὸν ποτέρως ἔχει τὸ ἀληθές· ἀνάγκη γὰρ τὸν τε εὖ φρονούντα πρὸς τὸν βελτίω σκοπὸν συντάττεσθαι καὶ τῶν ἀνθρώπων ἕκαστον καὶ κοινῇ τὴν πολιτείαν. Νομίζουσι⁷ δ' οἱ μὲν τὸ τῶν πέλας ἄρχειν δεσποτικῶς μὲν γιγνόμενον μετ' ἀδικίας τινὸς εἶναι τῆς μεγίστης, πολιτικῶς δὲ τὸ μὲν ἄδικον οὐκ ἔχειν, ἐμπόδιον δὲ ἔχειν τῇ περὶ αὐτὸν εὐημερίᾳ. Τούτων δ' ὥσπερ ἐξ ἐναντίας ἕτεροι τυγχάνουσι δοξάζοντες· μόνον γὰρ ἀνδρὸς τὸν πρακτικὸν εἶναι βίον καὶ πολιτικόν

¹ σπουδαίαν Sb. ² πότερον Sb. ³ μὲν] μὲν γὰρ Ib.Sb.Vb. ⁴ καὶ] βίος καὶ Sb.

ἐφ' ἐκάστης γὰρ ἀρετῆς οὐκ εἶναι πράξεις μᾶλλον τοῖς ἰδιώ-
 8 ταις ἢ τοῖς τὰ κοινὰ πράττουσι καὶ πολιτευομένοις. Οἱ μὲν
 οὖν οὕτως ὑπολαμβάνουσιν, οἱ δὲ τὸν δεσποτικὸν καὶ τυραν-
 νικὸν τρόπον τῆς πολιτείας εἶναι μόνον εὐδαίμονά φασιν.
 Παρ' ἐνίοις δὲ καὶ τῆς πολιτείας οὗτος ὅρος τῶν νόμων, ὅπως
 9 δεσπόζωσι τῶν πέλας. Διὸ καὶ τῶν πλείστων νομίμων χύδην
 ὡς εἰπεῖν κειμένων παρὰ τοῖς πλείστοις, ὅμως εἴ πού τι πρὸς
 ἐν οἱ νόμοι βλέπουσι, τοῦ κρατεῖν στοχαζόνται πάντες, ὥς-
 περ ἐν Λακεδαιμόνι καὶ Κρήτῃ πρὸς τοὺς πολέμους συντέ-
 10 ταιται σχεδὸν ἢ τε παιδεῖα καὶ τὸ τῶν νόμων πλήθος. Ἐτι
 δ' ἐν τοῖς ἔθνεσι πᾶσι τοῖς δυναμένοις πλεονεκτεῖν ἢ τοιαύτη
 τετίμηται δύναμις, οἷον ἐν Σκύθαις καὶ Πέρσαις καὶ Θραξί
 καὶ Κελτοῖς. Ἐν ἐνίοις γὰρ καὶ νόμοι τινὲς εἰσι παροξύ-
 νοντες πρὸς τὴν ἀρετὴν ταύτην, καθάπερ ἐν Καρχηδόνι φασὶ
 τὸν ἐκ τῶν κρίκων κόσμον λαμβάνειν ὅσας ἂν στρατεύσωνται
 11 στρατείας. Ἦν δὲ ποτε καὶ περὶ Μακεδονίαν νόμος τὸν
 μηθένα ἀπεκταγκότα πολέμιον ἄνδρα περιεζῶσθαι τὴν φορ-
 βειάν· ἐν δὲ Σκύθαις ^κ οὐκ ἐξὴν πίνειν ἐν ἑορτῇ τινὶ σκύφον
 περιφερόμενον τῷ μηθένα ἀπεκταγκότῃ πολέμιον. Ἐν δὲ
 τοῖς Ἰβηρσιν, ἔθνει πολεμικῶ, τοσοῦτους τὸν ἀριθμὸν ὀβε-
 λίσκους καταπηγύνουσι περὶ τὸν τάφον ὅσους ἂν διαφθείρῃ
 12 τῶν πολεμίων. Καὶ ἕτερα δὴ παρ' ἐτέροις ἐστὶ τοιαῦτα
 πολλά, τὰ μὲν νόμοις κατελιγμένα τὰ δὲ ἔθεσιν. Καίτοι
 δόξειεν ἂν ἄγαν ἄτοπον ἴσως εἶναι τοῖς βουλομένοις ἐπισκο-
 πεῖν, εἰ τοῦτ' ἐστὶν ἔργον τοῦ πολιτικοῦ, τὸ δύνασθαι θεω-
 ρεῖν ὅπως ἄρχῃ καὶ δεσπόζῃ τῶν ¹ πλησίων καὶ βουλομένων
 13 καὶ μὴ βουλομένων. Πῶς γὰρ ἂν εἴῃ τοῦτο πολιτικὸν ἢ
 νομοθετικόν, ὃ γε μηδὲ νόμιμόν ἐστιν; Οὐ νόμιμον δὲ τὸ
 μὴ μόνον δικαίως ^μ ἀλλὰ καὶ ἀδίκως ἄρχειν, κρατεῖν δ' ἔστι
 καὶ μὴ δικαίως. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις
 τοῦτο ὀρώμεν· οὔτε γὰρ τοῦ ἱατροῦ οὔτε τοῦ κυβερνήτου
 ἔργον ἐστὶ τὸ ἢ ^ν πείσαι ἢ βιάσασθαι τοῦ μὲν τοὺς θερα-

^κ οὐκ] μὴ S^b, om. V^b. ¹ πλησίων S^b. ^μ ἀλλὰ—ἀδίκως om. S^b. V^b.
^ν ποιῆσαι S^b.

πευομένους τοῦ δὲ ὁ τοὺς πλωτῆρας. Ἀλλ' εἰκόασιν οἱ πολ-¹⁴
 λοὶ τὴν δεσποτικὴν πολιτικὴν οἶεσθαι εἶναι, καὶ ὅπερ αὐτοῖς
 ἕκαστοι οὐ φασιν εἶναι δίκαιον οὐδὲ συμφέρον, τοῦτ' οὐκ αἰ-
 σχύνονται πρὸς τοὺς ἄλλους ἀσκούντες· αὐτοὶ μὲν γὰρ παρ'
 αὐτοῖς τὸ δικάως ἄρχειν ζητοῦσι, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους οὐδὲν
 μέλει τῶν δικαίων. Ἀποπον δὲ εἰ μὴ φύσει τὸ μὲν δεσπόζον¹⁵
 ἐστὶ τὸ δὲ οὐ δεσπόζον, ὥστε εἴπερ ἔχει τὸν τρόπον τοῦτον,
 οὐ δεῖ πάντων πειράσθαι δεσπόζειν, ἀλλὰ τῶν ῥ δεσποστῶν,
 ὥσπερ οὐδὲ θηρεῖν ἐπὶ θοίνῃ ἢ θυσίαν ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὸ
 πρὸς τοῦτο θηρευτόν· ἧ ἐστὶ δὲ θηρευτὸν ὃ ἂν ἄγριον ἢ ἐδε-
 στὸν ζῶον. Ἀλλὰ μὴν εἴη γ' ἂν καὶ καθ' ἑαυτὴν μία πόλις¹⁶
 εὐδαιμων, ἧ ἢ πολιτεύεται δηλονότι καλῶς, εἴπερ ἐνδέχεται
 πόλιν οἰκείσθαι πον καθ' ἑαυτὴν νόμοις χρωμένην σπουδαίῳ,
 ἧς τῆς πολιτείας ἡ σύνταξις οὐ πρὸς πόλεμον οὐδὲ πρὸς τὸ
 κρατεῖν ἐστὶ τῶν πολεμίων· μηθὲν γὰρ ὑπαρχέτω τοιοῦ-
 τον. Δῆλον ἄρα ὅτι πάσας τὰς πρὸς τὸν πόλεμον ἐπί-¹⁷
 μελείας καλὰς μὲν θετέον, οὐχ ὡς τέλος δὲ πάντων ἀκρό-
 τατον, ἀλλ' ἐκείνου χάριν ταύτας. Τοῦ δὲ νομοθέτου τοῦ
 σπουδαίου ἐστὶ τὸ θεάσασθαι πόλιν καὶ γένος ἀνθρώπων καὶ
 πᾶσαν ἄλλην κοινωνίαν, ζωῆς ἀγαθῆς πῶς μεθέξουσιν καὶ τῆς
 ἐνδεχομένης αὐτοῖς εὐδαιμονίας. Διοίσει μέντοι τῶν τατ-¹⁸
 τομένων ἕνια νομίμων· καὶ τοῦτο τῆς νομοθετικῆς ἐστὶν ἰδεῖν,
 εἰάν τινες ὑπάρχωσι γειτνιώντες, ποῖα πρὸς ποίους ἀσκητέον
 ἢ πῶς τοῖς καθήκονσι πρὸς ἐκάστους χρηστέον. Ἀλλὰ τοῦτο
 μὲν καὶ ὕστερον τύχοι τῆς προσηκούσης σκέψεως, πρὸς τί
 τέλος δεῖ τὴν ἀρίστην πολιτείαν συντάττειν· πρὸς δὲ τοὺς³
 ὁμολογοῦντας μὲν τὸν μετ' ἀρετῆς εἶναι βίον αἰρετώτατον,
 διαφερομένους δὲ περὶ τῆς χρήσεως αὐτοῦ, λακτέον ἡμῖν πρὸς
 ἀμφοτέρους αὐτοὺς (οἱ μὲν γὰρ ἀποδοκιμάζουσι τὰς πο-
 λιτικὰς ἀρχάς, νομίζοντες τὸν τε τοῦ ἐλευθέρου ἢ βίον ἑτερόν
 τινα εἶναι τοῦ πολιτικοῦ καὶ πάντων αἰρετώτατον, οἱ δὲ τοῦ-

ὁ τοὺς post δὲ om. Sb.

τὸν om. Sb. ἧ ἢ Sb.

ν βίον Ib.

ῥ δεσποστῶν codices.

ἢ ὅτι ἀρα Ib. Sb. Vb.

ἧ ἐστὶ δὲ θηρευ-

τῆς Sb.

τον ἄριστον· ἀδύνατον γὰρ τὸν μηθὲν πράττοντα πράττειν
 εἶ, τὴν δ' εὐπραγίαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι ταυτὸν) ὅτι
 τὰ μὲν ἀμφοτέρωτεροι λέγουσιν ὁρθῶς τὰ δ' οὐκ ὁρθῶς, οἱ μὲν
 2 ὅτι ὁ τοῦ ἐλευθέρου βίος τοῦ δεσποτικοῦ ἀμείνων. Τοῦτο
 γὰρ ἀληθές· οὐθὲν γὰρ ^ω τό γε δούλῳ, ἢ δούλῳ, χρῆσθαι
 σεμνόν· ἢ γὰρ ἐπίταξις ἢ περὶ ^x τῶν ἀναγκαίων οὐδενὸς με-
 τέχει τῶν καλῶν. Τὸ μέντοι νομίζειν πᾶσαν ἀρχὴν εἶναι
 δεσποτείαν οὐκ ὁρθόν· οὐ γὰρ ἔλαττον διέστηκεν ἢ τῶν ἐλευ-
 θέρων ἀρχὴ τῆς τῶν δούλων ἢ ^y αὐτὸ τὸ φύσει ἐλεύθερον τοῦ
 φύσει δούλου. Διόρισται δὲ περὶ αὐτῶν ἰκανῶς ἐν τοῖς πρώ-
 3 τοις λόγοις. Τὸ δὲ μᾶλλον ἐπαινεῖν τὸ ἀπρακτεῖν τοῦ πρᾶτ-
 τειν οὐκ ἀληθές· ἢ γὰρ εὐδαιμονία πρᾶξις ἐστίν. Ἔτι δὲ
 πολλῶν καὶ καλῶν τέλος ἔχουσιν αἱ τῶν δικαίων καὶ σωφρό-
 νων πράξεις. Καίτοι τάχ' ἂν ὑπολάβοι τις τούτων οὕτω
 διωρισμένων ὅτι τὸ κύριον εἶναι πάντων ἄριστον· οὕτω γὰρ
 4 ἂν πλείστων καὶ καλλίστων κύριος εἴη πράξεων. Ὡστε οὐ
 δεῖ τὸν δυνάμενον ἄρχειν ^z παρίεναι τῇ πλησίον, ἀλλὰ μᾶλ-
 λον ἀφαιρεῖσθαι, καὶ μήτε πατέρα παίδων μήτε παῖδας πα-
 τρὸς μήθ' ὅλως φίλον φίλου μηθένα ^a ὑπολογεῖν μηδὲ πρὸς
 τοῦτο φροντίζειν· τὸ γὰρ ἄριστον αἰρετώτατον, ^b τὸ δ' εἰ
 πράττειν ἄριστον. Τοῦτο μὲν οὖν ἀληθῶς ἴσως λέγουσιν,
 εἴπερ ὑπάρξει τοῖς ἀποστεροῦσι καὶ βιαζομένοις τὸ τῶν
 5 ὄντων αἰρετώτατον. Ἄλλ' ἴσως οὐχ οἷόν τε ὑπάρχειν, ἀλλ'
 ὑποτίθενται τοῦτο ψεύδος· οὐ γὰρ ἔτι καλὰς τὰς πράξεις
 ἐνδέχεται εἶναι τῇ μὴ διαφέροντι τοσαῦτον ὅσον ἀνὴρ γυναι-
 κὸς ἢ πατὴρ τέκνων ἢ δεσπότης δούλων. Ὡστε ὁ παρα-
 βαίνων οὐθὲν ἂν τηλικαῦτον κατορθώσειεν ὕστερον ὅσον ἥδη
 παρεκβέβηκε τῆς ἀρετῆς. Τοῖς γὰρ ὁμοίοις τὸ καλὸν καὶ
 6 τὸ δίκαιον ἐν τῇ μέρει· τοῦτο γὰρ ἴσον καὶ ὅμοιον. Τὸ δὲ
 μὴ ἴσον τοῖς ἴσοις καὶ τὸ μὴ ὅμοιον τοῖς ὁμοίοις παρὰ
 φύσιν· οὐδὲν δὲ τῶν παρὰ φύσιν καλόν. Διὸ καὶ ἄλλος τις

^ω τό] τῷ Ib. ^x τῶν om. Vb. ^y αὐτὸ τὸ corr. Ib, αὐτῷ Sb.Vb
 et pr. Ib. ^z περιέναι Sb. ^a ὑπολογεῖν Ib.Vb. ^b τὸ δ'] τοῦ δ'
 Sb.Vb.

ἢ κρείττων κατ' ἀρετὴν καὶ κατὰ δύναμιν τὴν πρακτικὴν τῶν ἀρίστων, τούτῳ καλὸν ἀκολουθεῖν καὶ τούτῳ πείθεσθαι δίκαιον. Δεῖ δ' οὐ μόνον ἀρετὴν ἀλλὰ καὶ δύναμιν ὑπάρχειν, 7 καθ' ἣν ἔσται πρακτικός. 'Αλλ' εἰ ταῦτα λέγεται καλῶς καὶ τὴν εὐδαιμονίαν εὐπραγίαν θετέον, καὶ κοινῇ πάσης πόλεως ἂν εἴη καὶ καθ' ἕκαστον ἄριστος βίος ὁ πρακτικός. 'Αλλὰ 8 τὸν πρακτικὸν οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς ἐτέρους, καθάπερ οἴονται τινες, οὐδὲ τὰς διανοίας εἶναι μόνας ταύτας πρακτικὰς τὰς τῶν ἀποβαινόντων χάριν γιγνομένης ἐκ τοῦ πράττειν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τὰς αὐτοτελεῖς καὶ τὰς αὐτῶν ἕνεκεν θεωρίας καὶ διανοήσεις· ἡ γὰρ εὐπραξία τέλος, ὥστε καὶ πρᾶξις τις· μάλιστα δὲ καὶ πράττειν λέγομεν κυρίως καὶ τῶν ἐξωτερικῶν πράξεων τοὺς ταῖς διανοαῖς ἀρχιτέκτονas. 'Αλλὰ μὴν οὐδ' ἀπρακτεῖν ἀναγκαῖον τὰς καθ' αὐτὰς πόλεις 9 ἰδρυμένας καὶ ζῆν οὕτω προηρημένας· ἐνδέχεται γὰρ κατὰ μέρη καὶ τοῦτο συμβαίνειν· πολλὰ γὰρ κοινωναὶ πρὸς ἀλλήλα τοῖς μέρεσι τῆς πόλεως εἰσιν. 'Ομοίως δὲ τοῦτο ὑπάρ- 10 χει καὶ καθ' ἑνὸς ὅπου οὖν τῶν ἀνθρώπων· σχολῇ γὰρ ἂν ὁ θεὸς ἔχοι καλῶς καὶ πᾶς ὁ κόσμος, οἷς οὐκ εἰσὶν ἐξωτερικαὶ πράξεις παρὰ τὰς οἰκείας τὰς αὐτῶν. 'Οτι μὲν οὖν τὸν αὐτὸν βίον ἀναγκαῖον εἶναι τὸν ἄριστον ἐκάστῳ τε τῶν ἀνθρώπων καὶ κοινῇ ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς ἀνθρώποις, φανερόν ἐστιν.

'Ἐπεὶ δὲ πεφροιμιάσται τὰ νῦν εἰρημένα περὶ αὐτῶν, καὶ 4 περὶ τὰς ἄλλας πολιτείας ἡμῖν τεθεώρηται πρότερον, ἀρχὴ τῶν λοιπῶν εἰπεῖν πρῶτον ποίας τινὰς δεῖ τὰς ὑποθέσεις εἶναι περὶ τῆς μελλούσης κατ' εὐχὴν συνεστάναι πόλεως. Οὐ 2 γὰρ οἷόν τε πολιτείαν γενέσθαι τὴν ἀρίστην ἄνευ συμμέτρου χορηγίας. Διὸ δεῖ πολλὰ προϋποτεθεῖσθαι καθάπερ εἰρημένους, εἶναι μέντοι μὴθὲν 3 τούτων ἀδύνατον. Λέγω δὲ οἷον περὶ τε πλήθους πολιτῶν καὶ χώρας. 'Ωσπερ 4 γὰρ καὶ 3 τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς, οἷον ὑφάντῃ καὶ ναυπηγῇ, δεῖ τὴν

^c τούτων ἀδύνατον] τὰ τῶν ἀδυνάτων Sb.

^d γὰρ om. Vb.

ὕλην ὑπάρχειν ἐπιτηδεΐαν οὖσαν πρὸς τὴν ἐργασίαν (ὅσῳ
 γὰρ ἂν αὐτὴ τυγχάνῃ παρεσκευασμένη βέλτιον, ἀνάγκη καὶ
 τὸ γιγνόμενον ὑπὸ τῆς τέχνης εἶναι κάλλιον), οὕτω καὶ τῷ
 πολιτικῷ καὶ τῷ νομοθέτῃ δεῖ τὴν οἰκίαν ὕλην ὑπάρχειν
 4 ἐπιτηδεΐως ἔχουσιν. "Ἔστι δὲ πολιτικῆς χορηγίας πρῶτον
 τό τε πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, πόσους τε καὶ ποίους τινὰς
 ὑπάρχειν δεῖ φύσει, καὶ κατὰ τὴν χώραν ὡσαύτως, ὅσην τε
 εἶναι καὶ ποίαν τινὰ ταύτην. Οἴονται μὲν οὖν οἱ πλείστοι
 προσήκειν μεγάλην εἶναι τὴν εὐδαίμονα πόλιν· εἰ δὲ τοῦτ'
 5 ἀληθές, ἀγνοοῦσι ποία μεγάλη καὶ ὅποια μικρὰ πόλεις. Κατ'
 ἀριθμοῦ γὰρ πλῆθος τῶν ἐνοικούντων κρίνουσι τὴν μεγάλην,
 δεῖ δὲ μᾶλλον μὴ εἰς τὸ πλῆθος εἰς δὲ δύναμιν ἀποβλέ-
 πειν. "Ἔστι γάρ τι καὶ πόλεως ἔργον, ὥστε τὴν δυναμένην
 τοῦτο μάλιστ' ἀποτελεῖν, ταύτην οἰητέον εἶναι μεγίστην,
 οἷον Ἰπποκράτην οὐκ ἄνθρωπον ἀλλ' ἰατρὸν εἶναι μείζω φή-
 σειν ἢν τις τοῦ διαφέροντος κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος.
 6 Οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ εἰ δεῖ κρίνειν πρὸς τὸ πλῆθος ἀποβλέπον-
 τας, οὐ κατὰ τὸ τυχόν πλῆθος τοῦτο οἰητέον (ἀναγκαῖον
 γὰρ ἐν ταῖς πόλεσιν ἴσως ὑπάρχειν καὶ δούλων ἱερὸν
 πολλῶν καὶ μετοίκων καὶ ξένων,) ἀλλ' ὅσοι πόλεως εἰσι
 μέρος καὶ ἐξ ὧν συνίσταται πόλεις οἰκεῖν μορίων· ἡ γὰρ
 τούτων ὑπεροχὴ τοῦ πλῆθους μεγάλης πόλεως σημεῖον, ἐξ ἧς
 δὲ βάνανσοι μὲν ἐξέρχονται πολλοὶ τὸν ἀριθμὸν ὀπλῖται δὲ
 ὀλίγοι, ταύτην ἀδύνατον εἶναι μεγάλην· οὐ γὰρ ταῦτόν με-
 7 γάλῃ τε πόλιν καὶ πολυάνθρωπον. Ἄλλὰ μὲν καὶ τοῦτό
 γε ἐκ τῶν ἔργων φανερόν ἐστι χαλεπόν, ἴσως δ' ἀδύνατον,
 εὐνομεῖσθαι τὴν λίαν πολυάνθρωπον. Τῶν γοῦν δοκουσῶν
 πολιτεύεσθαι καλῶς οὐδεμίαν ὁρῶμεν οὖσαν ἀνειμένην πρὸς
 τὸ πλῆθος. Τοῦτο δὲ δῆλον καὶ διὰ τῆς τῶν λόγων πίστεως.
 8 Ὁ τε γὰρ νόμος τάξις τίς ἐστὶ, καὶ τὴν εὐνομίαν ἀναγκαῖον
 εὐταξίαν εἶναι, ὃ δὲ λίαν ὑπερβάλλον ἀριθμὸς οὐ δύναται
 μετέχειν τάξεως· θείας γὰρ δὴ τοῦτο δυνάμειος ἔργον, ἥτις

^e ποία post καὶ om. Sb.Vb.

^f ἀριθμῶν Sb.Vb.

καὶ τότε συνέχει τὸ πᾶν, ἐπεὶ τό γε καλὸν ἐν πλήθει καὶ
 μεγέθει εἶωθε γίνεσθαι. Διὸ ^ε καὶ ^η πόλιν ἥς μετὰ μεγέθους ⁹
 ὁ λεχθεὶς ὅρος ὑπάρχει, ταύτην εἶναι καλλίστην ἀναγκαῖον.
 Ἄλλ' ἔστι τι καὶ πόλεσι μεγέθους μέτρον, ὥσπερ καὶ τῶν
 ἄλλων πάντων, ζώων φυτῶν ὀργάνων. Καὶ γὰρ τούτων ¹⁰
 ἕκαστον οὔτε λίαν μικρὸν οὔτε κατὰ μέγεθος ὑπερβάλλον
 ἔξει τὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἀλλ' ὅτε μὲν ὅλως ἐστερημένον ἔσται
 τῆς φύσεως, ὅτε δὲ φαύλως ἔχον, οἷον πλοῖον σπιθαμιαῖον
 μὲν οὐκ ἔσται πλοῖον ὅλως, οὐδὲ δυοῖν σταδίον, εἰς δέ τι
 μέγεθος ἐλθὼν ὅτε μὲν διὰ σμικρότητα φαύλην ποιήσῃ τὴν
 ναυτιλίαν, ὅτε δὲ διὰ τὴν ὑπερβολὴν. Ὅμοιως δὲ καὶ πόλεις ¹¹
 ἡ μὲν ἐξ ὀλίγων λίαν οὐκ αὐτάρκης (¹ ἡ δὲ πόλις αὐτάρκης), ἡ
 δὲ ἐκ πολλῶν ἄγαν ἐν τοῖς μὲν ἀναγκαίοις αὐτάρκης, ὥσπερ
 ἔθνος, ἀλλ' οὐ πόλις· ^κ πολιτείαν γὰρ οὐ ῥάδιον ὑπάρχειν·
 τίς γὰρ στρατηγὸς ἔσται τοῦ λίαν ὑπερβάλλοντος πλήθους,
 ἢ τίς κῆρυξ μὴ Στεντόρειος; Διὸ πρῶτην μὲν εἶναι πόλιν
 ἀναγκαῖον τὴν ἐκ τοσούτου πλήθους ὃ πρῶτον πλήθος αὐτ-
 ἀρκες πρὸς τὸ εὖ ζῆν ἐστὶ κατὰ τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν.
 Ἐνδέχεται δὲ καὶ τὴν ταύτης ὑπερβάλλουσαν κατὰ πλῆθος ¹²
 εἶναι μείζω πόλιν· ἀλλὰ τοῦτ' οὐκ ἔστιν, ὥσπερ εἵπομεν,
 ἀόριστον. Τίς δ' ἐστὶν ὁ τῆς ὑπερβολῆς ὅρος, ἐκ τῶν ἔργων
 ἰδεῖν ῥάδιον. Εἰσὶ γὰρ αἱ πράξεις τῆς πόλεως τῶν μὲν
 ἀρχόντων τῶν δ' ἀρχομένων, ἄρχοντος δ' ἐπίταξις καὶ κρίσις
 ἔργον. Πρὸς δὲ τὸ κρίνειν περὶ τῶν δικαίων καὶ πρὸς τὸ ¹³
 τὰς ἀρχὰς διανέμειν κατ' ἀξίαν ἀναγκαῖον γνωρίζειν ἀλλή-
 λους, ποιοὶ τινὲς εἰσι, τοὺς πολίτας, ὥς ὅπου τοῦτο μὴ συμ-
 βαίνει γίγνεσθαι, φαύλως ἀνάγκη γίγνεσθαι τὰ περὶ τὰς
 ἀρχὰς καὶ τὰς κρίσεις· περὶ ἀμφοτέρω γὰρ οὐ δίκαιον αὐτο-
 σχεδιάζειν, ὅπερ ἐν τῇ πολυανθρωπίᾳ τῇ λίαν ὑπάρχει φανε-
 ρῶς. Ἔτι δὲ ξένους καὶ μετοίκους ῥάδιον μεταλαμβάνειν τῆς ¹⁴
 πολιτείας· οὐ γὰρ χαλεπὸν τὸ λανθάνειν διὰ τὴν ὑπερβολὴν
 τοῦ πλήθους. Δῆλον τοίνυν ὡς οὗτός ἐστι πάλεως ὅρος.

^ε καὶ om. Sb.
^κ πολίτην Sb. Vb.

^η πόλις Ib.

¹ ἡ δὲ πόλις αὐτάρκης om. Sb. Vb.

ἄριστος, ἡ μεγίστη τοῦ πλήθους ὑπερβολὴ πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς εὐσύνοπτος. Περὶ μὲν οὖν μεγέθους πόλεως διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

5 Παραπλησίως δὲ καὶ ¹τὰ περὶ τῆς χώρας ἔχει. Περὶ μὲν γὰρ τοῦ ποίαν τινά, δῆλον ὅτι τὴν αὐταρκεστάτην πᾶς τις ἂν ἐπαινέσειεν. Τοιαύτην δ' ἀναγκαῖον εἶναι τὴν παντοφόρον· τὸ γὰρ πάντα ὑπάρχειν καὶ δεῖσθαι μηθενὸς αὐταρκες. Πλήθει δὲ καὶ μεγέθει τοσαύτην ὥστε δύνασθαι τοὺς οἰκοῦντας ζῆν σχολάζοντας ἐλευθερίως ἅμα καὶ σω-
 2 φρόνως. Τοῦτον δὲ ³τὸν ὅρον εἰ καλῶς ἢ μὴ καλῶς λέγομεν, ὕστερον ἐπισκεπτέον ἀκριβέστερον, ὅταν ὅλως περὶ κτήσεως καὶ τῆς περὶ τὴν οὐσίαν εὐπορίας συμβαίνει ποιεῖσθαι μνείαν, πῶς δεῖ καὶ τίνα τρόπον ἔχειν πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτήν· πολλαὶ γὰρ περὶ τὴν σκέψιν ταύτην εἰσὶν ἀμφισβητήσεις διὰ τοὺς ἔλκοντας ἐφ' ἑκατέραν τοῦ βίου ὅτῃν ὑπερβολήν, τοὺς μὲν ἐπὶ τὴν γλίσχρότητα τοὺς δὲ ἐπὶ τὴν τρυ-
 3 φήν. Τὸ δ' εἶδος τῆς χώρας οὐ χαλεπὸν εἰπεῖν, δεῖ δ' ἔνια πείθεσθαι καὶ τοῖς περὶ τὴν στρατηγίαν ἐμπείροις, ὅτι χρὴ μὲν τοῖς πολεμίοις εἶναι δυσέμβολον, αὐτοῖς δ' εὐέξοδον. Ἔτι δ' ὥσπερ τὸ πλήθος τὸ τῶν ἀνθρώπων εὐσύνοπτον ἔφαμεν εἶναι δεῖν, οὕτω καὶ τὴν χώραν· τὸ δ' εὐσύνοπτον τὸ εὐβοήθητον εἶναι τὴν χώραν ἐστίν. Τῆς δὲ πόλεως τὴν θέσιν εἰ χρὴ ποιεῖν κατ' εὐχὴν, πρὸς τε τὴν θάλατταν προσήκει
 4 κείσθαι καλῶς πρὸς τε τὴν χώραν. Εἰς μὲν ὁ λεχθεὶς ὅρος· δεῖ γὰρ πρὸς τὰς ἐκβοηθείας κοινὴν εἶναι τῶν τόπων ἀπάντων· ὁ δὲ λοιπὸς πρὸς τὰς τῶν γιγνομένων καρπῶν παραπομπάς. Ἔτι δὲ τῆς περὶ ξύλα ὕλης, καὶ εἴ τινα ἄλλην ἐργασίαν ἢ χώρα ⁵τυγχάνοι κεκτημένη τοιαύτην, εὐπαρακόμιστον.

6 Περὶ δὲ τῆς πρὸς τὴν θάλατταν κοινωνίας, πότερον ὠφέλιμος ταῖς ⁶εὐνομούμεναις πόλεσιν ἢ βλαβερά, πολλὰ τυγχάνουσιν ἀμφισβητοῦντες· τό τε γὰρ ἐπιξενουῖσθαι τινὰς ἐν

¹ τὰ om. Sb. Vb. ³ τὸν ὅρον om. Sb. Vb. ⁵ ὕστερον om. Ib.
⁶ τὴν om. Vb. P τυγχάνει Sb. ⁶ εὐνομούμεναις Sb. Vb.

ἄλλοις τεθραμμένους νόμοις ἀσύμφορον εἶναι φασὶ πρὸς τὴν
 εὐνομίαν, καὶ τὴν πολυανθρωπίαν γίνεσθαι μὲν γὰρ ἐκ τοῦ
 χρῆσθαι τῇ θαλάσῃ διαπέμποντας καὶ δεχομένους ἐμπόρων
 πλῆθος, ὑπεναντίαν δ' εἶναι πρὸς τὸ πολιτεύεσθαι καλῶς.
 Ὅτι μὲν οὖν, εἰ ταῦτα μὴ συμβαίνει, βέλτιον καὶ πρὸς 2
 ἀσφάλειαν καὶ πρὸς εὐπορίαν τῶν ἀναγκαίων μετέχειν τὴν
 πόλιν καὶ τὴν χώραν τῆς θαλάττης, οὐκ ἄδηλον. Καὶ γὰρ 3
 πρὸς τὸ ῥᾶον φέρειν τοὺς ἑ πολέμους εὐβοηθήτους εἶναι δεῖ
 κατ' ἀμφοτέρω τοὺς σωθησομένους, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ
 θάλατταν· καὶ πρὸς τὸ βλάψαι τοὺς ἐπιτιθεμένους, εἰ μὴ
 κατ' ἄμφω δυνατόν, 4 ἀλλὰ κατὰ θάτερον ὑπάρξει μᾶλλον
 ἀμφοτέρων μετέχουσιν. Ὅσα τ' ἂν μὴ τυγχάνῃ παρ' αὐ- 4
 τοῖς ὄντα, δέξασθαι ταῦτα καὶ τὰ πλεονάζοντα τῶν γιγνο-
 μένων ἐκπέμψασθαι τῶν ἀναγκαίων ἐστίν· αὐτῇ γὰρ ἐμπο-
 ρικὴν, ἀλλ' οὐ τοῖς ἄλλοις δεῖ εἶναι τὴν πόλιν. Οἱ δὲ παρέ-
 χοντες σφᾶς αὐτοὺς πᾶσιν ἀγορὰν προσόδου χάριν ταῦτα
 πράττουσιν· 5 ἣν δὲ μὴ δεῖ πόλιν ὁμοιούτης μετέχειν πλεον-
 εξίας, οὐδ' ἐμπόριον δεῖ κεκτῆσθαι τοιοῦτον. Ὅτι δὲ καὶ 5
 νῦν ὁρῶμεν πολλαῖς ὑπάρχον καὶ χώραις καὶ πόλεσιν ἐπίνεια
 καὶ λιμένας εὐφυῶς κείμενα πρὸς τὴν πόλιν, ὥστε μήτε τὸ
 αὐτὸ νέμειν ἄστυ μήτε πόρρω λίαν, ἀλλὰ κρατεῖσθαι τείχεσι
 καὶ τοιοῦτοις ἄλλοις ἐρύμασι, φανερόν ὡς εἰ μὲν ἀγαθόν τι
 συμβαίνει γίνεσθαι διὰ τῆς κοινωνίας αὐτῶν, ὑπάρξει τῇ
 πόλει τοῦτο τὸ ἀγαθόν, εἰ δέ τι βλαβερόν, φυλάξασθαι ῥά-
 διον τοῖς νόμοις φράζοντας καὶ διορίζοντας τίνες οὐ δεῖ καὶ
 τίνες ἐπιμίσησθαι δεῖ πρὸς ἀλλήλους. Περὶ δὲ τῆς ναυτικῆς 6
 δυνάμεως, ὅτι μὲν βέλτιστον ὑπάρχειν μέχρι τινὸς πλῆθους,
 οὐκ ἄδηλον· οὐ γὰρ μόνον αὐτοῖς ἀλλὰ καὶ 7 τῶν ὁ πλησίον
 τισὶ δεῖ καὶ φοβερὸς εἶναι καὶ δύνασθαι βοηθεῖν, ὥσπερ
 κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλατταν. Περὶ δὲ πλῆθους ἤδη καὶ 7
 μεγέθους τῆς δυνάμεως ταύτης πρὸς τὸν βίον ἀποσκεπτέον
 τῆς πόλεως· εἰ μὲν γὰρ ἡγεμονικὸν καὶ πολιτικὸν ζήσεται

ἑ πολέμους codices. 4 ἀλλὰ] ἀλλ' ei Sb.Vb. t ἣν Ib.Vb. v τοιαύ-
 την Ib. w ἐπειδὴ καὶ Ib.Sb.Vb. x τὸν Sb. y πλησίον Ib.

βίον, ἀναγκαῖον καὶ ταύτην τὴν δύναμιν ὑπάρχειν πρὸς τὰς πράξεις σύμμετρον. Τὴν δὲ πολυανθρωπίαν τὴν γιγνομένην περὶ τὸν ναυτικὸν ὄχλον οὐκ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν ταῖς πό-
 8 λεσιν· οὐθὲν γὰρ αὐτοὺς μέρος εἶναι δεῖ τῆς πόλεως. Τὸ μὲν γὰρ ἐπιβατικὸν ἐλεύθερον καὶ τῶν πεζούντων ἐστίν, ὃ κύριόν ἐστι καὶ κρατεῖ τῆς ναυτιλίας· πλήθους δὲ ὑπάρχοντος περιόικων καὶ τῶν τὴν χώραν γεωργούντων, ἀφθονίαν ἀναγκαῖον εἶναι καὶ ναυτῶν. Ὁρῶμεν δὲ καὶ τοῦτο καὶ νῦν ὑπάρ-
 χον τισίν, οἷον τῇ πόλει τῶν ^z Ἡρακλειωτῶν· πολλὰς γὰρ ἐκπληροῦσι· τριήρεις κεκτημένοι τῷ μεγέθει πόλιν ἐτέρων ἐμμελεστέραν.

- 9 Περὶ μὲν οὖν χώρας καὶ λιμένων καὶ πόλεων καὶ θαλάττης καὶ περὶ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἔστω ^aδιωρισμένα τὸν τρόπον τοῦτον· περὶ δὲ τοῦ πολιτικοῦ πλήθους, τίνα μὲν ὅρον ὑπάρ-
 7 χειν χρή, πρότερον εἵπομεν, ποίους δὲ τινὰς τὴν φύσιν εἶναι δεῖ, νῦν λέγωμεν. Σχεδὸν δὴ κατανοήσειεν ἂν τις τοῦτό γε, βλέψας ἐπὶ τε τὰς πόλεις τὰς εὐδοκιμούσας τῶν Ἑλλήνων καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ὡς διεληπται τοῖς ἔθνεσιν.
 2 Τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις ἔθνη καὶ τὰ περὶ τὴν Εὐρώπην θυμοῦ μὲν ἐστὶ πλήρη, διανοίας δὲ ἐνδεέστερα καὶ τέχνης· διόπερ ἐλεύθερα μὲν διατελεῖ μᾶλλον, ἀπολίτευτα δὲ καὶ τῶν πλησίον ἄρχειν οὐ δυνάμενα. Τὰ δὲ περὶ τὴν Ἀσίαν διανοητικὰ μὲν καὶ τεχνικὰ τὴν ψυχὴν, ἄθυμα δέ· διόπερ ἀρ-
 3 χόμενα καὶ δουλεύοντα διατελεῖ. Τὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων γένος ὥσπερ μεσεύει κατὰ τοὺς τόπους, οὕτως ἀμφοῖν μετέχει· καὶ γὰρ ἐνθυμον καὶ διανοητικόν ἐστιν· διόπερ ἐλεύθερόν τε διατελεῖ καὶ βέλτιστα πολιτευόμενον καὶ δυνάμενον ἄρχειν πάν-
 4 των, μίᾳς τυγχάνον πολιτείας. Τὴν αὐτὴν ὃ ἔχει διαφορὰν καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἔθνη καὶ πρὸς ἄλληλα· τὰ μὲν γὰρ ἔχει τὴν φύσιν μονόκωλον, τὰ δὲ εὐ τε κέκραται πρὸς ἀμφοτέρας τὰς δυνάμεις ταύτας. Φανερόν τοίνυν ὅτι δεῖ διανοη-
 5 τικοὺς τε εἶναι καὶ θυμοειδεῖς τὴν φύσιν τοὺς μέλλοντας εὐα-
 γώγους ἔσεσθαι τῷ νομοθέτῃ πρὸς τὴν ἀρετὴν. Ὅπερ γάρ

^z ἡρακλειωτῶν Sb.Vb.

^a διωρισμένους Sb.Vb.

φασί τινες δεῖν ὑπάρχειν τοῖς φύλαξι, τὸ φιλητικούς μὲν εἶναι τῶν γνωρίμων, πρὸς δὲ τοὺς ἀγνώτας ἀγρίους, ὁ θυμὸς ἐστὶν ὁ ποιῶν τὸ φιλητικόν· αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ τῆς ψυχῆς δύναμις ἣ φιλοῦμεν. Σημεῖον δέ· πρὸς γὰρ τοὺς συνήθεις καὶ φίλους ὁ θυμὸς αἶρεται μᾶλλον ἢ πρὸς τοὺς ἀγνώτας, ὀλιγωρεῖσθαι νομίσας. Διὸ καὶ ^b Ἀρχίλοχος προσηκόντως ⁶ τοῖς φίλοις ἐγκαλῶν διαλέγεται πρὸς τὸν θυμόν·

οὐ γὰρ δὴ περὶ φίλων ^c ἀπάγχο.

Καὶ τὸ ἄρχον δὲ καὶ τὸ ἐλεύθερον ἀπὸ τῆς δυνάμεως ταύτης ὑπάρχει πᾶσιν· ἀρχικὸν γὰρ καὶ ἀήττητον ὁ θυμὸς. Οὐ γὰρ καλῶς ^d ἔχει λέγειν χαλεποὺς εἶναι πρὸς τοὺς ἀγνώτας· πρὸς οὐθένα γὰρ εἶναι χρή τοιοῦτον, οὐδ' εἰσὶν οἱ μεγάλῳ ψυχοὶ τὴν φύσιν ἀγριοί, πλὴν πρὸς τοὺς ἀδικούντας. Τοῦτο δὲ μᾶλλον ἔτι πρὸς τοὺς συνήθεις πάσχουσιν, ὅπερ εἴρηται πρότερον, ἂν ἀδικεῖσθαι νομίσωσιν. Καὶ τοῦτο συμβαίνει ⁸ κατὰ λόγον· παρ' οἷς γὰρ ὀφείλεσθαι δεῖν τὴν εὐεργεσίαν ὑπολαμβάνουσι, πρὸς τῷ βλάβει καὶ ^d ταύτης ἀποστρεφίσθαι νομίζουσιν. Ὅθεν εἴρηται

χαλεποὶ γὰρ πόλεμοι ἀδελφῶν

καὶ

οἱ τοὶ πέρα στέρξαντες, οἱ δὲ καὶ πέρα
μισοῦσιν.

Περὶ μὲν οὖν τῶν πολιτενομένων, πόσους τε ὑπάρχειν δεῖ ⁹ καὶ ποίους τινὰς τὴν φύσιν, ἔτι ^e δὲ τὴν χώραν πόσῃν τέ τινα καὶ ποίαν τινά, διώρισται σχεδόν· οὐ γὰρ τὴν αὐτὴν ἀκρίβειαν δεῖ ζητεῖν διὰ τε τῶν λόγων καὶ τῶν γιγνομένων διὰ τῆς αἰσθήσεως. Ἐπεὶ δ' ὥσπερ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ φύσιν ⁸ συνεστώτων οὐ ^f ταυτὰ ἐστὶ μόρια τῆς ὅλης συστάσεως, ὧν ἄνευ τὸ ὅλον οὐκ ἂν εἴη, δηλὸν ὡς οὐδὲ πόλεως μέρη θετέον ὅσα ταῖς πόλεσιν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν, οὐδ' ἄλλης κοινωνίας οὐδεμιᾶς, ^g ἐξ ἧς ἔν τι τὸ γένος. Ἐν γάρ ^h τι καὶ κοινὸν ⁱ εἶναι ⁱ δεῖ καὶ ταυτὸ τοῖς κοινωνοῖς, ἅν τε ἴσον ἅν τε ἄνισον

^b ἀρχίλοχος Sb.Vb. ^c ἀπάγχο Sb.Vb. ^d ταύτας Sb.Vb. ^e δέ] τε Ib.
^f ταυτὰ Vb. ^g ἐξ ἧς Ib.Vb. ^h τοὶ Ib. ⁱ δὴ Ib.Sb.Vb.

μεταλαμβάνωσιν, οἷον εἴτε τροφή τοῦτό ἐστιν εἴτε χώρας
 3 πληθὸς εἴτ' ἄλλο τι τῶν τοιούτων ἐστίν. Ὅταν δ' ἢ τὸ μὲν
 τοῦτου ἕνεκεν τὸ δ' οὐδ' ἕνεκεν, οὐθὲν ἔν γε τοῦτοις κοινὸν ἀλλ'
 ἢ τῷ μὲν ποιῆσαι τῷ δὲ λαβεῖν· λέγω δ' οἷον ὀργάνῳ τε
 παντὶ πρὸς τὸ γιγνόμενον ἔργον καὶ τοῖς δημιουργοῖς· οἰκία
 γὰρ πρὸς οἰκοδόμον οὐθὲν ἐστίν ὃ γίνεται κοινόν, ἀλλ' ἐστι
 4 τῆς οἰκίας χάριν ἢ τῶν οἰκοδόμων τέχνη. Διὸ κτήσεως μὲν
 δεῖ ταῖς πόλεσιν, οὐδὲν δ' ἐστὶν ἢ κτήσις μέρος τῆς πόλεως.
 Πολλὰ δ' ἔμφυχα μέρη τῆς ^k κτήσεώς ἐστιν. Ἡ δὲ πόλις
 κοινωνία τίς ἐστι τῶν ὁμοίων, ἕνεκεν δὲ ζωῆς τῆς ἐνδεχομένης
 5 ἀρίστης. Ἐπεὶ δ' ἐστὶν εὐδαιμονία τὸ ἀριστον, αὕτη δὲ
 ἀρετῆς ἐνέργεια καὶ χρησίς τις τέλειος, συμβέβηκε δὲ οὕτως
 ὥστε τοὺς μὲν ἐνδέχασθαι μετέχειν αὐτῆς, τοὺς δὲ μικρὸν ἢ
 μηδέν, δῆλον ὡς τοῦτ' αἴτιον τοῦ γίγνεσθαι πόλεως εἶδη καὶ
 διαφορὰς καὶ πολιτείας πλείους· ἄλλον γὰρ τρόπον καὶ δι'
 6 ἄλλων ἕκαστοι τοῦτο θηρεύοντες τοὺς τε βίους ἐτέρους ποι-
 οῦνται καὶ τὰς πολιτείας. Ἐπισκεπτέον δὲ καὶ πόσα ταυτί
 ἐστὶν ὧν ἄνευ πόλις οὐκ ἂν εἴη· καὶ γὰρ ἃ λέγομεν εἶναι μέρη
 πόλεως, ἐν τοῦτοις ἂν εἴη ἀναγκαῖον ὑπάρχειν. Ληπτέον
 τοίνυν τῶν ἔργων τὸν ἀριθμόν· ἐκ τούτων γὰρ ἔσται δῆλον.
 7 Πρῶτον μὲν οὖν ὑπάρχειν δεῖ τροφήν, ἔπειτα τέχνας (πολ-
 λῶν γὰρ ὀργάνων δεῖται τὸ ζῆν), τρίτον δὲ ὄπλα (τοὺς γὰρ
 κοινωνοῦντας ἀναγκαῖον καὶ ἐν αὐτοῖς ἔχειν ὄπλα πρὸς τε τὴν
 ἀρχήν, τῶν ἀπειθούντων χάριν, καὶ πρὸς τοὺς ἐξωθεν ἀδικεῖν
 ἐπιχειροῦντας), ἔτι χρημάτων τινὰ εὐπορίαν, ὅπως ἔχωσι καὶ
 πρὸς τὰς καθ' αὐτοὺς χρείας καὶ πρὸς πολεμικάς, πέμπτον
 δὲ καὶ πρῶτον τὴν περὶ τὸ θεῖον ἐπιμέλειαν, ἣν καλοῦσιν
 ἱερατείαν, ἕκτον δὲ τὸν ἀριθμὸν καὶ πάντων ἀναγκαιοτάτον
 8 κρίσω περὶ τῶν συμφερόντων καὶ τῶν δικαίων τῶν πρὸς ἀλ-
 λήλους. Τὰ μὲν οὖν ἔργα ταῦτ' ἐστὶν ὧν δεῖται πᾶσα πόλις
 ὡς εἰπεῖν. Ἡ γὰρ πόλις πληθὸς ἐστὶν οὐ τὸ τυχόν, ἀλλὰ
 πρὸς ζῶν αὐταρκες, ὡς φαμέν· ἐὰν δέ τι τυγχάνῃ τούτων
 ἐκλείπον, ἀδύνατον ἀπλῶς αὐτάρκη τὴν κοινωνίαν εἶναι ταύ-

^k κτίσεως Vb.

την. Ἀνάγκη τοίνυν κατὰ τὰς ἐργασίας ταύτας συνεστάναι⁹ πόλιν. Δεῖ ἄρα ἡγεωργῶν τ' εἶναι πλῆθος, οἱ¹ παρασκευάσουσι τὴν τροφήν, καὶ τεχνίτας, καὶ τὸ μάχιμον, καὶ τὸ εὐπορον, καὶ ἱερεῖς, καὶ κριτὰς τῶν ἀναγκαίων καὶ συμφερόντων.

Διωρισμένων δὲ τούτων λοιπὸν σκέψασθαι πότερον πᾶσι⁹ κοινωνητέον πάντων τούτων (ἐνδέχεται γὰρ τοὺς αὐτοὺς ἅπαντας εἶναι καὶ γεωργοὺς² καὶ τεχνίτας καὶ τοὺς βουλευομένους καὶ δικάζοντας) ἢ καθ' ἕκαστον ἔργον τῶν εἰρημένων ἄλλους ὑποθετέον, ἢ τὰ μὲν ἴδια τὰ δὲ κοινὰ τούτων ἐξ ἀνάγκης εἶναι. Οὐκ ἐν πάσῃ δὲ τοῦτο πολιτεία. Καθάπερ γὰρ εἰ³ πομεν, ἐνδέχεται καὶ πάντας κοινωνεῖν πάντων, καὶ μὴ πάντας πάντων ἀλλὰ τινὰς τινῶν. Ταῦτα γὰρ καὶ ποιεῖ τὰς πολιτείας ἑτέρας· ἐν μὲν γὰρ ταῖς δημοκρατίαις μετέχουσι πάντες πάντων, ἐν δὲ ταῖς ὀλιγαρχίαις τούναντίον. Ἐπεὶ³ δὲ τυγχάνομεν σκοποῦντες περὶ τῆς ἀρίστης πολιτείας, αὕτη δ' ἐστὶ καθ' ἣν ἡ πόλις^ο ἂν εἴη μάλιστ' εὐδαίμων, τὴν δ' εὐδαιμονίαν ὅτι χωρὶς ἀρετῆς ἀδύνατον ὑπάρχειν εἶρηται πρότερον, φανερόν ἐκ τούτων ὡς ἐν τῇ κάλλιστα πολιτευομένῃ πόλει καὶ τῇ κεκτημένῃ δικαίους ἄνδρας ἀπλῶς, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, οὔτε βάνανσον βίον οὔτ' ἀγοραῖον δεῖ ζῆν τοὺς πολίτας· ἀγεννῆς γὰρ ὁ τοιοῦτος βίος καὶ πρὸς ἀρετὴν ὑπεναντίος. Οὐδὲ δὴ γεωργοὺς εἶναι τοὺς μέλλοντας ἔσεσθαι⁴ δεῖ γὰρ σχολῆς καὶ πρὸς τὴν γένεσιν τῆς ἀρετῆς καὶ πρὸς τὰς πράξεις τὰς πολιτικάς. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ πολεμικὸν καὶ τὸ βουλευόμενον περὶ τῶν συμφερόντων καὶ κρίνον περὶ τῶν δικαίων ἐνυπάρχει καὶ μέρη φαίνεται τῆς πόλεως μάλιστα ὄντα, πότερον ἕτερα καὶ ταῦτα θετέον ἢ τοῖς αὐτοῖς ἀποδοτέον ἅμφω; Φανερόν δὲ καὶ τοῦτο, διότι τρόπον μὲν τινα⁵ τοῖς αὐτοῖς, τρόπον δὲ τίνα καὶ ἑτέροις. Ἦι μὲν γὰρ ἑτέρας ἀκμῆς ἐκάτερον τῶν ἔργων, καὶ τὸ μὲν δέεται φρονήσεως τὸ δὲ δυνάμεως, ἑτέροις· ἢ δὲ τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ τοὺς δυνα-

¹ γεωργῶν Sb. ² παρασκευάζουσι Sb.Vb. ³ καὶ δὲ τεχνίτας Sb.Vb.
^ο ἂν εἴη] ἀεὶ Sb, ἀεὶ εἴη Vb.

μένους βιάζεσθαι καὶ κωλύειν, τούτους ὑπομένειν ἀρχομένους αἰεί, ταύτη δὲ ῥ τοῖς αὐτοῖς· οἱ γὰρ τῶν ὄπλων κύριοι 6 καὶ μένειν ἢ μὴ μένειν κύριοι τὴν πολιτείαν. Λείπεται τοίνυν τοῖς αὐτοῖς μὲν ἀμφοτέροις ἀποδιδόναί τὴν πολιτείαν ταύτην, μὴ ἅμα δέ, ἀλλ' ὥσπερ πέφυκεν ἡ μὲν δύναμις ἐν νεωτέροις, ἡ δὲ φρόνησις ἐν πρεσβυτέροις ἡ ἐστίν. Οὐκοῦν οὕτως ἀμφοῖν νενεμῆσθαι συμφέρει καὶ δίκαιον εἶναι· ἔχει 7 γὰρ αὕτη ἡ διαίρεσις τὸ κατ' ἀξίαν. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς κτήσεις δεῖ ἔῃναι περὶ τούτους· ἀναγκαῖον γὰρ εὐπορίαν ὑπάρχειν τοῖς πολίταις, πολῖται δὲ οὗτοι. Τὸ γὰρ βάνανσον οὐ μετέχει τῆς πόλεως, οὐδ' ἄλλο οὐθὲν γένος ὃ μὴ τῆς ἀρετῆς δημιουργόν ἐστιν. Τοῦτο δὲ δῆλον ἐκ τῆς ὑποθέσεως· τὸ μὲν γὰρ εὐδαιμονεῖν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν μετὰ τῆς ἀρετῆς, εὐδαίμονα δὲ πόλιν οὐκ εἰς μέρος τι βλέψαντας δεῖ 8 λέγειν αὐτῆς, ἀλλ' εἰς πάντας τοὺς πολίτας. Φανερόν δὲ καὶ ὅτι δεῖ τὰς κτήσεις εἶναι τούτων, εἴπερ ἀναγκαῖον εἶναι τοὺς γεωργοὺς δούλους ἢ βαρβάρους ἢ περιόικους. Λοιπὸν δ' ἐκ τῶν καταριθμηθέντων τὸ τῶν ἱερέων γένος. Φανερὰ 9 δὲ καὶ ἡ τούτων τάξις. Οὔτε γὰρ γεωργὸν οὔτε βάνανσον ἱερέα καταστατέον· ὑπὸ γὰρ τῶν πολιτῶν πρέπει τιμᾶσθαι τοὺς θεοὺς· ἐπεὶ δὲ διήρηται τὸ πολιτικὸν εἰς δύο μέρη, τοῦτ' ἐστὶ τό τε ὀπλιτικὸν καὶ τὸ βουλευτικόν, πρέπει δὲ τὴν τε θεραπείαν ἀποδιδόναί τοῖς θεοῖς καὶ τὴν ἀνάπαυσιν ἔχειν περὶ αὐτοὺς τοὺς διὰ τὸν χρόνον ἀπειρηκότας, ἑ τούτους ἂν 10 εἴη ταῖς ἱερωσύναις ἀποδοτέον. Ὡν μὲν τοίνυν ἄνευ πόλιν οὐ συνίσταται, καὶ ὅσα μέρη πόλεως, εἴρηται. Γεωργοὶ μὲν γὰρ καὶ τεχνῖται καὶ πᾶν τὸ θητικὸν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν ταῖς πόλεσιν, μέρη δὲ τῆς πόλεως τό τε ὀπλιτικὸν καὶ βουλευτικόν. Καὶ κεχώρισται δὴ τούτων ἕκαστον, τὸ μὲν αἰεί, τὸ δὲ κατὰ μέρος.

ΙΟ Ἐοικε δ' οὐ νῦν οὐδὲ νεωστὶ τοῦτ' εἶναι γινώριμον τοῖς περὶ πολιτείας φιλοσοφοῦσιν, ὅτι δεῖ διηρῆσθαι χωρὶς κατὰ

ῥ τοὺς αὐτοὺς codices. ἡ ἐστίν—εἶναι] malim εἶναι—ἐστίν. ἑ εἶναι om. Ib.Vb. ἱερώων [Ib.Vb. ἑ τούτους] τουτοῖς Ib.

γένη τὴν πόλιν καὶ τό τε μάχιμον ἕτερον εἶναι καὶ τὸ γεωργούν· ἐν Αἰγύπτῳ ^ν τε γὰρ ἔχει τὸν τρόπον τοῦτον· ἔτι καὶ νῦν, τὰ τε περὶ τὴν Κρήτην, τὰ μὲν οὖν περὶ Αἴγυπτον Σεσώστριος, ὡς φασίν, οὕτω νομοθετήσαντος, Μίνω δὲ τὰ περὶ Κρήτην. Ἀρχαία δ' ἔοικεν εἶναι καὶ τῶν συσσιτίων ἡ ² τάξις, τὰ μὲν περὶ Κρήτην γενόμενα περὶ τὴν Μίνω βασιλείαν, τὰ δὲ περὶ τὴν Ἰταλίαν πολλῶ παλαιότερα τούτων. Φασὶ γὰρ οἱ ^ω λόγιοι τῶν ἐκεῖ κατοικοῦντων Ἰταλόν ³ τινα γενέσθαι βασιλέα τῆς Οἰνωτρίας, ἀφ' οὗ τό τε ὄνομα ² μεταβαλόντας Ἰταλοὺς ἀντ' Οἰνωτρῶν κληθῆναι καὶ τὴν ἀκτὴν ταύτην τῆς Εὐρώπης Ἰταλίαν τοῦνομα λαβεῖν, ὅση τετύχηκεν ἐντὸς οὔσα τοῦ κόλπου τοῦ Σκυλλητικῆ καὶ τοῦ Λαμητικῆ ἀπέχει γὰρ ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων ὁδὸν ἡμισείας ἡμέρας. Τοῦτον δὴ λέγουσι τὸν Ἰταλὸν νομάδας τοὺς Οἰ- ⁴ νωτροὺς ὄντας ποιῆσαι γεωργούς, καὶ νόμους ἄλλους τε αὐτοῖς θέσθαι καὶ τὰ συσσίτια καταστήσαι πρῶτον. Διὸ καὶ νῦν ἔτι τῶν ἀπ' ἐκείνου τινὲς χρῶνται τοῖς συσσιτίοις καὶ τῶν νόμων ἐνίοις. Ὡκοῦν δὲ τὸ μὲν πρὸς τὴν Τυρρηϊάν ⁵ Ὀπικοὶ καὶ πρότερον καὶ νῦν καλούμενοι τὴν ἐπωνυμίαν ^γ Αὔσωνες, τὸ δὲ πρὸς τὴν Ἰαπυγίαν καὶ τὸν Ἰόνιον ² Χῶνες, τὴν καλουμένην ² Σύρτιν· ἦσαν δὲ καὶ οἱ ^β Χῶνες Οἰνωτροὶ τὸ γένος. Ἡ μὲν οὖν τῶν συσσιτίων τάξις ἐντεῦθεν γέγονε ⁶ πρῶτον, ὃ δὲ χωρισμὸς ὁ κατὰ γένος τοῦ πολιτικῆ πλήθους ἐξ Αἰγύπτου· πολὺ γὰρ ὑπερτείνει τοῖς χρόνοις τὴν ^γ Μίνω βασιλείαν ἢ Σεσώστριος. Σχεδὸν μὲν οὖν καὶ τὰ ἄλλα δεῖ ⁷ νομίζειν εὐρῆσθαι πολλακίς ἐν τῷ πολλῷ χρόνῳ, μᾶλλον δ' ἀπειράκίς· τὰ μὲν γὰρ ἀναγκαῖα τὴν χρεῖαν διδάσκειν εἰκὸς αὐτήν, τὰ δ' εἰς εὐσχημοσύνην καὶ περιουσίαν ὑπαρχόντων ἤδη τούτων εὐλογον λαμβάνειν τὴν αὔξησιν. Ὡστε καὶ τὰ περὶ τὰς πολιτείας οἶεσθαι δεῖ τὸν αὐτὸν ἔχειν τρόπον. ^δ Ὅτι δὲ πάντα ἀρχαία, σημεῖον τὰ περὶ Αἴγυπτόν· ἐστίν· ⁸

^ν τε om. Sb.Vb. ^ω λόγοι Sb. ² μεταβαλόντας Sb. ^γ αὔσωνες Vb.
² χάωνες Ib, χάωνες Sb.Vb. ² Σύριν Heyniius. ^β χάωνες Ib.Sb.Vb.
^γ μήνου Sb. ^δ ὅτε Vb.

οὔτοι γὰρ ἀρχαιότατοι μὲν δοκοῦσιν εἶναι, νόμων δὲ τε-
τυχήκασι καὶ τάξεως πολιτικῆς. Διὸ δὲ τοῖς μὲν εἰρημένοις
ικανῶς χρῆσθαι, τὰ δὲ παραλελειμμένα πειρᾶσθαι ζῆτεῖν.

- 9 Ὅτι μὲν οὖν δεῖ τὴν χώραν εἶναι τῶν ὄπλα κεκτημένων
καὶ τῶν τῆς πολιτείας μετεχόντων, εἴρηται πρότερον, καὶ
διότι τοὺς γεωργοῦντας αὐτῶν ἑτέρους εἶναι δεῖ, καὶ πόσῃ
τινὰ χρῆ^ε καὶ ποῖαν εἶναι τὴν χώραν· περὶ δὲ τῆς διανομῆς
καὶ τῶν γεωργούντων, τίνας καὶ ποίους εἶναι χρῆ, λεκτέον
πρῶτον, ἐπειδὴ οὔτε κοινὴν φαμεν εἶναι δεῖν τὴν κτῆσιν,
ὥσπερ τινὲς εἰρήκασιν, ἀλλὰ τῇ χρήσει φιλικῶς γινομένην
10 κοινὴν, οὔτ' ἀπορεῖν οὐθένα τῶν πολιτῶν τροφῆς. Περὶ
συσσιτίων τε συνδοκεῖ πᾶσι χρήσιμον εἶναι ταῖς εἰς κατε-
σκευασμέναις πόλεσιν ὑπάρχειν· δι' ἣν δ' αἰτίαν συνδοκεῖ καὶ
ἡμῖν, ὕστερον ἐροῦμεν. Δεῖ δὲ τούτων κοινωνεῖν πάντας τοὺς
πολίτας, οὐ ράδιον δὲ τοὺς ἀπόρους ἀπὸ τῶν ἰδίων τε εἰσ-
φέρειν τὸ συντεταγμένον καὶ διοικεῖν τὴν ἄλλην οἰκίαν. Ἔτι
δὲ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς δαπανήματα κοινὰ πάσης τῆς πόλεως
11 ἐστίν. Ἀναγκαῖον τοίνυν εἰς δύο μέρη διηρῆσθαι τὴν χώραν,
καὶ τὴν μὲν εἶναι κοινὴν τὴν δὲ τῶν ἰδιωτῶν, καὶ τούτων
ἐκατέραν διηρῆσθαι δίχα πάλιν, τῆς μὲν κοινῆς τὸ μὲν ἕτερον
μέρος εἰς τὰς πρὸς τοὺς θεοὺς λειτουργίας, τὸ δὲ ἕτερον εἰς
τὴν τῶν συσσιτίων δαπάνην, τῆς δὲ τῶν ἰδιωτῶν τὸ ἕτερον
μέρος τὸ πρὸς τὰς ἐσχατίας, ἕτερον δὲ τὸ πρὸς τὴν πέλιν,
ἵνα δύο κλήρων ἐκάστῳ νεμηθέντων ἀμφοτέρων τῶν τόπων
πάντες μετέχωσιν· τό τε γὰρ ἴσον οὕτως ἔχει καὶ τὸ δίκαιον
καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας πολέμους ὁμονοητικώτερον.
12 Ὅπου γὰρ μὴ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, οἱ μὲν ὀλιγωροῦσι
τῆς πρὸς τοὺς ὁμόρους^ε ἔχθρας, οἱ δὲ λίαν φροντίζουσι καὶ
παρὰ τὸ καλόν. Διὸ παρ' ἐνίοις νόμος ἐστὶ τοὺς γειτνιῶν-
τας τοῖς ὁμόροις μὴ συμμετέχειν βουλῆς τῶν πρὸς αὐτοὺς
πολέμων, ὥς διὰ τὸ ἴδιον οὐκ εἶναι δυναμένους βουλευσασθαι
13 καλῶς. Τὴν μὲν οὖν χώραν ἀνάγκη διηρῆσθαι τὸν τρόπον

^ε καὶ om. Sb.Vb.

^ε τὴν et mox ἔχθρας Sb.Vb.

τούτον διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας· τοὺς δὲ γεωργήσαντας μάλιστα μὲν, εἰ δεῖ κατ' εὐχὴν, δούλους εἶναι, μήτε ὁμοφύλων πάντων μήτε θυμοειδῶν (οὕτω γὰρ ἂν πρὸς τε τὴν ἐργασίαν εἶεν χρήσιμοι καὶ πρὸς τὸ μηδὲν νεωτερίζειν ἀσφαλεῖς), δεύτερον δὲ βαρβάρους περιαίκοις παραπλησίους τοῖς εἰρημένοις τὴν φύσιν. Τούτων δὲ τοὺς μὲν ἰδίους ἐν τοῖς 14 ἰδίοις εἶναι βῆτων κεκτημένων τὰς οὐσίας, τοὺς δ' ἐπὶ τῇ κοινῇ γῇ κοινοῦς. Τίνα δὲ δεῖ τρόπον χρῆσθαι δούλοις, καὶ διότι βέλτιον πᾶσι τοῖς δούλοις ἄθλον προκείσθαι τὴν ἐλευθερίαν, ὕστερον ἐροῦμεν.

Τὴν δὲ πόλιν ὅτι μὲν δεῖ κοινὴν εἶναι τῆς ἡπείρου ^h τε 11 καὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς χώρας ἀπάσης ὁμοίως ἐκ τῶν ἐνδεχομένων, εἴρηται πρότερον· αὐτῆς δὲ πρὸς αὐτὴν εἶναι τὴν θέσιν εὐχεσθαι δεῖ κατατυγχάνειν πρὸς τέτταρα βλέποντας, πρῶτον μὲν, ὡς ἀναγκαῖον, πρὸς ὑγίαιαν. ¹ Αἶ τε 2 γὰρ πρὸς ^k ἔω τὴν ἔγκλισιν ἔχουσαι καὶ πρὸς τὰ πνεύματα τὰ πνέοντα ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ὑγιεινότεραι, δεύτερον δὲ κατὰ βορέαν· εὐχίμεροι γὰρ αὗται μᾶλλον. Τῶν δὲ λοιπῶν πρὸς τε τὰς πολιτικὰς πράξεις καὶ πολεμικὰς καλῶς ἔχειν. Πρὸς μὲν οὖν τὰς πολεμικὰς αὐτοῖς μὲν εὐέξοδον 3 εἶναι χρή, τοῖς δ' ἐναντίοις δυσπρόσοδον καὶ δυσπερίληπτον, ὑδάτων τε καὶ ναμάτων μάλιστα μὲν ὑπάρχειν πλῆθος οἰκαῖον· εἰ δὲ μή, τοῦτό γ' εἴρηται διὰ τοῦ κατασκευάζειν ὑποδοχὰς ¹ ὀμβρίοις ^m ὕδασι ἀφθόνοισι καὶ μεγάλας, ὥστε μηδέποτε ὑπολείπειν εἰργομένους τῆς χώρας διὰ πόλεμον. Ἐπεὶ δὲ δεῖ περὶ ὑγείας φροντίζειν τῶν ἐνοικούντων, τοῦτο 4 δ' ἐστὶν ἐν τῇ κείσθαι τὸν τόπον ἐν τε τοιούτῳ καὶ πρὸς τοιοῦτον καλῶς, δεύτερον δὲ ὕδασι ὑγιειναῖς χρῆσθαι, καὶ τούτου τὴν ἐπιμέλειαν ἔχειν μὴ παρέρχως. Οἷς γὰρ πλείστοις χρώμεθα πρὸς τὸ σῶμα καὶ πλειστάκις, ταῦτα πλείστον συμβάλλεται πρὸς ⁿ τὴν ὑγίαιαν· ἡ δὲ τῶν ὑδάτων καὶ

8 τῶν] ἰδίους τῶν Ib.Vb. h τε] τὰς Sb.Vb. i αἶ τε] αἶτε Ib.Sb.
^k ἔω τὴν ἔγκλισιν Sb.Vb. ¹ ὀμβρίους Ib.Vb. ^m ὕδατος Ib. ⁿ τὴν om. Ib.

5 τοῦ πνεύματος δύναμις τοιαύτην ἔχει τὴν φύσιν. Διόπερ ἐν
 ταῖς εὖ φρονούσαις δεῖ διωρίσθαι πόλειςιν, εἴαν μὴ πάνθ'
 ὅμοια μὴτ' ἀφθονία τούτων ἢ ναμάτων, χωρὶς τὰ τε εἰς
 τροφήν ὕδατα καὶ τὰ πρὸς τὴν ἄλλην χρείαν. Περὶ ὁ δὲ
 τόπων τῶν ἐρυμνῶν, οὐ πάσαις ὁμοίως ἔχει τὸ συμφέρον
 ταῖς πολιτείαις· οἷον ἀκρόπολις ὀλιγαρχικὸν καὶ μοναρχι-
 κόν, δημοκρατικὸν δ' ὁμαλότης, ἀριστοκρατικὸν δ' οὐδέτερον,
 6 ἀλλὰ μάλλον ἰσχυροὶ τόποι πλείους. Ἡ δὲ τῶν ἰδίων οἰκή-
 σεων διάθεσις ἡδίων μὲν νομίζεται καὶ χρησιμωτέρα πρὸς
 τὰς ἄλλας πράξεις, ἂν εὐτομος ἢ καὶ κατὰ τὸν νεώτερον
 καὶ τὸν 9 Ἱπποδάμειον τρόπον, πρὸς δὲ τὰς πολεμικὰς
 ἀσφαλείας τουναντίον, ὥς εἶχον κατὰ τὸν ἀρχαῖον χρόνον·
 δυσέξοδος γὰρ ἐκείνη τοῖς ξενικοῖς καὶ δυσεξερεύνητος τοῖς
 7 ἐπιτιθεμένοις. Διὸ δεῖ τούτων ἀμφοτέρων μετέχειν (ἐνδέχε-
 ται γάρ, ἂν τις οὕτω κατασκευάζῃ καθάπερ ἐν τοῖς γεωρ-
 γοῖς ἃς καλοῦσιν τινες τῶν ἀμπέλων συστάδας) καὶ τὴν μὲν
 ὅλην μὴ ποιεῖν πόλιν εὐτομον, κατὰ μέρη δὲ καὶ τόπους·
 8 οὕτω γὰρ καὶ πρὸς ἀσφάλειαν καὶ κόσμον ἔξει καλῶς. Περὶ
 δὲ τειχῶν, οἱ μὴ φάσκοντες δεῖν ἔχειν τὰς τῆς ἀρετῆς ἀντι-
 ποιουμένας πόλεις λίαν ἀρχαίως ὑπολαμβάνουσιν, καὶ ταυτ'
 ὀρῶντες ἐλεγχόμενας ἔργῳ τὰς ἐκείνως καλλωπισαμένας.
 9 Ἔστι δὲ πρὸς μὲν τοὺς ὁμοίους καὶ μὴ πολὺ τῷ πλήθει
 διαφέροντας οὐ καλὸν τὸ πειράσθαι σώζεσθαι διὰ τῆς τῶν
 τειχῶν ἐρυμνότητος· ἐπεὶ δὲ καὶ συμβαίνει καὶ ἐνδέχεται
 πλείω τὴν ὑπεροχὴν γίγνεσθαι τῶν ἐπιόντων καὶ τῆς ἀνθρω-
 πίνης καὶ τῆς ἐν τοῖς ὀλίγοις ἀρετῆς, εἰ δεῖ σώζεσθαι καὶ μὴ
 πάσχειν κακῶς μηδὲ ὑβρίζεσθαι, τὴν ἀσφαλεστάτην ἐρυμνό-
 τητα τῶν τειχῶν οἰητέον εἶναι πολεμικωτάτην, ἄλλως τε
 καὶ νῦν εὐρημένων τῶν περὶ τὰ βέλη καὶ τὰς μηχανὰς εἰς
 10 ἀκρίβειαν πρὸς τὰς πολιορκίας. Ὅμοιον γὰρ 1 τὸ τείχη μὴ
 περιβάλλειν ταῖς πόλεσιν ἀξιούν καὶ τὸ τὴν χώραν εὐέμ-
 βολον ζητεῖν καὶ περιαιρεῖν τοὺς 2 ὀρεινοὺς τόπους· ὁμοίως

ὁ δὲ] δὲ τῶν V^b. P ὁμοίαις S^b. 9 ἱπποδάμιον I^b.V^b. 1 τῶ S^b.V^b.
 2 ὀρεινοὺς I^b.V^b.

δὲ καὶ ταῖς οἰκήσεσι ταῖς ἰδίαις μὴ περιβάλλειν τοίχους ὡς ἀνάνδρων ἐσομένων τῶν κατοικούντων. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦτό ¹¹ γὰρ δεῖ λανθάνειν, ὅτι τοῖς μὲν περιβεβλημένοις τείχη περὶ τὴν πόλιν ἔξεστιν ἀμφοτέρως χρῆσθαι ταῖς πόλεσιν, καὶ ὡς ἐχούσαις τείχη καὶ ὡς μὴ ἐχούσαις, ταῖς δὲ μὴ κεκτημέναις οὐκ ἔξεστιν. Εἰ δὴ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, οὐχ ὅτι τείχη μόνον περιβλητέον, ἀλλὰ καὶ τούτων ἐπιμελητέον, ὅπως καὶ πρὸς κόσμον ἔχη τῇ πόλει πρεπόντως καὶ πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας, τὰς τε ἄλλας καὶ τὰς νῦν ἐπεξευρημένας. Ὡς ἔπερ ¹² γὰρ τοῖς ἐπιτιθεμένοις ἐπιμελὲς ἐστὶ δι' ὧν τρόπων πλεονεκτήσουσιν, οὕτω τὰ μὲν εὖρηται τὰ δὲ δεῖ ζητεῖν καὶ φιλοσοφεῖν καὶ τοὺς φυλαττομένους ἀρχὴν γὰρ οὐδ' ἐπιχειροῦσιν ἐπιτίθεσθαι τοῖς εὖ παρεσκευασμένοις.

Ἐπεὶ δὲ δεῖ τὸ μὲν πλῆθος τῶν πολιτῶν ἐν συσσιτίοις ¹² κατανεμεῖσθαι, τὰ δὲ τείχη διειληφθαι φυλακτηρίοις καὶ πύργοις κατὰ τόπους ἐπικαίρους, ὁλόν ὡς αὐτὰ προκαλεῖται παρασκευάζειν ἓνα τῶν συσσιτίων ἐν τούτοις τοῖς φυλακτηρίοις. Καὶ ταῦτα μὲν δὴ τοῦτον ἂν τις διακοσμήσειε ² τὸν τρόπον, τὰς δὲ τοῖς θείοις ἀποδοδομένας οἰκήσεις καὶ τὰ κυριώτατα τῶν ἄρχείων συσσίτια ἀρμόττει τόπον ἐπιτήδειόν τε ἔχειν καὶ τὸν αὐτόν, ὅσα μὴ τῶν ἱερῶν ὁ νόμος ἀφορίζει χωρὶς ἢ τι μαντεῖον ἄλλο πυθόχρηστον. Εἴη δ' αὖν ³ τοιοῦτος ὁ τόπος ὅστις ἐπιφάνειάν τε ἔχει πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς θέσιν ἱκανῶς καὶ πρὸς τὰ γειτνιῶντα μέρη τῆς πόλεως ἐρυμνότερος. Πρέπει δ' ὑπὸ μὲν τοῦτον τὸν τόπον τοιαύτης ἀγορᾶς εἶναι κατασκευὴν οἷαν καὶ περὶ Θετταλίαν ὀνομάζουσιν, ἣν ἐλευθέραν καλοῦσιν. Αὕτη δ' ἐστὶν ἣν δεῖ ⁴ καθαρὰν εἶναι τῶν ὀνίων πάντων, καὶ μήτε βάνανσον μήτε γεωργὸν μήτ' ἄλλον μηδένα τοιοῦτον παραβάλλειν μὴ καλούμενον ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. Εἴη δ' αὖν εὖχαρις ὁ τόπος, εἰ καὶ τὰ γυμνάσια τῶν πρεσβυτέρων ἔχει τὴν τάξιν ἐνταῦθα. Πρέπει γὰρ διηρῆσθαι κατὰ τὰς ἡλικίας καὶ τοῦτον ⁵ τὸν κόσμον, καὶ παρὰ μὲν τοῖς νεωτέροις ἄρχοντάς τινας

^t περ om. Ib.^v ἀρχαίων Ib.Sb.Vb.

διατρίβειν, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους παρὰ τοῖς ἄρχουσιν· ἡ γὰρ ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν ἀρχόντων παρουσία μάλιστα ἐμποιεῖ τὴν 6 ἀληθινὴν αἰδῶ καὶ τὸν τῶν ἐλευθέρων φόβον. Τὴν δὲ τῶν ὠνίων ἀγορὰν ἐτέραν τε δεῖ ταύτης εἶναι καὶ χωρὶς, ἔχουσιν τόπον εὐσυνάγωγον τοῖς τε ἀπὸ τῆς θαλάττης πεμπομένοις καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς χώρας πάσιν. Ἐπεὶ δὲ τὸ πλήθος διαιρεῖται τῆς πόλεως εἰς ἱερεῖς, εἰς ἄρχοντας, πρέπει καὶ τῶν ἱερέων συσσίτια περὶ τὴν τῶν ἱερῶν οἰκοδομημάτων ἔχειν τὴν 7 τάξιν. Τῶν δ' ἀρχείων ὅσα περὶ τὰ συμβόλαια ποιεῖται τὴν ἐπιμέλειαν, περὶ τε γραφὰς δικῶν καὶ τὰς κλήσεις καὶ τὴν ἄλλην τὴν τοιαύτην διοίκησιν, ἔτι δὲ περὶ τὴν ἀγορανομίαν καὶ τὴν καλουμένην ἀστυνομίαν, πρὸς ἀγορᾷ μὲν δεῖ καὶ συνόδῳ τινὶ κοινῇ * κατεσκευάσθαι, τοιοῦτος δ' ὁ περὶ τὴν ἀναγκαίαν ἀγορὰν ἐστὶ τόπος· ἐνσχολάζειν μὲν γὰρ τὴν 8 ἄνῳ τίθεμεν, ταύτην δὲ πρὸς τὰς ἀναγκαίας πράξεις. * Νενεμῆσθαι δὲ χρὴ τὴν εἰρημένην τάξιν καὶ τὰ περὶ τὴν χώραν καὶ γὰρ ἐκεῖ τοῖς ἄρχουσιν, οὓς καλοῦσιν οἱ μὲν ὑλωροὺς οἱ δὲ ὑάγρονόμους, καὶ φυλακτῆρια καὶ συσσίτια πρὸς φυλακὴν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν, ἔτι δὲ ἱερὰ κατὰ τὴν χώραν εἶναι νενε- 9 μμημένα, τὰ μὲν θεοῖς τὰ δὲ ἥρωσιν. Ἄλλὰ τὸ διατρίβειν νῦν ἀκριβολογουμένους καὶ λέγοντας περὶ τῶν τοιούτων ἀργόν ἐστιν. Οὐ γὰρ χαλεπὸν ἐστὶ τὰ τοιαῦτα νοῆσαι, ἀλλὰ ποιῆσαι μᾶλλον· τὸ μὲν γὰρ λέγειν εὐχῆς ἔργον ἐστί, τὸ δὲ συμβῆναι τύχης. Διὸ περὶ μὲν τῶν τοιούτων τό γε ἐπὶ πλεῖον ἀφείσθω τὰ νῦν.

- 13 Περὶ δὲ τῆς πολιτείας αὐτῆς, ἐκ τίνων καὶ ἐκ ποίων δεῖ συνεστάναι τὴν μέλλουσαν ἔσεσθαι πόλιν μακαρίαν καὶ πολι- 2 τείεσθαι καλῶς, λεκτέον. Ἐπεὶ δὲ οὗ ἐστὶν ἐν οἷς γίγνεται τὸ εὖ πάσι, τούτοις δ' ἐστὶν ἐν μὲν ἐν τῷ τὸν σκοπὸν κείσθαι καὶ τὸ τέλος * τῶν πράξεων ὀρθῶς, ἐν δὲ τὰς πρὸς τὸ τέλος φερούσας πράξεις σφίσκειν· ἐνδέχεται γὰρ ταῦτα καὶ διαφθερεῖν ἀλλήλοισι καὶ συμφωνεῖν· ἐνίοτε γὰρ ὁ μὲν σκοπὸς

* κατασκευάσθαι Sb.Vb.

* μεμνησθαι Sb.Vb.

† ἀγορανόμους Vb.

* τῶν] τῶν ὀρθῶν Sb.Vb.

ἔκκειται καλῶς, ἐν δὲ τῷ πράττειν τοῦ τυχεῖν αὐτοῦ διαμαρ-
 τάνουσιν· ^αἐνίοτε δὲ τῶν μὲν πρὸς τὸ τέλος πάντων ἐπι-
 τυγχάνουσιν, ἀλλὰ τὸ τέλος ἔθεντο φαῦλον· ὅτε δὲ ἑκα-
 τέρου διαμαρτάνουσιν, οἷον περὶ ἰατρικὴν· οὔτε γὰρ ποιοῦν
 τι δεῖ τὸ ὑγιαίνειν εἶναι ^βσῶμα κρίνουσιν ἐνίοτε καλῶς, οὔτε
 πρὸς τὸν ὑποκείμενον αὐτοῖς ὄρον τυγχάνουσι τῶν ποιητι-
 κῶν· δεῖ δ' ἐν ταῖς τέχναις καὶ ἐπιστήμαις ταῦτα ἀμφοτέρα
 κρατεῖσθαι, τὸ τέλος καὶ τὰς εἰς τὸ τέλος πράξεις. Ὅτι ³
 μὲν οὖν τοῦ τ' εὖ ζῆν καὶ τῆς εὐδαιμονίας ἐφίενται πάντες,
 φανερόν. Ἀλλὰ τούτων τοῖς μὲν ἐξουσία τυγχάνειν, τοῖς
 δὲ οὐ, διὰ τина τύχην ἢ φύσιν· δέεται γὰρ καὶ χορηγίας
 τινὸς τὸ ζῆν καλῶς, τούτου δὲ ἐλάττονος μὲν τοῖς ἄμεινον
 διακειμένοις, πλείονος δὲ τοῖς χείρον. Οἱ δ' εὐθὺς οὐκ ὀρθῶς ⁴
 ζητοῦσι τὴν εὐδαιμονίαν, ἐξουσίας ὑπαρχούσης. Ἐπεὶ δὲ τὸ
 προκείμενόν ἐστι τὴν ἀρίστην πολιτείαν ἰδεῖν, αὕτη δ' ἐστὶ
 καθ' ἣν ἄριστ' ἂν πολιτεύοιτο πόλις, ἄριστα δ' ἂν πολι-
 τεύοιτο καθ' ἣν εὐδαιμονεῖν μάλιστα ἐνδέχεται τὴν πόλιν,
 δῆλον ὅτι τὴν εὐδαιμονίαν δεῖ, τί ἐστι, μὴ λανθάνειν. Φαμέν ⁵
 δὲ καὶ ἐν τοῖς ἠθικοῖς, εἴ τι τῶν λόγων ἐκείνων ὄφελος, ἐνέρ-
 γειαν εἶναι καὶ χρῆσιν ἀρετῆς τελείαν, καὶ ταύτην οὐκ ἐξ
 ὑποθέσεως ἀλλ' ἀπλῶς. Λέγω δ' ἐξ ὑποθέσεως τὰναγκαῖα, ⁶
 τὸ δ' ἀπλῶς τὸ καλῶς· οἷον τὰ περὶ τὰς δικαίας πράξεις αἱ
 δίκαιαι τιμωρίαι καὶ κολάσεις ἀπ' ἀρετῆς μὲν εἰσιν, ἀναγ-
 καῖαι δέ, καὶ τὸ καλῶς ἀναγκαίως ἔχουσιν (αἰρετώτερον μὲν
 γὰρ μηθενὸς δεῖσθαι τῶν τοιούτων μήτε τὸν ἄνδρα μήτε τὴν
 πόλιν), αἱ δ' ἐπὶ τὰς τιμὰς καὶ τὰς εὐπορίας ἀπλῶς εἰσὶ κάλ-
 λισται πράξεις. Τὸ μὲν γὰρ ἕτερον κακοῦ τινὸς αἰρεσίς ⁷
 ἐστίν, αἱ τοιαῦται δὲ πράξεις τούναντίον· κατασκευαὶ γὰρ
 ἀγαθῶν εἰσὶ καὶ γεννήσεις. Χρήσαιτο δ' ἂν ὁ σπουδαῖος
 ἀνὴρ καὶ πενία καὶ νόσφ καὶ ταῖς ἄλλαις τύχαις ταῖς φαύλαις
 καλῶς· ἀλλὰ τὸ μακάριον ἐν τοῖς ἐναντίοις ἐστίν. Καὶ γὰρ
 τοῦτο διώριστα κατὰ τοὺς ἠθικοὺς λόγους, ὅτι τοιοῦτός ἐστιν
 ὁ σπουδαῖος, ὃς διὰ τὴν ἀρετὴν τὰ ἀγαθὰ ἐστὶ τὰ ἀπλῶς

^α ἐνίοτε] ὅτε Sb.Vb.^β σῶμα καὶ κρίνουσιν Sb.Vb.

- 8 ἀγαθά. Δῆλον δ' ὅτι καὶ τὰς χρήσεις ἀναγκαῖον σπουδαίας καὶ καλὰς εἶναι ταύτας ἀπλῶς. Διὸ καὶ νομίζουσιν ἄνθρωποι τῆς εὐδαιμονίας αἷτια τὰ ἐκτὸς εἶναι τῶν ἀγαθῶν, ὥσπερ εἰ τοῦ κιθαρίζειν λαμπρὸν καὶ καλῶς αἰτιῶτο τὴν λύραν μᾶλλον τῆς τέχνης. Ἀναγκαῖον τοίνυν ἐκ τῶν εἰρημένων τὰ μὲν 9 ὑπάρχειν, τὰ δὲ παρασκευάσαι τὸν νομοθέτην. Διὸ κατ' εὐχὴν εὐχόμεθα τὴν τῆς πόλεως σύστασιν, ᾧ ἡ τύχη κυρία κυρίαν γὰρ ^c αὐτὴν ὑπάρχειν τίθεμεν· τὸ δὲ σπουδαίαν εἶναι τὴν πόλιν οὐκέτι τύχης ἔργον, ἀλλ' ἐπιστήμης καὶ προαιρέσεως. Ἀλλὰ μὴν σπουδαία πόλις ἐστὶ ^d τῷ τοὺς πολίτας τοὺς μετέχοντας τῆς πολιτείας εἶναι σπουδαίους· ἡμῖν δὲ πάν- 10 τες οἱ πολῖται μετέχουσι τῆς πολιτείας. Τοῦτ' ἄρα σκεπτέον, πῶς ἀνὴρ γίνεται σπουδαῖος. Καὶ γὰρ εἰ πάντας ἐνδέχεται σπουδαίους εἶναι, μὴ καθ' ἕκαστον δὲ τῶν πολιτῶν, οὕτως αἰρετώτερον· ἀκολουθεῖ γὰρ τῷ καθ' ἕκαστον καὶ τὸ πάντας. Ἀλλὰ μὴν ἀγαθοί γε καὶ σπουδαῖοι γίγνονται 11 διὰ τριῶν. Τὰ τρία δὲ ταῦτά ἐστι φύσις ἔθος λόγος. Καὶ γὰρ φῦναι δεῖ πρῶτον, οἷον ἄνθρωπον ἀλλὰ μὴ τῶν ἄλλων τι ζῶν, ^e εἶτα καὶ ποιόν τινα τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. Ἐνὶ τῷ οὐθέν ὄφελος φῦναι· τὰ γὰρ ἔθνη μεταβαλεῖν ποιεῖ· ἔνια γὰρ ἐστὶ διὰ τῆς φύσεως ἐπαμφοτερίζοντα διὰ τῶν ἐθῶν 12 ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ τὸ βέλτιον. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα τῶν ζῶν μάλιστα μὲν τῇ φύσει ζῇ, μικρὰ δ' ἔνια καὶ τοῖς ἔθεσιν, ἄνθρωπος δὲ καὶ λόγῳ· μόνον γὰρ ἔχει λόγον. Ὡστε δεῖ ταῦτα συμφωνεῖν ἀλλήλοις· πολλὰ γὰρ παρὰ τοὺς ἔθισμούς καὶ τὴν φύσιν πράττουσι διὰ τὸν λόγον, ἐὰν πεισθῶσιν ἄλ- 13 λως ἔχειν βέλτιον. Τὴν μὲν τοίνυν φύσιν οἷους εἶναι δεῖ τοὺς μέλλοντας εὐχειρώτους ἔσεσθαι τῷ νομοθέτῃ, διωρίσμεθα πρότερον, τὸ δὲ λοιπὸν ἔργον ἤδη παιδείας· τὰ μὲν γὰρ ^f ἐθιζόμενοι μαθαίνουσι, τὰ δ' ἀκούοντες.
- 14 Ἐπεὶ δὲ πᾶσα πολιτικὴ κοινωνία συνέστηκεν ἐξ ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων, τοῦτο δὴ σκεπτέον, εἰ ἐτέρους εἶναι δεῖ τοὺς

^c αὐτὴν om. Ib.Vb.^d τῷ] τὸ Sb.Vb.^e εἶτα] οὕτω Ib.Sb.Vb.^f ἐθιζόμενα Ib.

ἄρχοντας καὶ τοὺς ἀρχομένους ἢ τοὺς αὐτοὺς διὰ βίου· δῆλον γὰρ ὡς ἀκολουθεῖν δεήσει καὶ τὴν παιδείαν κατὰ τὴν διαίρεσιν ταύτην. Εἰ μὲν τοίνυν εἴσαν τοσοῦτον διαφέροντες ἄτεροι τῶν ἄλλων ὅσον τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἥρωας ἡγοούμεθα τῶν ἀνθρώπων διαφέρειν, εὐθὺς πρῶτον κατὰ τὸ σῶμα πολλὴν ἔχοντας ὑπερβολήν, εἶτα κατὰ τὴν ψυχὴν, ὥστε ἀναμφισβήτητον εἶναι καὶ φανεράν τὴν ὑπεροχὴν τοῖς ἀρχομένοις τὴν τῶν ἀρχόντων, δῆλον ὅτι βέλτιον αἰεὶ τοὺς αὐτοὺς τοὺς μὲν ἄρχειν τοὺς δ' ἄρχεσθαι καθάπαξ. Ἐπεὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ῥάδιον λαβεῖν οὐδ' ἔστιν ὥσπερ ἐν Ἰνδοῖς φησὶ Σκύλαξ εἶναι τοὺς βασιλέας τοσοῦτον διαφέροντας τῶν ἀρχομένων, φανερόν ὅτι διὰ πολλὰς αἰτίας ἀναγκαῖον πάντας ὁμοίως κοινωνεῖν τοῦ κατὰ μέρος ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι. Τό τε γὰρ ἴσον ταῦτόν τοις ὁμοίοις, καὶ χαλεπὸν μένειν τὴν πολιτείαν τὴν συνεστηκυῖαν παρὰ τὸ δίκαιον. Μετὰ γὰρ τῶν ἀρχομένων ὑπάρχουσι νεωτερίζειν βουλόμενοι πάντες οἱ κατὰ τὴν χώραν· τοσοῦτους τε εἶναι τοὺς ἐν τῇ πολιτεύματι τὸ πληθος ὥστ' εἶναι κρείττους πάντων τούτων, ἐν τι τῶν ἀδυνάτων ἔστιν. Ἀλλὰ μὴν ὅτι γε δεῖ τοὺς ἀρχοντας διαφέρειν τῶν ἀρχομένων, ἀναμφισβήτητον. Πῶς οὖν ταῦτ' ἔσται καὶ πῶς μεθέξουσιν, δεῖ σκέψασθαι τὸν νομοθέτην. Εἴρηται δὲ πρότερον περὶ αὐτοῦ. Ἡ γὰρ φύσις δέδωκε τὴν αἵρεσιν, ποιήσασα ἡ αὐτῇ τῇ γένει ταῦτόν τὸ μὲν νεώτερον τὸ δὲ πρεσβύτερον, ὧν τοῖς μὲν ἄρχεσθαι πρέπει, τοῖς δ' ἄρχειν. Ἀγανακτεῖ δὲ οὐδεὶς καθ' ἡλικίαν ἀρχόμενος, οὐδὲ νομίζει εἶναι κρείττων, ἄλλως τε καὶ μέλλον ἀντιλαμβάνειν τοῦτον τὸν ἔρανον, ὅταν τύχῃ τῆς ἰκνουμένης ἡλικίας. Ἔστι μὲν ἄρα ὡς τοὺς αὐτοὺς ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι φατέον, ἔστι δὲ ὡς ἑτέρους. Ὡστε καὶ τὴν παιδείαν ἔστιν ὡς τὴν αὐτὴν ἀναγκαῖον, ἔστι δ' ὡς ἑτέραν εἶναι. Τόν τε γὰρ μέλλοντα καλῶς ἄρχειν ἀρχθῆναί φασιν δεῖν πρῶτον. Ἔστι δ' ἀρχή, καθάπερ ἐν τοῖς πρώτοις εἴρηται λόγοις, ἡ μὲν τοῦ ἀρχόντος χάριν, ἡ δὲ τοῦ ἀρχομένου. Τούτων δὲ τὴν μὲν δεσποτικὴν εἶναι

ε τὴν om. Sb.Vb.

h αὐτὸ Ib.Vb.

φαμεν, τὴν δὲ τῶν ἐλευθέρων. Διαφέρει δ' ἓν ἅμα τῶν ἐπι-
 ταττομένων οὐ τοῖς ἔργοις ἀλλὰ τῷ τίνος ἕνεκα. Διὸ πολλὰ
 τῶν εἶναι δοκούντων διακονικῶν ἔργων καὶ τῶν νέων τοῖς
 ἐλευθέροις καλὸν διακονεῖν· πρὸς γὰρ τὸ καλὸν καὶ τὸ μὴ
 καλὸν οὐχ οὕτω διαφέρουσιν αἱ πράξεις καθ' αὐτὰς ὥς ἐν τῷ
 8 τέλει καὶ τῷ τίνος ἕνεκεν. Ἐπεὶ δὲ πολίτου καὶ ἄρχοντος
 τὴν αὐτὴν ἀρετὴν εἶναι φαμεν καὶ τοῦ ἀρίστου ἀνδρός, τὸν
 δ' αὐτὸν ἀρχόμενον τε ¹δεῖν γίγνεσθαι πρότερον καὶ ἄρ-
 χοντα ὕστερον, τοῦτ' ἂν εἴη τῷ νομοθέτῃ πραγματευτέον,
 ὅπως ἄνδρες ἀγαθοὶ ^κ γίγνωνται, καὶ διὰ τίνων ἐπιτηδεύ-
 9 μάτων, καὶ τί τὸ τέλος τῆς ἀρίστης ζωῆς. Διήρηται δὲ δύο
 μέρη τῆς ψυχῆς, ὧν τὸ μὲν ἔχει λόγον καθ' αὐτό, τὸ δ' οὐκ
 ἔχει μὲν καθ' αὐτό, λόγῳ δ' ὑπακούειν δυνάμενον. Ὡν φαμέν
 τὰς ἀρετὰς εἶναι καθ' ^μ ἃς ἀνὴρ ἀγαθὸς λέγεται πως. Τού-
 των δ' ἐν ποτέρῳ μᾶλλον τὸ τέλος, τοῖς μὲν οὕτω διαιροῦσιν
 10 ὥς ἡμεῖς φαμέν οὐκ ἄδηλον πῶς λεκτέον. Αἰεὶ γὰρ τὸ χεῖ-
 ρον τοῦ βελτιονός ἐστιν ἕνεκεν, καὶ τοῦτο φανερόν ὁμοίως ἔν
 τε τοῖς κατὰ τέχνην καὶ τοῖς κατὰ φύσιν, βέλτιον δὲ τὸ
 λόγον ἔχον διήρηται τε διχῇ, καθ' ὅνπερ εἰώθαμεν τρόπον
 διαιρεῖν· ὁ μὲν γὰρ πρακτικὸς ἐστὶ λόγος ὁ δὲ θεωρητικός.
 11 Ὡσαύτως οὖν ἀνάγκη διηρῆσθαι καὶ τοῦτο τὸ μέρος δῆλον
 ὅτι, καὶ τὰς πράξεις δ' ἀνάλογον ἐροῦμεν ἔχειν, καὶ δεῖ τὰς
 τοῦ φύσει βελτιονοῦς αἰρετωτέρας εἶναι τοῖς δυναμένοις τυγ-
 χάνειν ἢ πασῶν ἢ τοῖν δυοῖν· αἰεὶ γὰρ ἐκάστῳ τοῦτ' αἰρε-
 12 τώτατον, οὗ τυχεῖν ἐστὶν ἀκροτάτου. Διήρηται δὲ καὶ πᾶς
 ὁ βίος εἰς ἀσχολίαν καὶ εἰς σχολὴν καὶ πόλεμον καὶ εἰρήνην,
 καὶ τῶν πρακτῶν τὰ μὲν εἰς τὰ ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμα τὰ δὲ
 13 εἰς τὰ καλὰ. Περὶ ὧν ἀνάγκη τὴν αὐτὴν αἵρεσιν εἶναι καὶ
 τοῖς τῆς ψυχῆς μέρεσι καὶ ταῖς πράξεσιν αὐτῶν, πόλεμον
 μὲν εἰρήνης χάριν, ἀσχολίαν δὲ σχολῆς, τὰ δ' ἀναγκαῖα καὶ
 χρήσιμα τῶν καλῶν ἕνεκεν. Πρὸς πάντα μὲν τοῖνυν τῷ
 πολιτικῷ βλέποντι νομοθετητέον, καὶ κατὰ τὰ μέρη τῆς

¹ δεῖ Sb.Vb. ^κ γίγνονται Ib. ¹ ὑπακούει Sb. ^μ ἃς] ἡμᾶς Sb.Vb.

ψυχῆς καὶ κατὰ τὰς πράξεις αὐτῶν, μᾶλλον δὲ πρὸς τὰ βελτίω καὶ τὰ τέλη. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ περὶ τοὺς ¹⁴ βίους καὶ τὰς τῶν πραγμάτων διαιρέσεις· δεῖ μὲν γὰρ ἀσχολεῖν δύνασθαι καὶ πολεμεῖν, μᾶλλον δ' εἰρήνην ἄγειν καὶ σχολάζειν· καὶ τὰναγκαῖα καὶ τὰ χρήσιμα δὲ πράττειν, τὰ δὲ καλὰ δεῖ μᾶλλον. Ὡστε πρὸς τούτους τοὺς σκοποὺς καὶ παῖδας ἔτι ὄντας παιδευτέον καὶ τὰς ἄλλας ἡλικίας, ὅσαι δέονται παιδείας. Οἱ δὲ νῦν ἄριστα δοκοῦντες πολιτεύεσθαι ¹⁵ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν νομοθετῶν οἱ ταύτας καταστήσαντες τὰς πολιτείας, οὔτε πρὸς τὸ βέλτιον τέλος φαίνονται συντάξαντες τὰ περὶ τὰς πολιτείας οὔτε πρὸς πάσας τὰς ἀρετὰς τοὺς νόμους καὶ τὴν παιδείαν, ἀλλὰ φορτικῶς ἀπέκλιναν πρὸς τὰς χρησίμους εἶναι δοκούσας καὶ πλεονεκτικωτέρας. Παραπλησίως δὲ τούτοις καὶ τῶν ὕστερόν τινες γραψάντων ¹⁶ ἀπεφάναντο τὴν αὐτὴν δόξαν· ἐπαινοῦντες γὰρ τὴν Λακεδαιμονίων πολιτείαν ἄγανται τοῦ νομοθέτου τὸν σκοπόν, ὅτι πάντα πρὸς τὸ κρατεῖν καὶ πρὸς πόλεμον ἐνομοθέτησεν· α καὶ κατὰ τὸν λόγον ἐστὶν εὐελεγκτα καὶ τοῖς ἔργοις ἐξεληλεγκται νῦν. Ὡσπερ γὰρ οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων ¹⁷ ἡζήτουσι ὅτῳ πολλῶν δεσπόζωιν, ὅτι πολλὴ χορηγία γίγνεται τῶν εὐτυχημάτων, οὕτω καὶ Θίβρων ἀγάμενος φαίνεται τὸν τῶν Λακώνων νομοθέτην, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστος τῶν γραφόντων περὶ πολιτείας αὐτῶν, ὅτι διὰ τὸ γεγυμνάσθαι πρὸς τοὺς κινδύνους πολλῶν ἤρχον. ¹⁸ Καίτοι δὴλον ὡς ἐπειδὴ νῦν γε οὐκέτι ὑπάρχει τοῖς Λάκωσι τὸ ἄρχειν, οὐκ εὐδαίμονες, οὐδ' ὁ νομοθέτης ἀγαθός. Ἔτι δὲ τοῦτο γελοῖον, εἰ μένοντες ἐν τοῖς νόμοις αὐτοῦ, καὶ μηδενὸς ἐμποδίζοντες πρὸς τὸ χρῆσθαι τοῖς νόμοις, ἀποβεβλήκασι τὸ ζῆν καλῶς. Οὐκ ὀρθῶς ¹⁹ ὁ ὑπολαμβάνουσιν οὐδὲ περὶ τῆς ἀρχῆς ἦν ¹⁹ δεῖ τιμῶντα φαίνεσθαι τὸν νομοθέτην· τοῦ γὰρ δεσποτικῶς ἄρχειν ἢ τῶν ἐλευθέρων ἀρχὴ καλλίων καὶ μᾶλλον μετ' ἀρετῆς. Ἔτι δ' οὐ διὰ τοῦτο δεῖ τὴν πόλιν εὐδαίμονα νομί-

ⁿ (ηλοῦσι [b.Sb.Vb. S^b.V^b].

^o τῶν] τὸ Ib.

^p τοι om. Ib.

^q δ' om.

- ζειν καὶ τὸν νομοθέτην ἐπαινεῖν, ὅτι κρατεῖν ἤσκησεν ἐπὶ τὸ τῶν πέλας ἄρχειν· ταῦτα γὰρ μεγάλην ἔχει βλάβην.
- 20 Δῆλον γὰρ ὅτι καὶ τῶν πολιτῶν τῷ δυναμένῳ τοῦτο πειρατέον διώκειν, ὅπως δύνηται τῆς οἰκείας πόλεως ἄρχειν· ὅπερ ἐγκαλοῦσιν οἱ Λάκωνες Πausanία τῷ βασιλεῖ, καίπερ ἔχοντι τηλικαύτην τιμὴν. Οὔτε δὲ πολιτικὸς τῶν τοιούτων λόγων καὶ νόμων οὐθεὶς οὔτε ὠφέλιμος οὔτε ἀληθὴς ἐστίν.
- 21 Ὅτι ταῦτα γὰρ ἄριστα καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ τὸν νομοθέτην ἐμποιεῖν δεῖ ταῦτα ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων. Τὴν τε τῶν πολεμικῶν ἄσκησιν οὐ τούτου χάριν δεῖ μελετᾶν, ἵνα καταδουλώσωνται τοὺς ἀναξίους, ἀλλ' ἵνα πρῶτον μὲν αὐτοὶ μὴ δουλεύσωσιν ἐτέροις, ἔπειτα ὅπως ζητῶσι τὴν ἡγεμονίαν τῆς ὠφελείας ἔνεκα τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ μὴ πάντων δεσποτείας· τρίτον δὲ τὸ δεσπότην τῶν ἀξίων δουλεύειν. Ὅτι δὲ δεῖ τὸν νομοθέτην μᾶλλον σπουδάζειν ὅπως καὶ τὴν περὶ τὰ πολεμικὰ καὶ τὴν ἄλλην νομοθεσίαν τοῦ σχολάζειν ἔνεκεν τάξῃ καὶ τῆς εἰρήνης, μαρτυρεῖ τὰ γιγνόμενα τοῖς λόγοις· αἱ γὰρ πλείσται τῶν τοιούτων πόλεων πολεμοῦσαι μὲν σώζονται, κατακτησάμεναι δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπόλλυνται. Τὴν γὰρ βαφὴν ἀφιάσιν, ὥσπερ ὁ σίδηρος, εἰρήνην ἄγοντες. Αἷτιος δ' ὁ νομοθέτης οὐ παιδεύσας δύνασθαι σχολάζειν.
- 15 Ἐπεὶ δὲ τὸ αὐτὸ τέλος εἶναι φαίνεται καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τὸν αὐτὸν ὅρον ἀναγκαῖον εἶναι τῷ τε ἀρίστῳ ἀνδρὶ καὶ τῇ ἀρίστῃ πολιτείᾳ, φανερόν ὅτι δεῖ τὰς εἰς τὴν σχολὴν ἀρετὰς ὑπάρχειν· τέλος γάρ, ὥσπερ εἴρηται, 2 πολλάκις, εἰρήνη μὲν πολέμου, σχολὴ δ' ἀσχολίας. Χρησιμοὶ δὲ τῶν ἀρετῶν εἰσὶ πρὸς τὴν σχολὴν καὶ διαγωγὴν, ὧν τε ἐν τῇ σχολῇ τὸ ἔργον καὶ ὧν ἐν τῇ ἀσχολίᾳ. Δεῖ γὰρ πολλὰ τῶν ἀναγκαίων ὑπάρχειν, ὅπως ἐξῇ σχολάζειν. Διὸ σώφρονα τὴν πόλιν εἶναι προσήκει καὶ ἀνδρείαν· καὶ καρτερικὴν· κατὰ γὰρ τὴν παροιμίαν, οὐ σχολὴ δούλοις, οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι κινδυνεύειν ἀνδρείως δούλοι τῶν ἐπιόντων

ῥ ἴσχυεν Ib. ὅπερ om. Sb. ἔχοντες Sb. ὅτι ταῦτα Sb. δουλεύωσι Sb.Vb.

εἰσίν. Ἀνδρίας μὲν οὖν καὶ κάρτερις δεῖ πρὸς τὴν ἀσχο-
 3 λίαν, φιλοσοφίας δὲ πρὸς τὴν σχολήν, σωφροσύνης δὲ καὶ
 δικαιοσύνης ἐν ἀμφοτέροις τοῖς χρόνοις, καὶ μᾶλλον εἰρήνην
 ἄγουσι καὶ σχολάζουσιν· ὁ μὲν γὰρ πόλεμος ἀναγκάζει
 δικαίους εἶναι καὶ σωφρονεῖν, ἡ δὲ τῆς εὐτυχίας ἀπόλαυσις
 καὶ τὸ σχολάζειν μετ' εἰρήνης ὑβριστὰς ποιεῖ μᾶλλον. Πολ-
 4 λῆς οὖν δεῖ δικαιοσύνης καὶ πολλῆς σωφροσύνης τοὺς ἄριστα
 δοκοῦντας πράττειν καὶ πάντων τῶν μακαριζομένων ἀπο-
 λαύοντας, οἷον εἴ τινές εἰσιν, ὥσπερ οἱ ποιηταὶ φασιν, ἐν
 μακάρων νήσοις· μάλιστα γὰρ οὗτοι δεήσονται φιλοσοφίας
 καὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης, ὅσῳ μᾶλλον σχολάζουσιν ἐν
 ἀφθονίᾳ τῶν τοιούτων ἀγαθῶν. Διότι μὲν οὖν τὴν μέλ-
 5 λουσιν εὐδαιμονήσκειν καὶ σπουδαίαν ἔσσεσθαι πόλιν τούτων
 δεῖ τῶν ἀρετῶν μετέχειν, φανερόν. Αἰσχροῦ γὰρ ὄντος μὴ
 δύνασθαι χρῆσθαι τοῖς ἀγαθοῖς, ¹ ἔτι μᾶλλον μὴ δύνασθαι ἐν
 τῷ σχολάζειν χρῆσθαι, ἀλλ' ἀσχολοῦντας μὲν καὶ πολεμοῦν-
 τας φαίνεσθαι ἀγαθοῦς, εἰρήνην δ' ἄγοντας καὶ σχολάζοντας
 ἀνδραποδώδεις. Διὸ δεῖ μὴ καθάπερ ἡ Λακεδαιμονίων πόλις 6
 τὴν ἀρετὴν ἀσκεῖν. Ἐκείνοι μὲν γὰρ οὐ ταύτῃ διαφέρουσι
 τῶν ἄλλων, τῷ μὴ νομίζειν ταῦτά τοις ἄλλοις μέγιστα τῶν
 ἀγαθῶν, ἀλλὰ τῷ γενέσθαι ταῦτα μᾶλλον διὰ τινος ἀρε-
 τῆς. Ἐπεὶ δὲ μείζω τε ἀγαθὰ ταῦτα, καὶ τὴν ἀπόλαυσιν
 τὴν τούτων ἢ τὴν τῶν ἀρετῶν, καὶ ὅτι δι' αὐτὴν, φανερόν
 ἐκ τούτων, πῶς δὲ καὶ διὰ τίνων ἔσται, τοῦτο δὴ θεωρητέον.
 Τυγχάνομεν δὴ διηρημένοι πρότερον ὅτι φύσεως καὶ ἔθους 7
 καὶ λόγου δεῖ. Τούτων δὲ ποίους μὲν τινες εἶναι χρὴ τὴν
 φύσιν, διώριστα πρότερον, λοιπὸν δὲ θεωρῆσαι πότερον
 Ὑπαιδευτέοι τῷ λόγῳ ² πρότερον ἢ τοῖς ἔθεσιν. Ταῦτα γὰρ
 δεῖ πρὸς ἄλληλα συμφωνεῖν συμφωνίαν τὴν ἀρίστην· ἐνδέχε-
 ται γὰρ διημαρτηκέναι ³ καὶ τὸν λόγον τῆς βελτίστης ὑπο-
 θέσεως, καὶ διὰ τῶν ἔθων ⁴ ὁμοίως ἡχθαι. Φανερόν δὲ τοῦτό ⁵
 γε πρῶτον μὲν, καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, ὡς ἡ γένεσις ἀπ'

¹ ἔτι — χρῆσθαι om. Ib.Sb.Vb. Ὑπαιδευτέον Ib. ² πρότερον om.
 Sb.Vb. ³ καὶ om. Ib. ⁴ ὁμοίως Ib.

- ἀρχῆς ἐστὶ καὶ τὸ τέλος ἀπὸ τινος ἀρχῆς ἄλλου τέλους.
 Ὁ δὲ λόγος ἡμῖν καὶ ὁ νοῦς τῆς φύσεως τέλος. Ὡστε πρὸς
 τούτους τὴν γένεσιν καὶ τὴν τῶν ^d ἐθνῶν δεῖ παρασκευάζειν
 9 μελέτην. Ἐπειτα ὥσπερ ψυχὴ καὶ σῶμα ^δ ἑστίν, οὕτω
 καὶ τῆς ψυχῆς ὁρῶμεν δύο μέρη, τό τε ἄλογον καὶ τὸ λόγον
 ἔχον, καὶ τὰς ἑξέεις τὰς τούτων δύο τὸν ἀριθμόν, ὧν τὸ μὲν
 ἐστὶν ὄρεξις τὸ δὲ νοῦς. Ὡσπερ δὲ τὸ σῶμα πρότερον τῇ
 γενέσει τῆς ψυχῆς, οὕτω καὶ τὸ ἄλογον τοῦ λόγον ἔχοντος.
 10 Φανερόν δὲ καὶ τοῦτο· θυμὸς γὰρ καὶ βούλησις, ἔτι δὲ ἐπι-
 θυμία καὶ γενομένοις εὐθὺς ὑπάρχει τοῖς παιδίοις, ὁ δὲ λο-
 γισμὸς καὶ ὁ νοῦς προϋσὶν ἐγγίνεσθαι πέφυκεν. Διὸ πρῶ-
 τον μὲν τοῦ σώματος τὴν ἐπιμέλειαν ἀναγκαῖον εἶναι προ-
 τέραν ἢ ^e τὴν τῆς ψυχῆς, ἔπειτα τὴν τῆς ὀρέξεως, ἕνεκα
 μέντοι τοῦ νοῦ τὴν τῆς ὀρέξεως, τὴν δὲ τοῦ σώματος τῆς
 ψυχῆς.
- 16 Εἴπερ οὖν ἀπ' ἀρχῆς τὸν νομοθέτην ὁρᾶν δεῖ ὅπως βέλ-
 τιστα τὰ σώματα γένηται τῶν τρεφομένων, πρῶτον μὲν
 ἐπιμελητέον περὶ τὴν σύζευξιν, πότε καὶ ποίους τινὰς ὄντας
 2 χρὴ ποιεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους τὴν γαμικὴν ὁμιλίαν. Δεῖ δ'
 ἀποβλέποντα νομοθετεῖν ταύτην τὴν κοινωνίαν πρὸς αὐτοὺς
 τε καὶ τὸν τοῦ ζῆν χρόνον, ἵνα συγκαταβαίνωσι ταῖς ἡλι-
 κίαις ἐπὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ μὴ διαφωνῶσιν αἱ δυνάμεις
 τοῦ μὲν ἔτι δυναμένου γεννᾶν τῆς δὲ μὴ δυναμένης, ἢ ταύτης
 μὲν τοῦ δ' ἀνδρὸς μὴ ταῦτα ^f γὰρ ποιεῖ καὶ στάσεις πρὸς
 ἀλλήλους καὶ διαφοράς. Ἐπειτα καὶ πρὸς τὴν ^g τῶν τέκνων
 3 διαδοχὴν. Δεῖ γὰρ οὔτε λίαν ὑπολείπεσθαι ταῖς ἡλικίαις
 τὰ τέκνα τῶν πατέρων (ἀνόνητος γὰρ τοῖς μὲν πρεσβυτέροις
 ἢ χάρις παρὰ τῶν τέκνων, ἢ δὲ παρὰ τῶν πατέρων βοήθεια
 τοῖς τέκνοις), οὔτε λίαν πάρεργος εἶναι. Πολλὴν γὰρ ἔχει
 δυσχέρειαν ἢ τε γὰρ ^h αἰδῶς ἦττον ὑπάρχει τοῖς θιούτοις
 ὥσπερ ἡλικιώταις, καὶ περὶ τὴν οἰκονομίαν ἐγκληματικὸν τὸ
 4 πάρεργος. Ἐτι δ', ὅθεν ἀρχόμενοι δεῦρο μετέβημεν, ὅπως

^c τέλους] τέλος Sb. ^d ἐθνῶν Vb. ^e τὴν post ἢ om. Sb.Vb. ^f γὰρ
 om. Sb.Vb. ^g τῶν om. Ib. ^h αἰδῶς] αἰ δύο Sb.Vb.

τὰ σώματα τῶν γεννωμένων ὑπάρχει πρὸς τὴν τοῦ νομοθέτου βούλησιν. Σχεδὸν δὴ πάντα ταῦτα συμβαίνει κατὰ μίαν ἐπιμέλειαν. Ἐπεὶ γὰρ ὥρισται τέλος τῆς γεννήσεως ὡς ἐπὶ 5 τὸ πλείστον εἰπεῖν ἀνδράσι μὲν ὁ τῶν ἐβδομήκοντα ἐτῶν ἀριθμὸς ἔσχατος, πεντήκοντα δὲ γυναιξίν, δεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς συζεύξεως κατὰ τὴν ἡλικίαν εἰς τοὺς χρόνους καταβαίνειν τούτους. Ἔστι δ' ὁ τῶν νέων συνδυασμὸς φαῦλος ¹ πρὸς 6 τεκνοποιίαν· ἐν γὰρ πᾶσι ζῴοις ἀτελὴ τὰ τῶν νέων ἔργονα καὶ θηλυτόκα μᾶλλον καὶ μικρὰ τὴν μορφὴν, ὥστ' ἀναγκαῖον ταῦτο τοῦτο συμβαίνειν καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. Τεκμήριον δέ· ἐν ὅσαις γὰρ τῶν πόλεων ἐπιχωριάζεται τὸ νέους συζευγνύειν καὶ νέας, ἀτελεῖς καὶ μικροὶ τὰ σώματά εἰσιν. Ἔτι 7 δὲ ἐν τοῖς τόκοις αἱ νέαι ποιοῦσιν τε μᾶλλον καὶ διαφθείρονται πλείους· διὸ καὶ τὸν χρησμὸν γενέσθαι τινὲς φασὶ διὰ τοιαύτην αἰτίαν τοῖς Τροϊζηνίοις, ὡς πολλῶν διαφθειρομένων διὰ τὸ γαμίσκεσθαι τὰς νεωτέρας, ἀλλ' οὐ πρὸς τὴν τῶν καρπῶν κομιδὴν. Ἔτι δὲ καὶ πρὸς σωφροσύνην συμφέρει 8 τὰς ἐκδόσεις ποιεῖσθαι πρεσβυτέραις· ἀκολαστότεραι γὰρ εἶναι δοκοῦσι νέαι χρησάμεναι ταῖς συνουσίαις. Καὶ τὰ τῶν ἀρρένων δὲ σώματα βλάπτεσθαι δοκεῖ πρὸς τὴν αὔξησιν, ἐὰν ἔτι τοῦ ^k σώματος αὐξανομένου ποιῶνται τὴν συνουσίαν· καὶ γὰρ τούτου τις ὥρισμένος χρόνος, ὃν οὐχ ὑπερβαίνει πληθύνον ἔτι. Διὸ τὰς μὲν ἀρμόττει περὶ τὴν τῶν ὀκτωκαίδεκα 9 ἐτῶν ἡλικίαν συζευγνύειν, τοὺς δ' ἐπτά καὶ τριάκοντα, ἢ μικρόν· ἐν ¹ τοσούτῳ γὰρ ἀκμάζουσιν τε τοῖς σώμασι σύζευξις ἔσται, καὶ πρὸς τὴν παῦλαν τῆς τεκνοποιίας συγκαταβήσεται τοῖς χρόνοις εὐκαίρως. Ἔτι δὲ ἡ διαδοχὴ τῶν τέκνων τοῖς 10 μὲν ^m ἀρχομένης ἔσται τῆς ἀκμῆς, ἐὰν γίγνηται κατὰ λόγον εὐθὺς ἢ γένεσις, τοῖς δὲ ἤδη καταλελυμένης τῆς ἡλικίας πρὸς τὸν τῶν ἐβδομήκοντα ἐτῶν ἀριθμὸν. Περὶ μὲν οὖν τοῦ πότε δεῖ ποιεῖσθαι τὴν σύζευξιν, εἴρηται, τοῖς δὲ περὶ τὴν ὥραν χρόνοις ὡς οἱ πολλοὶ χρωῶνται καλῶς καὶ νῦν, ὀρίσαντες χει-

¹ πρὸς] πρὸς τὴν Ib. ^k σπέρματος Sb.Vb. ¹ τοῦτω γὰρ ἀκμάζουσά Sb.Vb. ^m ἀρχομένης Ib.Sb.Vb.

- 11 μῶνος τὴν συναυλίαν ποιεῖσθαι ταύτην. Δεῖ δὴ καὶ αὐτοὺς ἤδη θεωρεῖν πρὸς τὴν τεκνοποιάν τά τε παρὰ τῶν ἱατρῶν λεγόμενα καὶ τὰ παρὰ τῶν φυσικῶν· οἱ τε γὰρ ἱατροὶ τοὺς καιροὺς τῶν σωμάτων ἱκανῶς λέγουσι, καὶ ^α περὶ τῶν πνευμάτων οἱ φυσικοί, τὰ βόρεια τῶν νοτίων ἐπαινοῦντες μᾶλλον.
- 12 Ποίων δέ τινων τῶν σωμάτων ὑπαρχόντων μάλιστα ὄφελος εἴη τοῖς γεννωμένοις, ^ο ἐπιστήσασι μὲν μᾶλλον λεκτέον ἐν τοῖς περὶ τῆς παιδονομίας, τύψω δὲ ἱκανὸν εἰπεῖν καὶ νῦν. Οὔτε γὰρ ἡ τῶν ἀθλητῶν χρήσιμος ἔστι πρὸς πολιτικὴν εὐεξίαν ^ρ οὐδὲ πρὸς ὑγίειαν καὶ τεκνοποιάν, οὔτε ἡ θεραπευτική καὶ κακοπονητική λίσαν, ἀλλ' ἡ μέση τούτων. Πεπονημένην μὲν οὖν ἔχειν δεῖ τὴν ἔξιν, πεπονημένην δὲ πόνοις μὴ βιαίτοις, μηδὲ πρὸς ἓνα μόνον, ὥσπερ ἡ τῶν ἀθλητῶν ἔστι, ἀλλὰ πρὸς τὰς τῶν ἐλευθερίων πράξεις. Ὁμοίως δὲ δεῖ
- 14 ταῦτα ὑπάρχειν ἀνδράσι καὶ γυναιξίν. Χρὴ δὲ καὶ τὰς ἐγκύους ἐπιμελεῖσθαι τῶν σωμάτων, μὴ ῥαθυμούσας μηδ' ἀραιὰ τροφήν χρωμένας. Τούτο δὲ ῥάδιον τῷ νομοθέτῃ ποιῆσαι προστάξαντι καθ' ἡμέραν τινὰ ποιεῖσθαι πορείαν πρὸς θεῶν ἀποθεραπείαν τῶν εἰληχότων τὴν περὶ τῆς γενέσεως τιμὴν. Τὴν μέντοι διάνοιαν τούναντίον τῶν σωμάτων ῥαθυμοτέρως ἀρμόττει διάγειν· ἀπολαύοντα γὰρ φαίνεται τὰ γενόμενα
- 15 τῆς ἐχούσης ὥσπερ ^q καὶ τὰ φυόμενα τῆς γῆς. Περὶ δὲ ἀποθέσεως καὶ τροφῆς τῶν γιγνομένων, ἔστω νόμος μηδὲν πεπηρωμένον τρέφειν, διὰ δὲ πλῆθος τέκνων, εἴαν ἡ τάξις τῶν ^ρ ἐθῶν κωλύῃ, μηδὲν ἀποτίθεσθαι τῶν γιγνομένων· ὥρισται γὰρ δὴ τῆς τεκνοποιίας τὸ πλῆθος. Ἐὰν δὲ τισι γίγνηται παρὰ ταῦτα συνδυασθέντων, πρὶν αἰσθῆσιν ἐγγενέσθαι καὶ ζῶν, ἐμποιεῖσθαι δεῖ τὴν ἄμβλωσιν· τὸ γὰρ ὅσιον καὶ τὸ
- 16 ^α μὴ διωρισμένον τῇ αἰσθήσει καὶ τῷ ζῆν ἔσται. Ἐπεὶ δ' ἡ μὲν ἀρχὴ τῆς ἡλικίας ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ διώρισται, πότε ἀρχεσθαι χρὴ τῆς συζεύξεως, καὶ πόσον χρόνον λειτουργεῖν ἀρμόττει πρὸς τεκνοποιάν ὠρίσθω· τὰ γὰρ τῶν πρεσβυ-

^α περὶ om. Sb. ^ο ἐπιστήμασι Vb. ^ρ οὗτε codices. ^q καὶ ante τὰ om. Ib. ^ρ ἐθῶν Sb. ^α μὴ om. Ib.Sb.Vb.

τέρων ἔκγονα, καθάπερ τὰ τῶν νεωτέρων, ἀτελῇ γίνεται καὶ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς διανοαῖς, τὰ δὲ τῶν γεγηρακότων ἀσθενῇ. Διὸ κατὰ τὴν τῆς διανοίας ἀκμὴν αὕτη δ' ἐστὶν ¹⁷ ἐν τοῖς πλείστοις ἦν περ τῶν ποιητῶν τινὲς εἰρήκασιν οἱ μετροῦντες ταῖς ἐβδομάσι τὴν ἡλικίαν, περὶ τὸν χρόνον τὸν τῶν πεντήκοντα ἐτῶν. Ὡστε τέτταρσιν ἢ πέντε ἔτεσιν ὑπερβάλλοντα τὴν ἡλικίαν ταύτην ἀφείσθαι δεῖ τῆς εἰς τὸ φανερόν γεννήσεως· τὸ δὲ λοιπὸν ὑγείας χάριν ἢ τινος ἄλλης τοιαύτης αἰτίας φαίνεσθαι δεῖ ποιουμένους τὴν ὁμιλίαν. Περὶ δὲ τῆς πρὸς ἄλλην ἢ πρὸς ἄλλον, ἔστω μὲν ἀπλῶς μὴ ¹⁸ καλὸν ἀπτόμενον φαίνεσθαι μηδαμῇ μηδαμῶς, ὅταν ἢ καὶ προσαγορευθῇ πόσις, περὶ δὲ τὸν χρόνον τὸν τῆς τεκνοποιίας εἰάν τις φαίνεται τοιοῦτόν τι δρῶν, ἀτιμία ζημιούσθω προεκούσῃ πρὸς τὴν ἀμαρτίαν.

Γενομένων δὲ τῶν τέκνων οἶεσθαι μεγάλην εἶναι διαφορὰν ¹⁷ πρὸς τὴν τῶν σωματικῶν δυνάμιν τὴν τροφήν, ὅποια τις ἂν ᾖ. Φαίνεται ἔδὲ διὰ τε τῶν ἄλλων ζῴων ἐπισκοποῦσι, καὶ διὰ τῶν ἐθνῶν οἷς ἐπιμελὲς ἐστὶν ὁ εἰσάγειν τὴν πολεμικὴν ἔξιν, ἢ τοῦ γάλακτος ὡς πληθύνουσα τροφὴ μάλιστα οἰκεία τοῖς σώμασιν· αἰονοτέρα δὲ διὰ τὰ νοσήματα. Ἐτι δὲ καὶ κινήσεις ² ὅσας ἐνδέχεται ποιεῖσθαι τηλικούτων συμφέροι. Πρὸς δὲ τὸ μὴ διαστρέφεσθαι τὰ μέλη δι' ³ ἀπαλότητα χρῶνται καὶ νῦν ἔνια τῶν ἐθνῶν ὀργάνοις τισὶ μηχανικοῖς, ἃ τὸ σῶμα ποιεῖ τῶν τοιούτων ἀστραβές. Συμφέροι δ' εὐθύς καὶ πρὸς τὰ ψυχὴ συνεθίζειν ἐκ μικρῶν παίδων· τοῦτο γὰρ καὶ πρὸς ὑγείαν καὶ πρὸς πολεμικὰς πράξεις εὐχρηστότατον. Διὸ ³ παρὰ πολλοῖς ἐστὶ τῶν βαρβάρων ἔθος τοῖς μὲν εἰς ποταμὸν ἀποβάπτειν τὰ γιγνόμενα ψυχρόν, τοῖς δὲ σκέπασμα μικρὸν ἀμπίσχειν, οἷον Κελτοῖς. Πάντα γὰρ ὅσα δυνατόν ἐθίζουσιν, εὐθύς ἀρχομένῳ βέλτιον μὲν ἐθίζουσιν, ἐκ προσαγωγῆς δ' ἐθίζουσιν. Εὐφυνῆς δ' ἡ τῶν παίδων ἔξις διὰ θερμότητα πρὸς τὴν τῶν ψυχρῶν ἄσκησιν. Περὶ μὲν οὖν τὴν πρώτην συμφέροι ⁴

τ δέ] τε Ib.Sb.Vb. ὡς εἰσάγειν] ἀεὶ Ib.Sb.Vb. ὡς πληθύνουσα Ib.
² ἀπαλότητα Vb. ὡς εὐθύς—ἐθίζουσιν om. Sb.Vb.

ποιεῖσθαι τὴν ἐπιμέλειαν τοιαύτην τε ^α καὶ τὴν ταύτη παρα-
 πλησίαν· τὴν δ' ^α ἔχομένην ταύτης ἡλικίαν μέχρι πέντε ἐτῶν,
 ἣν οὔτε πω πρὸς μάθησιν καλῶς ἔχει προσάγειν οὐδεμίαν
 οὔτε πρὸς ἀναγκαίους πόνοους, ὅπως μὴ τὴν αὐξήσιν ἐμποδί-
 ζωσιν, ^β δεῖ ^γ τοσαύτης τυγχάνειν κινήσεως ὥστε διαφεύγειν
 τὴν ἀργίαν τῶν σωμάτων· ἣν χρὴ παρασκευάζειν καὶ δι' ἄλ-
 λων πράξεων καὶ διὰ τῆς παιδείας. Δεῖ δὲ καὶ τὰς παιδείας
 εἶναι μῆτε ἀνελευθέρους μῆτε ἐπιπόνους μῆτε ἀνειμένας. Καὶ
 περὶ λόγων δὲ καὶ μύθων, ποίους τινὰς ἀκούειν δεῖ ^δ τοὺς τη-
 λικοῦτους, ἐπιμελὲς ἔστω τοῖς ἄρχουσιν οὓς καλοῦσι παιδο-
 νόμους. Πάντα γὰρ δεῖ τὰ τοιαῦτα προοδοποιεῖν πρὸς τὰς
 ὕστερον διατριβὰς. Διὸ τὰς παιδείας εἶναι δεῖ τὰς πολλὰς
^ε μιμήσεις τῶν ὕστερον σπουδαζομένων. Τὰς δὲ διατάσεις τῶν
 παίδων καὶ κλαυθμούς οὐκ ὀρθῶς ἀπαγορεύουσιν οἱ κωλύοντες
 ἐν τοῖς νόμοις· συμφέρουσι γὰρ πρὸς αὐξήσιν. Γίνεται γὰρ
 τρόπον τινὰ γυμνασία τοῖς σώμασιν· ἡ γὰρ τοῦ πνεύματος
 κάθεξις ποιεῖ τὴν ἰσχὺν τοῖς πονοῦσιν, ὃ συμβαίνει καὶ τοῖς
^γ παιδίοις διατεινόμενοις. Ἐπισκεπτόν δὲ τοῖς παιδονόμοις
 τὴν τούτων διαγωγὴν τὴν τ' ἄλλην, καὶ ὅπως ὅτι ἥκιστα
 μετὰ δούλων ἔσται. Ταύτην γὰρ τὴν ἡλικίαν, καὶ μέχρι
 τῶν ἐπτὰ ἐτῶν, ἀναγκαῖον οἶκοι τὴν τροφὴν ἔχουν. Εὐλογον
 οὖν ἀπελαύνειν ἀπὸ τῶν ἀκουσμάτων καὶ τῶν ὁραμάτων ἀνε-
^δ λευθερίας καὶ τηλικούτους ὄντας. Ὅλως μὲν οὖν αἰσχρολο-
 γίαν ἐκ τῆς πόλεως, ὥσπερ ἄλλα τι, δεῖ τὸν νομοθέτην ἐξο-
 ρίζειν· ἐκ τοῦ γὰρ εὐχερῶς λέγειν ὅτι οὖν τῶν αἰσchrῶν γί-
 νεται καὶ τὸ ποιεῖν σύνεγγυς. Μάλιστα μὲν οὖν ἐκ τῶν
 νέων, ὅπως μῆτε λέγωσι μῆτε ἀκούωσι μηδὲν ^ε τοιούτων.
⁹ Ἐὰν δὲ τις φαίνεται τι λέγων ἢ πράττων τῶν ἀπηγορευ-
 μένων, τὸν μὲν ἐλεύθερον μήπω δὲ κατακλίσεως ἡξιωμένον ἐν
 τοῖς συσσιτίοις ἀτιμίαις κολάζειν καὶ πληγαῖς, τὸν δὲ πρε-
 σβύτερον τῆς ἡλικίας ταύτης ἀτιμίαις ἀνελευθέρους ἀνδραπο-
 δωδίας χάριν. Ἐπεὶ δὲ τὸ λέγειν τι τῶν τοιούτων ἐξορί-

^α καὶ τὴν] καὶ τοὺς Vb. ^α ἔχομένην Sb.Vb. ^β δεῖ] δεῖ δὲ Ib.Sb.Vb.
^γ τοσαύτην Sb.Vb. ^δ τοὺς om. Vb. ^ε τοιούτων Ib.Vb.

ζομεν, φανερόν ὅτι καὶ τὸ θεωρεῖν ἢ γραφὰς ἢ λόγους ἀσχή-
 μονας. Ἐπιμελὲς μὲν οὖν ἔστω τοῖς ἄρχουσι μηθὲν μήτε ¹⁰
 ἄγαλμα μήτε γραφὴν εἶναι τοιούτων πράξεων μίμησιν, εἰ μὴ
 παρά τισι θεοῖς τοιούτοις οἷς καὶ τὸν τωθασμὸν ἀποδίδωσιν
 ὁ νόμος· ἑπρὸς δὲ τούτοις ἀφήσιν ὁ νόμος ^h τοὺς ἔχοντας
 ἡλικίαν πλέον προήκουσαν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν καὶ τέκνων καὶ
 γυναικῶν τιμαλφεῖν τοὺς θεούς. Τοὺς δὲ νεωτέρους ⁱ οὐτ' ¹¹
 ἰάμβων οὔτε κωμωδίας θεατὰς νομοθετητέον, πρὶν ἢ τὴν ἡλι-
 κίαν λάβωσιν ἐν ᾗ καὶ κατακλίσεως ὑπάρξει κοινωνεῖν ἤδη καὶ
 μέθης καὶ τῆς ἀπὸ τῶν τοιούτων γιγνομένης βλάβης ἀπαθεῖς
 ἢ παιδεία ποιήσει πάντας. Νῦν μὲν οὖν τούτων ἐν παρα- ¹²
 ὁρμῇ πεποιήμεθα τὸν λόγον· ὕστερον δ' ἐπιστήσαντας δεῖ
 διορίσαι μᾶλλον, εἴτε μὴ δεῖ πρῶτον εἴτε δεῖ διαπορήσαντας,
 καὶ πῶς δεῖ· κατὰ δὲ ^k τὸν παρόντα καιρὸν ἐμνήσθημεν ὡς
 ἀναγκαῖον. Ἴσως γὰρ οὐ κακῶς ἔλεγε τὸ τοιοῦτον Θεό- ¹³
 δωρος ὁ τῆς τραγωδίας ὑποκριτής· ^l οὐθενὶ γὰρ πώποτε πα-
 ρῆκεν ἑαυτοῦ προεισάγειν, οὐδὲ τῶν εὐτελῶν ὑποκριτῶν, ὡς
 οἰκειουμένων τῶν θεατῶν ταῖς πρώταις ἀκοαῖς. Συμβαίνει
 δὲ ταῦτό τοῦτο καὶ πρὸς τὰς τῶν ἀνθρώπων ὁμιλίας καὶ
 πρὸς τὰς τῶν πραγμάτων· πάντα γὰρ στέργομεν τὰ πρῶτα
 μᾶλλον. Διὸ δεῖ τοῖς νέοις πάντα ποιεῖν ξένα τὰ φαῦλα, ¹⁴
 μάλιστα δ' αὐτῶν ὅσα ἔχει ἡ μοχθηρίαν ἢ δυσμένειαν. Διελ-
 θόντων δὲ τῶν πέντε ἐτῶν τὰ δύο μέχρι τῶν ἑπτὰ δεῖ θεω-
 ροὺς ἤδη γίγνεσθαι τῶν μαθήσεων, ἃς δεήσει μαθάνειν αὐ-
 τοῖς. Δύο δ' εἰσὶν ἡλικίαι πρὸς ἃς ἀναγκαῖον διηρῆσθαι τὴν ¹⁵
 παιδείαν, μετὰ τὴν ἀπὸ τῶν ἑπτὰ μέχρι ἥβης καὶ πάλιν μετὰ
 τὴν ἀφ' ἥβης μέχρι τῶν ^m ἐνὸς καὶ εἰκοσιν ἐτῶν. Οἱ γὰρ ταῖς
 ἑβδομάσι διαιροῦντες τὰς ἡλικίας ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λέγουσιν
 οὐ καλῶς, δεῖ δὲ τῇ διαιρέσει τῆς φύσεως ἐπακολουθεῖν· πᾶσα
 γὰρ τέχνη καὶ παιδεία τὸ προσλείπον βούλεται τῆς φύσεως
 ἀναπληροῦν. Πρῶτον μὲν οὖν σκεπτέον εἰ ποιητέον τάξιν ¹⁶

^f ἔστι Ib.Sb.Vb. ^g πρὸς—νόμος om. Sb.Vb. ^h τοὺς—προήκουσαν
 om. Ib.Sb.Vb. ⁱ ὅτι ἀμβρων Sb. ^k τὸν] τὰ Vb. ^l οὐθεν Sb.
^m ἐν Sb.Vb.

τινὰ περὶ τοὺς παῖδας, ἔπειτα πότερον συμφέρεи κοινῇ ποιέ-
σθαι τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν ἢ κατ' ἴδιον τρόπον (ὃ γίνεται
καὶ νῦν ἐν ταῖς πλείσταις τῶν πόλεων), τρίτον δὲ ποίαν τινὰ
δεῖ ταύτην.

Θ.

Ὅτι μὲν οὖν τῷ νομοθέτῃ μάλιστα πραγματευτέον περὶ
τὴν τῶν νέων παιδείαν, οὐδεὶς ἂν ἀμφισβητήσῃεν· καὶ γὰρ
ἐν ταῖς πόλεσιν οὐ γιγνόμενον τοῦτο βλάπτει τὰς πολι-
1 τείας. Δεῖ γὰρ πρὸς ἐκάστην πολιτεύεσθαι. Τὸ γὰρ ἦθος
τῆς πολιτείας ἐκάστης τὸ οἰκεῖον καὶ φυλάττειν εἴωθε τὴν
πολιτείαν καὶ καθίστησιν ἐξ ἀρχῆς, οἷον τὸ μὲν δημοκρα-
τικὸν δημοκρατίαν, τὸ δ' ὀλιγαρχικὸν ὀλιγαρχίαν· αἰεὶ δὲ
τὸ βέλτιστον ἦθος βελτίονος αἴτιον πολιτείας. Ἔτι δὲ
πρὸς πάσας δυνάμεις καὶ τέχνας ἔστιν ἃ δεῖ προπαιδεύεσθαι
καὶ προεθίζεσθαι πρὸς τὰς ἐκάστων ἐργασίας, ὥστε δῆλον
3 ὅτι καὶ πρὸς τὰς τῆς ἀρετῆς πράξεις. Ἐπεὶ δ' ἐν τῷ τέλους
τῇ πόλει πάσῃ, φανερόν ἐστι καὶ τὴν παιδείαν μίαν καὶ τὴν
αὐτὴν ἀναγκαῖον εἶναι πάντων καὶ ταύτης τὴν ἐπιμέλειαν
εἶναι κοινὴν καὶ μὴ κατ' ἴδιαν, ὃν τρόπον νῦν ἕκαστος ἐπι-
μελεῖται τῶν αὐτοῦ τέκνων ἰδίᾳ τε καὶ μάθησιν ἰδίαν, ἣν ἂν
δόξῃ, διδάσκων. Δεῖ δὲ τῶν κοινῶν κοινὴν ποιεῖσθαι καὶ τὴν
4 ἄσκησιν. Ἀμα δὲ οὐδὲ χρὴ νομίζειν αὐτὸν αὐτοῦ τινὰ εἶναι
τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ πάντας τῆς πόλεως· μόνιον γὰρ ἕκαστος
τῆς πόλεως. Ἡ δ' ἐπιμέλεια πέφυκεν ἐκάστου μορίου βλέ-
πειν πρὸς τὴν τοῦ ὅλου ἐπιμέλειαν. Ἐπαινέσειε δ' ἂν τις
καὶ τοῦτο Λακεδαιμονίους· καὶ γὰρ πλείστην ποιοῦνται
σπουδὴν περὶ τοὺς παῖδας καὶ κοινῇ ταύτην. Ὅτι μὲν οὖν
νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην κοινὴν ποιητέον, φα-
2 νερόν· τίς δ' ἐστὶν ἡ παιδεία, καὶ πῶς χρὴ παιδεύεσθαι, δεῖ
μὴ λανθάνειν. Νῦν γὰρ ἀμφισβητεῖται περὶ τῶν ἔργων
οὐ γὰρ ταῦτά πάντες ὑπολαμβάνουσι δεῖν μαθάνειν τοὺς
νέους οὔτε πρὸς ἀρετὴν οὔτε πρὸς τὸν βίον τὸν ἄριστον
οὐδὲ φανερόν πότερον πρὸς τὴν διάνοιαν πρέπει μᾶλλον ἢ
3 πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος. Ἐκ τε τῆς ἐμποδῶν παιδείας

ταραχώδης ἢ σκέψις, καὶ δῆλον οὐδὲν πότερον ἀσκεῖν δεῖ
 τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ἢ τὰ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν ἢ τὰ
 περιττά· πάντα γὰρ εἴληφε ταῦτα κριτάς τινες. Περὶ τε
 τῶν πρὸς ἀρετὴν οὐθέν ἐστιν ὁμολογούμενον· καὶ γὰρ τὴν
 ἀρετὴν οὐ τὴν αὐτὴν εὐθὺς πάντες τιμῶσιν, ὥστ' εὐλόγως
 διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἄσκησιν αὐτῆς. Ὅτι μὲν οὖν 3
 τὰ ἀναγκαῖα δεῖ διδάσκεσθαι τῶν χρησίμων, οὐκ ἄδηλον· ὅτι
 δὲ οὐ πάντα, διηρημένων τῶν τε ἐλευθέρων ἔργων καὶ τῶν
 ἀνελευθέρων, φανερόν ὅτι τῶν τοιούτων δεῖ μετέχειν ὅσα
 τῶν χρησίμων ποιήσει τὸν μετέχοντα μὴ βάναισον. Βάναν- 4
 σον δ' ἔργον εἶναι δεῖ τοῦτο νομίζειν καὶ τέχνην ταύτην καὶ
 μάθησιν, ὅσαι πρὸς τὰς χρήσεις καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς
 ἀρετῆς ἄχρηστον ἀπεργάζονται τὸ σῶμα τῶν ἐλευθέρων ἢ
 τὴν ψυχὴν ἢ τὴν διάνοιαν. Διὸ τὰς τε τοιαύτας τέχνας 5
 ὅσαι τὸ σῶμα παρασκευάζουσι χεῖρον διακείσθαι βαναύσους
 καλούμεν, καὶ τὰς μισθαρνικὰς ἐργασίας· ἄσχολον γὰρ
 ποιοῦσι τὴν διάνοιαν καὶ ταπεινὴν. Ἔστι δὲ καὶ τῶν ἐλευ-
 θερίων ἐπιστημῶν μέχρι μὲν τινος ἐνίων μετέχειν οὐκ ἀνε-
 λεύθερον, ^α προσεδρεύειν δὲ λίαν πρὸς τὸ ἐντελὲς ἔνοχον ταῖς
 εἰρημέναις βλάβαις. Ἐχει δὲ πολλὴν διαφορὰν καὶ τὸ τίνος 6
 χάριν πράττει τις ἢ μαθάνει· αὐτοῦ μὲν γὰρ χάριν ἢ φίλων
 ἢ δι' ἀρετὴν οὐκ ἀνελεύθερον, ὁ δὲ αὐτὸ τοῦτο ^ο πράττων δι'
 ἄλλους πολλάκις θητικὸν καὶ δουλικὸν δόξειεν ἂν πράττειν.
 Αἱ μὲν οὖν καταβεβλημέναι νῦν μαθήσεις, καθάπερ ἐλέχθη
 πρότερον, ἐπαμφοτερίζουσιν. Ἔστι δὲ τέτταρα σχεδὸν ^ρ 3
 παιδεύειν εἰώθασι, γράμματα καὶ γυμναστικὴν καὶ μουσικὴν
 καὶ τέταρτον ἔνιοι γραφικὴν, τὴν μὲν γραμματικὴν καὶ γρα-
 φικὴν ὡς χρησίμους πρὸς τὸν βίον οὔσας καὶ πολυχρήστους,
 τὴν δὲ γυμναστικὴν ὡς συντείνουσιν πρὸς ἀνδρίαν· τὴν δὲ
 μουσικὴν ἥδη διαπορήσειεν ἂν τις. Νῦν μὲν γὰρ ὡς ἡδονῆς 2
 χάριν οἱ πλεῖστοι μετέχουσιν αὐτῆς· οἱ δ' ἐξ ἀρχῆς ἔταξαν
 ἐν παιδείᾳ διὰ τὸ τὴν φύσιν αὐτὴν ζητεῖν, ὅπερ πολλάκις

^α προσεδρεύειν—ἀνελεύθερον om. Ib.Sb.T^b.
^ρ ἀς T^b.

^ο πράσσω T^b.

εἴρηται, μὴ μόνον ἀσχολεῖν ὀρθῶς ἀλλὰ καὶ σχολάζειν δύ-
 νασθαι καλῶς· αὕτη γὰρ ἀρχὴ πάντων, ἵνα καὶ πάλιν εἴπω-
 3 μεν περὶ αὐτῆς. Εἰ γὰρ ἄμφω μὲν δεῖ, μᾶλλον δὲ αἰρετὸν
 τὸ σχολάζειν ἢ τῆς ἀσχολίας, καὶ ὅλως ζητητέον τί ποιούν-
 τας δεῖ σχολάζειν. Οὐ γὰρ δὴ παίζοντας· τέλος γὰρ ἀναγ-
 4 καίον εἶναι τοῦ βίου τὴν παιδίαν ἡμῖν. Εἰ δὲ τοῦτο ἀδύ-
 νατον, καὶ μᾶλλον ἐν ταῖς ἀσכולίαις χρηστέον ταῖς παιδιαῖς
 (ὁ γὰρ πονῶν δέεται τῆς ἀναπαύσεως, ἡ δὲ παιδιὰ χάριν
 ἀναπαύσεώς ἐστιν· τὸ δ' ἀσχολεῖν συμβαίνει μετὰ πόνου καὶ
 συντονίας), διὰ τοῦτο δεῖ παιδιάς εἰσαγεσθαι καιροφυλα-
 κτοῦντας τὴν χρῆσιν, ὥς προσάγοντας φαρμακείας χάριν·
 ἄνεσις γὰρ ἡ τοιαύτη κίνησις τῆς ψυχῆς, καὶ διὰ τὴν ἡδονὴν
 ἀνάπαυσις· τὸ δὲ σχολάζειν ἔχειν αὐτὸ δοκεῖ τὴν ἡδονὴν καὶ
 5 τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὸ ζῆν μακαρίως. Τοῦτο δ' οὐ τοῖς
 ἀσχολουσιν ὑπάρχει ἀλλὰ τοῖς σχολάζουσιν. Ὁ μὲν γὰρ
 ἀσχολῶν ἕνεκά τινος ἀσχολεῖ τέλους ὥς οὐχ ὑπάρχοντος, ἡ
 δ' εὐδαιμονία τέλος ἐστίν, ἣν οὐ μετὰ λύπης ἀλλὰ μεθ' ἡδο-
 νῆς οἰοῦνται πάντες εἶναι. Ταύτην μέντοι τὴν ἡδονὴν οὐκέτι
 τὴν αὐτὴν τιθέασιν, ἀλλὰ καθ' ἑαυτοὺς ἕκαστος καὶ τὴν ἕξιν
 τὴν αὐτῶν, ὁ δὲ ἄριστος τὴν ἀρίστην καὶ τὴν ἀπὸ τῶν καλ-
 6 λίστων. Ὡστε φανερόν ἐστι δεῖ καὶ πρὸς τὴν ἐν τῇ διαγωγῇ
 σχολὴν μανθάνειν ἅττα καὶ παιδεύεσθαι, καὶ ταῦτα μὲν τὰ
 παιδεύματα καὶ ταύτας τὰς μαθήσεις ἑαυτῶν εἶναι χάριν, τὰς
 7 δὲ πρὸς τὴν ἀσכולίαν ὥς ἀναγκαίας καὶ χάριν ἄλλων. Διὸ
 καὶ τὴν μουσικὴν οἱ πρότερον εἰς παιδείαν ἔταξαν οὐχ ὥς
 ἀναγκαῖον (οὐδὲν γὰρ ἔχει τοιοῦτον) οὐδ' ὥς χρήσιμον, ὥσπερ
 τὰ γράμματα πρὸς χρηματισμὸν καὶ πρὸς οἰκονομίαν καὶ
 πρὸς μάθησιν καὶ πρὸς πολιτικὰς πράξεις πολλὰς· δοκεῖ δὲ
 καὶ γραφικὴ ἢ χρησίμος εἶναι πρὸς τὸ κρίνειν τὰ τῶν τεχνι-
 τῶν ἔργα κάλλιον· οὐδ' ἂν καθάπερ ἡ γυμναστικὴ πρὸς
 ὑγίειαν καὶ ἀλκὴν· οὐδέτερον γὰρ τούτων ὀρῶμεν γιγνόμενον
 8 ἐκ τῆς μουσικῆς. Δείπεται τοίνυν πρὸς τὴν ἐν τῇ σχολῇ

ἢ τῆς—σχολάζειν om. Ib.Sb.Tb.

ἢ χρησίμη Tb.

ἢ αὖ] ἂν Sb.

διαγωγὴν, εἰς ὅπερ καὶ φαίνονται παράγοντες αὐτήν· ἣν γὰρ οἶονται διαγωγὴν εἶναι τῶν ἐλευθέρων, ἐν ταύτῃ τάτ-
τούσιν. Διόπερ Ὁμηρος οὕτως ἐποίησεν •

ἀλλ' οἷον μὲν ἐστὶ καλεῖν ἐπὶ δαῖτα θαλεῖην.

Καὶ οὕτω προειπὼν ἐτέρους τινὰς

9

οἱ καλέουσιν ἀοιδὸν φησιν, ὃ κεν τέρπῃσιν ἅπαντας.

Καὶ ἐν ἄλλοις δέ φησιν Ὀδυσσεὺς ταύτην ἀρίστην εἶναι
διαγωγὴν, ὅταν εὐφραινομένων τῶν ἀνθρώπων

δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκονάζονται ἀοιδοῦ

ἡμενοὶ ἐξείης.

Ὅτι μὲν τοίνυν ἐστὶ παιδεία τις ἣν οὐχ ὥς χρησίμην παι- 10
δευτέον τοὺς νείεις οὐδ' ὥς ἄναγκαίαν ἀλλ' ὥς ἐλευθέριον καὶ
καλὴν, φανερόν ἐστιν· πότερον δὲ μία τὸν ἀριθμὸν ἢ πλείους,
καὶ τίνες αὗται καὶ πῶς, ὕστερον λεκτέον περὶ αὐτῶν. Νῦν 11
δὲ τοσοῦτον ἡμῖν εἶναι πρὸ ὁδοῦ γέγονεν, ὅτι καὶ παρὰ τῶν
ἀρχαίων ἔχομέν τινα μαρτυρίαν ἐκ τῶν καταβεβλημένων
παιδευμάτων· ἡ γὰρ μουσικὴ τοῦτο ποιεῖ δῆλον. Ἔτι δὲ
καὶ τῶν χρησίμων ὅτι δεῖ τινὰ παιδεύεσθαι τοὺς παῖδας οὐ
μόνον διὰ τὸ χρήσιμον, οἷον τὴν τῶν γραμμάτων μάθησιν,
ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πολλὰς ἐνδέχεσθαι γίγνεσθαι δι' αὐτῶν μα-
θήσεις ἐτέρας. Ὁμοίως δὲ καὶ τὴν γραφικὴν οὐχ ἵνα ἐν 12
τοῖς ἰδίοις ὠνίοις μὴ διαμαρτάνωσιν, ἀλλ' ὥσιν ἀνεξαπάτητοι
πρὸς τὴν τῶν σκευῶν ὠνήν τε καὶ πρᾶσιν, ἢ μᾶλλον ὅτι
ποιεῖ ὁ θεωρητικὸν τοῦ περὶ τὰ σώματα κάλλους. Τὸ δὲ
ζητεῖν πανταχοῦ τὸ χρήσιμον ἥκιστα ἀρμόττει τοῖς μεγα-
λοψύχοις καὶ τοῖς ἐλευθέροις. Ἐπεὶ δὲ φανερόν πρότερον 13
τοῖς ἔθεσιν ἢ τῷ λόγῳ παιδευτέον εἶναι, καὶ περὶ τὸ σῶμα
πρότερον ἢ τὴν διάνοιαν, δῆλον ἐκ τούτων ὅτι παραδοτέον
τοὺς παῖδας γυμναστικῇ καὶ παιδοτριβικῇ· τούτων γὰρ ἡ
μὲν ποιὰν τινα ποιεῖ τὴν ἑξίν τοῦ σώματος, ἡ δὲ τὰ
ἔργα.

Νῦν μὲν οὖν αἱ μάλιστα δοκοῦσαι τῶν πόλεων ἐπιμε- 4

† ἀναγκαῖον Sb.Tb.

ν θεωρητικὴν Ib.

λείσθαι τῶν παίδων αἱ μὲν ἀθλητικὴν ἔξιν ἐμποιοῦσι, λω-
βώμεναι τὰ τε εἶδη καὶ τὴν αὔξησιν τῶν σωμάτων, οἱ δὲ
Λάκωνες ταύτην μὲν οὐχ ἡμαρτον τὴν ἀμαρτίαν, θηριώδεις
δ' ἀπεργάζονται τοῖς πόνοις, ὡς τοῦτο πρὸς ἀνδρίαν μά-
2 λιστα συμφέρον. Καίτοι, καθάπερ εἴρηται πολλάκις, οὔτε
πρὸς μίαν οὔτε πρὸς μάλιστα ταύτην βλέποντα ποιητέον
τὴν ἐπιμέλειαν. Εἴ τε καὶ πρὸς ταύτην, οὐδὲ τοῦτο ἐξευρί-
σκουσιν· οὔτε γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴοις οὔτ' ἐπὶ τῶν ἐθνῶν
ὀρῶμεν τὴν ἀνδρίαν ἀκολουθοῦσαν τοῖς ἀγριωτάτοις, ἀλλὰ
3 μᾶλλον τοῖς ^ω ἡμερωτέροις καὶ λεοντώδεσιν ἦθεσιν. Πολλὰ
δ' ἐστὶ τῶν ἐθνῶν ἃ πρὸς τὸ κτείνειν καὶ πρὸς τὴν ἀνθρωπο-
φαγίαν εὐχερῶς ἔχει, καθάπερ τῶν περὶ τὸν Πόντον Ἀχαιοί
τε καὶ Ἡνίοχοι καὶ τῶν ἡπειρωτικῶν ἐθνῶν ἕτερα, τὰ μὲν
ὁμοίως τούτοις τὰ δὲ μᾶλλον, ἃ ληστικά μὲν ἐστίν, ἀνδρίας
4 δ' οὐ μετειλήφασιν. Ἔτι δ' αὐτοὺς τοὺς Λάκωνας ἴσμεν,
ἕως μὲν αὐτοὶ προσήδρευον ταῖς φιλοπονίαις, ὑπερέχοντας
τῶν ἄλλων, νῦν δὲ καὶ τοῖς γυμνασίοις καὶ τοῖς πολεμικοῖς
ἀγῶσι λειπομένους ἐτέρων· οὐ γὰρ τῷ τοὺς νέους γυμνάζειν
τὸν τρόπον τοῦτον διέφερον, ἀλλὰ τῷ μόνον μὴ πρὸς
5 ἀσκούντας ἀσκεῖν. Ὡστε τὸ καλὸν ἀλλ' οὐ τὸ θηριώδες
δεῖ πρωταγωνιστεῖν· οὐ γὰρ λύκος οὐδὲ τῶν ἄλλων θηρίων
^χτι ἀγωνίσαιτο ἂν οὐθένα καλὸν κίνδυνον, ἀλλὰ μᾶλλον
6 ἀνὴρ ἀγαθός. Οἱ δὲ λίαν εἰς ταῦτα ἀέντες τοὺς παῖδας,
καὶ τῶν ἀναγκαίων ^γ ἀπαιδαγωγήτους ποιήσαντες, βαναύσους
κατεργάζονται κατὰ γε τὸ ἀληθές, πρὸς ἓν τε μόνον ἔρ-
γον τῇ πολιτικῇ χρησίμους ποιήσαντες, καὶ πρὸς τοῦτο χεί-
7 ρον, ὡς φησὶν ὁ λόγος, ἐτέρων. Δεῖ δὲ οὐκ ἐκ τῶν προτέ-
ρων ἔργων κρίνειν, ἀλλ' ἐκ τῶν νῦν· ἀνταγωνιστὰς γὰρ τῆς
παιδείας νῦν ἔχουσι, πρότερον δ' οὐκ εἶχον. Ὅτι μὲν οὖν
χρηστὸν τῇ γυμναστικῇ, καὶ πῶς χρηστὸν, ὁμολογοῦμεν
ἐστίν. Μέχρι μὲν γὰρ ἥβης κουφότερα γυμνάσια προσoi-
στέον, τὴν βίαιον τροφήν καὶ τοὺς πρὸς ἀνάγκην πόνους

^ω ἡμερωτάτοις Ib. ^χ τι om. Ib.Sb.Tb. ^γ ἀπαιδαγώγους Sb.Tb.

ἀπείργοντας, ἵνα μὴθὲν ἐμπόδιον ᾖ πρὸς τὴν αὔξησιν. Ση-8
 μείον γὰρ οὐ μικρὸν ὅτι δύναται τοῦτο παρασκευάζειν· ἐν
 γὰρ τοῖς ὀλυμπιονικαῖς δύο τις ἂν ἢ τρεῖς εὔροι τοὺς αὐτοὺς
 νενικηκότας ἄνδρας τε καὶ παῖδας, διὰ τὸ νέους ἀσκούντας
 ἀφαιρεῖσθαι τὴν δύναμιν ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων γυμνασίων.
 Ὅταν δ' ἀφ' ἧβης ἔτη τρία πρὸς τοῖς ἄλλοις μαθήμασι γέ-9
 νωνται, τότε ἀρμόττει καὶ τοῖς πόνοις καὶ ταῖς ἀναγκοφα-
 γίαις καταλαμβάνειν τὴν ἐχομένην ἡλικίαν. Ἄμα γὰρ τῇ
 τε διανοίᾳ καὶ τῷ σώματι διαπονεῖν οὐ δεῖ· τούναντίον γὰρ
 ἐκάτερος ἀπεργάζεσθαι πέφυκε τῶν πόνων, ἐμποδίζων ὁ μὲν
 τοῦ σώματος πόνος τὴν διάνοιαν, ὁ δὲ ταύτης τὸ σῶμα.

Περὶ δὲ μουσικῆς ἔνια μὲν διηπορήσαμεν τῷ λόγῳ καὶ 5
 πρότερον, καλῶς δ' ἔχει καὶ νῦν ἀναλαβόντας αὐτὰ προα-
 γαγεῖν, ἵνα ὥσπερ ἐνδόσιμον γένηται τοῖς λόγοις οὗς ἂν τις
 εἴποιεν ἀποφαινόμενος περὶ αὐτῆς. Οὔτε γὰρ τίνα ἔχει 1
 δύναμιν ῥάδιον περὶ αὐτῆς διελεῖν, οὔτε τίνος δεῖ χάριν μετέ-
 χειν αὐτῆς, πότερον παιδιᾶς ἔνεκα καὶ ἀναπαύσεως, καθάπερ
 ὕπνου καὶ μέθης· ταῦτα γὰρ καθ' αὐτὰ μὲν οὔτε τῶν σπου-
 δαίων, ἀλλ' ἡδέα, καὶ ἅμα παύει μέριμναν, ὥς φησὶν Εὐρι-
 πίδης. Διὸ καὶ τάττουσιν αὐτὴν καὶ χρῶνται πᾶσι τούτοις 3
 ὁμοίως, οἷνφ καὶ μέθῃ καὶ μουσικῇ. Τιθέασι δὲ καὶ τὴν ὄρ-
 χησιν ἐν τούτοις. Ἡ μᾶλλον οἰητέον πρὸς ἀρετὴν τι τείνειν
 τὴν μουσικὴν, ὥς δυναμένην, καθάπερ ἡ γυμναστικὴ τὸ σῶμα
 ποιόν τι παρασκευάζει, καὶ τὴν μουσικὴν τὸ ἦθος ποιόν τι
 ποιεῖν, ἐθίζουσιν δύνασθαι χαίρειν ὀρθῶς. Ἡ πρὸς δια-4
 γωγὴν τι συμβάλλεται καὶ πρὸς φρόνησιν· καὶ γὰρ τοῦτο
 τρίτον θετέον τῶν εἰρημένων. Ὅτι μὲν οὖν δεῖ τοὺς νέους
 μὴ παιδιᾶς ἔνεκα παιδεύειν, οὐκ ἄδηλον· οὐ γὰρ παίζουσι
 μανθάνοντες· μετὰ λύπης γὰρ ἡ μάθησις. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ
 διαγωγὴν τε παισὶν ἀρμόττει καὶ ταῖς ἡλικίαις ἀποδιδόναι 5
 ταῖς τοιαύταις· οὐθενὶ γὰρ ἀτελεῖ προσήκει τέλος. Ἀλλ' 5
 ἴσως ἂν δόξειεν ἡ τῶν παίδων σπουδὴ παιδιᾶς εἶναι χάριν

* ὀλυμπιονικαῖς Ib.

a εἴποιεν Sb.Tb.

b ἢ Ib.

ἀνδράσι γενομένοις καὶ τελειωθείσιν. 'Αλλ' εἰ τοῦτ' ἐστὶ τοιοῦτον, τίνος ἂν ἔνεκα δέοι μαθάνειν αὐτοὺς, ἀλλὰ μὴ καθάπερ οἱ τῶν Περσῶν καὶ Μήδων βασιλεῖς, ^ε ἄλλων αὐτὸ 6 ποιοῦντων μεταλαμβάνειν τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς μαθήσεως; Καὶ γὰρ ἀναγκαῖον βέλτιον ἀπεργάζεσθαι τοὺς αὐτὸ τοῦτο πεποιημένους ἔργον καὶ τέχνην τῶν τοσοῦτον χρόνον ἐπιμελουμένων ὅσον πρὸς μάθησιν μόνον. Εἰ δὲ δεῖ τὰ τοιαῦτα διαπονεῖν αὐτοὺς, καὶ περὶ τὴν τῶν ὄψων πραγματείαν αὐτοὺς 7 ἂν δέοι παρασκευάζειν ἄλλ' ἄτοπον. Τὴν δ' αὐτὴν ἀπορίαν ἔχει καὶ εἰ δύναται τὰ ἥθη βελτίω ποιεῖν ταῦτα γὰρ τί δεῖ μαθάνειν αὐτοὺς, ἀλλ' οὐχ ^δ ἐτέρων ἀκούοντας ὀρθῶς τε χαίρειν καὶ δύνασθαι κρίνειν; Ὡσπερ οἱ Λάκωνες ἐκείνοι γὰρ οὐ μαθάνοντες ὅμως δύνανται κρίνειν ὀρθῶς, ὡς ^ε φασί, 8 τὰ χρηστὰ καὶ τὰ μὴ χρηστὰ τῶν μελῶν. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ εἰ πρὸς εὐημερίαν καὶ διαγωγὴν ἐλευθέριον χρηστέον αὐτῇ· τί δεῖ μαθάνειν αὐτοὺς, ἀλλ' οὐχ ἐτέρων χρωμένων ἀπολαύειν; Σκοπεῖν δ' ἔξεστι τὴν ὑπόληψιν ἣν ἔχομεν περὶ τῶν θεῶν· οὐ γὰρ ὁ Ζεὺς αὐτὸς ᾄδει καὶ κιθαρίζει τοῖς ποιηταῖς, ἀλλὰ καὶ βαναύσους καλοῦμεν τοὺς τοιοῦτους 9 καὶ τὸ πράττειν οὐκ ἀνδρὸς μὴ μεθύοντος ἢ παίζοντος. 'Αλλ' ἴσως περὶ μὲν τούτων ὕστερον ἐπισκεπτέον, ἡ δὲ πρώτη ζητησίς ἐστι πότερον οὐ θετέον εἰς παιδείαν ^ε τὴν μουσικὴν ἢ θετέον, καὶ τί δύναται τῶν διαφορηθέντων τριῶν, πότερον παιδείαν ἢ παιδιὰν ἢ διαγωγὴν. Εὐλόγως δ' εἰς πάντα τάτ- 10 τεται καὶ φαίνεται μετέχειν. Ἡ τε γὰρ παιδιὰ χάριν ἀναπαύσεώς ἐστι, τὴν δ' ἀνάπαυσιν ἀναγκαῖον ἡδεῖαν εἶναι (τῆς γὰρ διὰ τῶν πόνων λύπης ἰατρεία τίς ἐστιν)· καὶ τὴν διαγωγὴν ὁμολογουμένως δεῖ μὴ μόνον ἔχειν τὸ καλὸν ἀλλὰ καὶ τὴν ἡδονήν· τὸ γὰρ εὐδαιμονεῖν ἐξ ἀμφοτέρων τούτων ἐστίν. 11 Τὴν δὲ μουσικὴν πάντες εἶναι φάμεν τῶν ἡδίστων, καὶ ψιλὴν οὖσαν καὶ μετὰ μελωδίας· φησὶ γοῦν καὶ Μουσαῖος εἶναι
 βροτοῖς ἥδιστον αἰδεῖν.

^ε ἄλλων] δι' ἄλλων Sb.Tb. ^δ ἕτερον Sb.Tb. ^ε φησὶ Tb. ^ι εἷη Ib.Sb.Tb. ^ε τὴν—παιδείαν om. Ib.

Διὸ καὶ εἰς τὰς συνουσίας καὶ διαγωγὰς εὐλόγως παραλαμ-
 βάνουσιν αὐτὴν ὡς δυναμένην εὐφραίνειν ὥστε καὶ ἐντεῦθεν
 ἂν τις ὑπολάβοι παιδεύεσθαι δεῖν αὐτὴν τοὺς νεωτέρους. Ὅσα ¹²
 γὰρ ἀβλαβῇ τῶν ἡδέων, οὐ μόνον ἀρμόττει πρὸς τὸ τέλος
 ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν. Ἐπεὶ δ' ἐν μὲν τῷ τέλει
 συμβαίνει τοῖς ἀνθρώποις ὀλιγάκις γίγνεσθαι, πολλάκις δὲ
 ἀναπαύονται καὶ χρῶνται ταῖς παιδιαῖς οὐχ ὅσον ἐπὶ πλεόν
 ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἡδονήν, χρήσιμον ἂν εἴη διαναπαύειν ἐν ταῖς
 ἀπὸ ταύτης ἡδοαῖς. Συμβέβηκε δὲ τοῖς ἀνθρώποις ποιεῖ- ¹³
 σθαι τὰς παιδιαὶς τέλος· ἔχει γὰρ ἴσως ἡδονήν τινα καὶ τὸ
 τέλος, ἀλλ' οὐ τὴν τυχοῦσαν· ζητοῦντες δὲ ταύτην, λαμβά-
 νουσιν ὡς ταύτην ἐκείνην, διὰ τὸ ^h τῷ τέλει τῶν πράξεων
 ἔχειν ⁱ ὁμοίωμά τι· τό τε γὰρ τέλος οὐθενὸς τῶν ἐσομένων
 χάριν αἰρετόν, καὶ αἱ τοιαῦται τῶν ἡδονῶν οὐθενός εἰσι τῶν
 ἐσομένων ἕνεκεν, ἀλλὰ τῶν γεγονότων, οἷον πόνων καὶ λύ-
 πης. Δι' ἣν μὲν οὖν αἰτίαν ζητοῦσι τὴν εὐδαιμονίαν γίγνε- ¹⁴
 σθαι διὰ τούτων τῶν ἡδονῶν, ταύτην ἂν τις εἰκότως ὑπο-
 λάβοι τὴν αἰτίαν· περὶ δὲ τοῦ κοινωνεῖν τῆς μουσικῆς, οὐ
 διὰ ταύτην μόνην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ χρήσιμον εἶναι πρὸς τὰς
 ἀναπαύσεις, ὡς ἔοικεν. Οὐ μὴν ἀλλὰ ζητητέον μή ποτε ¹⁵
 τοῦτο μὲν συμβέβηκε, τιμιωτέρα δ' αὐτῆς ἢ φύσις ἐστὶν ἢ
 κατὰ τὴν εἰρημένην χρεῖαν, καὶ δεῖ μὴ μόνον τῆς κοινῆς ἡδο-
 νῆς μετέχειν ἀπ' αὐτῆς, ἥς ἔχουσι πάντες αἰσθησιν (ἔχει γὰρ
 ἢ μουσικὴ τὴν ἡδονήν φυσικὴν, διὸ πάσαις ἡλικίαις καὶ πάσιν
 ἤθεσιν ἢ χρήσις αὐτῆς ἐστὶ προσφιλέης), ἀλλ' ὁρᾶν εἴ πῃ καὶ
 πρὸς τὸ ἥθος συντείνει καὶ πρὸς τὴν ψυχὴν. Τοῦτο δ' ἂν ¹⁶
 εἴη δηλον, εἰ ποιοὶ τινες τὰ ἥθη γιγνόμεθα δι' αὐτῆς. Ἀλλὰ
 μὴν ὅτι γιγνόμεθα ^k ποιοὶ τινες, φανερόν διὰ πολλῶν μὲν
 καὶ ἐτέρων, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ διὰ τῶν Ὀλύμπου μελῶν·
 ταῦτα γὰρ ὁμολογουμένως ποιεῖ τὰς ψυχὰς ἐνθουσιαστικὰς,
 ὁ δ' ἐνθουσιασμός τοῦ περὶ τὴν ψυχὴν ἥθους πάθος ἐστίν.
 Ἔτι δὲ ἀκροώμενοι τῶν μιμήσεων γίγονται πάντες συμ- ¹⁷
 παθεῖς, καὶ χωρὶς τῶν ῥυθμῶν καὶ τῶν μελῶν αὐτῶν. Ἐπεὶ

^h τῷ om. Sb. ⁱ ὁμοιώματα· τό Sb.Tb. ^k ποιοὶ—δὲ καὶ om. Sb.Tb.

δὲ συμβέβηκεν εἶναι τὴν μουσικὴν τῶν ἡδέων, τὴν δ' ἀρετὴν
περὶ τὸ χαίρειν ὀρθῶς καὶ φιλεῖν καὶ μισεῖν, δεῖ δὴλον ὅτι
μανθάνειν καὶ συνεθίζεσθαι μὴθὲν οὕτως ὥς τὸ κρίνειν ὀρθῶς
καὶ τὸ χαίρειν τοῖς ἐπεικείσιν ἤθεσι καὶ ταῖς καλαῖς πράξε-
18 σιν. Ἔστι δ' ὁμοιώματα μάλιστα παρὰ τὰς ἀληθινὰς φύ-
σεις ἐν τοῖς ῥυθμοῖς καὶ τοῖς μέλεσιν ὀργῆς καὶ πραότητος,
ἔτι δ' ἀνδρίας καὶ σωφροσύνης καὶ πάντων τῶν ἐναντίων τού-
τοις καὶ τῶν ἄλλων ἠθικῶν. Δῆλον δὲ ἐκ τῶν ἔργων μετα-
19 βάλλομεν γὰρ τὴν ψυχὴν ἀκροώμενοι τοιοῦτων. Ὁ δ' ἐν
τοῖς ὁμοίοις ἐθισμὸς τοῦ λυπεῖσθαι καὶ χαίρειν ἐγγύς ἐστι
τῷ πρὸς τὴν ἀλήθειαν τὸν αὐτὸν ἔχειν τρόπον ὥς τις
χαίρει τὴν εἰκόνα τινὸς θεώμενος μὴ δι' ἄλλην αἰτίαν ἀλλὰ
διὰ τὴν μορφήν αὐτήν, ἀναγκαῖον τούτῳ καὶ αὐτὴν ἐκείνην
20 τὴν θεωρίαν, οὗ τὴν εἰκόνα θεωρεῖ, ἡδεῖαν εἶναι. Συμβέβηκε
δὲ τῶν αἰσθητῶν ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις μὴδὲν ὑπάρχειν ὁμοίωμα
τοῖς ἡθεσιν, οἷον ἐν τοῖς ἀπτοῖς καὶ τοῖς γευστοῖς, ἀλλ' ἐν
τοῖς ὁρατοῖς ἡρέμα· σχήματα γὰρ ἐστὶ τοιαῦτα, ἀλλ' ἐπὶ
μικρόν, καὶ πάντες τῆς τοιαύτης αἰσθήσεως κοινωνοῦσιν. Ἔτι
δὲ οὐκ ἔστι ταῦτα ὁμοιώματα τῶν ἡθῶν, ἀλλὰ σημεῖα μᾶλλον
21 τὰ γιγνόμενα ἰσχήματα καὶ χρώματα τῶν ἡθῶν. Καὶ ταῦτ'
ἐστὶν ἐπὶ τοῦ σώματος ἐν τοῖς πάθεσιν. Οὐ μὲν ἀλλ' ὅσον
διαφέρει καὶ περὶ τὴν τούτων θεωρίαν, δεῖ μὴ τὰ ^πΠάσωνος
θεωρεῖν τοὺς νέους, ἀλλὰ τὰ Πολυγνώτου καὶ εἶ τις ἄλλος
τῶν γραφέων ἢ τῶν ἀγαλματοποιῶν ἐστὶν ἠθικός. Ἐν δὲ
22 τοῖς μέλεσιν αὐτοῖς ἐστὶ μιμήματα τῶν ἡθῶν. Καὶ τοῦτ'
ἐστὶ φανερόν· εὐθύς γὰρ ἢ τῶν ἀρμονιῶν διέστηκε φύσις
ὥστε ἀκούοντας ἄλλως διατίθεσθαι καὶ μὴ τὸν αὐτὸν ἔχειν
τρόπον πρὸς ἐκάστην αὐτῶν, ἀλλὰ πρὸς μὲν ἐνίας ὀδυρτικώ-
τέρως καὶ συνεστηκώτως μᾶλλον, οἷον πρὸς τὴν μίξολυδιστὶ
καλουμένην, πρὸς δὲ τὰς μαλακώτερως τὴν διάνοιαν, οἷον πρὸς
τὰς ἀνειμένας· μέσως δὲ καὶ καθεστηκώτως μάλιστα πρὸς
ἐτέραν, οἷον δοκεῖ ποιεῖν ἢ ^δδωριστὶ μόνῃ τῶν ἀρμονιῶν, ἐν-

¹ σχήματα om. Sb.Tb.^π πάσωνος Ib.^δ δωριστὴ Sb.Tb.

θουσιαστικούς δ' ἢ ὁ φρυγιστί. Ταῦτα γὰρ καλῶς λέγουσιν ²³ οἱ περὶ τὴν παιδείαν ταύτην πεφιλοσοφηκότες· λαμβάνουσι γὰρ τὰ μαρτύρια τῶν λόγων ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων. Τὸν αὐτὸν γὰρ τρόπον ἔχει καὶ ῥτὰ περὶ τοὺς ῥυθμούς· οἱ μὲν γὰρ ἦθος ἔχουσι στασιμώτερον οἱ δὲ κινητικόν, καὶ τούτων οἱ μὲν φορτικωτέρας ἔχουσι τὰς κινήσεις οἱ δὲ ἐλευθεριωτέρας. Ἐκ μὲν οὖν τούτων φανερόν ὅτι δύναται ποιοῦν τι ²⁴ τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος ἢ μουσικὴ παρασκευάζειν. Εἰ δὲ τοῦτο δύναται ποιεῖν, δῆλον ὅτι προσακτέον καὶ παιδευτέον ἐν αὐτῇ τοὺς νέους. ²⁵ Ἡ ἔστι δὲ ἀρμόττουσα πρὸς τὴν φύσιν τὴν ²⁵ τηλικαύτην ἢ διδασκαλία τῆς μουσικῆς· οἱ μὲν γὰρ νέοι διὰ τὴν ἡλικίαν ἀνήδυντον οὐδὲν ὑπομένουσιν ἐκόντες, ἢ δὲ μουσικὴ φύσει τῶν ἡδυσμένων ἐστίν. Καί τις ἔοικε συγγένεια ταῖς ἀρμονίαις καὶ τοῖς ῥυθμοῖς εἶναι· διὸ πολλοὶ φασὶ τῶν σοφῶν οἱ μὲν ἀρμονίαν εἶναι τὴν ψυχὴν, οἱ δ' ἔχειν ἀρμονίαν.

Πότερον δὲ δεῖ μαθάνειν αὐτοὺς ἄδοντάς τε καὶ ῥχει- ⁶ ρουργούντας ἢ μὴ, καθάπερ ἡγορήθη πρότερον, νῦν λεκτέον. Οὐκ ἄδηλον ^a δὲ ὅτι πολλὴν ἔχει διαφορὰν πρὸς τὸ γίγνεσθαι ποιούς τινας, εἴαν τις αὐτὸς κοινωνῇ τῶν ἔργων· ἐν γὰρ τι τῶν ἀδυνάτων ἢ χαλεπῶν ἐστὶ μὴ κοινωνήσαντας τῶν ἔργων κριτὰς γενέσθαι σπουδαίους. Ἄμα δὲ καὶ δεῖ τοὺς παῖ- ² δας ἔχειν τινὰ διατριβὴν, καὶ τὴν Ἀρχύτου πλαταγὴν οἴεσθαι γενέσθαι καλῶς, ἣν διδῶσιν τοῖς παιδίοις ὅπως χρώμενοι ταύτῃ μηδὲν καταγνύωσι τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν· οὐ γὰρ δύναται τὸ νέον ἡσυχάζειν. Αὕτη μὲν οὖν ἐστὶ τοῖς νηπίοις ἀρμόττουσα τῶν παιδιῶν, ἢ δὲ παιδεία πλαταγὴ τοῖς μείζουσι τῶν νέων. Ὅτι μὲν οὖν παιδευτέον τὴν μουσικὴν οὕτως ³ ὥστε καὶ κοινωνεῖν τῶν ἔργων, φανερόν ἐκ τῶν τοιούτων· τὸ δὲ πρέπον καὶ τὸ μὴ πρέπον ταῖς ἡλικίαις οὐ χαλεπὸν διορίσαι, καὶ λῦσαι πρὸς τοὺς φάσκοντας βάνανσον εἶναι τὴν ἐπιμέλειαν. Πρῶτον μὲν γάρ, ἐπεὶ τοῦ κρίνειν χάριν μετέ- ⁴ χειν δεῖ τῶν ἔργων, διὰ τοῦτο χρὴ νέους μὲν ὄντας χρῆσθαι

^o φρυγιστή S^b.T^b. ^p τὰ om. S^b.T^b. ^q ἔστι] ἔχει I^b.S^b.T^b. ^r χειρ-
αγωγούντας S^b.T^b. ^s δὴ I^b.

τοῖς ἔργοις, πρεσβυτέρους δὲ γινομένους τῶν μὲν ἔργων ἀφείσθαι, δύνασθαι δὲ τὰ καλὰ κρίνειν καὶ χαίρειν ὁρθῶς διὰ τὴν
5 μάθησιν τὴν γενομένην ἐν τῇ νεότητι. Περὶ δὲ τῆς ἐπιτιμήσεως ἣν τινες ἐπιτιμῶσιν ὡς ποιούσης τῆς μουσικῆς βαναύσους, οὐ χαλεπὸν λύσαι σκεψαμένους μέχρι τε πόσου τῶν ἔργων κοινωνητέον τοῖς πρὸς ἀρετὴν παιδευομένοις πολιτικῇ, καὶ ποίων μελῶν καὶ ποίων ῥυθμῶν κοινωνητέον, ἔτι δὲ ἐν ποίοις ὀργάνοις τὴν μάθησιν ποιητέον· καὶ γὰρ τοῦτο δια-
6 φέρειν εἰκός. Ἐν τοῦτοις γὰρ ἡ λύσις ἐστὶ τῆς ἐπιτιμήσεως· οὐθὲν γὰρ κωλύει τρόπους τινὰς τῆς μουσικῆς ἀπεργάζεσθαι τὸ λεχθέν. Φανερὸν τοίνυν ὅτι δεῖ τὴν μάθησιν αὐτῆς μήτε ἐμποδίζειν πρὸς τὰς ὕστερον πράξεις, μήτε τὸ σῶμα ποιεῖν βάνανσον καὶ ἄχρηστον πρὸς τὰς πολεμικὰς καὶ πολιτικὰς ἀσκήσεις, πρὸς μὲν τὰς χρήσεις ἤδη, πρὸς δὲ τὰς
7 μαθήσεις ὕστερον. Συμβαίνει δ' ἂν περὶ τὴν μάθησιν, εἰ μήτε τὰ πρὸς τοὺς ἀγῶνας τοὺς τεχνικοὺς συντείνοντα διαπυκνῶν, μήτε τὰ θαυμάσια καὶ περιττὰ τῶν ἔργων, ἃ νῦν ἐλήλυθεν εἰς τοὺς ἀγῶνας, ἐκ δὲ τῶν ἀγώνων εἰς τὴν παι-
8 δεῖαν. Ἀλλὰ καὶ τὰ τοιαῦτα μέχρι περ ἂν δύνωνται χαίρειν τοῖς καλοῖς μέλεσι καὶ ῥυθμοῖς, καὶ μὴ μόνον τῷ⁸ κοινῷ τῆς μουσικῆς, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ἔνια ζῶν, ἔτι δὲ καὶ πλῆθος ἀνδραπόδων καὶ παιδίων. Δῆλον δὲ ἐκ τούτων καὶ ποίοις
9 ὀργάνοις χρηστέον. Οὔτε γὰρ αὐλοὺς εἰς παιδείαν ἀκτέον οὔτ' ἄλλο τεχνικὸν ὄργανον, οἷον κιθάραν κἂν εἴ τι τοιοῦτον ἕτεράν ἐστιν, ἀλλ' ὅσα ποιήσει αὐτῶν ἀκροατὰς ἀγαθοὺς ἢ τῆς μουσικῆς παιδείας ἢ τῆς ἄλλης. Ἐτι δ' οὐκ ἔστιν ὁ αὐλὸς ἠθικὸν ἀλλὰ μᾶλλον ὀργιαστικόν, ὥστε πρὸς τοὺς τοιοῦτους αὐτῷ καιροὺς χρηστέον ἐν οἷς ἡ θεωρία κάθαρσιν
10 μᾶλλον δύναται ἢ μάθησιν. Προσθῶμεν δὲ ὅτι συμβέβηκεν ἐναντίον αὐτῷ πρὸς παιδείαν καὶ τὸ κωλύειν τῷ λόγῳ χρῆσθαι τὴν αὐλῆσιν. Διὸ καλῶς ἀπεδοκίμασαν αὐτοῦ οἱ πρό-
11 τηρον τὴν χρῆσιν ἐκ τῶν νέων καὶ τῶν ἐλευθέρων, καίπερ χρησάμενοι τὸ πρῶτον αὐτῷ. Σχολαστικώτεροι γὰρ γιγνό-

⁸ κοινῶν Ib.Sb.Tb.

μενοι διὰ τὰς εὐπορίας καὶ μεγαλοψυχότεροι ἔπρὸς ἀρετὴν, ἔτι τε πρότερον καὶ μετὰ τὰ Μηδικὰ φρονηματισθέντες ἐκ τῶν ἔργων, πάσης ἤπτοντο μαθήσεως, οὐδὲν διακρίνοντας ἀλλ' ἐπιζητοῦντες. Διὸ καὶ τὴν αὐλητικὴν ἤγαγον πρὸς τὰς μαθήσεις. Καὶ γὰρ ἐν Λακεδαιμονίᾳ τις χορηγὸς αὐτὸς 12 ἠύλησε τῷ χορῷ, καὶ περὶ Ἀθήνας οὕτως ἐπεχωρίασεν ὥστε σχεδὸν οἱ πολλοὶ τῶν ἐλευθέρων μετεῖχον αὐτῆς· δῆλον δὲ ἐκ τοῦ πίνακος ὃν ἀνέθηκε Θράσιππος Ἐκφαντίδῃ χορηγήσας. Ὑστερον δ' ἀπεδοκιμάσθη διὰ τῆς πείρας αὐτῆς, βέλτιον δυναμένων κρίνειν τὸ πρὸς ἀρετὴν καὶ τὸ μὴ πρὸς ἀρετὴν συντεῖνον. Ὅμοιως δὲ καὶ πολλὰ τῶν ὀργάνων τῶν ἀρχαίων, 13 οἷον ^ππικτίδες καὶ βάρβιτοι καὶ τὰ πρὸς ἡδονὴν συντείνοντα τοῖς ἀκούουσι τῶν χρωμένων, ἐπτάγωνα καὶ τρίγωνα καὶ σαμβῦκαι, καὶ πάντα τὰ δεόμενα χειρουργικῆς ἐπιστήμης. Εὐλόγως δ' ἔχει καὶ τὸ περὶ τῶν αὐλῶν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μεμυθολογημένον· φασὶ γὰρ δὴ τὴν Ἀθηναῖαν εὐροῦσαν ἀποβαλεῖν τοὺς αὐλοὺς. Οὐ κακῶς μὲν οὖν ἔχει φάναι καὶ διὰ 14 τὴν ἀσχημοσύνην τοῦ προσώπου τοῦτο ποιῆσαι δυσχεράνασαν τὴν ^κθεόν· οὐ μὴν ἀλλὰ μᾶλλον εἰκὸς ὅτι πρὸς τὴν διάνοιαν οὐθέν ἐστι ἡ παιδεία τῆς αὐλήσεως· τῇ δὲ Ἀθηναῖᾳ τὴν ἐπιστήμην περιτίθεμεν καὶ τὴν τέχνην. Ἐπεὶ δὲ τῶν 15 τε ὀργάνων καὶ τῆς ἐργασίας ἀποδοκιμάζομεν τὴν τεχνικὴν παιδείαν, τεχνικὴν δὲ τίθεμεν τὴν πρὸς τοὺς ἀγῶνας· ἐν ταύτῃ γὰρ ὁ πρᾶττων οὐ τῆς αὐτοῦ μεταχειρίζεται χάριν ἀρετῆς, ἀλλὰ τῆς τῶν ἀκούντων ἡδονῆς, καὶ ταύτης φορτικῆς. Διόπερ οὐ τῶν ἐλευθέρων κρίνομεν εἶναι τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ θητικωτέραν. Καὶ βαναύσους δὴ συμβαίνει γί- 16 γνεσθαι· πονηρὸς γὰρ ὁ σκοπὸς πρὸς ὃν ποιοῦνται τὸ τέλος. Ὁ γὰρ θεατῆς φορτικὸς ὢν μεταβάλλειν εἴωθε τὴν μουσικὴν, ὥστε καὶ τοὺς τεχνίτας τοὺς πρὸς αὐτὸν μελετῶντας αὐτοὺς τε ποιούς τινας ποιεῖ καὶ τὰ σώματα διὰ τὰς κινήσεις.

Σκεπτέον δ' ἔτι περί τε τὰς ἀρμονίας καὶ τοὺς ῥυθμούς, 7

^ε πρὸς] πρὸς τὴν Ib. ^ν ἤπτοντο Sb. ^π πικτίδες Ib. ^κ θεόν Sb.Tb.

καὶ πρὸς παιδείαν πότερον πάσαις χρηστέον ταῖς ἁρμονίαις
 γ καὶ πᾶσι τοῖς ῥυθμοῖς ἢ διαιρετέον, ἔπειτα τοῖς πρὸς παι-
 δείαν διαπονοῦσι πότερον τὸν αὐτὸν διορισμὸν θήσομεν ἢ
 τρίτον δεῖ τινὰ ἕτερον, ἐπειδὴ τὴν μὲν μουσικὴν ὀρώμεν διὰ
 μελοποιίας καὶ ῥυθμῶν οὖσαν, τούτων δ' ἑκάτερον οὐ δεῖ λε-
 ληθέναι τίνα ^α ἔχει δύναμιν πρὸς παιδείαν, καὶ πότερον
^β προαιρετέον μᾶλλον τὴν εὐμελῆ μουσικὴν ἢ τὴν εὐρυθμον.
 2 Νομίσαντες οὖν πολλὰ καλῶς λέγειν περὶ τούτων τῶν τε
 νῦν μουσικῶν ἐνίους καὶ τῶν ἐκ φιλοσοφίας ὅσοι τυγχάνουσιν
 ἐμπείρως ἔχοντες τῆς περὶ τὴν μουσικὴν παιδείας, τὴν μὲν
 καθ' ἕκαστον ἀκριβολογίαν ἀποδώσομεν ζητεῖν τοῖς βουλο-
 μένοις παρ' ἐκείνων, νῦν δὲ νομικῶς ^β διέλωμεν, τοὺς τύπους
 3 μόνον εἰπόντες περὶ αὐτῶν. Ἐπεὶ δὲ τὴν διαίρεσιν ἀποδε-
 χόμεθα τῶν μελῶν ὡς διαιροῦσί τινες τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ,
 τὰ μὲν ἠθικὰ τὰ δὲ πρακτικὰ τὰ δ' ἐνθουσιαστικὰ τιθέντες,
 καὶ τῶν ἁρμονιῶν τὴν φύσιν πρὸς ἕκαστα τούτων οἰκείαν
 ἄλλην πρὸς ἄλλο μέρος τιθέασι, φαμέν δ' οὐ μῖας ἕνεκεν
 ὠφελείας τῇ μουσικῇ χρῆσθαι δεῖν ἀλλὰ καὶ πλείονων χά-
 ριν (^γ καὶ γὰρ παιδείας ἕνεκεν καὶ καθάρσεως—τί δὲ λέ-
 γομεν τὴν κάθαρσιν, νῦν μὲν ἀπλῶς, πάλιν δ' ἐν τοῖς περὶ
 ποιητικῆς ἐροῦμεν σαφέστερον—, τρίτον δὲ πρὸς διαγωγὴν,
 πρὸς ἄνεσιν τε καὶ πρὸς τὴν τῆς συντονίας ἀνάπausιν), φα-
 νερόν ὅτι χρηστέον μὲν πάσαις ταῖς ἁρμονίαις, οὐ τὸν αὐτὸν
 δὲ τρόπον πάσαις χρηστέον, ἀλλὰ πρὸς μὲν τὴν παιδείαν
 ταῖς ἠθικωτάταις, πρὸς δὲ ἀκρόασιν ἐτέρων χειρουργούντων
 4 καὶ ταῖς πρακτικαῖς καὶ ταῖς ἐνθουσιαστικαῖς. Ὁ γὰρ περὶ
 ἐνίας συμβαίνει πάθος ψυχᾶς ἰσχυρῶς, τοῦτο ἐν πάσαις
 ὑπάρχει, τῷ δὲ ἥττον διαφέρει καὶ τῷ μᾶλλον, οἷον ἔλως
 καὶ φόβος, ἔτι δ' ἐνθουσιασμός. Καὶ γὰρ ὑπὸ ταύτης τῆς
 κινήσεως κατακώχιμοί τινές εἰσιν· ἐκ ^δ δὲ τῶν ἱερῶν μελῶν
 ὀρώμεν τούτους, ὅταν χρήσωνται τοῖς ἐξοργιάζουσι τὴν

γ καὶ πᾶσι τοῖς ῥυθμοῖς οἱ. Sb.T^b.

α δύναμιν ἔχει Ib.

β προαι-

ρετόν T^b.

β διέλωμεν Sb.T^b.

γ καὶ γὰρ καὶ παιδείας Ib.

δ τῶν δὲ

Ib.Sb.T^b.

ψυχὴν μέλεσι, ^ε καθισταμένους ὥσπερ ἰατρείας τυχόντας καὶ καθάρσεως. Ταῦτ' οὖν τοῦτο ἀναγκαῖον πάσχειν καὶ τοὺς ⁵ ἐλεήμονας καὶ τοὺς φοβητικούς καὶ τοὺς ὅλως παθητικούς, τοὺς δ' ἄλλους καθ' ὅσον ἐπιβάλλει τῶν τοιούτων ἐκάστω, καὶ πᾶσι γίγνεσθαι τινα κάθαρσιν καὶ κουφίζεσθαι μεθ' ἡδονῆς. Ὅμοίως δὲ καὶ τὰ μέλη τὰ καθαρτικά παρέχει ⁶ ἡ χάριν ἀβλαβῆ τοῖς ἀνθρώποις. Διὸ ταῖς μὲν τοιαύταις ⁶ ἀρμονίαις καὶ τοῖς τοιούτοις μέλεσι ⁸ θετέον τοὺς τὴν ^h θεατρικὴν μουσικὴν μεταχειριζομένους ἀγωνιστάς. Ἐπεὶ δ' ὁ θεατὴς διττός, ὁ μὲν ἐλεύθερος καὶ πεπαιδευμένος, ὁ δὲ φορ-
 τικὸς ἐκ βαναύσων καὶ θητῶν καὶ ἄλλων τοιούτων συγκεί-
 μενος, ἀποδοτέον ἀγῶνας καὶ θεωρίας καὶ τοῖς τοιούτοις
 πρὸς ἀνάπαυσιν. Εἰσὶ δ' ὥσπερ αὐτῶν αἱ ψυχαὶ παρε-
 στραμμέναι τῆς κατὰ φύσιν ἕξεως, οὕτω καὶ τῶν ἀρμονιῶν
 παρεκβάσεις εἰσὶ καὶ τῶν μελῶν τὰ σύντονα καὶ ⁱ παρακε-
 χρωσμένα. Ποιεῖ δὲ τὴν ἡδονὴν ἐκάστοις τὸ κατὰ φύσιν
 οἰκεῖον. Διόπερ ἀποδοτέον ἐξουσίαν τοῖς ἀγωνιζομένοις πρὸς
 τὸν θεατὴν τὸν τοιοῦτον τοιοῦτ' ἑνὶ χρησθαι τῷ γένει τῆς
 μουσικῆς. Πρὸς δὲ ^k παιδείαν, ὥσπερ εἴρηται, τοῖς ἠθικοῖς ⁸
 τῶν μελῶν χρηστέον καὶ ταῖς ἀρμονίαις ταῖς τοιαύταις.
 Τοιαύτη δ' ἡ δωριστί, καθάπερ εἵπομεν πρότερον· δέχεσθαι
 δὲ δεῖ καὶ τινα ἄλλην ἡμῖν δοκιμάζωσιν οἱ κοινωνοὶ τῆς ἐν
 φιλοσοφίᾳ διατριβῆς καὶ τῆς περὶ τὴν μουσικὴν παιδείας.
 Ὁ δ' ἐν τῇ πολιτείᾳ Σωκράτης οὐ καλῶς τὴν φρυνγιστὴν μό-
 νην καταλείπει μετὰ τῆς δωριστί, καὶ ταῦτα ἀποδοκιμάσας
 τῶν ὀργάνων τὸν αὐλόν. Ἐχει γὰρ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἡ
 φρυνγιστὴ τῶν ἀρμονιῶν ἥνπερ αὐλὸς ἐν τοῖς ὀργάνοις· ἅμφω
 γὰρ ὀργιαστικά καὶ παθητικά. Δηλοῖ δ' ἡ πόησις· πᾶσα ¹⁰
 γὰρ ¹ βακχεία καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη κίνησις μάλιστα τῶν
 ὀργάνων ἐστὶν ἐν τοῖς αὐλοῖς, τῶν δ' ἀρμονιῶν ἐν τοῖς φρυ-
 γιστῇ μέλεσι λαμβάνει ταῦτα τὸ πρέπον, οἷον ὁ διθύραμβος

^ε καθισταμένους Ib.^f χάραν corr. Ib.⁸ θεατέον πρὸς τὴν Sb, Tb.^h θεατρικὴν om. Ib.ⁱ παρακεχωρημένα Ib.^k παιδιὰν Ib.¹ βα-
 χεία Tb.

- 11 ὁμολογουμένως εἶναι δοκεῖ Φρύγιον. Καὶ τούτου πολλὰ παραδείγματα λέγουσιν οἱ περὶ τὴν σύνεσιν ταύτην ἄλλα τε, καὶ διότι Φιλόξενος ἐγχειρήσας ἐν τῇ δωριστὶ ποιῆσαι διθύραμβον τοὺς μύθους οὐχ οἷός τ' ἦν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῆς ἐξέπεσεν εἰς τὴν φρυγιστὶ ^m τὴν προσήκουσαν ἀρ-
- 12 μονίαν πάλιν. Περὶ δὲ τῆς δωριστὶ πάντες ὁμολογοῦσιν ὡς στασιμωτάτης οὔσης καὶ μάλιστ' ἦθος ἐχούσης ἀνδρείον. "Ἐτι δὲ ἐπεὶ τὸ μέσον μὲν τῶν ὑπερβολῶν ἐπαινούμεν καὶ χρῆναι διώκειν φαμέν, ἡ δὲ δωριστὶ ταύτην ἔχει τὴν φύσιν πρὸς τὰς ἄλλας ἀρμονίας, φανερόν ὅτι τὰ Δώρια μέλη πρέ-
- 13 πει παιδεύεσθαι μᾶλλον τοῖς νεωτέροις. Εἰσὶ δὲ δύο σκοποί, τό τε δυνατόν καὶ τὸ πρόπον· καὶ γὰρ τὰ δυνατὰ δεῖ μεταχειρίζεσθαι μᾶλλον καὶ τὰ πρόποντα ⁿ ἐκάστοις· ^o ὅστις δὲ καὶ ταῦτα ὠρισμένα ταῖς ἡλικίαις, οἷον τοῖς ἀπειρηκόσι διὰ ^p χρόνον οὐ ῥάδιον ἄδειν τὰς συντόνους ἀρμονίας, ἀλλὰ τὰς
- 14 ἀνειμένας ἢ φύσις ὑποβάλλει τοῖς τηλικούτοις. Διὸ καλῶς ἐπιτιμῶσι καὶ τοῦτο Σωκράτει τῶν περὶ τὴν μουσικὴν τινες, ὅτι τὰς ἀνειμένας ἀρμονίας ἀποδοκιμάσειεν εἰς τὴν παιδείαν, ὡς μεθυστικὰς λαμβάνων αὐτάς, οὐ κατὰ τὴν τῆς μέθης δύναμιν (βακχευτικὸν γὰρ ἢ γε μέθη ποιεῖ μᾶλλον) ἀλλ' ἀπειρηκίας. Ὡστε καὶ πρὸς τὴν ἐσομένην ἡλικίαν, τὴν τῶν πρεσβυτέρων, δεῖ καὶ τῶν τοιούτων ἀρμονιῶν ἄπτεσθαι καὶ τῶν
- 15 μελῶν τῶν τοιούτων. "Ἐτι δ' εἴ τίς ἐστι τοιαύτη τῶν ἀρμονιῶν ἢ πρόπει τῇ τῶν παίδων ἡλικίᾳ διὰ τὸ δύνασθαι κόσμον τ' ἔχειν ἅμα καὶ ^q παιδείαν, οἷον ἡ λυδιστὶ φαίνεται πεπονηθεῖν μάλιστα τῶν ἀρμονιῶν, δηλὸν ^r ὅτι τούτους ὄρους τρεῖς ποιητέον εἰς τὴν παιδείαν, τό ^s τε μέσον καὶ τὸ δυνατόν καὶ τὸ πρόπον.

^m τὴν προσήκουσαν—τῆς δωριστὶ om. Ib. ⁿ ἐκάστους Ib. ^o ὅτι Tb. ^p χρόνον Ib. ^q παιδείαν] διάνοιαν corr. ab eadem manu Ib. ^r ὅτι τρεῖς τούτους ποιητέον εἰς τὴν παιδείαν Ib. ^s τε om. Sb.

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ
ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.**

**ARISTOTELIS
RERUM PUBLICARUM
RELIQUIÆ.**

COLLEGIT, ILLUSTRAVIT

ATQUE

PROLEGOMENA

ADDIDIT

CAROLUS FRIDERICUS NEUMANN.

PROLEGOMENA.

PARS PRIOR.

VARIUM est hominum ingenium variaque natura. Alter, qui viderit, quam parva sit terra, qui cognoverit, quid sit æternum, qui cælum, hæc deorum regna, perspexerit, nihil præclarum putet in rebus humanis, nihil diuturnum, nihil gloriosum. Alter vero, qui eas artes, quibus homines et civitates moderari assolent, præclarissimum esse sapientiæ munus maximumque putaverit virtutis vel documentum vel officium, illuderit fortasse eum, qui

Astrologorum signa in cælo quid sit observat : Jovis

Cum capra aut nepa, aut exoritur nomen aliquod beluarum.

At sapienter a natura varietas hæc provisa est. Qui tandem fieri potuisset, quin perpetuæ iis inessent in civitatibus seditiones, ad quas quispiam adire cuperet? Attamen nihil est ex omnibus rebus humanis præclarius aut præstantius quam de republica bene mereri, civitati et securitatem et opulentiam præstare ; quibus deletis, et is, qui præstantissimum esse regnum omnia humana despicere et sapientia inferiora ducere putaverit, sine animi perturbatione divinis hisce disciplinis se minime dare potuerit ; optimus quisque ideo rapitur ad generis humani opes augendas, studetque consiliis et laboribus tutiorem et opulentiorum hominum vitam in civitate, æqualium tantum conjunctione existentem, reddere.

Sociale esse animal hominem et societatem ab ipsa natura institutum esse, neutiquam nova est recentiorum philosophorum sententia, ut quidam, horum solum libellis versati, autumare fortasse voluerint ; etenim a Stagirite aliisque Græciæ sapientibus luculento modo jam enunciata est hæc sententia. Legitur vero apud illum in politicis : *ὅτι τῶν φύσει ἡ πόλις ἐστὶ, καὶ ὅτι ἄνθρωπος φύσει πολιτικὸν ζῶον· καὶ ὁ ἀπολις διὰ φύσιν καὶ οὐ*

διὰ τύχην ἦτοι φαῦλός ἐστιν, ἢ κρείττων ἢ ἄνθρωπος^a; ubique igitur terrarum homines, ibi quoque inter sese conjuncti et conglobati quasi inveniuntur.

Prima est maris feminaeque naturalis societas, ex qua familia oritur, quarum plures rempublicam constituunt, cujus αὐτάρκεια, ut Aristotelis utar verbo, necessarium est fundamentum. *Civitas autem similium hominum communio quaedam est, vitæ optimæ causa constituta*^b, quæ quidem fieri non potest, nisi οἰκίων πλήθος καὶ χώρας καὶ κτημάτων, αὐταρκες πρὸς τὸ εὖ ζῆν^c adsit, nam *omnia suppetere et nihil desiderari*, hoc demum est et viribus et natura esse instructissimum; hæc demum genuina est αὐτάρκεια^d. Diversis vero et animi et corporis facultatibus et moribus et religionibus diversa sit felicitas—diversa igitur civitas; omnes tamen homines eodem regimine moderari, umbraticorum solum nostra ætate doctorum insana est sententia^e, neque saniora sunt politicorum quorundam placita, quibus omnia æterna et immutabilia ponuntur.

Peculiaris est igitur natura, forma et finis cujusque civitatis^f, et sunt miri orbes et quasi circuitus in rebus publicis commutationum et vicissitudinum; quæ naturales quasi civitatis mutationes a veteribus jam vario modo descriptæ sunt; Plato, Aristoteles, Polybius, Cicero et suo more gravibus ac ponderosis quibusdam verbis Tacitus in harum rerum explicatione enisi sunt. Sed proh dolor! hæc philosophorum historicorumque disputata ad minimam tantum orbis terrarum partem pertinent. Asia enim, generis humani incunabula, dominorum tantum mutationes et horrendas cædes experta est; certe eundem semper cursum teneret, nisi Britannorum mirandum imperium femineos et imbecilles homines robore et

^a Pol. I. 1. 9. III. 4. 2. Cicero de Republ. I. 25. Hume origine of government ess. V. Omnibus fere politicis et philosophis usque ad novissimum Hegelium hæc placuit ratio; immo Hobbesius, cujus fallaces *leges naturæ fundamentales* satis notæ sunt, profitetur; *homines alterum alterius congressum natura copantis appetere*. De Cive I. 1. annotatio.

^b Pol. VII. 7. 2. III. 5. 14.

^c Pol. III. 9. VII. 4. 7. Eadem legas apud Platon. Pol. III. 387. d.

^d Pol. VII. 5. initio. Qua de causa rex apud Græcos etiam αὐτάρκεις nominatur. Stob. Sermon. 46. 335. l. 48.

^e Pol. VII. 7. 3. Τοῦτ' (varia felicitas) αἴτιον τοῦ γίνεσθαι πόλεως εἶδη καὶ διαφορὰς, καὶ πολιτείας πλείους.

^f Quæ ἴθως ab Aristotele (Pol. VII. initio,) princeps a Montesquieu dicta sunt. Luminosa est hac de re disputatio in opere inscripto: Commentaires sur l'esprit des loix par Destutt de Tracy.

animo, litteris artibusque Europæorum imbueret, quibus tandem miras religionum, morum regiminumque mutationes enasci necesse est. Hac in terra multisque orbis terrarum partibus, non umquam *respublica*, id est *populi res*, vel quod vere et acute Britanni *commonwealth* vocant^g, exstitit, hæc terra non umquam non, nisi sub unius imperio fuit, cujus animo, nutu et consilio omnia gesta, omnia perpetrata sunt. Quorum teterrimorum principum (quibus, ut Ennius ait, nulla sancta societas nec fides) subditis pœnæ metu, ad abjectum suum statum ameliorandum et felicitatem augendam, ne cogitandi quidem data est facultas, neque minimum reipublicæ scientiæ vestigium, neque minima politicarum disputationum signa reperta sunt^h. Putida vero et horrenda symbola, lepida figmenta, quibus animi belle pulsantur, non frustra quæras in eorum litteris; et lapis et arbor, et flumen et animal sentiunt sæpiusque ea enunciant, quæ miser ipse et prostratus numquam proferre potuerit. Fabularum apologorumque inveniendorum non minima causa. Multo aliter omnium artium mater, Græcia;—quæ tandem est ars quam Græci homines non excoluerint? quas leges, quæ instituta, etsi ad eorum regulam civitates vitam non ducebant, Græci philosophi non excogitaverint? Quæ sunt reipublicæ præcepta, quæ summi Græciæ sapientissimique viri in scriptis non reliquerint? Vigeant igitur in sempiternum Græcæ Musæ, vigeat in sempiternum Græciæ doctrina et numquam fabulosæ Indiæ commenta et immanes narratiunculæ, quæ, ut quisque non plane ineruditus facillime intelliget, illiberali quorundam nostræ ætatis hominum animo magis arident, Græcas litteras de loco dejiciant;

Vos exemplaria Græca

Nocturna versate manu, versate diurna.

Immo beatissima et fecundissima illa Græciaⁱ non galeata e Jovis capite desiliit:

Ἦν χρόνος, ἥνικα φῶτες ἀπ' ἀλλήλων βίον εἶχον

Σαρκοδακτὴ κρείσσων δὲ τὸν ἥττονα φῶτα δαίζε^k.

^g Respublicæ autem ab Heerenio in opere "Ideen" inscripto ex Arriano recentioribusque indicatæ non tanti fuerant, ut hominum ingenium moresque mutaverint.

^h Malcolm the history of Persia I. 275, seq. Persæ numquam ea, quæ

apud Herodotum III. 80 seq. leguntur, animo evolverunt. Heeren Ideen I. 465.

ⁱ Quæ ad terræ situm pertinent, fuscæ ab Anonymo in Vita Pythagoræ apud Photium tractata sunt. Jamblich. Vit. Pythag. ed. Kiesel. II. 118.

^k Orphica 378. ed. Gessn.

Etsi enim vera videatur sapientissimorum sententia: *legem neque hominum ingeniis excogitatam, nec scitum aliquod esse populorum, sed æternum quiddam, mentem sapientis rationemque*, attamen disciplina, doctrina experientiaque ad motus animi perturbationesque cohibendos genus humanum educatur maxime est necesse; antiquissima vero est moderatrix mentis humanæ et cultrix poesis; antiquissimum enim est et novissimum quoque cujusque adolescentis fœtus. Quippe quod ceterarum rerum studia, doctrina tantum, præceptis, arte diuturnoque tempore crescunt; poesis vero, antiquissimis temporibus cum Musica arctissime conjuncta¹, natura ipsa valet, genuinis mentis viribus excitatur et quasi divino quodam spiritu afflatur; sunt sancti igitur poetæ, ut Ennii utar verbo, aut si mavis Hierophantes. Orpheus, Olenus, Melampus, Thamyris (Iliad. II. 395—600.) alique, qui duos, agrestes inhumanosque Græciæ incolas in meliorem vitam, ad meliores mores et compiores extulerunt (Musicæ contemptio Cynæthenses Arcadum homines feros et incultos reddidit^m), diu quidem ante Homerum vel si mavis scholam Homericam illustres exstiterunt. Sicuti ex immensa horrendæ bellæ fauce, Scandinaviæ incolarum fabulis universus mundus ortus est, sic e poesi variæ doctrinæ diversæque artes originem duxerunt, et barbaris adhuc gentibus disciplinæ loco cujusvis generis, historiæ præsertim habita estⁿ, —sic *honor et nomen*, ut ille ait, *divinis vatibus atque carminibus venit*^o. Inter quos, sicut pater divum hominumque inter reliquos Olympi incolas, Homerus longe eminuit fama atque auctoritate; adeo ut ab eo Græciam eruditam esse dicerent, eumque edisci juberent ad res humanas sapienter moderandas, omnemque vitam ex ejus præceptis temperandam^p. Quin adeo Homeri catalogum navium ex Iliados secundo libro pueri, qui in

¹ "Quis ignorat musicen jam illis antiquis temporibus non studii modo, verum etiam venerationis habuisse, ut iidem musici, et vates et sapientes ju dicarentur?" Quintiliani Inst. Orat. I. 17. A. Manutius ad Ciceron. Tusc. Disput. initio. Pulcherrimus de indole hominum est locus Plotini, quem adscripsit Nicephorus in Scholiis ad Synesium, p. 396. C. seq. ed. Petavii.

^m Plut. de Mus. §. 26. Arist. Pol.

VIII. 2. 2. VIII. 4. Polyb. IV. 20. Etiam seriore ætate musica maximi fuit momenti apud Græcos. Cicero de Legg. II. 15. Marx ad Ephori fragm. 89.

ⁿ Jacob Grimm, Gedanken über Mythos, Epos und Geschichte, in opere inscripto Deutsches Museum t. III. 53. Jos. Hammer in Ephemerid. Viennens. (Wiener Jahrbücher) 1819. 30.

^o Horat. A. P. v. 400, 401.

^p Plat. Pol. X. 606. e. 598. c.

scholis docebantur, ut memoriter recitarent, lege lata sanxisse nonnulli ex Græcis dicuntur, quia ex eo variis in civitatibus jus honoresque populorum probari solent ^q.

Præterea, cui non animus formidine divum
Contrahitur? cui non conrepunt membra pavore,
Fulminis horribili cum plaga torrida Tellus
Contremittit, et magnum percurrunt Murmura cælum ^r?

Homines igitur poetarum cantilenis emolliti, de majoribus, de deorum natura, de creatione universi, de lunæ passionibus, eorumque quæ circa solem et stellas fiunt inquisiverunt ^s et ab ipsis inventa vel excogitata pulcris horrendisque fabulis poetico more depictis investiverunt; qui Physici, id est speculatores et venatores naturæ, nominantur.

His æquales et jam antea multi prout singulis civitatibus, exstiterunt, qui *condere cæperint urbeis et pecudes et agros divisere*, qui consilio atque auctoritate urbibus præessent, qui publico jure et moribus civitates constituerent omnesque cives legum imperio pœnæ metu coercerent. Ab antiquissimis igitur populis legumlatores urbiumque conditores, qua dei ipsi habiti ^t, qua ut Minos, Theseus, Lycurgus, Zaleucus, Charondas, Romulus multique reges propter beneficentiam electi ^u, deorum honore affecti sunt. Postea alii exorti sunt, qui ad vitam emendandam, ad consilia excogitanda pro variis hominum vicissitudinibus enixe se dederunt, atque, ut ille ait, ῥήμασι βραχέσι ἀξιωμαθημονεύτοις, ἐκάστῳ ἐληγμένοις ^x, moralia præcepta civibus condonaverunt; habes igitur poetas gnomicos, quorum princeps Hesiodus, et qui vulgo immerito quidem septem sapientes dicuntur, quos omnes pæne video, ut Tullii utar verbis, in media republica versatos esse ^y.

Mansisset fortasse eadem voluntas in regum posteris, si regum similitudo permansisset, sed cum rex injustus esse cœpe-

^q Eustath. ad Iliad. B. p. m. 199. Plura de Homeri auctoritate et fama collegerunt Interpp. ad Ælian, V. H. XIII. 22. 38. Heyne ad Iliad. IV. 288. Lycurgus etiam quod τὸ πολιτικὸν καὶ παιδευτικὸν in carminibus Homerici vidit, ea Spartam retulit. Plut. Lyc. IV.

^r Lucret. de rer. nat. V. 1217.

^s Aristot. Metaph. I. 2. t. II. 485.

D. ed. Casaub. Attamen de aliis etiam rebus disputaverunt, sed omnibus τοῦ φυσικοῦ nomen imposuerunt. Sext. Emp. adv. Logicos 107. s. 27. Diog. Laert. IX. 12. 15.

^t Nemesii de nat. hom. 316. ed. Matth.

^u Pol. V. 8. 2.

^x Protag. 343. a.

^y De Rep. I. 7. ibiq. Maji adnot.

rit, periit modo popularium modo optimatum (qui temporum intervallo poetarum cantilenis et philosophorum lucubrationibus exculiti sunt) seditionibus; atque civitates:

Ἐλευθερίᾳ ἀφίκοντο θύσουςαί ποτε,
 ὅτε τῶν φόρων ἐγένοντ' ἐλεύθεραι σχεδόν.
 κἄπειτ' ἀπ' ἐκείνης τῆς θυσίας διέφθορεν
 αὐτὰς ξενίζουσ' ἡμέραν ἐξ ἡμέρας,
 ἀβουλία κατέχουσα πολὺν ἤδη χρόνον.
 γυναικε δ' αὐτὰς δύο ἐταράττετόν τινα
 αἰεὶ συνοῦσαι, δημοκρατία θατέρᾳ
 ὄνομ' ἐστὶ, τῇ δ' ἀριστοκρατία θατέρᾳ^z.

Teterrimis his seditionibus et sævis bellis civilibus multifaria medicina, sed frustra proh dolor! adhibita est; maxima harum perturbationum causa videtur fuisse, quod libertatem perperam definierunt veteres^a: *libertas* enim *civilis* (*bürgerliche Freiheit*), de qua tam multa nostris temporibus disputantur, universæ antiquitati plane est incognita, illi libertatis nomine *politicam* illam *libertatem* (*souveräne Freiheit*) intelligunt, quam Cicero his verbis designat, dicens: *Nulla alia in civitate, nisi in qua populi potestas summa est, ullum domicilium libertas habet*^b. His adde nullum, si Lyciorum fortasse excipias rempublicam, electarum concionum (*Landstände, Repräsentativ-System*) vestigium repertum esse^c (Aristoteli ipsi civis est qui nunc regit, nunc regitur^d). Omnes vero cives in concione congregati a demagogis, horrendis illis antiquarum civitatum corruptoribus^e, commoti, nunc his nunc illis sensum adhi-

^z Heniochi fragm. apud Stobæum S. 41. 241.

^a Pol. V. 7. 22. *ἀριον δὲ τοῦτου, ὅτι κακῶς ὀρίζονται τὸ ἐλεύθερον*. Tittmann Darstellung der griechischen Staatsverfassungen initio.

^b De republ. I. 31.

^c De Lycia Strabo XIV. 3. Hec loco Gillies, Aristotle's Ethics and Politics t. II. 64—66. demonstrare conatus est: jam apud antiquos, *status imperii* vel *ordines provinciales*, ut mediæ ætatis denominatione utar, existitasse, sed male mea quidem sententia; obscurum vero illis fuisse hujusce regiminis notionem equidem non negaverim. Coraji doctissima Prolegomena ad Aristotalem pæ. Etiam Montesquieu Lycio-

rum rempublicam maximis effert laudibus. Esprit des Lois IX. 3. Qui vero, de Tracy Comment. über d. Geist der Ges. 39. vers. germ. *constitutionem repræsentativam*, sit venia verbo barbarico, etiam Montesquieu temporibus ignotam fuisse dicere potuerit, equidem non possum percipere.

^d Pol. III. 1. 4. *Πολιτῆς δὲ ἀπλῶς οὐδενὶ τῶν ἄλλων ὀρίζεται μᾶλλον ἢ τῷ μετέχειν κρίσεως καὶ ἀρχῆς*. III. 2. 7. III. 7. 13.

^e Conf. Aristotelis loca Pol. V. 4. 4. V. 7. 19. V. 9. 6. VI. 2. 9. et quæ recentiores Kortüm, Tittmann, Passow, Drummann et Poppo (in II. t. ed. Thucyd.) de iis disputaverunt.

buerunt et, animis perturbatis, excitatis quasi fluctibus ac tempestatibus jactati sunt.

Antiquissimis jam temporibus Cereris aliorumque deorum mysteria, occulta sacra ad homines excolendos et educandos eorumque mores emendandos instituta esse videntur. Quæ excelsissimi quique viri imitati, ad seditiones in civitatibus amovendas et sanam libertatem restituendam arcana disciplina et occultis placitis sese conjunxerunt: inter hos maxime eminet Samius ille Cometes, Pythagoras; cujusvis vero Pythagoras fuerit patriæ, cujusvis italicæ philosophiæ originem statueris, utique ut genuinum Doriensium fœtus^f, petulantibus sophistarum Atheniensium visis, fucatis et impiis Ionum fabulis opposita est Pythagoræorum doctrina. Nam neque nobilitate, neque mundi harmonia, neque numerorum systemate Græciam, quæ Magna dicta est, universam in potestate tenuit, et quamdiu ipse florebat quietam et felicem reddidit^g, sed gravissima illa Doriensium rerum civilium prudentia, quam Græci φρόνησιν dicunt, præstantissimis nempe privatim et publice institutis artibusque. Quæcunque de anima coelestiumque rationibus Pythagoræi suaserint perobscura et tenebris obvoluta sunt, sed universam Pythagoræ disciplinam ad cultum flagitiosum et corruptum emendandum, ad mores vitiosos sanandos enisam esse, inter omnes, leviter tantum historiæ philosophiæ tinctos, satis constat. Κενὸς ἐκείνου φιλοσόφου λόγος, illius verba sunt aurea in fragmento a Stobæo servato^h, ὅφ' οὐ μὴδὲν ἀνθρώπου πάθος θεραπεύεται, ὥσπερ γὰρ λατρικῆς οὐκ ὄφελος μὴ τὰς νόσους ἐκβαλλούσης ἀπὸ τῶν σωμάτων, οὕτως οὐδὲ φιλοσοφίας, εἰ μὴ τὸ τῆς ψυχῆς κακὸν ἐκβάλλει, et merito quidem, ni fallor, ante Socratem philosophiam a Pythagora jam a cœlo devocatam esse, dici potest; fuit enim omnium primus, a quo *de virtutibus* disputatum estⁱ.

^f Böckh Philolaos des Pythagoræers Lehren 40.

^g Polyb. II. 39. Meiners Geschichte der Wissenschaften I. 465—472. 508. De tempore, quo in Magnam Græciam Pythagoras venerit, nunc conferri possunt Ciceronis verba de Republ. II. 15.

^h Serm. 81. 473. Attamen incertum est, num a Pythagora ipso nec ne. Omnes enim Pythagoræi suos proprios etiam libros conditoris nomine inscrip-

serunt. Fabricii Bibl. græc. I. 787. ed. Harles. Sic etiam Plato omnia sua Socrati tribuit. Cicer. de Rep. I. 8.

ⁱ Aristot. Magn. Moral. initio II. 85. b. Metaph. XIII. 3. 577. ed. Casaubon. A Jamblichō vit. Pythag. I. 274. ed. Kiesling. εὐρέτης τῆς πολιτικῆς ἐλπίς πολιτείας nominatur. Disputat etiam hac de re Heyne in Opusc. academ. volum. secundo.

Eadem esse philosophiæ moralis et prudentiæ rerum civilium præcepta omnes omnium ætatum populorumque sapientes posuerunt, sed *acerba fata homines agunt*; nulla unquam respublica orbis terrarum circuitu, justis his et definitis terminis se cohibuit. Honestissimi quique viri justitiam animi esse affectionem suam cuique tribuendi et societatem, i. e. conjunctionem humanam, æque tuendi, universalem quodammodo virtutem, in notissimis omnium litterarum monumentis acute et dilucide demonstraverunt. Principii loco ab iis utique a Platone hæc sunt posita: *singulorum hominum vitam instituendam et totam civitatem temperandam ex iisdem principiis dijudicandas esse; utriusque disciplinæ, tum ejus, quæ præcipit de singulorum vita dirigenda, tum ejus, quæ est de republica administranda, easdem esse leges*^k. Alii genera juris, institutorum, morum consuetudinumque describentes, non modo in tot gentibus varia, sed in una urbe millies mutata demonstrantes, nullum esse naturale jus, sed civile tantum aliquod contendunt, atque sic justitiam, omnium rerum fundamentum, e medio tollunt; quorum sophistarum fallace Dialecticæ arte, ex Eleaticæ philosophiæ scriniis edoctus, Gorgias princeps^l omnia miscere cœpit; ejusdem vero assecræ et imitatores, mores, leges et instituta, quibus solutis respublica stare non potest, si non funditus sustulerunt, maxima tamen ex parte suffoderunt. An exhausto rubore impudentiora quam illa Calliclis verba dici possunt? *Τρυφή καὶ ἀκολασία καὶ ἐλευθερία* (licentia), αἰτ' iste^m, τοῦτ' ἐστὶν ἀρετὴ τε καὶ εὐδαιμονία· τὰ δ' ἄλλα τοῦτ' ἐστὶν τὰ καλλωπίσματα τὰ παρὰ φύσιν συνθήματα, ἀνθρώπων φλυαρία καὶ οὐδενὸς ὄξια. Atque rerumpublicarum gubernatores his doctrinis imbuti, his philosophiæ speluncis edocti, dolos, fallaciam et impietatem in rebus publicis administrandis attulerunt, et vim et potestatem unicam

^k Morgenstern de Platonis republ. 63.

^l Primus post eos, quos poetæ tradiderunt moviase aliqua circa rhetoricen, Empedocles dicitur. Artium autem scriptores antiquissimi Corax et Tisias Siculi; quos insecutus est vir ejusdem insule Gorgias Leontinus, Empedoclis, ut traditur, discipulus. Quint. III. 1. De rhetoricæ origine Sopatri locum, qui *Ἐρωμένους εἰς τὴν Ἑρμογένους τέχνην* scripsit, primum edidit Morelli (Biblioth. gr. divi Marci manuscripta

p. 300.): *Γοργίας δ' Λεοντίνος κατὰ πρεσβείαν ἔλθων, Ἀθήνησι τὰς τέχνας τὰς συγγραφείσας παρ' αὐτῶν* (Corax ac Tisia) *ἐκόμισε, καὶ αὐτὸς ἐτέραν προσέθηκε, καὶ μετ' αὐτὸν Ἀντιφῶν δ' Ῥαμουσίσιος, δ' Θουκυδίδου διδάσκαλος λέγεται τέχνην γράψαι, μετὰ ταῦτα Ἰσοκράτης δ' ῥήτωρ.*

^m Plat. Gorg. 492. E. II. 154. ed. Heindorf. Ita Thrasybulus in Platon. Politia: τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλοτι, ἢ τὸ τοῦ κρείττονος ὑμμερον. De Legib. X. 606. Meiners l. c. II. 184.

esse rerum gerendarum regulam civitates ipsæ profiteri minime erubueruntⁿ. Fallax hæc et impia doctrina medio ævo primum ab Italis, ecclesiastico regimine miserabiliter corruptis^o, exculpta, a Machiavello dilucidis verbis descripta et variis nominibus, *Ragione di Dominio, di Signoria, di Regno, di Imperio* unum in corpus conjuncta est^p; ita ut in rebus gestis recentiore et nostra ætate regnativa prudentia, sit venia verbo^q, et moralia præcepta toto coelo diversa esse putarentur^r.

Omnes vero suæ ætatis sophistas elusit et acerrime in eos disputavit Socrates, fallacibus quidem sæpius Dialecticæ nodis, apud Platonem saltem; ita ut ipse præstantissimus tantum omnium sophistarum unus videatur^s. Siquidem omnium cœlestium curam deposuit Socrates; eaque, quæ de natura quærerentur aut majora quam quæ hominum ratio consequi possit, aut nihil omnino ad vitam hominum attinere dixit, et de vita tantum, de moribus, de virtutibus et de republica (quamquam non primus, ut supra jam demonstratum est, sicut Cicero alii-que affirmaverunt^t) quærere solitus est; cujus et disciplina, et philosophiæ quasi officina, multæ variæque doctrinæ exstiterunt; usque ad eum enim omnes Academicæ, Peripateticæ, Stoici et Epicurei radices agunt. Socraticorum vero longe celeberrimi sunt Plato et Aristoteles, qui, quamquam temporum ratione perpensa Socratis discipulus, quidcunque etiam nugatorii Grammatici in medium attulerunt, neutiquam esse potuerit, jure tamen inter Socraticos adnumeratur.

Plato et Aristoteles, excelsissima doctæ Græciæ ingenia, biformis naturæ humanæ exempla sunt quasi et ἀρχέτυπα. Alter ingenio suo indulgens tumente sæpe et dithyrambica oratione, omne judicium veritatis, veritatemque ipsam ab opinionibus et a sensibus abductam meræ cogitationis esse et mentis decrevit;

ⁿ Thucyd. V. 89. Xenophon. de Republ. Atheniens. passim.

^o Machiavelli Discorsi sopra la prima deca di Livio I. 12.

^p Hac de re fusior erit sermo in Politicis historia.

^q Sic *ragione* vel *Ragionamento* di Stato latine vocat Scipio Amiratus in Dissert. Polit. in Tacit. XII. 1.

^r Lepida exstant exempla apud Duclos Mém. secr. sur les Règles de Louis XIV. et de Louis XV. I. 40. et

Schlosser in opere: Geschichte des achtzehnten Jahrhunderts t. II. 31. 45.

^s Plato ab Eleatica simul et Heraclitea ratione profectus adversus earum placita acerrime pugnavit. Brandis Diatribe academica de perditis Aristotelis libris de Ideis et de Bono, sive Philosophia 61.

^t Omnia fere veterum loca, quibus moralis disciplinæ auctor dicitur, collecta sunt in Fabricii ed. Sexti Empirici, Adv. Ethicos initio 691.

alter omnium rerum vim et naturas, omnium populorum historias mentis acie accuratissime perscrutans, commoda honestis commiscuit, Platonis species seu ideas labefactavit et ad vitam bene degendam hominum rationes et opiniones nobis etiam considerandas esse voluit. Ille igitur Rempublicam suam tanquam picturam, sibi ad oculorum veluti oblectationem, præclaram quidem sed a vita hominum abhorrentem, confinxit^v; hic ceterique fere omnes, qui hac de re disseruerunt Græcorum philosophi, sine ullo certo exemplari et forma reipublicæ (quamquam me non fugit Aristotelem Politicæ nomine idealem rempublicam instituisse), de generibus et de optimis rationibus omnium civitatum fusius et vario modo disputaverunt.

Aristotelem magistrum, qui primus *rei omnis humanæ peritissimus*^w dici meruit, et a Plinio majore *celebrari vir in omni doctrina summus*^x, discipulorum cohors sequutus, omnem illum locum, quem civilem nominamus, graviter et copiose tractavit. Quam multa enim Peripatetici illi de Republica scripserunt? quam multa de Legibus? Peripatetica disciplina, cujus nomen, ut nunc e Tullianis libris de Republica coargui potest, jam a Platone ortum traxit^y, rerum naturalium studia mirabilium etiam et occultarum cum arte historica, geographica, grammatica, rhetorica, poetica et musica sic conjunxit, ut τῆς ἐγκυκλίου παιδείας præ reliquis omnibus veluti quoddam fuerit seminarium. Ab his Oratores, ab his Imperatores ac rerumpublicarum principes exstiterunt, et ut ad minora veniam, Mathematici, Poetæ, Musici, Medici denique ex hac tanquam artium omnium officina profecti sunt^z. Quisnam vero populus,

^v Athen. VI. 15. Cicer. de Oratore I. 52. De Rep. II. 11. Sed male ait noster in de Leg. II. 6, Platonem principem fuisse qui de Republica scripserit. Plura hac de re infra.

^w Gellius N. Attic. XIX. 5.

^x Hist. Nat. VIII. 17. Sed si Stuhr recentiorum mystagogorum unum audias, ei sensum historicum defuisse diceres (Untergang der Naturstaaten 104.); sensum antiquitatis et poetices rationem in Homero interpretando Aristotelem fugisse, Heynii etiam est sententia. Observ. ad Iliad. VIII. 562. 821.

^y II. 29. ibi adnot. Diogenes Laertius et Ammonius dixerunt jam id no-

men a Platone ortum esse. Patricii Discuss. Peripat. t. I. 128. Nomen a loco quodam umbroso, Περικτῆς ortum esse, maxima quidem eruditione adhibita demonstrare conatus est Johannes Jönsenius in Dissert. de hist. Peripatetica. Launoi de varia Aristotelis fortuna ed. Hermannus ab Elswich 422.

^z Ciceron. de fin. IV. 2. V. 3 et 4. De Legib. III. 5. 6. De Republ. II. 11. De Luzac LL. Att. 138. Johannis Jönsenii Dissert. Peripatetica 388 a. f. ed. Launoi de varia Aristotelis fortuna ed. Herm. ab Elswich. Vitæbergæ 1720. 8.

quisnam rerumpublicarum status magis idoneus fuerit ad civilia hæc enodanda, ad varia variis civitatibus utilia præcepta explicanda! Ut enim cunctam fere Græciam omnesque ab ea deductas Colonias unda adluit, ita eorum mores, leges et instituta excitatis fluctibus adnatare videntur, et una urbs, Syracusæ, trecentorum annorum spatio omnes rerum publicarum formas, varias civitatum seditiones et conversiones est experta. Unversus victus enim et cultus antiquorum Græcorum toto cælo ab recentiorum temporum disciplina diversus fuit; non in arcanis regum conciliis, meretricum et assentatorum auctoritate, negotia publica decreta et peracta sunt, sed in foro, in concione, in Leschis, publicis foribus carentibus ædificiis, quorum una in urbe Athenis trecenta erant et sexaginta^a, omnia quæ ad civitatis regimen, quæ ad magistratuum jura et officia, quæ ad judiciorum administrationem pertinent, hæc omnia cives variis rationibus ponderatis disputaverunt et decreverunt; quis igitur non videt ὑποδύεσθαι ὑπὸ τὸ σχῆμα τὸ τῆς πολιτικῆς τὴν ῥητορικὴν^b? His adde laudes et honores, qui rerum civilium peritos sequuti sunt; viri enim politici non modo in præsentiarum ad summum imperium et auctoritatem se sustulerunt^c, sed sempiternam gloriam non a civibus solum, sed a peregrinis, ut Dicaearchi satis notum est exemplum, adepti sunt; qui igitur fieri non potuisset, ut multi ore rotundo res civiles tractaverint? Sophistæ, Politices et Rhetoricæ magistri^d, universam Græciam pervagantes sæpius ut Carneades Romæ, de gravissimis rebus, quasi oratorio exercitii genere, in utramque partem disseruerunt^e. Hinc perniciosa illa præcepta, quorum jam supra mentio facta est, *jura sibi homines pro utilitate sanxisse*^f orta, et in multis disputationibus et operibus, ut in Critiæ elegiis^g, maximis laudibus ornata sunt.

^a Kuhnii ad Ælian. V. H. II. 34. Grævius ad Hesiod. ἔργ. v. 493, ubi hac de re multa disputaverunt VV. DD.

^b Aristot. Rhet. 2. Etiam poeticam partem quandam vel germen esse Politices e lib. 8. Pol. quo puerorum institutio tractatur, clarum est. Patricii Discuss. Peripat. t. I. 102.

^c Ζοὶ τῷ δυναμένῳ λέγειν καὶ πείθειν sunt Gorgiæ verba ad Socratem τὰ πλῆθη. Gorg. 452. e. II. 22. ed. Heind.

^d Arist. Ethic. ad Nicom. X. s. f. Xenoph. Memorab. I. 2. 31. et quæ Socrates ironice ad Protag. in Platon. Dialogo ejusd. nom. 487. IV. ed. Heind.

^e Lactant. inst. V. 4.

^f Lactant. inst. V. 16. Οἱ πολλοὶ τῶν πολιτικῶν οὐκ ἀληθῶς τυγχάνουσι τῆς προσηγορίας, χρημάτων καὶ πλεονεξίας ἐνεκεν ἀπανταὶ τοῦ ζῆν οὕτως. Eudem. I. 5. III. 117. s. f.

^g Sext. Empir. adv. Mathematic. 318.

Totum istum locum, quem civilem nominamus, Peripatetici explicaverunt. Ab hac familia, Tullius ait, ista manarunt, Platone principe^h: et post Aristotelem omnem hunc civilem in disputando locum explicuit Heraclides Ponticus, profectus ab eodem Platone. Theophrastus vero institutus ab Aristotele habitavit in eo genere rerum; ab eodemque Aristotele doctus Dicæarchus, huic rationi studioque non defuitⁱ. Post a Theophrasto Phalereus ille Demetrius mirabiliter doctrinam ex umbraculis eruditorum, otioque non modo in solem atque pulverem, sed in ipsum discrimen aciemque produxit. Nam et mediocriter doctos magnos in republica viros, et doctissimos homines non nimis in republica versatos, multos commemorare possumus; qui vero utraque re excelleret, ut et doctrinæ studiis et regenda civitate princeps esset, quis facile præter hunc inveniri potest^k? Atqui perpauci ex aliis philosophorum disciplinis τὸ πρακτικὸν τῆς φιλοσοφίας, πῶς βιοτεύειν καὶ πῶς προστασθαι τέκνων προσήκει, καὶ πῶς ἄρχειν καὶ πῶς νομοθετεῖν^l sibi tractandum præposuerunt. Plures quidem Stoicorum, non solum Dion Stoicus et eruditus Panætius, ut male apud Tullium legitur^m, multa scripta reliquerunt de republica, de parendo et imperando, de judiciis et de causis dicendis, sed doctorum umbraticorum argutiæ magis, quam rerum civilium peritorum scripta videntur, adeoque Chrysippus ipse fatetur doctrinam suam ad rempublicam gerendam non conducereⁿ.

Hanc vero usque ad ætatem nemo repertus est, qui rerum civilium et civitatum scriptores unum in corpus collegerit. Mirandus quidem ille Maius, qui e palimpsestis jam varia antiquitatis monumenta nobis impertiit, collectionem aliquam promisit, sed qui futilem Naudæi Bibliographiam politicam sibi exemplar esse voluerit^o, nescio qui frugi aliquid conscripserit. Benevolo animo, accipias velim, quæ in veteribus legendis sedulo annotavi.

^h Hoc neutiquam sic esse jam supra est demonstratum.

ⁱ Optime ingeniosus ille Osnabrugensis, Justus Möser: Aristoteles, dieser grosse Meister in allen Wissenschaften, welcher manchen Gedanken weggeworfen, worauf nachher Andere ganze Systeme gebaut. Harlekin oder Ver-

theidigung des Groteske-Königchen 56.

^k De Leg. III. 6. De Finib. IV. 3.

^l Plut. de placit. philos. initio. 874.

^m De Leg. III. 5.

ⁿ Plut. de Stoic. repugn. 1033. c. 1034. b. Cicero de Rep. I. 21.

^o Maius ad Ciceron. de Republ. I. 21. et in Præfatione.

Præter Platonem et Aristotelem, de cujus politicis operibus infra sermo erit, sequentes politicos scriptores a veteribus laudatos esse inveni, quo quidem in Catalogo *Rerumpublicarum Descriptiones*, quarum plures apud unum Athenæum laudantur, minime enumeratæ sunt.

Ἀναξάρχου περὶ Βασιλείας apud Clement. Stromat. I. 227. a.

Anaxarchus Pyrrhonis fuit præceptor (Strom. l. c. X. 301. d. Diogen. Laert. X. s. 61.) et Ionica dialecto in libello usus esse e pulcherrimo fragmento videtur. Πολυμαθείη κάρτα μὲν ὠφελεί, κάρτα δὲ βλάπτει τὸν ἔχοντα· ὠφελῆται (scr. εἶ) μὲν ἄξιον ὄντα, βλάπτει δὲ τὸν ῥηϊδίως φωνέοντα πᾶν ἔπος καὶ ἐν παντὶ δῆμῳ· χρηὴ δὲ καιροῦ μέτρα εἰδέναι· σοφίης γὰρ οὗτος ὅρος. Clementis l. c.

Ἀναξαγόρας περὶ Βασιλείας apud Ælian. V. H. IV. 15. Atta-

men οὐκ ἐφρόντιζε τῶν Πολιτικῶν apud Laert. II. 6. de eo legitur, incertum igitur est, utrum hoc opus scripserit, nec ne. Interpp. ad Ælian. l. c. Hemsden de Anaxagora 22. Creuzer. ad Olympiod. Comment. in Alcibiad. prim. p. 138.

Ἀντισθένης Πολιτικὸς λόγος ἢ Πολιτεία apud Athen. V. 220. c.

Meurs. Biblioth. Attic. I. Gronovii Thesaur. X. 1427. d.

Ἀριστοξένου Νόμοι Πολιτικοὶ ἢ Πολιτεία. Mahnii Diatribe de Aristoxeno p. 124. Wytttenbach. Biblioth. crit. P. IV. 451.

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς περὶ Δημοκρατίας. Meurs. Biblioth. Attic. II. Gronov. Thesaur. Græc. 478. Sed conjectura tantum nititur v. d.

Διοσκορίδου περὶ Νομίμων apud Schol. Aristophan. ὄρν. v. 1283; ejusdem Πολιτεία Λακωνικὴ sæpius apud Plutarchum citatur.

Διογένης τοῦ Κυνικοῦ Πολιτεία apud Athen. IV. 159. c. Sæpius laudatur apud Plutarchum.

Ἐμπεδοκλέους Πολιτικά, quæ prorsus interierunt, ut ne fragmentum quidem inveniatur. Aristoteles apud Diog. Laert. VIII. 58. Sturz. Empedocles Agrigent. 86. Attamen valde dubito Empedoclem hunc librum scripsisse.

Ἐπικούρου περὶ Βασιλείας. Plut. non posse suaviter vivi secundum Epicurum p. 1095. d.

Ζήνωνος περὶ Πολιτείας apud Athen. XIII. 561. c. ibique Interpp. Memorabile quod Theodoretus Therapeut. lib. III. ex opere attulit: ταῦτα ξυνορῶν καὶ Ζήνων ὁ Κιττιεὺς, ἐν τῇ

τῆς Πολιτείας ἀπαγορεύει βιβλίῳ, καὶ ναοὺς οἰκοδομεῖν, καὶ ἀγάλματα τεκταίνειν. Meursii Cyprus II. 30.

Ἡρακλείτου περὶ τῆς Φύσεως διήρηται δὴ εἰς τρεῖς λόγους, εἰς τὸν Περὶ τοῦ Παντός, καὶ Πολιτικὸν καὶ Θεολογικόν. Diog. Laert. IX. 630. ed. Casaub. Inter fragmenta a Schleiermachers in Wolfii Museo studiose collecta, quædam sunt, quæ e Politico hausta esse videntur.

Ἡρακλείδου περὶ Πολιτειῶν, quarum duo et quatuor fragmenta sæpius edita et explicata sunt, Πιθανὸν δτι ἡρακλῆς τὸ σύγγραμμα cum Coraio v. d. confirmaverim, ἀπὸ τὰς αὐτὰς Πολιτείας τοῦ Ἀριστοτέλους. Προλεγ. εἰς τοῦ Ἀρ. Πολιτ. γ. De Νόμοις aliisque Heraclidis operibus, quæ μυθώδη esse sanus ille Plutarchus nobis auctor est (in Camillo I. 309. ed. Bryan.), Meursii peculiare scriptum conferri potest.

Θεοφράστου Πολιτικά πρὸς τοὺς καιροὺς i. e. quæ essent in Republica inclinationes rerum et monumenta temporum, quibus sit moderandum utcunque res postuleret. Cicero de Finib. V. 4, 5. 11. Plura exstiterunt Theophrasti scripta, quæ ad res civiles spectaverunt, ut Περὶ ἀρίστης Πολιτείας, Περὶ Βασιλείας, Περὶ Νόμων etc., quorum fragmenta maximam partem penes me sunt collecta. De libris autem Theophrasti, qui temporum injuria interciderunt, peculiare scripsit opus Meursius. Gronov. Thesaur. X. Peculiare aliquid in Boethii Comment. in Aristotelis de Interpret. (p. 292. in Boethii operibus Basil. edit.) de Theophrasto legitur: In omnibus, in quibus Theophrastus disputat, post magistrum leviter ea tangit, quæ ab Aristotele dicta ante cognovit, alias vero diligentius res non ab Aristotele tractatas exequitur.

Theodectus de Republica sive de Lege scripsisse videtur. Arist. Rhet. II. 23. Goettling ad Arist. Polit. 292. Plura invenies ad Ἀθ' Πολ. s. v. ψῆφοι. Κώρυκος τῆς Παμφυλίας, ἥ ποτε Φάρσαλος, ἀφ' ἧς Θεοδέκτης κάλλει διαφέρων καὶ ποιήσας τεχνικὴν ῥητορικὴν καὶ λόγους ἀγαθοὺς γράψας καὶ τραγῳδίας. V. Eustath. ad Dionys. Perieg. v. 854.

Ἰππόδαμος Εὐρυφῶντος Μιλήσιος, πρῶτος τῶν μὴ Πολιτενομένων ἐνεχείρησε περὶ Πολιτείας εἰπεῖν τῆς ἀρίστης. Aristot. Pol. II. 5. initio. De eo conferri possunt Schol. ad Aristoph. Ἰπ-

πεῖς v. 306, Valesius ad Harpocr. s. v. Ἰπποδάμεια, et Schneider ad Vitruvium.

Κλεάνθου Πολιτικὸς, Νόμοι περὶ Ἐλευθερίας apud Diog. Laert. VII. laudantur.

Κριτίου Πολιτεία Ἐμμετρος. Exstant hujusce operis fragmenta quædam lectu in primis digna, de quibus alio in libello fusius disputabo. Ceterum cf. Bayle Dict. Critique s. v. H. Meiners Geschichte der Wiss. II. 186. Schweigh. in Ind. ad Athen. s. v.

Μενησθένου Πολιτικά, apud Athen. IX. 494. b.

Panætii de statu civili, apud Ciceron. de Legib. III. 6. Super celeberrimo hoc Stoico conferri potest van Linden Diss. de Panætio Rhodio. Lugd. Batav. 1802. Beier ad Ciceron. de Officiis I. 7. Meursii Rhod. II. 10. s. v.

Τηλεκλέους τοῦ Μιλησίου Πολιτεία. Aristot. Pol. IV. 11. 3.

Φαλέου τοῦ Χαλκηδονίου περὶ τῆς Πολιτείας apud Aristot. Pol.

II. 4. 1. 8. 13. De hoc Phaleo aliunde non constat.

Χρυσίππου περὶ Νόμων apud Martian. l. 2. D. de Lege, περὶ Πολιτείας apud Sext. Empir. Hypotyp. III. 24. conf. Baguet de Chrysippo p. 331 seq., qui tamen falso autumat, hoc Stoicorum fulcimen nunquam seorsum περὶ Νόμων scripsisse, l. c. 334.

Χρυσογόνου Πολιτεία apud Athen. 648. d.

Ἀνανύμου Πολιτεία, cujus exstat synopsis apud Photium; eadem fortasse, quam Maius se in Vaticana Bibliotheca invenisse ad Cic. de Rep. profitetur.

Hæc veluti γεῦμα exhibuimus integræ fragmentorum collectionis eorum omnium qui scripserunt περὶ Πολιτείας vel περὶ Πολιτειῶν, περὶ Νομοθετιῶν, ut Hermippus (Athen. XIV. 619.) et Apollodorus (Heynii Apollodori fragm. t. II. s. f.); περὶ Νομοθεσίας, ut Demetrius Phalereus (Harpocrat. passim); περὶ Δήμων, ut Diodorus (Meurs. Biblioth. Att. s. v.); περὶ Γενῶν, ut Draco et Melito (Harpocr. s. v. Ἐτεοβ. et Καθέτος); περὶ Νομίμων βαρβαρικῶν, ut Nymphodorus (Clement. Protrept. 43. a. Bayle Dict. s. v.) aliique multi; περὶ Νόμων vel Νομίμων καὶ Ἐθῶν, ut Telephus Pergamenus (Suidas s. v.) et Dioscorides (Schol. ad Aristoph. ὄρν. v. 1283.), περὶ Εὐγενείας καὶ Ἐλευθερίας, ut Metrodorus (Diog. Laert. X. 1.), Aristoteles aliique multi; quorum omnium Politicorum fragmenta, quæ ad Rem-

publicam, leges, mores, instituta et universe ad res civiles pertinent, in unum corpus redacta atque dilucide digesta rerum civilium studiosis cupide condonare voverim P.

PARS POSTERIOR.

CUIQUE, etsi maxima mentis acie præditus sit, tria præcipue ad perfectum politicum et usum et politicorum scripta civitatumque instituta et leges sedule et diligenter perlegere opus esse, nemo non videt. At rerum civilium usu et peritia Græcorum præsertim Romanorumque scriptores eminent, quippe qui illa ætate historiam vel politica præcepta litteris mandarunt, vel exercitiis præfuerunt, vel maximas civitates rexerunt, vel certe magnum rerum civilium militariumque usum sibi comparaverunt. Quo tandem, hercle, hoc aliter fieri potuerit? Tunc litteræ magistratibus regibusque inseparabiles exstiterunt comitatores et summis efferebantur laudibus; Philosophi, qui in legum civitatumque naturam et in naturales earum conversiones enixe inquisiverint, a populis principibusque ad leges scribendas arcessiti sunt^a; excelsissima quæque ingenia coronis et statuis passim donata divum adeo honoribus affecta sunt^b. Eheu, quanto a veteribus illis nostra distat ætas! Litteræ despectæ et qui rerum civilium studiis se adscripserint, maximas principibus et oligarchicis viris suspiciones præbent, æterna atque inconcussa ratio.....quo vero aberravimus? in rem nostram revertamur!

Noster ille Stagirites, quamquam omnibus longe (Platonem fortasse excipias) ingenio, acumine et diligentia præstans, mundanæ res, sicut in philosophicis disputationibus ita etiam in vita, non solum non in ludibrio et despectui habuit, sed callide humaniterque iisdem uti sibi præposuit. Tyrannorum quidem in scriptis inimicissimus, Hermiam tamen Alarnensium tyran-

p Rerum tyrannicarum scriptores summo studio accuratissime recensuit Augusti Matthiæ discipulus Ebert in *Dissert. Siculæ*. Proderunt *Regiomontii Prussorum* 1825. 8.

a Plato a Cyrenæis et Arcadibus, ut

leges ipsis ferret rogatus, bonas ob causas, honorificum munus recusavit. *Morgenstern de Plat. Polit.* 289.

b *Ælian.* V. H. XIII. 22. ibique *Perizonius*.

num tanta sibi amicitia conciliavit, ut princeps filiam ei in matrimonium collocaverit; a Philippo, Alexandri filii magister, summa cum laude officium peragens, hoc unicum laboris præmium petiit, sive ut aliis placet ab Alexandro discipulo, ut patria Stagira, bello eversa, urbs veteris Thraciæ ad sinum Strymonium sita, restitueretur; restitutis vero civibus leges scripsit^c; tantum se in Alexandri amicitiam insinuavit, ut Stagiritæ potius quam patris auctoritate commotus adversus Persas iisse putaretur^d; varia opera quoque principibus viris, sicuti Themisoni Cypriorum regi Protrepticum suum adscripsit^e. Hac vero cum principum familiaritate summam conjunxit diligentiam in antiquis monumentis investigandis et rerumpublicarum causas, formam, leges, publicos et privatos mores sedulo perscrutatus est,—quid, quod non civilia omnia et suæ et præteritæ ætatis maxima cum perspicuitate vidisset atque aureis commentariis explicasset? agedum hujusce generis scripta recenseamus.

Duæ sunt in genere humano Aquilæ, magni illius Julii Scalligeri sunt verba, una bellica, Julius Cæsar, altera rei litterariæ, Aristoteles. Ille castra militum incredibili celeritate pervolvavit, hic disciplinarum culmen ingenii summa sagacitate attingit^f. Eandem fere sagacitatem et maximam animi contentionem in Aristotele explicando opus esse, neminem leviter saltem doctum fugisse credo. Ipse quidem Stagiritæ more suo veræ cujusque rhetoricæ fontes, naturam humanam, acerrime perscrutatus est, adeoque *ρητορικὰς τέχνας* edidit,—sed, ut decet in acroamaticis, rebus magis quam verbis animum adhibuit. Mollis est enim oratio philosophorum et umbratilis, nec sententiis nec verbis instructa popularibus, *nec vincta numeris, sed*

^c Ælian. V. H. III. 17. ibique Interpp. Aristotelem Callisthenes frustra imitatus est. Plutarchi de Stoic. Repugn. c. 20. Καλλισθένει τινὲς ἐγκαλοῦσιν, ὅτι πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπλευσε, ἐλπίζων ἀναστήσειν Ὀλυμπον, ὡς Στάγειρα Ἀριστοτέλης. De varia scriptura civitatis aut Stagira aut Stagiros docte disputat Nunnesius ad Aristotelis vitam p. 25. Nunc parvus est vicus et Macri a Græcis illius regionis nominatus. Patricii Disquis. Peripat. initio.

^d Plut. de Alexandri fortuna 327. f.

^e Leve exstat Protreptici fragmentum in Olympiodori Comment. ad Alcibiad. prim. 144. ed. Creuzer.

^f Belle Quintilianus de Inst. Orat. XII. 11. Quot seculis Aristoteles didicit, ut non solum quæ ad Philosophos atque oratores pertinent, sententia complecteretur, sed animalium, satorumque naturas omnes perquireret? *Illis enim hæc invenienda fuerunt, nobis cognoscenda sunt.*

soluta liberius. Nihil iratum habet, nihil invidum, nihil atrox, nihil mirabile, nihil astutum, casta verecunda virgo incorrupta quodammodo ε. Attamen magis quam par est, præfractum est ejus orationis genus, obscurus sæpe sententiarum nexus vel sæpius particulis quibusdam, γὰρ, δέ, οὖν, καίτοι etc. conglomeratus; ut maximam partem sententiis intermediis disputatio explenda sit; hac vero oratione in *Acroamaticis* præsertim scriptis utitur, alia in *Exotericis*^b; ὅτι γὰρ οὐκ ἀσθενεῖα λόγου τὸ ἀσαφὲς αὐτοῦ συγγράμμασιν ἐγένετο, ἴσασι μὲν καὶ οἱ μετρίως λόγῳ παρακολουθεῖν δυνάμενοι, ὅτι πολλὴν ἐμφαίνει λεκτικὴν δύναμιν ἢ Ἀριστοτέλους ἐρμηνεία, ὥς δι' ὀλίγων πολλάκις συλλαβῶν παραδιδόναι, ὅσα οὐκ ἂν τις ἐν πολλαῖς περιόδῳ ἐδίδαξεⁱ. Difficillima igitur est horum librorum versio in recentioris cujusdam populi sermonem.

Varie sunt philosophiæ disciplinæ, variae *laudandarum omnium artium procreatricis* divisiones; neutiquam vero Peripateticorum illa est in tres partes partitio: in *naturæ* nempe *obscuritatem*, in *disserendi subtilitatem*, in *vitam atque mores*, neque hac in re ut in aliis pluribus ad historiam philosophiæ pertinentibus Tullio nostro fides est habenda^k. Omnem vero illum de Philosophia locum Peripatetici in τὸ θεωρητικὸν et τὸ πρακτικὸν diviserunt^l, et apud Nostrum, ut Simplicii, doctissimi certe Aristotelis interpretum, verbis utar, τῶν δὲ πρακτικῶν τὰ μὲν Ἠθικά εἰσι, ὥς τάτε Νικομάχεια καὶ Εὐδήμεια καὶ τὰ ἐπιγραφόμενα Μεγála, τὰ δὲ Οἰκονομικά, τὰ δὲ Πολιτικά, ὥς οἱ οἰκονομοὶ καὶ πολιτικοὶ ἐπιγεγραμμένοι λόγοι^m. Ethica quidem illa ad nostram rem minime pertinentia seponamus, atque ad Politica nostra pergamus.

ε Cicero. Orat. 19.

^b Hoc de duplici operum Aristotelis genere conf. Pol. I. 5. III. 6. VII. 4. VIII. 1. Eudem. II. 1. et Buhlii Arist. edit. t. I. Wytenbach. ad Heusdii Specimen Critic. in Plat. 46. Ἀκροαματικά mane, ἑωτερικά vero pomeridiano tempore docuit Aristoteles. Turnebus ad Quint. III. 1.

ⁱ Simplicii Proleg. eis τὰς Ἀριστοτέλους Κατηγορίας. Basil. 1551. p. 2. a. l. 35. seq. Latini Interpretes verbatim sapius vertentes nihil fere ad intellectum promunt, aut, quia se quam possunt Ciceronis simillimos esse capiunt, quæ ab illo breviter et subob-

scure dicta sunt, ea hujus more dilatant atque diducunt. Mureti opera ed. Ruhnck. III. 324.

^k De Finib. IV. 2. ibique Muretus.

^l Plut. de Placit. Philos. init. 874. Muretus l. c.

^m Simplicius l. c. p. 1. b. l. 29. Εἰκότως τὴν εἰς δύο τομὴν ἢ φιλοσοφία διέχεται, εἰς τε τὸ πρακτικὸν καὶ εἰς τὸ θεωρητικὸν διότι καὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς δυνάμεις ἀπάρχονται δύο, ζωτικὴ τε καὶ θεωρητικὴ, ἃς ἡ φιλοσοφία κοσμεῖν ἐθέλει καὶ τελειοῦν. Joannis Grammatici in Arist. Meteorol. init. idem fere Aristoteles ipse profert in secundo physico.

Ἀριστοτέλους Πολιτικῶν βιβλία η'.

Veram illam excelsissimi Romanorum oratoris sententiam : maximam animi contentionem in Aristotele legendo adhibendam esse, neminem certe, qui hoc ad opus studium contulerit, latuit. Eique vero sermonis asperitatem superanti, difficillimum sæpe sententiarum nexum, quem nisi percipias, ubique ut Conringius lacunas deprehenderis, penitus intelligenti, amplissima præmia summosque fructus fore perfacile contenderim. Quippe quod in aliis philosophiæ partibus Aristoteles, *frequenter quidem non intellectus*, mediæ ætatis recentiorumque temporum magister fuit ; sic rerum civilium doctrinam ex eo et sacris litteris, vide sis St. Thomæ Aquinatis^a de regimine Principum opusculum vel *Dantii de Monarchia* libellum, scriptores maximam partem hauserunt. Quid, quod Machiavelli in famoso illo libello nostrum exscripserit^o? Quid tandem de reliquis dicam, e. g. de claris quondam *Lipsii monitis et exemplis politicis*? (Scaliger vir acerrimus de iis scripsit; Lipsius non est Politicus, nec potest quidquam in Politica; nihil possunt pedantes in illis rebus, nec ego nec alius doctus possemus scribere in Politicis.) Merito igitur Buchnerus: Aristotelem maxime dignum videri qui ediscatur totus. *Hic ille fons est, unde cæteri omnes duxere latices, et cui maxime debent, quidquid aut ordinis aut bonitatis ibi invenitur* P. Plurima etiam recentiorum philosophorum placita, inaudita habita, quasi novissimis primum Gallorum seditionibus in lucem edita essent, in dilaceratis illis prob dolor! libellis duo millia abhinc annos consignata deprehenduntur^q; quandoquidem sive Stagiritis ipse opus præclarum non perfecit, sive in notissimis scripturarum Aristotelicarum vicissitudini-

^a Scripsit etiam commentaria in Aristotelis Politica. Divi Thomæ Aquinatis in libros Politicorum Aristotelis Commentaria. Romæ 1492. fol. parch.

^o Pol. V. 9. Corai Prolegom. γ. ad Polit. Locis amborum scriptorum comparatis omnium sub oculis hoc posuit Ranke: Zur Kritik neuerer Geschichtsschreiber 195.

^p Buchneri epistolæ ed. 1707. 8. 117.

^q Unum solum exemplum profero.

Popei, britanni poetæ sententia :

For forms of government let fools contest,
Whate'er is best administered is best.

atque in de Tracy *Commentaires* etc. multis verbis explicata occurrit jam apud nostrum III. 5. 1. Ὅταν μὲν δ' εἰς ἡ οἱ ὀλίγοι ἢ οἱ πολλοὶ τὸ κοινὸν συμφέρον ἔρχωσι, ταύτας μὲν ὁρᾷς ἀναγκαῖον εἶναι πολιτείας, τὰς δὲ πρὸς τὸ ἴδιον ἢ τοῦ ἐνὸς ἢ τῶν ὀλίγων ἢ τοῦ πλεθους παρεκβάσεις.

bus extrema operis pars amissa sit, mutilum esse opus et dilaceratum diligenti cuique lectori perspicuum erit. Hoc quidem certum est, antiquissimis jam temporibus non plures quam octo acroamaticorum politicorum libros exstitisse, nec apud Diogenem Laertium plures inveniri^r, nec a Joanne Stobæo, suæ ætatis longe doctissimo, qui in eclogas suas ethicas politicorum summam transtulit, plures excerptos esse libros^s, ac ne verbum quidem apud Grammaticos Commentatores e perditis quibusdam libris in medium allatum est; laudantur quidem libri ab Eustathio^t ceterisque minorum gentium compilatoribus, et veteres hujusce operis interpretes, quorum plures jam sæculo tredecimo exstiterunt, qui e Græco in Latinam linguam transtulerint^v, semper *se reliqua hujus operis in Græco nondum invenisse* ingenue professi sunt. Ipse etiam Aristoteles sæpius *hæc in sequentibus tractatum iri* pollicetur, quæ quidem frustra in sequentibus quæsiveris. Omnibus his perpensis, opus ipso ab Aristotele non absolutum esse, mihi maxime verosimile esse videtur. Erat vero hoc in more institutoque veterum positum, ut, cum libros perlegerent, eorum de quaque re sententias exciperent, itemque argumenta, quibus res illas confirmabant, adnotarent; neque id solum faciebant, sed quæ ipsi persæpe probavissent adnotabant, qui quidem libri *Commentarii* vocantur^w; equidem nescio an talia commentaria, limatius quidem composita, nondum vero absoluta habeamus in acroamaticis his rerum civilium præceptis^x;

^r V. 24.

^s 196. Aureliæ Allobrogum 1619. Excerptum finem facit ad VII. 14. 10. et τῶν μὲν πολιτικῶν τὰ μὲν ἀκεφάλεια ταῦτα adjungit. De opere Περὶ Πολιτικῆς, ἢ Γράμμος apud Anonymum recepto conf. Buhle l. c. 122. Περὶ Ῥητορικῆς legendum esse contendit Menage ad Diogen. Laert.

^t Ad Iliad. I. 126. laudat Pol. V. 9. 6.

^v Jourdain Recherches critiques sur l'âge et sur l'origine des traductions Latines d'Aristotele 195. Roberti Lincolnienais episcopi primam esse Politices versionem, non idoneis quidem argumentis contendit, 76. 231. Antiquam hanc versionem in libris Aristotelis corrigendis maximo auxilio esse v. cl. Victorius professus est. Mehi Vita

Ambrosii General. Camaldul. t. I. pag. 156. Bandini P. Victorii vita 46.

^w Ammonius in Categorias vers. lat. Venetiis 1559. p. 78.

^x Putidus est error in opere La république de Cicéron, Parisiis 1798. Legitur enim ibid. I. adn. 7. "Aristotele avoit rangé ses institutions par ordre, et les avoit accompagnées de remarques dans autant de traités particuliers, au nombre de 158." Nullum sino diem præterire, Petri Victorii sunt verba ad a. 1569, quo non aliquid notem ad Comment. in Aristotelis Polit., eruamque aliquid e tam magno cumulo difficultatum; attamen primum sub anno 1576 Commentarii prodierunt. Bandini vita P. Victorii 67.

doctrinæ politicæ ex magna illa Rerumpublicarum collectione compendium esse, proxima fortasse veritatis est sententia.

Si numerum librorum Aristotelis computaveris, plus quam quingentos libros repertos esse merito antiquitas jam stupuit ^γ. Quinquaginta fere volumina *De Animalibus* Aristotelem condidisse Plinius ait, quibus omnibus etiamnum se usum esse significat ^z; Antigonus Carystius septuaginta numeravit ^a; quadraginta Analyticorum libros Aristotelis nomine inscriptos exstitisse e variis Analyticorum interpretibus satis notum est ^b. Recensus autem Aristotelicorum librorum a veteribus scriptoribus jam confectos habemus tres, et quidem primum in vita Aristotelis apud Diogenem Laertium; secundum in vita ejusdem, auctore Anonymo, a Menagio Observationibus ad Diogenem Laertium inserta; tertium in Arabica philosophorum bibliotheca, quæ manuscripta servatur in Bibliotheca Scorialensi, unde illum excerpsit Casirius in opere inscripto: *Bibliotheca Arabico-Hispana* ^c. Non est nostrum numero et ordine in varios librorum Stagiritæ recensensus investigare, præsertim cum hæc provincia a doctissimo Buhlio jam occupata fuerit ^d. Multum autem, notissimis Aristotelicorum operum vicissitudinibus in inscriptionibus et in ordine librorum variatum esse, non tam ex eo apparet, quod in Codicibus manu exaratis et in vulgatis editionibus plures libri diversis nominibus insigniantur aut locum sibi debitum non teneant; quam potius ex interna confusione, qua præstantissima philosophi opera, v. c. quæ hodie vocantur Physica, Metaphysica, Parva Naturalia, Problemata, Ethica ad Nicomachum et Eudemum, Politica, liber male vulgo inscriptus de Xenophane, Gorgia et Zenone, et alia ad nos pervenere ^e. Etenim jam veteres quædam Aristotelis opera *νοθεΐα* esse putaverunt ^f. Quo vero numerus

^γ Menage Observat. ad Diog. Laert. p. 201.

^z Hist. Nat. VIII. 16, 17.

^a Schweigh. Animadv. ad Athen. VII. 281. f.

^b Jo. Philopon. ad Analyt. prior. fol. 2. a.—In Regia Bibliotheca Matridensi occurrit Proœmium libri Aristotelis de animalium Proprietate aliunde minus notum, rubris litteris adscripta *Constantini Lascaris* annota-

tiuncula: *ἔοικεν γὰρ Ἀριστοτέλει*. Iriarte Catal. I. 322. Liber de Agricultura Aristotelis extat Arabice. Herbelot. Bibl. orient. 969.

^c Diog. Laert. V. 19. Menagii Observ. 201. Casirii Biblioth. Arab. Hispan. I. 306. Buhle de libris Aristotelis deperditis Comment. XV. 62.

^d L. c.

^e Buhle l. c. 58.

^f Athen. XV. 697. a.

librorum Aristoteli suppositorum maximopere increvit, id fuit Ptolemæorum et Attalorum magnas bibliothecas Alexandriæ et Pergami condendi studium, quo reges illi certantes libros, Aristotelis nomen præ se ferentes, undequaque magnis sumptibus coemerunt. Excitati itaque sunt homines lucri avidi, ut regibus illis imponentes venderent proprios ingenii fœtus pro libris Aristotelicis ϵ . His adde eadem sæpe scripta non solum variis nominibus^h, sed particulam quandam libri integrum quasi opus laudariⁱ. Quid? quod, omnibus his perpensis, non multos suppositicios ab aliis confectos fœtus operum Aristotelicorum catalogo non ademeris?

Id vero, quo tempore opus aliquod amissum sit, accurate explicare, hoc, vel maxima diligentia adhibita, fieri non potest; Grammaticorum enim, Parœmiographorum aliorumque umbratiliū doctorum laudata flocci æstimanda sunt. Quandoquidem Suidas, Hesychius, Eustathius, alii, et vero etiam Apostolius, Cardinalis Bessarionis amicus, sæculi decimi quinti scriptor, horum Aristotelicorum operum fragmenta in medium attulerunt aliorumque clarissimorum scriptorum^k, quibus, ut pro certo habeo, ne leviter quidem universum opus inspectum est. Recentiore enim semper fere antiquiorem Grammaticum transscripsisse, in horum scriptorum operibus legendis perfacile invenias, ingenue interdum serioris ætatis scriptor profitetur: se alius auctoritate opus aliquod afferre et uti Eustathius *ὡς φασιν* adjungit^l. Non meum est nunc disquirere omnia illa commoda, quæ perhibent, portentosis illis cruciatorum e bellis emanasse, utrum re vera exstiterint nec ne^m, sed hoc summorum etiam virorum auctoritate commotus dicere audeo: barbarica ista incultorum Latinorum Constantinopolis expugnatione auream veterum operum copiam, proh dolor! in

ϵ Plura hac de re Bayle Lexic. s. v. Tyrann. Not. D. Heynii Opusc. academ. I. 129. Buhle I. c. 66. Menage ad Diog. Laert. VIII. 35. Meiners Geschichte etc. I. 573.

^h Brandis de perditis Aristotelis libris de Ideis et de Bono 6.

ⁱ Marx ad Ephorum et Cretica mea. Ita, ut Buhlī verbis utar, quæ præter πολιτικὴν ἀκρόασιν laudarunt scripta Aristotelica argumenti politici Diogenes Laërtius et Menagii Anonymus:

Πολιτικὸν α'—Πολιτικά β' haud dubie non fuerunt opera singularia a Politicis diversa. Buhle I. c. 121.

^k Sic Apostolius proœmio proverbiorum laudat Panætium de Officiis. Cicer. de Offic. I. 2. §. 7. ibique Beier.

^l Eustath. ad Dionysii Periegesin v. 1140. Buhle I. c. 126.

^m Notissimus est hac de re Heerenii libellus, quocum conf. Jourdain I. c. 40.

sempiternum perditam esse^m. Quot tandem a Photio, celeberrimo et doctissimo Patriarcha, lecta sunt, quorum ne vestigium quidem post eum invenire possumus! Attamen nostris præsertim temporibus de perditorum quorundam operum inventione nobis omnino non est desperandum; fieri enim potest, ut e palimpsestis, quibus jam fragmentum operis Aristotelis *de Justitia* debemusⁿ, aut ex antiquis in Aramenicam vel aliam linguam versionibus frugi aliquid eruatur.

Laudatissimos illos *de Alexandro* amici et magistri Aristotelis libellos deperditos esse, dum futilia quædam de Magno illo scripta ad nostram ætatem pervenerint, sæpenumero admiratus sum^o; atque jure argui potest summi illius viri consilium et auctoritatem variis temporum vicissitudinibus Philippi filio numquam defuisse. Ephebo autem, ut prudentissimus ille Gallus Telemachum, librum *Περὶ Βασιλείας* inscripsisse videtur *παιδεύων αὐτὸν ἐν τούτῳ μονοβίβλῳ ὅπως δεῖ βασιλεύειν* p. Neutiquam ob amissa præcepta politica, quæ enucleate in *Politia* habemus^q, sed peculiaribus Macedonici regni rationibus, de quibus Stagiritis certe disseruit, nos privatos esse merito dolemus. Est fortasse liber, Arabico sermone sic inscriptus:

Hyes ab ul ghalie uel maghlue

Ratio victoris et victi: exstat liber in regia Bibliotheca Parisiensi No. 918 et 924. Herbelot Biblioth. orient. 128 et 976. Arabicam inscriptionem Scherer V. Cl. Bibliothecæ Monacensis Bibliothecarius adscripsit. In libello de Alexandri fortuna Plutarchus sapientissimum consilium affert: *Ἀριστοτέλης συνεβούλευσε αὐτῷ τοῖς μὲν Ἑλλήσιν ἡγεμονικῶς, τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενον*.

Non umquam vero damnum operis *Περὶ ἀποικίας* resarcire possumus; in servatis enim Aristotelis operibus nullum est *de*

^m Graviter ut assolet, horum temporum historiam Schlosserus nuper descripsit. Weltgeschichte, t. III. P. 2. sect. 1.

ⁿ Alter (Aristoteles) autem de ipsa justitia quattuor implevit sane grandis libros. Cic. de Republ. III. 8. Male igitur Buhle l. c. 116. autumat opus adhuc in libro quinto Ethicorum ad Nicomachum exstare.

^o Buhle l. c. 126.

^p Vita Aristotelis auctore Ammonio. Aristotelis oper. I. 48. 56. ed. Bip.

Diog. Laert. V. 22. Perlustravi fragmentum quoddam Aristoteli falso adscriptum: l'histoire de l'estat et du gouvernement des roys et des princes appelé le secret des secretes, lequel fist Aristote au roy Alexandre. à Paris s. a. 4to. Nunnesii notæ in Aristotelis vitam p. 57. Fabricii Biblioth. gr. t. III. Aristoteles c. 37. Jourdain l. c. 200. DejTheophrasti opere ejusdem nominis conf. *Αἰσχυρήτης* inter fragmenta.

^q III. 9. seq.

Coloniis argumentum^q. Diversæ autem plane ab iis exstiterunt coloniarum deducendarum causæ rationesque apud antiquos, quam quæ recentiores populos, Hispanos præsertim, quarta terræ parte detecta, ad colonias mittendas impulerunt. Superfluum enim nimiamque multitudinem pro locis angustis modicisque terræ regionibus variæ Græcorum gentes nimium quasi sanguinis emiserunt in Campaniam, Siciliam, Asiam et usque ad Africam flumenque Istrum. Neque subjectæ erant metropoli, neque patriæ tributum solvebant, sed civitatem patriæ more peculiaribus magistratibus peregrinis in regionibus, pietate quidem in Metropoli uti in parentes servata, instituerunt (toto cœlo autem diversus est recentiorum hominum coloniarum deducendarum mos^r); quæ quidem omnia a Nostro in perditio illo libro disputata, sed primum *de coloniis in Asiam deducendis* operis scopum fuisse, verosimile videtur. Nam Alexander vel humanitate vel prudentia commotus, uti ad celeberrimam illam urbem in Ægypto constituendam, sic etiam coloniis in Asiam mittendis animos advertit. Proh dolor incoëptis relictis periit, victor ipse turpissimis victus voluptatibus. Attamen litterarum græcarum vestigia vel apud Parthos imperio Romanorum vigente reperta, usque ad Macedonum occupationem sequenda esse quis non videt?

In omnibus omnium rerum Nostri disquisitionibus elucet gravis illa in Politicis effata sententia: *δεῖ τοῖς εὐρημένοις ἰκανῶς χρῆσθαι, τὰ δὲ παραλελειμμένα πειρᾶσθαι ζητεῖν*^s; hac mente διακρίματα πόλεων, τὰ ἐκ τῶν Νόμων Πλάτωνος α' β' γ' et τὰ ἐκ τῆς Πολιτείας confecit^t. Nescio an alia de re plura disputata, plures sententiæ enunciatae sint, quam de inimicitia, quæ inter Platonem et Aristotelem orta esse dicitur. Ingenioso illi Gallo, cujus dicta acutiora sæpe sunt quam vera, placuit: Aristotelem hac mente solum, ut in Platonem disputaret, Politiam scripsisse^v. Quisnam talia impugnare voluerit? Qui vero de illis,

^q Fabricii Biblioth. gr. III. 9. Buhle l. c. 113. Memorabilis exstat locus Pol. I. 1. 7. *Πᾶσα οὐκία βασιλεύεται ὑπὸ τοῦ πρεσβυτάτου, ὥστε καὶ αἱ ἀποικίαι διὰ τὴν συγγένειαν.*

^r Plura hac de re invenias in notissimo opere: An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations by Ad. Smith. IV. 7.

^s VII. 9. 5.

^t Diog. Laert. V. 22. Morgenstern l. c. 25. 5. Idem est fortasse libellus, qui arabice *De voluptate* inscriptus est, Hadgi Khalfa enim dicit eo in libro commentaria inesse de Platonis Politia. Herbelot Bibl. orient. 977.

^v Esprit des lois XXIX. 19.

in quibus Plato ab Aristotele reprehenditur^w, magistrum a discipulo non intellectum esse ex ipsius Platonis scriptis demonstrare conati sunt, non cogitaverunt: Platonem nonnumquam alia in editis, alia in ἀγράφοις tradidisse^x, quæ eum admirari non decet, qui naturam veritatis venatoris, ἡ γὰρ φιλοσοφία θήρα τῆς ἀληθείας ἐστί, cognovit; variæ enim sunt variis temporibus et mutabiles cujusque investigatoris de rerum natura sententiæ. Nullius igitur esse momenti examen a recentioribus quibusdam de authentia operum Platonis institutum, luce ipsa est clarius.

Δικαιώματα πόλεων^y auctor vitæ Aristotelis, quem primum edidit Petrus Joannes Nunnesius atque luculento simul commentario explicuit; *justificationes græcarum civitatum* nominat, *quibus lites Græcorum determinabat*^z. In iis vero, quæ ad operis sententiam attinent, nec Valesio nec Buhlio assentiar. Valesius falsa quadam apud Ammonium Grammaticum lectione ductus, putavit: Philosophum hoc libro de justis bellis, quas ob causas indici debeant quibusque legibus gerenda sint, disseruisse^a; Buhle Nunnesii vita Aristotelis commotus δικαιώματα πόλεων hujusmodi argumentum habuisse autumat, ut Alexander civitatibus quibusdam propitius redderetur^b. Ex operis fragmentis, cum duo solum exstent, nihil certi evincere licet. Apud Ammonium Grammaticum s. v. Νῆες hæc leguntur: Ἀριστοτέλης δὲ ἱστορεῖ ἐν δικαιώμασι πόλεων^c οὕτως Ἀλέξανδρος ὁ Μολοττὸς ὑπὸ ταυτὸν χρόνον, Ταρρατίνων αὐτὸν μεταπεμφαμένων ἐπὶ τὸν πρὸς τοὺς βαρβάρους πόλεμον, ἐξέπλευσε ναυὶ μὲν πέντε καὶ δέκα, πλοίοις δὲ συχνοῖς ἱππαγωγοῖς καὶ στρατηγικοῖς^d. Alter locus apud Harpocratonem s. v. Δρημός exstat: Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς δικαιώμασι φησιν οὕτως Ἐπειτα

^w Primus quem scimus fuit Eubulus, philosophus Platonius, uti a Longino discimus apud Porphyrium de vita Plotini 13. ed. Basil. Vid. fragmenta Longini 120. ed. Toup.

^x Brandis l. c. 26. ibique laudata.

^y Arist. oper. I. 23. ed. Buhle.

^z Conring introd. in Polit. Aristot. Op. omn. II. 462. ubi quæ addidit: *scripta est ab eo posterius historia politiarum*, aliunde, quod sciām, non sunt nota. Nunnesii in vit. Arist. p. 81.

^a Vales. ad Harpocr. 273. In eodem errore Grotius versatus est in præfatione de jure belli ac pacis. Miror

idem nunc etiam in Schoell de la littérature grecque III. 280. scriptum esse.

^b Buhle de libris Arist. etc. 123.

^c Sic quidem legendum est, perperam in codicibus πολέμων legitur. Ita habet Ptolemæus Alcalonita, quem fere transcripsit Ammonius. Fabricii Biblioth. gr. t. IV. p. 520. Aliis etiam locis hæc verba inter sese commutata sunt. Mahne Diatribe de Aristoxeno 53. Procli successoris in Plat. Alcibiad. Primum Commentarii 207. ed. Creuzer.

^d Eadem apud Eustath. ad Iliad H. p. 559. 624. B. ed. Rom. attamen φασιν adjungit.

Δρυμόν ἐν Ἀττικόν καὶ ἕτερον Βουώτιον. Δικαιώματα vero, ut bene apud Suidam s. v. legitur, sunt *privilegia, peculiaria rerum publicarum jura*, quæ Aristotelem in suo opere descripsisse, equidem persuasum habeo.

Utique jam antiquis non satis clarum fuit, utrum Aristoteli an Theophrasto librum *Περὶ ἀτόμων γραμμῶν* adscriberent^e; sic et veteres et recentiores de libro *Περὶ Εὐγενείας* dubitationes moverunt^f. Sæpenumero mihi, auctoris acumen mentisque gravitatem cogitanti, mirum visum est, qui, cum in iis, quæ ad feminas servosque attinent, veriora a poetis et sophistis (quorum plures inimicorum scriptis nunc diffamati, ingenui procul dubio fuerunt veritatis investigatores) doceretur, e perversis Græcorum opinionibus ad veritatem Stagiritis se attollere non potuerit. Atqui notissimæ sunt ejus sententiæ: *homines qua liberos qua servos natura gigni, aliam feminarum esse naturam, aliam virtutem, aliam justitiam* ε, cum Euripides jam in scena docuerit:

Ἴδιον οὐδὲν ἔχομεν μία δὲ γονὰ
Τό, τ' εὐγενές καὶ τὸ δυσγενές^h.

et alio loco:

Εἰς δ' εὐγένειαν ὀλίγ' ἔχω φράσαι καλά.
'Ο μὲν γὰρ ἐσθλὸς εὐγενὴς ἔμοιγ' ἀνὴρ.
'Ο δ' οὐ δίκαιος, κἂν ἀμείνωνος πατρὸς
Ζηρὸς πεφύκη, δυσγενὴς εἶναι δοκεῖⁱ.

et Lycophron alique sophistæ, *rem omnino futilem et inanem esse nobilitatem*^k demonstraverunt. Qua animi, ingenii et doctrinæ in summo viro labe homunciones aliqui nostræ ætatis enisi, putida et indigna placita de hominum societate et de na-

^e Loca ex Simplicio et Philopono collegit diligentissimus Meursius in Theophrasto. Gronov. Thesaur. X. 630. b.

^f Plut. in vita Aristidis I. 335. c. Athen. XIII. 555. n. De recentioribus conf. de Luzac. Legg. Attic. I. §5. 1 et 4. Etiam ab aliis hoc de loco scriptum est, e. g. a Metrodoro, oujus περὶ Εὐγενείας laudatur a Diog. Laertio, initio Epicuri. Hadgi Khalfa in biblioth. philos. arabica laudat Aristotelis librum de generis nobilitate. Casiri I. 306.

ε Pol. I. 2. 20. I. 5. 8. 10. II. 6. 4.

Rhet. I. 5. 296. initio. Quod ad feminas attinet, ut ipse profitetur, aliam edixit sententiam Socrates. Xenoph. Conviv. II. 9. ἡ γυναῖκα φύσις οὐδὲν χεῖρων τῆς τοῦ ἀνδρὸς οὐδα τυγχάνει.

^h Jo. Stobæi de Nobilitate I. 84. 492. l. 35. fragm. ex *Alexandra* vel *Alexandro*.

ⁱ In Dictye, fragm. X.

^k Stobæus I. c. 494. l. 48. Ibi Luzac LL. Attic. 87. 4. ingeniosæ emendavit, pro *καυρόν, κενόν*. Religiosus ille Phitarchus vehementer in Sophistas disputat. Stob. I. c. 498. l. 30.

tura humana confabulati sunt^k; liberalibus vero et magnanimis imbecillis solum humanæ naturæ novum est argumentum. Equidem fragmentorum sermonem et doctrinam cum aliis, politicis præsertim Aristotelicis scriptis comparans, non dubitavi asserere: Librum *Περὶ Εὐγενείας* genuinum esse Stagiritæ factum. De nobilitate vero, *cujus in mediæ ætatis et nostri temporis sensu atque significatione, ne vestigium quidem est apud Græcos*, hæc docet in Politicis^l: 'Ἡ εὐγένειά ἐστιν ἀρχαῖος πλοῦτος καὶ ἀρετῇ. Εὐγενεῖς εἶναι δοκοῦσιν, οἷς ὑπάρχει προγόνων ἀρετῇ καὶ πλοῦτος. Eadem fere in altero fragmento libri de Nobilitate^m leguntur: 'Ἡ μὲν εὐγένειά ἐστιν ἀρετῇ γένους. Οὐχ οἱ πλούσιοι, οὐδ' οἱ ἀγαθοὶ, ἀλλ' οἱ ἐκ πάλαι πλουσίων, ἡ ἐκ πάλαι ἀγαθῶν, εὐγενεῖς εἶεν ἂν. ζῆτεῖ γὰρ ὁ λόγος τ' ἀληθῆ· ἀρχὴ γὰρ ἄνωθεν πάντων οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ ἐκ προγόνων ἀγαθῶν εὐγενεῖς πάντως, ἀλλ' ὅσοι τυγχάνουσιν ἀρχηγοὶ τῶν προγόνων ὄντες (Neque vero omnes, qui ex majoribus fortibus et bonis prognati sunt, nobiles sunt; sed illi, qui et ipsi auctores sint novæ illustrium majorum seriei). Diversam vero iniit sententiam Luzacius in Lectionibus Atticis, ubi etiam fragmenta libelli collecta et translata inveniesⁿ.

Qui vero res civiles investigandas sibi proposuerint, his maxime necessarium esse, doctorum in placitis et variis politicorum disciplinis versari, non latuit Nostrum. Ad omnium igitur philosophorum effata, ut ipse in Politicis fatetur, et omnium civitatum formam, mores et instituta cognoscenda enixe se dedit. Neque vero nostrorum quorundam philosophorum more; quippe qui ut præterita et obsoleta denuo in lucem afferant, rerum gestarum studio correpti sunt, syco-phanticæ illud sophisma enuntiantes: *vera et sana esse omnia quæ adsunt*, contra nec Aristoteles, nec Plato, nullum suæ

^k Aristotelicis his argumentis impugnavit honestum illum virum Bartholemæum Las-Casas, *Sepulveda* Politicæ Aristotelis editor, quæ res collectione operum Bartholemæi nuper Parisiis edita satis est perspicua.

^l IV. 6. 5. V. 1. 3.

^m Apud Stobæum I. c. 498. s. f. 499. l. 23. Lycophron sophistes, cujus his in fragmentis meminit, occurrit etiam in Politia III. 5. 11. Victorii Comment. ad Aristot. 223. Fabr. Bibl. gr. II. 424.

ⁿ 86. seq. Etiam Wytttenbachius de libri authenticis cum Plutarcho et Athenæo dubitat ad Specim. Platon. auct. v. Heusde 48. Plura de Græcorum nobilitate atque inprimis de libro Aristotelis nuper disputavit Welcker in Prolegomenis ad Theognidis Reliquias; Viri doctissimi disputationes, opere meo jam diu absoluto, in manua pervenerunt, harum sæpius sermo erit in *Historia Politicæ*.

ætatis civitatis regimen bonum esse claris verbis professi sunt^o. Quid mirum? veteres philosophi nulla ratione seu principis seu optimatum seu populi habita, ingenui veritatis venatores exstiterunt, nostrorum aliqui fortasse antiquam illam sententiam:

Qui sibi ipse sapiens prodesse nequit, nequicquam sapit, regulam sibi proposuerunt

Aristoteles igitur suum ipsius præceptum, δὲ τοῖς εὐρημένοις ἱκανῶς χρῆσθαι, τὰ δὲ παραλελειμμένα πειρᾶσθαι ζητεῖν^p, sequens, omnibus rerumpublicarum formis, legibus, institutis moribusque summo studio exquisitis—omnes enim artes et scientiæ, ut philosophus multis in locis docet, ἐκ τῆς ἐμπειρίας et historia rerum sibi subjectarum profectæ sunt,—ad doctrinam civilem constituendam, ad cujusque principatus arcana explicanda se accinxit; et quicumque sive Platonis sive Aristotelis civilem doctrinam penitus cognoscere velit, is diversas rerumpublicarum Græcorum formas anquisitas habeat, maxime necesse est; totius enim Græciæ civilis doctrinæ fundamenta in populi historia, moribus, legibus et institutis quærenda sunt^q.

Quas vero civitates in opere Περὶ Πολιτειῶν descripserit auctor, non satis certum est. In iis vero non solum res gestas, mores, instituta et leges accuratissime memoriæ prodidit, sed etiam initia et incrementa reipublicæ, temporum fabulorum suæque ætatis res gestas aliaque omnia, quæ hominum animis subjecta, numquam præteriri debeant populari et pleniori orationis genere, ut in exotericis scriptis placuit, depinxit^r. Fabulam enim historiarum esse matrem, quæ quocunque poetarum fuco figmentisque variata sit et obfuscata, ei tamen veritatis speciem inesse atque mores, instituta, opiniones, religiones, lineamenta quasi colorem succumque antiquissimorum temporum fabulosis his traditionibus inclusas esse acerrimi ingenii virum non latuit; hac sententia ductus nec adagia

^o Platon. Polit. VI. 497. a. b. Epist. 7. P. 3. Vol. 3. 431. ed. Bekk. Morgenstern Comment. 80. Aristot. Polit. IV. 11. a. f. V. 7. 16. V. 7. 19. V. 7. a. f. VI. 3. 2.

^p Pol. VII. 9. 5.

^q Zachariæ staatswissenschaftliche Betrachtungen über Cicero's Werk vom Staate 13.

^r Cicero de Finib. V. 5. Plut. Non posse suaviter vivere secundum Epicurum 1093. b.

quidem historiae morumque documenta minime spernenda prae-
terit.

Certe non satis mirari possumus, qui Cephisidorus in Iso-
crate magistro defendendo^s, Aristotelem Adagiorum omissionis
accusare potuerit, cum maximam partem adagia sint rerum-
publicarum fragmenta servata nobis, et peculiarem eum Pro-
verbiorum collectionem instituisse e Diogene Laertio intelliga-
mus^t. Adagia enim non solum historiae moribus populorum
institutisque lucem praebent, sed initia et antiquissimae reli-
quiae sunt philosophiae et poeseos, quam gnomicam dictam
esse, neminem, qui his in rebus non plane rudis est, fugere
potest. Πῶς δ' οὐχὶ σοφὸν ἡ παροιμία, Synesii sunt verba, περὶ
ὧν Ἀριστοτέλης φησίν, ὅτι παλαιᾶς εἰσι φιλοσοφίας ἐν ταῖς με-
γίσταις ἀνθρώπων φθοραῖς ἀπολομένης ἐγκαταλείμματα περιω-
θέντα διὰ συντομίαν καὶ δεξιότητα^v. Etsi huic cosmologicae, ut
ita dicam, sententiae minus accedas, quae quidem nostrorum
temporum etiam doctissimis quibusdam historiae linguarum in-
quirendae verisimilis visa est^w, attamen negari non potest:
nativam inesse atque genuinam adagiis prudentiam.

Haec vero extrinseca quasi fuerunt praestantissimi operis or-
namenta. Rerumpublicarum autem formam, originem, leges
publicas privatosque mores delineare, peculiarem fuisse divini
et admirabilis operis provinciam e nomine ipso videre licet.
Sed quo modo omnia haec explicuerit, quam accurate haec om-
nia digesta et explicata fuerint, e reipublicae Atheniensium
luculentis fragmentis leviter solum inspectis, satis superque
intelligi potest^x; quibus, quandoquidem dilacerata et mutilata
Grammaticorum scribarumque imperitia nobis servata sint,

^s De inimicitia Aristotelis cum Iso-
crate vid. Iuzac. l. c. 119. Quatuor
scripsit Cephisidorus γρηγόρειος τοῦ
Ἰσοκράτους ἀκουστής (Dionys. Halic. in
Isocrate 102. 17.) in Aristotelem li-
bros. Jona. de script. hist. phil. I.
13. 1. Ruhnkenii Hist. crit. orat.
græc. 82. In Leonardi Bruni Epist.
t. II. p. 153. pro Aristotele commotus
Secratis gloria scr. Xenocratis.

^t Menag. Observat. ad Diog. Laert.
197.

^v Encomium Calvitii 59. ed. Turne-
bus, 85. ed. Paris. 1740. Ceterum
conferri possunt Erasmi in Proverbio-

rum Chliades Prolegomena. Eiusdem
momenti Adagia in Arabum historia
sunt, conf. Oelsner 125. Memorabile
est, eadem fere, ut in Synesii loco de
Aristotele dicuntur, apud Platonem
legi in Critia III. 151. ed. Bekk. V.
288. ed. Ast.

^w Sicut Klaproth in opere *Asia Po-
lyglotta* inscripto.

^x E reipublicae Atheniensium frag-
mentis Sigonius accurate suos libros
de Republica Atheniensi descripsisse,
Nunnesius est auctor in notis ad vitam
Aristotelis p. 59.

magistratum, qui summam imperii tenebant et infimorum obscurissimorumque reipublicæ ministrorum honores et officia eadem perspicuitate, eadem diligentia descripta et ante oculos posita sunt *γ*.

Peculiarem, Aristotele auctore, Peripateticorum morem, multos conscribere libellos omnibus fere de rebus, quis litterarum historiæ leviter tantum tinctus nesciat? Quo monstroso, venia sit verbo, vitas præcipue scribendi studio historiam philosophiæ omniumque litterarum multos errores traxisse, multis fraudibus inquinatam esse, vel e doctissimis Luzacii Lectionibus Atticis intelligi potest^z. Fucatis his ex alio in alium librum secure translatis narrationibus, et a credulitate et imperitia veritatis loco tradita omnium fere illustrium virorum vitis labeculas plerumque vitiaque adperserunt; quo ex fonte magnam partem vitæ Aristotelis ab Ammonio conscriptæ natam esse, maxime verisimile est. Ἀμέλει καὶ συνώδευsen αὐτῷ μέχρι καὶ ἔσω τῶν Βραχμάνων, ἐνθ' ἔστησε τὰς διακοσίας πεντηκονταπέντε Πολιτείας fabulosi Ammonii sunt verba; veriora, ut videtur, apud Diogenem Laertium leguntur: Πολιτεῖαι πόλεων δυοῖν δεούσαιν ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ ἰδῆαι δημοκρατικαί, ὀλιγαρχικαί, ἀριστοκρατικαί καὶ τυραννικαί. Ab Arabe vero laudantur Aristotelis *De reipublicæ regimine* lib. I. Politia dictus, *ubi complures nominantur urbes ac nationes regendæ numero CLXXI.* et *De urbium moribus* lib. II.^a In vita Aristotelis ex vetere translatione a Nunnesio primum cum locupletissimis scholiis edita hæc leguntur: *Juvene autem existente Alexandro et militante contra Persas, cundo cum eo, nec tunc abstinuit philosophari Aristoteles; tunc enim composuit historiam ducentarum et quinquaginta politiarum*^b.

Ipse autem Aristoteles sexaginta sex civitatum in libris de

^y Niebuhr Hist. Rom. I. 20. seq.

^z Luzac. l. c. 144. aliisque locis.

^a Ammonii vita Aristot. in Casauboni edit. op. omn. Aristotelis. Diogen. Laert. 318. ed. Casaub. Buhle l. c. 120. Conf. Herbelot Bibliothèque orientale p. 971. (Villois. anecd. gr. II. 157.) *Ketab siassat almoden*, titre du livre des Républiques d'Aristote traduit en Arabe, dans lequel suivant Hagi-Khalifah (est fortasse idem scriptor turcus, de quo anno Hegiræ 1141 (1728) Orbis terrarum Descriptio edita

est Constantinopoli, sed scribitur Hagi-Califa. Journal des savans 1730. 57.), il fait mention de cent quatre vingt et onze villes ou Républiques différentes et de leur état démocratique.

^b Vita Aristotelis auctore Ammonio sive Joanne Philopono, græce et latine; accessit ejusdem vita Aristotelis ex vetere translatione cum Pet. Joan. Nunnesii locupletissimis et doctissimis scholiis. Helmstadii 1666. 4. p. 14. et Nunnesii notæ p. 58.

republica mentionem fecit, nusquam vero operis *Περὶ Πολιτειῶν*, male vero vv. dd. Ethicorum Nicomacheorum finem ad *Πολιτείας* pertinere voluerunt; sæpius vero obscure tanquam ἐν αἰνίγμασι ad leges aut instituta civitatum respexit (quæ librorum explicandorum non minima est difficultas), secum ipse fortasse reputans, hæc fusius in *Rebuspublicis* explicata esse. De operis igitur descriptione nihil dici potest, cum e fragmentis præsertim nihil eruere liceat. Occurrit quidem in Scholiis ad Aristophanis *ὄρν.* v. 1283. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἰθακησίῳ Πολιτεία μβ', sed incertum est, utrum popularis partis an universæ collectionis quadragesima secunda fuerit Ithacensium respublica.

Neutiquam vero, mea quidem sententia, Laertii locus classicus de Politiis, de universi operis descriptione intelligendus est; ubinam regales civitates mansissent? Fundamentum fuerunt operis αἱ Κτίσεις, quas Plutarchus laudat^c, quarum partes liber de Insulis^d, *Περὶ Εὐβολας*^e, *Περὶ Κυρήνης*^f, *Τυρρήνων νόμμοι*^g, et *Περὶ Ποταμῶν*^h, a quo certe opus *Περὶ τῆς τοῦ Νεῶλου ἀναβάσεως*, cujus exstat in veteribus quibusdam editionibus latina versioⁱ, fragmentum est. Deinde originibus omnium civitatum explicatis, earum historiam oratione, ut Plutarchi utar verbis, *δύναμιν καὶ χάριν* conjungenti descripsit. Extrema vero universi operis parte continebatur: Descriptio omnium suæ ætatis rerumpublicarum eo modo, quem hodie *statisticum*, venia sit verbo barbarico, dicunt et cujusmodi apud veteres Xenophontis de Lacedæmoniorum Atheniensiumque Republica libelli, exstant. Quæ si vera sunt, cum alter ad hanc alter ad illam partem adspexerit, mirabile discrimen inter numerum librorum de rebuspublicis perfacile explicatum habes.

^c Plutarch. non posse suaviter vivere secund. Epicur. II. 1093. *ὅταν δὲ μηδὲν ἔχουσα λυπηρὴν ἢ βλαβερὴν ἱστορία καὶ διήγησις ἐπὶ πράξεσι καλαῖς καὶ μεγάλαις προσλάβῃ λόγον ἔχοντα δύναμιν καὶ χάριν ὡς τὰς Κτίσεις καὶ Πολιτείας Ἀριστοτέλης ἢ Βίους ἀνδρῶν Ἀριστόξενος* (Distribue de Aristoxeno, auctore Mahne 22 seq.) *ἔγραψεν, οὐ μόνον μέγα καὶ πολλὰ τὸ εὐφραίνον, ἀλλὰ καὶ καθαρὸν καὶ ἀμεταμέλητόν ἐστι.*

^d Plinii Hist. IV. 12.

^e Schol. ad Apollon. Argon. I. 558. Sic fragmenta τῶν Ἰθικῶν peculiari

nomine laudantur. Morelli Biblioth. Nannian. 447.

^f Pol. IX. 6.

^g Apollon. hist. Mirab. XV.

^h Plut. de fluminibus s. f. II. 1164. C.

ⁱ Buhle l. c. 127. Fortasse etiam libellus *De situ India*, qui in Catalogo Monasterii Bobii decimo sæculo occurrit τῶν Πολιτειῶν fragmentum fuit. Murat. Ant. It. med. æv. III. 818. Jourdain recherches etc. 30.—Nunc si vera sunt mea, Indices apud Fabricium corrigendi sunt.

Eheu amissum est in sempiternum præclarum opus, nisi e palimpsestis quibusdam fortasse eruatur. Nam neque in integro Procli commentario ad Platonis Politiam, quem Maius ille nobiscum communicare nuper promisit, quædam inesse majora fragmenta, neque in arabica versione eas latere^k verisimile est. Proclus enim instinctu quasi divino afflatuque commotus, meditationibus suis et *θεολογουμένοις* tanquam circulo inclusus, rarissime e historia, nisi *Ægyptiacam* exceperis, testimonia sua hausit. Arabes vero summum odium in Idololatrias suscipientes, philosophica tantum et physica opera, per raro autem poetica et historica, religionibus, fabulis lepidisque deorum figmentis completa, transtulerunt^l, atque si factum est, quod testimoniis supra adhibitis plane certum est, exemplarium penuria sequentibus infaustis illis omnium litterarum temporibus versionem τῶν Πολιτειῶν amissam esse persuasum habeo. A Photio vero doctissimo ac præclarissimo Patriarcha hoc opus jam non lectum esse ex ejus ipsius verbis constat. Sopater sophistes varias conscripsit eclogas in libris XII, quas Photius nobis excerpsit; summa XI librorum exposita ait Patriarcha: Ὁ δωδέκατος λόγος συνήθροισται ἐξ ἄλλων τε διαφόρων, καὶ ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους πολιτειῶν Θετταλῶν τέ φημι καὶ Ἀχαιῶν καὶ Παρίων, Λυκίων τε καὶ Κίων καὶ ὧν ἐκεῖνος ἀπλῶς ἐν τοῖς Πολιτικοῖς αὐτοῦ διαλαμβάνει, ὧν τὸ χρήσιμον οὐκ ὀδῆλον^m). Certe si *Respublicæ* ipsius ætate adhuc exstiterent, vel hic vel alio loco sermonem de iis injecisset. Neutiquam vero seriorum Grammaticorum collectorumque, Tzetzæ et Apostolii, cujus oratio et maxime quidem hyperbolica exstat

^k Fabricii Bibliogr. antiq. II. 695. Villosionus Anecd. II. 157.

^l Oelner de l'influence de Mohamed 132. 133. Rhapsodiarum quarundam Iliadis fecit quidem versionem Theophilus Edessanus, Maronites in syriacam linguam. Kehr Monarchiæ asiat. sarac. status 32. Oelner l. c. not. 1. Etiam Poetica Aristotelis in arabicam linguam translata est; latina ex arabico versa exstat, eaque immerito a diversis Poeticæ editoribus neglecta. Plura hac de re disseruit Camus in collectione: Notices et extraits des Manuscrits VI. 422. seq. Non pigebit legere Condei judicium in historia Dominationis Arabum in Hispania (Hi-

storia de la dominacion de los Arabes en España Prologo p. XI.: si con el mismo fervor se hubiesen entonces aplicado a leer y traducir las historias griegas y latinas, hubieran imitado los buenos exemplos que dieron ambas naciones. Y ahora en vez de' impertinentes y pueriles biographos, secos analistas y vanos autores di Hadices, ò historias tradicionales llenos de pompa, y de lascivas gracias de estilo, tendríamos en ellos buenos historiadores; pues los Arabes ni en lingua, ni en ingenio ceden à ninguna otra nacion.

^m Photii Myriobib. Cod. 161. 175. 178. 104. b. s. f. ed. Bekker.

ad Fridericum III. imperatoremⁿ, loca argumento esse possunt, quippe qui alii alios verbatim describunt vel, quod nunquam fit, Politiam Πολιτειαν nomine in medium afferunt^o.

Pro certo quidem habeo, Grammaticos et Lexicographos, omisso nomine ex Aristotelis thesauris hausisse, sæpissime etiam a librario aliquo vel scriba nomen ejus negligentiae aut tædii causa suppressum esse, cujus rei et apud alios scriptores exempla occurrunt^p; attamen nullum locum, nisi cui Stagiritæ nomen adscriptum sit, vel ex aliis certis indiciiis ejus esse demonstrari potuerit, in fragmentorum collectionem inferre decrevi; hanc ob rem ne Hemsterhusii quidem auctoritate commotus sum, neque plura e libro octavo Pollucis recepi, quam quibus nomen Stagiritæ adscriptum esse inveni^q. Eandem ob causam humanissimi Coraïi conjectura, Nicolai Damasceni, qui alias etiam aliorum lucubrationes pro suis venditabat^r, et Heraclidis Rerumpublicarum excerpta ex Aristotelis Πολιτείας hausta esse, quandoquidem mihi vera esse videtur, in fragmentorum tamen collectionem horum scriptorum nullum recepi^s; in Eubæorum vero reipublicæ fragmentis Aristotelis Chalcidensis quædam legisse, neminem certe pœnitebit.

En habes igitur, erudite lector, aurei illius operis fragmenta,

ⁿ Rer. German. script. II. 47. ed. Struv. Fugit Schoellum Hist. de la littérature grecque VII. 329. Alla Apostoli opuscula in manuscriptis atque editis indicat Morelli in Bibl. græca divi Marci 157. Cretam insulam et antiquissimo et medio sævo doctrinæ officinam et quasi catenam fuisse, valde admirandum est. Ubi enim Lycurgus antiquissimis temporibus edoctus legislatorem se civibus præbuit, illic sæc. XIV ac XV græci codices exarati et in Italiam missi sunt. Conf. Ebert sur Handschriftenkunde 98. Apostolium nostrum egestate adactum libros multos descripsisse compertum est. Morelli l. c. 157. Alorum etiam Cretensium sunt libri manuscripti, ut Plusiadeni Ἀρχιεπισκοπῆς ecclesiarum in Insula Cretæ. Morelli l. c. 237. conf. Georgii Gemistii Plethonis et Michaelis Apostolii Orationes funebres duæ. Nunc primum ex Mss. editit Fülleborn, Lipsiæ 1793. in Præfatione.

^o Photii Lexic. s. v. ἀρχαία et ἀρεῖαι. Eustath. ad Iliad. A. 126. A. ed.

Rom. I. 242. ed. Politus, Florentiæ 1730. fol. ubi Salvinus male locum e Πολιτείας haustum esse autumat. Exstat in Polit. I. 9. 6.

^p Sturzianus ad Orion. Theban. Præf. IV. In Aurispæ sæculo XV doctissimi viri litteris mentio est Strabonis cujusdam libelli: *De conditoribus civitatum*, quod postea amissum esse videtur. Ambrosii General. Camaldul. epist. lib. XXIV. 53. ed. Mehus.

^q Hemsterhusius ad Poll. VIII. 92. 49. Quamquam a viro illustrissimo et a Jungermanno sæpius adnotatum sit: omnia fere lib. VIII. ex Aristotele hausta esse, etiam nunc, permultis scriptoribus de Atheniensium Republica amissis, aliorum scriptorum loca indigere licet, ex quibus hausit Lexicographus. Sic locus Poll. VIII. 119. e Pausania I. 29. excerptus est.

^r Orellii Præfat. in Nic. Damascen. num. Cretica mea 19. 89.

^s Ad. Coraïi Prodrom. τῆς Βιβλ. ἑλλ. 205. 271.

quod utinam integrum hodie exstaret; vix enim dici potest, ut Casauboni utar verbis, quam multa eo opere continerentur omnibus antiquitatis studiosis scitu jucundissima et dignissima, quæ nunc obruta densissimis tenebris planeque sepulta jacent^t. En habes igitur ejus operis fragmentorum collectionem, multa opera multoque studio, nisi arroganter dictum sit, undique conquisitam, quæ a doctissimis viris tam diu desiderata et promissa est^v, quam ut benevolo animo, erudite lector, accipias iterum atque iterum rogo.

^t Casaub. not. ad Diogen. Laert. 76. ed. Colonisæ 1615. 8.

^v Promisit jam collectionem Casaubonus ad Diog. Laert. l. c. Desideraverunt collectionem Montecatini in Præfat. ad Edit. II. lib. Arist. Politic. Ferrariæ 1594. fol. Buhle l. c. 120. Niebuhr Hist. Rom. l. 20. Heeren Historische Werke III. 15. Fragmenta quædam summa diligentia atque doctrina collegit Patricius in Discuss. Peripat. t. I. p. 73 seq. Seldenii de Jure naturali et Gentium (Opera Vol. I. P. I. 75.) hæc sunt verba: "Memorat etiam ipse Aristoteles *συνηγμένas πολιτείας* seu *respublicas congestas*, quas a Laertio

Πολιτείας πόλεων civitatum regimina dici opinor, quarum ex consideratione atque veterum placitorum observatione *την περι τὰ ἀνθρώπινα φιλοσοφίαν*, id est doctrinam moralem et civilem, post Ethica ad Nicomachum absoluta perficere est adgressus. Regiminum illorum seu Rerumpublicarum sic ab eo in corpus unicum collectarum numerus erat centum et quinquaginta octo. Mittimus, quæ habuit alia ejusmodi opera veluti *δικαιώματα πόλεων* seu civitatum forensia, præter politicorum libros octo, qui ex hujusmodi suppellectili ejus tantum superstites id genus disciplina sunt haud parum referti."

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ.

Καλεπὸν γὰρ ἔσθρωνον ὄντα μὴ διαμαρτάνειν ἐν πολλοῖς, τὰ μὲν ὁλοῦς ἀγνοήσαντα
τὰ δὲ κακῶς κρίναντα, τὰ δὲ ἀμελέστερον γράψαντα.—Galenī de Comp. Medico.

ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Ἀδύνατοι.

Ἀδύνατοι, οἱ ἐντὸς τριῶν μυνῶν (ed. Lugd. 1696. falso μηνῶν)
κεκτημένοι τὸ σῶμα πεπηρωμένον. Ἐλάμβανον δὲ οὔτοι δοκιμα-
σθέντες ὑπὸ τῆς βουλῆς δύο ὀβολοὺς τῆς ἡμέρας ἐκάστης, ἢ ὀβολὸν
ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Ὡς δὲ Φιλόχορος
φησιν ἐννέα δραχμὰς κατὰ μῆνα. Harp. s. v. Ἀδύνατοι· οἱ μέρος
τι βεβλαμμένοι τοῦ σώματος, ὥς μὴδὲ ἐργάζεσθαι, οἱ καὶ ἐχορη-
γοῦντο τὰ πρὸς τὸ ζῆν παρὰ τῆς πόλεως, μισθοφορούντων αὐτοῖς
τῶν ἐν τοῖς (scr. ἐντός. Sic jam edidit ut nunc video Siebelis in
Philochori fragmm. p. 45.) τριῶν μυνῶν περιουσίαν κεκτημένων.
Ἐδοκιμάζοντο δὲ οἱ ἀδύνατοι ὑπὸ τῆς τῶν πεντακοσίων βουλῆς, καὶ
ἐλάμβανον τῆς ἡμέρας, ὥς μὲν Λυσίας λέγει, ὀβολὸν ἓνα, ὥς δὲ
Φιλόχορος, πέντε. Ἀριστοτέλης δὲ δύο ἔφη. Bekkeri Anecdota
gr. I. 345. Montefalconii Bibl. Coisl. 604. His de rebus lu-
culenter disseruerunt Alberti ad Hesych. s. v. ἀδύνατοι et
Boeckhius de Œcon. Athen. I. 260. seq. Zonar. teste (s. v.
t. I. pag. 42. ed. Tittm.) alii horum hominum singulis diebus
binos obolos, alii unum obolum acceperunt: ἐλάμβανον—οἱ μὲν
ἐφ' ἐκάστης ἡμέρας ὀβολοὺς δύο, οἱ δὲ ὀβολόν. Siebelis ad Phi-
loch. fragmm. p. 45. Goettling ad Aristot. Polit. 327.

II. Ἀστυνόμος.

Δέκα φησὶν εἶναι τοὺς Ἀστυνόμους Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθη-
ναίων Πολιτείᾳ· πέντε μὲν Πειραιεῖ, πέντε δ' ἐν ἄστει, τοῦτοισι δὲ
φησι μέλειν περὶ τε τῶν αὐλητρίδων, καὶ ψαλτρίδων καὶ τῶν κοπρο-
λόγων, καὶ τῶν τοιοῦτων. Harp. s. v. Quale discrimen Aristo-

teles ipse inter *δοτυνόμους* atque *ἀγορανόμους* statuere voluerit, vid. in Pol. VI. 4. 6. ibique Goettling p. 421. Plat. de Legg. VI. 261. Alii *δοτυνόμον*, alii *ἀγορανόμον* *Ædilem* esse putant (conf. Steph. Thes. nov. ed. 542. 2385.), sed si accuratius rem inspicias, neutrum cum Romanorum *Ædili*, *Annonæ præfecto*, comparare volueris. [Conf. Creuzeri Abrifs der Römischen Antiquitäten p. 144.] Non eosdem, sed similes tantum plurimis in rebus esse jam Dionysius ait A. R. VI. 4. *σχεδὸν ἑοικασί πως κατὰ τὰ πλείεστα τοῖς παρ' Ἑλλήσιν ἀγορανόμοις*. Plura laudaverunt edd. nov. ed. Steph. Thes. 544. C. seq. Apud Thebanos *δοτυνόμοι*, *τελέαρχοι* dicti sunt, atque ipse Epaminondas *φθόνφ*, καὶ πρὸς ὕβριν ἀποδειχθεὶς *Τελέαρχος* ὑπὸ τῶν *Θηβαίων*. Plut. reip. ger. Præc. t. IX. 232. Meier et Schoem. l. c. 90. Casaub. ad Sueton. Tiber. 61.

III. Ἀποδέκται.

Ἀποδέκται, ἀρχὴ τίς ἐστὶ παρ' Ἀθηναίοις οἱ Ἀποδέκται Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ δεδήλωκεν, ὡς δέκα τε εἶσαν (scr. ἦσαν), καὶ ὡς παραλαβόντες τὰ γραμματεῖα ἀπαλείφουσι τὰ καταβαλλόμενα χρήματα τῆς βουλῆς ἐναντίον ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καὶ πάλιν ἀποδιδόασιν τὰ γραμματεῖα τῷ δημοσίῳ, καὶ ἀπλῶς ἀπράττουσι διασαφεῖ. ὅτι δὲ ἀντὶ τῶν *Κωλακρετῶν* οἱ ἀποδέκται ὑπὸ *Κλεισθένους* ἀπεδείχθησαν, Ἀνδροτίων ἐν τῷ δευτέρῳ. (Androt. Ἀτθίδος fragmenta pag. 109. ed. Siebelis. Ruhnken. ad Tim. s. v. Harpocr. s. v. Ἄλλη δ' ἀρχὴ, πρὸς ἣν αἱ πρόσδοδοι τῶν κοινῶν ἀναφέρονται παρ' ὧν φυλαττόντων μερίζονται πρὸς ἐκάστην διοίκησιν. Arist. Pol. VI. 5. 4. ib. Schn. et quæ congescit in Lex. s. v. Bekk. anecd. gr. I. 198. 427. Boeckh. l. c. I. 179. seq. Ἀποδέκται δὲ ἦσαν δέκα, οἱ τοὺς φόρους καὶ τὰς εἰσφορὰς καὶ τὰ τέλη ὑπεδέχοντο καὶ τὰ περὶ τούτων ἀμφισβητήσιμα ἐδίκαζον· εἰ δέ τι μείζον εἴη, εἰσῆγον εἰς τὸ δικαστήριον. Poll. VIII. 97. Schol. ad Æschin. κατὰ Κτησ. p. 252. ed. Bekk.

IV. Ἀπόλλων πατρῶος.

Τὸν δὲ Ἀπόλλωνα κοινῶς πατρῶον τιμῶσιν Ἀθηναῖοι, ἀπὸ Ἴωνος· τούτου γὰρ οἰκήσαντος τὴν Ἀττικὴν, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ, τοὺς Ἀθηναίους Ἴωνας (Eurip. Ion. 74. 1593.) κληθῆναι, καὶ Ἀπόλλων πατρῶος αὐτοῖς ὀνομασθῆναι. Harp. s. v. Πάτριος (“πάτριον est *patrium*, ad patriam et civitatem pertinens, πατρι-

“κὸν, *paternum*, ad patrem, avos cet. spectans, cujus forma
 “quædam πατρῶον [Attica est forma, Ionica πατρώϊον, Bæotica
 “πατροῦον. conf. Barker ad Etymol. m. Etymol. Gud. p. 1086.
 “ed. Sturz.] levior etiam intervallo distans a πατρικῶν.” Wyt-
 tenb. ad Plut. Mor. II. 175. hoc vero discrimen non semper
 observatum est. Interpp. ad Poll. I. 1. [vid. quæ dixi in Dis-
 sert. infra laudat. p. 7 et 8. et adde sis Markland. ad Euripid.
 Suppl. 264, (275.) bene de his præcipientem. Minus placent,
 quæ Elmsleius monuit ad Euripid. Bacch. 1365. p. 162. Cf.
 denique Hemsterhusii Anecdota ed. Geel. I. p. 100.]) Ἀπόλλων
 Ἀθηναίους διὰ τί ἐστιν; οἱ πρῶτοι Ἀθηναίων γεγενημένοι γονέας
 φόντο εἶναι γῆν καὶ ἥλιον· ὁ δὲ Ἀπόλλων ἥλιος εἶναι δοκεῖ καὶ
 διὰ τοῦτο πάτριος Ἀπόλλων. ἢ ὅτι Ἀπόλλων μὲν Κρεοῦσση, τῇ
 θυγατρὶ Ἐρεχθέως, ἐγέννησε τὸν Ἴωνα, ἀφ’ οὗ Ἴωνες. Bekker
 anecd. gr. I. 292. conf. Bæhr de Apolline Patricio et Minerva
 Primigenia Atheniensium. Heidelbergæ, 1820. qui nostrum
 etiam locum p. 12. adhibuit. De jurejurando Archontum per
 Apollinem patricium et Jovem Herceum conf. nunc Plattner
 Beiträge, p. 88. sq. Heffter die athen. Gerichtsverfassung
 p. 23.

V. Ἀγορανόμοι.

Ἀγορανόμοι, οἱ τὰ κατὰ τὴν ἀγορὰν ὄντα διοικούντες ἄρχοντες.
 Ἀριστοτέλης δ’ ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, κληροῦσθαί φησι πέντε μὲν
 εἰς Πειραιᾶ· πέντε δὲ εἰς ἄστυ. Harp. s. v. Ἀγορανόμους δὲ τῆς
 ἀγορᾶς καθίσταται τρεῖς τοὺς λαχόντας, τοὺς δὲ ἱμᾶντας ἐκ λεπρῶν.
 Aristoph. Acharn. 723. ibid. Schol. Οὗς νῦν λογιστὰς καλοῦ-
 μεν. ἱμᾶντας δὲ, λώρους, φραγγέλια· τὸ γὰρ παλαιὸν φραγγε-
 λίοις (sic. Suid. vulgo φραγγέλαις, quod est verbum nihili. v.
 Menag. ad Diog. Laert. VI. 90.) ἔτυπον οἱ λογισταὶ τοὺς τῆς
 ἀγορᾶς. Diversas veterum rationes, cur Dicæopolis agoranomos
 fori ἐκ λεπρῶν instruat, legas apud Schol. et qui, ut alias etiam
 sæpius, inde hausit Suid. s. v. Iisdem fere verbis hæc apud
 alios Lexicographos. Hesych. Lex. Seg. 199. 330. Lex. Tech-
 nol. leguntur. Δνοῦν τούτων ἐπιμελεῖσθαι δεῖν τοὺς Ἀγορανόμους,
 Theophrasti in libris legum sunt verba, τῆς τε ἐν τῇ ἀγορᾷ εὐ-
 κοσμίας, καὶ τοῦ ἀψευδεῖν μὴ μόνον τοὺς πιπράσκοντας, ἀλλὰ καὶ
 τοὺς ὠνουμένους. Suid. s. v. κατὰ τὴν ἀγοράν. Petiti Comment.
 in leg. Att. V. 3. Wolf ad Demosth. adv. Lept. VIII. The-

saur. græc. ling. ab H. Stephano ed. nov. I. 542. Meier et Schoem. l. c. 89. Conf. quæ attuli s. v. Ἀστυνόμος.

VI. Ἀντιγραφεύς.

Ἀντιγραφεύς, ὁ καθιστάμενος ἐπὶ τῶν καταβαλλόντων τινὰ τῇ πόλει χρήματα, ὥστε ἀντιγράφεσθαι αὐτὰ (Æschin. κατὰ Κτησ. p. 18. ed. Bekk.) διττοὶ δὲ ἦσαν ἀντιγραφεῖς, ὁ μὲν τῆς διοικήσεως, (appositus erat τῷ ταμίᾳ τῆς διοικήσεως ad contrascribendas acceptorum et expensorum tabulas. Schoem. de Comitibus Athen. p. 320. seq.) ὡς φησι Φιλόχορος· ὁ δὲ τῆς βουλῆς, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Harpocratonis ἀντιγραφεῖς a Polluce VIII. 99. Λογισταὶ dicti sunt. Δύο enim l. l. legitur ἦσαν, ὁ μὲν τῆς βουλῆς, ὁ δὲ τῆς διοικήσεως, λογισταὶ, καὶ τούτους ἡ βουλὴ κληροῖ κατ' ἀρχὴν (conf. Vales. ad Harpocr. p. 35. 184. 228.) ὡς παρακολουθεῖν τοῖς διοικοῦσι. Falso interp. "ut jus dicentibus adsint." Bekk. Anecd. gr. I. 410. Per magnus vero Athenis fuit scribarum numerus, quod cuique magistratui scriba suus affuit, quorum diversa officia munerisque sæpissime Lexicographi alique scriptores confuderunt. Γραμματεῖς, ἀντιγραφεῖς, ὑπογραμματεῖς etc. sæpissime occurrunt apud antiquos scriptores, quorum diversa munera ne a Boeckhio quidem l. c. I. 98. 198. 201. et Schoemanno l. c. accurate describi potuerunt.

VII. Ἀρείος πάγος.

Οὐκ ὄντων δὲ δημοσίων χρημάτων τοῖς Ἀθηναίοις (ubi Persico bello urbem dereliquerunt et Salamina se contulerunt,) Ἀριστοτέλης μὲν φησι τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν πορίσασαν ἐκάστῳ τῶν στρατευομένων, ὁκτὼ δραχμὰς αἰτωτάτην γενέσθαι τοῦ πληρωθῆναι τὰς τριτήρεις. Plut. in Themistocle I. 258. ed. Bryan. De Ἀρείῳ πάγῳ conferri possunt quæ maximo studio collegerunt Matth. de jud. Atheniens. s. v. et Plattner der Process und die Klagen bei den Attikern I. 22. seq. et in Addendis XXI.

VIII. Βούλευσις.

Βουλευσεως, ἐγκλήματος ὄνομα ἐπὶ δυοῖν ταττόμενον πραγμάτων. Τὸ μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν ἐξ ἐπιβουλῆς τίς τινα κατασκευάσῃ θάνατον· εἴαν τε ἀποθάνῃ, ὁ ἐπιβουλευθεὶς, εἴαν τε μή. Τὸ δ' ἕτερον ὅταν ἐγγεγραμμένος ὡς ὀφείλων τῷ δημοσίῳ αὐτὸς δικάζηται τι, ὡς οὐ

δικαίως αὐτὸν ἐγγεγραφότι, τοῦ μὲν οὖν προτέρου μάρτυς Ἰσαῖος ἐν τῷ πρὸς Εὐκλείδην, ἐπὶ Παλλαδίῳ λέγων εἶναι τὰς δίκας. (Tittmanni Descript. rerump. gr. p. 223. n. 62.) Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ τῷ Ἰσαίῳ συμφωνεῖ. Harp. s. v. Valesius ad h. l. p. 31. Schneid. Comm. in Aristot. Polit. p. 387. Quæ actio hic ab Aristotele βούλενσις, proprie a Lycurgo, ut Suidas docet s. v. ψευδογραφῇ dicitur. Petiti LL. Att. IV. 9. 19. Boeckh. l. c. I. 373. 240. Matth. l. c. p. 150. not. 9. p. 248. not. 28.

IX. Γραμματεῖς.

Ὁ Γραμματεὺς πῶς τε καθίστατο καὶ τί ἐπραττεν, ὥς τῶν γραμμάτων τέ ἐστι κύριος, καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ γενόμενα φυλάττει, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἀντιγράφεται, καὶ παρακάθηται τῇ βουλῇ, δεδήλωκεν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harpocr. s. v. Poll. (VIII. 98.) qui ex Aristotelis fontibus hausit, hæc affert de Scribis: Γραμματεὺς δὲ κατὰ πρυτανείαν κληρωθεὶς ὑπὸ τῆς βουλῆς, ἐπὶ τῷ γράμματα φυλάττειν καὶ τὰ ψηφίσματα· καὶ ἕτερος ἐπὶ τοὺς νόμους ὑπὸ τῆς βουλῆς χειροτονούμενος· ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου αἵρεθεὶς γραμματεὺς, ἀναγινώσκει τῷ τε δήμῳ καὶ τῇ βουλῇ. Multa suo more de Scribis congessit Meurs. Lect. Att. VI. 25. Boeckh. ll. cc. conf. s. v. ἀντιγραφεὺς. Exstiterunt quidem sacri scribæ καλοῦνται δὲ ἱερομνήμονες καὶ ἐπιστάται καὶ μνήμονες, καὶ τοῦτοις ἄλλα ὀνόματα σύνεγγυς. Arist. Pol. VI. 5. 12. ibique Goettling p. 421.

X. Δατηταί.

Δατεῖσθαι, τὸ μερίζεσθαι· οἱ δὲ δατηταί, οἷον εἰ μερισταί. Ὅπότε γὰρ κοινωνεῖεν τινες ἀλλήλοις, καὶ οἱ μὲν βούλονται διανεμέσθαι τὰ κοινὰ, οἱ δὲ μὴ, ἐδικάζοντο οἱ βουλόμενοι τοῖς μὴ βουλομένοις, προσκαλούμενοι εἰς Δατητῶν αἵρεσιν. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Poll. VIII. 136.

Δατητής, παρὰ Ἀττικοῖς, ὁ διανεμητής, Ἀριστοτέλης. Etym. Magn. s. v. 249. 42.

Εἰς δατητὸν· πρόκλησις νεμέσεως ἢ κληρονομίας, ἢ κοινού τινος ἀγορασμοῦ· ἐπὶ τῶν διανεμόντων, τὰ κοινὰ τισιν· ὥς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Photii Lex. s. v. ad exempl. Porsonii Appendix. Meier et Schöm. l. c. 378. ibique laudata.

XI. Δεκάζειν.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, Ἀνυτὸν φησι καταδείξει

τὸ δεκάζειν τὰ δικαστήρια. Harp. s. v. δεκάζων. Plut. Corial. XIV. t. II. 75. ed. Hutten. Οὐκ ἴσμεν ὅστις ἦν ὁ δεκάσας πρῶτον ἐν Ῥώμῃ δῆμον, ἢ δικαστήριον Ἀθήνησι δὲ λέγεται πρῶτος ἀργύριον δοῦναι δικασταῖς Ἄνυτος ὁ Ἀνθεμίωνος, προδοσίας περὶ Πύλον κρινόμενος ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς ἡδὴ τελευτῶσιν, ὅπηνυκα τὸ χρυσοῦν ἐτι γένος ἀκήρατον ἐν Ῥώμῃ τὴν ἀγορὰν κατεΐχεν. Schol. ad Platon. Apolog. 91. 9. (p. 330. ed. Bekker.) Οὗτος ὁ Ἄνυτος Ἀνθεμίωνος ἦν υἱὸς, Ἀθηναῖος γένος, Ἀλκιβιάδου ἐραστῆς, πλούσιος ἐκ βυρσοδεψικῆς· ὄθεν καὶ σκωπτόμενος ὑπὸ Σωκράτους διὰ τοῦτο . . . ἐπεισε μισθῷ Μέλιτον ἀσεβείας γραφὴν δοῦναι κατὰ Σωκράτους. Plat. Theæt. s. f. Heind. ad initium Sophistæ IV. 269. Matthiæ de jud. Athen. I. 270. n. 55. Schneid. ad Xenoph. Memorab. Socratis initio. Meier et Schöm. l. c. 150. Anytus et Lycon συνήγοροι fuerunt Meliti. l. c. 709. De γραφῇ περὶ ἀσεβείας cf. ibid. 303.

XII. Ἐπὶ Δελφινίῳ.

Ἐπὶ Δελφινίῳ δικαστήριόν ἐστιν οὕτω καλούμενον Ἀθήνησιν· δικάζονται δὲ ἐνταῦθα οἱ ὁμολογούντες μὲν ἀπεκτονέειν, δικαίως δὲ τοῦτο πεποιθέναι λέγοντες, Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. et s. v. Δελφίνιον. Pausan. I. 28. Poll. VIII. 119. Matthiæ de jud. Ath. I. 151. Bekkeri anecd. gr. I. 255.

XIII. Δῆμοι.

Μυρρίνουσ γοῦν δῆμος ἐν Ἀττικῇ μυρρίνας ἔχων, ὄθεν αὐτὸς Μυρρίνόεις, καὶ κατὰ συναίρεσιν Μυρρίνουσ. Ὡς περ ἕτερος Ῥαμνοῦς ἀπὸ τῶν ἐκεῖ φνομένων ῥάμνων. Ὡν αἱ δημόται Μυρρίνούσιος καὶ Ῥαμνούσιος· καὶ ἡ Ἐρεϊκούσα λέγεται διὰ τὰς ἐν αὐτῇ ἐρείκας· καὶ ἡ Ποντικὴ δὲ Κερασοῦς ἀπὸ τῶν φνιτῶν τῶν κεράσων κέκληται· καὶ Πιτυοῦσα, ἢ Μίλιγτος ποτε διὰ τὸ πολλὰς ἔχειν πίτνας ἐκλήθη. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἄλλοι τόποι πεπόνθασιν. Schol. ad Arist. Plut. v. 586. Οἱ Παλληνεῖς δῆμός ἐστι τῆς Ἀττικῆς, ἐνθα Πεισιστράτῳ βουλομένῳ τυραννεῖν καὶ Ἀθηναίοις ἀμυνομένοις αὐτὸν πόλεμος συνέστη. (Istud bellum Lenzius, laudato Corsino, refert ad Olymp. 60. 1. Androt. fragm. p. 118.)—μέμνηται δὲ τούτου καὶ Ἀνδρότιων (qualis? plures enim exstiterunt. Thomas de Pinedo ad Steph. de urb. pag. 754. Philochori et Androt. Ἀθθίδος reliquiæ p. XIV. ed. Siebelis. hic vero est Androthion Ἀθθίδος scriptor. fragm. p. 118.) καὶ Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων

Πολιτεία. Schol. ad Arist. Acharn. v. 233. Hinc sua sumpsit Eustath. ad Dionys. v. 453. A plantis locorum sæpissime deducta sunt nomina, sic Κερασσοῦς, Ἀγροῦς, Ἀναγυροῦς, Ἀχραδοῦς, Ῥαμνοῦς, Σελινοῦς, Πυξοῦς, Μυρικοῦς et similia, uti jam a Schol. ad Arist. Plut. l. c. adnotatum est. Edd. nov. Steph. Thes. pag. 490. c. 561. a. Δήμων nomen Clisthene multo antiquius fuit, sed agri tantum Attici partes sic appellatæ sunt, hic vero antiqua reipublicæ descriptione commutata, universum Atheniensium agrum in partes divisit, quos δήμους dixit. Schöm. de Comitibus Athen. pag. 363. Meier et Schöm. pag. 79. seq.

XIV. Διαιτηταί.

Εἰσὶ δὲ οἱ διαιτηταί, ἕτεροι τῶν δικαστῶν (Ammon. de simil. et diff. voc. s. v.)· οὗτοι μὲν γὰρ ἐν δικαστηρίοις ἐδίκαζον ἀποδεδειγμένοις, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν διαιτητῶν ἐφεσίμους ("Εφεσις, ἡ ἐξ ἐτέρου δικαστηρίου εἰς ἕτερον μεταγωγή. Harp. s. v. De provocationibus conf. Meier de bonis Damnati. pag. 89. Schömann de comit. Athen. p. 238. not. 29. "Veræ provocationes, ἐφέσεις ad populum nullæ fuerunt apud Athenienses, et quæ Heynius de eis dixit, Op. Academ. IV. p. 81. not. e, fluxerunt e falsa interpretatione Plutarchi vit. Solon. cap. 18.;" sed fugit v. d. Poll. locus VIII. 62. ἐφεσις ἡ ἀπὸ βουλῆς ἐπὶ δῆμον cet.) ἔκρινον· οἱ δὲ διαιτηταὶ κλήρῳ πρότερον λαχόντες· ἡ ἐπιτρέψαντων αὐτοῖς τῶν κρινομένων τοῖς κρινομένοις διήτουν. Καὶ εἰ μὲν ἤρεσκε τοῖς ἀντιδίκοις, τέλος εἶχεν ἡ δίκη· εἰ δὲ μή, τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰς προκλήσεις καὶ τὰς μαρτυρίας, ἔτι δὲ καὶ τοὺς νόμους, καὶ τὰς ἄλλας πίστεις ἑκατέρων ἐμβαλόντες εἰς καθίσκους καὶ σημηνόμενοι, παρεδίδουσιν τοῖς εἰσαγωγέυσιν τῶν δικῶν. Λέγει δὲ περὶ αὐτῶν Ἀριστοτέλης, Ἀθηναίων Πολιτεία. Harpocr. s. v. Διαιτηταὶ δὲ ἐκ τῶν ὑπὲρ ἐξήκοντα ἔτη γεγονότων ἐκληροῦντο, καὶ ἐπεκληροῦντο αὐτοῖς αἱ διαταί· καὶ ἀτιμία ἀφώριστο τῷ μὴ διατήσαντι τὴν ἐπικληρωθεῖσαν δαίταν· τῶν δ' ἐν ἱεροῖς πάλαι οὐδεμία δίκη πρὶν ἐπὶ διαιτητὰς ἐλθεῖν εἰσήγετο· ἔλεγον δὲ ἐπιτρέψαι δαίταν, καὶ ἡ δαίτα ἐκαλεῖτο ἐπιτροπή· ἡ δὲ ἐφεσις αὐτῶν εἰ εἰς δικαστήριον ἐγένετο, εἰς ἐχῶνον (conf. verb. s. v.) τὰς ψήφους ἐμβαλόντες ἰδίᾳ ἑκατέρας τοῦ φεύγοντος καὶ διώκοντος κατεσημαίνοντο· ἐλάμβανον δὲ οἱ διαιτηταὶ δραχμὴν παρὰ τοῦ κρίνοντος τὴν καλουμένην παράστασιν, ἐγγράφαντος αὐτοῦ ἐν γραμματείᾳ τὸ ἐγκλημα καὶ τὸ τίμημα· ἐλάμβανον δὲ καὶ ἑτέραν ὑπὲρ τῆς ἀνωμο-

σίας. Poll. VIII. 126. 127. conf. cum VIII. 6a. 89. Bekker anecd. gr. I. 235. Schol. in Plat. p. 457. ed. Bekker. De διαιτηταῖς, quos jure cum *juges de paix*, Friedensrichtern, apud Britannos, Franco-gallos et provincias Rhenanas comparare possumus, conf. Heffter, die Athenäische Gerichtsverfassung pag. 277. seq., peculiarem de iis scripsit libellum Hudtwalker.

XV. Διαμεμετρημένη ἡμέρα.

Μέτρον τι ὕδατος ἐστὶ, πρὸς μεμετρημένον ἡμέρας διάστημα ῥέον ἐμετρεῖτο δὲ τῷ Ποσειδεῶνι μηνί· πρὸς δὲ τοῦτο ἡγωνίζοντο οἱ μέγιστοι καὶ περὶ τῶν μεγίστων ἀγῶνες· διενέμετο δὲ εἰς τρία μέρη τὸ ὕδωρ, τὸ μὲν τῷ διώκοντι, τὸ δὲ τῷ φεύγοντι, τὸ τρίτον τοῖς δικάζουσι. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, διδάσκει περὶ τούτων. Harp. s. v. Poll. IV. 166. Æschin. in Ctesiph. p. 587. Τῷ νόμῳ κρινέσθωσαν οἱ ἄνδρες κατὰ ἓνα ἕκαστον, διηρημένης τῆς ἡμέρας τριῶν μερῶν, ἐνὸς μὲν, ἐν ᾧ συλλέγεσθαι ὕμῃς δεῖ καὶ διαψηφίζεσθαι, ἐάν τε ἀδικεῖν δοκῶσιν, ἐάν τε μή. Ἐτέρου δὲ, ἐν ᾧ κατηγορεῖσθαι, ἑτέρου δὲ, ἐν ᾧ ἀπολογήσασθαι. Schol. ad Demosth. de corona p. 265. ed. Bekker. Xenoph. Hellen. I. 7. 24. Ἡμέρα pro actis alicujus diei, ut Latini *Dies* (vid. Drakenb. ad Liv. 42. 67. Grævius ad Cic. pro Sept. 36.), hoc loco pro judicio sumitur. Matth. de jud. Athen. I. 269. n. 54. Bayle Dict. ad. f. Diss. *sur le jour*. Meier et Schöm. l. c. 716.

XVI. Εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν.

Εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν ὄνομα δίκης ἐστὶν ὑπὲρ τοῦ ἀμφισβητήσιμα εἶναι ἐν φανερό. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, πρὸς τὸν ἀρχοντά φησι λαγχάνεσθαι ταύτην τὴν δίκην, τὸν δὲ ἀνακρίνοντα εἰσάγειν εἰς τὸ δικαστήριον. Harp. s. v. ibid. Vales. p. 52. Ἦν δὲ δίκη καὶ εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν καλουμένη, ὅποτε τις ἐγγυήσαιο, ἢ αὐτόν τινα, ἢ τὰ χρήματα. Poll. VIII. 33. ibiq. Interpp. Petiti LL. Att. VII. 5. p. 636. ibique Wesseling. Conf. nunc Der Attische Process von Meier und Schömann 45. 394. 509. 515.

XVII. Ἑταῖραι.

Πεζὰς μόσχους, ἀντὶ τοῦ ἑταίρας· ἐλέγοντο γάρ τινες οὕτως, ὥς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Πολιτείᾳ. Phot. s. v. sequitur versus τοῦ Εὐπόλεως Κόλαφι. Alberti ad Hesych. t. II. 899. n. 1. Schleusneri cur. noviss. s. v.

XVIII. Εὐθυναί.

Εὐθύνης ὄνομα ἀρχῆς παρ' Ἀθηναίοις· δέκα τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες ἦσαν, παρ' οἷς ἐδίδουσαν οἱ πρεσβεύσαντες, ἢ ἄρξαντες, ἢ διοικήσαντές τι τῶν δημοσίων τὰς εὐθύνας· διελλεκται περὶ αὐτῶν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Eadem vero de λογισταῖς in Scholiis ad Æsch. κατὰ Κτησ. leguntur pag. 249. ed. Bekk. sunt enim iidem magistratus. Poll. VIII. 45. 100. Phot. et Zonar. Λεξ. Ῥητ. s. v. 257. ed. Bekk. Alberti ad Hesych. s. v. Ruhnken. ad Tim. 126. Schol. in Plat. Leg. 459. ed. Bekker. Boeckh. l. c. I. 202. 205. Meier et Schömann l. c. 99. 214. Omnes enim magistratu aut curatione aliqua cum pecuniæ publicæ administratione conjuncta decedentes, rationes apud Logistas reddebant, Archontes vero Euthynis. Schol. in Plat. LL. p. 459. ed. Bekk. Εὐθυνοὶ εἰσω ἄρχοντές τινες, οἱ τὰς εὐθύνας λαμβάνοντες παρὰ τῶν ἀρχόντων, ὥσπερ οἱ λογισταὶ καὶ πάρεδροι ἐφ' ἐκάστη ἀρχῇ· καὶ γὰρ τῷ ἀρχοντι εὐθυνος ἦν καὶ πάρεδρος, καὶ τῷ βασιλεῖ ὁμοίως καὶ τῷ πολεμάρχῃ, καὶ τοῖς θεσμοθέταις. Boeckh. l. c. I. 204. not. 174. male emendasse Andocid. de Myster. pag. 37. ex hoc Scholio satis patet. conf. infra s. v. Λογισταί.

XIX. Ἐφιάλτης.

Ἐφιάλτην μὲν οὖν φοβερὸν ὄντα τοῖς ὀλιγαρχικοῖς καὶ περὶ τὰς εὐθύνας καὶ διώξεις τῶν τὸν δῆμον ἀδικούντων ἀπαραίτητον, ἐπιβουλεύσαντες οἱ ἐχθροί, δι' Ἀριστοδίκου τοῦ Ταναγρικοῦ, κρυφαῶν ἀνεῖλον, ὥς Ἀριστοτέλης εἰρηκεν. Plut. Pericl. p. 348. t. I. ed. Bryan. Is est Ephialtes, amicus Periclis, cujus opera plura adempta sunt Areopago judicia (Plut. l. c. 347.) circa Olymp. 80. 1. Diod. II. 77. Meminit etiam hujus facti Arist. Pol. II. 9. 3. καὶ τὴν μὲν ἐν Ἀρείῳ πάγῃ βουλὴν Ἐφιάλτης ἐκόλουσε καὶ Περικλῆς. Plut. l. c. 344.

XX. Ἐχῖνος.

Ἐχῖνος ἔστι μὲν ἄγγος τι, εἰς δὲ τὰ γραμματεῖα τὰ πρὸς τὰς δίκας ἐτίθεντο· μνημονεύει τοῦ ἄγγους τούτου Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Ἐχῖνος δὲ, οὐχ αἱ μαρτυρίαι ἐμβληθεῖσαι κατεσημαίνοντο. Poll. VIII. 17. 127. Ἐχῖνος, καθίσκος τίς ἐστι χαλκοῦς (non quidem semper. conf. Phot. s. v. ἐχῖνοι 40. 46. 4.

ed. Pors.), εἰς δὲ αἱ τε μαρτυρίαι καὶ αἱ προκλήσεις ἔγγραφαι ἐνεβάλλοντο ὑπὸ τῶν δικαζομένων, καὶ κατεσημαίνοντο, ἵνα μηδεὶς κακουργήσῃ περὶ τὰ ἐμβαλλόμενα. Phot. s. v. Ἐχῶσ. Schol. Arist. Σφ. v. 1427. Ἔχει δὲ καὶ ὁ χαλκοῦς κημὸς, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης διερρίνημένον (?) ἐπίθεμα, εἰς τὸ, αὐτὴν μόνην τὴν ψήφον καθίσθαι. Schol. Arist. Ἰππ. v. 1147. Petiti LL. Att. IV. 5. pag. 436. ibique Wesseling. Theophr. Char. XIII. 3. ibid. adnot.

XXI. Ἐπιμελητὴς τῶν μυστηρίων.

Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ φησὶν οὕτως· ὁ δὲ βασιλεὺς, πρῶτον μὲν τῶν μυστηρίων ἐπιμελεῖται, μετὰ τῶν Ἐπιμελητῶν οὗς ὁ δῆμος ἐχειροτῶνει. Τέσσαρες ἦσαν, δύο μὲν ἐξ Ἀθηναίων ἀπάντων, εἰς δὲ ἐξ Εὐμολπιδῶν καὶ εἰς ἐκ Κηρύκων. Harp. s. v. Ὁ δὲ βασιλεὺς μυστηρίων προέστηκε μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν cet. Poll. VIII. 90. conf. cum VIII. 107. ibid. Interpp. Sigon. IV. de Republ. Athen. c. ult. Boeckh. l. c. I. 231. Matth. de jud. Ath. I. 243. seq.

XXII. Ἐπιστάτης, Προέδροι, Πρυτάνεις.

Δύο εἰσὶν οἱ καθιστάμενοι Ἐπιστάται· ὁ μὲν ἐκ Πυθαίου κληρούμενος, ὁ δὲ ἐκ τῶν Προέδρων, ὧν ἑκάτερός τινα διοίκησιν διοικεῖ, δεδήλωκεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Τῶν Πρυτανέων εἰς ὁ λαχὼν ἐπιστάτης ἐλέγγο. Δις δὲ τὸν αὐτὸν ἐπιστατῆσαι οὐκ ἐξήν. Φυλάσσει δὲ τοῦ ἱεροῦ τὰς κλεῖς, ἐν ᾧ τὰ δημοσία χρήματα, ἔτι μὲν (τὰ γράμματα addit Telephus Pergamenus, cujus fragmentum exstat apud Eustathium ad Odys. P. v. 455. p. 641. ed. Basil. Sed neque Suid. nec Poll. VIII. 95. nec alii Lexicographi e Telephi fontibus hauserunt, ut Vales. ad Harp. p. 73. et Luzacius putaverunt Disquis. de Epist. ac Proedr. §. 3. post Orat. de Socrate Cive, sed ex Aristotelis Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, ex quo etiam Telephus sine dubio sua hausit. Schöwm. de Comit. Athen. p. 84. not. 4.) καὶ τὴν δημοσίαν σφραγίδα· ἐπειδὴν δὲ οἱ Πρυτάνεις συναγάγωσι τὴν βουλὴν ἢ τὸν δῆμον, ὁ ἐπιστάτης κληροῖ προέδρους ἐννέα (τῆς πόλεως Telephus addit) ἀπὸ φυλῆς ἐκάστης ἓνα, πλὴν τῆς πρυτανευούσης, καὶ πάλιν ἐκ τῶν ἐννέα τούτων ἐπιστάτην ἓνα κληροῖ καὶ τὸ πᾶγμα παραδίδωσι· αὐτὸς δὲ εἰσάγει τὴν δίκην, καὶ ἐπιμελεῖται κατὰ νόμον πάντα γενέσθαι, καὶ μηδὲν παραλειφθῆναι πρὸς τὸ διδασθῆναι τοὺς δικαστάς.

Suid. s. v. Πρόεδροι, ἐκκληροῦντο ὑπὸ τῶν Πρυτανέων καθ' ἐκάστην Πρυτανείαν, εἰς ἕξ ἐκάστης φυλῆς πλὴν τῆς πρυτανευούσης, οἵτινες τὰ περὶ τὴν ἐκκλησίαν διέκουν. Ἐκαλοῦντο δὲ Πρόεδροι, ἐπειδήπερ προσήδρευον τῶν ἄλλων ἀπάντων. Ὅτι δ' ὁ καλούμενος Ἐπιστάτης κληροῖ αὐτούς, εἶρηκεν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Photii Lex. s. v. 452. 4. ad exempl. Porsoni. Πρόεδροι. Πρόεδρος, ὁ τῆς Πολιτείας ἀρχηγὸς καὶ ἡγεμῶν. Πρόεδροι ἐκλήρουν τὴν (scr. ἐκκληροῦντο) τῶν (scr. ὑπὸ τῶν) Πρυτανέων καθεκάστην (scr. καθ' ἐκάστην) πρυτανείαν, εἰς ἕξ ἐκάστης φυλῆς, πλὴν τῆς πρυτανευούσης cet. ut supra. Ὅτι δὲ ὁ καλούμενος Ἐπιστάτης κληροῖ (scr. κληροῖ) αὐτοὺς, εἶρηκεν Ἀρ. ε. Ἀ. Π. Scholia ad Demosth. e codice Bavarico. Orat. Græc. t. II. p. 104. ἔδ. Reiske. Scholia ad Æschinim κατὰ Κτησ. pag. 247. 248. ed. Bekker. Poll. VIII. 96. Suid. s. v. Bekk. anecd. gr. I. 290. Schol. in Plat. LL. p. 459. Doctissimorum virorum ingenia maxime Prytanum Proedrorumque institutum exercuit; alii aliam inierunt viam: ut Sigonius (de Rep. Athen. II. 3.), Corsinius (Fast. Att. Diss. VI. n. 7.), Luzacius (de Epist. ac Proedr. §. 4.), Schömann (de comit. Athen. p. XVI. Lib. I. cap. 7. p. 83. seq.), Tittmann (Descr. rerum publ. gr. p. 169. seq.). Harpocr. locum corruptum esse Corsinius et Schömann ll. cc. pronuntiantes medicinam, ut mihi quidem videtur neutiquam necessariam ei adhibuerunt. Hæc omnia legas mihi apud Schöm. l. c. p. 85. sq., ubi V. D. Harp. locum, certe quod nisi post absolutum primum librum Lexicographum nactus est (conf. Dedicat. p. IX.) mendose adscripsit. In Harp. enim Manuscriptis ὑπὸ Πρυτανέων, non Πρυτανέων nude legitur. De Pryt. cf. nunc Meier et Schöm. l. c. 118—122.

XXIII. Ἐπιμελητῆς Ἐμπορίου.

Ἀριστοτέλης Ἐμπορίον ἐπιμελητὰς δέκα κληροῦσιν, τούτοις δὲ προστέτακται τῶν τε ἐμπορίων ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τοῦ σίτου τοῦ καταπλέοντος εἰς τὸ Ἀττικὸν ἐμπόριον, τὰ δύο μέρη τοὺς ἐμπόρους ἀναγκάζειν εἰς τὸ ἄστυ κομίζειν. Harp. s. v. Ἐπιμεληταὶ ἐμπορίων ἦσαν κληρωτοί, δέκα τὸν ἀριθμὸν, ἐκάστον ἔτους καθιστάμενοι, οἷς προστέτακτο τῶν ἐμπορίων ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τοῦ σίτου τοῦ καταπλέοντος εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ ἄστικόν (scr. Ἀττικόν, quod jam Boeckhius l. c. I. 89. not. 371. fecit), τὰ δύο μέρη τοὺς ἐμπόρους ἀναγκάζειν. Bekk. anecd. gr. I. 255. Schneid. ad Xe-

noph. de Vectig. III. 3. Ceterum de iis, quæ ad mercaturam Atheniensium attinent, conf. Boeckhius de Œconom. Civit. Athen. Lib. I. s. 9. t. I. p. 50. seq.

XXIV. Ἑλληνοταμίαι.

Ὅτι ἀρχὴ τις ἦν οἱ Ἑλληνοταμίαι, οἱ διεχειρίζον τὰ χρήματα καὶ Ἀριστοτέλης δηλοῖ ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Ἑλληνοταμίαι· οἱ ταμίαι τῶν ἐλληνικῶν χρημάτων· εἶχε γὰρ ἡ Ἑλλὰς κοινὰ χρήματα ἀποκεκείμενα ἐν Δῆλφ. Bekk. anecd. gr. I. 248. Poll. VIII. 14. Schneid. ad Xenoph. de Vectig. V. 5. ibid. laud. Boeckhius, magno cum acumine, ut assolet V. D., inscriptionibus adhibitis, de Hellenotamiis l. c. I. 189. aliisque locis disserens, nescio qui hunc Aristotelis et Lexicographi locum præterire potuerit.

XXV. Θεσεύς.

Ὅτι δὲ πρῶτος (ὁ Θεσεύς) ἀπέκλινε πρὸς τὸν ὄχλον, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ καὶ ἀφήκε μοναρχεῖν ἔοικε μαρτυρεῖν καὶ Ὅμηρος ἐν νεῶν καταλόγῳ (Iliad. β', 547.) μόνους Ἀθηναίων δῆμον προσ-αγορεύσας. Plut. Thes. c. 25. Homeri versus laudatus etsi spurcius non esset, nullius tamen foret argumenti de antiquissima Atheniensium republica, cum in Odyss. etiam α', 103. δῆμος Ἰθάκης legatur. cf. Matth. animadv. ad Hymn. Homeric. pag. 114. Thesei vero belli domique res gestæ juxta incertæ sunt, de quibus notum est peculiare Meursii opusculum. Ceterum conf. quæ de Thesei institutis docte disputavit Schöm. de Comit. Atheniens. initio. Heffter l. c. 109.—Fortasse Photii Scholion s. v. Κυσολάκων e nostri Atheniensium republica haustum est; legitur ibidem Μελαίη Θεσεύς ἐν τοῖς παιδικοῖς ἐχρήσατο, ὡς Ἀριστοτέλης.

XXVI. Θεσμοθέται.

Ἀρχὴ τίς ἐστιν παρ' Ἀθήνησιν ἡ τῶν Θεσμοθετῶν, ἐξ τὸν ἀριθμὸν ὄντων. Εἰσὶ δὲ ἐκ τῶν καλουμένων ἐννέα ἀρχόντων (sed aliquando etiam omnes novem prætores Θεσμοθέται dicuntur. Frumand. in Fascicul. Philolog. I. 102.)· καλοῦνται δὲ οὕτως, ὅτι τῶν νόμων τὴν ἐπιμέλειαν εἶχον. Θεσμοὶ δὲ ἐκαλοῦντο οἱ νόμοι, ὡς προεῖπομεν (conf. Harpocr. s. v. Θεσμός)· ὅτι δὲ τοὺς νόμους οὗτοι διώρθουν κατ' ἐνιαυτόν, εἶρηκεν Αἰσχίνης τε ἐν τῷ

κατὰ Κτησιφώντος (p. 12. ed. Bekker. ibid. Schol. p. 250.), καὶ Θεόφραστος ἐν τρίτῳ νόμων. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ διέρχεται, ὅσα οὗτοι πράττουσιν. Harp. s. v. Καὶ Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ περὶ τῶν Θεσμοθετῶν λέγων, γράφει ταυτί. "Εἰσὶ δὲ καὶ γραφαὶ πρὸς αὐτοὺς, ὧν παράστασις (μὴ δραχμὴ ἐστὶ Suid. s. v. παράστασις. Matth. de jud. Athen. I. 261.) τίθεται, ξενίας καὶ δωροξενίας, ἃν τις δῶρα δοὺς ἀποφύγῃ τὴν συκοφαντίαν." Harp. s. v. δωροξενίας. "Ἀλλαι πρὸς ἄλλους τῶν ἀρχόντων ἐλαγχάνοντο δίκαι· πρὸς δὲ τοὺς Θεσμοθέτας, αἱ τε ξενίας τε, καὶ δωροξενίας καὶ συκοφαντίας καὶ δάρων καὶ ψευδεγγραφῆς, καὶ ὕβρεως, καὶ μοιχείας, καὶ βουλευσεως (conf. s. v.) καὶ ἄλλων. Harp. s. v. Photii Lexic. s. v. Ξενίας γραφή. ad exempl. Porson. appendix 390. 7. Ἑγεμονία δικαστηρίου. Poll. VIII. 87. 88. Οἱ μὲν Θεσμοθέται προγράφουσι πότε δεῖ δικάζειν τὰ δικαστήρια· καὶ τὰς εἰσαγγελίας (die Athenäische Gerichtsverfassung von Heffter S. 16. c.) εἰσαγγέλλουσιν εἰς τὸν δῆμον καὶ τὰς χειροτονίας καὶ προβολὰς εἰσάγουσι καὶ τὰς τῶν παρανόμων γραφάς· καὶ εἴ τις μὴ ἐπιτήδειον νόμον γράψῃ, καὶ στρατηγοῖς εὐθύνας· γίνονται δὲ πρὸς αὐτοὺς γραφαί, ξενίας, δωροξενίας, δάρων, συκοφαντίας, ψευδοκλητείας, ψευδεγγραφῆς, βουλευσεως, ἀγραφίου, μοιχείας· εἰσάγουσι δὲ καὶ δοκιμασίαν ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοὺς ἀπεψηφισμένους, καὶ τὰς ἐκ τῆς βουλῆς καταγνώσεις, καὶ δίκας ἐμπορικὰς, καὶ μεταλλικὰς· καὶ ἂν δοῦλος κακῶς ἀγορεύῃ τὸν ἐλευθερον, καὶ ταῖς ἀρχαῖς ἐπικληροῦσι τὰ δικαστήρια, τὰ ἴδια, καὶ τὰ δημόσια· καὶ τὰ σύμβολα τὰ πρὸς τὰς πόλεις κυροῦσι, καὶ δικαστὰς ἀπὸ συμβόλων εἰσάγουσι (i. e. controversias, quæ ex pactis inter duos populos fœderatos initis dirimendæ erant. Harpocr. s. v. σύμβολα ibique Vales. pag. 72. Optime hac de re Schneid. ad Arist. Pol. III. 1. initio p. 230.), καὶ τὰς τῶν ψευδομαρτυρίων ἐξ Ἀρείου πάγον. Photius s. v. (670. 14. ad exempl. Porsoni) partim ex Poll. sua excerpisit. Bekkeri anecd. gr. I. 264. Ceterum conf. Matth. de judic. Athen. I. p. 245. seq. et qui Demosthenis locum rectius explicat Meier l. c. p. 43. not. 127. Heffter l. c. p. 101. Meier et Schöm. l. c. 59. seq.

XXVII. Ἱεροποιοί.

Κληρωτοὶ ἄρχοντες εἰσὶ δέκα τὸν ἀριθμὸν, οἱ τὰ τε μαντεύματα ἱεροθετοῦσι, καὶ τι καλλιερῆσαι δέη, καλλιεροῦσι μετὰ τῶν μάντεων καὶ θυσίας τὰς νομιζόμενας ἐπιτελοῦσι καὶ τὰς πενταετηρίδας ἀπά-

σας, πλὴν Παναθηναίων. Ταῦτα Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Etym. Magn. s. v. Δέκα οὖντες Ἱεροποιοὶ ἔθουον θυσίας τὰς πενταετηρίδας, τὴν εἰς Δῆλον, τὴν ἐν Βραυρωνί, τὴν τῶν Ἑρακλείδων, τὴν Ἐλευσίναδε. Poll. VIII. 107. ibi Interpp. Phot. s. v. ubi pro τοῖς μαντεύμασι legendum est μάντεσι. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι Ἱεροποιοὶ τῶν σεμνῶν θεῶν, adjungit Phot. s. v., οἱ τὸν ἀριθμὸν εἰσιν ἀόριστοι. Bekk. anecd. gr. I. 265.

XXVIII. Ἱππαρχος. Φύλαρχος.

Λέγεται παρ' Ἀθηναίους Ἱππαρχος καὶ ὁ τῶν ἱππέων ἄρχων, δύο δ' ἦσαν οὗτοι, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ (Schneid. Præmonita ad Xenophontis de Hipparcho). Φύλαρχός ἐστιν, ὁ κατὰ φυλὴν ἐκάστην τοῦ ἱππικοῦ ἄρχων, ὑποταγμένος τῷ Ἱππάρχῳ, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harpocr. s. v. Poll. VIII. 94. ibi Interpp.

XXIX. Καλλικράτης.

Ὑπὲρ τὰ Καλλικράτους Ἀριστοτέλης δὲ φησιν ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, Καλλικράτην τινὰ πρῶτον δικαστῶν τοὺς μισθοὺς (Phot. δικαστικούς) εἰς ὑπερβολὴν αὐξήσαι· ὅθεν καὶ τὴν παροιμίαν εἰρήσθαι. Zenob. Prov. VI. 29. Suid. s. v. Phot. s. v. 623. 18. ad exemplar Porsoni. Τὰ δὲ δικαστήρια μισθοφόρα κατέστησε Περικλῆς. Aristot. Polit. II. 9. 3. ed. Schneid. Plat. Gorg. pag. 515. e. ibid. Heind. Schöm. l. c. p. XVIII. Meier et Schöm. l. c. p. 136. Callistratum vero judicii præmium instituisse auctor est Anonym. Append. Prov. Vatic. III. 35. De initio et incremento τοῦ δικαστικοῦ legi potest Plut. in Pericle c. 9. Ἄλλοτε ἄλλως ἐδίδото τὸ δικαστικὸν τῶν τῶν δημαγωγῶν τὰ πλήθη κολακεύοντων, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Πολιτείᾳ (Arist. Pol. IV. 4. 5. V. 9. 3.)· τούτοις πενηταῖς ὁ Περικλῆς καταδημαγωγούμενος τρέπεται πρὸς τὴν τῶν δημοσίων διανομὴν, συμβουλευσαυτος αὐτῷ Δημοκρίδου τοῦ Ἰηθευ, ὡς Ἀριστοτέλης ἱστέρηκεν. Boeckh. l. c. I. 230. seq.

XXX. Κίμων.

Ἀριστοτέλης φησὶν, οὐχ ἀπάντων Ἀθηναίων, ἀλλὰ τῶν δημοτῶν αὐτοῦ Λακιάδων παρεσκευάζετο τῷ βουλευμένῳ τὸ δεῖπνον. Plut. Cim. t. III. p. 119. Aliter Cornelius Nepos in vita Cimonis, ibid. Interpp.

XXXI. Καλλιστεφάνου Ἑλαιο.

Ἀριστοτέλης δὲ οὕτω φησὶ κατὰ λέξιν περὶ αὐτῆς ταύτης δὲ ἔμπαλιν τὰ φύλλα ταῖς λοιπαῖς ἐλααῖς πέφυκεν. Ἀφίησι τε τοὺς πτόρθους, ὥσπερ ἡ μύρτος, εἰς τοὺς στεφάνους συμμέτρους. Ἀπὸ ταύτης λαβὼν Ἡρακλῆς ἐφύτευσεν Ὀλυμπίαισιν ἀφ' ἧς οἱ στέφανοι τοῖς ἀθληταῖς δίδονται. Ἐστὶ δὲ αὕτη περὶ τὸν Ἰλισσοῦν ποταμὸν, σταδίου ξ' τοῦ ποταμοῦ ἀπέχουσα. Περιφκοδόμῃται δὲ, καὶ ζημία μεγάλη τῷ θιγόντι αὐτῆς ἐστίν· ἀπὸ ταύτης ἔφερον λαβόντες Ἥλειοι τῶν ἀθλητῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ τοὺς στεφάνους. Schol. ad. Arist. Plut. v. 586.

XXXII. Κατὰ δῆμους δικαστάς.

Περὶ τῶν κατὰ δῆμους δικαστῶν, ὡς πρότερον μὲν ἦσαν τριάκοντα, καὶ κατὰ δῆμους περιϋόντες ἐδίκασον, εἴτα ἐγένοντο τεσσαράκοντα, εἶρηκεν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harpocr. s. v. Οἱ δὲ τεσσαράκοντα πρότερον μὲν ἦσαν τριάκοντα, οἱ περιϋόντες κατὰ δῆμους, τὰ μέχρι δραχμῶν δέκα ἐδίκασον, τὰ δὲ ὑπὲρ ταῦτα, διαιτηταῖς παρεδίδουσαν. Μετὰ δὲ τὴν τῶν τριάκοντα ὀλιγαρχίαν, μῖσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τριάκοντα, τεσσαράκοντα ἐγένοντο· χίλιοι καὶ διακόσιοι ἀπὸ τούτων ἦσαν οἱ λειτουργοῦντες. Δημοσθένης δὲ νόμον γράψας, ἀντὶ τοσούτων τριακοσίων τοὺς πλουσιωτάτους ἐποίησε. Poll. VIII. 100. ibique Interpp. Phot. s. v. κ. δ. δ. Actiones etiam de verberibus inflictis in iudicium deducebant. Demosth. in Pantaen. p. 976. 10. Matthiæ de jud. Athen. I. 250. Meier et Schöm. l. c. 79. seq.

XXXIII. Κλέων.

Ἐπέστη Κλέων καὶ τῇ πρὸς Λακεδαιμονίους ἐιρήνῃ, ὡς Φιλόχορος καὶ Ἀριστοφάνης, προσθεὶς ἄρχοντα Εὐθυνον. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ περιζωσάμενον αὐτὸν λέγει δημηγορῆσαι, εἰς τὴν θρασύτητα αὐτοῦ ἀποσκώπτων. Schol. ad. Lucian. Tim. 30. Tib. Hemsterhusius ad h. l. ait: προσθεῖ—Εὐθυνον aptius post Philochorum inseritur, sed eo anno, ut ex aliis scriptoribus satis constat, quo Cleon obstitit, ne pax cum Lacedæmoniis iniretur, nec Stratocles, nec Euthynus (fortasse Εὐθυνοῦς non nomen proprium est h. l., sed ἄρχοντος, de quo s. v. Λογιστ. nec vero liquet), sed Stracles Archon fuit. Thucyd. IV. 15. seq. Schol. ad Aristoph. Pac. v. 664. Palm. Exercit. p. 727. Siebe-

lis ad Phil. fragm. pag. 59. mutatis vocum sedibus ita legit: ὡς Φιλ. πρ. ἀρχ. Ε. κ. Ἀριστοτ. Ἀριστοφάνης δὲ καὶ cet. Hæc quidem translatio mihi quoque quam maxime placet. Ceterum de consuetudine manus velandi pro concione, laudavit V. D. Demosth. de fals. Leg. pag. 233. Wolf et Chandler Reise durch Griechenland p. 288. De Cleone elegans est Dissert. Kortümii in opere Philologische Beiträge aus der Schweiz I. p. 35. sq.

XXXIV. Κλεοφῶν δημαγωγός.

Ἀριστοτέλης φησὶ μετὰ τὴν ἐν Ἀργινοῦσαι^a ναυμαχίαν, Λακεδαιμονίων βουλομένων ἐκ Δεκελείας ἀπιέναι, ἐφ' οἷς ἔχουσιν ἐκότεροι καὶ εἰρήνην ἄγειν ἐπὶ τοῦ Καλλίου^b, Κλεοφῶν ἐπεισε τὸν δῆμον μὴ προσδέξασθαι, ἐλθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μεθύων καὶ θάρακα ἐνδεδυκώς, οὐ φάσκων ἐπιτρέψειν, ἐὰν μὴ πάσας ἀφῶσι τὰς πόλεις οἱ Λακεδαιμόνιοι. Schol. ad Aristoph. Ran. v. 1580. Cleophon, barbarus, exagitatur etiam ab Aristoph. Ran. v. 698. ubi Schol. Κλεοφῶν στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, καὶ εἰς τοῦτον τὸν δημαγωγὸν δρᾶμα φέρεται Πλάτωνος (τοῦ κωμικοῦ sc.) καὶ ἐπιγράφεται ὁμωνύμος αὐτῷ Κλεοφῶν. Τοῦτον κωμωδεῖ, ὡς ξένον καὶ φλύαρον, καὶ δυσγενή, Θράκα γ' αὐτὸν ἔλεγεν. Ἀντεποιεῖτο δὲ τῶν πρωτείων τῆς πόλεως. Schol. ad. v. 693. καλεῖται Κλεοφῶν ὁ τυροποῖός. Omnes fere Atheniensium demagogos vel peregrinos vel μετοίκους fuisse jam Döderlein vidit in Philolog.

^a Αἱ Ἀργινοῦσαι κείμεναι μετὰ τὴν Μιτυλήνης καὶ Κύμης. Diod. Sic. XIII. 97.

^b Schol. ad Arist. Bat. v. 406. Ἐπὶ γοῦν τοῦ Καλλίου τοῦτου φησὶν Ἀριστοτέλης, δι' οὗτοιο ἔδοξε χορηγεῖν τὰ Διονύσια τοῖς τραγωδοῖς καὶ κωμικοῖς, ὥστε ἦν τις καὶ παρὰ τὸν Ἀθηναίων συστολή χρόνῳ, δι' οὗ πολλοὶ ὕστερον, καθάπερ τὰς χορηγίας περιεῖλε Κυνησίας. Hic locus a Dindorfio etiam ita editus mira corruptus est. Plane a vero aberravit Petit. L.L. Att. I. 1. p. 144. ed. Wesseling. "Nihil enim aliud hic dicit Aristoteles," Kusteri ad Aristophan. verba sunt, "quam Archonte Callia institutum primum fuisse, ut bini Choragi sumptus ad commissiones Tragediarum et Comœdiarum necessarios suppeditarent, cum antea id unus tantum fecisset." (Ὁ Φρύγῃς κωμωδὸς Μιτυληναῖος δοκεῖ πρῶτος παρὰ Ἀθηναίοις κωμωδικῇ κικήσαι Παραθήρεια ἐπὶ

Καλλίου ἀρχοντος. Schol. ad Arist. Νεφ. v. 965.) "Deinde quæ sequuntur ὥστε—Κυνησίας non leviter corrupta sunt, quæ sic emendo et distinguo: ὥστε ἦν τις περὶ τὸν Ἀθ. (ἀγῶνα) συστολή χρόνῳ δὲ οὐ πόλλῃ cet. Sensus hunc esse puto: Quare etiam Lenæi Ludi minori apparatu et sumptu exhibere cœperunt (antequam scilicet institutum esset, ut bini pro uno sumptus ad ludos suppeditarent), tempore autem post, Cinesias effecit, ne sumptus amplius ad apparatus ludorum Scenicorum a Choragis præberentur. Sic etiam v. 153. Κυνησίας ἐπαραματερόσατο κατὰ τῶν Κωμικῶν, ὡς εἰεν ἀχορήγητοι." Cinesias insulsissimus fuit dithyrambicus poeta. Schol. l. c. Hunc locum e Διδασκαλίας Aristotelis excerptum esse verisimile est; alio etiam loco ab Aristoph. Schol. ad Plut. v. 385, omissionis nomine, apud Suid. et Phot. a. v. ὄνον σκιά) laudantur.

Beitr. aus der Schweiz. I. 39. n. 21. Quoties vero Lacedæmonii pacem ab Atheniensibus petiverunt non satis constat. conf. Diodorus Sic. XIII. 52. Krüger Dionysii Halicarn. Historiographica p. 283. seq. Olymp. Comment. in Plat. Alcib. pr. p. 26.

XXXV. Κύρβεις, "Αξονες.

Κύρβεις φησὶν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς περὶ Θεῶν (Apollod. t. I. pag. 396. ed. Heyne) ἔχειν ἐγγεγραμμένους τοὺς νόμους· εἶναι δ' αὐτοὺς λίθους ὀρθοὺς ἐστῶτας, ὡς (Heyne legit οὐς, recte ut videtur) ἀπὸ μὲν τῆς στάσεως, στήλας· ἀπὸ δὲ τῆς εἰς ὕψος ἀναστάσεως (Heyne ἀνατάσεως, male) διὰ τὸ κεκορυφῶσθαι, κύρβεις ἐκάλουν. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ φησὶν "Ἀναγράφαντες δὲ τοὺς νόμους εἰς τοὺς Κύρβεις, ἔστησαν ἐν τῇ στοᾷ τῇ Βασιλείᾳ" (τῇ βασιλίδι. apud Phot. s. v. 189. 21. ad exempl. Porson.) Harp. s. v. Poll. VIII. 128. Schol. Aristoph. Νεφ. v. 447. Ὅρν. v. 1354. Κύρβεις χαλκαὶ σανίδες ἐνθα τοὺς νόμους γράφουσι· κατὰ δὲ ἐνίοις ἄξονες τρίγωνοι (τετράγωνοι apud Ammon. de simil. et diff. vocum s. v.), ἐν οἷς ἦσαν οἱ τῶν πόλεων νόμοι γεγραμμένοι καὶ αἱ δημοσίαι ἱεροποιαι, καθάπερ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ τῶν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ φησὶ καὶ Ἀπολλόδωρος. Theopompus in libro περὶ Εὐσεβείας ait Κύρβεις a Corybantibus inventos esse. Schol. l. c. Scholion valde corruptum est. "Αξονες—νόμοι γεγραμμένοι καὶ οἱ δημοσίοι, κύρβεις δὲ ἐν οἷς ἱεροί scribingum est. Eadem Plut. ex Aristotele tradit Solon. t. I. p. 201. ed. Bryan. Apollonii Scholiastes ἄξονας τετραγώνους λίθους, κύρβεις δὲ τριγώνους tantum esse vult. Barnes. ad Euripid. Hippol. v. 1252. Coray Prolegomena in Aristotel. Polit. p. 87. Etiam si inscriptio operis Περί τῶν Σόλωνος ἀξόνων, ἐ, apud Anonym. Menagii non corrupta sit, ut Buhle autumat, de Libr. Arist. deperd. Comment. Vol. XV. p. 120, eundem librum Atheniensium reipublicæ partem neutiquam vero opus peculiare fuisse contenderim. Suidas s. v. Meurs. in Solone 24. Schleusneri cur. noviss. p. 159. ibique laudata. Ceterum omnia quæ ad Κύρβεις et Ἀξονας pertinent collegerunt edd. Steph. Thes. gr. ling. p. 1095. sq.

XXXVI. Κυρία ἐκκλησία.

Τίνες δὲ αἱ κυρίαι ἐκκλησίαι, Ἀριστοτέλης δεδήλωκεν ἐν τῇ

Ἀθηναίων Πολιτεία, λέγων τοὺς Πρυτάνεις συνάγειν τὴν βουλὴν, καὶ τὸν δῆμον, ἢ τὴν βουλὴν ὁσημέραι, πλὴν ἐάν τις ἀφέσμιος (ἀφετος Poll.) ἢ τὸν δὲ δῆμον τετράκις τῆς πρυτανείας ἐκάστης προσγράφουσι δὲ φησι καὶ κυρίαν ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ δεῖ τὰς ἀρχὰς ἀποχειροτονεῖν, οἱ δοκοῦσι μὴ καλῶς ἄρχειν, καὶ περὶ φυλακῆς τῆς χώρας, καὶ τὰς εἰσαγγελίας^c ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τοὺς βουλομένους ποιεῖσθαι φησι, καὶ τὰ ἐξῆς. Harp. s. v. Καὶ προγράφουσι πρυτάνεις πρὸ τῆς βουλῆς καὶ πρὸ τῆς ἐκκλησίας, ὑπὲρ ὧν δεῖ χρηματίζειν τῶν δ' ἐκκλησιῶν, ἡ μὲν κυρία, ἐν ᾗ τὰς ἀρχὰς ἐπιχειροτονοῦσιν, εἴπερ καλῶς ἄρχουσιν ἢ ἀποχειροτονοῦσιν ἐν ᾗ καὶ τὰς εἰσαγγελίας ὁ βουλόμενος εἰσαγγέλλει, καὶ τὰς ἀπογραφὰς τῶν δημευομένων ἀναγινώσκουσιν οἱ πρὸς ταῖς δίκαις, καὶ τὰς λήξεις τῶν κλήρων. Poll. VIII. 95. ibi Interpp. Phot. s. v. (672. 8. ad exemplar Porsoni) Hesych. s. v. Etym. Magn. s. v. Aliter Schol. ad Aristoph. Acharn. v. 19. ex eo Suidas s. v. sed conf. quæ Schömann de Comit. Athen. p. 28. seq. disputavit.

XXXVII. Λειψύδριον. Λυκόποδες.

Λυκόποδες. Οὕτως ἐκάλουν τοὺς τυράννων δορυφόρους. Οὗτοι πόλεμον ἀράμενοι πρὸς Ἱππῖαν τὸν τύραννον καὶ τοὺς Πεισιστράτου υἱεῖς.—Λειψύδριον, τὸ ὑπὲρ Πάρνηθος, εἰς ὅπερ συνήλθον τινες τῶν ἐκ τοῦ ἄστεος, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτεία. Suid. s. v. Schol. ad Aristoph. Lysistr. v. 665. 666. Causæ nominis Λυκοπόδων variæ traduntur. Phot. s. v. Etym. Magn. s. v. Ob injustitiam tyranni satellites sic nominatos esse puto. Lupo enim injurias significari inter omnes satis constat, ita λύκου ῥήματα, ἐπὶ τοῦ καὶ λόγοις καὶ ἔργοις ἀδικούντος. Schol. in Plat. Phædr. p. 318. ed. Bekker.

XXXVIII. Μετρόνομοι.

Ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν πεντεκαίδεκα. Εἰς μὲν τὸν Πειραιᾶ δέκα, πέντε δ' εἰς ἄστυ· εἶχον δὲ τὴν ἐπιμέλειαν, ὅπως δίκαια εἴη τὰ μέτρα τῶν πωλούντων, ὥς καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτεία. Harp. s. v. Rectius Phot. s. v. Ἀρχοντες ἦσαν δέκα τὸν ἀριθμὸν, ὧν πέντε μὲν ἐν ἄστει· πέντε δὲ ἐν Πειραιεῖ. Sic etiam apud Bekk. anecd. gr. I. 278. Suid. s. v. In altero

^c "Ita nempe vocabantur accusationes de gravissimis criminibus publicis, quæ summam reipublicæ attinge-

rent." Matth. de jud. Athen. I. 229. seq.

quidem loco apud Phot. s. v. *πέντε μὲν εἰς Πειραιᾶ, ἑννέα δὲ εἰς ἄστυ* legitur, sed ex *ἐ'*, *ἑννέα* natum esse jam Alberti ad Hesych. s. v. adnotavit. Itaque puto apud Harp. legendum esse *ἦσαν ... δέκα· εἰς μ. τ. Π. πέντε*, praesertim cum non nisi decem fuerunt agoranomi (conf. verb. s. v.) Aliter Boeckhius l. c. I. 52. n. 193. Harpocr. locum sic emendavit: *εἰς μὲν τὸν Πειραιᾶ πέντε, δέκα δ' εἰς ἄστυ*. Causæ quidem, quas affert ibidem V. D., non idoneæ esse videntur. Conf. etiam Kühn. ad Pol. luc. IV. 167. et Meursii Attic. Lect. I. 8. et 19.

XXXVIII. Λογισταί. Συνήγοροι.

'*Ἀρχὴ τις παρ' Ἀθηναίοις οὕτω καλουμένη· εἰσὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν δέκα, οἱ τὰς εὐθύνas τῶν διφκημένων ἐκλογίζονται ἐν ἡμέραις τριάκοντα, ὅταν τὰς ἀρχὰς ἀποθῶνται οἱ ἄρχοντες· διείλεκται περὶ τούτων Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, ἔνθα δέικνται, ὅτι διαφέρουσι τῶν εὐθύνων.* Harp. s. v. *Εὐθύνη* conf. ibi laudatos. *Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ οὕτω λέγει· λογισταὶ δὲ αἰροῦνται δέκα, παρ' οἷς διαλογίζονται πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ τὰ τε λήμματα καὶ τὰς γεγενημένας δαπάνas· καὶ ἄλλοις (scr. ἄλλοι) δέκα συνηγόροις (scr. συν—ροι), οἱ τινες συνανακρίνουσι τοῦτοις· καὶ οἱ τὰς εὐθύνas διδόντες παρὰ τοῦτοις ἀνακρίνουσιν πρῶτον, εἴτα ἐφίενται εἰς τὸ δικαστήριον εἰς ἓνα καὶ φ' α'.* Photii Lexic. ad exempl. Porsoni, appendix. *Ἐπεὶ δ' ἔναι τῶν ἀρχῶν, εἰ καὶ μὴ πᾶσαι, διαχειρίζουσι πολλὰ τῶν κοινῶν, ἀναγκαῖον ἑτέραν εἶναι τὴν ληψομένην λογισμὸν καὶ προσευθυνοῦσαν, αὐτὴν μὴθὲν διαχειρίζουσαν ἑτέραν.* Καλοῦσι δὲ τοῦτους οἱ μὲν *εὐθύνas* (si Schneid. audias, Comment. ad Aristot. p. 502. *εὐθύνους* legendum est. Sed scribitur *εὐθυνος* et *εὐθύνης*, Plur. *εὐθυνοὶ* et *εὐθυναί*. De re vero ἡ *εὐθυνα*, Plur. *εὐθυναί*. Sic etiam *εὐθύνη*. Boeckh. l. c. I. 205. n. 177.), οἱ δὲ *λογιστὰς*, οἱ δὲ *ἐξεταστὰς*, οἱ δὲ *συνηγόρους*. Arist. Polit. VI. 5. 9. Nonne quæso Aristoteles secum ipse pugnat? Minime. In Atheniensium republica quos diversos esse Magistratus dixerat, eosdem esse dixit in Politia, diversis nempe in rebuspublicis civitatibusque. Quale tamen fuerit discrimen apud Athenienses inter *εὐθύνους* et *λογιστὰς*, s. v. *Εὐθυναί* jam explicatum est. Petitus (III. II. p. 308. ed. Wessel.) Logistas tanquam novem Archontes, Euthynas tanquam Paredrous novem Archontibus, Logistis assidentes autumat; atque ubi iudicatum sit, Magistratus potestate dece-

dentes aliquid reipublicæ debere, Euthynos esse, qui ab illis exigenter, quibuscum fere consentit Boeckhius (l. c. I. 204. seq.), qui Euthynos socios tantum τῶν λογιστῶν nominat. Longe a vero aberravit Schneiderus in Addendis ad Comment. in Aristotelis Polit. p. 503. Non umquam enim Euthyni iudices de crimine reorum Magistratuum sedebant, sed τὰ δικαστήρια οἱ λογισταὶ κληροῦσι. Bekk. anecd. gr. I. 245. 310. Æschin. in Ctesiph. p. 395. 408. Phot. aliique Lexicogr. Ceterum de Logistis conferri potest Matth. l. c. p. 250. Schömann l. c. p. 293. [Vid. nunc Hermann: über G. Böckh's Behandlung der Inschriften Anh. III. p. 220 ff.]

XXXIX. Συνήγοροι.

Κληρωτοὺς δὲ γενομένους δέκα συνηγόρους Ἀριστοτέλης φησίν. Schol. ad Aristoph. Σφ. v. 689. Συνήγοροι ἄρχοντες ἦσαν κληρωτοὶ, οἱ τοῖς λογισταῖς ἐβοήθουν πρὸς τὰς εὐθύνας τῶν ἀρξάντων τινὰ ἀρχήν. Bekk. anecd. gr. I. 301. Plane vero ab his diversi sunt οἱ τοῖς ἰδιώταις συναγορεύοντες (Bekk. l. c.), qui non sorte, sed manuum porrectione creati sunt. Suid. s. v. Phot. s. v. Schöm. l. c. p. 108. seq. His de rebus etiam Boeckhius, ut videtur, in errorem lapsus est l. c. I. 207. Accurate rem explicuerunt Heffter l. c. p. 105. seq., Meier et Schöm. l. c. p. 708., Plattner l. c. 94.

XL. Ναύκραροι.

Ναυκράρους τὸ παλαιὸν τοὺς ἄρχοντας ἔλεγον. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ φησί: "κατέστησαν δὲ δημάρχους τὴν αὐτὴν ἔχοντας ἐπιμέλειαν τοῖς πρότερον ναυκράροις, Δημῶν ἀντὶ τῶν Ναυκράρων ἐποίησαν." Harp. s. v. Ναυκραρικά. "Ἀρχων τις ἦν ὁ Δήμαρχος· οὗτοι δὲ τὰς ἀπογραφὰς ἐποιοῦντο τῶν ἐκάστῳ δήμῳ χωρίων ἔτι δὲ καὶ τὰ ληξιαρχικὰ γραμματεῖα παρὰ τούτοις ἦν, καὶ συνήγον τοὺς δήμους, ὁπότε δεήσειεν, καὶ ψῆφον αὐτοῖς ἐδίδωσαν· τούτους δὲ φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ ὑπὸ Κλεισθένους κατασταθῆναι, τὴν αὐτὴν ἔχοντας ἐπιμέλειαν τοῖς πρότερον Ναυκράροις. Harp. s. v. Δήμαρχος. Δήμαρχοι, οἱ κατὰ δήμους ἄρχοντες, ἐκαλοῦντο τέως (i. e. ante Clisthenem) ναύκληροι (conf. Interpp. ad h. l.), ὅτε καὶ οἱ δῆμοι ναυκράριοι· ναυκραρία δ' ἦν τέως φυλῆς δυοκαίδέκατον μέρος, καὶ δυώδεκα ναυκράριοι ἦσαν. Τέσσαρες κατὰ τριτὴν ἐκάστην. Τὰς δ' εἰσφορὰς,

ὡς κατὰ δῆμους διεχειροτόνουν οὗτοι, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἀναλώματα. Ναυκραρία δὲ ἐκάστη δύο ἱππέας παρείχε (Petit. LL. Att. VIII. I. pag. 659. ed. Wessel.) καὶ ναῦν μίαν (Sigon. IV. de rep. Athen. 5.), ἀφ' ἧς ἴσως ὠνόμασται. Poll. VIII. 108. Ἀριστοτέλης περὶ Κλεισθένους φησί· "Κατέστησε καὶ Δημάρχους τὴν αὐτὴν ἐλόντας ἐπιμέλειαν τοῖς πρότερον Ναυκλάροις· καὶ γὰρ τοὺς δῆμους αὐτῶν ναυκλαρίων ἐποίησεν." Οἱ πρότερον Ναύκλαροι, εἴτε ὑπὸ Σόλωνος κατασταθέντες, εἴτε καὶ πρῶτον· οὗτοι δὲ τὴν πομπὴν τῶν Παναθηναίων ἐκόσμου, Κλεισθένους καταστήσαντος ἀντὶ Ναυκλάρων. Schol. ad Aristoph. Nub. v. 37. Ναυκραρία μὲν ὁποῖόν τι ἡ συμμορία, καὶ ὁ δῆμος· ναύκραρος δὲ ὁποῖόν τι ὁ δήμαρχος, Σόλωνος οὕτως ὀνομάσαντος, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης φησί. "Υστερον δὲ ἀπὸ Κλεισθένους δῆμοί εἰσι, καὶ δῆμαρχοι ἐκλήθησαν ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους Πολιτείας, ὃν τρόπον διέταξε τὴν πολιτείαν ὁ Σόλων. Φυλαὶ δὲ ἦσαν τέσσαρες, καθάπερ πρότερον καὶ φυλοβασιλεῖς τέσσαρες. Ἐκ δὲ τῆς φυλῆς ἐκάστης ἦσαν νενεμημένοι τριττύες μὲν τρεῖς, ναυκραρίαι δὲ δώδεκα καθ' ἐκάστην. Ὁ Κλειδῆμος ἐν τῇ τρίτῃ φησὶν, ὅτι Κλεισθένους δέκα φυλὰς ποιήσαντος ἀντὶ τῶν τεσσάρων, συνέβη καὶ εἰς πεντήκοντα μέρη διαταγῆναι αὐτοὺς (leg. αὐτὰς) δὲ ἐκάλουν ναυκράρια, ὥσπερ νῦν εἰς τὰ ἐκατὸν μέρη διαιρεθέντα καλοῦσι συμμορίας. Phot. s. v. 288. 5. ad exemplar Porson. Ναύκληροι καὶ Ναύκραροι διαφέρει. Ναύκληροι μὲν γὰρ εἰσιν οἱ ναῦν κεκτημένοι· Ναύκραροι δὲ οἱ εἰσπρατόμενοι τὰ δημοσία κτήματα· καὶ Ναυκράρια, οἱ τόποι, ἐν οἷς ἀνέκειντο τὰ κτήματα. Ammonii de similibus et diff. voc. s. v. p. 788. in Thesouro utriusque Linguae. Lugd. Bat. 1600. fol.

XLII. Νικίας.

"Ενεστιν οὖν περὶ Νικίου πρῶτον εἰπεῖν ὃ γέγραφεν Ἀριστοτέλης, ὅτι τρεῖς ἐγένοντο βέλτιστοι τῶν πολιτῶν, καὶ πατρικὴν ἔχοντες εὐνοίαν καὶ φιλίαν πρὸς τὸν δῆμον, Νικίας ὁ Νικηράτου, καὶ Θουκυδίδης ὁ Μιλησίου, καὶ Θηραμένης ὁ Ἀγῶνος. Plut. Nic. III. 206. ed. Bryan.

XLII. Ὅρκοι.

Ἐοίκασι δ' Ἀθηναῖοι πρὸς τινι λίθῳ τοὺς ὅρκους ποιεῖσθαι, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Phot. s. v. 223. 25. ed. Porson. Suid. s. v. Kühn ad Poll. VIII. 86. 95. Hujus lapidis in foro meminit Plutarch. Sol. c. 25.

Meurs. Attic. Lect. l. 6. Zoëga de Obelisc. p. 209. n. 6. Siebelis ad Philoch. fragm. p. 44. Thesmothetæ juxta lapidem in foro jurabant, si unquam violassent Solonis instituta, auream statuam paris ponderis Delphos se dicaturos. Plutarch. l. c. t. I. p. 202. ed. Bryan. Slavones etiam per lapides aliasque res jurare in usu habuerunt. Geschichte der Hohenstaufen von Raumer I. 366.

XLIII. Ἐπὶ Παλλαδίῳ.

Δικαστήριον ἔστιν οὕτω καλαίμενον, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, ἐν ᾧ δικάζουσιν ἀκουσίον φόνον καὶ βουλευσεως (conf. s. v.) οἱ Ἐφέται· ἔσχε δὲ τὸ δικαστήριον τὴν τοῦ Παλλαδίου ἐπωνυμίαν, καὶ οἱ δικασταὶ τὴν τῶν Ἐφετῶν ἐντεῦθεν. Ἀγαμέμνωνος μετὰ τῶν Ἀργείων σὺν τῷ Παλλαδίῳ προενεχθέντος Ἀθήνας ἐξ Ἰλίου, Δημοφῶν ἀρπάζει τὸ Παλλάδιον, καὶ πολλοὺς τῶν διωκόντων ἀναιρεῖ. Ἀγαμέμνων δὲ δυσχεράνας δίκην τὸν ἀρπάσαντα ἀπαιτεῖ, καὶ συνίσταται τὸ κριτήριον ἐπὶ πεντήκοντα μὲν Ἀθηναίων, πεντήκοντα δὲ Ἀργείων, οὓς Ἐφέτας ἐκάλεσαν, παρὰ τὸ παρ' ἀμφοτέρων ἐφεθῆναι αὐτοῖς τὰ τῆς κρίσεως. Harp. s. v. Aliter Poll. VIII. 118. De judicio ἐπὶ Παλλαδίῳ Matth. de jud. Atheniens. I. p. 149. De Ephetis accuratius Harp. s. v. Οἱ δικάζοντες τὰς ἐφ' αἵματι κρίσεις ἐπὶ Παλλαδίῳ καὶ ἐπὶ Πρυτανείῳ καὶ ἐπὶ Δελφινίῳ καὶ ἐν Φρεαττοῖ Ἐφέται ἐκαλοῦντο. Phot. s. v. Bekk. anecd. gr. I. 257. Matth. l. c. p. 146. 157.

XLIV. Πάρεδροι.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ φησί· “Λαμβάνουσι δὲ παρέδρους, ὃ, τε ἀρχων καὶ ὁ πολέμαρχος (conf. s. v.), δύο ἑκάτερος οὓς ἂν βούληται· καὶ οὗτοι δοκιμῶνται ἐν τῷ δικαστηρίῳ πρὶν παρεδρεῖν, καὶ εὐθύνας διδόναι ἐπὶ παρεδρεύουσιν.” Harp. s. v. Πάρεδροι δ' ὀνομάζονται, οὓς αἰροῦνται ἀρχων, καὶ βασιλεὺς, καὶ πολέμαρχος δύο ἕκαστος, οὓς βούλεται· δοκιμασθῆναι δὲ αὐτοὺς ἐχρῆν ἐν τοῖς πεντακοσίοις, εἰτ' ἐν δικαστηρίῳ. Προσαιοῦνται δὲ καὶ γραμματεῖα, ὃς ἐννόμῳ δικαστηρίῳ κρίνεται. Poll. VIII. 92. Phot. Hesych. Suid. s. v. Varii fuerunt Paredri τῶν Ἑλλαγοταμίῳ (Boeckh. l. c. I. 193.), τῶν εὐθύνων (Boeckh. 204. seq.). Aristotelis sententia ἀρχων solum et πολέμαρχος sibi παρέδρους creaverunt, apud Poll. etiam βασιλεὺς (cujus πάρεδροι nominati apud Demosthen. adv. Næm. 1369. 20. 1373. 21.

occurrunt), apud alios grammaticos omnes archontes sibi *παρέδρους* adjunxerunt—disquisitionem hac de re neutiquam ad finem perduxerunt Meier et Schöm. l. c. 57. 100. 102.

XLV. Περίπολος. Ἐφήβοι.

Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ περὶ τῶν ἐφήβων λέγων φησὶν οὕτως· “Τὸν δεύτερον ἐνιαυτὸν, ἐκκλησίας ἐν τῷ θεάτρῳ γενομένης, ἀποδεξάμενοι τῷ δήμῳ περὶ τὰς τάξεις, καὶ λαβόντες ἀσπίδα καὶ δόρυ παρὰ τοῦ δήμου, περιπολοῦσι τὴν χώραν καὶ διατρίβουσιν ἐν τοῖς φυλακτηρίοις” παρατηρητέον οὖν, ὅτε ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἕνα φησὶν ἐνιαυτὸν ἐν τοῖς περιπόλοις γίνεσθαι τοὺς ἐφήβους, ὁ δὲ Αἰσχίνης δύο. Harpocr. s. v. Eadem Phot. 420. 23. ad exempl. Porson. et Suid. s. v. Vales. in Notis et Mauss. p. 318. sq. Duck. ad Thucyd. VI. 45. Schöm. l. c. pag. 351. seq. Inter Ephebos recensebantur octodecim annos nati. De juramento etc. conf. Poll. VIII. 105. Schöm. l. c. p. 76. seq. Fortasse Aristoteles antiquiorem aetatem in mente habuit, Æschines vero, quocum consentit Poll. l. c. aliique, recentiorem. Ceterum levem esse illam Epheborum militiam etiam Scipio ait apud Ciceronem de Republ. IV. 4. p. 278. ed. princ. conf. Cors. fast. Att. Diss. XI. 5.

XLVI. Περικλῆς.

Reipublicæ Atheniensium omnes domi militiæque res gestas ab Aristotele in Atheniensium civitatem relatas esse, non solum verisimile sed plane certissimum est. Exaggerat multa Duris Samius, ut Plutarchus ait, in iis, quæ ab Atheniensibus et Pericle, Sami insula occupata, perpetrata sint,—*οὔτε Θουκυδίδης ἰστόρηκεν, οὐτ' Ἐφορος οὐτ' Ἀριστοτέλης* (Plut. Pericl. I. 369). Sed fusius de singulis sermonem fecisse philosophum e loco Plutarchi (I. 339.), ubi ex Aristotele, Periclem musica apud Pythoclidem excultum esse (Ἀριστοτέλης δὲ παρὰ Πυθοκλείδῃ μουσικὴν αὖν διαπονηθῆναι τὸν ἄνδρα φησὶν), affert, coargui licet. Iterum ex Aristotele apud eundem legitur Plutarchum (l. c. p. 367.), “Periclem quondam navali prælio a Melisso “Samiorum prætore superatum esse” Ὑπὸ δὲ τοῦ Μελίσσου καὶ Περικλέα φησὶν αὐτὸν Ἀριστοτέλης ἥττηθῆναι, ναυμαχοῦντα πρότερον. In Politia atque aliis in operibus Aristoteles sæpissime ad Periclis res gestas respicit. Polit. II. 9. 3. ibique Schneid.

XLVII. Πολέμαρχος.

Πολέμαρχος, ἀρχή τις ἦν παρ' Ἀθηναίοις οὕτω καλουμένη, ἔστι δὲ εἰς τῶν ἐννέα ἀρχόντων. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, διεφελθὼν ὅσα διοικεῖ ὁ Πολέμαρχος, πρὸς ταῦτα φησὶν Οὗτός τε εἰσάγει δίκας τὰς τε τοῦ ἀποστασίου καὶ ἀπροστασίου (Ἀποστασίον μὲν δίκην ἔλεγον, ὅποτε ἀπελεύθερος κρίνοιτο, ὡς ἀποστὰς τοῦ δεσπότου· Ἀπροστασίον δὲ, ὅποτε μέτοικος ἐγκαλοῖτο ὡς μὴ ἔχων προστάτην. Ammon. de simil. et diff. voc. s. v. Meier et Schöm. l. c. 53. 185. 473.) καὶ κλήρων καὶ ἐπικλήρων τοῖς μετοίκους, καὶ τάλλα ὅσα τοῖς πολίταις ὁ ἄρχων, ταῦτα τοῖς μετοίκους ὁ Πολέμαρχος. Harp. s. v. Schol. Vesp. 1037. et ex eo Suid. s. v. Matth. de jud. Ath. I. 242. Meieri hist. jur. Att. de bonis Damnatorum et fisc. 34. 40. fusius his de rebus sermo est. Alii etiam in civitatibus magistratus Polemarchi nomine occurrit, ut apud Arcades Thuc. V. 47. Polyb. IV. 287, Thebanos in Inscriptionibus apud Boeckh. Œcon. Civit. Athen. II. 376. Matthiæ de jud. Athen. I. 245. Heffter l. c. p. 98. Poll. VIII. 91. pecuiliaria quædam de Polemarchi officio in medium attulit. Ὁ δὲ Πολέμαρχος θύει μὲν Ἀρτέμιδι ἀγροτέρᾳ καὶ τῷ Ἑνναλίῳ (Suid. s. v. ibique Interpp.)· διατίθῃσι δὲ τὸν ἐπιτάφιον ἀγῶνα τῶν ἐν πολέμῳ ἀποθανόντων· καὶ τοῖς περὶ Ἀρμόδιον ἐναγίξει. Δίκαι δὲ πρὸς αὐτὸν λαγχάνονται, μετοίκων, ἰσοτελῶν (Harp. s. v. Ἰσοτελής. Bekk. anecd. gr. I. 267. Ἰσοτελεῖς· μέτοικοι τὰ μὲν ξενικὰ τέλη μὴ τελοῦντες, τὰ δὲ ἴσα τοῖς ἀστοῖς τελοῦντες. Boeckh. l. c. II. 77.), προξένων (de iis Boeckh. l. c. sæpius) καὶ διανέμει τὸ λαχὸν (causarum partem) ἐκάστη φυλῇ τι μέρος· τὸ μὲν διαιτηταῖς παραδιδούς. Præerat iisdem controversiis Romæ Prætor peregrinus. Cic. de Legg. II. Schneid. Comment. ad Aristot. Polit. p. 280. ibid. Giphanius. Multa et acute quidem de Polemarchi institutione et muneribus disseruerunt Meier et Schömann l. c. 50. sq., quorum auctoritate commotus in Harpocratonis loco ταῦτα pro ταῦτα scripsi.

XLVIII. Πωληταὶ καὶ Πωλητήριον.

Οἱ μὲν Πωληταὶ ἀρχή τις ἐστὶν Ἀθήνησι δέκα τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες, εἰς ἐκ τῆς φυλῆς ἐκάστης· διοικοῦσι δὲ τὰ πιπρασκόμενα ὑπὸ τῆς πόλεως πάντα, τέλη, καὶ μέταλλα, καὶ μισθώσεις, καὶ τὰ δημευόμενα· διείλεκται δὲ περὶ αὐτῶν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων

Πολιτεία. Πωλητήριον δὲ καλεῖται ὁ τόπος; ἔνθα συνεδρεῖουσιν οἱ Πωληταί. Harp. s. v. Πωληταί, οὗτοι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ κατὰ προθεσμίαν καὶ μὴ ὀποδιδόντων ἐπίπρασκον τοὺς σύστας, ὑπέκειντο δὲ τοῖς Πωληταῖς καὶ ὅσοι τὸ διαγραφὴν ἀργύριον ἐν πολέμῳ μὴ εἰσέφερον, ἔτι καὶ οἱ ξενίας ἀλόντες· καὶ ὁ μέτοικος προστάτην οὐκ ἔχων· καὶ ὁ ἀποστασίῳ γραφεῖς· τοῦτων γὰρ τὰς σύστας πωλοῦντες παρακατέβαλον εἰς τὸ δημόσιον. Phot. s. v. bis. Poll. VIII. 99. Harp. s. v. Μετοίκιον. Schneid. ad Xenoph. de Vectig. III. 13. Boeckh. l. c. I. 167. Grammaticorum locos collegit. Meursius Attic. Lect. I. 7.

XLIX. Σίτος.

Σίτος καλεῖται ἡ διδομένη πρόσθετος εἰς τροφήν ταῖς γυναῖξιν ἢ τοῖς ὀρφανοῖς, ὡς ἐξ ἄλλων μαθεῖν ἐστὶ, καὶ ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων Πολιτείας. Harp. s. v. Hoc ad ὀρφανοφυλάκων munus pertinet, de quo fusius disputat Schneid. ad Xenoph. de Vectig. II. 7. A marito, qui cum uxore divortium fecisset, annua pensatio, alimentorum causa, ad artam frumenti mensuram, illi erat praestanda, in Odeo vero cuncta (Meier et Schöm. p. 145.) peragebantur, quae ad frumentum auctoritate publica exhibendum spectabant. Veterum recentiorumque hac de re locos summa diligentia collegit Jo. Luzac. LL. Att. p. 60. n. 20. Heffter l. c. p. 61. Meier et Schöm. l. c. 428.

L. Σιτοφύλακες.

Σιτοφύλακες ἀρχή τις ἦν Ἀθηήσιν, ἣτις ἐπεμελεῖτο ὅπως ὁ σίτος (apud Theod. Metoch. p. 666. pro καὶ σιτία, συσσιτία scribendum est) δικαίως πραθῇσεται, καὶ τὰ ἄλφιστα καὶ οἱ ἄρτοι· ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν πάσαι μὲν πεντεκαίδεκα ἐν ἄστει, πέντε δὲ ἐν Πειραιεῖ, ὕστερον δὲ λ' μὲν ἐν ἄστει, ε' δὲ ἐν Πειραιεῖ, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτεία. Phot. Lex. 514. 21. ad exempl. Porson. Harpocr. et Poll. s. v. Bekk. anecd. gr. I. 300. In hoc loco emendando Boeckh. l. c. I. 91. n. 379. audacior quam felicius fuisse videtur. Meier et Schöm. l. c. 92. seq.

LI. Σόλων.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν Ἀθηναίων Πολιτεία φησὶν, ὅτι Σόλων εἰς τετταρα διεῖλε τέλη τὸ πᾶν πλῆθος Ἀθηναίων, Πεντακοσιομεδύμους, καὶ ἱππέας, καὶ Ζευγίτας, καὶ Θήτας. Harp. s. v. ἱππᾶς. Εἰς τέσσαρα διηρημένης παρ' Ἀθηναίοις τῆς πολιτείας, οἱ ἀποράτα-

τοι ἐλέγοντο θῆρες (καὶ θηρικὸν τελεῖν, οὗτοι δὲ οὐδεμίαν μετεῖχον ἀρχῆς), ὡς καὶ Ἀριστοτέλης δηλοῖ ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Phot. s. v. 110. 2. ad exempl. Porson. Harp. s. v. Πεντακοσιομεδύμνοι. Poll. VIII. 129, 130. Arist. Pol. II. 9. §. 4. Schneid. Comment. in Arist. Pol. p. 157. Boeckh. l. c. t. II. p. 28. seq. Combusti legislatoris cineres per Salaminiorum insulam dissipatos, proditum est, ab aliis testibus fide dignis ὑπὸ τε ἄλλων ἀνδρῶν ἀξιολόγων, καὶ Ἀριστοτέλους τοῦ φιλοσόφου. Plut. Solon. s. f. t. I. p. 212. Absconam plane esse fabulam Plut. ait l. c. Primum a Solone democratiam institutam esse diserte docuit Aristoteles Pol. l. c. conf. Perizon. ad Ælian. V. H. V. 13. Goettling ad Aristot. Polit. l. c.

LII, a. Σύμβολον.

Περὶ τοῦ παραδιδόμενου τοῖς εἰσιούσιν εἰς τὸ δικαστήριον συμβόλου, Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ οὕτω γράφει· Τοῖς γὰρ δικαστηρίοις χρώμα ἐπιγέγραπται ἐφ' ἑκάστῳ, ἐπὶ τῇ σφηκίσκῳ τοῦ εἰσόδου. Ὁ δὲ λαβὼν τὴν βακτηρίαν βαδίζει εἰς δικαστήριον, τὸ ὁμόχρουν μὲν τῇ βακτηρίᾳ, ἔχων δὲ τὸ αὐτὸ γράμμα, ὅπερ ἐν τῇ βαλάνῳ· ἐπειδὴν δὲ εἰσέλθῃ παραλαμβάνει σύμβολον δημοσίᾳ παρὰ τοῦ εἰληχότου (εἰληχύτας ἀρχῆς. Schol. ad v. 277.) ταύτην τὴν ἀρχήν. Schol. ad Aristoph. Plut. v. 278. Schol. ad v. 277. adjungit ἵνα ἐξιώντες, καὶ τοῦτο προσφέροντες λαμβάνοιεν τὸν δικαστικὸν μισθόν. Aristoph. ἐκκ. v. 296. Σύμβολον, ὃ ἐλάμβανον οἱ δικασταὶ εἰς τὸ δικαστήριον εἰσιόντες. Εἴτα τοῦτο δόντες, τὸ δικαστικὸν ἐκομίζοντο. Phot. s. v. Poll. VIII. 16. Bekk. anecd. gr. I. 220, 301. Boeckh. l. c. I. pag. 253. Matth. de jud. Athen. I. 234. not. Heffter l. c. p. 53. 59. De Symbolis omnia collecta invenies in Creuzeri Symbolica. Meier et Schöm. l. c. 30. 134. 136.

LII. b. Ἀπὸ συμβόλων δικάζειν.

Ἀθηναῖοι ἀπὸ συμβόλων ἐδίκαζον τοῖς ὑπηκόοις· οὕτως Ἀριστοτέλης. Bekk. anecd. I. 436. Ἐδίκαζον Ἀθηναῖοι ἀπὸ συμβόλων τοῖς ὑπηκόοις καὶ τοῦτο ἦν χαλεπόν. Hesych. I. 489. Poll. VIII. 65. Diversæ vero sunt δίκαι ab Aristotele per δίκην ὑπέχειν καὶ δικάζεσθαι explicatæ. Pol. III. 1. 3. His de symbolis multi exposuerunt, Valesius ad Harpocr. 133, Schneider ad Arist. Polit. 163, Tittmann l. c. 227, Meier et Schöm. l. c.

773—780, sed omnium accuratissime Platner l. c. I. 105—114. Miror similitudinem quandam cum iis judiciis, quæ apud nos “Austrägalgerichte” vel “Austräge” nominantur, a doctissimis his viris non observatam esse. Civitas vero ad jus dicendum electa ἐκκλητος est πόλις. Hudtwalcker l. c. 125 sq. Meier et Schöm. l. c. 775.

LIII. Στρατεία ἐν τοῖς ἐπωνύμοις. Στρατηγοί.

Τίς ἦν ^d ἐν τοῖς ἐπωνύμοις στρατεία, δεδήλωκεν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ λέγων: “Εἰσὶ γὰρ ἐπωνυμοί (conf. Phavorin. s. v. ἐπωνυμοί), δέκα μὲν οἱ τῶν φυλῶν, δύο δὲ καὶ τεσσαράκοντα οἱ τῶν ἡλικιῶν. Οἱ δὲ ἐφηβοὶ ἐγγραφόμενοι, πρότερον μὲν εἰς λευκωμένα γραμματεῖα ἐνεγράφοντο, καὶ ἐπεγράφοντο αὐτοῖς ὁ τε ἄρχων, ἐφ’ οὗ ἐπεγράφησαν (leg. cum Gronov. ἐνεγράφησαν), καὶ ὁ ἐπωνύμος, ὁ τῷ προτέρῳ ἔτει ἐπιδεδημηκῶς (nescio quare Siebelis ad Philochori fragm. p. 42. h. in v. vitium inesse contendat). Νῦν δὲ εἰς τὴν βουλὴν ἀναγράφονται.” Καὶ μετ’ ὀλίγα: “χρῶνται δὲ τοῖς ἐπωνύμοις καὶ πρὸς τὰς στρατείας, καὶ ὅταν ἡλικίαν ἐκπέμπουσι, προσγράφουσι ^e ἀπὸ τινὸς ἀρχοντος ἐπωνύμου μέχρι τίνος δεῖ στρατεῦσθαι.” Harp. s. v. Suid. s. v. Phot. s. v. 541. 17. ad exemplar Porsoni, ubi pro ἐπεγράφοντο αὐτοῖς ὁ, τε ἄρχων, ἐφ’ οὗ ἐπεγράφησαν legendum est ἐπεγράψ. αὐτοῖς ὅτε ἄρχων, ἐφ’ οὗ ἐπεγράψ. “Videtur ergo ἡ ἐν τοῖς ἐπωνύμοις στρατεία fuisse 1) militia in statuis (?), ἐπωνύμων indicii solita, 2) militia illa, cujus anni 42 ex Archontibus eponymis numerabantur, seu stipendia illa 42, quæ ex Archontibus eponymis numerabant.” Siebelis. Sigon. de Rep. Athen. IV. 5. Petit. LL. Att. p. 548. seq. Corsin. Diss. II. t. II. p. 135. sq. Philoch. fragm. p. 43.

Οἱ καθ’ ἕκαστον ἐνιαυτὸν χειροτονούμενοι Στρατηγοὶ δέκα ἦσαν, ὥς μαθεῖν ἐστὶν ἐκ τῆς Ἀθηναίων Πολιτείας Ἀριστοτέλους. Harp. s. v.

LIV. Ταμίαι.

Ἀρχή τις παρ’ Ἀθηναίους ἦν οἱ ταμίαι, δέκα τὸν ἀριθμὸν παραλαμβάνουσι δ’ οὗτοι τό, τε ἄγαλμα τῆς Ἀθηνῶς, καὶ τὰς νίκας, καὶ τὸν ἄλλον κόσμον, καὶ τὰ χρήματα ἐναντίον τῆς βουλῆς, ὥς φησιν

^d Articulus ἢ inserendus est ex Suida et Photio s. v. Quod jam vidit Siebelis ad Philochori fragm. p. 42. n. 58.

^e Leg. ὡς γράφουσιν pro προσγράφουσιν Photio.

Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Poll. VIII. 116. Phot. s. v. 568. 4. ad exempl. Porson. Suid. s. v. Etym. M. s. v. Philemonis Grammatici quæ supersunt p. 151. ed. Osann. Bekk. anecd. gr. I. 306. De Tamiis passim Boeckh. l. c.

LV. Τετρακόσιοι. Δρακοντίδης.

Οἱ τετρακόσιοι πρὸς ἑπτὰ κατέστησαν τῶν τριάκοντα τυράννων παρ' Ἀθηναίους, οἵτινες τέτταρας μῆνας ἤρξαν τῆς πόλεως, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Phot. s. v. ubi post ἑπτὰ, ἐτῶν delendum est. Ἔστι γὰρ οὗτος Δρακοντίδης, ὃς τὸ περὶ τῶν λ'. ψήφισμα περὶ Ὀλιγαρχίας γράψας, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν Πολιτείᾳ. Schol. ad Arist. Σφ. v. 157. De insigni illa Reipublicæ Atheniensis commutatione, qua Antiphonte potissimum auctore, pristina Magistratuum ratione antiquata, summa omnium rerum ad Quadringentos translata est viros, Ruhnkenius egit in Dissertatione de Antiphonte. Vid. Ruhnkenii opuscula, Lugd. Batav. 1807. p. 235. seq. Tayl. Vit. Lys. pag. 115. seq. Sluiteri Lectt. Andocidd. initio. Etiam Krüger s. f. Dionys. Historiogr.

LVI. Φυλαί. Τριτῦς. Γένη.

Τριτῦς ἐστὶ τὸ τρίτον μέρος τῆς φυλῆς· αὕτη γὰρ διήρηται εἰς τρία μέρη, τριτὺν (scr. τριτῦς ex Phot. Lex. ad exempl. Porson. 605. 19. et Etym. Magn. s. v.) [conf. Wachsmuth Hellenische Alterthumskunde I. p. 224.], καὶ ἔθνη, καὶ φρατρίδας (hac de re egit Buttm. in Dissertat. Academ. Berolin.), ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Ὅτε μέντοι τέσσαρες ἦσαν αἱ φυλαί, εἰς τρία μέρη ἐκάστη διήρητο· καὶ τὸ μέρος τοῦτο ἐκαλεῖτο τριτῦς, καὶ ἔθνος καὶ φρατρία. Poll. VIII. 111. ibi Interpp. Ἀριστοτέλης φησί· “ τοῦ δλου πλήθους διηρημένου Ἀθήνησιν εἰς τε τοὺς γεωργοὺς καὶ τοὺς δημιουργοὺς, φυλὰς αὐτῶν εἶναι τέσσaras, τῶν δὲ φυλῶν ἐκάστης μοίρας εἶναι τρεῖς, ἃς τριτῦδας (scr. τριτῦς) τε καλοῦσι καὶ φρατρίδας, ἐκάστης δὲ τούτων τριάκοντα εἶναι γένη, τὸ δὲ γένος ἐκ τριάκοντα ἑκαστον ἀνδρῶν συνεστάναι· τούτους δὴ τοὺς εἰς τὰ γένη τεταγμένους γεννήτας καλοῦσιν. Schol. in Pseudo-Platonis Axioch. Bekkeri in Platon. Comment. crit. Berolini 1823. p. 465. Petiti LL. Att. lib. VIII. 1. p. 659. ed. Wesseling. Ἀθήνησιν αἱ φυλαί μετὰ μὲν Ἴωνα τέσσαρες, ἀπὸ δὲ Κλεισθέους δέκα, μετὰ δὲ ταῦτα δώ-

δεκά. Schol. Plat. in Tim. p. 424. ed. Bekker. cf. cum Schol. in LL. p. 459. Philochori fragm. p. 41. ed. Sieb. Schol. in Æschiniis κατὰ Κτησ. p. 248. 252. ed. Bekker. Cf. nunc Censor in Ephem. Hermes inscriptis 1824. p. 107. P. IV.

LVII. Ψῆφοι.

Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ γράφει ταυτί· ψῆφοι δὲ εἰσι χαλκαὶ αὐλίσκον ἔχουσαι ἐν τῷ μέσῳ, αἱ μὲν ἡμίσειαι τετραπημέναι, αἱ δὲ ἡμίσειαι πλήρεις· οἱ δὲ λαχόντες (judices sortiti. Heffter l. c. p. 52.) ἐπὶ τὰς ψήφους ἐπειδὴν εἰρημένοι ὦσιν οἱ λόγοι παραδιδόασιν ἑκάστῳ τῶν δικαστῶν δύο ψήφους, τετραπημένην καὶ πλήρη, φανεράς ὄραν τοῖς ἀντιδίκοις, ὥα μῆτε πλήρεις, μῆτε πάντῃ τετραπημένας λαμβάνωσιν. Harp. s. v. Ἰσαι αἱ ψῆφοι αὐτῶν ἐγένοντο δὲ ἴσαι ψῆφοι, ὥς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, καὶ ἦσαν τοῦ μὲν διώκοντος αἱ τετραπημέναι, τοῦ δὲ φεύγοντος αἱ πλήρεις. Ὅποτέρῳ δ' αἱ πλείους γίνονται, οὗτος ἐνίκη, ὅτε δ' ἴσαι, ὁ φεύγων ἀπέφευγεν, ὥς καὶ Θεόδεκτος ἐν τῇ Σωκράτους Ἀπολογίᾳ. Haustum est fragmentum ex Supplemento Lexici rhetorici ad Φωτίου τοῦ Πατριάρχου Λεξέων συναγωγῇ. E codice Galeano descripsit Ricardus Porsonus In Ædibus Valpianis 1822. 8. 2 Vol. The classical Journal No. LIV. 361. 1823. conf. nunc Photii Lexicon s. v. 670. 30. Theodectus, Phaselita, Aristotelis discipulus, forma præstans, cujus amore captus philosophus perhibetur. Athen. XIII. 566. e. Theodectus (Theodectes ex analogia scribendum esse censet Goettling. ad Aristotelis Polit. 292.), cui Rhetorica inscripsit Aristoteles, præter Tragædias etiam de Republica sive de Lege scripsisse videtur. Aristotel. Rhetor. II. 23, quo etiam *Apologia* laudatur: παράδειγμα ἐκ τοῦ Σωκράτους τοῦ Θεοδέκτου. Goettling l. c. De psephis conf. nunc Meier et Schöm. l. c. 720. seq.

LVIII. Ψηφίζειν.

Ἀριστοτέλης δὲ φησιν· ὅτι ψήφῳ οἱ ἐγγραφόμενοι δοκιμάζονται οἱ νεώτεροι, εἰ μὴ ἔτων ἰε' εἰεν. ἴσως δ' ἂν περὶ τῶν κρινομένων παιδων εἰς τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας λέγει· οὐχ ὥς ἐν δικαστηρίῳ κρινόμενων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων. Schol. ad Arist. Σφ. v. 576. ibique Küsterus. Wolf Prolegom. ad Demosth. orat. in Lept. p. 92.

LIX. Χορηγεῖν.

Ὅτι νόμος ἐστὶν ὑπὲρ τεσσαράκοντα ἔτη γενόμενον, χορηγεῖν

παισιν, Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Ὁ νόμος κελεύει τὸν χορηγὸν τὸν μέλλοντα ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη γεγνηότα. Æschines apud Petüt. LL. Att. III. 7. s. f. p. 386. ed. Wessel. ibique laudata.

ΑΙΓΙΝΗΤΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Δούλοι.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν Αἰγινήτων Πολιτείᾳ καὶ παρὰ τοῖτοις φησὶ γενέσθαι ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα μυριάδας δούλων. Athen. VI. p. 272. d. Hume ess. XI. Populousness of ancient Nations, t. II. p. 159. et 163. ed. Basil. falsam esse vel ipsius Aristotelis rationem putat, vel scribæ cujusdam mendum hoc in loco inesse. De Atheniensium servis luculenter disseruit Boeckh. in opere sæpius laudato.

ΑΚΑΡΝΑΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Λέλεγες.

Ὅτι δὲ πλάνητες καὶ μετ' ἐκείνων (Κάρων) καὶ χωρὶς, καὶ ἐκ παλαιού, καὶ αἱ Ἀριστοτέλους Πολιτεῖαι δηλοῦσιν· ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀκαρνάνων φησὶ, τὸ μὲν ἔχειν αὐτῆς Κούρητας, τὸ δὲ προεσπέριον Λέλεγας, εἴτα Τηλεβόας· ἐν δὲ τῇ τῶν Αἰτωλῶν, τοὺς νῦν Λοκροὺς Λέλεγας καλεῖ· κατασχεῖν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτοὺς φησὶν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀπουντίων καὶ Μεγαρέων· ἐν δὲ τῇ Λευκαδίων καὶ αὐτοχθόνα τινὰ Λέλεγα ὀνομάζει, τοῦτον δὲ θυγατριδοῦν Τηλεβόαν, τοῦ δὲ παῖδας δύο καὶ εἴκοσι Τηλεβόας, ὃν τινὰς οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα. Strab. Geogr. VII. 321. ibique Interpp.

II. Λεύκαρος.

Fortasse ex Acarnanum Republica quæ apud Schol. ad Pind. Nem. III. 27. leguntur: Ἀριστοτέλης Λεύκαρόν φησι τὸν Ἀκαρνᾶνα πρῶτον ἐντεχρον τὸ παγκράτιον ποιῆσαι. De Παγκράτιον conf. Vossii Gymnastica s. 85.

ΑΚΡΑΓΑΝΤΙΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Λίτρα. Σικελικὰ νομίσματα.

Ἀριστοτέλης δὲ ἐπὶ (sc. ἐν) μὲν Ἀκραγαντίνων Πολιτείᾳ προειπὼν ὡς ἐξημιούνη πεντήκοντα λίτρας ἐπάγει, ἥ δὲ Λίτρα δύναται ὀβολὸν Αἰγινάων· ἐν δὲ Ἱμεραίων Πολιτείᾳ φησὶν, ὡς οἱ μὲν Σικε-

λιῶται τοὺς δύο χαλκοὺς ἐξάντα (ad h. v. Interpp.) καλοῦσι· τὸν δὲ ἓνα οὐγκίαν (vel οὐγγίαν), τοὺς δὲ τρεῖς τριάντα, τοὺς δὲ ἐξ ἡμίλιτρον, τὸν δὲ ὀβολόν, Λίτραν· τὸν δὲ Κορίνθιον στατήρα δεκάλιτρον, ὅτι δέκα ὀβολοὺς δύναται. Poll. IV. 174.

Ἐν Ἀκραγαντίων Πολιτείᾳ φησὶν Ἀριστοτέλης ζημιουῖσθαι τινα τριάκοντα λίτρας (in hoc vel in supra laudato loco vitium inest)· δύνασθαι δὲ τὴν Λίτραν ὀβολὸν Αἰγυναῖον· ἀλλὰ μέντοι παρ' αὐτῷ τις ἂν ἐν τῇ Ἱμεραίων Πολιτείᾳ καὶ ἄλλα εἴροι Σικελικῶν νομισμάτων (τοῦτο τοῦνομα ἔχει νόμισμα, ὅτι οὐ φύσει, ἀλλὰ νόμῳ ἐστὶ. Arist. Ethic. ad Nicom. V. 5.) ὀνόματα, οἷον οὐγκίαν, ὅπερ δύναται χαλκοῦν ἓνα, καὶ διξάντα, ὅπερ ἐστὶ δύο χαλκοί (conf. Hemsterh. ad h. l.), καὶ τριξάντα, ὅπερ τρεῖς, καὶ ἡμίλιτρον, ὅπερ ἐξ καὶ λίτραν, ἣν εἶναι ὀβολόν· τὸ μέντοι δεκάλιτρον δύνασθαι μὲν δέκα ὀβολοὺς, εἶναι δὲ στατήρα Κορίνθιον. Poll. IX. 80. Τὸ μέντοι Σικελικὸν τάλαντον ἐλάχιστον ἴσχυε· τὸ μὲν ἀρχαῖον, ὥς Ἀριστοτέλης λέγει, τέσσαρας καὶ εἴκοσι τοὺς νομίμους· τὸ δὲ ὕστερον, δυοκαίδεκα· δύνασθαι δὲ τὸν νομίμον τρία ἡμιωβόλια. Poll. IX. 87. De his conferantur Boeckhius de Œconom. Atheniens. I. p. 17. seq. Wurm de Pond. Num. Mensur. rationibus p. 60. 136. Originem Agrigenti explicat Goeller de situ et origine Syrac. p. 265. sq. Ceterum de mutatione ου in u, οὐγκία in uncia, cf. Schneideri Grammat. latina t. I. p. 26. et 84.

II. Ἐμπεδοκλήs.

Φησὶ δ' αὐτὸν (Ἐμπεδοκλέα) καὶ Ἀριστοτέλης ἐλεύθερον γεγενῆναι καὶ πάσης ἀρχῆς ἀλλότριον, εἶγε τὴν βασιλείαν αὐτῷ διδομένην παρητήσατο, καθάπερ Ξάνθος ἐν τοῖς περὶ αὐτοῦ λέγει (Creuzeri hist. græc. antiq. fragm. p. 228. seq.), τὴν λιτότητα δηλονότι πλείων ἀγαπήσας. Diogen. Laert. VIII. 63. Ex Agrigentinorum Republica hæc excerpta esse videntur. Sturzii Emped. Agrigent. p. 98. sq. Timæi fragmenta in Goelleri Opere de situ etc. p. 209.

III. Ἐμπεδοκλοῦς τελευτή.

Περὶ τῶν ἐτῶν Ἐμπεδοκλοῦς Ἀριστοτέλης διαφέρεται· φησὶ γὰρ ἐκείνος εἴ ἐτῶν αὐτὸν τελευτήσας· οἱ δὲ θ' καὶ ρ'. Diog. Laert. l. c. Sturz. l. c. p. 122. seq. Fragmentum e commentariis etiam ad universam philosophiam pertinentibus haustum esse potest.

Buhle de libris Aristotelis deperditis. Comment. Soc. Scient. Gotting. Vol. XV. p. 127. De Empedocle, præter Sturzium, maxima diligentia omnia suo more conguessit Bayle in Lex. s. v.

ΑΜΒΡΑΚΙΩΤΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Δεξαμεναί.

Δεξαμεναί μέρος τῆς Ἀμβρακίας ἀπὸ Δεξαμένου τοῦ Μεσόλου παιδὸς καὶ Ἀμβρακίας τῆς θυγατρὸς Φόρβαντος τοῦ Ἥλιου· τὸ ἔθνικὸν Δεξαμεναῖος, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν τῇ Ἀμβρακιωτῶν Πολιτείᾳ. Steph. Byz. s. v.

ΑΡΓΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Φεῖδων.

Εἴη δ' ἂν καὶ Φεῖδων τι ἀγγεῖον ἐλαιηρὸν, ἀπὸ τῶν Φειδωνίων μέτρων ὠνομασμένον· ὑπὲρ ὧν ἐν Ἀργείων Πολιτείᾳ Ἀριστοτέλης λέγει. Poll. X. 180. Verbum Φεῖδων frustra in Lexicis quæras, Πάντων δὲ πρῶτος Φεῖδων ὁ Ἀργεῖος νόμισμα ἐν Αἰγίνῃ ἔκοψεν. Etym. M. s. v. Ὁβελίσκος 613. 12. Φεῖδων ὁ Ἀργείων βασιλεὺς ἐν Εὐβοίᾳ, χωρὶς τοῦ Ἀργους πρῶτος ἔκοψε χρυσὸν νόμισμα. Etym. M. s. v. Εὐβοικὸν νόμισμα 388. 52. De iis, quæ ad Phidonem nostrum atque ad ponderum mensurarumque inventionem spectant, varia statuerunt et veteres et recentiores. Quatuor enim Phidonis nomine denominati, eorumque res gestæ mirandum in modum inter sese permutantur. Primus antiquissimus Corinthiorum legislator nobis annumerandus est (Aristot. Polit. II. 3. 7.), qui τοὺς οἴκους ἴσους ᾤκησεν δεῖν διαμένειν καὶ τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν, καὶ εἰ τὸ πρῶτον τοὺς κλήρους ἀνίσους εἶχον πάντες κατὰ μέγεθος, deinde Argivus mensurarum ponderumque inventor etiam a Plinio H. N. VII. 57. laudatus, qui quidem in Scholiis ad Pind. Olymp. XIII. 17. aliisque locis cum Corinthio confusus est. Hemsterh. ad Poll. IX. 83. De Phidone seriore Argivorum tyranno præter Herodot. VI. 27. Pausan. VI. 22, qui Olympiadi quartæ eum assignat, vide sis Strab. VIII. 358. ubi diversorum res gestæ a Casaubono in unum collatæ sunt. Quartus denique Æolidis legislator, cujus in Κυμαίων reipublicæ fragmentis meminit Heraclides; quintus vero Thesprotorum rex. Odyss. XIV. 316. Ceterum de mensurarum ponderumque inventionem et de Phidone con-

ferri possunt Polyd. Virg. de rer. invent. I. 19. Mahne Diatribe de Aristoxeno p. 50. Schneider ad Arist. Pol. p. 334. Ephori fragm. p. 161. ed. Marx. Boeckh. Œcon. Atheniens. I. 22. De nomine vero Ἀργείων multa suo more hallucinatus est Jablonski VV. Aeg. s. v. De Romanis, primis æris signatoribus, vid. Goeller l. c. p. 262.

II. Συνθήκαι πρὸς Λακεδαιμονίους.

Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Ἀρκάδων πρὸς Λακεδαιμονίους συνθήκαις γέγραφαί φησι, μηδὲν ἄχρηστον ποιεῖν βοηθείας χάριν τοῖς Λακωνίζουσι τῶν Τεγεατῶν, ὅπερ εἶναι, μηδένα ἀποκτινύναι. Plut. Quæst. Rom. 277. B. Τίνες οἱ παρὰ Ἀρκάσι καὶ Λακεδαιμονίοις χρηστοί; Λακεδαιμόνιοι Τεγεάταις διαλλαγέντες, ἐποίησαντο συνθήκας, καὶ στήλην ἐπ' Ἀλφειῷ κοινῇ ἀνέστησαν, ἐν ᾗ μετὰ τῶν ἄλλων γέγραπται, Μεσσηνίους ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς χώρας καὶ μὴ εἶναι χρηστοὺς ποιεῖν, ἐξηγούμενος ὁ Ἀριστοτέλης τοῦτό φησι, δύνασθαι τὸ μὴ ἀποκτινύναι βοηθείας χάριν τοῖς Λακωνίζουσι τῶν Τεγεατῶν. Plut. Quæst. Græc. 292. B. Qui locus e Quæst. Rom. l. c. sic emendandus est, καὶ μηδὲν ἀχρήστους cet.

ΑΡΚΑΔΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Οἱ Μύριοι.

Μύριοι ἐν Μεγάλῃ πόλει (ærius conjunctim scribitur) συνέδριόν ἐστι κοινὸν Ἀρκάδων ἀπάντων, οὗ πολλάκις μνημονεύουσιν οἱ ἱστορικοί. Διελέκται δὲ περὶ αὐτῶν καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ κοινῇ Ἀρκάδων Πολιτείᾳ ἀρχόμενος τοῦ βιβλίου (conf. Prolegom.). Harp. s. v. Phot. Lex. s. v. Schleusneri cur. noviss. pag. 243. Phavorin. 128. 47. Διόισι δὲ τῷ τοιοῦτῳ καὶ πόλις ἔθνους, ὅταν μὴ κατὰ κόμας ὥσι κεχωρισμένοι τὸ πλῆθος, ἀλλ' οἶον Ἀρκάδες. Arist. Pol. II. 1. 1. ibique Goettling. Mirum quoddam apud Eustathium legitur: τοὺς Ἀρκάδας ἔχειν τριάκοντα προσπελατῶν μυριάδας ὥσπερ εἰλώτων. Eustath. 1090. 59. ed. Basil. Quando et quomodo condita sit Megalopolis, disserit Schneid. ad Xenoph. Hellenica VI. 5. 3. Arcadum vero commune consilium Lycomedis sententia in Megalopoli ἐξ ἀνδρῶν μυρίων constitutum fuisse, quod de pace et bello decerneret, præter Æschinem de falsa Legat. p. 38, Demosthenem p. 344. et 403. ed. Reisk. et Diodor. XV. 59. (ad quem locum Schneid. l. c. Wes-

selingii diligentiam desiderat) tradit etiam Pausan. VIII. p. 666. Schneider in Ind. Græc. ad Xenoph. Hellenica s. v. Tittmann l. c. p. 691. n. 47. Kortüm l. c. 128.

ΒΟΤΤΙΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Κρήτες.

Ἀριστοτέλης δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Βοττιαίων Πολιτείᾳ δῆλός ἐστιν ὅν νομίζων ἀναγεῖσθαι τοὺς παῖδας ὑπὸ τοῦ Μίνω, ἀλλὰ θηγεύοντας ἐν τῇ Κρήτῃ καταγρᾶσκειν· καὶ ποτε Κρήτας ἐσχὴν παλαιᾶν ἀποδιδόντας, ἀνθρώπων ἀπαρχὴν εἰς Δελφοὺς ἀποστέλλειν· τοῖς δὲ πεμπομένοις ἀναμιχθέντας ἐκγόνους ἐκείνων συνεξελεῖν· ὥς δὲ οὐκ ἦσαν ἱκανοὶ τρέφειν ἑαυτοὺς αὐτόθι, πρῶτον μὲν εἰς Ἰταλίαν διαπεράσσειν, κακεῖ κατοικεῖν περὶ τὴν Ἰαπυγίαν· ἐκεῖθεν δὲ αὖθις εἰς Θράκην κομισθῆναι, καὶ κληθῆναι Βοττιαίους· διὸ τὰς κόρας τῶν Βοττιαίων θυσίαν τινὰ τελούσας ἐπέδειν, ἴωμεν εἰς Ἀθήνας. Plutarchi Thes. cap. 15. pag. 13. ex edit. Aug. Bryan. Eadem apud ipsum Plutarchum leguntur in Quaestionibus Græcis p. 298. f. (t. VII. p. 195. ed. Reiske. Heeren de fontibus Plutarchi p. 18.), sed diversa plane a Conone traduntur. "Cretenses, Minos duce, Dædalum persequentes Siciliam appulere ibique a Sicanorum rege victi, tempestatibusque Iapygiam invecti, sedem domiciliumque terra iis præbuit; posteriori vero tempore pars eorum, seditione orta, Bottiaeos, oraculi auctoritate se contulit." Conon. Narrat. apud Phot. Cod. 186. p. 435. ed. Hoesch. Strabo lib. VI. 232. B. Cretica mea p. 65. ubi Caroli Ritteri sententia in opere Die Vorhalle europäischer Völkergeschichten est perpensa. De diversa scriptura nominis Βοττιαίων cf. Poppo Proleg. ad Thuc. Voll. II. p. 336. 52.

ΓΕΛΩΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Γέλων.

Φησί που καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Γελώων Πολιτείᾳ· Γέλωνα τὸν τοῦ Ἰέρωνος ἀδελφόν, ὑδέρῳ νοσήματι τὸν βίον τελευτήσαντα, αὐτὸν δὲ τὸν Ἰέρωνα ἐν τῇ τῶν Συρακουσίων Πολιτείᾳ δυσουρίᾳ δυστυχῆσαι. Schol. ad Pind. Pyth. I. 89. Meminit huiusce rei Plat. de Pyth. oracul. 403. c. Δεινομένους δὲ τοῦ Σικελιώτου μαντευομένου περὶ τῶν νίκων, ἀνέειλεν Ἀπόλλων ὥς τρεῖς τυραννήσοιεν. Ὑποτυχόντος δὲ τοῦ Δεινομένου Οἰμωξόμενοι γε, ὧ δέσποτα Ἀπολλων, καὶ τοῦτό σοι ἔφη διδόναι καὶ προσαναγεῖν·

ἵστε τοίνυν ὅτι Γέλων μὲν ὑδροπικῶν, Ἰέρων δὲ λιθιῶν ἐτυράννησεν.
Wess. ad Diod. t. IV. p. 352. Goeller. de situ et origine Syrac.
pag. 15. n. 10. Schneideri Præfatio ad Xenophontis Hieronem
t. V. op. omn. p. 222.

ΔΗΛΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Βωμὸς Ἀπόλλωνος τοῦ Γενέτορος.

Ἀμέλει καὶ βωμὸν προσκυνῆσαι μόνον Πυθαγόραν ἐν Δήλῳ τοῦ
Ἀπόλλωνος τοῦ γενέτορος, ὅς ἐστιν ὀπισθεν τοῦ Κερατῶν, διὰ τὸ
πυροῦς καὶ κριθᾶς καὶ τὰ πόπανα μόνα τίθεσθαι ἐπ' αὐτοῦ ἄνευ
πυρός· ἱερεῖον δὲ μηδὲν, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Δηλίων Πολι-
τείᾳ. Diogen. Laert. VIII. 13. Antiquissima hæc quidem
fuerunt deorum sacrificia. Porphyrii de Abstin. II. §. 5.
p. 106. II. §. 20. p. 138. ed. de Rhoer. Philostrati vit. Apol-
lonii init. γινώσκειν τε Πυθαγόραν, ὡς ἀσπάζονται οἱ θεοὶ μᾶλλον
τὰ τοιαῦτα incruenta scil. sacrificia. Bekkeri Specimen in Phi-
lostrati vit. Apollon. pag. 3. ibidem Creuzerus. Λέγεται δὲ
περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον θαυμασθῆναι Πυθαγόραν περὶ τὸν Δῆλον
προσελθόντα αὐτὸν πρὸς τὸν ἀναίμακτον λεγόμενον καὶ τοῦ Γενέ-
τορος Ἀπόλλωνος βωμόν. Jamblich. de vit. Pythag. s. 25. t. I.
p. 60. s. 35. t. I. p. 76. ed. Kiessl. Cic. de Rep. III. 11.
p. 238. ibique Maius. De symbolis Pythagoricis, quæ cum
antiquis Orphicorum mirandum in modum conveniunt, conf.
Bodei Orpheus p. 28. Ἀριστοτέλης φησὶ καὶ μήτρας καὶ τρίγλης
ἐνιότε ἀπηγόρευε Πυθαγόρας ἐσθίειν. Diog. Laert. VIII. 19.
Hæc quidem ex libro Περὶ Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας (Laert.
V. 25. Jamblichi de vit. Pythagor. s. 31. Theon. Smyrn.
Mathem. pag. 30. ed. Bulbald. etc. Jonsii de Script. Hist.
Phil. I. 11. 1. Quod quidem non diversum esse ab opere eod.
Laert. V. 5. laudato Πρὸς τοὺς Πυθαγορείους puto) excerpta
esse videntur. De re conferri possunt Interpp. ad Laert. l. c.
et ad Gellium IV. 11.

II. Γλαῦκος.

Ἀριστοτέλης ἐν Δηλίων Πολιτείᾳ, ἐν Δήλῳ κατοικήσαντα μετὰ
τῶν Νηρηίδων Γλαῦκον τοῖς θέλουσι μαντεύεσθαι. Athen. VIII.
296. c. ibid. Interpp. Strab. Geogr. IX. 405. ibid. Casaubon.

III. Δῆλος.

Delus, quam *Aristoteles* ita appellatam prodidit, quoniam

repente apparuerit enata. Plin. H. N. IV. 12. Fabricius hoc Plinii loco commotus male in catalogum librorum deperditorum Aristotelis opus *Περὶ νήσων* intulit.—Fabulam, qua Delum insulam olim undis mersam, et incerta sede fluctuantem, postea vero pro beneficio Latonæ præstito emersam et certum in mari locum adeptam esse dicunt, si non a Pindaro inventam, exornatam tamen et amplificatam esse, Matthiæ est sententia in Prolegom. ad Hymn. Homer. VIII. 23. ibique l. l.

ΔΡΥΟΠΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Δρύορες.

Δρύοπων δ' οἰκητήριον φασὶ καὶ τὴν Ἀσίην· εἴτ' ἐκ τῶν περὶ Σπερχειὸν τόπων ὄντας αὐτοὺς Δρύοπος τοῦ Ἀρκάδος κατοικίσαντος ἐνταῦθα, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν. Strab. VIII. 373. Δρύοπων δὲ Ἑρμόνη τε καὶ Ἀσίην ἢ πρὸς Καρδαμύλῃ τῇ Λακωνικῇ. Herod. VIII. 73. Habitant quidem Peloponnesum, neutiquam vero Aborigines. Herod. l. c.

ΔΩΔΩΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Δωδωναῖον χαλκῶν.

Ἀριστοτέλης δύο φησὶ στόλους εἶναι, καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ἐτέρου λέβητα, ἐπὶ θατέρου δὲ παῖδα κρατοῦντα μάστιγα, ἥς τοὺς ἱμάντας χαλκίους ὄντας σειομένους ὑπ' ἀνέμου, τῷ λέβητι προσκρούειν· τὸν δὲ τυπόμενον ἦχειν. Suid. s. v. Δωδωναῖον χαλκῶν. Steph. Byz. s. v. Strab. Epitome VII. 329. Mich. Apost. Prov. VII. 44. De Dodona atque de Oraculo in Odyssæa jam memorato cons. Eustath. ad Odyss. ξ, 327. π, 403.

ΕΠΙΔΑΥΡΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ἐπίκαρος.

Ἡ Ἐπίδαυρος δ' ἐκαλεῖτο Ἐπίκαρος (sic ingeniose Casaubonus ex Eustathio emendavit)· φησὶ γὰρ Ἀριστοτέλης κατασχέειν αὐτὴν Κάρας, ὥσπερ καὶ Ἑρμόνην. Strab. Geograph. VIII. 374. Insula occurrit jam in navium Catalogo Iliad. II. 561.

ΕΥΒΟΕΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ.

I. Ἀχιλλεύς.

Σουβας (hic Strabone est antiquior, apud eum nempe VII. Geogr. in Thessalicis p. 329. laudatur. Voss. de Hist. gr.

p. 302.) καὶ Ἀριστοτέλης οἱ περὶ Εὐβοίας πεπραγματευμένοι καὶ ὁ τοῦ Φρυγίου λόγους γράψας (i. e. Philostephanus) καὶ Δημάχος καὶ Διονύσιος ὁ Χαλκιδεὺς, οὗ τὴν περὶ Ἀχιλλέως διεσπαρμένην ἀφήκαν ἡμῖν ἐπὶ χώρας δόξαν, ἀλλὰ τούναντίον οἱ μὲν ἐκ Θέτιδος αὐτὸν νομίζουσι γεγονέναι τοῦ Χειρῶνος· Δημάχος δὲ ἐκ Φιλομήλης τοῦ Ἄκτορος. Ἄλλοι δ' ἄλλως περὶ αὐτοῦ ἀποφαίνονται. Schol. ad Apollon. Argon. I. 558. Omnia ea, quæ ad Eubœæ respublicas attinent, num ex Stagyrîtæ an ex Aristotelis Chalcidensis operibus hausta sint, valde incertum est.

II. Ἀργουρα.

Ἀργουρα, ἔστι πόλις τῆς Εὐβοίας ἐν τῇ Χαλκιδικῇ κεκμένη, ὡς Ἀριστοτέλης ὁ Χαλκιδεὺς ἐν τῇ περὶ Εὐβοίας. Harpocr. s. v. Ἀργουρα—ἔστι καὶ τόπος τῆς Εὐβοίας, ὅπου δοκεῖ τὸν Πανόπτην Ἑρμῆς πεφανεύκεναι. Steph. de urb. s. v.

III. Κομβή.

Κομβὴν φασὶ τὴν ἐπικληθεῖσαν Χαλκιδεά, ἐπειδὴ ὅπλα χαλκᾷ ἐποίησατο, πρώτην συνοικήσαντες ἀνδρὶ ἑκατὸν παίδων γενέσθαι μητέρα, ὡς ἱστοροῦσιν οἱ τὰ Εὐβοϊκὰ συγγράψαντες. Zenob. Cent. VI. 50. Euboicorum vero scriptoribus etiam Aristoteles adnumerari debet.

IV. Ἀβαντες.

Φησὶ δ' Ἀριστοτέλης ἐξ Ἀβας τῆς Φωκικῆς Θράκας ὀρηθέντας ἐποικήσαι τὴν νῆσον (Εὐβοίαν), καὶ ἐπονομάσαι Ἀβαντας τοὺς ἔχοντας αὐτήν. Strab. Geogr. X. 445. Abantes ab Homero Eubœæ incolæ vocantur Iliad. β. 556. 542. Nomen Abantum aliter etiam explicatur apud Strab. l. c. ibique Interpp. Herod. I. 146. ibique Interpp. Ephori fragm. p. 135. ed. Marx. Mannert. Geogr. VIII. 775.—Insulam alii quoque insederunt advenæ Pelasgicæ stirpis, in his Dryopes; Pausan. IV, 34, qui Styra insederant, etiam Arabes, Cadmi comites. Strabo l. c. Postea immigrarunt in Eubœam Hellenes diversarum stirpium, Æolicæ imprimis et Ionicæ, hujus tamen potissimum, cumque Ionibus ita permixti sunt Abantes, ut nomen exoleverit Abantum. Heyne ad Iliad. l. c. t. IV. p. 313.

V. Ἀποικίαι.

Αἱ δ' οὖν πόλεις τῆς Εὐβοίας διαφερόντως αὐξηθεῖσαι καὶ ἀποι-

κίας ἔστειλαν ἀξιολόγους εἰς Μακεδονίαν. Ἐρέτρια μὲν γὰρ συνήκισε τὰς περὶ Παλλήνην καὶ τὸν Ἄθω πόλεις· ἡ δὲ Χαλκὶς τὰς ὑπὸ Ὀλύνθῳ, ἃς Φίλιππος διελυμήνατο, καὶ τῆς Ἰταλίας τε καὶ Σικελίας πολλὰ χωρία Χαλκιδέων ἐστίν. Ἐστάλησαν δὲ αἱ ἀποικίαι αὗται, καθάπερ εἴρηκεν Ἀριστοτέλης, ἥνικα ἡ τῶν Ἱπποβοτῶν καλουμένη ἐπικράτει πολιτεία· προέστησαν γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τμημάτων, ἀριστοκρατικῶς ἄρχοντες. Strab. Geograph. X. 447. Multis locis Aristoteles in Polit. IV. 3. 2. V. 3. 6. V. 10. 3. (falso Kortüm zur Geschichte hellenischer Staaten p. 143. hunc Aristotelis locum ad Chalcidenses ἐπὶ Θράκης refert) Chalcidensium mentionem facit, sed frustra nostrum ibidem quæras locum. Vel e Rebuspublicis vel ex opere Ἀλέξανδρος ἡ ὑπὲρ ἀποικίων (Læert. V. 22. Anonym. Menagii) inscripto Geographum hausisse pro certo habeo. Rem Ἱπποβοτῶν (sic scribendum est, non Ἱπποβάτ. Abrah. Gronovii adnot. ad Ælian. V. H. VI. 1. pag. 439.) i. e. civium, qui opulentiores erant atque equos in usum Reipublicæ alebant, penes quos inde civitatis regimen fuit, jam VV. DD. occupaverunt. Casaubonus ad locum Strabonis laudatum. Perizon. ad Ælian. V. H. VI. 1. Interpp. ad Herod. V. 77. Goettling. ad Aristot. Polit. p. 396. —Ceterum ipsius Aristotelis mater ex eorum fuit stirpe, qui e Chalchide Stagira coloniam deduxerunt. Dionys. Halic. Epist. ad Ammæum §. 5. t. VI. 9. ed. stereot.

VI. Κλεόμαχος.

Bellum flagrabat quondam inter Chalcidenses et Eretrienses, Chalcidensibus vero auxilio venerat Cleomachus Pharsalius. Is, amasii tantum auctoritate, certaminis spectantis, in hostem irrui, equitatum, quo maxime Eretrienses pollebant, gravisque armaturæ milites fugavit; ipse vero in pugna interfectus est. Ἀριστοτέλης δὲ τὸν μὲν Κλεόμαχον ἄλλως (scr. ἀληθῶς) ἀποθανεῖν φησὶ, κρατήσαντα τῶν Ἐρετριέων τῇ μάχῃ· τὸν δὲ ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου φιληθέντα, τῶν ἀπὸ Θράκης Χαλκιδέων γενέσθαι, πεμφθέντα τοῖς ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκιδεῦσιν ἐπικουρον· ὅθεν ᾄδεσθαι παρὰ τοῖς Χαλκιδεῦσιν· ὦ παῖδες οἱ χαρίτων τε καὶ πατέρων ἐλάχετε ἐσθλῶν, μὴ φθονεῖτε ὥρας ἀγαθοῖσιν δμῶν· σὺν γὰρ ἀνδρείᾳ καὶ ὁ λυσιμελής Ἔρως ἐπὶ Χαλκιδέων θάλλει πόλεσιν. Plutarch. Amat. t. II. p. 761. A.

ΗΛΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Καύκωνες.

Οἱ μὲν δλην τὴν νῦν Ἥλειαν, ἀπὸ τῆς Μεσσηνίας μέχρι Δύμης, Καυκωνίαν λεχθῆναί φασιν. Ἀντίμαχος οὖν Ἐπειοὺς καὶ Καύκωνας ἅπαντας προσαγορεύει· τινὲς δὲ, δλην μὲν μὴ κατασχεῖν αὐτοὺς, δέχα δὲ μεμερισμένους οἰκεῖν, τοὺς μὲν πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ κατὰ τὴν Τριφυλίαν, τοὺς δὲ πρὸς τῇ Δύμῃ κατὰ τὴν Βουπρασίδα καὶ τὴν κοίλην Ἥλιν. Ἀριστοτέλης δ' ἐνταῦθα μάλιστα οἶδεν ἰδρυμένους αὐτούς. Strab. Geogr. VIII. 345. Antiquissimis temporibus, Hellanicus auctor est, Dryopes, Caucones, Pelasgos, Leleges aliosque barbaros intra et extra Isthmum sita obtinuisse. Hellanicus apud Strab. VII. p. 321. Strabonis ætate nullum plane Cauconum fuisse vestigium legimus l. c. p. 322.

II. Ἑλλανοδίκαι.

Ἀριστοτέλης ἐν Ἥλειων Πολιτείᾳ, τὸ μὲν πρῶτόν φησιν ἓνα καταστήσαι τοὺς Ἥλείους Ἑλλανοδίκην, χρόνου δὲ διελθόντος δύο, τὸ δὲ τελευταῖον ἑνέα. Harp. s. v. Περὶ δὲ τοῦ τῶν Ἑλλανοδικῶν ἀριθμοῦ Ἑλλάνικός φησι καὶ Ἀριστόδημος (de hoc videatur Boeckhii Præfat. ad Pind. Schol. p. XIV.), ὅτι τὸ μὲν πρῶτον β', τὸ δὲ τελευταῖον ε'. (leg. ἑνέα) τοσαῦται γὰρ αἱ τῶν Ἥλειων φυλαὶ καὶ ἀφ' ἐκάστης εἰς ἣν Ἑλλανοδίκης. Schol. ad Pind. Olymp. III. 22. Suid. s. v. Ἑλλανοδίκαι ἦσαν ἄρχοντες τινες Ἥλειων, οἱ διέποντες τὰ κατὰ τὸν ἀγῶνα τῶν Ὀλυμπίων· ἐκλήθησαν δὲ οὕτω παρὰ τὸ τοῖς Ἑλλησι δικάζειν (quare ex Eleis creati sint, legas apud Schol. ad Pind. Olymp. III. 22.)· ἐδίκαζον δὲ τοῖς τε ἀθληταῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγωνισταῖς, καὶ προεκάθητο ἐν τῷ ἀγῶνι ἐν πορφύρισιν· ἦσαν δὲ τὸ παλαιὸν ἑνέα, εἴτα δέκα, εἴτα πεντήκοντα τὸ τελευταῖον. Bekkeri anecd. gr. I. 248. Varii fuerunt Hellanodici numero variis temporibus, non tantum decem, sed vel quinquaginta, ut ex l. laud. et Lexicographo apud Bekkerum cognovimus, ad extremum; aliquando plures, aliquando pauciores, prout tribuum numerus Eleis major aut minor fuit. Pausan. Eliac. I. 9. Scalig. ad Euseb. n. 1241. p. m. 7. Vales. ad Harp. p. 146. Meurs. Att. Lect. IV. 29. Perizon. ad Ælian. V. H. IX. 31. Kuhn. et Perizon. ad Ælian. l. c. X. 1. Boeckh. ad Pind. Schol. l. c. p. 95. Sie-

belis ad Pausan. V. 9. 5. t. II. p. 209. Plane ab his diversi sunt Lacedæmoniorum Ἑλλανοδίκαι, quos cum tribunis Romano in exercitu comparat Weiske ad Xenoph. de Republ. Lacedæm. XIII. 11.

III. Ἐπειοὶ οἱ Ἥλεῖοι.

Ἔστι δὲ πόλις Ἥλις Πελοποννήσου, ὁ κτίσας δὲ αὐτὴν Ἥλεῖος παῖς Ποσειδῶνος καὶ Εὐρυπύλης τῆς Ἐνδυμίωνος Ἥλεῖον δὲ Ἀλεξίς καὶ Ἐπειὸς βασιλεὺς ἀφ' οὗ Ἐπειοὶ οἱ Ἥλεῖοι, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Πέπλῳ (leg. Πολιτεία). Etym. Magn. s. v. Ἥλις. In Odyss. XIII. 275. Ἥλις δῖα, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοὶ legitur. Aristotelis locus fugit Mannert. in Geograph. VIII. 483. Variæ autem de Eleis fabulæ apud Pausan. V. 1, Apollodor. I. 7. §. 5. Strab. VIII. 547. (Ephori fragm. p. 106.) leguntur. Heyne ad Iliad. II. 620. t. IV. p. 342.

ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ἀμύνται.

Ἀμύνται ἔθνος Θεσπρωτικόν. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ τῶν Ἡπειρωτῶν Πολιτεία. Steph. s. v. Interpp. ad Isocrat. Panegyrr. cap. 46.

ΘΕΤΤΑΛΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Θετταλία.

Ἀριστοτέλης ἐν τῇ κοινῇ Θετταλῶν Πολιτεία ἐπὶ Ἀλεύα (Genit. Doricus. Buttm. Magn. Gr. §. 34. n. 16. p. 147.) τοῦ Πύρρον διηγήσθαι φησιν εἰς τέτταρας μοῖρας τὴν Θετταλίαν. Hærr. s. v. τετραρχία. Τετραρχία, τεττάρων μερῶν ὄντων τῆς Θετταλίας, ἕκαστον μέρος τετρὰς ἐκαλεῖτο ὄνομα δὲ φησιν εἶναι τοῖς τέτταρσι, Θετταλιῶτιν, Φθιῶτιν, Πελασγιῶτιν, Ἀστυεῶτιν. Photii Lex. s. v. Hellenicus in libro de rebus Thessalorum scripto ediderat Θετταλιῶτιν, Φθιῶτιν, Πελασγιῶτιν, Ἐστυαῶτιν (Sturzii Hellenici fragm. s. v.), quo ex loco Ἀστυεῶτιν in Ἐστυαῶτιν emendari debet. Steph. Byz. et Suid. s. v. Sic etiam in nova Photii Lex. editione legitur. 580. 17. Pythia Thessalis de rege futuro consulentibus respondit:

Τὸν Πύρρον τοι φημι, τὸν Ἀρχεδίκη τέκε παῖδα.

καὶ τοῦτο (leg. τοῦτον) τὸν τρόπον ὁ Ἀλέυας ὑπὸ τοῦ θεοῦ βασιλεὺς, αὐτὸς τε πολὺ πάντων ἐπρώτευσεν τῶν πρὸ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔθνος εἰς δύοσαν προήγαγε μεγάλην καὶ δύναμιν. Plut. de frat.

am. p. 492. b. Aleuadum vero res gestas et veteres ut Euphorion (Ephori fragm. p. 7. ed. Marx.) et recentiores luculenter descripserunt. Valesius ad Harp. p. 185. ad Sozomeni Prolegom. p. 75. Valckenær. ad Herodot. VII. 6. Ruhnken. ad Timæi gloss. p. 22. Schneider. ad Arist. Pol. p. 494. seq. Kortüm. ad hist. rerump. græc. p. 78. Poppo Prolegom. ad Thuc. vol. II.

II. Λάγυνος.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Θετταλῶν Πολιτείᾳ, θηλυκῶς λέγεσθαι φησιν ὑπὸ Θετταλῶν τὴν λάγυνον. Athen. XI. 499. d. Moeris s. v. ibid. Interpp. Multa sunt quidem Thessalis peculiaria verba, e. g. βουκέφαλος pro ἵππος. Etym. Gud. p. 113. 14. Conf. Stephani Thesaur. n. ed. Vol. I. Nescio qui Schneiderus in Addendis ad Polit. Comment. 495. Aristotelem de singularibus rebus publicis Aleuadarum et Scopadarum imperio vel oligarchiæ subjectis separatim tractasse dicere potuerit; Θετταλῶν Πολιτεία universi operis τῶν Πολιτειῶν fuit pars.

ΘΗΒΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Αὐτόχειρες.

Ἀριστοτέλης δέ φησι περὶ Θηβαίων, οτι τοὺς αὐτόχειρας ἑαυτῶν γινόμενους οὐκ ἐτίμων. Zenob. VI. 17.

II. Τάφος τοῦ Ἰόλεω.

Λέγεται δὲ καὶ τὸν Ἰόλεω τοῦ Ἡρακλέους ἐρώμενον ὄντα· Ἀριστοτέλης δὲ καὶ καθ' αὐτὸν ἐτι φησὶν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἰόλεω, τὰς καταπιστώσας ποιεῖσθαι τοὺς ἐρωμένους καὶ τοὺς ἐραστάς. Plut. Pelop. II. p. 218. seq. ed. Bryan.

ἸΘΑΚΗΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Μαντεῖον Ὀδυσσέως.

Ἀριστοτέλης φησιν ἐν Ἰθακησίῳ Πολιτείᾳ, Εὐρυτᾶνας ἔθνος εἶναι τῆς Αἰτωλίας, ὀνομασθὲν ἀπὸ Εὐρύτου, παρ' οἷς εἶναι μαντεῖον Ὀδυσσέως. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ Νίκανδρός φησιν ἐν Αἰτωλικοῖς. Tzetzes ad Lycophr. v. 799. p. 790. ed. Müller. Apud Lacedæmonios etiam Ulixix templum fuit. Meurs. Miscell. Lac. I. 4. Ceterum de honoribus Heroicis adde Feithii Antiq. Homer. I. 1. §. 6. Cretica mea pag. 80. not. k.

II. Τηλέμαχος.

Ἄρκεισιος, ὁ ἥρως ὁ πάππος Ὀδυσσέως. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῇ Ἰθακησίῳ Πολιτείᾳ, τὸν Κέφαλον οἰκοῦντα ἐν ταῖς ἀπ' αὐτοῦ κληθείσαις Κεφαληναῖς νήσοις, ἀπαιδα ἐπιπολὺ ὄντα, ἐρόμενον τὸν θεόν, κελευσθῆναι ᾧ ἂν ἐντύχη θήλει συγγενέσθαι. Παραγενομένου δὲ εἰς πατρίδα καὶ δὴ ἐντυχόντα ἄρκτω, κατὰ χρησμὸν συγγενέσθαι. Τὴν δὲ ἐγκύμονα γενομένην, μεταβαλεῖν εἰς γυναῖκα, καὶ τεκεῖν παῖδα Ἀρκεσίον, ἀπὸ ἄρκτου. Etym. Magn. s. v. Ἄρκεισιος, ὅτι ἐκ τοῦ ἄρκew, ἄρκew τὸ ἐπαρκῶ, Ἀρκέσιος καὶ πλεονασμῷ Ἀρκεῖσιος κύριον, ὁ τοῦ Λαέρτου πατήρ. Eustath. ad Odyss. IV. 755. Varia autem de Ulixis genere Eustathius protulit ad Odyss. XVI. 118. Μοῦνον Λαέρτην Ἀρκεῖσιος υἱὸν ἔτικτεν Μοῦνον δ' αὐτ' Ὀδυσσῆα πατὴρ τέκεν. Telemachus patrem allocutus est; ad quem locum Eustathius: Ἰστέον ὅτι γεγεναλογοῦσι Διὸς μὲν καὶ Εὐρυνοδίας Ἀρκεῖσιον, αὐτοῦ δὲ καὶ Χαλκομεδούσης Λαέρτην, τοῦ δὲ καὶ Ἀντικλείας Ὀδυσσέα, οὗ καὶ Πηνελόπης Τηλέμαχον, αὐτοῦ δὲ καὶ Πολυκάστης, τῆς Νέστορος Περσέπολιν. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν Ἰθακησίῳ Πολιτείᾳ καὶ Ἑλλάνικος δὲ Τηλέμαχόν φασι Ναυσικάαν γῆμαι τὴν Ἀλκινόου καὶ γενεῆσαι τὸν Περσέπολιν. Conf. Odyss. XIV. 182.

III. Σκυτάλη.

Ἐχρῶντο δὲ σκυτάλη καὶ ἄλλοιως (scil. non solum apud Lacedæmonios), ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἰθακησίῳ Πολιτείᾳ μβ. Schol. ad Aristoph. Ὀρν. v. 1283. Suid. s. v. Phot. s. v. 526. 18. ad exemplar Porson. De Scytala Lacedæmoniorum locus est classicus in Schol. ad Pind. Olymp. VI. 158. quem locum adscripsit Goettling. ad Aristotelis Politicam p. 468. [Plut. Lysand. 19. Schol. ad Thucyd. I. 31. et qui omnia fere collegit Jo. Andr. Bos. ad Cornel. Nepot. Pausan. cap. 3.] Fuit igitur Ithacensium respublica universi operis quadragesima secunda. Conf. Prolegom.

ΚΑΛΑΥΡΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Καλαυρία.

Τίς ἡ Ἀνθηδών, περὶ ἧς ἡ Πυθιάς εἶπε, Πῦν' οἶνον τρυγίαν, ἐπεὶ οὐκ Ἀνθηδόνα ναίεις. Ἡ γὰρ ἐν Βοιωτοῖς οὐκ ἔστι πολυούνοσ. Τὴν Καλαυρίαν τὸ παλαιὸν Εἰρήνην ὠνόμαζον ἀπὸ γυναικὸς

Εἰρήνης, ἣν ἐκ Ποσειδῶνος καὶ Μελαυθείας τῆς Ἀλφειοῦ γενέσθαι μυθολογοῦσιν, ὕστερον δὲ τῶν περὶ Ἀνθὴν καὶ Ὑπερίην αὐτόθι κατοικούντων, Ἀνθηδουρίαν καὶ Ὑπέρειαν ἐκάλουν τὴν νῆσον. Εἵχε δὲ ὁ χρησμὸς οὕτως (ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ),

Πῦν οἶνον τρυγίαν, ἐπεὶ οὐκ Ἀνθηδόνα ναίεις,

Οὐδ' ἱερὰν Ὑπέραν, ὅθι γ' ἄτρυγον οἶνον ἔπινεις.

Ταῦτα μὲν ὁ Ἀριστοτέλης. Plut. Quæst. gr. 295. D. seq. conf. Mannert. Geogr. VIII. p. 662. De Anthedone Boeotiae civitate ad Euripum e regione Eubœæ Heyne egit ad Iliad. II. 508. At de Calauriæ historia et republica nihil fere traditum est. Tittmann Darstellung der griechischen Staatsverfassungen p. 360.

ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Κερκύρα.

Ἡ δὲ Κερκύρα πρότερον μὲν Δρεπάνη ἐκαλεῖτο, εἶτα Σχερία. Ἀποδίδωσι δὲ τὴν αἰτίαν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κερκυραίων Πολιτείᾳ· φησὶ γὰρ τὴν Δήμητρα φοβουμένην μὴ οἱ ἐκ τῆς Ἡπείρου ἐρχόμενοι ποταμοὶ Ἡπειρον αὐτὴν ποιήσωσι, δεηθῆναι Ποσειδῶνος, ἀποστρέψαι τὰ τῶν ποταμῶν ρεύματα· ἐπισχεθέντων οὖν τούτων, ἀντὶ Δρεπάνης Σχερίαν ὀνομασθῆναι. Δρεπάνη δὲ ἐκαλεῖτο διὰ τὸ τὴν Δήμητρα αἰτησαμένην δρέπανον παρ' Ἡφαίστου, τοὺς Τιτᾶνας διδάξαι θερίζειν· εἶτα αὐτὸ κρίναι εἰς τὸ παραθαλάσσιον μέρος τῆς νήσου, προσκλυζούσης δὲ τῆς θαλάσσης ἐξομοιωθῆναι τὴν θέσιν τῆς γῆς δρεπάνη. Schol. Apoll. IV. 983. Eustath. ad Odys., V. 34. Incolæ ipsi antiquissimis jam temporibus non Κερκύραν sed Κορκύραν patriam dixerunt, ut ex pervetustis numismatibus satis constat. Koehler ad Heracl. de Polit. pag. 73. Boeckh. Œconom. Atheniens. t. II. p. 402. Goeller de situ Syrac. p. 254. Ceterum nota sunt Cardinalis Quirini, Andreæ Mustoxidis et Meursii opera de Corcyra, quorum lucubrationibus Corcyræorum res dilucidius expositæ atque explicatæ sunt.

II. Κερκυραῖοι ὑπερήφανοι.

Ὑπερηφάνους εὐπραγούντας τοὺς Κερκυραίους φησὶν Ἀριστοτέλης γενέσθαι. Zenob. Cent. IV. 49. Hesych. s. v. Κερκυραίων μάστιξ.—Ἡ Κερκύρα τὸ παλαιὸν εὐτυχὴς ἦν καὶ δύναμιν ναυτικὴν πλείστην εἶχεν, ἀλλ' ὑπὸ πολέμων τινῶν καὶ τυράννων ἐφθάρη, Epitome Strab. VII. 329. ibique Casaubon.

ΚΙΑΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Κίος.

“Ἔστι δὲ Κίος πόλις Μυσίας κληθεῖσα οὕτως ἀπὸ Κίου τοῦ ἀφηγησαμένου τῆς Μιλησίων ἀποικίας, ὥς φησι Ἀριστοτέλης ἐν Κιανῶν Πολιτείᾳ· ᾤκησαν δὲ αὐτὴν πρῶτον μὲν Μυσοὶ, δεύτερον Κᾶρες, τὸ δὲ τρίτον Μιλήσιοι. Schol. ad Apollon. Rhod. Argon. I. 1117. Κίος πόλις Μυσίας ἀπὸ Κίου τοῦ ἡγησαμένου Μιλησίων τῆς ἀποικίας, κατῴκησαν δὲ αὐτὴν Μυσοὶ, εἶτα Κᾶρες καὶ τρίτον Μιλήσιοι. Etym. Magn. s. v. Κιανίς. Schol. in Pseudo-Plat. pag. 466. ed. Bekker. Ex quatuor urbibus unam hanc Kium fuisse, quarum Alexander reditus provenientes Phocioni dare decrevit, Ælian. V. H. I. 25. ibique Perizon. Ceterum cave ne insulam Κέων urbemque Kium inter sese confundas; insula enim Κέως, Κῶς et Κῖος scribitur (non est igitur necessaria Heindorfii ad Plat. Prot. p. 341. e. emendatio in Aristoph. Ran. v. 970. ¹), urbs vero semper Κίος a fluvio præterfluente. Cellarii Geograph. antiqua III. 8. t. II. p. 280. Etym. Magn. s. v. Κρίως p. 539. 25. Menag. in Diogen. Laert. p. 419.

ΚΟΛΟΦΩΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Ἀλήτις.

Ἦν δὲ καὶ ἐπὶ ταῖς ἑώρας τις ἐπ’ Ἡριγόνῃ, ἣν καὶ Ἀλήτιν λέγουσιν ᾤδῃν. Ἀριστοτέλης γοῦν ἐν τῇ Κολοφωνίων Πολιτείᾳ φησὶν· “ἀπέθανε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Θεόδωρος ὕστερον βιάῳ θανάτῳ· λέγεται δὲ γενέσθαι τρυφῶν τις (Schweighæus. adnot. t. VII. pag. 366.), ὥς ἐκ τῆς ποιήσεως δηλὸν ἐστιν. “Ἐτι γὰρ καὶ νῦν αἱ γυναῖκες ᾄδουσιν αὐτοῦ μέλη περὶ τὰς ἑώρας.” Athen. XIV. 619. e. ibique Interpp. Ἦν δὲ καὶ ἀλήτις ᾄσμα ταῖς αἰωραῖς προσαγδόμενον Θεοδώρου ποίημα τοῦ Κολοφωνίου. Poll. IV. 55. Ἀλήτις ἑορτὴ Ἀθήνησιν, ἣ νῦν Αἰώρα λεγομένη. Hesych. s. v. Varias ceterum instituti festi causas legas apud Meurs. Gr. fer. s. v. Αἰώρα. Gronov. Thesaur. VII. 711.

¹ Κῖος etiam de insulæ Cei incolæ dici unde probari possit, non habeo; hinc in loco Aristophanis Κέως scribendum esse, ut ex Eustathio quoque nunc edidit Dindorfius, persuasum ha-

beo. Præter Heindorfium l. l. conf. Boeckh. ad Platon. Min. pag. 109. et nunc potissimum Brûndstedt Reisen etc. I. pag. 57. 58.

II. Τρυφή τῶν Κολοφωνίων.

Οἱ τὴν Σίρῳ δὲ κατοικοῦντες, ἦν πρῶτοι κατέσχον οἱ ἀπὸ Τροίας ἐλθόντες, ὕστερον δὲ Κολοφώνιοι, ὥς φησι Τίμαιος καὶ Ἀριστοτέλης εἰς τρυφήν ἐξώκειλαν οὐχ ἥσσαν Συβαριτῶν· καὶ γὰρ ἰδιῶς παρ' αὐτοῖς ἐπεχωρίασε φορεῖν ἀνθινούς χιτῶνας, οὗς ἐξώννυτο μίτραις πολυτελέσι, καὶ ἐκαλοῦντο διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν περιόκων μιτροχίτωνες, ἐπεὶ Ὅμηρος τοὺς ἀζώστους ἀμιτροχίτωνας καλεῖ. Athen. XII. 523. C. Jam Schweighæuserus in Indice ad Athen. e Colophoniorum republica hæc hausta esse vidit. Ceterum de re ipsa legas Goellerum de situ etc. pag. 290.

ΚΡΟΤΩΝΙΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Οἱ ἵπποι ὀρχοῦνται.

Εἰς τηλικούτον δ' ἦσαν τρυφῆς ἐλληλακότες οἱ Συβαρίται ὥς καὶ παρὰ εὐχίας τοὺς ἵππους ἐθίσαι πρὸς αὐλὸν ὀρχεῖσθαι ταῦτ' οὖν εἰδότες οἱ Κροτωνιάται, ὅτε αὐτοῖς ἐπολέμουν, ὥς καὶ Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ διὰ τῆς Πολιτείας αὐτῶν, ἐνέδοσαν τοῖς ἵπποις τὸ ὀρχηστικὸν μέλος· συμπαρήσαν γὰρ αὐτοῖς καὶ αὐληταὶ ἐν στρατιωτικῇ σκευῇ· καὶ ἅμα αὐλούντων ἀκούοντες οἱ ἵπποι, οὐ μόνον ἐξωρχήσαντο, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀναβάτας ἔχοντες ἠτόμολῃσαν πρὸς τοὺς Κροτωνιάτας. Athen. XII. 520. C. Ex Crotoniatarum republica hæc excerpta esse jam Schweighæus. in Ind. ad Athen. contra Dalecampium demonstravit. De Sybaritarum vero luxurie multa collegit Goeller de situ et orig. Syrac. p. 286. seq.

ΚΥΔΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Κυδνώδεις συμφοραί.

Κυδνώδεις συμφοραί, τοῦτο εἰς παρόμιον ἦλθε διὰ τὰ Κυδνίους συμβάντα· φησὶ γὰρ Ἀριστοτέλης οὕτως κακῶ αὐτοὺς διατεθῆναι ὑπὸ Ἀμφιτρύωνος, ὥστε μεγάλας συμφορὰς, συμφορὰς Κυδνώδεις καλεῖσθαι. Zenob. Cent. IV. 83. conf. Meurs. ad Helladii Chrestomath. p. 60. ibique laud.

ΚΥΘΗΡΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Κύθηρα, Πορφύρουσσα.

Κύθηρα νῆσος ἀπὸ Κυθήρου τοῦ Φοίνικος· ἐκαλεῖτο δὲ Πορφύρουσσα, διὰ τὸ κάλλος τὸ παρὰ τῶν πορφυρῶν, ὥς Ἀριστοτέλης. Stephan. de urbib. s. v. Plin. H. N. IV. 12. Pausan. III.

23. ibique Siebelis. Isid. Orig. XIV. 6. Wasse ad Thucyd. VII. 26. Poppo ad Thucyd. Vol. II. pag. 200.

ΚΥΜΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Αἰσυμνήτης.

Ἰδίως δέ φησιν Ἀριστοτέλης ὑπὸ Κυμαίων αἰσυμνήτην τὸν ἀρχοντα λέγεσθαι. Etym. Magn. s. v. Ἔστὶ δὲ Αἰσυμνητεία ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν αἰρετὴ τυραννίς. Aristot. Pol. III. 9. 5. Οἱ γὰρ Αἰσυμνήται καλούμενοι παρ' Ἑλλήσι τὸ ἀρχαῖον, ὡς ἐν τοῖς περὶ Βασιλέας Ἰστορεῖ Θεόφραστος, αἰρετοί τινες ἦσαν τύραννοι. Dionys. Halic. Antiq. Rom. V. 73. Antiqui vero jam dubitaverunt, εἰ γνήσιον esset Theophrasti περὶ Βασιλέας opus, nec ne. Schweighæus. in Indice ad Athen. s. v. Theophrastus. Diversum autem certe fuisse opus περὶ Βασιλέας Κυπρίων a Suida in Τιάρῳ laudatum equidem puto. Meursii Theophrastus. Gronovii Thesaur. X. 631. Αἰσυμνῆν ἐστὶ τὸ ἡγεῖσθαι καὶ ἀρχεῖν. Schol. ad Euripid. Medeam v. 19. ubi etiam Aristoteles laudatur. Meurs. ad Hellad. pag. 69. ibid. laudatis adde Schol. ad Odyss. p. 288. ed. Buttmann. Alexander ab Alexandro IV. 13. Theod. Metochita pag. 668. Νῦν δὲ οἱ Ἕλληνες ἐκόντες (ὄντες delendum est cum Cod. Mon.) κατὰ χρεῖαν δὴ τινα, καὶ αὐθις διὰ νόσον ἐν λογισμοῖς σωφρονικοῖς καὶ ποθοῦσιν ἰατρείαν ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς ἀνθαιρούμενοι δεσπότας ἐπὶ ῥητοῖς ἀνευθύνοισι καὶ τυραννικὴν ἐπιστάσιαν βελτίστων ἀνδρῶν κατ' ἀρετὴν ἐκλογίμων, καὶ γαλήνην δυναμένων ἐμποιεῖν ἐν πολιτικοῖς κλύδωσιν, οὗς Αἰσυμνήτας (Alberti ad Hesych. t. I. p. 175.) τὸ παλαιὸν ἐκάλουν, οἷος Πιττακὸς ἦν ἐν Μιτυλήνῃ, καὶ Περικλῆς ἐν Κορίνθῳ, καὶ Φοῖβλος ἐν Σάμῳ, καὶ τῇ κατὰ Ἴόνιον Ἀπολλωνία Χαιρήμων.

II. Τύραννος.

Ἰδιὸν δέ τι πεπόνθασιν οἱ μεθ' Ὀμηρον ποιηταί, τοὺς πρὸ Τρωϊκῶν βασιλεῖς τυράννους προσαγορεύοντες, ὅψέ ποτε τοῦδε τοῦ ὀνόματος εἰς τοὺς Ἕλληνας διαδοθέντος, κατὰ τοὺς Ἀρχιλόχου χρόνους, καθάπερ Ἰππίας ὁ σοφιστής φησιν. Ὀμηρος γοῦν τὸν πάντων παρανομάτων ἔχeton, βασιλέα φησὶ καὶ οὐ τύραννον (Ὀδυσσ. β. 84.)

Εἰς ἔχeton βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα.

Προσαγορευθῆναι δέ φασι τὸν τύραννον ἀπὸ τῶν Τυρρήνων χα-

λεπὸν γάρ τις περὶ ληστείαν τούτους γενέσθαι (hæc est Philochori sententia. Philochori fragm. p. 13.)· ὅτι δὲ νεώτερον τὸ τοῦ τυράννου ὄνομα, δῆλον· οὔτε γὰρ Ὅμηρος οὔτε Ἡσίοδος, οὔτε ἄλλος οὐδεὶς τῶν παλαιῶν τύραννον ἐν τοῖς ποιήμασιν ὀνομάζει· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν Κυμαίων Πολιτείᾳ, τοὺς τυράντους φησὶ τὸ πρότερον αἰσυμνήτας προσαγορεύεσθαι, εὐφημότερον γὰρ ἐκείνο τοῦνομα. Sophoclis Œdip. Tyrann. Argumentum. Eadem quidem in Politicis dicit Aristoteles III. 10. §. 10. ed. Schneider. Οἱ ἀρχαῖοι—ὅτε καθισταῖεν τινα (φύλακα) τῆς πόλεως, ὃν ἐκάλουν αἰσυμνήτην ἢ τύραννον. Eodem opere III. 9. §. 5. αἰσυμνήτας, αἰρετοὺς nominat τυράντους. Aliam vero verbum τύραννος habuisse vim antiquissimis temporibus videtur, nam præfectum a civibus electum toto cœlo a tyranno distare neminem fugit; sequente vero ætate tyranni vocati sunt ii, qui non civium consensu, sed stipatis militum copiis potestate fuerunt perpetua ea in civitate, quæ antea libertate usa erat. Conf. sis de voce Τυράννης Cret. mea pag. 73. not. m. et seq. Αἰσυμνήτης. Ad vers. 587. Œdipodis Tyr. τύραννος εἶναι μᾶλλον, ἢ τύραννα δρᾶν, exstat gl. βασιλικά ποιεῖν, καὶ μὴ βασιλεὺς εἶναι. Conf. Brunck. ad h. v. Æschines in Oratione κατὰ Κτησ. p. 9. ed. Bekker. Εἴ ἴστε Ἀθηναῖοι, ὅτι τρεῖς εἰσὶ πολιτεῖαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία, ubi Schol. τυράντους ἔλεγον καὶ τοὺς βασιλεῖς. In Schol. seq. ante ταύτην, ὀλιγαρχία adjungendum est. Quocum consentit Ammonius de different. vocab. s. v. In Schol. Ambr. ad Odyss. II. 47. Οἱ ἀρχαῖοι τὴν βασιλείαν ἐμέριζον εἰς τρία ἐπίθετα· τὸν μὲν πρῶον βασιλέα ὠνόμαζον πατέρα, τὸν ἀπηνῆ καὶ θυμῶδη δεσπότην, τὸν φειδωλὸν καὶ φιλόχρυσον κάπηλον. Homeri Odyss. ed. Baumgarten-Crusius 82.—De Cyme Ephori patria quædam attulit Marx ad Ephori fragm. p. 9. seq. Conf. nunc Eberti Dissertationes Siculæ. Regiomontii Brüssorum 1825. 8°.

III. Βλακὸς ἀχρηστότερος.

Βλακὸς ἀχρηστότερος, οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς τῇ Κύμῃ χωρίου Βλακίας (Βλακίας apud Etym. scriptum est), οὗ μέμνηται καὶ Ἀριστοτέλης. Mich. Apost. V. 65. Etym. M. s. v. Adagium etiam in Indice collectionis Erasmi indicatum est, sed frustra in volumine quæsitum.

ΚΥΠΡΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

*Ανακτες. Πρύλεις.

*Ανακτες καὶ ἀνασσαι· οἱ μὲν υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως, καλοῦνται ἀνακτες· αἱ δὲ ἀδελφαὶ καὶ γυναῖκες, ἀνασσαι. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κυπρίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. ἀνακτες. Suid. s. v. Etym. M. s. v. Apud Poetas nonnunquam ἀναξ pro ἀνασσα legitur. Hymn. in Cerer. v. 58. Pindar. Pyth. XII. 5. Matth. animadv. in Hymn. Homericos p. 361. Ἀριστοτέλης δὲ πρῶτον Ἀχιλλέα ἐπὶ τῇ τοῦ Πατρόκλου πυρᾷ, τῇ Πυρρήχῃ φησὶ κεκρήσθαι, ἣν παρὰ Κυπρίους φησὶ Πρύλιν λέγεσθαι, ὥστε παρὰ τὴν πυρὰν τῆς πυρρήχης τὸ ὄνομα θέσθαι. Schol. ad Pindar. Pyth. II. 127. Boeckh. de metris Pind. p. 271. Schaef. de Πρύλεις et Πρυλέες adnot. in nov. Thes. Steph. ed. pag. DIX. s. v. Alia etiam Cypriis peculiaria verba ibidem leguntur. Theophrasti autem opus Περὶ Κυπρίων βασιλείας apud Phot. Lex. s. v. Τιάρα laudatur et in Scholiis ad Plat. p. 415. ed. Bekker. Insula primum Σφηκεία nominata, quod Σφήκες eam habitabant, deinde Κεραστιά multorum collium causa. Ἐνοχαὶ quidem in Etym. M. s. v. p. 738. 55. scriptum est, sed jam Sylburgius ἐφοχάς emendavit, et sic quidem Schol. Lycophr. ad v. 447. auctoritate scripsit Larcherus. Larcheri emend. ad Orion. Theb. p. 209. ed. Sturz. Peculiaria quædam de regibus hujusce insulæ apud Eustathium leguntur ad Iliad. 497. 49. καὶ τι δὲ φασὶ τάγμα εὐδοφον ἐν Κύπρῳ ἀνακτες ἐκαλοῦντο· πρὸς οὗς ἀνεφέρετο, φασὶν, ἐκάστης ἡμέρας πρὸς τῶν ὠτακουστούντων, ὃ, τι ἂν ἀκούσωσιν· ἐπὶ διορθώσει δὲ τοῦτο ἦν τῶν κατὰ τὴν νῆσον. His de tyrannorum artibus disputavit Aristoteles in Polit. V. 9. p. 186. ed. Goettling. quem vide in adnot. 407 et 494.

ΚΥΡΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Βάττος.

Βάττος Κυρήνην ἐκτισεν ἐλθὼν ἀπὸ Θήρας τῆς κατὰ Κρήτην νήσου· ὃν τιμήσαντες Λίβυες ἐχαρίσαντο αὐτῷ τὸ κάλλιστον τῶν λαχάνων τὸ σίλφιον, καὶ ἐν νομίσματι αὐτὸν ἐχάραξαν, τῇ μὲν βασιλείᾳ, τῇ δὲ σίλφιον παρὰ τῆς πόλεως δεχόμενον, ὥς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κυρηναίων Πολιτείᾳ· ἔθθεν καὶ ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν διαφόρους καὶ ἐξόχους τιμὰς δεχομένων. Βάττος, ὥς Ἀριστο-

τέλης, ἐν Λιβύῃ Κυρήνην λεγομένην ἔκτισε κατὰ τὸν δοθέντα αὐτῷ παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι χρησμόν· καὶ οἱ πολῖται οἱ Κυρηναῖοι ἀνταπόδοσιν τῆς εὐεργεσίας βουλόμενοι χαρίσασθαι τῷ βασιλεῖ, ἐποίησαν εἰκόνα, ὡς δὲ τίνες δακτύλιον, ἐν ᾧ ἡ πόλις αὐτῶν προσφέρει τῷ βασιλεῖ τὸ σίλφιον, καὶ τὸ φύλλον δὲ αὐτοῦ καὶ ὁ καρπὸς, καὶ ὁ κλάδος, καὶ ὁπὸς, καὶ ἀπλῶς τὸ πᾶν αὐτοῦ πολλῆς τιμῆς ὄξιν ἐστιν. Schol. ad Aristoph. Plut. v. 926. Montefalconii Bibliotheca Coisl. 607. De herba σίλφιον in Cyrenaica terra cumulatim inventa conf. Interpp. ad Plaut. Rud. 3. 2. 16. Sprengel hist. rei herb. p. 84. De Batto vero multa exstant in Scholiis ad Pind. Pyth. et fusius hac de civitate agit Hardion in Mém. de l'Académie des Inscript. t. III.

Plato, si Plutarcho, Æliano et Diogeni Laertio fides (Pamphil. apud Diog. Laert. III. 23. Ælian. V. H. II. 42. XII. 30. Plut. ad Princip. indoctum p. 779. t. II. Vit. Lucull. p. 492. D. E. t. I. ed. Francof.) rogatus ut Cyrenæis et Arcadibus leges ferret, explorato singulari horum populorum statu, quum eum legislationi suæ morali non accommodatum reperiret, honorificum munus recusavit. Morgenstern de Platonis republ. p. 289.

II. Αἰθήρ.

Αἰθήρ παρὰ τὸ αἰεὶ θεῖν κυκλοφορικῶς, φησὶν Ἀριστοτέλης περὶ Κυρηναίων. Etym. Magn. s. v. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ πέμπτου εἰσάγει σῶμα, τὸ αἰθέριον καὶ κυκλοφορικόν, μὴ βουλόμενος τὸν οὐρανὸν ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων γεγενῆσθαι· κυκλοφορικὸν δὲ λέγει τὸ πέμπτου σῶμα, ὅτι ἐν κύκλῳ περὶ τὴν γῆν φέρεται. Nemesii de nat. hom. p. 164. seq. ed. Matth. Aristot. de Mundo c. 2. de Cælo c. 2. Diogen. Laert. p. 176. Plut. p. 878. B. Chrysippi de Æthere dicta invenias in Baguet. Comment. de Chrysippi vita etc. pag. 212.

III. Πεντηκοντάδραχμον καὶ Πεντάδραχμον.

Ἦν δὲ ἡ δραχμὴ οὐ νόμισμα μόνον ἀλλὰ καὶ πεντηκοντάδραχμον καὶ πεντάδραχμον παρὰ Κυρηναίοις. Ἦν μέντοι, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν Κυρήνῃ, καὶ τετραστάτηρον καὶ στατήρ καὶ ἡμιστάτηρον χρυσὰ νομίσματα. Poll. IX. 60. 62. Hac de re conf. Wurmii de Ponder. Num. Mensur. rationibus apud Romanos et Græcos. Stuttgart. 1821. 8.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Αἰγείδαι.

Εἰσὶν Αἰγείδαι φρατρία Ὀθηβαίων, ἀφ' ἧς ἡκόν τινες εἰς Σπάρτην, Λακεδαιμονίοις βοηθήσαντες ἐν τῷ πρὸς Ἀμυκλαεῖς πολέμῳ, ἡγεμόνι χρησάμενοι Τιμομάχῳ, ὃς πρῶτος μὲν πάντα τὰ πρὸς πόλεμον διέταξε Λακεδαιμονίοις· μεγάλων δὲ παρ' αὐτοῖς ἡξιώθη τιμῶν. Καὶ τοῖς Ὑακινθίοις δὲ ὁ χάλκεος αὐτῷ θώραξ προτίθεται, τοῦτον δὲ Ὀθηβαῖοι ὄπλον ἐκάλουν. Ταῦτα ἱστορεῖ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Λακεδαιμονίων Πολιτείᾳ.—Ἀριστοτέλης φησὶν ὅτι πολεμοῦντες οἱ Λάκωνες Ἀμυκλαεῦσιν, ὥς ἐπίθοντο παρὰ θεοῦ τοὺς Αἰγείδας συμμάχους λαβεῖν, εἰς Ἀθήνας ἐπορεύοντο· κάταλύσαντες δὲ ἐν Θήβαις, εὐωχουμένης τῆς τῶν Αἰγείδων φρατρίας ἐκλήθησαν· ἀκούσαντες δὲ μετὰ δεῖπνον εὐχομένου τοῦ ἱερέως διδόναι τοῖς Αἰγείδαις τοὺς θεοὺς τὰ ἀγαθὰ, καὶ συμβαλόντες τὸν χρησμόν, ἐντεῦθεν ἔλαβον τὴν συμμαχίαν. Schol. ad Pind. Ist. VII. 18. (VI. 18. ed. Boeckh.) Αἰγείδαι ἀπὸ τοῦ Αἰγέως καλοῦνται, φυλὴ μεγάλη ἐν Σπάρτῃ. Herod. IV. 149. *ibid.* Wessel. Plura de Ægidis Lacedæmoniorum Thebanorumque colligit Marxius ad Ephori fragm. p. 100. 103. seq.

II. Λυκούργος.

Οἱ μὲν Ἰφίτῳ συνακμάσαι Λυκούργον καὶ συνδιαθῆναι τὴν Ὀλυμπιακὴν ἐκεχειρίαν λέγουσιν αὐτόν· ὃν ἐστὶ καὶ Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος, τεκμήριον προσφέρων τὸν Ὀλυμπιάσι δίσκον, ἐν ᾧ τοῦνομα τοῦ Λυκούργου διασώζεται καταγεγραμμένον. Plut. Lycurg. I. p. 85. Ἀριστοτέλης ἐλάττονας σχεῖν φησὶ τιμὰς ἢ προσήκον ἦν αὐτόν (Λυκούργον) ἔχειν ἐν Λακεδαίμονι, καίπερ ἔχοντα τὰς μεγίστας· ἱερόν τε γάρ ἐστιν αὐτοῦ, καὶ θύουσι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ὥς Θεῶ. Plut. l. c. p. 127. Lyc. I. 31. Hæc etiam ex Ὀλυμπιονίκαις a Laertio V. 26. VIII. 51. et a Menagii Anonymo memoratis, hausta esse possunt, quas Eratothenem in suis sæpius secutum esse Sturzius probat in Præfat. ad Empedoclis fragm. p. XIX. Quod vero ad rem attinet, nominis errore hæc ab Aristotele posita esse videntur. Nam, ut Ciceronis utar verbis, centum et octo annis postquam Lycurgus leges scribere instituit, prima posita est Olympias (de Republ. II. 10.); quippe a Lycurgo juniore una cum Iphito ludos primum institutos esse verior videtur sententia. Euseb.

Chron. I. 32. Ceterum locus Aristotelia, quem Plutarchus pag. 112. t. I. c. 14. impugnatur, non ex Λακεδαιμονίων Πολιτεία excerptus est. Exstat enim in Polit. II. 6. §. 8. Schneideri Comment. p. 122.

III. *Εφοροι.

Ἀριστοτέλης δὲ μάλιστα φησι καὶ τοὺς Ἐφόρους, ὅταν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστῶσι, πρῶτον τοῖς εἰλωσι καταγγέλλειν πόλεμον, ὅπως εὐαγὲς ἢ τὸ ἀνελεῖν. Καὶ τᾶλλα δὲ τραχέως προσεφέροντο καὶ σκληρῶς αὐτοῖς, ὥστε καὶ πίνειν ἀναγκάζοντες πολὺν ἄκρατον εἰς τὰ συσσίτια παρεισήγον, ἐπιδεικνύμενοι τὸ μεθύειν οἶον ἐστὶ τοῖς νέοις· καὶ ψῆδς ἐκέλευον ᾄδειν, καὶ χορείας χορεύειν ἀγεννεῖς καὶ καταγελάστους, ἀπέχεσθαι δὲ τῶν ἐλευθέρων. Plut. Lyc. c. 28. Multa quidem Stagyrites de Ephoris in octo libris Politicorum (II. 6.) disputat, attamen hæc et quæ Plutarchus l. c. pag. 121. de κρυπτή i. e. de puerorum latrociniis ex Aristotele hausit, frustra ibi quæsiui; ex Lacedæmoniorum igitur Politia hausta esse videntur. De Ἐφορείᾳ etiam mentionem fecit Aristoteles in Rhet. III. 18.

IV.

Ὁ Ἀριστοτέλης οὐκ ἐξείναι φησιν ἀποδημεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις, ὅπως μὴδὲ ἐθίζονται ἄλλων νόμων εἶναι φίλοι· τοῦ μέντοι Ἰσοκράτους (ἐν Βουσιρίδι p. 225. A. ed. Steph.) τοὺς μαχίμους μόνους λέγοντος κωλύεσθαι ἀποδημεῖν, οἱ περὶ Ἀριστοτέλην τοὺς πάντας Λακεδαιμονίους φασίν. Harp. s. v. καὶ γὰρ τὸ μ. Perizon. ad Ælian. V. H. XIII. 16. Heind. ad Protag. p. 342. c. t. IV. p. 580. Fabrotti ad Theoph. Inst. p. 11. ubi accurate omnia invenies collecta.

V. Μόραι.

Συντάγματά τινα Λακωνικὰ οὕτω καλεῖται· διελεχται δὲ περὶ τούτων Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Λακεδαιμονίων Πολιτείᾳ. Φησὶ δὲ ὡς εἰσὶ μοῖραι (e Photio ἐπτά adjungendum est) ὀνομασμέναι, καὶ διήρηνται εἰς τὰς μοῖρας Λακεδαιμόνιοι πάντες. Harp. s. v. Suid. s. v. Φησὶ δὲ Ἀριστοτέλης, ὡς εἰσὶ μοῖραι ἐπτά ὀνομασμέναι, καὶ διήρηνται εἰς τὰς Μοῖρας Λακεδαιμόνιοι πάντες. Phot. s. v. p. 284. 18. ad exemplar Porson. Μωρῶν, ubi Μορῶν corrigas. Sturzii Lexic. Xenoph. Vol. III. p. 173. Schleusneri cur. noviss. in Phot. p. 245. Μόρα σύνταγμά τι Λακωνικὸν ἐξ ὀκτακοσίων ἢ ἐννακοσίων ἀνδρῶν συνεστός· ἢ ὄνομα λόχου τινός.

Bekk. anecd. I. 279. Τὴν δὲ μόραν Ἐφορος μὲν ἄνδρας εἶναι πεντακοσίους,—ἄλλοι δὲ τινες ἐννακοσίους, ὃν Πολύβιος ἐστὶ. Plut. Pelop. c. 17. p. 286. Ephori fragm. p. 249. ed. Marx. Diodor. XV. 32. ibique Wesseling. Si Λόχος et Μόρα idem esset, cum Meursio in Harpocratonis loco Μόραι εἴ emendandum; lege quæ suo more copiose ille collegit Attic. Lect. I. 16.

VI. Λόχος.

Λόχοι Λακεδαιμονίων φησὶν Ἀριστοφάνης τέτταρες—πέντε γάρ εἰσι, ὥς φησι Ἀριστοτέλης. Hesych. s. v. Λόχος, ξῖνοι μὲν τὸ σύστημα τὸ ἐξ ἀνδρῶν ἦ. Οἱ δὲ τὸ ἐξ ἀνδρῶν ιβ'. Οἱ δὲ τὸ ἀπὸ ἑκκαίδεκα ἀνδρῶν πλῆθος, ὃ καὶ τέλειον φασὶ καὶ σύμμετρον. Conf. τάξις παλαιὰ καὶ ὀνομασίαι τῶν ἀρχόντων in Thesaurο utriusque ling. p. 820. et p. 822. l. 48. λόχος ἀνδρῶν ὀκτώ. ex variis scriptoribus glossemata collecta esse videntur. Hesychius nunc e Photii Lex. ed. Pors. emendari potest. Λόχοι, Λακεδαιμονίων δ', ὥς Ἀριστοφάνης. Θουκυδίδης δὲ εἴ. Ἀριστοτέλης ζ'. Photii Lexic. s. v. Φυλαὶ etiam apud Athenienses descriptæ erant in λόχοις et φρατρίαις (Aristot. Pol. V. 7. §. 11.), sæpius tamen λόχον fit mentio, ubi de militia et de delectu militari sermo est. Schneid. Comment. in Aristot. Polit. p. 329. Perizon. ad Ælian. V. H. II. 44.

VII. Φοινικίς.

Ἀριστοτέλης φησὶ ἐν Λακεδαιμονίων Πολιτείᾳ, χρῆσθαι Λακεδαιμονίους φοινικίδι πρὸς τοὺς πολέμους· τοῦτο μὲν, ὅτι τὸ τῆς χροῆς ἀνδρικόν· τοῦτο δὲ, ὅτι τὸ τοῦ χρώματος αἱματώδες τὸ τοῦ αἵματος ῥύσεως ἐθίζει καταφρονεῖν. Schol. ad Aristoph. Acharn. v. 319. Suid. s. v. φοινικίδα. Mæris s. v. φοινικίς. Ælian. V. H. VI. 6. ait, id factitatum esse, ut quandam gravitatem ipso colore sibi parerent, simulque puniceæ vestes sanguinis profluvio saturatoris coloris redditæ, hostibus terrorem incuterent. Suid. s. v. καταφαίνειν. Valer. Max. II. 6. Plut. in Instit. Laconicis. Qui vero omnibus numeris absolutam virtutem præstitissent, ii etiam, injecta veste punicea, gloriose sepeliebantur. Ælian. l. c.

VIII. Χλαμὺς, χλαῖνα.

Χλαμὺς καὶ χλαῖνα διαφέρει· ἡ μὲν γὰρ χλαῖνα τετράγωνον ἱμά-

τιον· ἡ δὲ χλαμὺς εἰς τέλειον περὶ τὰ κάτω συνήκται καὶ τοὺς χρησαμένους πολὺν καὶ ἀπ' ἀλλήλων διεστάναι· προσάγεται Ἀριστοτέλην. Ammon. s. v. conf. Schneideri Lex. s. v. χλαμὺς et χλαίνα. Apud Eustathium plura me hac de re legisse memini.

IX. Φόβου ἱερόν.

Ἔστι δὲ καὶ Λακεδαιμονίοις οὐ Φόβου μόνον, ἀλλὰ καὶ Θανάτου καὶ Γέλωτος καὶ τοιούτων ἄλλων παθημάτων ἱερά. Τιμῶσι δὲ τὸν Φόβον, οὐχ, ὥσπερ οὗς ἀποτρέπονται δαίμονας, ἡγούμενοι βλαβερὸν, ἀλλὰ τὴν πολιτείαν μάλιστα συνέχεσθαι νόμῳ νομίζοντες· διὸ καὶ προεκήρυττον οἱ ἔφοροι τοῖς πολίταις εἰς τὴν ἀρχὴν εἰσιόντες, ὥς Ἀριστοτέλης φησὶ κείρεσθαι τὸν μύστακα, καὶ προσέχειν τοῖς νόμοις, ἵνα μὴ χαλεποὶ ᾖσιν αὐτοῖς· τὸ τοῦ μύστακος, οἶμαι, προτείνοντες, ὅπως καὶ περὶ τὰ μικρότατα τοὺς νέους πειθαρχεῖν ἐθίζωσι· καὶ τὴν ἀνδρείαν δέ μοι δοκοῦσιν, οὐκ ἀφοβίαν, ἀλλὰ φόβον ψόγον καὶ δέος ἀδοξίας οἱ παλαιοὶ νομίζειν. Plutarch. Cleom. cap. 9. Etiam apud Athenienses his insulsissimis horrendisque diis sacra, Epimenidis auctoritate, fuerunt instituta, hoc vero consilio ut a maenibus prohiberent. Conf. Heinrichii libellum “Epimenides Leben und Schriften” inscriptum.

X. Φιλοχρηματία Λακεδαιμονίων.

Ἄ φιλοχρηματία Σπάρταν ἔλοι, ἄλλο δὲ οὐδὲν, αἴτη λέλεκται ἐπὶ τῶν ἐξ ἅπαντος κερδαίνειν προαιρουμένων· μετενήνεκται δὲ ἀπὸ χρησμοῦ δοθέντος Λακεδαιμονίοις, ἐν ᾧ ἔχρησε τότε ὁ θεὸς ἀπολέσθαι τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅταν ἀργύριον καὶ χρυσίον τιμῆσωσι· μέμνηται τοῦ χρησμοῦ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Λακεδαιμονίων Πολιτείᾳ. Zenob. II. 24. Diogen. Suid. Apost. s. v. Joan. Brodæi Misc. II. 12. exstant in Gruteri Lampade critica. Plut. Instit. Lacon. 42. p. 239. E. p. 960. Wytt. Plut. Agis c. 2. t. IV. p. 296. edit. Bryant. Cicer. de Offic. II. 22. ibique Interpp. Olympiodori in Platon. Alcibiad. prior. Comment. p. 164. ibidem Creuzer.

XI. Ὁ Λέσβιος ῥόδός.

Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι δοκεῖ οὐκ ἀγαθοὺς ἀνθρώπους ἡ Λέσβος ἐνεγκεῖν, ὅθεν καὶ Λεσβιάσαι, τὸ αἰσχροῶς μολῦναι τὸ στόμα κατὰ Αἴλιον Διδύμωσον, ὃς καὶ τὸν τῆς παροιμίας Λέσβιον ῥόδον (scr. αὐιδὸν ut apud Apostolium s. v. Μετὰ Λέσβιον αὐιδὸν) Τέρπανδρόν φησιν, ἡ Εὐαινετῶν, ἡ Ἀριστοκλείδην. Καὶ Ἀριστοτέλης δὲ ἐν

τῇ Λακεδαιμονίων Πολιτείᾳ, τὸ μάλιστα Λέσβιον ᾤδον (scr. τὸ Λέσβιον αἰδὸν μάλιστα) τὸν Τέρπανδρὸν φησι δηλοῦν. Ἐκαλοῦντο δέ φασι καὶ ὕστερον εἰς τὴν ἐκείνου τιμὴν, πρῶτως μὲν ἀπογονοὶ αὐτοῦ, εἶτα, εἴτις ἄλλος παρὲν Λέσβιος. Eustath. in Iliad. p. 637. 12. ed. Basil. p. 741. A. ed. Rom. Suid. s. v. Zenob. V. 9. Diogen. VI. 36. Phavorin. p. 1169. 38. Phot. Lex. ad exempl. Porson. p. 215. 13. ubi pro Εὐαινετῖδος, Εὐαίνετος legitur. De Terpandro conf. Plut. de Musica c. 6. Vol. V. P. II. p. 633. ed. Wyttenb. Procli Chrestomathia p. 382. 19. in fin. Hephæstionis Enchirid. ed. Gaisford. Oxon. 1810. 8. Hujus proverbii originem a poetis Græcorum comicis repetendam esse Bodio visum est. Orpheus poetarum Græcorum antiquissimus pag. 17. n. 11. ibique multa de Terpandro, quem Ὀμήρου μὲν τὰ ἐπη, Ὀρφέως δὲ τὰ μέλη ἐξηλωκέναι Glaucus Rhæginus auctor est apud Plutarch. l. c., collecta invenies.

XII. Κνακίων Βαβύκα.

Ἀριστοτέλης δὲ τὸν μὲν Κνακίωνα, ποταμὸν, τὴν δὲ Βαβύκαν, γέφυραν. Plutarch. Lyc. p. 92. cap. 6. Inter amnem vero et pontem hujusce nominis oraculi jussu conciones habitæ sunt.

XIII. Ἡ Κρυπτία.

Ἡ δὲ καλουμένη κρυπτία παρὰ Λακεδαιμονίοις, εἶγε δὴ καὶ τοῦτο τῶν Λυκούργου πολιτευμάτων ἐν ἔστιν, ὡς Ἀριστοτέλης ἱστορήκε, ταύτην ἂν εἴη καὶ τῷ Πλάτῳ περὶ τῆς πολιτείας καὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐννευρασμένη δόξαν. Plut. Lyc. c. 28. Furtum antiquissimos apud Græcos nemini opprobrio fuisse ex Odyssea (I. 398. III. 73.) et Thucydide (I. 5.) demonstrare licet. conf. Eustath. ad Odys. l. c. Συμφωνεῖ δὲ τοῖς ταῦτα λέγουσι καὶ ὁ ἱστορήσας, ὅτι βίος τῶν Ἑλλήνων τοῖς πρώτοις ἀπὸ ληστείας τὸ πολὺ ἐπορίζετο, καὶ ὅτι τὸ ἀπὸ ληστείας βιοτείνειν τοσοῦτον ἀπέιχε τοῦ αἰσχύνῃν φέρειν, ὡς καὶ ἐν καλῷ μᾶλλον τι καθεστηκέναι, καὶ ἔδνα ταῖς νύμφαις οἱ νυμφῖοι τὰ ληϊσθέντα σὺν κλεῖ ἔφερον. Ceterum cf. Xenoph. de Republ. Lacedæm. ibique Schneideri adnotationes.

XIV. Οἱ Γέροντες.

— Ἀεὶ τῶν ὀκτὼ καὶ εἴκοσι γερόντων τοῖς μὲν βασιλεῦσι προστιθεμένων, ὅσον ἀντιβῆναι πρὸς δημοκρατίαν, αὐθις δὲ ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι τυραννίδα, τὸν δῆμον ἀναρβρωνύντων· τοσοῦτους δὲ κατα-

σταθῆναί φησι τοὺς γέροντας Ἀριστοτέλης, ὅτι τριάκοντα τῶν πρώτων μετὰ Λυκούργου γενομένων, δύο τὴν πρᾶξιν ἐγκατέλιπον ἀποδειλιάσαντες. Plut. Lyc. 5. De Gerusia omnia fere jam olim collegit Meursius. Nunc conferri possunt Interpp. ad Aristotelis Polit. II. 6. et Tittmann Darstellung der griechischen Staatsverfassungen pag. 117. seq.

ΛΟΚΡῶΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Ζάλευκος.

Χαμαιλέον ὁ Ἡρακλεώτης ἐν τῷ περὶ μέθης καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Λοκρῶν Πολιτείᾳ Ζάλευκον τὸν Λοκρὸν παρὰ τῆς Ἀθηνᾶς τοὺς νόμους λαμβάνειν ἀπομνημονεύουσι. Clem. Alexandr. Stromat. tom. I. pag. 352. A. ed. Sylburg. Ἐπειδὴ γὰρ Λοκροὶ ἐχρῶντο τῷ θεῷ, πῶς ἂν πολλῆς ταραχῆς ἀπαλλαγείεν (civibus enim jam corruptis leges tulit Zaleucus), ἐξέπεσεν αὐτοῖς χρησμὸς, ἑαυτοῖς νόμους τίθεσθαι, ὅτε καὶ τις ποιμῆν, ὄνομα δ' ἦν Ζάλευκος, πόλλους νόμους δυνηθείη τοῖς πολίταις εἰσενεγκεῖν δοκίμους· γνωσθεὶς δὲ καὶ ἐρωτηθεὶς, πόθεν εὔροι, ἔφησεν ἐνύπνιον αὐτῷ τὴν Ἀθηνᾶν παραστήσεσθαι (Heynius παραστήσασθαι)· διὸ αὐτὸς τε ἤλυνθ' ῥωται καὶ νομοθέτης κατέστη. Schol. ad Pind. Olymp. X. 17. Plutarchus de sui laude pag. 543. lepidam hujusce Zaleuci figmentis affert causam. *Malunt enim homines, Philosophi Chæronensis sunt verba, fortunæ quam virtutis laudem aliis concedere; quod illius dona bonum alienum, hujus defectum a se ipsis proficisci existimant, hanc ob rem οὐκ ἤκιστα γοῦν λέγουσι ἀρκέσαι Λοκροῖς τὴν Ζαλεύκου νομοθεσίαν, ὅτι τὴν Ἀθηνᾶν ἔφασκεν αὐτῷ φοιτῶσαν εἰς ὄψιν ἑκαστότε τοὺς νόμους ὑφηγεῖσθαι καὶ διδάσκειν, αὐτοῦ δὲ μηδὲν εἶναι διανόημα.* Conf. Creuzeri Symbol. t. II. p. 803. not. seq. Heyn. Opusc. Academ. Vol. II. p. 64. seq. Goeller. de situ Syracus. p. 259. Marx Ephori fragm. p. 150. multa ibique laudata. Chamæleon vero, cujus etiam auctoritate Clemens nititur, ex Heraclea Pontica, Peripateticus, Theophrasto et Heraclidæ Pontico æqualis fuit. Jonsius de Script. Hist. Phil. I. 17. Ut omnes fere Peripatetici, hic etiam multa scripsit. Boeckh. Præfat. in Pind. Schol. p. IX. Jambl. vit. Pyth. p. 217. ed. Küster. Zaleucum inter Pythagoreos enumerat. Bentley Dissert. upon Phal. pag. 244. seq.

II. Τῶν Λοκρῶν ἔθῃ.

Τίμαιος δ' ὁ Ταυρομενίτης ἐν τῇ ἐννάτῃ τῶν ἱστοριῶν γράφων οὕτως· “καθόλου δὲ ἡτιῶντο τὸν Ἀριστοτέλῃ διημαρτηκέναι τῶν Λοκρικῶν ἔθῳ· οὐδὲ γὰρ κεκτήσθαι νόμον εἶναι τοῖς Λοκροῖς, ὁμοίως δὲ οὐδὲ Φωκεῦσιν, οὔτε θεραπαίνας, οὔτε οἰκέτας, πλὴν ἐγγὺς τῶν χρόνων· ἀλλὰ πρώτη τῇ Φιλομήλου γυναικὶ τοῦ καταλαβόντος Δελφοῦς δύο θεραπαίνας ἀκολουθήσαι. Παράπλησίως δὲ καὶ Μνάσωνα (Ælian. V. H. III. 19.) τὸν τοῦ Ἀριστοτέλους ἑταῖρον χιλίους οἰκέτας κτησάμενον (de antiqua servitutine apud Græcos bene disserit Feith. ant. Hom. II. 20.), διαβληθῆναι παρὰ τοῖς Φωκεῦσιν ὡς τοσοῦτους τῶν πολιτῶν τὴν ἀναγκαίαν τροφήν ἀφηρεμμένον· εἰθίσθαι γὰρ ἐν ταῖς οἰκίαις διακοπεῖν τοὺς νεωτέρους τοῖς πρεσβυτέροις.” Athen. VI. 264. C. Timæus Tauromenita, ab Istro Callimachio, qui ἀντιγραφάς adversus eum edidit, Ἐπιτίμαιος vocatus (Siebelis in Istri fragm. Lips. 1812. pag. XIX.), insano fere modo Locrorum Epizephyriorum causa in Aristotelem debacchatus est. (De situ Locrorum, qui a Promontorio Ζεφύριον, hodie *Bursano* vel *Bruzzano*, v. Poppo Comment. in Thuc. t. II. p. 552. n. 10, cognominati sunt, Strab. VI. 259.) Φησὶ γὰρ Τίμαιος, Ἀριστοτέλῃν εἶναι θρασὺν, εὐχερῇ, προπετῇ πρὸς δὲ τοῦτοις κατατετολμηκέναι τῆς τῶν Λοκρῶν πόλεως, εἰπόντα, τὴν ἀποικίαν αὐτῶν εἶναι δραπετῶν, οἰκετῶν, μοιχῶν, ἀνδραποδιστῶν. Polyb. XII. 9. 2. Contra se haudquaquam vana conjectura adductum asserit, sed certissimis argumentis exploratam rei veritatem tenere. Ad Locros enim, qui in Græcia sunt, se profectum esse, atque hos primum sibi fœdus in tabulis incisum ostendisse, cui hujusmodi præfixum est exordium; *ut parentes erga liberos decet*. Polybius autem rerum gestarum peritissimus, Locrensiū præcipue in rebus maxime versatus, Aristotelem luculentis rationibus ab hac contumelia vindicavit, imo asserere conatus est, τὴν ὑπ' Ἀριστοτέλους παραδιδόμενην ἱστορίαν περὶ τῆς ἀποικίας ἀληθινωτέραν εἶναι συμβαίνει τῆς ὑπὸ Τιμαίου λεγομένης. Polyb. XII. 5. 4. De maledicentia vero Timæi conf. Wesseling. ad Diodor. V. pag. 330. Marx ad Ephori fragm. p. 67. 153. 255. Schweighæus. ad Polyb. t. VII. p. 72. Omnia fere collegit Goeller de situ et origine Syracus. pag. 192. seq.

ΜΑΣΣΑΛΙΩΤΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Πρωτιάδαι.

Τὸ ὅμοιον ἱστορεῖ γενέσθαι καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μασσαλιωτῶν Πολιτείᾳ γράφων οὕτως· “Φωκαεῖς οἱ ἐν Ἰωνίᾳ ἐμπορίᾳ χρώμενοι, ἔκτισαν Μασσαλίαν. Εὐξενος δὲ ὁ Φωκαεὺς Νάνω τῷ βασιλεῖ, τοῦτο δ' ἦν αὐτῷ ὄνομα, ἦν ξένος· οὗτος ὁ Νάνος ἐπιτελῶν γάμον τῆς θυγατρὸς, κατὰ τύχην παραγενόμενον τὸν Εὐξενον παρὰ κέκληκεν ἐπὶ τὴν θούλην· ὁ δὲ γάμος ἐγένετο τόνδε τὸν τρόπον· ἔδει μετὰ τὸ δεῖπνον εἰσελθοῦσαν τὴν παῖδα, φιάλην κεκρασμένην ᾧ βούλοιο δοῦναι τῶν παρόντων μνηστήρων· ᾧ δὲ δαίη, τοῦτον εἶναι νυμφίον· ἡ δὲ παῖς εἰσελθοῦσα δίδωσιν, εἴτε ἀπὸ τύχης, εἴτε καὶ διὰ ἄλλην τινα αἰτίαν τῷ Εὐξένῳ· ὄνομα δὲ ἦν τῇ (Schweighaeus. omittit τῇ) παιδί Πέττα. Τούτου δὲ συμβάντος, καὶ τοῦ πατρὸς ἀξιοῦντος, ὥς κατὰ θεὸν γενομένης τῆς δόσεως, ἔχειν αὐτὴν, ἔλαβεν ὁ Εὐξενος γυναῖκα, καὶ συνῴκει, μεταθέμενος τούνομα Ἀριστοξένην, καὶ ἔστι γένος ἐν Μασσαλίᾳ ἀπὸ τῆς ἀνθρώπου μέχρι νῦν Πρωτιάδαι καλούμενον, Πρώτις γὰρ ἐγένετο υἱὸς Εὐξένου καὶ Ἀριστοξένης.” Athen. XIII. 576. A. Aliter Plutarchus (Sol. c. 2. I. 174.): ὁ Μασσαλλας κτίστης Πρώτος ὑπὸ Κελτῶν τῶν περὶ τὸν Ῥοδανὸν ἀγαπηθείς. Aristotelem sequitur Trogus 43. 3. Schneid. Comment. in Arist. Pol. p. 306. Apud Papon Hist. gén. de Provence II. p. 496. hæc de nominis origine leguntur: Μασσαλία de Μάσσω et Σάλιαι, c'est le nom de Salyes, dont le roi se tenoit près de l'endroit où est la ville d'Aix. Ainsi Marseille signifie qui est voisin de Salyes. [Vide quæ disputavit Jo. Chr. Johannsen in libro: Veteris Massiliæ res et instituta. Kilise 1817. L. I. cap. 1. 2. pag. 6. seqq., ac de nomine urbis ibid. cap. 5. pag. 27. seqq.]

II. Μασσαλία.

“Οτι πρὸ τούτων τῶν χρόνων (quo Phocenses rege coacti patriam fugerunt) ἤδη ὑπὸ Φωκαέων ᾤκιστο ἡ Μασσαλία καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μασσαλιωτῶν Πολιτείᾳ δηλοῖ. Harp. s. v. Μασσαλία. Phot. Lex. s. v. 218. 13. ad exemplar Porson. Schleusneri cur. noviss. pag. 218. Φωκαεῖς (Mahne Diatribe de Aristoxeno recte p. 211. Φωκαεῖς legit) φηγόντες, Μασσαλίαν ᾤκησαν, τούτοις ὁμόχρονος ὁ Πυθαγόρας, apud Jamblich. Theolog. Arithm. p. 41. legitur. De nomine Massaliæ Steph. Byz. s. v.

et inter Timæi fragm. apud Goeller. de situ Syrac. pag. 262. Coray ad Isocrat. t. II. p. 333. ibid. II. Quibus adijunge Petr. Heidenreich. Massilia, in Gronov. Thes. Antiq. Vol. VI.

III. Βρασμός.

Ἀριστοτέλης μὲν οὖν φησὶν, ὑπὸ σεισμῶν τῶν καλουμένων Βρασμῶν, ἐκπεσόντας τοὺς λίθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν (ἐν τῷ πεδίῳ, μεταξὺ τῆς Μασσαλίας καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥοδανοῦ) συνολισθεῖν εἰς τὰ κοῖλα τῶν χωρίων. Strab. Geograph. IV. 182. “Locum Aristotelis hodie opinor non habemus. Idem tamen hujus rei etiam libro II. cap. 8. μετεωρολ. meminit. [conf. Johannsen I. I. cap. 4. pag. 21.] De terræ motu, quem Posidonius Βρασμόν vocabat, alii Βρασματίαν, vid. Senec. N. Q. VI. 21.” Casaub.

IV. Μασσαλιωτῶν τρυφή.

Μασσαλιῶται δ' ἐθελύθησαν, οἱ τὸν αὐτὸν τοῖς Ἰβησι τῆς ἐσθίης φοροῦντες κόσμον. Ἀσχημοσύνη γοῦν διὰ τὴν ἐν ταῖς ψυχαῖς μαλακίαν, διὰ τρυφήν γυναικοπαθοῦντες ὄθεν καὶ παροιμία παρήλθεν, Πλεύσαις εἰς Μασσαλίαν. Athen. XII. 523. C. Erasmus in Adagiis formam Πλεύσεως profert, quæ quidem in Proverbio magis placeat. Dubius est ceterum utrum sit Massalia Phocensium colonia, an Libyca. Plautus enim, Cicero, Strabo, Valerius Maximus aliique Massiliensium severam disciplinam summis laudibus extulerunt; leges adeo quædam sapientiæ frugalitatisque plenæ a Valerio Maximo et ab Athenæo ipso nobis servatæ sunt, e. g. ne cives religionis prætextu vitam inertem et otiosam sectarentur, ne mulieres vino uterentur (Ælian. V. H. II. 38.); apud Athenæum igitur, ex Aristotelis Adagiis aut Rebuspublicis ut videtur haurientem, vel Massaliam Libycam vel tertiam quampiam intelligendam esse decrevit. Des. Erasmi Adagior. p. 1937. Montefalconii Bibliotheca Coislin. 608. [Vid. quæ Johannsen libro supra laudato, III. c. 2. p. 73. sqq. disputat, quo hæcce inter se conciliet.]

ΜΕΘΩΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Παράσιτοι.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Μεθωναίων Πολιτείᾳ, παράσιτοι, φησὶ, τοῖς μὲν ἀρχουσι δύο καθ' ἕκαστον ἦσαν τοῖς δὲ πολεμάρχοις εἰς. Τεταγμένα δὲ ἐλάμβανον παρ' ἄλλων τε τιμῶν καὶ τῶν ἀλιέων

ἄφρον. Athen. VI. 236. e. Μεθώνη, ἣν πολιορκῶν ὁ Φίλιππος ἐξεκόπη τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν· τέσσαρες δὲ εἶναι φησὶ Μεθώνας Δημήτριος ὁ Μάγνης. Phot. Lex. s. v. Parasiti vero ii fuerunt apud Athenienses, qui apud Romanos suis in ritibus *viri erulones* vocati sunt. Poll. VI. 7. Petiti LL. Att. I. 2. p. 159. ed. Wesseling. De Methone vero, quo nomine plures fuere urbes, plura conguessit Eustath. ad Iliad. II. 716. Incolæ e Phthiorum gente fuere, qui ab Achillis inde ditionis finibus loca insederunt. Heyne ad Iliad. II. 716. t. IV. p. 379.

ΜΙΛΗΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Μιλήσιοι.

Μιλήσιοι δ' ἕως μὲν οὐκ ἐτρώφων, ἐνίκων Σκύθας, ὥς φησιν Ἐφορος, καὶ τὰς ἐφ' Ἑλλησπόντῃ πόλεις ἔκτισαν καὶ τὸν Εὐξεινον πόντον κατέφκισαν πόλεσι λαμπραῖς, καὶ πάντες ἐπὶ τὴν Μίλητον ἔθεον· ὥς δ' ὑπήχθησαν ἡδονῇ καὶ τρυφῇ, κατεβόη τὸ τῆς πόλεως ἀνδρεῖον, φησὶ Ἀριστοτέλης, καὶ παροιμία τις ἐγεννήθη ἐπ' αὐτῶν,

Πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.

Athen. XII. 523. e. Hæc ex Milesiorum republica hausta esse jam Schweighæuserus conjecit in Indice ad Athen. Frustra hoc Ephori fragmentum in Marxii collectione quæsiui, quem quidem narratio de urbis Milesiorum origine apud Strab. XIV. p. 941. non fugit. Ephori fragm. 135. Milesiorum vero luxus in hominum sermonem abiit, adeo ut quidquid molle minusque virile vellent intelligere, Milesium appellarent; hinc Aristophanes in Ranis Μιλήσια στρώματα notat vel quod Milesia regio optimas habere lanas dicitur [vid. quæ plura hac de re disseruntur in not. ad Plutarch. Alcib. cap. XXIII. p. 194. seqq.]; fabulæ Milesiæ etiam sermones nec veri nec verisimiles, nec in ullum vitæ usum parati, sed tantum ad voluptatem et terendum tempus, a Mileto Ionιæ originem duxerunt. Des. Erasmi Adag. p. 1194.

ΜΗΛΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Οἱ παῖδες.

Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μηλιέων Πολιτείᾳ τοὺς παῖδας γυμνοὺς ἐκφέρειν μέχρις ἐτῶν ις' καὶ καταφιλεῖν αὐτοὺς ἐν τοῖς συμποσίοις. Suid. s. v. τῶν φιλάτων. Μηλίους ἀνέλεον ὁ θεὸς, φιλεῖν τῶν φιλάτων τὰ φίλατα· μέχρις οὖν ἐτῶν δέκα ἕξ γυμνοὺς περιέφερον

τοὺς παῖδας, καὶ κατεφύλουν ἐν Ὀλυμπίᾳ. Prov. Vat. append. Cent. IV. 5. Nihil sani e verbis ἐν Ὀλυμπίᾳ erui potest; locus e Suida emendandus est.

II. Τὸ Μηλιακὸν πλοῖον.

Τὸ Μηλιακὸν πλοῖον· τοῦτο ἐπὶ τῶν ἄγαν ρεόντων πλοίων ἀπὸ ἱστορίας τινὸς εἴρηται· φησὶ γὰρ Ἀριστοτέλης, Ἰππότην εἰς ἀποικίαν στελλόμενον τοῖς μὴ βουλευθεῖσιν αὐτῷ συμπλεῖν καταράσασθαι (leg. καταρῶσθαι), ἐπειδὴ γὰρ προφασιζόμενοι, οἱ μὲν τὰς γυναῖκας αὐτοῖς ἀρρώστειν, οἱ δὲ τὰ πλοῖα ρεῖν κατέμενον, κατηράσατο μήτε πλοῖα στεγανὰ αὐτοῖς γενέσθαι ποτὲ, καὶ ὑπὸ τῶν γυναικῶν κρατεῖσθαι ἀεί. Phot. Lex. s. v. 594. 9. ad exempl. Porson. Suidas s. v. Apostol. Cent. XIX. 89. Prov. e Vat. Append. IV. 4. Des. Erasmi Adag. p. 685. ed. Wechel.

ΝΑΞΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Λύγδαμις τύραννος.

Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ναξίων Πολιτείᾳ περὶ τῆς παροιμίας, οὐδεὶς κακὸς μέγας ἰχθὺς, οὕτως γράφει. Τῶν παρὰ Ναξίοις εὐπόρων, οἱ μὲν πολλοὶ τὸ ἄστυ ᾤκουν, οἱ δὲ ἄλλοι διεσπαρμένοι κατὰ κώμας· ἐν οὖν δὴ τινι τῶν κωμῶν, ἥ ὄνομα ἦν Ληστὰς, Τελεσταγόρας ᾤκει, πλούσιός τε σφόδρα καὶ εὐδοκίμων καὶ τιμώμενος παρὰ τῷ δήμῳ τοῖς τᾶλλοις ἅπασι καὶ τοῖς καθ' ἡμέραν πεμπομένοις· καὶ ὅτε καταβάντες ἐκ τῆς πόλεως δυσωνοῦντό τι τῶν πωλουμένων, ἔθος ἦν τοῖς πωλοῦσι λέγειν, ὅτι μᾶλλον ἂν προέλουτο Τελεσταγόρα δοῦναι, ἢ τοσοῦτον ἀναδόσθαι. Νεανίσκοι οὖν τινες ὠνούμενοι μέγαν ἰχθύν, εἰπόντος τοῦ ἀλιέως τὰ αὐτὰ, λυπηθέντες τῷ πολλάκις ἀκούειν, ὑποπιόντες ἐκώμασαν πρὸς αὐτόν. Δεξαμένου δὲ τοῦ Τελεσταγόρου φιλοφρόνως αὐτοὺς, οἱ νεανίσκοι αὐτόν τε ὕβρισαν, καὶ δύο θυγατέρας αὐτοῦ ἐπιγάμους· ἐφ' οἷς ἀγανακτήσαντες οἱ Νάξιοι καὶ τὰ ὅπλα ἀναλαβόντες ἐπῆλθον τοῖς νεανίσκοις· καὶ μεγίστη τότε στάσις ἐγένετο προστατοῦντος τῶν Ναξίων Λυγδάμιδος, ὃς ἀπὸ ταύτης τῆς στρατηγίας τύραννος ἀνεφάνη τῆς πατρίδος. Athen. VIII. 348. a. seq. Antea paucorum fuit Naxiis dominatio. Αἱ δ' ὀλιγαρχαὶ μεταβάλλουσι—μάλιστα, ὅταν ἐξ αὐτῆς συμβῇ τῆς ὀλιγαρχίας γένεσθαι τὸν ἡγεμόνα· καθάπερ ἐν Νάξῳ Λύγδαμις, ὃς καὶ ἐτυράνησεν ὕστερον τῶν Ναξίων. Arist. Pol. V. 5. init. Œcon. II. 1. t. II. p. 283. E. ed. Casaub. Hæc vero regiminis mutatio a. Chr. n. quingentesimo sexto facta est.

Kortüm. ad hist. rerum publ. græc. p. 103. Tittm. l. c. p. 409. Mannert. Geogr. VIII. 754.

II. Πολυκρίτη.

Bello inter Naxios Milesiosque mœchæ cujusdam causa orto, Naxii præsertim a Diogneto, Erythræorum Milesiis auxilia ferentium duce, vexati sunt. Femina quædam, Polycritæ nomine, cujus amore Diognetus captus est, pacem dedit civibus. Qui vero hoc factum sit, diverso modo a Naxiorum scriptoribus relatum est, Ἀριστοτέλης δὲ φησιν οὐδὲ ἀλούσης τῆς Πολυκρίτης ἄλλως δὲ πῶς ἰδόντα τὸν Διόγνητον ἐρασθῆναι, καὶ πάντα διδόναι καὶ ποιεῖν ἔτοιμον εἶναι τὴν δὲ ὁμολογεῖν ἀφῆξεσθαι πρὸς αὐτὸν, ἐνὸς μόνου τυχοῦσαν, περὶ οὗ τὸν Διόγνητον (ὡς φησιν ὁ φιλόσοφος) ὄρκον ἤτησεν· ἐπεὶ δὲ ὤμοσεν, ἤξιον τὸ Δῆλιον αὐτῇ δοθῆναι (Δῆλιον γὰρ ἐκαλεῖτο τὸ χωρίον), ἄλλως δὲ οὐκ ἂν ἔφη συνελθεῖν· ὁ δὲ καὶ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ διὰ τὸν ὄρκον ἐξέστη, καὶ παρέδωκε τῇ Πολυκρίτῃ τὸν τόπον, ἐκεῖνη δὲ τοῖς πολίταις ἐκ δὲ τούτου πάλιν εἰς ἴσον καταστάντες, ἐφ' οἷς ἠβούλοντο πρὸς τοὺς Μιλησίους διελέθθησαν. Plut. de virt. mulier. pag. 254. B. seq. Polycritæ factum variis modis exornatum invenias e Theophrasti De rebus Naxicis et opere πρὸς τοὺς καιροὺς in Parthenii Erot. c. 9. in Polyæni Strateg. VIII. 36. ubi quidem male pro Πολυκρίτῃ scriptum invenitur Πολυκρήτη.

ΟΠΟΥΝΤΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Ἄσπετος, ὁ Ἀχιλλεύς.

Ἄσπετος, ὁ Ἀχιλλεύς ἐν Ἠπειρῷ, ὡς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ὀπουντίων Πολιτείᾳ. Hesych. s. v. ibiq. Alberti. Ὀποὺς πόλις τῆς Λοκρίδος ἀπὸ Ὀπόεντος τοῦ Ἥλείου. Schol. ad Apollon. Rhod. Argon. I. 69. [Add. Plutarch. Pyrrh. cap. I. ἐκ τούτου δὲ καὶ Ἀχιλλεύς ἐν Ἠπειρῷ τιμὰς ἰσοθέους ἔσχεν, Ἄσπετος ἐκχωρῶ φωνῇ προσαγορευόμενος. Ubi consul. notam pag. 145.]

II. Ἀμφίσσα.

Ἀμφίσσα πόλις τῆς Λοκρίδος. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ὀπουντίων Πολιτείᾳ οὕτω λέγει, “Ἀνδραίμων δὲ ἦν οἰκιστὴς, Ἀμφίσσαν δ' ὠνόμασαν διὰ τὸ περιέχεσθαι τὸν τόπον ὄρεσιν.” Harp. s. v. Ἀμφίσσα. Diversa apud Paus. X. 38. leguntur. Nostrum locum præterit Mannert. Geograph. VIII. 125.

III. Ὀποῦς.

Ὀποῦντος ἦν θυγάτηρ Ἡλείων βασιλέως, ἦν Ἀριστοτέλης Καμβύσην καλεῖ διὰ τούτων οὖν ὁ Πίνδαρος τὴν Πρωτογένειαν φησιν ἐξ Ἡλίδος ἀρπασθεῖσαν εἰς Μαίναλον τῆς Ἀρκαδίας ὄρος κομισθῆναι ὑπὸ Διός· Μαίναλος δὲ ὄρος Ἀρκαδίας καὶ πόλις· ἐνταῦθα μυχθεὶς αὐτῇ ὁ Ζεὺς ἤνεγκε τῷ Λοκρῷ, ἔν' ὧς ἑαυτοῦ ἀναβρέψῃ τὸν γεννηθέντα· ἀφ' οὗ ἡ τῶν Λοκρῶν χώρα, ἥς Λοκρίδος μητρόπολις ἡ Ὀποῦς. Schol. ad Pind. Olymp. IX. 86. Opus Patrocli fuit patria. Iliad. Σ. 326. Heyne ad Iliad. II. 531. Ex Eleorum vel Opuntiorum republica hæc excerpta esse videntur. Plura invenies in Mannert. Geograph. VIII. 116. 130. [Conf. Boeckh. Explicatt. ad Carm. Pindar. pag. 191.]

OPXOMENION POLITEIA.

I.

Τὸ Ἡσιόδειον γῆρας, Ἀριστοτέλης ἐν Ὀρχομενίων Πολιτείᾳ, δις τεθάφθαι φησὶ τὸν Ἡσιόδου, καὶ ἐπιγράμματος τοῦδε τυχεῖν,

Καίρε δις ἤθῃσας καὶ δις τάφον ἀντιβολήσας,

Ἡσιόδ' ἀνθρώποις μέτρον ἔχων σοφίης.

Append. Prov. e Vat. Bibl. IV. 3. Pindari vero est epigramma. Ἀριστοτέλης ἡ ὁ φιλόσοφος, μᾶλλον δὲ οἶμαι ὁ τοὺς πέπλους συντάξας (συνάξας in marg. Multæ occurrunt variantes lectiones in margine ed. Heinsii, quæ publica in Bibliotheca Heidelbergæ exstat; eas quidem adscripsi, quæ ad nostrum pertinent locum. [vid. Gaisford. Poet. Græc. minor. Vol. III. p. 15. seq.]) ἐν τῇ Ὀρχομενίων Πολιτείᾳ, Στησίχορον τὸν μελοποιὸν εἶναί φησι υἱὸν Ἡσιόδου (φασιν Ἡσιόδου in marg.) ἐκ τῆς κτημέτης (κεκτημένης in m.) αὐτὸν (αὐτῷ in m.) γεννηθέντα τοῦ Ἀμφιφάνους καὶ Γανύκτορος ἀδελφῆς (ἀδελφοῦ in m.), θυγατρὸς δὲ Φήσεως (Φύσεως in m.). Tzetzæ Schol. in Hesiod. pag. 3. b. ed. Heinsii. Quod ad Stesichorum attinet, consentit cum Aristotele Philochorus. Procli Schol. in Ἔργα a. p. 66. b. Fabricii Bibl. gr. t. I. pag. 596. Ἐπέγραψε δὲ καὶ Πίνδαρος atque iisdem sequitur verbis epigramma, quod supra descripsimus; in margine versus secundus sic est scriptus: Ἡσιόδου ἀνθρώποις μέτρα χέων σοφίης. Θεσπίων ἀνελόντων τοὺς οἰκοῦντας τὴν Ἀσκλην, Ὀρχομενίων δὲ τοὺς σωθέντας δεξαμένων, ὅθεν καὶ τὸν θεὸν Ὀρχομενίους προστάζει τὰ Ἡσιόδου λείψανα λαβεῖν, καὶ

θάψαι παρ' αὐτοῖς, ὥς καὶ Ἀριστοτέλης φησὶ γράφων τὴν Ὀρχομενίων Πολιτείαν. Procli Schol. in ἔργα p. 142. a. De Hesiodi vero laude adde Menandrum de encomio p. 49. ed. Heeren., cujus locum Bastius emendavit ad Greg. Corinth. p. 201.

II. Ἀχάνη.

—Ἐν Ἀχαρνεῦσιν εἶπεν Ἀριστοφάνης (v. 193), ἀχάνας χρυσίου, τὸ ἀγγεῖον ἴσως Περδικόν· ἐνιοὶ δὲ τὴν θεωρικὴν κίστην οὕτω κεκληθῆσθαι νομίζουσιν, ἐν δὲ Ἀριστοτέλους Ὀρχομενίων Πολιτεία μέτρον ἐστὶ τετταράκοντα πέντε μεδύμους χωροῦν Ἀττικῶς. Poll. X. 165. Salmasii et Jungermanni adnot. ad h. l. De Ponderum etc. rationibus auct. Wurm. p. 133. Apud Homerum Od. XI. 284. occurrit jam Ὀρχομενὸς Μυνηΐος, atque peculiare hac de civitate opus doctissimi Mülleri omnibus antiquitatis studiosis notum est.

ΠΕΛΛΗΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Μάστροι.

Μαστήρες Ὑπερίδης ἐν τῷ πρὸς Πάγκαλον· ἔοικεν ἀρχὴ τις εἶναι ἀποδεδειγμένη ἐπὶ τὸ ζητεῖν τὰ κοινὰ τοῦ δήμου, ὥς οἱ Ζητηταὶ καὶ οἱ ἐν Πελλάνῃ Μάστροι, ὥς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Πελληνίων Πολιτεία. Harp. s. v. Μαστήρες, οἱ τὰ φυγαδευτικά χρήματα εἰσπράττοντες, οἷον ἐκ ζητητῶν φυγαδευτικῶν χρημάτων τῶν ἀειφυγίᾳ φυγαδευθέντων· ἐκλήθησαν δὲ μάστροι ἀπὸ τῶν κυνηγῶν τῶν ἐν τοῖς μαστοῖς τῶν ὀρῶν ζητούντων τὰ θηρία. Phot. Lex. s. v. Μαστροὺς Rhodicorum esse Magistratus Hesychius s. v. affirmat; Doricum vero esse vocabulum hac praesertim de causa existimant, quod Sophron in Mimis Dorica dialecto scriptis, verbo ejusdem radicis Μαστροπὸς usus est. Conf. Larcheri adnot. ad Orion. Theb. p. 101. 30. ed Sturz. De Atheniensium vero Ζητηταῖς Sigonius R. Athen. IV. 3. Boeckh. de Oeconom. civit. Athen. I. p. 170. Schoemann de Comit. Athen. p. 171. 221. 316.

ΡΩΜΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Τῆς Ῥώμης ἀλώσεως.

Τοῦ μέντοι πάθους αὐτοῦ (Ῥώμης) καὶ τῆς ἀλώσεως (ὑπὸ τῶν Γαλατῶν) ἔοικεν ἀμυνδρά τις εὐθὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα φήμη διελθεῖν. —Ἀριστοτέλης δ' ὁ φιλόσοφος τὸ μὲν ἀλῶναι τὴν πόλιν ὑπὸ Κελ-

τῶν ἀκριβῶς δῆλός ἐστιν ἀκηκόως· τὸν δὲ σώσαντα Λεύκιον εἶναι φησὶν ἣν δὲ Μάρκος, οὐ Λεύκιος ὁ Κάμилλος· ἀλλὰ ταῦτα μὲν (Romæ nempe occupationem calamitatemque usque ad Græcos permanasse) εἰκασμῷ λέλεκται. Plut. Camill. c. 22. t. I. p. 309. Equidem cum doctissimo Niebuhr in Romana historia (I. p. 20.) credo, Aristotelem non fusius de Romanorum rebus scripsisse, sed quasdam solum eorum leges moresque in magna illa Rerumpublicarum collectione tradidisse, quod duobus his fragmentis et Ῥωμαίων Νομίμοις a Menagii Anonymo laudatis, quibus neutiquam lectori illudere videtur, ut Fabricio Bibl. gr. III. 7. p. 194. placuit, satis est apertum et perspicuum. Buhle de deperditis Arist. script. Comment. XV. p. 120. Eum vero in antiquissimarum Italiæ civitatum moribus, legibus rationibusque maxime versatum esse Pol. III. 5. 11. et VII. 9. 3. nobis sunt argumento.

II. Τὸ καταφιλεῖν.

Διὰ τί τοὺς συγγενεῖς τῷ στόματι φιλοῦσιν αἱ γυναῖκες (τῶν Ῥωμαίων); ——— Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος αἰτίαν ἰστόρηκε· τὸ γὰρ πολυθρόλλητον ἐκεῖνο, καὶ πολλοῦ γενέσθαι λεγόμενον, ὡς ἔοικεν, ἐτολήθη ταῖς Τρώασι καὶ περὶ τὴν Ἰταλίαν. Τῶν γὰρ ἀνδρῶν ὡς προσέπλευσαν ἀποβάντων, ἐνέπρησαν τὰ πλοῖα, πάντως ἀπαλλαγῆναι τῆς πλάνης δεόμεναι καὶ τῆς θαλάττης· φοβηθεῖσαι δὲ τοὺς ἀνδρας, ἡσπάζοντο τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων, μετὰ τοῦ καταφιλεῖν καὶ περιπλέκεσθαι, τοὺς προστυγχάνοντας· παυσαμένων δὲ τῆς ὀργῆς καὶ διαλλαγέντων, ἐχρῶντο καὶ τολοιπὸν ταύτῃ τῇ φιλοφροσύνῃ πρὸς αὐτούς. Plutarch. Quæst. Roman. pag. 265. b.

ΣΑΜΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Τὸ περὶ Δρῶν σκότος.

Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν τῇ Σαμίων Πολιτείᾳ· Περινηέας (scr. Πρινηέας) πολλοὺς ὑπὸ Μιλησίων ἀναρεθῆναι περὶ τὴν καλουμένην Δρῶν. Ὅθεν καὶ τὰς Περινηέας (scr. Πρινηέας) γυναῖκας ὀμνύναι, τὸ περὶ Δρῶν σκότος. Zenob. V. 11. Mich. Apostol. 17. 25. Vitium in hoc loco inesse atque Πρινηέας scribi oportere luce est clarius. Τίς ὁ λεγόμενος ἐν Πριήνῃ παρὰ δρῶν σκότος; Σάμιοι καὶ Πρινηεῖς πολεμοῦντες ἀλλήλοις τὰ μὲν ἄλλα μετρίως ἐβλάπτοντο καὶ ἐβλαπτον· μαχῆς δὲ μεγάλης γενομένης, χιλίους Σαμίων οἱ Πρινηεῖς ἀπέκτειναν· ἐβδόμῃ τὸ ὑστερον ἔτει

Μιλησίοις συμβαλόντες παρὰ τὴν καλουμένην δρῦν, τοὺς ἀρίστους ὁμοῦ τι καὶ πρώτους ἀπέβαλον τῶν πολιτῶν· ὅτε καὶ Βίας ὁ σοφὸς εἰς Σάμον ἐκ Πιρήνης πρεσβεύσας εὐδοκίμησε ταῖς δὲ Πιρηνέων γυναιξίν ὁμοῦ τοῦ πάθους τούτου καὶ τῆς συμφορᾶς ἐλεεινῆς γενομένης, ἀρὰ κατέστη καὶ ὄρκος ὁ περὶ τῶν μεγίστων, Ὅ παρὰ δρὺν σκότος, διὰ τὸ παῖδας αὐτῶν καὶ πατέρας καὶ ἄνδρας ἐκεῖ φονευθῆναι. Plut. Quæst. Gr. p. 295. 296. A. Des. Erasmi Adagia p. 965. Prienes vero originem, ubi Bias septem sapientum unus ortus est, legas apud Pausan. Achaic. 12. et apud Herodot. I. 142. Non multum distat a Mileto.

II. Σαμίων ὁ δῆμος πολυγράμματος.

Οἱ Σάμιοι καταπονηθέντες ὑπὸ τῶν Τυράννων σπάνει τῶν πολιτευομένων ἐπέγραψαν τοῖς δούλοις ἐκ πεντεστατήρων τὴν ἰσοπολιτείαν, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Σαμίων Πολιτείᾳ. Mich. Apost. XVII. 25. Hinc Adagium Σαμίων ὁ δῆμος ὡς πολυγράμματος, quod quidem variis modis explicatum est. Phot. Lex. s. v. 498. 20. ad exempl. Porson. Suid. s. v. Quare Σαμακὸς τρόπος apud antiquos proverbii loco habitus sit, non potest accurate explicari. Des. Erasmi Adagia p. 290. ed. Wechel. Servi vero a Græcis Romanisque sæpius civium penuria in civitatem recepti sunt, cujus rei multa solos apud Lacedæmonios exstant exempla. De Samiorum quidem Politia omnia jam occupaverunt vv. dd. Kortüm ad histor. rerumpubl. græc. p. 100. Tittmann exposit. rerumpubl. Græc. p. 434. Atque peculiare de Samiorum rebus gestis nunc exstat Panofkæ opus, quod conf. pag. 46.

III. Αἴσοπος.

Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Σαμίων Πολιτείᾳ εἰπόντα φησὶν Αἴσοπον μῦθον εὐδοκηκεῖναι. Schol. ad Aristoph. Ὀρν. v. 471. Panofka de Samiorum rebus p. 89.

ΣΑΜΟΘΡΑΚΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Σαμοθράκη.

Ἡ δὲ Σαμοθράκη Λευκωσία πρότερον ἐκαλεῖτο, ὡς ἱστορεῖ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Σαμοθράκης Πολιτείᾳ· ὕστερον δὲ ὑπὸ Σάου υἱοῦ Ἑρμοῦ καὶ Ῥήνης κληθῆναι, ἐπεντεθέντος τοῦ μὲν τῶν δὲ Θρακῶν οἰκησάντων αὐτὴν Σαμοθράκην κληθῆναι. Schol. ad Apollon. Argon. I. 917. Σαμοθράκη διὰ τί καλεῖται; Κεῖται ἡ νῆσος αὕτη

καταντικρὺ τῆς Θράκης, φασὶ δὲ Σαμίους οἰκίσαντας, αὐτὴν τὸ ὄνομα θέσθαι. Bekkeri anecd. gr. I. 305. Eadem apud Eustathium leguntur ad Iliad. 12. De sacris Samothracum perobscura a variis scriptoribus tradita sunt. Conf. Lipsius ad Tacit. Ann. II. 54. Nota est ingeniosa magis quam vera Schellingii his de religionibus inquisitio. Fuit quoque dicta *Δαρδανία*. Steph. Byz. ubi v. Holsten. Heyne ad Iliad. XIII. 12. Observ. t. VI. p. 371. Panofka de Samiorum rebus pag. 20. seq.

ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Τὰ νομίσματα.

Τὸ μέντοι τῶν ὀβολῶν ὄνομα οἱ μὲν ὅτι πάλαι βουπόροις ὀβελοῖς ἐχρῶντο πρὸς τὰς ἀμοιβάς, ὧν τὸ ὑπὸ τῇ δρακί πληθὸς ἐδόκει καλεῖσθαι δραχμή, τὰ δὲ ὀνόματα τοῦ νομίσματος μεταπεσόντος ἐς τὴν νῦν χρεῖαν ἐνέμενεν ἐκ τῆς μνήμης τῆς παλαιᾶς. Ἀριστοτέλης δὲ αὐτὰ ταῦτα λέγων σμικρὸν τι ἐν Σικυωνίων Πολιτείᾳ καινοτομεῖ· ὀφέλλους αὐτοὺς τέως ὠνομάσθαι λέγων, τοῦ μὲν ὀφέλλειν δηλοῦντος τὸ αὔξειν, αὐτῶν δὲ διὰ τὸ εἰς μῆκος ᾗξῆσθαι ᾗδε κληθέντων. Ὅθεν καὶ τὸ ὀφείλειν ὠνομάσθαι φησὶν οὐκ οὕτως ἐπὶ μέντοι τῶν ὀβολῶν ὑπερλάχθαι τὸ φ εἰς τὸ β κατὰ συγγένειαν. Poll. IX. 77. ib. Interpp. De Ponderum etc. rationibus auct. Wurm. passim.

ΣΥΡΑΚΟΥΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Καλλικύριοι.

Καλλικύριοι, οἱ ἀπὸ τῶν γεωμόρων ἐν Συρακούσαις γενόμενοι πολλοὶ τινες τὸ πληθὸς—ὠνομάσθησαν δὲ ἀπὸ τοῦ εἰς ταῦτὸ συνελθεῖν παντοδαποὶ ὄντες, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν Συρακουσίων Πολιτείᾳ, ὅμοιοι τοῖς παρὰ Λακεδαιμονίοις Εἰλωσι, καὶ παρὰ Θεσσαλοῖς Πενέταις, καὶ παρὰ Κρησὶ Κλαρώταις. Photii Lex. s. v. 127. 11. ad exempl. Porsoni. Aborigines vel antiquissimi terræ incolæ plerumque ab advenis in servitudinem redacti diversis nominibus diversis terrarum regionibus occurrunt. De Καλλικυρίοις conf. Goeller. de situ et origine Syracus. p. 215. Plura invenias in Creticis meis c. XI. de servis p. 125. seqq. et in Welckeri Theogn. Reliq. 19. Syracusarum laudes ex Timæo haustas in Ciceronis de Republ. III. 31. p. 261. ed. Princ. invenias, quod præstantissimum fragmentum Goelleri collectioni nunc addi potest. De scripturis Συρακόσαι, Συρα-

κούσσαι, Συρακούσαι et Συράρακούσαι conferri potest Goettling. ad Theod. p. 246. ad Arist. Pol. p. 293. [Hess. ad Plutarch. Timol. cap. I. p. 1. sqq.]

II. Διονύσιος ὁ νεώτερος.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Συρακουσίων Πολιτείᾳ, καὶ συνεχῶς φησὶν Διονύσιον τὸν νεώτερον ἔσθ' ὅτε ἐπὶ ἡμέρας ἐνεθήκοντα μεθύειν διὸ καὶ ἀμβλυόπτερον γενέσθαι τὰς ὄψεις. Athen. X. p. 439. e. Arist. Pol. V. 8. §. 14. Eadem apud Plutarchum in Dione, nomine Aristotelis omissio, legimus. Ἡμέρας, ὥς φασιν, ἐνεθήκοντα συνεχῶς ἔπιεν ἀρξάμενος, καὶ τὴν αὐλήν ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ σπουδαίοις ἀνδράσι καὶ λόγοις ἄβατον καὶ ἀνείσοδον οὔσαν, μέθαι καὶ σκώμματα καὶ ψαλμοὶ καὶ ὀρχήσεις καὶ βωμολοχίαι κατεῖχον. cap. 7. t. V. p. 165. ed. Bryant. Ælian. V. H. VI. 12. Justin. XXI. 2.

III. Οἶνος πόλις.

Καὶ πού καὶ γλυκὺς οἶνος πόλις. Ἔστι μὲν ἐκ Συρακουσῶν Πόλις δ' αὐτὸν ὁ Ἀργεῖος πρῶτον ἐπεσκεύασεν, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα ἢ ἀπὸ τοῦ Συρακουσίων βασιλέως Πόλλιδος, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει. Poll. VI. 16. Ex Syracusana fortasse Republica hæc sunt hausta. Non memini me usquam de Polide Argivo vel de Pollide Syracusanorum rege quædam legisse; vicus Πόλις apud Thucyd. occurrit III. 101.

ΤΑΡΑΝΤΙΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Νόμισμα.

Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ταραντίνων Πολιτείᾳ φησὶ, καλεῖσθαι νόμισμα παρ' αὐτοῖς νοῦμνον, ἐφ' οὗ ἐντετυπῶσθαι Τάραντα τὸν Ποσειδῶνος, δελφίνι ἐποχομένον. Poll. IX. 80. Διὰ τοῦτο τοῦνομα ἔχει νόμισμα, ὅτι οὗ φύσει ἀλλὰ νόμῳ ἐστὶ. Arist. Ethic. Nic. V. 5. Pol. I. 3. 20. ibique Goettling. p. 296.

ΤΕΓΕΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ἄρκαδες, Προσέληνοι.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Τεγεατῶν Πολιτείᾳ φησὶν, ὅτι βάρβαροι τὴν Ἀρκαδίαν ᾤκησαν· οἱ τινες ἐξεβλήθησαν ὑπὸ τῶν νῦν Ἀρκάδων ἐπιθεμένων αὐτοῖς (Schol. ad Apollon. Argon. IV. 263.) πρὸ τοῦ ἐπιτεῖλαι τὴν Σελήνην· διὸ καὶ προσωνομάσθησαν Προσέ-

ληνοι. Schol. ad Aristoph. Νεφ. v. 397. Schol. ad Apoll. Argon. l. c. *κατωνομάσθησαν* legit. Kortüm. ad hist. rerum publ. græc. p. 163.

TENEΔΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I.

Δοκεῖ δὲ συγγένειά τις εἶναι Τενεδίοις πρὸς τούτους (Τεγεάτας) ἀπὸ Τέννου τοῦ Κύκνου, καθάπερ εἶρηκεν Ἀριστοτέλης· καὶ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος δὲ τιμὴ παρ' ἀμφοτέροις ὁμοία οὖσα, διδῶσιν οὐ μικρὰ σημεῖα. Strab. Geogr. VIII. 380. Paus. II. 5. *diversam affinitatis causam in medium attulit. conf. quæ Siebelis ad Pausan. l. l. monuit.*

II. Τενέδιος πέλεκυς.

Ἔστι καὶ ἑτέρα παροιμία, Τενέδιος πέλεκυς, ἐπὶ τῶν ἥτοι πικρῶς, ἥ καὶ μᾶλλον συντόμως ἀποκοπόντων τὰ ζητήματα, καὶ τὰ ἄλλα πράγματα, καὶ φησὶν Ἀριστείδης καὶ ἄλλοι τῶν ἐν Τενέδῳ, Ἀπόλλωνα πέλεκυν κρατεῖν διὰ τὰ συμβάντα τοῖς περὶ Τέννην· ἡ μᾶλλον, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Τενεδίων Πολιτείᾳ, ὅτι βασιλεὺς τις ἐν Τενέδῳ νόμον ἔθηκε τὸν καταλαμβάνοντα μοιχοὺς ἀναιρεῖν πελέκει ἀμφοτέρους. Ἐπειδὴ δὲ συνέβη τὸν υἱὸν αὐτοῦ καταληφθῆναι μοιχόν, ἐκώρωσε καὶ περὶ τοῦ ἰδίου παιδὸς τηρηθῆναι τὸν νόμον· καὶ ἀναιρεθέντος, εἰς παροιμίαν ἐλθεῖν τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τῶν ὁμῶς πραττομένων· διὰ τοῦτο φησὶ, καὶ ἐπὶ τοῦ νομίσματος τῶν Τενεδίων κεχαράχθαι ἐν μὲν τῷ ἑτέρῳ μέρει πέλεκυν· ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου δύο κεφαλὰς εἰς ὑπόμνησιν τοῦ περὶ τὸν παῖδα παθήματος. Steph. s. v. Photii Lex. s. v. Τενεδίος Πέλεκυς 576. 15. ad exemplar Porson. Diogen. Cent. VIII. 58. Apostol. XVIII. 28. Conf. cum hoc proverbio adagia Τενέδιος ἄνθρωπος et Τενέδιος συνήγορος in Erasmi collectione p. 1098. 1099. atque 1451. Plura hac de re attulit Mascovius in Jurisprud. philolog. p. 460.

ΤΡΟΙΖΗΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Τροϊζηνίων διάλεκτος.

Ὡνομάζετο δὲ παρὰ Τροϊζηνίοις, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ αὐτῶν Πολιτείᾳ, Ἀμπελος Ἀνθηδονιάς καὶ Ὑπεριάς ἀπὸ Ἀνθου τινὸς καὶ Ὑπέρου, ὥς καὶ Ἀλθηφιάς ἀπὸ Ἀλθηφίου τινὸς, ἐνὸς τῶν Ἀλφείου ἀπογόνων. Athen. I. 31. c. Πιτθεὺς δὲ Θησέως

πάππος, πόλιν μὲν οὐ μεγάλην τὴν Τροίηνίῳ ᾤκησε, δόξαν δὲ μάλιστα πάντων, ὥς ἀνὴρ λόγιος ἐν τοῖς τότε καὶ σοφώτατος, ἔσχευ. Ἦν δὲ τῆς σοφίας ἐκείνης τοιαύτη τις, ὥς ἔοικεν, ἰδέα καὶ δύναμις,—τοῦτο μὲν οὖν καὶ Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος εἰρηκεν. Plut. Thes. c. 3. p. 3. ed. Bryant. De λόγοις Τροίηνίοις conf. Aelian. V. H. XI. 2.

ΦΩΚΕΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Τύραννος τῶν Φωκέων.

Ἐξήκεστός τε ὁ Φωκέων τύραννος δύο δακτυλοὺς φορῶν γεγονητευμένους, τῷ ψόφῳ τῷ πρὸς ἀλλήλους διησθάνετο τοὺς καιροὺς τῶν πράξεων. Ἀπέθανεν δὲ ὅμως δολοφονηθεὶς καίτοι προσημναιος τοῦ ψόφου, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Φωκέων Πολιτείᾳ. Clem. Alexandr. Stromat. p. 334. B. ed. Sylburg.

ΤΥΡΡΗΝΩΝ ΝΟΜΙΜΟΙ.

I. Δείπνον μετὰ τῶν γυναικῶν.

Ἀριστοτέλης ἐν Τυρρήνῳ Νομίμοις· οἱ δὲ Τυρρήνοὶ δειπνοῦσι μετὰ τῶν γυναικῶν ἀνακείμενοι ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἱματίῳ. Athen. I. 23. d. Etiam Theophrastus tyrrenicas scripsit historias, quæ laudatæ sunt in Schol. ad Pind. Pyth. II. 3. Fœderis cujusdam inter Tyrrenos et Carthaginienses mentio facta est ab Aristotele in Polit. III. 5. §. 10. ed. Schneid. Niebuhr Hist. Rom. I. pag. 64. seq. De Tyrrenis multa disputavit Ebert in Dissertationibus Siculis pag. 32.

II. Τυρρήνοὶ μουσικώτατοι.

Τυρρήνοὶ δὲ τῷ Ἀριστοτέλει λόγῳ οὐ πυκτεύουσιν ὑπ' αὐλῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ μαστιγοῦσι καὶ ὀψοποιοῦσι. Poll. IV. 56. Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ κατ' αὐτὸν ἐν Τυρρήνιᾳ μαστιγοῦσθαι τοὺς οἰκέτας πρὸς αὐλόν. Plutarch. de cohib. ira pag. 460. C.

ΒΑΡΒΑΡΩΝ ΝΟΜΙΜΟΙ.

I. Ἀχάνη.

Ἀχάνη μέτρον ἐστὶ Περσικόν, ὥσπερ ἡ Ἀρτάβη παρ' Αἰγυπτίους· ἐχώρει δὲ μεδίμνους Ἀττικοὺς μέ', ὥς μαρτυρεῖ Ἀριστοτέλης. Schol. ad Aristoph. Acharn. v. 108. De Achane plura sunt congesta in Stephani novæ edit. Thesaurο pag. CCCLXXXIX. Conf. supra p. 330. seq.

II. Σκόρπιοι.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν Νομίμοις Βαρβαρικοῖς τῆς Καρίας σκόρπιοι γίνονται, οἱ μὲν ξένους πατάφαντες, οὐ λίαν ἀδικοῦσι· τοὺς δὲ ἐπιχωρίους παρ' αὐτὰ ἀποκτείνουσιν. Apollonii histor. Comment. cap. 11. Aristot. H. A. VIII. 39. Æliani H. A. V. 14. Antig. Caryst. hist. mirab. cap. 18. ibid. Meursius et Beckmann. Νομίμων Βαρβαρικῶν multi exstiterunt auctores, quorum nomina invenies apud Toupium in Emend. in Suid. P. II. p. 153. et apud Marxium in Ephori fragm. p. 93.

III. Ἀμμοῦς.

Ἀμμοῦς, ὁ Ζεὺς, Ἀριστοτέλης. Hesych. s. v. Vox hodie non exstat in Aristotelis operibus, nec tamen puto cum edd. nov. Thes. Stephani p. CCCCXCV. Aristophanem legendum esse; ex barbaricis enim legibus glossa hausta esse videtur. Ἀμμοῦν Αἰγύπτιοι καλέουσι τὸν Δία. Herod. II. 42. ibique Interpp. Jablonski vv. Aeg. s. v. et quæ ad eum laudaverunt vv. dd. in nov. ed. Steph. Thes. p. CCVIII. Nunc vero Champollion in Hieroglyphis Dei nomen “*Amn*” scriptum invenit. conf. Précis du Systême hiéroglyphique. Paris. 1824. 8. et Kosegarten in Ephem. Hermes inscriptis 1824. P. III. p. 303.

IV. Ἀντανδρος.

Ἀντανδρος πόλις ὑπὸ τὴν Ἰδην πρὸς τῇ Μυσίᾳ τῆς Αἰολίδος. — Ἀριστοτέλης φησὶ ταύτην ὠνομάσθαι Ἡδωνίδα, Κιμμερίων ἐνοικούντων ἑκατὸν ἔτη. Steph. Byz. s. v.

V. Ἀδραμύττειον.

Ἀδραμύττειον, — κέκληται ἀπὸ Ἀδραμύτου κτίστου, παιδὸς μὲν Ἀλναίτου, Κροίσου δὲ ἀδελφοῦ, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν Πολιτείαις. Steph. Byz. s. v.

EX INCERTIS REBUSPUBLICIS.

I. Εἰς κόρακας.

Ἀριστοτέλης δὲ φησὶ, λοιμοῦ κατασχόντος καὶ κοράκων πολλῶν γενομένων, τοὺς ἀνθρώπους θηρεύοντας αὐτοὺς καὶ περικαθαίροντας ἔην ζῶντας καὶ ἐπιλέγειν τῷ λοιμῷ, φεῦγ' εἰς κόρακας. Phot. Lex. s. v. (20. 6. ad exempl. Porson.) Suid. s. v.

Mich. Apost. IX. 16. Alii autem adagii originem ad aliam historiam referunt; vid. quæ collegit Des. Erasm. in Adag. collectione p. 955.

II. Ἀπόλλων.

Ναὶ μὴν Ἀπόλλωνα, ὃ μὲν Ἀριστοτέλης πρῶτον Ἡφαιστοῦ καὶ Ἀθηνᾶς, δεύτερον ἐν Κρήτῃ τὸν Κορύβαντος, τρίτον τὸν Διὸς, καὶ τέταρτον τὸν Ἀρκάδα τοῦ Σιληνοῦ. Νόμος οὗτος κέκληται παρ' Ἀρκάσιον, ἐπὶ τοῖσι τὸν Λίβυν καταλέγει τὸν Ἀμμωνος. Clement. Protrept. pag. 17. D. Ἀπόλλων φασὶ μετὰ λύρας κατέδειξε τοῖς ἀνθρώποις νόμους, καθ' οὓς ζήσονται, παῖδων τε ἅμα τῷ μέλει τὸ κατ' ἀρχὰς ἐν αὐτοῖς θηριῶδες, καὶ εὐπρόσιτον τῇ τοῦ ρύθμου ἡδύτητι ποιῶν τό παραγγελλόμενον, καὶ ἐκλήθησαν νόμοι κιθαρωδικοί, ἐκείθεν δὲ σεμνολογικῶς, ὥς καὶ Ἀριστοτέλει δοκεῖ, νόμοι καλοῦνται οἱ μουσικοὶ τρόποι, καθ' οὓσιντας ἄδομεν. Suidas. s. v. νόμοι κιθ.* Non meam esse provinciam Mythologiam ingenue confiteor. Virorum doctorum contortæ præsertim de Apolline disquisitiones omnibus antiquitatis studiosis notissimæ sunt. Novam plane viam iniit Müllerus in opere "Dorienses" inscripto, in quem vero acriter impugnavit Censor in Ephemer. Jenens.

ἄμ' πέλαγος ἄνεμοι φέρον ἔνθα καὶ ἔνθα·
ἄλλοτε μὲν τε Νότος Βορρὴ προβάλεσκε φέρεσθαι,
ἄλλοτε δ' αὖτ' Ἑὺρος Ζεφύρω εἴξασκε διώκειν,
Ο qui πολύτροπος esset Ὀδυσσεύς!

III. Παίδων ὀνόματα.

Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς ἐβδομάσι φησὶν ἐπιτίθεσθαι τὰ ὀνόματα, γράφων οὕτω· "τὰ πλεῖστα δὲ ἀναιρεῖται πρὸς τὴν ἐβδόμην, διὸ καὶ ὀνόματα τότε τίθενται, ὥς πιστεύοντες μᾶλλον τότε τῇ σωτηρίᾳ. Schol. ad. Aristoph. Ὀρν. 494. Ætates hominum per septenarium numerum jam a Solone descriptæ sunt. Analecta vet. poet. I. pag. 64. ed. Brunck. Apud Aristotelem ipsum τῶν ποιητῶν τινες μετροῦντες ταῖς ἐβδομάσι τὴν ἡλικίαν (Pol. VII. 15. 11.) legitur. Plura de septenario numero hominum vitæ fatali disputavit in Hist. Nat. VII. 1. t. I. p. 119. t. IV. p. 449. ed. Schneider. Apud Homerum numerus novenarius præcipue in mythis solennis est. Matthiæ animadv. in Hymn. Homer. p. 126. et Cretica mea p. 56.—Ceterum Buffon, supplément à l'histoire naturelle t. VII. p. 158, infantium dimidias

naturæ sine parentum incuria ante adolescentiam mori demonstravit.

IV. Ἀμοριάς καὶ Πάραλος.

Ἡ δὲ Πάραλος καὶ ἀπὸ τινος ἥρωος ἐπιχωρίου ἐκλήθη Ἀριστοτέλης δὲ Ἀμοριάδα καὶ Πάραλον ὠδε. Photii Lex. ad exemplar Porson. 670. 6. Appendix. Thucyd. II. 55. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι παρήλθον ἐς τὴν Πάραλον γῆν καλουμένην μέχρι Λανρίου, οὗ τὰ ἀργύρεα μέταλλα ἐστὶν Ἀθηναίοις. Mannert. Geograph. VIII. 304.

V. Πελάται.

Πελάται οἱ μισθῷ δουλεύοντες, ἐπεὶ τὸ πέλας ἐγγύς οἶον ἐργιστά διὰ πέναν προσιώντες Ἀριστοτέλης. Phot. Lex. s. v. 407. 20. ad exempl. Porson. conf. Schneid. Lex. s. v. [et Wachsmuth. Hellen. Alterthumskunde I. p. 322.]

VI. Ἑσπερίδες λιγύφωνοι.

Διὰ τοῦτο Ἡσίοδος Ἑσπερίδας λιγυφώνους ἐν Θεογονίᾳ καλεῖ, διότι κατὰ μουσικὴν ἁρμονίαν οἱ ἀστέρες κινοῦνται περὶ τὰ Γαδεῖρα, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ. Schol. in Hesiodi Theog. p. 256. a. Hanc ad fabulam, ni fallor, Hesperides λυριόεσσαι apud Quintum II. 417. pertinent. cf. Heyne ad Iliad. III. 162. IV. 479. Pythagoram res omnes ad numeros et musicam retulisse, atque orbem harmonia quadam compositum dixisse, omnibus notum est. Eam opinionem Pythagora antiquiorem atque ab illo tantum vulgatam esse Quintilianus aliique prodiderunt. Quintil. Inst. Orat. I. 10. ibique Spalding.

VII. Ἀρχὴ ἄνδρα δέικνυσι.

Ἀρχὴ ἄνδρα δέικνυσι, Θεόφραστος ἐν τῷ παροιμιῶν καὶ Ἀριστοτέλης Βλαντός φησιν αὐτὸ εἶναι ἀπόφθεγμα. Harp. s. v. Diversis a diversis scriptoribus hoc adagium adscriptum est. Orelli sent. moral. I. 553. ibique adnot.

VIII. Ἡ Σινώπη.

Ἐν δὲ τοῖς Ὀρφικοῖς Ἄρεος καὶ Αἰγίνης γενεαλογεῖται ἡ Σινώπη, κατὰ δὲ τινὰς Ἄρεος καὶ Παρνάσσης, κατ' Ἐδμηλον καὶ Ἀριστοτέλην, Ἀσωποῦ καὶ οὗτος μὲν φησιν ὅτι Ἄλυν τε τὸν ποταμὸν ἐπλάνησε καὶ Ἀπόλλωνα καὶ Δία, αἰτησαμένη παρ' αὐτῶν πρότερον, ἢ ἐπιτύχη οὗ ἂν ἐθέλοι· ἔπειτα εἰπούσα παρθενίας ὀρέ-

γεσθαι, ταύτης ἐπέτυχεν ὡς ἂν ὄρκῳ δεδεμένων αὐτῶν. Schol. Apollon. Argon. II. 948. Hæc fortasse ex Σινώπης Πολιτείας hausta sunt, qua de civitate Rambachii libellus de Mileto ejusque coloniis et Heeren Ideen I. pag. 175. conferri possunt. De alia Sinope et diversa plane, scorto famoissimum multa invenies in nov. Thesaur. Steph. ed. pag. CCCXLVI.

IX. Ἀχαιοὶ ἐν Λατίῳ.

Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος Ἀχαιῶν τινὰς ἱστορεῖ τῶν ἀπὸ Τροίας ἀνακομισαμένων περιπλέοντας Μαλέαν, ἔπειτα χειμῶνι βιαίῳ καταληφθέντας, τέως μὲν ὑπὸ τῶν πνευμάτων φερομένους πολλαχῇ τοῦ πελάγους πλανᾶσθαι, τελευτῶντας δ' ἐλθεῖν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς Ὀπικῆς, ὃς καλεῖται Λάτιον, ἐπὶ τῇ Τυρρηνικῇ πελάγει κείμενος· ἀσμένους δὲ τὴν γῆν ἰδόντας, ἀνελκῦσαι τε τὰς ναῦς αὐτόθι καὶ διατρίψαι τὴν χειμερινὴν ὥραν, παρασκευαζομένους ἔαρος ἀρχομένον πλεῖν· ἐμπρησθειςὼν δὲ αὐτοῖς ὑπὸ νύκτα τῶν νηῶν, οὐκ ἔχοντας ὅπως ποιήσονται τὴν ἀπαρσιν, ἀβουλήτῳ ἀνάγκῃ τοὺς βίους, ἐν ᾧ κατήχθησαν χωρὶς ἰδρῦσασθαι· συμβῆναι δὲ αὐτοῖς τοῦτο διὰ γυναικας αἰχμαλώτους, ὃς ἔτυχον ἔχοντες ἐξ Ἰλίου, ταύτας δὲ κατακαῦσαι τὰ πλοῖα φοβουμένας τὴν οἴκαδε Ἀχαιῶν ἀπαρσιν, ὡς εἰς δουλείαν ἀφιζομένας. Dionysii Hal. Antiq. Rom. I. 72. t. I. p. 181. seq. ed. Reiske. Dionysium de urbe Roma condita descripsit Eusebius in Chron. atque fere ad verbum Armenica versio cum Græco colhæret. Glareani autem ad Dionysium observatio, pro Λάτιον, Λατίως legendum esse, ab Eusebii Armenica versione confirmatur. Conf. Eusebii Pamphili Chronicon Bipartitum opera Aucher Ancyrani. Venetiis 1818. fol. p. 173.

X. Ὅμηρος.

Ἀναξιμένης καὶ Δαμάστης καὶ Πίνδαρος Χίον τὸν Ὅμηρον ἀποφαίνονται· καὶ Θεόκριτος· ὁ δὲ Δαμάστης καὶ δέκατον αὐτὸν ἀπὸ Μουσίου φησὶ γεγενῆσθαι· Ἰππίας δ' αὖ καὶ Ἐφορος Κυμαῖον· ὁ δὲ Ἐφορος καὶ εἰς Χαρίφημον ἀνάγει τὸ γένος αὐτοῦ· ὁ δὲ Χαρίφημος οὗτος Κύμην ἔφησε· Τιμόμαχος δὲ καὶ Ἀριστοτέλης ἐξ Ἴου τῆς νήσου· Ἀντίμαχος δὲ Κολοφώνιον· Στησίμβροτος δὲ Σμυρναῖον· Φιλόχορος δὲ Ἀργεῖον· Καλλικλῆς δὲ Σαλαμῖνιον· Ἀριστόδημος δὲ ὁ Νυσσαεὺς Ῥωμαῖον αὐτὸν ἀποδείκνυσιν ἐκ τινων ἐθῶν Ῥωμαϊκῶν· ἄλλοι δὲ Αἰγύπτιον, καὶ πατέρας πολλοὺς λέγουσι. Ἡρακλείδης μὲν πρεσβύτερον Ἡσιόδου λέγει· Ὅρανδρος δὲ καὶ Ὑψικράτης

ἡλικιώτην. Κράτης δὲ μετὰ ἐξήκοντα ἔτη τοῦ Ἰλιακοῦ πολέμου γεγονέναι φησὶν αὐτόν. Ἐρατοσθένης δὲ μετὰ ρ τῆς τῶν Ἰώνων ἀποικίας Ἀπολλόδωρος δὲ μετὰ π. Ἐκαλεῖτο δὲ Μελισσογενὴς ἡ Μελισαγόρας· ἔπειτα Ὀμηρος ἐξ ὅτου ἐτυφλώθη, ἡ ὅτι παῖς ὦν δμηρον ἐδόθη τῷ βασιλεῖ τυφλωθῆναι δὲ αὐτὸν λέγουσιν ἡ διὰ μῆνιν τῆς Ἑλένης ὀργισθείσης αὐτῷ εἰπόντι αὐτὴν ἀπολιπεῖν Μενέλεων (sic) καὶ ἀκολουθήσαι Ἀλεξάνδρῳ, ἡ ἐλθόντα εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἀχιλλέως εὔρασθαι αὐτὸν ἰδεῖν ἔνοπλον, καὶ ὑπὸ τῆς αὐγῆς τῶν ὄπλων τυφλωθῆναι· ἐλεσθῆναι δὲ ὑπὸ Θέτιδος καὶ Μουσῶν· ἀποθανεῖν δὲ αὐτόν φασιν ἐν Ἴφ τῇ νήσῳ ἡ νόσῳ ἡ τῷ τῶν ἀλιέων αἰνίγματι καὶ αὐτῷ ἐπιγραφῆναι τόδε·

Ἐνθάδε τὴν ἱερὰν κεφαλὴν κατὰ γαῖα καλύπτει

Ἀνδρῶν ἥρώων κοσμήτορα θεῖον Ὀμηρον.

Regiæ Bibliothecæ Matritensis cod. gr. manuscr. Vol. pr. ed. Joannes Iriarte. Matriti 1769. fol. p. 233.

SUMMARIUM.

	Page.		Page.
Ἀθηναίων ... Πολιτεία	268	Κυθηραίων ... Πολιτεία	312
Αιγυπτῶν	297	Κυμαίων	313
Ἀκαρνάνων	ibid.	Κυπρίων	315
Ἀκραγαντίνων	ibid.	Κυρηναίων	ibid.
Ἀμβρακιωτῶν	299	Λακεδαιμονίων	317
Ἀργείων	ibid.	Λοκρῶν	322
Ἀρκάδων	300	Μασσαλιωτῶν	324
Βοττιαίων	301	Μεθωναίων	325
Γελώων	ibid.	Μιλησίων	326
Δηλίων	302	Μηλείων	ibid.
Δρυόπων	303	Ναξίων	327
Δωδωναίων	ibid.	Ὀπουντίων	328
Ἐπιδαυρίων	ibid.	Ὀρχομενίων	329
Εὐβοίων	ibid.	Πελληνίων	330
Ἡλείων	306	Ῥωμαίων	ibid.
Ἡπειρωτῶν	307	Σαμίων	331
Θετταλῶν	ibid.	Σαμοθρακίων	332
Θηβαίων	308	Σικυνίων	333
Ἰθακησίων	ibid.	Συρακουσίων	ibid.
Ἱμεραίων	Ταραντίνων	334
Cf. Γελῶων Πολιτ.		Τεγεατῶν	ibid.
Καλανρίων	309	Τενεδίων	335
Κερκυραίων	310	Τροιζηνίων	ibid.
Κισίων	311	Φωκείων	336
Κολοφωνίων	ibid.	Τυρρηνῶν Νόμμοι	ibid.
Κροτωνιατῶν	312	Βαρβάρων	ibid.
Κυδνίων	ibid.	Ex incertis Rebuspubl.....	337

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Α.

Ἡ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ καὶ πολιτικὴ διαφέρει οὐ μόνον τοσοῦτον ὅσον οἰκία καὶ πόλις (ταῦτα μὲν γὰρ αὐταῖς ἐστὶ τὰ ὑποκείμενα) ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ μὲν πολιτικὴ ἐκ πολλῶν ἀρχόντων ἐστίν, ἡ ^bοικονομικὴ δὲ μοναρχία. ^cἘνταῦθα μὲν οὖν τῶν τεχνῶν ^dδιήρηνται, καὶ οὐ τῆς αὐτῆς ἐστὶ ποιῆσαι καὶ χρῆσασθαι τῷ ποιηθέντι, ὥσπερ λύρα καὶ ^eαὐλοῖς· τῆς δὲ πολιτικῆς ἐστὶ καὶ πόλιν ἐξ ἀρχῆς συστήσασθαι καὶ ὑπαρ-
χοῦσιν χρῆσασθαι καλῶς, ὥστε δηλὸν ὅτι καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἂν εἴη καὶ κτήσασθαι οἶκον καὶ χρῆσασθαι αὐτῷ. Πόλις ³ μὲν οὖν οἰκῶν πληθὸς ἐστὶ καὶ χώρας καὶ ^fκτημάτων αὐταρ-
κες πρὸς τὸ εὖ ζῆν. Φανερόν δέ· ὅταν γὰρ μὴ δυνατοὶ ᾖσι
τούτου τυγχάνειν, διαλύεται καὶ ἡ κοινωνία. Ἐπεὶ δ' ἕνεκα
τούτου συνέρχονται· οὐ δὲ ἕνεκα ἑκάστων ἐστὶ καὶ γέγονε,
καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ ^gτυγχάνει αὕτη οὐσα. Ὡστε δηλὸν ὅτι ⁴
πρότερον ^hγενέσκει ἡ οἰκονομικὴ πολιτικῆς ἐστίν. Καὶ γὰρ
τὸ ἔργον· μῦρον γὰρ οἰκία πόλεως ἐστίν. Σκεπτέον οὖν
περὶ τῆς οἰκονομικῆς, καὶ τί τὸ ἔργον αὐτῆς.

Μέρη δὲ οἰκίας ἀνθρωπὸς τε καὶ ⁱκτησίς ἐστίν. Ἐπεὶ δὲ ²
πρῶτον ἐν τοῖς ἐλαχίστοις ἡ φύσις ἐκάστου θεωρεῖται, καὶ
περὶ οἰκίας ἂν ὁμοίως ^kἔχει, ὥστε καθ' Ἡσίοδον δύοι ἂν
ὑπάρχειν

οἶκον μὲν πρῶτιστα γυναῖκά τε βοῦν ^lτ' ἀροτῆρα·

τὸ μὲν γὰρ τῆς τροφῆς πρῶτον, τὸ δὲ τῶν ἐλευθέρων. Ὡστε ²
δίοι ἂν τὰ περὶ τὴν τῆς γυναικὸς ὁμιλίαν οἰκονομήσασθαι

Codices Q.Ib.Mb.Qb.Sb.Tb.Ub.Wb.Xb. ^a Tit. οἰκονομικὸς ^a Ib.Tb.
^b οἰκονομία Qb.Sb.Tb. ^c ἔνια Qb.Sb.Tb.Wb. ^d διήρηνται Qb.Sb.
^e αὐλοῖ Q.Qb.Sb.Tb.Xb. ^f κτημάτων Ib.Wb. ^g αὐτὴ τυγχάνει Wb.
^h γενέσκει om. Q.Mb.Qb.Sb.Tb.Xb. ⁱ κτίσις Q.Tb.Xb. ^k ἔχει Q.Qb.
Sb.Tb.Xb. ^l τ' om. Q.Qb.Sb.Tb.Xb.

καλῶς· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ποίαν τινὰ δεῖ ^μ ταύτην εἶναι παρασκευάσαι. Κτήσεως δὲ πρώτη ἐπιμέλεια ἡ ^ν κατὰ φύσιν· κατὰ φύσιν δὲ γεωργικὴ προτέρα, καὶ ^ο δευτέρα ^ρ ὅσαι ἀπὸ ³ τῆς γῆς, οἷον μεταλλευτικὴ καὶ ^ι εἴ τις ἄλλη τοιαύτη. Ἡ δὲ γεωργικὴ μάλιστα ὅτι δικαία· οὐ γὰρ ^τ ἀπ' ἀνθρώπων, ^σ οὐθ' ἐκόντων, ὥσπερ καπηλεία καὶ αἱ μισθαρνικαί, οὐτ' ἀκόντων, ὥσπερ αἱ πολεμικαί. Ἔτι ^ε δὲ καὶ τῶν κατὰ φύσιν φύσει γὰρ ἀπὸ τῆς μητρὸς ἡ τροφὴ πᾶσιν ἐστίν, ὥστε καὶ ⁴ τοῖς ἀνθρώποις ἀπὸ τῆς γῆς. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ πρὸς ἀνδρίαν συμβάλλεται μεγάλη· οὐ γὰρ ὥσπερ αἱ βάνανσοι τὰ σώματα ἀχρεΐα ποιοῦσιν, ἀλλὰ ^ν δυνάμενα θυραυλεῖν καὶ πονεῖν, ἔτι δὲ δυνάμενα κινδυνεύειν πρὸς τοὺς πολεμίους· ^μ μόνων γὰρ τούτων τὰ κτήματα ἔξω τῶν ἐρυμάτων ἐστίν.

- 3 Τῶν δὲ περὶ τοὺς ἀνθρώπους ἡ ^κ κατὰ γυναῖκα πρώτη ἐπιμέλεια. Κοινωνία γὰρ φύσει τῷ θήλει καὶ τῷ ἄρρενι μάλιστα^τ ἐστίν. Ὑπόκειται γὰρ ἡμῖν ἐν ἄλλοις ὅτι πολλὰ τοιαῦτα ἡ φύσις ἐφίεται ἀπεργάζεσθαι ὥσπερ καὶ τῶν ζώων ἕκαστον· ἀδύνατον δὲ τὸ θῆλυ ἄνευ τοῦ ἄρρενος ἢ τὸ ἄρρεν ἄνευ τοῦ θήλεος ἀποτελεῖν τοῦτο, ὥστ' ἐξ ἀνάγκης αὐτῶν ¹ ² ἡ κοινωνία συνέστηκεν. Ἐν μὲν οὖν τοῖς ἄλλοις ζῴοις ^α ἀλόγως τοῦτο ὑπάρχει, καὶ ἐφ' ὅσον μετέχουσι τῆς φύσεως, ἐπὶ τοσοῦτον, καὶ τεκνοποιίας μόνον χάριν· ἐν δὲ τοῖς ἡμέροις καὶ φρονιμωτέροις διήρθρωται μᾶλλον· φαίνονται γὰρ μᾶλλον βοήθειαι γινόμεναι καὶ εὐνοιαὶ καὶ ^β συνεργαίαι ἀλλήλοις. ³ Ἐν ἀνθρώπῳ δὲ μάλιστα, ὅτι οὐ μόνον τοῦ εἶναι ^ε ἀλλὰ καὶ τοῦ εὖ εἶναι συνεργὰ ἀλλήλοις τὸ θῆλυ καὶ τὸ ἄρρεν ἐστίν. ^δ Καὶ ἡ τῶν τέκνων κτήσις οὐ λειτουργίας ἔνεκεν ^ε τῇ φύσει

^μ ταύτας T^b, ταῦτα Q^b. ^ν κατὰ φύσιν om. Q^b, S^b. ^ο δευτέρα M^b, Q^b, S^b, T^b. ^ρ ὅσαι Q, Q^b, T^b, X^b, δὲ ὅσαι M^b. ^ι εἴ] ἢ Q^b, T^b, X^b. ^τ ἀπανθρώπως Q, Q^b, S^b, T^b, X^b. ^σ οὐθ'—μισθαρνικαί om. Q, M^b, Q^b, S^b, T^b, X^b. ^ε δὲ] τε I^b, M^b, Q^b, S^b, T^b, W^b, X^b. ^ν δυνάμεθα Q^b, S^b. ^μ μόνον M^b, W^b. ^κ κατὰ] πρὸς pr. I^b. ^γ τοῦ θήλεος ἄνευ M^b. ^ζ ἢ] ἐν M^b, Q^b, S^b, T^b, X^b. ^α ἀλόγοις Q^b, S^b, T^b, X^b. ^β συνεργαίαι M^b, Q^b, S^b, T^b. ^ε ἀλλὰ καὶ τοῦ εὖ εἶναι om. Q^b. ^δ καὶ om. S^b, T^b. ^ε τῆς φύσει Parisiensis 2025, τῆς φύσεως Q^b, S^b, T^b, X^b.

μόνον ἴουσα τυγχάνει ἀλλὰ καὶ ὠφελείας· ἃ γὰρ ἑὰν ἡδυνά-
μενοι εἰς ἰ ἀδυνάτους πονήσωσι, πάλιν κομίζονται κ παρὰ δυ-
ναμένων ἀδυνατοῦντες ἐν τῷ γήρα. Ὑ Αμα δὲ καὶ ἡ φύσις 4
ἀναπληροῖ ταύτη τῇ περιόδῳ τὸ αἰε εἶναι, ἐπεὶ ἰ κατ' ἀριθμὸν
οὐ δύναται, ἀλλὰ ἡ γε κατὰ τὸ εἶδος· οὕτω ἡ προφρονόμηται
ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐκατέρου ἡ φύσις, τοῦ τε ἀνδρὸς καὶ τῆς γυ-
ναικός, πρὸς τὴν κοινωνίαν. Διείληπται γὰρ ὁ τῷ μὴ ἐπὶ 5
ταῦτά πάντα χρήσιμον ῥέχειν τὴν δύναμιν, ἀλλ' ἔνια μὲν ἐπὶ
τὰναντία, εἰς ταῦτό δὲ ἡ συντείνοντα· τὸ μὲν γὰρ ἰσχυρό-
τερον τὸ δ' ἀσθενέστερον ἐποίησεν, ἵνα τὸ μὲν φυλακτικώ-
τερον ἢ διὰ τὸν φόβον, τὸ δ' ἀμυντικώτερον διὰ τὴν ἀνδρίαν,
καὶ τὸ μὲν ῥ πορίζῃ τὰ ἔξωθεν, τὸ δὲ σώζῃ τὰ ἔνδον· καὶ
πρὸς τὴν ἐργασίαν τὸ μὲν δυνάμενον ἐδραῖον εἶναι πρὸς δὲ
τὰς ἔξωθεν θυραυλίας ἀσθενές, τὸ δὲ πρὸς μὲν ἡ τὰς ἡσυχίας
ἡ χεῖρον πρὸς δὲ τὰς κινήσεις ὑγιεινόν· καὶ περὶ τέκνων τὴν
μὲν γένεσιν ἡ ἴδιον, τὴν δὲ ὠφέλειαν ἡ κοινήν· τῶν μὲν γὰρ τὸ
θρέψαι, τῶν δὲ τὸ παιδεύσαι ἐστίν. Πρῶτον μὲν οὖν νόμοι 4
πρὸς γυναῖκα, καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖν· οὕτως γὰρ ἂν οὐδ' αὐτὸς
ἀδικοῖτο. Τοῦθ' ὑφηγεῖται ἡ δὲ καὶ ὁ κοινὸς νόμος, καθάπερ
οἱ Πυθαγόρειοι λέγουσιν, ὥσπερ ἡ ἰκέτιν καὶ ἀφ' ἐστίας
ἡ γμένην, ὡς ἡκιστα δεῖν [ἡ δοκεῖν] ἡ ἀδικεῖν· ἡ ἀδικία δὲ ἀνδρὸς
αἰ θύραζε ἡ συνουσίαι γινόμεναι. Περὶ δὲ ὁμιλίας, μήθ' ὥστε 2
ἡ δεῖσθαι μήθ' ὡς ἡ ἀπόντων ἀδυνατεῖν ἡ συσχεῖν, ἀλλ' οὕτως
ἐθίζειν ὥστε ἡ ἰκανῶς ἔχειν παρόντος καὶ μὴ παρόντος. Εὖ δ'
ἔχει καὶ ὁ τοῦ Ἡσιόδου,

παρθενηκὴν δὲ γαμεῖν, ἵνα ἡθεα κεδνὰ ἡ διδάξῃς·

ἡ οὔσα τυγχάνει om. Mb.Qb.Sb.Tb.Xb. ἡ ἂν om. Qb.Sb. ἡ δυνα-
μένοις Mb.Qb.Sb.Tb. ἡ ἀδυνάτως Tb. κ παρὰ Xb. ἡ κατ' ἡ κατὰ τὸν Mb.
ἡ γε] καὶ Qb.Sb.Tb.Wb, om. Ib.Mb.Xb. ἡ προφρονόμηται Tb.Xb.
ο το Mb.Qb.Sb.Tb.Xb. ῥ ἔχον 2025. ἡ συντείνοντα Qb.Sb.Tb.
ῥ πορίζεται ἔξωθεν, τὸ δὲ σώζῃ τὰ Ib, πορίζεται ἔξωθεν, τὸ δὲ σώζῃται Wb:
plurique πορίζει τὰ et σώζει τὰ. ἡ τὴν ἡσυχίαν Mb. ἡ χώρον Sb.
ἡ κοινήν—ἡ ἴδιον Ib.Wb. ἡ δὲ] δὲ δ Mb.Sb.Tb. ἡ ἰκέτιν Mb.Sb.Tb.
ἡ δοκεῖ Sb.Tb. ἡ ἀδικεῖν om. Parisiensis 2551. ἡ ἀδικία 2551.
ἡ ξυνουσίαι γινόμεναι Ib, ξυνιούσαι γυναῖκες Mb.Sb.Tb. 2551. ἡ post
δεῖσθαι Sb.Tb. 2551 ἡ ἰσως παρόντος. ἡ ἀπόντος Sb.Tb. 2551. ἡ το om.
2551. ἡ διδάξῃ Mb.

3 αἱ γὰρ ἀνομοιότητες τῶν ἡθῶν ἥκιστα φιλικόν. Περὶ δὲ κοσμήσεως, ὥσπερ οὐδὲ τὰ ἥθη δεῖ ἑ ἀλαζονευομένους ἀλλήλοισι πλησιάζειν, οὕτως οὐδὲ τὰ σώματα· ἡ δὲ διὰ τῆς κοσμήσεως οὐδὲν διαφέρουσά ἐστι τῆς τῶν τραγῳδῶν ἐν τῇ σκευῇ πρὸς ἀλλήλους ὁμιλία.

5 Τῶν δὲ κτημάτων πρῶτον ^h μὲν καὶ ἀναγκαιότατον τὸ βέλτιστον καὶ ἡγεμονικώτατον· τοῦτο δ' ἦν ἄνθρωπος. Διὸ δεῖ πρῶτον δούλους παρασκευάζεσθαι σπουδαίους. Δούλων δὲ εἶδη δύο, ἐπίτροπος καὶ ⁱ ἐργάτης. Ἐπεὶ δὲ ὁρῶμεν ὅτι αἱ παιδεῖαι ποιοῦς τινες ποιοῦσι τοὺς νέους, ἀναγκαῖον καὶ παρασκευασάμενον τρέφειν οἷς τὰ ἐλευθέρια τῶν ἔργων ^k προσ-
 2 τακτέον. ^l Ὁμιλία δὲ πρὸς δούλους ὡς μήτε ὑβρίζειν εἶναι ^m μήτε ἀνιέναι, καὶ τοῖς μὲν ἐλευθεριωτέροις τιμῆς μεταδίδοναι, τοῖς δ' ἐργάταις τροφῆς πλήθος. Καὶ ἐπειδὴ ἡ τοῦ οἴνου πόσις καὶ τοὺς ἐλευθέρους ὑβριστὰς ποιεῖ, καὶ πολλὰ ἔθνη ⁿ ἀπέχεται καὶ τῶν ἐλευθέρων, ^o οἷον Καρχηδόνιοι ἐπὶ στρατιᾷς, φανερόν ἐστι τούτου ἢ μηδὲν ἢ ὀλιγάκις μεταδο-
 3 τέον. Ὅντων δὲ τριῶν, ἔργου καὶ κολάσεως καὶ τροφῆς, τὸ μὲν μήτε κολάζεσθαι μήτ' ἐργάζεσθαι, τροφήν δ' ἔχειν, ὕβριν ἐμποιεῖ, τὸ δὲ ἔργα μὲν ἔχειν καὶ κολάσεις, τροφήν δὲ μὴ, βίαιον, καὶ ἀδυναμίαν ποιεῖ. Λείπεται δὲ ἔργα παρέχειν καὶ τροφήν ἰκανήν· ἀμίσθων γὰρ οὐχ ^p οἷόν τε ἄρχειν, δούλω
 4 δὲ μισθὸς τροφή. Ὡσπερ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅταν μὴ γίγνηται τοῖς βελτίοσι βέλτιον μηδὲ ἀθλα ^q ἢ ἀρετῆς καὶ κακίας, γίνονται χεῖρους, οὕτω καὶ ^r περὶ οἰκέτας. Διόπερ δεῖ ποιεῖσθαι σκέψιν, καὶ διανέμειν τε καὶ ἀνιέναι κατ' ἀξίαν ἕκαστα, καὶ τροφήν καὶ ἐσθῆτα καὶ ^s ἀργίαν καὶ κολάσεις, λόγῳ καὶ ἔργῳ ^t μιμουμένους τὴν τῶν ἰατρῶν δύναμιν, ἐν φαρμάκου λόγῳ, ^v προσθεωροῦντας ὅτι ἡ τροφή οὐ φάρμα-
 5 κον διὰ τὸ συνεχές. Γένη δ' αὖν εἴη ^w δούλων πρὸς τὰ ἔργα

ἑ ἀλαζονευομένους Sb.T. ^h μὲν om. Mb. ⁱ ἐργαστής Sb.Tb.
^k προστάκτων Mb.Tb, προσακτέον Sb. ^l ὁμιλίαν Tb. ^m nonne μηδὲ?
ⁿ ἀπέχουσι Sb.Tb. ^o οἷον οἱ καρχηδόνιοι Mb. ^p οἴονται Sb.Tb.
^q ἢ om. Mb.Sb.Tb. ^r παρὰ Sb.Tb. ^s ἀργίαν Sb.Tb. ^t μιμουμένην Sb.Tb.
^v προσθεωροῦνται Sb.Tb. ^w δούλων om. Ib.Mb.

βέλτιστα μήτε δειλὰ μήτ' ἀνδρεία ἄγαν. Ἀμφότερα γὰρ ἀδικοῦσιν· καὶ γὰρ οἱ ἄγαν δειλοὶ οὐχ ὑπομένουσι καὶ οἱ ^zθυμοειδεῖς οὐκ εὐαρχοι. Χρὴ δὲ καὶ τέλος ὠρίσθαι πᾶσιν· δίκαιον γὰρ καὶ συμφέρον τὴν ἐλευθερίαν κεῖσθαι ἀθλον· βούλονται γὰρ πονεῖν, ὅταν ᾖ ἀθλον καὶ ὁ χρόνος ὠρισμένος. Δεῖ δὲ καὶ ἐξομηρεῖν ταῖς τεκνοποιαῖς, καὶ μὴ κτᾶσθαι ⁶ὁμοεθνεῖς πολλούς, ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν, καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς ἀπολαύσεις μᾶλλον τῶν δούλων ἔνεκα ποιεῖσθαι ἢ τῶν ἐλευθέρων· πλείονα γὰρ ἔχουσιν οὗτοι οὐκ ἔνεκα τὰ τοιαῦτα ἐνομήσθη.

Εἶδὲ δὲ τοῦ οἰκονόμου τέτταρα, ἃ δεῖ ἔχειν ^aπερὶ τὰ χρή- ⁶ματα. Καὶ γὰρ τὸ κτᾶσθαι δυνατόν χρή εἶναι καὶ φυλάττειν· εἰ δὲ μὴ, οὐδὲν ὄφελος τοῦ κτᾶσθαι· τῷ γὰρ ἡθμῶ ἀντλεῖν τοῦτ' ἐστί, καὶ ὁ λεγόμενος τετρημένος πίθος. Ἔτι δὲ καὶ εἶναι κοσμητικὸν ^aτῶν ὑπαρχόντων καὶ χρηστικόν· τούτων γὰρ ἔνεκα κακείνων δεόμεθα. Διηρῆσθαι δὲ δεῖ ^bτῶν ^zκτημάτων ἕκαστον, καὶ πλείω τὰ κάρπιμα εἶναι τῶν ἀκάρπων, καὶ τὰς ἐργασίας οὕτω ^cνεμεῖσθαι ὅπως μὴ ἅμα κινδυνεύσωσιν ἅπασιν. Πρὸς δὲ φυλακὴν τοῖς ^dτε Περσικοῖς συμφέρει χρῆσθαι καὶ τοῖς Λακωνικοῖς. Καὶ ἡ Ἀττικὴ δὲ οἰκονομία χρήσιμος· ἀποδιδόμενοι γὰρ ὠνοῦνται. Καὶ ἡ τοῦ ταμείου θέσις οὐκ ἔστιν ἐν ταῖς ^eμικροτέραις οἰκονομίαις. Περσικὰ δὲ ἦν τὸ πάντα ^fἐπιτάττειν καὶ πάντ' ἐφορᾶν αὐ- ³τόν, καὶ ὁ ἔλεγε Δίων ^gπερὶ Διονυσίου· οὐθεὶς γὰρ ἐπιμελεῖται ὁμοίως τῶν ἀλλοτρίων καὶ τῶν οἰκείων, ὥστε ὅσα ἐνδέχεται, δι' ^hαὐτοῦ ποιεῖσθαι χρή τὴν ἐπιμέλειαν. Καὶ τὸ ⁴τοῦ Πέρσου καὶ τὸ ⁱτοῦ Λίβυος ἀπόφθεγμα εὖ ^kἂν ἔχοι· ὁ μὲν γὰρ ἐρωτηθεὶς ^lτί μάλιστα ἵππον πιαίνει, “ὁ τοῦ δεσπότητος ὀφθαλμὸς” ἔφη· ὁ δὲ Λίβυς ἐρωτηθεὶς ποία κόπρος ἀρίστη, “τὰ τοῦ δεσπότητος ἵχνη” ἔφη. Ἐπισκεπτέον οὖν

^z θυμώδεις Sb.Tb. ^y ἢ μὴ Mb.Sb.Tb. ^z παρὰ Sb.Tb. ^a τῶν ὑπαρχόντων om. Mb.Sb.Tb. ^b τῶν κτημάτων] τούτων Mb.Sb.Tb. ^c νενομείσθαι Sb.Tb. ^d τε om. Sb.Tb. ^e μικροτέραις Ib. ^f ἐπιτάττειν] τετάχθαι Ib. ^g παρὰ Sb.Tb. ^h αὐτοῦ Ib. ⁱ τοῦ alterum om. Ib. ^k ἂν ἔχοι] ἔχει Mb.Sb.Tb. ^l τι] τὰ Sb.Tb.

τὰ μὲν αὐτὸν τὰ δὲ τὴν γυναῖκα, ὡς ἑκατέροις διαιρεῖται τὰ
 5 ἔργα τῆς οἰκονομίας. Καὶ τοῦτο ποιητέον ἐν μικραῖς οἰκονο-
 μίαις ὀλιγάκις, ^ῃ ἐν δ' ^ῃ ἐπιτροπενόμεναις πολλάκις. Οὐ γὰρ
 ὁ οἶόν τε μὴ καλῶς ὑποδεικνύντος καλῶς μιμῆσθαι, οὐτ' ἐν
 τοῖς ῥ' ἄλλοις οὐτ' ἐν ἐπιτροπείᾳ· ὥς ἀδύνατον μὴ ἐπιμελῶν
 6 δεσποτῶν ἐπιμελεῖς εἶναι τοὺς ἐφeskτῶτας. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα
 καὶ καλὰ πρὸς ἀρετὴν καὶ ὠφέλιμα πρὸς οἰκονομίαν, ἐγείρε-
 σθαι χρὴ πρότερον δεσπότας οἰκετῶν καὶ καθέυδειν ὕστερον,
 καὶ μηδέποτε ἡ ἀφύλακτον οἰκίαν εἶναι ὥσπερ πόλιν, ἥ ὅσα
 τε δεῖ ποιεῖν, μήτε νυκτὸς μήτε ἡμέρας ἡ παριέναι. Τό τε
 διανίστασθαι νύκτωρ· τοῦτο γὰρ καὶ πρὸς ὑγίειαν καὶ οἰκο-
 7 νομίαν καὶ ἡ φιλοσοφίαν χρήσιμον. Ἐν μὲν οὖν ταῖς μικραῖς
 κτήσεσιν ὁ Ἀττικὸς τρόπος τῆς διαθέσεως τῶν ἐπικαρπιῶν
 χρήσιμος· ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις διαμερισθέντων καὶ τῶν πρὸς
 ἐνιαυτὸν καὶ τῶν κατὰ μῆνα δαπανωμένων, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ
 σκευῶν χρήσεως τῶν καθ' ἡμέραν καὶ τῶν ὀλιγάκις, ταῦτα
 παραδοτέον τοῖς ἐφeskτῶσιν. Ἐπὶ τούτοις καὶ τὴν ἐπί-
 8 σκεψιν αὐτῶν διὰ τινος χρόνου ποιητέον, ἵνα μὴ λανθάνῃ τὸ
 σωζόμενον καὶ τὸ ἐλλείπον. Οἰκίαν δὲ πρὸς τε τὰ κτήματα
 ἡ ἀποβλέποντα κατασκευαστέον καὶ πρὸς ὑγίειαν καὶ πρὸς
 εὐημερίαν αὐτῶν· λέγω δὲ ἡ κτήματα μὲν, οἶον καρποῖς καὶ
 ἐσθῆτι ἡ ποία συμφέρει, καὶ τῶν καρπῶν ἡ ποία ξηροῖς καὶ
 ἡ ποία ὑγροῖς, καὶ τῶν ἄλλων κτημάτων ἡ ποία ἐμφύχοις
 καὶ ἡ ποία ἀψύχοις καὶ δούλοις καὶ ἐλευθέροις καὶ γυναιξὶ καὶ
 9 ἀνδράσι καὶ ξένοις καὶ ἀστοῖς. Καὶ πρὸς εὐημερίαν δὲ καὶ
 πρὸς ὑγίειαν δεῖ εἶναι, εὖπνουν μὲν τοῦ θέρους, εὐήλιον δὲ τοῦ
 χειμῶνος. Εἴη δ' ἂν ἡ τοιαύτη ἡ κατάβρορος οὐσα καὶ μὴ
 ἰσοπλατῆς. Δοκεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς μεγάλαις οἰκονομίαις χρή-
 σιμος εἶναι θυρωρός, ὃς ἂν ἡ ἄχρηστος τῶν ἄλλων ἔργων,
 πρὸς τὴν σωτηρίαν τῶν εἰσφερομένων καὶ ἐκφερομένων. Πρὸς

^ῃ ἐν] οὐ Τῇ. ^ῃ ἐπιτροπενόμενας S^b.T^b. ^ο οἶονται M^b.S^b.T^b.
 P post ἄλλοις S^b.T^b. οἰκονομίαις. ^ῃ ἀφύκτον S^b.T^b. ^ῃ ὅσα τε] ὅτε M^b.
 S^b.T^b. ^ῃ παριέναι M^b, παριέναις T^b. ^ῃ φιλόσοφον I^b.M^b. ^ῃ ἀπο-
 βλέπονται S^b, ἀποβλέποντε T^b. ^ῃ κτήμασι M^b.S^b.T^b. ^ῃ ποία I^b, ποίαι
 M^b.S^b.T^b. ^ῃ κατάβρορος M^b.

εὐχρηστίαν δὲ σκευῶν τὸ Λακωνικόν· χρή γὰρ ἐν ἑκαστον ἐν τῇ αὐτοῦ χώρα κείσθαι· οὕτω γὰρ ἂν ἔτοιμον ὦν οὐ ²ζη- τοῖτο.

B.

Τὸν ²οἰκονομεῖν μέλλοντά τι κατὰ τρόπον δεῖ τῶν τε ^bτόπων, ^cπερὶ οὓς ^dπραγματεύεται, μὴ ἀπείρως ἔχειν καὶ τῇ φύσει εὐφυῇ εἶναι καὶ τῇ προαιρέσει φιλόπονον τε καὶ δίκαιον· ὃ τι γὰρ ἂν ἀπὴ τούτων τῶν μερῶν, πολλὰ ^eδια- μαρτῆσεται ^fπερὶ τὴν πραγματείαν ἣν μεταχειρίζεται. Οἱ- ²κονομίαι δὲ εἰσι ^gτέσσαρες, ὡς ἐν τύπῳ διελέσθαι (τὰς γὰρ ἄλλας εἰς τοῦτο ἐμπιπτούσας εὐρήσομεν), βασιλικὴ σατρα- πικὴ πολιτικὴ ἰδιωτικὴ. Τούτων δὲ μεγίστη μὲν καὶ ἀπλου- στάτη ἡ βασιλική, ποικιλωτάτη ^hδὲ καὶ ῥάστη ἡ πολιτικὴ, ἐλαχίστη δὲ καὶ ποικιλωτάτη ἡ ἰδιωτικὴ. ⁱἘπικοινωνεῖν ³μὲν τὰ πολλὰ ^kἀλλήλαις ἀναγκαῖόν ἐστιν· ὅσα δὲ μάλιστα δι' αὐτῶν ἐκάστη συμβαίνει, ^lταῦτα ἐπισκεπτέον ἡμῖν ἐστίν. Πρῶτον μὲν τοίνυν τὴν βασιλικὴν ἴδωμεν. Ἔστι δὲ αὕτη δυναμένη ^mμὲν τὸ καθόλου, εἶδη δὲ ⁿἔχουσα ^oτέτταρα, ^pπερὶ νόμισμα, ^pπερὶ τὰ ἐξαγώγιμα, περὶ τὰ εἰσαγώγιμα, περὶ τὰ ἀναλώματα. Τούτων δὲ ἑκαστον ^qμὲν περὶ τὸ νόμισμα ⁴λέγω ποῖον καὶ πότε τίμιον ἢ εὖνον ποιητέον, περὶ δὲ τὰ ^rἐξαγώγιμα καὶ εἰσαγώγιμα, πότε καὶ τίνα ^sπαρὰ τῶν σα- τραπῶν ἐν τῇ ταγῇ ^tἐκλαβόντι αὐτῷ λυσιτελήσει διατί- θεσθαι, περὶ δὲ τὰ ἀναλώματα, τίνα ^vπεριαιρετέον καὶ πότε, καὶ ^wπότερον δοτέον νόμισμα εἰς τὰς δαπάνας ^xἢ ^zτῷ νο- μίσματι ^yἔνια. Δεύτερον δὲ τὴν σατραπικὴν. Ἔστι δὲ ⁵ταύτης ^zεἶδη ^zἐξ τῶν προσόδων, ἀπὸ γῆς, ἀπὸ τῶν ἐν τῇ

² ζητοῖται Sb. ^a οἰκονομῆν Ub. ^b τρόπων Q. ^c περὶ οὓς] οὗ W. ^d πραγματεύονται Ub, ἀν πραγματεύηται Wb. ^e διαμαρτήσεως Sb.Tb.Xb. ^f παρὰ Qb.Sb.Tb. ^g τέτταρες Ib, τέσσαραι Qb.Sb.Tb. ^h δὲ om. Q.Ib. Mb.Qb.Sb.Tb.Xb. ⁱ ἐπεὶ κοινωνεῖν Q.Qb.Sb.Tb.Xb. ^k ἀλλήλοις Q.Qb.Tb.Xb. ^l ταύταις Ub. ^m μὲν om. Ub. ⁿ ἔχουσι Qb.Sb.Tb. ^o τέσσαρα Ib.Ub.Xb. ^p utrobique παρὰ Qb.Sb.Tb.Xb. ^q immo περὶ μὲν. ^r εἰσαγώγιμα καὶ ἐξαγώγιμα Q.Qb. ^s περὶ Sb.Tb.Ub. ^t ἐκ- λαμβάνοντα Sb.Tb. ^v παρητέον Sb.Tb. ^w πότερον] ποτὸν Sb.Tb. ^x ἢ ὅταν νομίσματος Sb.Tb.Ub. ^y ἔνια Sb.Tb. ^z εἶδη] εἰς Ub.

- χώρα ἰδίων γινομένων, ἀπὸ ἐμπορίων, ἀπὸ τελῶν, ἀπὸ βοσκη-
 6 μάτων, ἀπὸ τῶν ἄλλων. Αὐτῶν δὲ τούτων πρώτη μὲν καὶ
 κρατίστη ἡ ἀπὸ ^a τῆς γῆς (αὕτη δ' ἐστὶν ἣν οἱ μὲν ἐκφόριον
 οἱ δὲ δεκάτην προσαγορεύουσιν), δευτέρα ἡ ἀπὸ τῶν ἰδίων
 γινομένη, οὗ μὲν ^b χρυσίον, οὗ δὲ ἀργύριον, οὗ δὲ χαλκός,
 οὗ δὲ ὅποσα δύναται γίνεσθαι, τρίτη δὲ ^c ἡ ἀπὸ τῶν ^d ἐμπο-
 ριῶν, τετάρτη δὲ ^e ἡ ἀπὸ τῶν κατὰ γῆν τε καὶ ἀγοραίων
 τελῶν γινομένη, πέμπτη δὲ ἡ ἀπὸ ^f τῶν βοσκημάτων, ^g ἐπι-
 καρπία ^h τε καὶ δεκάτη καλουμένη, ἕκτη δὲ ἡ ⁱ ἀπὸ τῶν ἄλ-
 λων, ^k ἐπικεφάλαιόν τε καὶ χειρωναξίον προσαγορευομένη.
 7 Τρίτον δὲ τὴν πολιτικὴν· ταύτης δὲ κρατίστη μὲν πρόσδοδος
 ἡ ἀπὸ τῶν ἰδίων ἐν τῇ χώρᾳ γινομένων, εἴτα ^l ἡ ἀπὸ ἐμπο-
 ριῶν καὶ ^m διαγωγῶν, εἴτα ἡ ἀπὸ τῶν ἐγκυκλίων. Τέταρτον
 δὲ καὶ τελευταῖον τὴν ἰδιωτικὴν· αὕτη δ' ἐστὶν ἀνώματος μὲν
 διὰ τὸ δεῖν μὴ πρὸς ἓνα σκοπὸν οἰκονομεῖν, ελαχίστη δὲ διὰ
 τὸ καὶ τὰς προσόδους καὶ τὰ ἀναλώματα βραχέα γίνεσθαι.
 8 Αὐτῆς δὲ ταύτης κρατίστη μὲν πρόσδοδος ἡ ἀπὸ γῆς γινο-
 μένη, δευτέρα δὲ ἡ ἀπὸ τῶν ἄλλων ⁿ ἐγκυκλημάτων, τρίτη δὲ
 ἡ ἀπὸ ἀργυρίου. Χωρὶς δὲ τούτων ^o πάσαις μὲν ^p οἰκονο-
 μεῖται ταῖς οἰκονομίαις, καὶ προσήκει σκοπεῖν αὐτὸ μὴ ^q πα-
 ρέργως, μάλιστα δὲ ταύτη, ^r τὸ τὰναλώματα μὴ μείζω τῶν
 προσόδων γίνεσθαι.
- 9 Ἐπεὶ τοίνυν τὰς διαιρέσεις εἰρήκαμεν, μετὰ ^s τοῦτο πάλιν
 νοητέον ἡμῖν, ἡ σατραπεία περὶ ἣν ἂν πραγματευόμεθα, ^t ἡ
 πόλις, πότερον ἅπαντα ^u ἂ ἄρτι διειλόμεθα ἡ τὰ μέγιστα
 τούτων ^v δυνατὴ φέρειν ἐστὶ [^w τοῦτοις χρηστέον]· μετὰ δὲ
 τοῦτο ποῖαι τῶν προσόδων ἡ τὸ παράπαν οὐκ εἰσὶ, δυναταὶ

^a τῆς om. Ub. ^b χρυσία et Ub. ^c ἡ] καὶ ἡ Ib.Sb.Tb. ^d ἐμπορίων
 Ub. ^e ἡ] καὶ ἡ Ib.Sb.Tb. ^f τῶν om. Sb.Tb.Ub. ^g ἐπικαρπίας Tb.Ub.
^h τε om. Sb.Tb.Ub. ⁱ ἐπὶ Sb.Tb.Ub. ^k ἐπικεφαλίων τε καὶ χειρῶν
 ἄξιον Sb.Tb.Ub. ^l ἡ add. Ub. ^m διαγωγῶν Boeckhius: codices δι'
 ἀγώνων. ⁿ ἐγκλημάτων Ib.Ub, ἐγκλιμάτων Sb.Tb. ^o οἰκονομνεῖται
 Sb.Tb.Ub. et γρ. Ib. ^p παρέργως Sb.Tb. ^q τὸ] τὰ Sb.Tb. ^r τοῦτο]
 τοῦ Sb.Tb. ^s ἡ Ib.Ub. ^t ἂ codicibus deest. ^v δυνατὴ] εἰ δυνατὴ Ib,
 διὰ Ub. ^w τοῦτοις χρηστέον om. Ub.

δ' εἰσὶ γενέσθαι, ἥ μικραὶ ^x νῦν οὖσαι μεῖζους ^γ οἶαί ^z τινες κατασκευασθῆναι, ἥ τῶν ἀναλωμάτων ^a τῶν νῦν ἀναλουμένων τίνα τε καὶ πόσα περιαιρεθέντα ὅλα μὴθὲν ^b βλάψει.

Τὰ μὲν οὖν ^c περὶ τὰς οἰκονομίας τε καὶ τὰ μέρη ^d τὰ τοῦ-¹⁰ των εἰρήκαμεν· ὅσα δέ τινες τῶν ^e πρότερον πεπράγασι εἰς πόρον χρημάτων ἢ τεχνικῶς τι διώκησαν, ^a ἢ ὑπολαμβάνομεν ἀξιόλογα αὐτῶν εἶναι, ^β συναγρόχαμεν. Οὐδὲ γὰρ ταύτην τὴν ἱστορίαν ἀχρεῖον ὑπολαμβάνομεν εἶναι· ἔστι γὰρ ^h τοῦ- των ^δ αἱ τις ἐφαρμόσει τοῖς ^ι οἷα ^{αν} αὐτὸς ^κ πραγματεύεται.

¹ Κίψελος ὁ Κορίνθιος εὐξάμενος τῷ Διί, εἰς κύριος γένη- ² ται τῆς πόλεως, τὰ ὄντα Κορινθίοις πάντα ἀναθήσειν, ἐκέλευσεν αὐτοὺς ^μ ἀπογράψασθαι, ἀπογραψαμένων δὲ τούτων τὸ δέκατον μέρος παρ' ^ν ἐκάστου ἔλαβε, τοῖς δὲ λοιποῖς ^ο ἐκέλευσεν ἐργάζεσθαι. Περιελθόντος δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐποίησεν, ὥστε συνέβαινεν ἐν δέκα ἔτεσιν ^ρ ἐκείνόν τε ἅπαντα ἔχειν ἅπερ ^q ἀνιέρωσε, τοὺς τε Κορινθίους ἕτερα ^ρ κεκτῆσθαι.

Λύγδαμις Νάξιος ἐκβαλὼν φυγάδας, ἐπειδὴ τὰ κτήματα ³ αὐτῶν οὐθεὶς ἠθέλησεν ἀλλ' ^η ^σ βραχέος ἀγοράζειν, αὐτοῖς τοῖς φυγάσιν ἀπέδοτο. Τὰ τε ἀναθήματα, ὅσα ἦν αὐτῶν ἐν τισιν ἐργαστηρίοις ἡμίεργα ἀνακείμενα, ἐπώλει τοῖς τε φυγάσι καὶ τῶν ἄλλων τῷ βουλομένῳ ὥστ' ἐπιγραφῆναι τὸ τοῦ ^τ πριαμένου ὄνομα.

Βυζάντιοι δὲ δεηθέντες χρημάτων τὰ τεμένη τὰ δημόσια ⁴ ἀπέδοντο, τὰ μὲν ἀρπῖμα ^υ χρόνον τινά, τὰ δ' ἄκαρπα ἀενάως, τὰ τε θιασωτικά καὶ τὰ πατριωτικά, ὡσαύτως καὶ ὅσα ἐν χωρίοις ἰδιωτικοῖς ἦν· ^ω ὠνοῦντο γὰρ πολλοῦ ὧν ἦν καὶ τὸ

^x νῦν] μὲν Ib.Sb.Tb. ^γ οἶαν Ub. ^z τινες] an τε? ^a τῶν νῦν ἀναλουμένων om. Sb.Tb.Ub. ^b βλάψη Ub. ^c παρὰ Sb.Tb. ^d τὰ post μέρη om. Ib. ^e προτέρων corr. Tb. ^f utrobique ὑπελαμβάνομεν Ib. ^β συναγρόχαμεν Sb.Tb, συναγρώχαμεν Ub. ^h τούτων αἱ τις] ὅτε τούτων Ib.Sb.Tb.Ub. ^ι οἷα om. Sb.Tb. ^κ πραγματεύει Ib.Tb.Ub. ¹ κίψελος Ib. ^μ ἀπογράψασθαι om. Sb.Tb.Ub. ^ν ἐκατέρου Sb.Tb. ^ο ἐκέλευεν Sb.Tb.Ub. ^ρ κείνόν Ib.Tb.Ub. ^q ἂν ἰέρωσε Ub. ^ρ ἐκτῆσθαι Ub, κτῆσαι Tb, κτίσαι Sb. ^σ βραχέως Ub. ^τ πριαμένου Sb.Tb.Ub. ^υ χρόνον] χρώμενα χρόνον Sb.Tb.Ub. ^ω ὠνοῦνται Sb.Tb.

ἄλλο κτῆμα. Τοῖς δὲ θιασώταις ἕτερα χωρία τὰ δημόσια, 2 ὅσα ἦν περὶ τὸ γυμνάσιον ἢ τὴν ἀγορὰν ἢ τὸν λιμένα. Τοὺς τε τόκους τοὺς ἀγοραίους ἐν οἷς ἐπώλει τίς τι, καὶ τῆς θαλάττης τὴν ^α ἀλιείαν, καὶ τὴν τῶν ὕαλων ^α ἀλατοπωλίαν, τῶν τ' ἐργαζομένων θαυματοποιῶν καὶ μάντεων καὶ φαρμακοπωλῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ^α τοιουτοτρόπων· τὸ τρίτον δὲ 3 μέρος τοῦ ἐργαζομένου ἀποτελεῖν ἔταξαν. Τῶν τε νομισμάτων τὴν καταλλαγὴν ἀπέδοντο μιᾷ τραπέζῃ· ἐτέρῳ δὲ οὐκ ἦν οὐθενὶ οὐτ' ἀποδόσθαι ἐτέρῳ οὔτε πρίασθαι παρ' ἐτέρου· εἰ δὲ μὴ, στέρησις ἦν. Ὅντος δὲ νόμου αὐτοῖς μὴ εἶναι πολίτην ὅς ἂν μὴ ἐξ ^β ἀστῶν ἀμφοτέρων ^ε ἢ, χρημάτων δεηθέντες ἐψηφίσαντο τὸν ἐξ ἐνὸς ὄντα ^δ αὐτοῦ ^ε καταβαλόντα 4 μῶς τριάκοντα εἶναι πολίτην. Ἐν ^ε σιτοδεΐᾳ ^δ δὲ γενόμενοι καὶ ἀπορροῦντες χρημάτων κατήγαγον τὰ πλοῖα τὰ ἐκ τοῦ Πόντου· χρόνου δὲ γενομένου, τῶν ἐμπόρων ἀγανακτούντων ἐτέλουν αὐτοῖς τόκους ^β ἐπιδεκάτους, τοῖς δὲ ὠνούμενοις ^ι τι ἔταξαν χωρὶς ^κ τῆς τιμῆς διδόναι τὸ ἐπιδέκατον. Μετοίκων δὲ τινων ἐπιδεδανεικῶν ἐπὶ κτήμασιν, οὐκ οὔσης αὐτοῖς ^ι ἐκτίσεως ἐψηφίσαντο τὸ τρίτον μέρος ^μ εἰσφέροντα τοῦ δανείου ^ν τὸν βουλόμενον κυρίως ἔχειν τὸ κτῆμα.

- 5 Ἰππίας ὁ Ἀθηναῖος τὰ ὑπερέχοντα τῶν ὑπερέφων εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς καὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς καὶ τὰ προφράγματα καὶ τὰς θύρας τὰς ἀνοιγομένας ἔξω ἐπώλησεν· ὠνούντο ^ο οὖν 2 ὧν τὰ κτήματα, καὶ συνελέγη χρήματα οὕτως συχνά. Τότε νόμισμα τὸ ὄν Ἀθηναίοις ἀδόκιμον ἐποίησε, ῥτάξας δὲ τιμὴν ἐκέλευσε πρὸς αὐτὸν ἀνακομίζειν· συνελθόντων δὲ ἐπὶ 3 τῷ ^ι κόψαι ἕτερον χαρακτῆρα, ἐξέδωκε τὸ ^α αὐτὸ ἀργύριον. Ὅσοι τε τριηραρχεῖν ἢ φυλαρχεῖν ἢ χορηγεῖν ^ι ἢ ^ν τινα εἰς

^α ἀλιείαν Ib. ^γ ἄλλων Sb. ^α ἀλανοπωλίαν Ub, ἀλανοπωλείαν Sb.Tb. ^α τοιούτων τρόπων Sb.Tb.Ub. ^β ἀστῶν] αὐτῶν codices. ^ε ἢ om. Ub. ^δ αὐτῶν Sb.Tb. ^ε καταβαλλόντα Ub. ^ε σιτοδοσία Tb.Ub. ^ε δέ] τε Ub. ^β ἐπιδεκάτους—τὸ om. Ub. ^ι τε Tb. ^κ τῆς om. Sb.Tb. ^ι ἐκκτίσεως Ub. ^μ εἰσφέρειν τὰ τοῦ Ub. ^ν τὸν om. Sb.Tb. ^ο οὖν om. Sb. ^ρ τάξαι Ub. ^ι τὸ Sb.Tb.Ub. ^ι σκόψαι Tb. ^α αὐτὸ om. Ub. ^ι εἰ Ib.Ub. ^ν τινες, omissa eis, Ub.

ἐτέραν ^ω τοιαύτην λειτουργίαν ἡμελλον δαπανᾶν, τίμημα
τάξας μέτριον ἐκέλευσε τὸν βουλόμενον ἀποτίσαντα τοῦτο
ἐγγράφεσθαι εἰς ^κ τοὺς λελειτουργηκότας. Τῇ τε ἱερείᾳ ³
τῇ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς ἐν ἀκροπόλει ὑπὲρ τοῦ ἀποθανόντος φέ-
ρειν χοίника κριθῶν καὶ πυρῶν ἐτέραν καὶ ὀβολόν, καὶ ὅσῳ ἂν
παιδάριον γένηται, τὸ αὐτὸ τοῦτο.

Ἀθηναῖοι ^γ δὲ οἱ ἐν Ποτιδαίᾳ οἰκούντες δεόμενοι χρημά- ⁶
των εἰς τὸν πόλεμον ἀπογράψασθαι ἅπασιν συνέταξαν τὰς
οὐσίας, μὴ ἀθρόας ² εἰς τὸν αὐτοῦ δῆμον ἕκαστον, ἀλλὰ ^α κατὰ
κτῆμα ἐν ^β τῷ τόπῳ ἕκαστον ^ε εἶη, ἵνα οἱ πένητες δύνωνται
ὑποτιμᾶσθαι· ὅτῳ δὲ μὴ ᾖ κτῆμα μὴθέν, τὸ σῶμα διμναῖον
τιμήσασθαι. Ἀπὸ τούτων οὖν ^δ εἰσέφερον τὸ ἐπιγραφέν
^ε ἕκαστος ^ς σῶν τῇ πόλει.

Ἀντισσαῖος ^ε δέ, δεηθείσης τῆς πόλεως χρημάτων, ^η εἰθι- ⁷
σμένων αὐτῶν λαμπρῶς ἄγειν Διονύσια, ἐν οἷς ἄλλα τε
πολλὰ ἀνήλiskon ἐξ ἐνιαυτοῦ παρασκευάζοντες καὶ ἱερεῖα
πολυτελεῖ· ^ι ὑπογίου δὲ οὔσης ταύτης τῆς ἐορτῆς ^κ ἔπεισεν
αὐτοὺς τῷ μὲν Διονύσῳ εὐξασθαι ἐς νέωτα ἀποδώσειν διπλά-
σια, ταῦτα δὲ συναγαγόντας ^λ ἀποδόσθαι. ^μ Συνελέγη οὖν
αὐτοῖς χρήματα οὐκ ὀλίγα πρὸς τὴν χρεῖαν.

Λαμψακηνοὶ δὲ προσδοκίμων οὐσῶν τριήρων πολλῶν πρὸς ⁸
αὐτοὺς, ὄντος μεδίμνου τῶν ἀλφίτων τετραδράχμου, προσέ-
ταξαν τοῖς ἀγοραίοις πωλεῖν ^ν ἑξαδράχμου, καὶ τοῦ ἐλαίου
τὸν ^ο χοᾶ ὄντα δραχμῶν τεττάρων καὶ ^ο τριωβόλου, τοῦ τε
οἴνου καὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως. Τὴν μὲν οὖν ἀρχαίαν τιμὴν
ἐλάμβανεν ὁ ἰδιώτης, τὸ δὲ πλεόν ἢ πόλις, καὶ εὐπύρῃσε χρη-
μάτων.

Ἡρακλεῶται πέμποντες ναῦς ^ρ τεσσαράκοντα ἐπὶ τοὺς ἐν ⁹

^ω λειτουργίαν τοιαύτην Ib. ^κ τοὺς λειτουργικούς Ub, τὸ λειτουργικός
Sb.Tb. ^γ δὲ] καὶ Ub. ² εἰς—ἀλλὰ om. Sb.Tb.Ub. ^α κατὰ om. Ub.
^β τῷ τόπῳ] τόπῳ οὐ Sb.Tb, τόπῳ Ub. ^ε εἶη] γῇ Sb.Tb. ^δ συνέφερον
Ub. ^ε ἕκαστον Tb.Ub. ^ς σῶμα ἢ πόλις Sb.Tb.Ub. ^ε δὲ om.
Sb.Tb.Ub. ^η ἡθισμένων δὲ αὐτῶν Sb.Tb.Ub. ^ι ὑπὸ ἐγγίου Tb.Ub.
^κ εἶπεν Ub. ^λ ἀποδίδοσθαι Sb.Tb.Ub. ^μ συνάγη Sb.Tb, συνάγει Ub.
^ν ἑξάδραχμον Tb.Ub. ^ο χοᾶν et τριωβόλῳ Ib. ^ρ τεσσαράκοντα Ib.

Βοσπόρῳ τυράννους, οὐκ εὐπορούμενοι χρημάτων παρὰ τῶν ἐμπόρων συνηγόρασαν τὸν τε σίτον πάντα καὶ τὸ ἔλαιον ¹καὶ τὸν οἶνον καὶ τὴν ἄλλην ἀγοράν. ²Χρόνου δὲ ἰσταμένου ἐν ³ᾧ ἔμελλον ἀποδώσειν τὴν τιμὴν, τοῖς ⁴τε δὴ ἐμπόροις καλῶς εἶχε μὴ κοτυλίζειν ἀλλ' ἄθρόα τὰ φορτία πεπραῖσθαι, ἐκείνοι τε διδόντες δι' ⁵ἄλλην οὐ μισθὸν ⁶παρῆγον ἀλλὰ τὴν ἀγοράν ⁷ἐν ὀλκάσι, καὶ ἄνδρα ταμίαν ἐπέστησαν ⁸ἐφ' ⁹ἑκάστη τῶν νεῶν. Ἀφικομένων δ' εἰς τὴν πολεμίαν αὐτῶν ἡγόραζον οἱ στρατιῶται παρὰ τούτων ἅπαντα. Πρότερον ¹⁰συνελέγη ἡ ἀργύριον ἐδίδοσαν οἱ στρατηγοὶ πάλιν τὸ μισθὸν, ¹¹ὥστε συνέβαινε ταῦτὸ τὸ ἀργύριον δίδοσθαι ἕως εἰς οἶκον ἀπῆλθον.

ΙΟ Λακεδαιμόνιοι ¹Σαμίων δεηθέντων ²χρήματ' αὐτοῖς εἰς τὴν κάθοδον δοῦναι, ἐψηφίσαντο μίαν ἡμέραν ³καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ τὰ ὑποζύγια νηστεῦσαι, ὅσον δὲ ἔδαπανα ἕκαστος, ⁴τοσοῦτον δοῦναι τοῖς ⁵Σαμίοις.

ΙΙ ¹Χαλκιδόνιοι δὲ ξένων ἐν τῇ πόλει συχνῶν παρ' αὐτοῖς γινομένων, ὀφείλοντες αὐτοῖς μισθὸν οὐκ ἠδύναντο διαλῦσαι. Ἀνήγγειλαν οὖν, εἴ τις τῶν πολιτῶν ἢ μετοίκων σῦλον ἔχει κατὰ πόλεως ἢ ἰδιώτου ἢ βούλεται λαβεῖν, ἀπογράψασθαι. Ἀπογραφαμένων δὲ συχνῶν, τὰ πλοῖα τὰ πλείοντα εἰς τὸν ²Πόντον ἐσύλων μετὰ προφάσεως εὐλόγου. ³Ἐταξαν δὲ χρόνον ἐν ⁴ᾧ λόγον ὑπὲρ αὐτῶν ἔφασαν ποιήσασθαι. ⁵Συλλεγόντων δὲ χρημάτων συχνῶν τοὺς μὲν στρατιώτας ἀπῆλλαξαν, ὑπὲρ δὲ τῶν σύλων διεδικάσαντο. Τοῖς δὲ μὴ δικαίως ⁶συληθείσιν ἡ πόλις ἀπὸ τῶν προσόδων ἀπεδίδου.

Ι2 Κυζικηνοὶ δὲ στασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους, ἐπικρατήσαντος τοῦ δήμου, τῶν δὲ πλουσίων συνειλημμένων, ὀφείλοντες

¹ χρόνου δισταμένου Ib.Sb.Tb.Ub. ² τε] δι' idem. ³ ἄλλων Ib. ⁴ παρῆσον Ub. ⁵ ἐν ὀλίσασιν Ub, ἐνολίσασιν Ib.Sb.Tb, omisso omnes καὶ. ⁶ ἑκάστην Ub, ἐκάτων Sb.Tb. ⁷ συλλέγει Sb.Tb.Ub, συ λέγει Ib. ⁸ ὥς Ub. ⁹ τελμίων Ib.Sb.Tb.Ub. ¹⁰ χρήματά τ' Sb.Tb. ¹¹ καὶ αὐτοῖς] ἑαυτοῖς Ub. ¹² εἰς τοῦτον Sb.Tb.Ub. ¹³ λακεδαιμονίοις Ub. ¹⁴ καλχηδόνιοι Ub, καρχηδόνιοι Ib. ¹⁵ ἔταξε Sb.Tb.Ub. ¹⁶ συλλεγόντων Tb. ¹⁷ συλληφθείσιν Ub.

χρήματα στρατιώταις ἐψηφίσαντο μὴ θανατῶσαι τοὺς συν-
ελημμένους, ἀλλὰ χρήματα πραξαμένους φυγαδεῦσαι.

Χίοι δέ, νόμου ὄντος αὐτοῖς ἀπογράφεσθαι τὰ ¹χρέα εἰς ¹³
τὸ δημόσιον, δεηθέντες χρημάτων ^kἐψηφίσαντο τοὺς ^lμὲν
ὀφείλοντας ἀποδοῦναι τῇ πόλει τὰ δάνεια, τὴν δὲ πόλιν ἐκ
τῶν προσόδων τοὺς τόκους τοῖς δεδανεικόσι καταφέρειν, ὥς
ἂν κατὰ τὸ ἀρχαῖον εὐπορήσωσιν.

Μαῖσωλος ὁ Καρίας τύραννος, πέμποντος βασιλέως πρὸς ¹⁴
αὐτὸν ἐπὶ τῷ τοὺς ^mφόρους δοῦναι, συναγαγὼν τοὺς εὐπο-
ρωτάτους ἐν τῇ χώρᾳ ἔλεγεν ⁿὅτι βασιλεὺς αἰτεῖ τοὺς φό-
ρους, αὐτὸς δὲ οὐκ εὐπορεῖται· κατασκευαστοὶ δ' ἄνδρες αὐτῷ
εὐθέως ἐπηγγέλλοντο ὅσον εἰσίοισι ἕκαστος. Τούτων δὲ
τοῦτο πραξάντων, οἱ εὐπορώτεροι τὰ μὲν αἰσχυρόμενοι τὰ
δὲ φοβούμενοι πολλῶ τούτων ^oπλείω ἐπηγγέλλοντο καὶ εἰς-
έφερον. Πάλιν δεηθεὶς χρημάτων, ἐξεκκλησιάσας τοῖς Μυ-
λασσεῦσιν ἔλεγεν ὅτι μητρόπολις ^pοὔσα ἢ πόλις αὐτοῦ αὕτη
ἀτείχιστός ἐστιν, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπ' αὐτὸν στρατεύει· ἐκέ-
λευσεν οὖν τοὺς ^qΜυλασσεῖς φέρειν ἕκαστον ὅτι πλείστα
χρήματα, φάσκων αὐτοὺς τοῖς νῦν εἰσενεχθεῖσι καὶ τὰ λοιπὰ
σώζειν. Εἰσενεχθέντων δὲ πολλῶν τὰ μὲν χρήματα εἶχε,
τὸ δὲ τεῖχος οὐκ ἔφη τὸν θεὸν ἐν τῷ παρόντι οἰκοδομεῖν.

Κόνδαλος Μανσώλου ὑπαρχος, ὁπότε διαπορευομένῳ αὐτῷ ¹⁵
διὰ τῆς χώρας προσενέγκοι τις πρόβατον ἢ ^rὕν ἢ μὸσχον,
ἀπογραψάμενος τὸν δόντα καὶ τὸν χρόνον, ^sἀπαγαγόντα
εἰς οἶκον ἐκέλευσε τρέφειν ὥς ἂν ^tἐπανέλθοι· ὁπότε ^uδὲ
δοκοίῃ χρόνος ἱκανὸς εἶναι, αὐτό τε τὸ ^vτραφέν καὶ τὴν ἐπι-
καρτίαν λογισάμενος ἀπῆτει. Τῶν ^wτε δένδρων τὰ ὑπερέ-
χοντα ἢ πίπτοντα εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς βασιλικὰς ἐπώλει τὰς
ἐπικαρπίας. Τῶν δὲ στρατιωτῶν εἴ τις τελευτήσῃ, διαπύ-
λιον ἐπώλει ^xδραχμὴν τοῦ σώματος· ^yἅμα τε οὖν ἐντεύθεν

¹ χρέη εἰς τὸν Ὑ^b. ^k ἐψηφίσαν Ὑ^b. ^l ὀφείλοντας μὲν Ἰ^b. ^m φό-
ρους om. Sb.T^b. ⁿ ὅτι] ὅτι ὁ Ἰ^b.Sb.Ὑ^b. ^o πλείω om. Ἰ^b.Sb.T^b.Ὑ^b.
^p οὔσα om. Ὑ^b. ^q μυλασσεῖς Ὑ^b. ^r ὕδν et μοσχ ἀγόντα Sb.T^b.Ὑ^b.
^s ἐπανέλθῃ Sb.T^b. ^t δὲ om. Ὑ^b. ^v γραφέν T^b. ^w τε om. Ἰ^b.
^x δραχμῶν Sb.T^b. ^y ἀλλα Sb.T^b.Ὑ^b.

καὶ ἀργύριον ἐλάμβανεν, ἅμα τε οἱ ἡγεμόνες ^z οὐ παρε-
 3 κρούοντο αὐτόν, πότε τετελεύτηκεν ὁ στρατιώτης. Τούς τε
 Λυκίους ὁρῶν ἀγαπῶντας τὸ ^a τρίχωμα φορεῖν ^b ἔφη γράμ-
 ματα ἔκειν ^c παρὰ βασιλέως κόμας ἀποστεῖλαι εἰς ^d προ-
 κόμια, ^e προστετάχθαι οὖν ^f αὐτῷ ὑπὸ Μανσώλου ἀποκεῖραι
 αὐτούς. Ἐφησεν οὖν, εἰ βούλονται ἐπικεφάλαιον τακτὸν
 αὐτῷ δοῦναι, ^g μεταπέμψεσθαι ἐκ τῆς Ἑλλάδος κόμην. Οἱ
 δὲ ἀσμένως ἔδωσαν ὃ ἥτει, καὶ συνελέχθη χρήματα πολλὰ
 ἀπὸ ὄχλου πολλοῦ.

16 Ἀριστοτέλης Ῥόδιος ἄρχων Φωκαίας, ἀπορῶν χρημάτων,
 ὁρῶν στάσεις οὔσας δύο τῶν ^h Φωκαέων λόγους ἐποιήσατο
 πρὸς τὴν ἐτέραν στάσιν ἐν ἀπορρήτοις, φάσκων αὐτῷ διδό-
 ναι χρήματα τοὺς ἐτέρους ἐφ' ᾧ αὐτοῖς τὰ πράγματα ἐγκλί-
 ναι, ⁱ αὐτὸς δὲ μᾶλλον ^k βούλεσθαι παρὰ τούτων λαβεῖν καὶ
 2 τὰ ^l περὶ τὴν πόλιν τούτοις διοικεῖν παραδοῦναι. Ἀκού-
 σαντες δὲ ταῦτα εὐθέως τὰ χρήματα οἱ παρόντες ^m πορί-
 σαντες ὅσα ἐκέλευσεν ἔδωκαν. Ὁ δὲ τοῖς ⁿ ἐτέροις πάλιν
 ἔδειξεν ^o ἃ εἰληφὼς εἶη ^p παρὰ τῶν ἐτέρων· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
 ἔφασαν οὐκ ἐλάττω δώσειν. Λαβὼν δὲ παρ' ἀμφοτέρων
 3 κατήλλαξεν αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους. Τοῖς τε πολίταις ^q κατι-
 δὼν οὔσας δίκας πολλὰς καὶ μεγάλας ἐκ πολλοῦ χρόνου ἰαδι-
 κίας, τούτοις διὰ πολέμου δικαστήριον καθίσας προεῖπεν,
 ὅσοι ἂν μὴ ^r δικάσωνται, νόμον δ' ἔθηκε μηκέτι εἶναι ὑπὲρ
 τῶν προτέρων ἐγκλημάτων κρίσεις. Τότε ^s δὴ ^t παραβολὴ
 πολλῶν δικῶν, καὶ τὰς ἐγκλήτους μετ' ἐπιτιμιῶν ἐφ' αὐτὸν
 ποιούμενος, καὶ παρ' ἐκατέρων δι' ἐτέρων ἀργύριον λαμβά-
 νων, ^w συνήγαγεν οὐκ ὀλίγα χρήματα.

17 Κλαζομένιοι δ' ἐν σιτοδείᾳ ὄντες χρημάτων τε ἀπορουν-

^z οὐ om. T^b.U^b. ^a τείχωμα φέρειν S^b.T^b. ^b ἔφησε I^b.S^b.T^b.
^c περὶ S^b.T^b. ^d προσκόμια I^b, προκόσμία U^b. ^e προτετάχθαι U^b.
^f αὐτοῦ S^b.T^b. ^g μεταπέμψασθαι codices. ^h φωκαίων S^b.T^b, φω-
 κίων I^b.U^b. ⁱ αὐτοῖς U^b. ^k βουλευέσθαι T^b.U^b. ^l παρὰ S^b.T^b.
^m πορίσαντες om. U^b. ⁿ ἐταίροις U^b. ^o δ] αἰ T^b. ^p περὶ T^b.
^q οὐκ ἰδὼν S^b.T^b.U^b. ^r ἀδικίαν S^b.T^b. ^s δικάσωνται καὶ χρόνων
 προέθηκε μηκέτι ἔσεσθαι S^b.T^b.U^b. ^t δὲ I^b. ^v παραβόλιον I^b, παρα-
 βόλου S^b.T^b. ^w συνήγαγον S^b.T^b.U^b.

τες ἐψηφίσαντο, παρ' οἷς ἔλαιόν ἐστι τῶν ιδιωτῶν, δανεῖσαι τῇ πόλει ἐπὶ τόκῳ· γίνεται δὲ πολὺς οὗτος ὁ καρπὸς ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν. Δανεισάντων δὲ μισθωσάμενοι πλοῖα ἀπέστειλαν εἰς τὰ ^z ἐμπορεῖα, ὅθεν αὐτοῖς ἦκε σῖτος ὑποθήκης γενομένης τῆς τοῦ ἐλαίου τιμῆς. Ὀφείλοντες ^y στρατιώταις μισθὸν εἴκοσι τάλαντα, καὶ οὐ δυνάμενοι, τόκον ἔφερον τοῖς ἡγεμόσι τέτταρα τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἐπεὶ δὲ τοῦ μὲν ^a ἀρχαίου ἀπέκοπτον οὐθέν, αἰεὶ δὲ μάτην ἐδαπάνων, νόμισμα ἔκοψαν σιδηροῦν εἰς ἀργυρίου λόγον εἴκοσι ταλάντων, εἶτα δίδόντες τοῖς εὐπορωτάτοις ἐν τῇ πόλει κατὰ λόγον ἐκάστω ἀργύριον παρ' ἐκείνων ἔλαβον ἴσον. Οἱ τε οὖν ἰδιῶται εἶχον εἰς τὰς καθ' ἡμέραν χρείας ἀναλίσκειν, καὶ ἡ πόλις τοῦ χρέους ἀπηλλάγη. Δεύτερον ^d ἐκ τῶν προσόδων ἐκείνοις τόν τε τόκον κατέφερον, αἰεὶ ^z τε διαιροῦντες ἐκάστω πρὸς μέρος διεδίδουσαν, τοὺς δὲ σιδηροὺς ἐκομίζοντο.

^a Σηλυβριανοὶ ^b δὲ δεηθέντες χρημάτων, νόμου ὄντος αὐτοῖς 18 ^c σίτον μὴ ἐξάγειν ἐν λιμῷ ^d γενομένοις, ἐκείνοις δὲ ὑπάρχοντος σίτου παλαιοῦ, ἐψηφίσαντο τῇ πόλει παραδοῦναι τοὺς ιδιώτας τὸν σίτον τῆς τεταγμένης τιμῆς, ὑπολειπόμενον ἕκαστον ἐνιαυτοῦ τροφήν· εἶτα ^e ἐξαγωγὴν ἔδωκαν τῷ βουλομένῳ, τάξαντες ^f τιμὴν ^g ἣν ἐδόκει καλῶς ἔχειν αὐτοῖς.

Ἀβυθηνοὶ δέ, διὰ στασιασμὸν τῆς χώρας ἀργοῦ γενο- 19 μένης, καὶ τῶν μετοίκων οὐ προῖεμένων αὐτοῖς οὐδὲν διὰ τὸ καὶ ἔτι ὀφείλειν, ἐψηφίσαντο τὸν βουλόμενον τοῖς γεωργοῖς δανεῖζειν, ^h ὥς ἐργάσωνται, ὥς πρώτοις αὐτοῖς ἐσομένης τῆς κομιδῆς ἐκ τοῦ καρποῦ, τοῖς δὲ ἄλλοις ἐκ τῶν ⁱ λειπομένων.

Ἐφέσιοι δεηθέντες χρημάτων νόμον ἔθεντο μὴ φορεῖν 20 χρυσὸν τὰς γυναῖκας, ὅσον δὲ νῦν ἔχουσι, δανεῖσαι τῇ πόλει· τῶν τε κίωνων τῶν ἐν τῷ νεῷ τάξαντες ἀργύριον ^δ δεῖ κατα-

^x ἐμπορία Ib. ^y στρατιῶται Ib. ^z τε alterum om. Ib.Sb.Tb.Ub.
^a σηλυμβριανοὶ Tb. ^b δὲ om. Ub. ^c σίτου μὴ ἐξαγωγὴν Sb, σίτου μὲν ἐξαγωγὴν Tb, σίτον μὴ ἐξαγωγὴν Ub. ^d γενομένης Sb.Tb.Ub. ^e ἐξαγωγὴν Ub. ^f τιμὴν—αὐτοῖς om. Ub. ^g ἣν om. Sb.Tb. ^h ὥς ἐργα ὥς τοῖς πρώτοις Sb.Tb.Ub. ⁱ λειπομένων Tb.Ub.

βαλεῖν, εἶων ἐπιγράφεσθαι τὸ ὄνομα τοῦ δόντος τὸ ἀργύριον ὡς ἀνατεθεικός.

- 21 Διονύσιος ^kΣυρακούσιος βουλόμενος χρήματα συναγαγεῖν, ἐκκλησίαν ποιήσας ἔφησεν ἑωρακεῖναι τὴν ^lΔήμητραν, ^mκαὶ κελεύειν τὸν τῶν γυναικῶν κόσμον εἰς τὸ ἱερὸν ἀποκομῖζειν. Αὐτὸς μὲν οὖν τῶν παρ' αὐτῷ γυναικῶν τὸν κόσμον ⁿτοῦτο πεποικέναι, ἡξίου δὲ καὶ ⁿτοὺς ἄλλους, μὴ τι μῆνιμα παρὰ τῆς θεοῦ γένηται. Τὸν δὲ μὴ τοῦτο ^oποιήσαντα ἔνοχον ²ἔφησεν ἱεροσυλίας ἔσεσθαι. ^pἈνεγκάντων δὲ πάντων ^aεἶχον διὰ τε τὴν θεὸν καὶ δι' ἐκείνον, θύσας τῇ ^qθεῷ τὸν κόσμον ^rἀπηνέγκατο ὡς ^aπαρὰ τῆς θεοῦ ^tδεδανεισμένος. Προελθόντος ^vδὲ χρόνου καὶ τῶν γυναικῶν πάλιν φορουσῶν, ἐκέλευσε τὴν βουλομένην ^wχρυσοφορεῖν τάγμα τι ἀνατιθεῖναι ³^xεἰς τὸ ἱερὸν. Τριῆρεις ^yτε ^zναυπηγεῖσθαι μέλλων ἤδει ὅτι δεήσειτο χρημάτων. Ἐκκλησίαν οὖν ^aσυναγαγὼν ἔφη πόλιν αὐτῷ τινὰ προδίδοσθαι, εἰς ἣν δεῖσθαι χρημάτων, ἡξίου τε αὐτῷ τοὺς πολίτας εἰσενέγκαι δύο στατήρας ἕκαστον· οἱ δ' εἰσήνεγκαν. Διαλιπὼν δὲ δύο ^bἢ τρεῖς ἡμέρας, ὡς διημαρτηκῶς τῆς πράξεως, ἐπαινέσας ^cαὐτοὺς ἀπέδωκεν ἐκάστῳ ^dεἰσήνεγκαν. Ποιήσας δὲ τοῦτο ἀνεκτήσατο τοὺς πολίτας. Εἵτα πάλιν οἰόμενοι ἀπολήψεσθαι εἰσήνεγκαν· ὁ δὲ λαβὼν ⁴εἶχεν εἰς τὴν ναυπηγίαν. Οὐκ εὐπορῶν ^eδὲ ἀργυρίου νόμισμα ἔκοψε ^fκαττιτέρου, καὶ συναγαγὼν ἐκκλησίαν πολλὰ τοῦ κεκομμένου νομίσματος ὑπερεῖπεν· οἱ δὲ ἐψηφίσαντο καὶ μὴ ^gβουλόμενοι ἕκαστος ^hὁ ἂν εἴλετο ἔχειν ὡς ἀργυροῦν ἀλλὰ μὴ καττιτέρινον. Πάλιν τε δεηθεὶς χρημάτων ἡξίου τοὺς ⁵πολίτας εἰσενεγκεῖν αὐτῷ· οἱ δ' οὐκ ἔφασαν ἔχειν. Ἐξενέγ-

^k συρακουσίους Ib.Tb. ^l δήμητρα Sb.Tb. ^m καὶ ante τὴν Sb.Tb.Ub. ⁿ τοῦτον et τοῖς ἄλλοις Sb.Tb.Ub. ^o ποιήσαντα Ib. ^p ἀνεγκάντων Sb.Tb, ἐνεγκάντων Ub. ^q θεῷ Sb.Tb. ^r ἀπηνέγκαντο Sb.Tb.Ub. ^a περὶ Sb.Tb. ^t δεδανεισμένοι Ub. ^v δὲ] δὲ τοῦ Sb. ^w χρυσὸν φορεῖν τάγματα Sb.Tb. ^x ἐν τῷ ἱερῷ Ib. ^y τε om. Sb.Tb.Ub. ^z ναυπηγήσειν Sb. ^a συναγαγεῖν ἔφη πόλει Ub. ^b ἢ om. Sb.Tb. ^c αὐτοῖς Sb.Tb.Ub. ^d εἰσήνεγκεν Ub. ^e δὲ om. Ub. ^f καττιτέρου Tb. ^g βουλόμενος Tb. ^h ὁ ἀνείλετο Sb.Tb, ὁ ἀνείλατο Ub, οὖν εἴλετο Ib.

κας οὖν τὰ σκεύη τὰ παρ' αὐτοῦ ἐπώλει ὡς δὴ δι' ἀπορίαν
 τοῦτο ποιῶν, ἀγοραζόντων δὲ Συρακουσίῳν ¹ἀπεγράφετο τί
 ἕκαστος ^κἀγοράσειεν· ἐπεὶ ¹δὲ τὴν τιμὴν κατέβαλον, ἐκέ-
 λευσε τὸ σκεῦος ἀναφέρειν ἕκαστον ὃ ἡγόρασεν. Τῶν ^μτε
 πολιτῶν διὰ τὰς εἰσφορὰς οὐ τρεφόντων βοσκήματα εἶπεν
 ὅτι ἱκανὰ ἦν αὐτῷ πρὸς ^ντοσοῦτον· τοὺς οὖν νῦν τι κτησα-
 μένους ἀτελεῖς ἔσεσθαι. Πολλῶν δὲ ταχὺ κτησασμένων πολλὰ ⁶
 βοσκήματα ὡς ἀτελῆ ^οἐξόντων, ἐπεὶ καιρὸν ᾤετο εἶναι, τιμή-
 σασθαι κελεύσας ἐπέβαλε τέλος. Οἱ οὖν πολῖται ἀγανακτή-
 σαντες ἐπὶ τῷ ἐξηπατῆσθαι σφάζοντες ἐπώλουν. Ὡς δὲ
 πρὸς τοῦτο ἔταξε σφάζεσθαι ὅσα δεῖ τῆς ἡμέρας, οἱ δὲ πάλιν
 ἱερόθυτα ἐποίουν· ὁ δὲ ἀπεῖπε θῆλυ μὴ θύειν. Πάλιν ⁷
^ρτε δεηθεὶς χρημάτων ἐκέλευσεν ἀπογράψασθαι ^qχρήματα
 πρὸς αὐτὸν ὅσοι οἰκοὶ εἰσιν ὀρφανικοί· ἀπογραψασμένων δὲ
 ἄλλων, τὰ τούτων χρήματα ἀπεχρᾶτο, ἕως ἕκαστος εἰς ἡλι-
 κίαν ^ςἔλθοι. ^τῚΡηγίων τε ^νκαταλαβών, ἐκκλησίαν συναγα-
 γὼν εἶπε διότι δικαίως μὲν ἂν ἐξανδραποδισθεῖεν ὑπ' αὐτοῦ,
 νῦν ^μμέντοι τὰ εἰς τὸν πόλεμον ἀνηλωμένα χρήματα κομισά-
 μενος καὶ ὑπὲρ ἐκάστου σώματος τρεῖς μῶας ἀφήσειν αὐτοὺς.
 Οἱ δὲ ^ςῚΡηγίνοι, ὅσα ποτ' ἦν αὐτοῖς ἀποκεκρυμμένα, ἐμφανῆ ⁸
 ἐποίουν, καὶ οἱ ἄποροι παρὰ τῶν εὐπορωτέρων καὶ παρὰ τῶν
 ξένων δανειζόμενοι ἐπόρισαν ἃ Ἰεκέλευε χρήματα. Λαβὼν
 δὲ ταῦτα παρ' αὐτῶν τὰ τε σώματα πάντα οὐδὲν ἦττον
^ςἀπέδοτο, τὰ τε σκεύη ^δτότε ἦν ἀποκεκρυμμένα ἐμφανῆ
 ἅπαντα ἔλαβεν. Δανεισάμενός τε παρὰ τῶν πολιτῶν χρή-
 ματα ἐπ' ἀποδόσει, ὡς ἀπῆτουν αὐτόν, ἐκέλευσεν ἀναφέρειν
 ὅσον ἔχει τις ἀργύριον πρὸς αὐτόν· εἰ δὲ μὴ, θάνατον ἔταξε
 τὸ ἐπιτίμιον. Ἀνενεχθέντος δὲ τοῦ ἀργυρίου, ἐπικόψας χα-
 ρακτῆρα ἐξέδωκε τὴν δραχμὴν δύο δυναμένην δραχμάς, καὶ τό

¹ ἀπογράφοντες Q.Sb.Tb.Ub. ^κ ἀγόρασεν Sb. ¹ δέ] δὴ Qb.Sb.
 Tb.Ub. ^μ τε] δὲ Ib. ^ν τοσοῦτους οὖν τοίνυν κτησασμένους Q.Sb.Tb.Ub.
^ο ἐξόντων ἐπικαίρως τὸ εἶναι Ib. ἐξὸν τῷ ἐπὶ καιρὸν ὡς (εἰς Q.) τὸ εἶναι
 Q.Sb.Tb.Ub. ^ρ τε om. Ub. ^q χρημάτων Q.Sb.Tb. ^τ οἰκεῖοι Qb.Tb,
 οἰκεῖον Sb. ^ς ἔλθοιεν Q.Sb.Tb. ^τ Ὶρή υἱόν Sb. ^ν καταλαβὼν codices.
^μ μέντοι] μὲν Sb.Tb. ^ς Ὶρηγίνοι Ib. ^γ ἐκέλευσε Q.Ib. ^ς ἀπέδοκε Sb.

^aτε ὀφειλόμενον πρότερον ἀνήνεγκαν πρὸς αὐτόν. Εἰς Τυρ-
ρηνίαν τε πλεῦσας ναυσὶν ἑκατὸν ἔλαβεν ἐκ τοῦ τῆς Λευκο-
θέας ἱεροῦ χρυσίον τε καὶ ἀργύριον ^bπολὺ καὶ τὸν ἄλλον
10 κόσμον οὐκ ὀλίγον. Εἰδὼς δὲ ὅτι καὶ οἱ ναῦται πολλὰ
ἔχουσι, ^cκήρυγμα ἐποίησατο τὰ ἡμίσεια ὧν ἔχει ἕκαστος ἀνα-
φέρειν πρὸς αὐτόν, τὰ δ' ἡμίσεια ἔχειν τὸν λαβόντα· τῷ δὲ
μὴ ἀνενέγκαντι θάνατον ἔταξε τὸ ἐπιτίμιον. Ὑπολαβόντες
δὲ οἱ ναῦται ^dἀνενέγκαντες τὰ ἡμίσεια τὰ κατάλοιπα ^eἔξιν
ἀδεῶς, ἀνήνεγκαν. Ὁ δ' ἐπεὶ περ ἐκεῖνα ἔλαβεν, ἐκέλευσε
πάλιν τὰ ἡμίσεια ἀναφέρειν.

22 Μενδαῖοι δὲ τὰ μὲν ἀπὸ λιμένων καὶ τῶν ἄλλων τελῶν
αὐτοῖς ^fπροσπορευόμενα ἐχρῶντο εἰς διοικήσιν τῆς πόλεως,
τὰ δὲ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ οἰκῶν τέλη οὐκ ἔπραττον, ἀλλ' ἀνε-
γραφον τοὺς ἔχοντας· ὁπότ' ^gδὲ δεηθεῖεν χρημάτων, ἀπεδί-
δοσαν ὀφείλοντες. Ἐκέρδαινον οὖν τὸν παρεληλυθότα χρό-
νον ἀτόκοις τοῖς χρήμασιν ἀποκεχρημένοι. Πολεμοῦντες
πρὸς Ὀλυνθίους καὶ δεόμενοι χρημάτων, ὄντων αὐτοῖς ἀν-
δραπόδων, ἐψηφίσαντο ^hκαταλειπομένων ἐνὶ ⁱἐκάστῳ θήλεος
καὶ ἄρρενος τὰλλα ἀποδόσθαι τῇ πόλει, ὥς ἐκδανείσαι τοὺς
ιδιώτας χρήματα.

23 Καλλίστρατος ἐν Μακεδονίᾳ πωλουμένου τοῦ ¹ἐλλιμενίου
ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ εἴκοσι ταλάντων ἐποίησεν εὐρεῖν τὸ διπλά-
σιον· κατιδὼν γὰρ ὠνούμενους ^mτοὺς εὐπορωτέρους αἰεὶ διὰ
τὸ δεῖν ⁿταλαντιαίους ^oκαθιστάναι τοὺς ἐγγύους τῶν εἴκοσι
ταλάντων, προεκήρυξεν ὠνεῖσθαι τὸν βουλόμενον καὶ τοὺς
ἐγγύους ^oκαθιστάναι τοῦ τρίτου μέρους ^pκαὶ καθ' ὅποσον
ἕκαστος δύνηται πείθειν.

24 Τιμόθεος Ἀθηναῖος πολεμῶν πρὸς Ὀλυνθίους καὶ ἀπο-
ρούμενος ἀργυρίου, κόψας χαλκὸν διεδίδου τοῖς ^qστρατιώ-

^a τε om. Sb. ^b πολὺν Sb. ^c κήρυγμα—ἔχει om. Q.Sb.Tb. ^d ἀνε-
νεγκόντες Q. ^e ἔχειν Ib. ^f προσπορευόμενα Q, προσσπορευόμενα Sb.Tb.
^g ὁπόταν Ib. ^h δὲ om. Q.Sb.Tb. ⁱ καταλειπομένου Q.Sb.Tb, κατα-
λειπομένας Ib. ^k ἐκάστου Q. ^l ἐλλιμενίου Q.Sb.Tb. ^m τοὺς εὐπορω-
τέρους om. Q. ⁿ ταλαντιαίως Q, ταλαντιαίων Sb.Tb. ^o utrobique
καθεστάναι Ib. ^p καὶ om. Ib. ^q στρατιώταις—αὐτοῖς om. Q.

ταις. Ἀγνακτούντων δὲ τῶν στρατιωτῶν ἔφη αὐτοῖς τοὺς ἐμπόρους τε καὶ ἀγοραίους ἅπαντας ὡσαύτως πωλήσειν. Τοῖς δ' ἐμπόροις προεῖπεν, ὃν ἂν τις ῥάβη χαλκόν, τούτου πάλιν ἀγοράζειν τὰ τ' ἐκ τῆς χώρας ὄνια καὶ τὰ ἐκ τῶν λειῶν ἀγόμενα· ὃς δ' ἂν περιλειφθῇ αὐτοῖς χαλκός, πρὸς αὐτὸν ἀναφέροντας ἀργύριον λαμβάνειν. Περὶ Κέρκυραν δὲ πολεμῶν καὶ ἀπόρως διακείμενος, καὶ τῶν στρατιωτῶν αἰτούντων τοὺς μισθοὺς καὶ ἀπειθούντων αὐτῷ καὶ πρὸς τοὺς ὑπεναντίους φασκόντων ἀποπορεύεσθαι, ἐκκλησίαν συναγαγὼν ἔφησεν οὐ δύνασθαι διὰ τοὺς χειμῶνας παραγενέσθαι αὐτῷ ἀργύριον, ἐπεὶ τοσαύτην εἶναι περὶ αὐτὸν εὐτορίαν ὥστε τὴν προδεδομένην ^ατριμήνου ^ισιταρκίαν δωρεὰν αὐτοῖς διδόναι. Οἱ δὲ ὑπολαβόντες οὐκ ἂν ποτε προέσθαι τοσαῦτα ³ χρήματα τὸν Τιμόθεον αὐτοῖς, ^νεἰ μὴ τῇ ἀληθείᾳ ^ωπροσδόκιμα ἦν τὰ χρήματα πρὸς αὐτόν, ἡσυχίαν εἶχον ὑπὲρ ^ξτῶν μισθῶν, ἕως ἐκεῖνος διωκήσατο ^αἐβούλετο. Σάμον δὲ πολιορκῶν τοὺς καρποὺς καὶ τὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ἀπεδίδοδο αὐτοῖς τοῖς Σαμίοις, ὥστε εὐπόρησε χρημάτων εἰς μισθοὺς τοῖς στρατιώταις. Τῶν τ' ἐπιτηδείων ἐπεὶ σπάνις ἦν ἐν τῷ ⁴στρατοπέδῳ διὰ τοὺς ἀφικνουμένους, ἀπηγόρευσε μὴ πωλεῖν σῖτον ^γἀληλεσμένον, μηδὲ μέτρον ἔλασσον ἢ μέδιμνον, μηδὲ τῶν ὑγρῶν μηδὲν ἔλαττον ἢ ^γμετρητήν. Οἱ μὲν οὖν ^γταξί-αρχοί τε καὶ λοχαγοὶ ἀγοράζοντες ἀθρόα ^zδιεδίδοσαν τοῖς στρατιώταις, οἱ δὲ εἰσαφικνούμενοι ἤγον αὐτοῖς τὰ ἐπιτηδεῖα· ὁπότε ^αδὲ ἀπαλλάττοντο, εἴ τι περίλοιπον εἶη αὐτοῖς, ἐπώλουν. Ὡστε συνέβαινεν εὐπορεῖσθαι τοὺς στρατιώτας ^βτῶν ἐπιτηδείων.

^εΔιδάλης Πέρσης ἔχων στρατιώτας τὰ μὲν καθ' ἡμέραν ²⁵πορίζειν ἐδύνατο ἐκ τῆς ^δπολεμίας αὐτοῖς, νόμισμα δὲ οὐκ ἔχων διδόναι, ἀπαιτούμενος δέ, χρόνου γενομένου οὐ ὥφειλε,

^ρ λάβοι Q. ^α τριμήνους pr. Ib. ^ι σιταρχίαν Q.Sb.Tb. ^ν ante ei Q.Sb.Tb. εἰ μὴ τῷ κατὰ λόγον. ^ω προσδόκιμα Q. ^ξ τῶν] τε Ib.Sb.Tb. ^γ ἀληλεσμένον et μοχ μετρητόν et ταξιάρχαι Sb.Tb. ^z διέδοσαν Q.Sb.Tb. ^α δὲ om. Q.Sb.Tb. ^β τῶν γ' ἐπιτηδείων Q.Sb.Tb. ^ε διδάλης Q.Tb, Δατάμης Polyænus. ^δ πόλεως Sb.

τεχνάζει τοιόνδε. Ἐκκλησίαν συναγαγὼν ἔφη οὐκ ἀπορεῖσθαι χρημάτων, ἀλλ' εἶναι αὐτῷ ^ο ἐν χωρίῳ τινί, λέγων ἐν ^φ εἴῃ. Καὶ ἀναζεύξας ἐβάδιζεν ἐπ' αὐτό· εἴτα ^ι ὡς ἐγγυὺς τοῦ χωρίου ἐγένετο, προσελθὼν εἰς αὐτὸ ἔλαβεν ἐκ τῶν ἐνότων ἱερῶν ὅσος ἐνῆν κοῖλος ἄργυρος, εἴτ' ἐπισκευάσας τὰς ἡμιόνας ὡς ἀγούσας ἀργύριον παραφαινούσας τε ταῦτα ἐβάδιζεν. Ἰδόντες δὲ οἱ στρατιῶται, καὶ νομίσαντες ἅπαντα εἶναι ^β ἄργυρον τὸν ἀγόμενον, ἐθάρρησαν ὡς κομιούμενοι τὸν μισθόν. Ὁ ^δ ἔφη δεῖν εἰς Ἀμισὸν ἐλθόντας ἐπισημήνασθαι, ἣν ^δ εἰς τὴν ^ι Ἀμισὸν ὁδὸς πολλῶν τε ἡμερῶν καὶ χειμέριος τὸν ^κ δὴ χρόνον τοῦτον ἀπεχρᾶτο τῷ στρατοπέδῳ τὰ ἐπιτήδεια μόνον διδούς. Τοὺς ^ι δὲ τεχνίτας τοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ ^μ αὐτὸς εἶχε καὶ τοὺς καπήλους τοὺς μεταβαλλομένους τι· ^ν ἄλλω δὲ οὐκ ἦν οὐθενὶ οὐθέν τούτων ποιεῖν.

- 26 Χαβρίας Ἀθηναῖος Ταῷ ^ρ τῷ Αἰγυπτίων βασιλεῖ ἐκστρατεύοντι καὶ δεομένην χρημάτων συνεβούλευε τῶν τε ἱερῶν τινὰ καὶ τῶν ἱερείων τὸ πλῆθος φάναι πρὸς τοὺς ^α ἱερεῖς δεῖν παραλυθῆναι διὰ τὴν δαπάνην. Ἀκούσαντες ^ι δὲ οἱ ἱερεῖς, καὶ τὸ ἱερὸν παρ' αὐτοῖς ἕκαστοι βουλόμενοι ^β εἶναι, καὶ ἴδια ^γ αὐτοῖς ^ι οἱ ἱερεῖς δίδοσαν χρήματα. Ἐπεὶ δὲ παρὰ πάντων εἰλήφει, προστάξαι αὐτοῖς ἐκέλευσεν εἰς μὲν τὸ ἱερὸν καὶ εἰς αὐτὸν τῆς δαπάνης ἥς πρᾶτερον ἐποιοῦντο τὸ δέκατον μέρος ποιεῖσθαι, τὰ ^ν δὲ λοιπὰ ^ω αὐτῷ δανείσαι, ἕως ^ζ ὁ πόλεμος ὁ ^η πρὸς βασιλέα διαλυθῇ. Ἀπ' οἰκίας δὲ ^ι ἐκάστης ἐκέλευσεν ἅπαντας εἰσενέγκαι τάξαντα ^θ δεῖ, καὶ ἀπὸ τοῦ σώματος ὡσαύτως τοῦ σίτου τε πωλουμένου χωρὶς τῆς τιμῆς διδόναι τὸν πωλοῦντα καὶ ὠνούμενον ἀπὸ τῆς ^α ἀρτάβης τὸν ὀβολόν, ἀπὸ τῶν πλοίων τε καὶ ἐργαστηρίων καὶ τῶν ἄλλων τινὰ

^ο ἐγχωρίω Q. ^ι ὡς] ^δ Q.Sb.Tb. ^ε ἡμερῶν Q. ^β ἀργύριον Q.Sb.Tb. ^ι ἀμίδιον Sb.Tb, σμιδίων Q. ^κ δὲ Sb. ^ι δὲ om. Q.Ib. Sb.Tb. ^μ αὐτοὺς Q.Ib.Sb.Tb. ^ν ἄλλα Ib. ^ο οὐθέν οὐθεν] Sb.Tb. ^ρ τῶν codices. ^α ἱερούς Q.Sb.Tb. ^ι δὲ om. Q.Sb.Tb. ^β εἶναι καὶ ἴδια] ἴδαι καὶ ἰνδεία Q.Sb.Tb. ^γ οἱ ἱερεῖς] ἱερεὺς Q.Sb.Tb. ^ν δὲ om. Q.Sb.Tb. ^ω αὐτῶν Sb.Tb. ^ζ ὁ prius om. Q.Ib.Sb.Tb. ^η ἐκάστοις Q. ^θ ἀρτάβης Tb.

ἐργασίαν ἔχόντων τῆς ἐργασίας μέρος τὸ δέκατον κελύσαι ἀποτελεῖν. Ἐκστρατεύειν δ' αὐτῷ μέλλοντι ἐκ τῆς χώρας, ⁴ εἴ τίς τι ἔχοι ἄσσημον ἀργύριον ἢ χρυσίον, κελύσαι ἐνέγκαι πρὸς αὐτόν· ^a ἐνεγκάντων δὲ τῶν πλείστων ἐκέλευσε ^b τοῦτω μὲν ἐκείνον ^c χρῆσθαι, τοὺς δὲ δανείσαντας συστήσαι τοῖς ^d ναυάρχοις ὥστ' ἐκ τῶν φόρων αὐτοῖς ἀποδοῦναι.

Ἰφικράτης Ἀθηναῖος, Κότυος συναγαγόντος στρατιώτας, 27 ἐπόρισεν αὐτῷ χρήματα τρόπον τοιοῦτον. Ἐκέλευσε τῶν ἀνθρώπων ὧν ^e ἦρχε προστάξαι ^f κατασπείραι αὐτῷ γῆν τριῶν μεδίμνων· τούτου δὲπραχθέντος συνελέγη σίτου πολὺ πλῆθος. Καταγαγὼν οὖν τὰ ^g ἐμπόρια ἀπέδοτο, καὶ εὐπόρησε χρημάτων.

Κότυς Θραξ ^h παρὰ ⁱ Πειρινθίων ἐδανείζετο χρήματα εἰς 28 ^k τὸ τοὺς στρατιώτας συναγαγεῖν· οἱ δὲ ^l Πειρίνθιοι οὐκ ἐδίδοσαν αὐτῷ. Ἠξίωσεν οὖν αὐτοὺς ἄνδρας γε τῶν πολιτῶν φρουροὺς δοῦναι εἰς χωρία τινά, ἵνα τοῖς ἐκεῖ στρατιώταις ^m νῦν φρουροῦσι σχῇ ἀποχρήσασθαι. Οἱ δὲ τοῦτο ταχέως ἐποίησαν, οἰόμενοι τῶν χωρίων κύριοι ἔσσεσθαι. Ὁ δὲ Κότυς τοὺς ἀποσταλέντας εἰς φυλακὴν ποιήσας, τὰ χρήματα ⁿ αὐτοὺς ἐκέλευσεν ἀποστέιλαντας, ^o ὅ ἐδανείζετο παρ' αὐτῶν, ^p κομίσασθαι.

Μέντωρ υἱὸς Ἑρμείαν συλλαβὼν καὶ τὰ χωρία αὐτοῦ 29 κατασχὼν τοὺς ἐπιμελητὰς ^q εἶπασε κατὰ χώραν τοὺς ὑπὸ ^r τοῦ Ἑρμείου καθεστηκότας. Ἐπεὶ δὲ ἐθάρρησάν τε ἅπαντες, καὶ εἴ τί ποτ' ἦν αὐτοῖς ἀποκεκρυμμένον ἢ ^s ὑπεκκείμενον, μεθ' ^t ἑαυτῶν εἶχον, ^u συλλαβὼν αὐτοὺς πάντα παρείλετο ^v αἰχλόν.

Μέμνων Ῥόδιος ^w κυριεύσας Λαμψάκου, δεθηθεὶς χρημάτων 30

^a ἐνεγκάντων Q.Sb.Tb. ^b τοῦτω] τοὺς τῷ Q.Sb.Tb. ^c χρᾶσθαι Q.Ib.Tb. ^d ναυάρχαις Tb. ^e ἦχε Ib. ^f σπείραι Sb.Tb. ^g ἐμπόρεια Q. ^h περὶ Q. ⁱ περινθίων Q, περινθίου Sb.Tb. ^k τὸ om. Q.Ib. Sb.Tb. ^l περινθιοὶ Q.Sb.Tb. ^m νῦν om. Sb.Tb. ⁿ αὐτῶν Sb.Tb. ^o ἐδανείζε et κομίσασθαι Q.Sb.Tb. ^p εἶπασε om. Q.Tb. ^q τοῦ om. Sb. ^r ὑποκείμενον Sb.Tb. ^s αὐτῶν Ib, αὐτὸν Sb. ^t συλλαβὼν—εἶχον om. Q.Sb.Tb. ^v κελεύσας Q.Sb.Tb.

ἐπέγραψε τοῖς πλουσιωτάτοις αὐτῶν πληθὸς τι ἀργυρίου, τούτοις δὲ τὴν κομιδὴν ἔσεσθαι ^ω παρὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν ἔφησεν· ἐπεὶ δὲ οἱ ἄλλοι πολῖται εἰσῆνεγκαν, ἐκέλευσε καὶ ταῦτα αὐτῷ δανείσαι ἐν χρόνῳ διειπάμενος ἐν ^φ πάλιν αὐτοῖς ² ἀποδώσει. Πάλιν τε δεηθεὶς χρημάτων ἠξίωσεν αὐτοὺς εἰσενέγκαι, κομίσασθαι δ' ἐκ τῶν προσόδων· οἱ δ' εἰσῆνεγκαν ὥς διὰ ταχέων αὐτοῖς ἐσομένης τῆς κομιδῆς· ἐπεὶ δὲ καὶ αἱ καταβολαὶ τῶν προσόδων παρήσαν, ἔφησεν ἐπ' αὐτῷ χρεῖαν εἶναι ³ καὶ τούτων, ² ἐκείνοις δὲ ὕστερον ἀποδώσειν σὺν τόκῳ. Τῶν τε στρατευομένων παρ' αὐτῷ ^γ παρηρείτο τὰς ² σιταρχίας καὶ τοὺς μισθοὺς ἐξ ἡμερῶν τὸν ἐνιαυτόν, φάσκων ταύταις ταῖς ἡμέραις οὔτε φυλακὴν ² αὐτοὺς οὐδεμίαν οὔτε πορείαν ⁴ οὔτε δαπάνην ποιεῖσθαι, τὰς ^β ἐξαιρεσίμους λέγων. Τὸν τε πρὸ τοῦ ^ε χρόνον διδούς ^δ τοῖς στρατιώταις τῇ δευτέρᾳ τῆς νομηνίας τὴν σιταρχίαν, τῷ μὲν πρώτῳ μηνὶ παρέβη τρεῖς ἡμέρας, τῷ δ' ἐχόμενῳ πέντε· τοῦτον δὲ τὸν τρόπον προῆγεν ^ε ἕως εἰς τὴν τριακάδα ἦλθεν.

- ³¹ Χαρίδημος ^ε ὤρειτης ἔχων τῆς Αἰολίδος τινὰ χωρία, ἐπιστρατεύοντος ἐπ' αὐτὸν Ἀρταβάζου χρημάτων ἐδεῖτο εἰς τοὺς στρατιώτας. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον εἰσέφερον αὐτῷ, εἶτα οὐκέτι ἔφασαν ἔχειν. Ὁ δὲ Χαρίδημος, ὃ ^φετο χωρίον εὐπορώτατον εἶναι, ἐκέλευσε, καὶ εἴ τι νόμισμα ἔχουσιν ἢ τι ἄλλο σκεῦος ἀξιόλογον, εἰς ἕτερον χωρίον ἀποστέλλειν, παραπομπὴν δὲ δώσειν· ἅμα δὲ καὶ αὐτὸς τοῦτο ποιῶν φανερὸς ἦν.
- ² Πεισθέντων δὲ τῶν ἀνθρώπων, ^ε προαγαγὼν αὐτοὺς τῆς πόλεως μικρὸν καὶ ἐρευνήσας ^α εἶχόν, ἔλαβεν ^β ὅσων ἐδεῖτο, ^ι ἐκείνους δὲ πάλιν εἰς τὸ χωρίον ἀπῆγεν. Κήρυγμά τε ποιησάμενος ἐν ταῖς πόλεσιν ὧν ἦρχε μηδὲνα ^κ μηδὲν ὄπλον ^κ κεκτῆσθαι ἐν τῇ οἰκίᾳ, εἰ δὲ μή, ἀποτίσειν ἀργύριον ὃ ἐπέκηρυξεν, ἡμέλει καὶ οὐδεμίαν ἐπιστροφὴν ἐποιεῖτο. Τῶν δὲ

^ω περὶ Sb.Tb. ^χ κείνοις Q. ^γ παρηρείτο Ib.Sb. ² συνταρχίας Sb.Tb. ^α αὐτοῖς codices. ^β ἐξαιρεσίμων Sb.Tb. ^ε χρόνου Q.Sb.Tb. ^δ τῆς στρατιώτης Sb.Tb. ^ε ὡς εἰς τὴν τριάδα Q.Sb.Tb. ^ε ὥρειτης Q. ^ε προαγαγὼν Q.Sb.Tb. ^β ὅσων iidem. ^ι κείνους Q. ^κ μηδὲ et ἐκτῆσθαι Q.Sb.Tb.

ἀνθρώπων οἰομένων τὸ κήρυγμα μάτην αὐτὸν πεποιῆσθαι, εἶχον ἃ ἔτυχον ἕκαστοι κεκτημένοι κατὰ χώραν. Ὁ δ' ἔρηναν ἐξαίφνης ποιησάμενος τῶν οἰκῶν, παρ' ¹ οἷς εὔρεν ὄπλον τι, ³ ἐπράττετο τὸ ἐπιτίμιον.

Φιλόξενός τις Μακεδὼν Καρίας σατραπεύων δεσθεὶς χρη- 32
μάτων Διονύσια ἔφασκε μέλλειν ἄγειν, καὶ ² χορηγοὺς προέ-
γραψε τῶν Καρῶν τοὺς εὐπορωτάτους, καὶ προσέταττεν αὐ-
τοῖς ἃ δεῖ παρασκευάζειν. Ὅρων δ' αὐτοὺς δυσχεραίνοντας,
ὑποπέμπων τινὰς ἡρώτα τί βούλονται δόντες ἀπαλλαγῆναι
τῆς λειτουργίας. Οἱ δὲ πολλῶ πλέον ἢ ὅσον ᾤοντο ἀνα- 2
λώσειν ἔφασαν δώσειν τοῦ μὴ ὀχλεῖσθαι ^ο καὶ ἀπὸ τῶν ἰδίων
ἀπείναι. Ὁ δὲ παρὰ τούτων λαβὼν ὃ ἐδίδοσαν, ἐτέρους
κατέγραψεν, ἕως ἔλαβε ^ρ παρὰ ⁹ τούτων ἃ ἐβούλετο· καὶ
^τ προσῆν παρ' ⁵ ἐκάστοις.

Εὐαίσης Σύρος Αἰγύπτου σατραπεύων, ἀφίστασθαι μελ- 33
λόντων τῶν νομαρχῶν ἀπ' αὐτοῦ αἰσθόμενος, καλέσας αὐτοὺς
εἰς ^ι τὰ βασίλεια ^ν ἐκρέμασεν ἅπαντας, πρὸς δὲ τοὺς οἰκείους
ἐκέλευσε λέγειν ὅτι ἐν φυλακῇ εἰσίν. Ἐκαστος οὖν τῶν
οἰκείων ἔπραττον ὑπὲρ ἐκάστου, καὶ χρημάτων ἐξεωνοῦντο
τοὺς συνειλημμένους. Ὁ δὲ διομολογησάμενος ὑπὲρ ἐκά-
στου καὶ λαβὼν τὰ ὁμολογηθέντα ἀπέδωκεν ἐκάστοις τὸν
νεκρόν.

Κλεομένης Ἀλεξανδρεὺς Αἰγύπτου σατραπεύων, λιμοῦ 34
γενομένου ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις τόποις σφόδρα ἐν Αἰγύπτῳ
^ω δὲ μετρίως, ἀπέκλεισε τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ σίτου. Τῶν δὲ νο-
μαρχῶν φασκόντων οὐ δυνήσεσθαι τοὺς φόρους ἀποδοῦναι τῷ
μὴ ² ἐξάγεσθαι τὸν σῖτον, ^γ ἐξαγωγὴν μὲν ἐποίησε, τέλος δὲ
πολὺ τῷ σίτῳ ἐπέβαλεν, ὥστε συνέβαινεν ² αὐτῷ ἐξαγομένου
ὀλίγου πολὺ τέλος λαμβάνειν, αὐτοὺς τε ³ τοὺς νομάρχας πε-
παῦσθαι τῆς προφάσεως. Διαπλέοντος δ' αὐτοῦ τὸν νομὸν 2

¹ οἷς] οἷσων Sb.Tb. ³ ἐπράττε Q.Ib.Sb.Tb. ² χορηγοὺς Ib.Sb.Tb.
^ο καὶ] δὲ καὶ Q.Sb.Tb. ^ρ περὶ Q. ⁹ τοῦτο Sb.Tb. ^τ προσὸν
Qb.Sb.Ib. ⁵ ἐκάστης Q.Tb. ^ι τὸν βασιλέα Q. ^ν ἐκρέμα Ib. ^ω δὲ
μετρίως] καὶ μετρίως Sb.Tb. ² ἐξαγαγέσθαι Q.Sb.Tb. ^γ ἐξαγαγεῖν Q,
ἐξαγαγὼν Tb. ² αὐτῷ] αὐτῶ εἰ μὴ Q.Sb.Tb. ³ τοὺς om. Q.Tb.

οὐ ἐστὶ θεὸς ὁ κροκοδείλος, ἡρπάσθη τις τῶν παίδων αὐτοῦ καλέσας οὖν τοὺς ἱερεῖς ἔφη ^b πρότερος ἀδικηθεὶς ἀμύνεσθαι τοὺς κροκοδείλους, καὶ προσέταξε θηρεῖν αὐτούς. Οἱ δὲ ἱερεῖς, ἵνα μὴ ὁ θεὸς αὐτῶν καταφρονηθῇ, συναγαγόντες ὅσον ³ ἡδύναντο χρυσίον ἔδωσαν αὐτῷ, καὶ ^c οὕτως ἐπαύσατο. Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως ἐντειλαμένου ^d αὐτῷ οἰκίσαι πόλιν πρὸς τῇ Φάρφ καὶ τὸ ἐμπόριον τὸ πρότερον ὃν ἐπὶ τοῦ Κανώβου ἐνταῦθα ποιῆσαι, καταπλεύσας ^e εἰς τὸν Κανώβον πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς κτήματα ἔχοντας ἐκεῖ ἐπὶ ^f τούτῳ ἦκειν ἔφη ὥστε μετοικίσαι αὐτούς. Οἱ ^g δὲ ἱερεῖς καὶ οἱ κάτοικοι εἰσενέγκαντες χρήματα ἔδωκαν, ἵν' ἑὰ κατὰ χώραν αὐτοῖς ⁴ τὸ ἐμπόριον. Ὁ δὲ λαβὼν τότε μὲν ἀπηλλάγη, ^h εἶτα δὲ καταπλεύσας, ἐπεὶ ἦν εὐτρεπὴ αὐτῷ τὰ πρὸς τὴν οἰκοδομίαν, ἤτει αὐτοὺς χρήματα ὑπερβαλὼν τῷ πλήθει· τούτο γὰρ αὐτῷ τὸ διάφορον εἶναι, τὸ αὐτοῦ εἶναι τὸ ἐμπόριον καὶ μὴ ἐκεῖ. Ἐπεὶ ⁱ δ' οὐκ ἂν ἔφασαν δύνασθαι δοῦναι, ^k μετῴκισεν αὐτούς. Ἀποστείλας τέ ^l τινα ἐπ' ἀγοράσμά τι, αἰσθόμενος ὅτι εὐώνων ^m ἐπιτετύχηκεν, αὐτῷ δὲ ⁿ μέλλει ἐκτετιμημένα λογίζεσθαι, πρὸς τοὺς συνήθεις τοῦ ἀγοραστοῦ ἔλεγεν ὅτι ἀκηκοῦς εἴη τὰ ἀγοράσματα αὐτὸν ὑπερτίμια ἡγορακέναι· αὐτὸς οὖν ^o οὐ ^p προσέζειν. Καὶ ἅμα τὴν ἀβελτηρίαν ⁶ αὐτοῦ ἐλοιδορεῖ μετ' ὀργῆς προσποιήτου. Οἱ δὲ ταῦτ' ἀκούοντες οὐκ ἔφασαν δεῖν πιστεύειν αὐτὸν τοῖς λέγουσίν τι κατ' ἐκείνου, ἕως αὐτὸς παραγενόμενος τὸν λόγον αὐτῷ δῆ. Ἀφικομένου δὲ τοῦ ἀγοραστοῦ ἀπήγγειλαν αὐτῷ τὰ ^o παρὰ τοῦ Κλεομένου· ὁ δ' ἐκείνοις τε βουλόμενος ἐνδείξασθαι καὶ τῷ Κλεομένει ἀνήνεγκε τὰς τιμὰς ^p ὥνπερ ἦν ἡγορακῶς. ⁷ ^q Τοῦ τε σίτου πωλουμένου ἐν τῇ χώρᾳ δεκαδράχμου, καλέ-

^b πρότερος Q, πρότερον Sb. ^c οὕτως Q. ^d αὐτοῦ Q.Ib.Sb.Tb.
^e εἰς τὸν Κανώβον] δὲ τὸν τόπον πρὸς Q, δὲ τὸν πον πρὸς Sb.Tb.
^f τούτο Q. τοῦ Sb.Tb. ^g δὲ om. Q,Sb.Tb. ^h εἶτα] τότε Q.Sb.Tb.
ⁱ δ' om. Q.Sb.Tb. ^k μετῴκησαν et mox τινας et ἐπιτετύχεν Q.Sb.Tb.
^l μέλλειν Sb.Tb. ^m οὐ om. Parisiensis 2025. ⁿ προσάξειν Sb.Tb.
^o περὶ Sb.Tb. ^p ὥσπερ Q. ^q τοῦ τε σίτου πωλουμένου] τουτίστῳ ἢ τοῦ πάλου Q.Sb.Tb.

σας τοὺς ἐργαζομένους ἡρώτα πῶς βούλονται αὐτῷ ἐργάζεσθαι· οἱ δ' ἔφασαν ἐλάσσονος ἢ ὅσον τοῖς ἐμπόροις ἐπώλουν. Ὁ δ' ἐκείνους μὲν ἐκέλευσεν αὐτῷ παραδιδόναι ὅσους περ ἐπώλουν τοῖς ἄλλοις, αὐτὸς δὲ τάξας τριάκοντα καὶ δύο δραχμὰς τοῦ σίτου τὴν τιμὴν οὕτως ἐπώλει. Τοὺς τε ἱερεῖς καλέσας ἔφησε πολὺ τὸ ἀνάλωμα ἐν τῇ χώρᾳ γίνεσθαι εἰς τὰ ἱερά· δεῖν οὖν καὶ τῶν ἱερῶν τινὰ καὶ τῶν ἱερέων τὸ πλῆθος καταλυθῆναι. Οἱ δὲ ἱερεῖς καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος καὶ κοινῇ τὰ ἱερά χρήματα ἐδίδοσαν, οἰόμενοι τε αὐτὸν τῇ ἀληθείᾳ μέλλειν τοῦτο ποιεῖν, καὶ ἕκαστος βουλόμενος τό τε ἱερὸν τὸ αὐτοῦ εἶναι κατὰ χώραν καὶ τὸς ἱερεῖς.

Ἀντιμένης Ῥόδιος ἡμιόδιος γενόμενος Ἀλεξάνδρου περὶ 35 Βαβυλῶνα ἐπόρισε χρήματα ὧδε. Νόμου ὄντος ἐν Βαβυλωνίᾳ παλαιοῦ δεκάτην εἶναι τῶν εἰσαγομένων, χρωμένου δὲ αὐτῷ οὐθενός, τηρήσας τοὺς τε σατράπας ἅπαντας προσδοκίμους ὄντας καὶ στρατιώτας, οὐκ ὀλίγους τε πρέσβεις καὶ τεχνίτας κλητοὺς τοὺς ἄλλους ἄγοντας καὶ ἰδίᾳ ἀποδημούντας, καὶ δῶρα πολλὰ ἀναγόμενα, τὴν δεκάτην ἔπρασσε κατὰ τὸν νόμον τὸν κείμενον. Πάλιν τε πορίζων τὰν δράκοντα τὰ ἐπὶ στρατοπέδῳ ὄντα ἐκέλευσε τὸν βουλόμενον ἀπογράφεσθαι ὁπόσου θέλοι, μέλλειν δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀκτὼ δραχμὰς ἀποτίσαι, ἂν δὲ ἀποδρᾷ τὸ ἀνδράποδον, κομίζεσθαι τὴν τιμὴν ἣν ἀνεγράψατο. Ἀπογραφέντων οὖν πολλῶν ἀνδραπόδων οὐκ ὀλίγων συντελεῖ ἀργύριον. Εἰ δέ τι ἀποδρᾷ ἀνδράποδον, ἐκέλευε τὸν σατράπην τῆς ἐν ἧς ἐστὶ τὸ στρατόπεδον ἀνασώζειν ἢ τὴν τιμὴν τῷ κυρίῳ ἀποδοῦναι.

Ὀφέλας Ὀλύνθιος καταστήσας ἐπιμελητὴν εἰς τὸν νομὸν 36

ῥ ἐρώτησε Q.Sb.Tb. ἡ ἐκείνους Ib, ἐκείνῳ τε Q.Sb.Tb. ἡ ἐκέλευεν Q. ὧ σίτου] τάττου Q.Tb. ὧ τὴν add. Ib. ὧ τὸ ἀνάλωμα ἀνάλωμα Ib. ὧ κοινῇ Tb. ὧ αὐτῶν Q.Sb.Tb. ὧ ἡμιόδιος] γινώσκων margo Parisiensis 2023. ὧ παύλου Q.Sb.Tb. ὧ τε] τε καὶ Q.Sb.Tb. ὧ ἔπρασαν Q.Sb.Tb. ὧ τὸν om. Sb. ὧ πάλιν] ὧ πάλιν Q.Sb.Tb. ὧ πορίζειν Q.Sb.Tb. ὧ ἐκέλευε 2023. ὧ θέλει Q.Ib.Tb. ὧ μέλλειν] τελείν Q.Sb.Tb. ὧ ἦε Q.Sb.Tb. ὧ συντελεῖν Sb, συντέλῃ margo 2023. ὧ ἀποδράση Q, ἀποδίση Sb.Tb. ὧ ἐκέλευσε Q. ὧ ἐστὶ] ἐστὶν Q.Sb.Tb. ὧ ἢ om. Q.Ib.Sb.Tb.

τὸν ᾿Αρθριδίτην, ἐπεὶ ᾿προσελθόντες αὐτῷ οἱ νόμαρχοι οἱ ἐκ τοῦ τόπου τούτου ἔφασαν βούλεσθαι πλείω αὐτοῖ πολὺ φέρειν, τὸν δ' ἐπιμελητὴν τὸν ἑὺν καθεστηκότα ἀπαλλάξαι αὐτὸν ἠξίου, ἐπερωτήσας αὐτοὺς εἰ δυνήσονται συντελεῖν ἅπερ ἐπαγγέλλονται, φησάντων αὐτῶν τὸν μὲν ἐπιμελητὴν κατὰ ἕωραν εἶα, τοὺς δὲ φόρους πράσσεσθαι ἐκέλευεν ὅσους αὐτοὶ ὑπετιμήσαντο. Οὕτε οὖν ᾿ὄν κατέστησεν ἀτιμάσαι ᾿ἐδόκει, οὐτ' ἑκείνοις πλείους φόρους ἐπιβαλεῖν ἢ ᾿αὐτοὶ ἔταξαν, χρήματα δὲ πολλαπλάσια αὐτὸς ἐλάμβανεν.

37 Πυθοκλῆς ᾿Αθηναῖος ᾿Αθηναίοις συνεβούλευσε τὸν ᾿μόλυβδον τὸν ἐκ τῶν ᾿Τυρίων παραλαμβάνειν παρὰ τῶν ἰδιωτῶν τὴν πόλιν, ὥσπερ ἐπώλουν, δίδραχμον, εἶτα ᾿τάξαντας ᾿αὐτοὺς τιμὴν ἑξαδράχμου οὕτω ᾿πωλεῖν.

38 ᾿Χαβρίας πληρωμάτων τε κατειλεγμένων εἰς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ναῦς, ᾿τῷ δὲ ᾿Ταῷ ἐξήκοντα ᾿μόνον ᾿οὔσης χρείας, ᾿προσέταξε ᾿τοῖς ἐκ τῶν ἐξήκοντα νεῶν ᾿αὐτοῦ τῶν ὑπομένουσων τοὺς πλείοντας εἰς δίμηνον σιτηρεσιάσαι ἢ αὐτοὺς ᾿πλέειν. Οἱ δὲ βουλόμενοι ἐπὶ τῶν ἰδίων εἶναι ᾿ἔδωκαν ᾿προσέταξεν.

39 ᾿Αντιμένης τοὺς τε θησαυροὺς τοὺς παρὰ ᾿τὰς ὁδοὺς ᾿τὰς βασιλικὰς ἀναπληροῦν ἐκέλευε τοὺς σατράπας κατὰ τὸν νόμον ᾿τὸν τῆς χώρας· ὁπότε δὲ ᾿διαποροίῃ τὸ στρατόπεδον ἢ ἕτερος ὄχλος ἄνευ τοῦ βασιλέως, πέμψας τινὰ παρ' ᾿αὐτὸν ἐπώλει τὰ ἐκ τῶν θησαυρῶν.

40 ᾿Κλεομένης προσπορευομένης τε τῆς νομηνίας καὶ δέον τοῖς στρατιώταις ᾿σιταρχίαν δοῦναι κατέπλευσεν ἐξεπίτηδες, προσπορευομένου δὲ τοῦ μηνὸς ἀναπλεύσας ᾿διέδωκε τὴν σιτ-

᾿ ᾿Αθριδίτην Sylburgius. ᾿ προσελθόντα Sb.Tb. ᾿ τοῦν Sb.Tb. ᾿ χώρας Ib. ᾿ ὅτε αὐτοὺς Q.Sb.Tb. ᾿ ὅν] τὸν et mox δοκεῖ Qb.Sb.Tb. ᾿ ἐκείνους Q.Ib.Sb.Tb. ᾿ αὐτοῖς τάξαντα Q.Sb.Tb. ᾿ μόλυβδον Ib. ᾿ τριῶν margo 2023. ᾿ ὥστε Q. ᾿ τάξαντος Q.Ib.Sb.Tb. ᾿ αὐτοῖς Ib. ᾿ πολὺν Q. ᾿ χαβρία Ib.Tb, χαυρία Q. ᾿ τῶν Q.Sb.Tb. ᾿ τ ᾿ Sb.Tb. ᾿ μόνων Ib. ᾿ οὔσων Q.Sb.Tb. ᾿ προστάξει Q.Ib.Sb.Tb. ᾿ αὐτοῖς Ib. ᾿ αὐταῖς Q.Sb.Tb. ᾿ πλέειν] πλείω Q.Sb.Tb. ᾿ ἔδωκε προσέταξε Q.Sb.Tb. ᾿ τὰς] τοὺς Q. ᾿ τὰς om. Q.Tb. ᾿ τὸν om. Sb.Tb. ᾿ διαποροῦν et mox αὐτοῦ Q.Ib.Sb.Tb. ᾿ κλεομένους Q.Ib.Sb.Tb. ᾿ σιταρχίας Q. ᾿ δέδωκε Sb.Tb, ἐξέδωκε Q.

ταρχίαν, εἴτα τοῦ εἰσιόντος μηνὸς ^αδιέλιπεν ^αἕως τῆς νομηνίας. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται διὰ τὸ νεωστὶ εἰληφέναι τὴν σιταρχίαν ἡσυχίαν εἶχον, ^βἐκείνος δὲ παραλλάξας ἓνα μῆνα ^γπαρὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἀφήρει μισθὸν αἰεὶ μηνός.

Σταβέλβιος ὁ ^δΜυσῶν στρατιώταις μισθὸν συγκαλέσας ⁴¹ ἔφησεν ^εαὐτῷ τῶν μὲν ιδιωτῶν ^ςοὐδεμίαν χρεῖαν εἶναι, τῶν δὲ ἡγεμόνων, ὅταν δέηται στρατιωτῶν, ^βἐκείνων ἐκάστω δούς ἀργύριον ἀποστέλλειν ἐπὶ ^ιξενολογίαν, τοὺς τε μισθοὺς οὗς δεῖ ^κἐκείνοις δοῦναι, τοῖς ἡγεμόσιν ἂν ^ιἥδιον διδόναι· ἐκέλευεν οὖν αὐτοὺς ἀποστέλλειν ἕκαστον ^μτοὺς ^ναὐτῶν καταλόγους ἐκ τῆς χώρας. Τῶν ^οδὲ ἡγεμόνων ὑπολαβόντων χρημα-^ςτισμὸν αὐτοῖς ^ρἔσσεσθαι, ἀπέστειλαν τοὺς στρατιώτας, καθάπερ ἐκείνος προσέταξεν. Διαλιπὼν ^ιδὲ ὀλίγον χρόνον καὶ συναγαγὼν αὐτοὺς οὔτε αὐλητὴν ἄνευ ^τχοροῦ οὔτε ἡγεμόνας ἄνευ ιδιωτῶν οὐδὲν ἔφη χρησίμους εἶναι· ἐκέλευεν οὖν αὐτοὺς ἀπαλλάττεσθαι ἐκ τῆς χώρας.

Διονύσιος τὰ εἰρὰ περιπορευόμενος, ^αεἰ μὲν τράπεζαν ἴδοι ⁴² ^τπαρεκειμένην χρυσὴν ἢ ^νἀργυρᾶν, ἀγαθοῦ δαίμονος ^ωκελεύσας ἐγγχείαι ἐκέλευσεν ἀφαιρεῖν, ὅσα δὲ τῶν ἀγαλμάτων φιάλην εἶχε προτετακότα, εἶπας ^ςἂν ὅτι ^γδέχομαι ἐξαιρεῖν ^ςἐκέλευεν. Τὰ ^αθ' ἱμάτια τὰ τε χρυσᾶ καὶ τοὺς στεφάνους περιήρει τῶν ἀγαλμάτων, φάσκων αὐτὸς καὶ κουφότερα καὶ εὐωδέστερα δοῦναι· εἴτα ἱμάτια μὲν λευκά, στεφάνους δὲ λευκίους περιετίθει.

^α διέλιπεν Q.Tb. ^α ἕως οὖν τῆς Q.Sb.Tb. ^β κῶνος Q.Sb.Tb.
^γ παρὰ τὸν Sb.Tb. ^δ μὴς Q.Sb.Tb. ^ε αὐτοῦ Q.Tb, αὐτοῖς Ib. ^ς οὐδε-
μίαν—στρατιωτῶν om. Q. ^ε εἶχε Tb ^β ἐκείνων Q.Tb. ^ι κεινολογίαν
Parisiensis 1857, νολογίαν Q.Sb.Tb. ^κ κείνοις Q.Ib.Tb. ^ι ἴδιον
Q.Sb.Tb. et pr. Ib. ^μ τοὺς om. 1857. ^ν αὐτοὺς Q.Sb. ^ο δὲ om.
Q.Sb.Tb. ^ρ ἔσσεσθαι καὶ ἀπέστειλαν Q.Sb.Tb. ^ι δὲ om. Q.Sb.Tb.
^τ χοροῦ—εἶναι om. Q. ^ς εἰ om. Q.Tb, εἰ μὲν om. Sb. ^τ παρεκειμένην
1857. ^ν ἀργυρῇ Q. ^ω ἐκέλευσεν Q.Tb. ^ς ἂν om. Ib. ^γ δέομαι Tb,
δεχόμενα Q. ^ς ἐκέλευσε Q.Sb.Tb. ^α θ' om. Q.Sb.Tb.

INDEX VERBORUM

ET LOCUTIONUM

IN POLITICIS ET ÆCONOMICIS

NOTATU DIGNIORUM.

Numerus Romanus librum ; Arabicus prior caput, alter sectionem indicat.

- ἈΒΕΛΤΕΡΙΑ** v. 11, 26
 ἀγαθοῦ δαίμονος ἐγγχείαι **Æ.** ii. 42, 1.
 ἀγαθοὺς περὶ τι γιγνομένους v. 11, 26
 ἄγαν et λίαν pro eodem vii. 4, 11
 ἀγαπῶσι τὰ πρῶτα v. 5, 4
 ἄγειν ἐπὶ τὸ μετρίωτερον v. 11, 1
 ἀγελαῖον ζῆον i. 2, 10
 ἀγένεια, ignobilitas seu obscuritas
 generis vi. 2, 7
 ἀγενεῖς et γενναῖοι, oppos. iv. 12, 2.
 ἀγενῆς βίος vii. 9, 3
 ἀγνώτες ἀλλήλοις ἔσονται v. 11, 5.
 sic vii. 7, 5
 ἀγορεύειν βραχέως **Æ.** ii. 3, 1. ἀγο-
 ράσματα **Æ.** ii. 34, 5. ἀγορα-
 στής, emptor **Æ.** ii. 34, 6
 ἀγοραῖοι qui merces in foro vendi-
 tant **Æ.** ii. 8, 1. 24, 1. ἀγοραῖος
 ὄχλος vi. 4, 14. ἀγοραῖον πλῆθος
 iv. 4, 10, 21. ἀγοραῖα τέλη **Æ.**
 ii. 1, 6. ἀγοραῖον βίον ζῆν vii.
 9, 3
 ἀγορανομία iv. 15, 9. ἀγορανομίας cu-
 ria vii. 12, 7. ἀγορανομικὰ νόμιμα
 ii. 5, 21
 ἀγrios πρὸς—asper adversus vii. 7, 5
 ἀγορανόμοι, magistratus vi. 8, 6.
 ἀγορανόμων aedes vii. 12, 8
 ἀγωγή καὶ τοῖς ἡθεσὶ v. 5, 3
 ἀδιάφορος iii. 15, 8, 9
 ἀδουφόρητος διετέλεσεν v. 12, 4
 ἀδουλία, carere servo vi. 8, 23
 ἀενάως ἀποδίδοσθαι **Æ.** ii. 4, 1
 ἄζυξ ὤν i. 2, 10
 ἀθλητὰς εἶναι τῶν ἔργων vi. 7, 3
 ἄθλον πρόκειται vii. 10, 14
 ἀθροῖς et ἕκαστοι oppos. iii. 13, 10
 αἰκισθῆναι πληγαῖς εἰς τὸ σῶμα v. 10,
 19
 αἰρεταὶ ἀρχαί ii. 12, 2. αἰρετὴ τυ-
 ραννίς iii. 14, 8. αἰρετώτατον ἐκά-
 στω τί vii. 14, 11
 αἰσυμνήτης iii. 15, 16. αἰσυμνήται
 olim dicebantur μόναρχοι αὐτο-
 κράτορες iv. 10, 2. αἰσυμνήται
 apud veteres erant αἰρετοὶ τύραν-
 νοι iii. 14, 8. αἰσυμνητεία, αἰρετὴ
 τυραννίς iii. 14, 14; ut Romæ
 dictatura, teste Dionysio Hal.
 αἰσχροκέρδεια iii. 15, 12
 αἰσχύνεσθαι εἰς τὸ σῶμα v. 10, 17
 αἰτία, ratio, τρόπος i. 9, 17
 ἀκερδῶς ἄρχειν v. 8, 19
 ἀκοινωνησία ii. 5, 12
 ἀκολουθεῖν χρῆσθαι vi. 8, 23
 ἄκος remedium ii. 7, 11, 12. idem
 B b 2

- ἱατρεία *ibid.* ἄκος τοῦ μὴ γίνεσθαι
 v. 5, 11. 8, 14
 ἀκοσμία, moderatorum et recto-
 rum vacuitas, ἀναρχία ii. 10, 14
 ἀκουάζονται ἀοιδοῦ viii. 3, 9
 ἀκрасία πύλεως v. 9, 12
 ἄκρατος, merus iv. 11, 11
 ἡκριβῶσθαι πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν iii. 7, 4
 ἀλατοπωλία τῶν ἀλῶν CE. ii. 4, 2
 ἄλεινῃ ἐσθῆς ii. 8, 1
 τἀλεία pro αἰλία, piscatio CE. ii.
 4, 2. v.l.x.
 ἀληλεσμένος, molitus CE. ii. 24, 4
 τῇ ἀλήθειᾳ, re vera CE. ii. 24, 3.
 34, 8. Idem κατ' ἀλήθειαν iii.
 6, 6
 αἰλία, piscatio CE. ii. 4, 2
 ἀλλ' ἢ, nisi i. 10, 7. iii. 15, 9.
 v. 6, 4. CE. ii. 3. Sic οὐθενί
 ἀλλ' ἢ i. 6, 8
 ἀλλαγή, permutatio i. 8, 8
 ἄλλως τε καὶ ὅταν ii. 5, 11
 ἄλοχος, uxor i. 3, 1
 ἀμβλωσιν ἐμπειῖσθαι vii. 16, 15
 ἀμῖσθαι ἀρχαί ii. 11, 7
 ἀμνημονεῖν, non meminisse v. 10, 21
 ἀμπισχεῖν σκέπασμα μικρόν vii. 17, 3
 ἀμύθητον ὄσον ii. 5, 8
 ἀμύνειν τοὺς ἐπίοντας ii. 7, 15
 ἀμφιδεξίους esse cives suos vult
 Plato ii. 12, 12
 ἄν, in uno eodemque commate
 geminata ii. 7, 18
 ἀναβαθμοὶ gradus CE. ii. 5, 1
 ἀναγκαῖον, necessario iv. 11, 21
 ἀναστροφαιγία viii. 4, 9
 ἀναγρᾶφθεσθαι πρὸς—
 vi. 8, 7
 ἀναδάσσειν ποιῶν τὴν χώραν v. 7, 4
 ἀναδάσσειν ποιῶν τὰς κτήσεις v. 8,
 20. sic v. 5, 5
 ἀνακομίζειν πρὸς αὐτῶν CE. ii. 5, 2
 ἀναλογίζεσθαι vi. 6, 1
 ἀνελῶσθαι, impendi CE. ii. 1, 9
 ἀνάπανσι ἔχειν περὶ— vii. 9, 9
 ἀναπλήρωσις τῆς ἐπιθυμίας ii. 7, 19
 ἀναρχία δούλων iv. 4, 20
 ἀνδροποδωδίας χάριν vii. 17, 9
 ἀνδρία, ἀνδρῶν συσσίτια in rep.
 Sparta ii. 9, 20. ἄνδρια La-
 cones olim vocabant τὰ φυδῖτια
 ii. 10, 5
 ἀνεγκλήτως ἔχειν vi. 8, 4
 ἀνεξανάτῃται ὅσι πρὸς τὴν— viii. 3,
 12
 ἀνευθύνους εἶναι ii. 9, 26
 ἀνήδυντον ὑπομένει οὐδέν viii. 5, 25
 ἀνιέναι καὶ ἰλάττω ποιεῖν v. 8, 10
 ἀνιεῦσαι, consecrare, dedicare CE.
 ii. 2
 ἀνομάλωσις τῶν οὐσιῶν ii. 12, 12
 ἀνομοθέτητος πύλις ii. 9, 5
 ἀνόητος αὐτοῖς ἢ χάρις vii. 16, 3
 ἀντεστραμμένως ποιῶσι, seu τἀντε-
 στραμμένως iv. 14, 16
 ἀντεχόμενοι δικαίου τινός i. 5, 5
 ἀντίγραφα, adversaria v. 8, 19
 τὶ ἀντιπεπονθός ii. 2, 4
 ἀντιποιεῖσθαι τῆς τιμῆς iii. 12, 8
 ἀντιπράττειν πρὸς ταῦτα iv. 5, 3
 ἀντισεμνύνεσθαι v. 11, 13
 ἀντισφίγγεσθαι πρὸς ταῦτα iv. 13, 5
 ἀντίστροφος, ex adverso respondens
 iv. 5, 2. 6, 11. 10, 3
 ἀντίτεχνον v. 10, 12
 ἀξιον εἰπεῖν pro ἀξιόλογον ii. 11, 2
 δούως τροφή vii. 17, 1
 ἄσπλον πλῆθος iv. 3, 1
 ἀρίστη ἀρχαί iii. 1, 6
 ἀπαγορεύει μὴ κινῶσι, vetat ne mo-
 veant iv. 14, 8. ἀπηγορευμένα,
 interdicta vii. 17, 9
 ἀπάγχω vii. 7, 6
 ἀπαιδαγωγήτους τῶν ἀναγκ. viii. 4, 6
 τἀπαιδαγωγόν *ibid.* v.l.y.
 ἀπάνευθε μάχης iii. 14, 5
 ἀπειθεῖν τοῖς ἀρχαῖς ii. 8, 23. CE. ii.
 24, 2.
 ἀπεπεῖν τὴν ἀρχὴν, abdicare impe-
 rium ii. 10, 13
 ἀπειρήκασιν τοῖς δούλοις τὰ γυμνάσια,
 interdixerunt ii. 5, 19. ἀπειρηκό-
 τες διὰ τὸν χρόνον, qui senio de-
 fessi se a civilibus negotiis ab-
 dicarunt vii. 9, 9
 ἀπεκταγὼς, qui occidit vii. 2, 11
 τἀπεκτακὸς *ibid.*
 ἀπείραντος τὸ πλῆθος ii. 6, 6
 ἀπεχθεία τοῦ πάθους, odium et de-

- testatio ii. 12, 9. ἀπέχθεια πρὸς τοὺς πλεονεῖς v. 5, 9. ἀπέχθειαν ἔχειν πολλήν vi. 8, 9
 ἀπηρτῆσθαι τῆς πύλης πολὺ vi. 4, 14
 ἀπληροῦς εὐχῆς i. 9, 11
 ἀποβλέπειν πρὸς τὸ— iii. 8, 1. idem σκοπεῖν τὸ— iii. 6, 9, 11
 ἀπογράφασθαι, dare nomina CE. ii. 2. ἀπογράφεσθαι τὰ χρέα εἰς τὸ δημόσιον CE. ii. 13. ἀπογράφεσθαι ἐπίστυ θέλει CE. ii. 35, 2
 ἀποδέκται, magistratus vi. 8, 6
 ἀποδημητικά παρατάσεις v. 8, 12
 ἀποδιδράσκειν τὸν νόμον ii. 9, 24
 ἀποδικάζειν, iudicio absolvere ii. 8, 15. oppos. καταδικάζειν, ibid.
 ἐπ' ἀποδίσει δανείσασθαι CE. ii. 21, 9. sic ἐπὶ τόκῳ δανείσαι CE. ii. 17, 1
 ἀποθεῖν, procul iii. 9, 10. ἀποθεῖν σύμμαχοι iii. 9, 8
 ἀποθεραπεῖα θεῶν vii. 16, 14
 ἀπόθεσις, expositio foetus vii. 16, 15
 ἀποκίαν ποιῆσθαι ἐπὶ τῶν ἀργῶν, rus secedere vi. 4, 14
 ἀποκισμός v. 5, 3
 ἀποκληροῦν τοὺς πλείους iv. 14, 13.
 ἀποκληρωτέων vi. 3, 6
 ἀποκλίνουσαι πρὸς τὴν δημοκρ. iv. 8, 3
 ἀποκρίναι τῆς νίκης αὐτὸν, victoriam illi abjudicans v. 12, 2
 ἀπολαύσεις αἱ σωματικαὶ i. 9, 16. v. 11, 23. ἀπολαυστικὴ ὑπερβολή i. 9, 17. ἀπολαυστικῶς ζῆν v. 10, 33
 ἀπολὺς διὰ φύσιν ποῖος i. 2, 9
 ἀπολύτρευτα ἔθνη vii. 7, 2
 ἀποδίδωμι, attribuere iv. 8, 4
 ἀπεξεργασθαι πολλὸν χρόνον ii. 9, 11
 ἀποπτος εἶη ἀπὸ— prospici posset ex—ii. 12, 9. pro συνόπτος, ibid.
 ἀπορίσθαι χρημάτων CE. ii. 25, 1.
 ἀπορεύμενος ἀργυρίου CE. ii. 24, 1
 ἀποσκοπεῖν πρὸς— vii. 6, 7. ἀποσκοπεῖν πρὸς τὸ ἴδιον iii. 13, 20
 ἀποτεταγμένη, deputata vi. 8, 13
 ἀποτίθεσθαι τὰ γινώμενα [†γεννώμενα] vii. 16, 15
 ἀποφάινειν τὸν θησαυρὸν v. 4, 4
 ἀποφορὰν φέρειν ii. 5, 22
 ἀπεχρᾶτο τῷ στρατοπέδῳ CE. ii. 25, 2. ἀπεχρᾶτο τὰ τοῦτων χρήματα CE. ii. 21, 7 : utenda accipiebat.
 τὸ ἀπρακτεῖν an laudabilius quam τὸ πράττειν vii. 3, 3
 ἀπτονται δικαίον τινός iii. 9, 1
 οἱ ἀπῶθεν seu οἱ πόρρω τῆς συγγενείας, alieni ii. 4, 1. Item per o iii. 9, 8
 ἀργὸς χώρα CE. ii. 19
 ἀρετὴ τί i. 13, 10
 ἀριστάρχειν διδάμενοι ii. 12, 12
 ἀριστίνδην αἰρεῖσθαι ii. 11, 3, 8. iv. 7, 3. cf. iii. 5, 5. Idem κατ' ἀρετὴν καὶ κατ' ἀξίαν αἰρεῖσθαι ii. 11, 9. iii. 5, 5
 ἀριστοκρατικὴ πολιτεία ii. 6, 16. ἀριστοκρατικὸν πλῆθος τί iii. 17, 4.
 ἀριστοκρατουμένη πόλις iii. 18, 1. iv. 8, 5
 ἄρκιον ἐσσεῖται iii. 14, 5
 ἀρμόττουσα πρὸς— quadr. viii. 5, 25
 ἄρπεται μισθόν iii. 16, 7
 ἄρουρα, argum, seges iii. 13, 17
 ἀρραβῶνας διαδοῦναι i. 11, 9
 τὸ ἀρχαῖον, antiquitus i. 2, 7. λίαν ἀρχαίως ὑπολαμβάνουσι, in eorum opinione simplicitas est nimis antiqua vii. 11, 8
 ἀρχαιρεσίαι iii. 11, 8. idem αἱ τῶν ἀρχῶν αἰρέσεις iii. 11, 15
 ἄρχειν δεσποτικῶν ἀρχῶν iv. 11, 7.
 ἄρχειν τὰς μεγίστας sc. ἀρχάς vi. 4, 5. sic ii. 6, 19. et vi. 2, 5.
 ἄρχεσθαι οὐδεμιᾷ ἀρχῇ iv. 11, 7.
 ἄρχεσθαι δουλικὴν ἀρχήν ibid. ἄρξεται, imperanti parebit iii. 4, 16
 ἀρχεῖον, magistratus collegium ii. 9, 21. v. 4, 8. sic ἀρχεῖα, magistratuum collegia ii. 11, 7.
 ἀρχεῖα, magistratus iv. 15, 8, 9.
 ἀρχεῖον curia iv. 14, 14
 ἀρχαὶ τίνας μάλιστα iv. 15, 4. ἀρχὴ omisium instructura ii. 6, 19.
 vi. 2, 5. 4. 5. ἀρχὴν ἄλλαν
 B b 3

- ποιῆσθαι i. 13, 16. ἀρχὴν, omnino vii. 11, 12
 ἀρχικὴ ἀρετὴ iii. 4, 10. ἀρχικὴ ἀνδρία i. 13, 9
 ἀρχιτέκτονες ταῖς διανοαῖς vii. 3, 8
 ἀρχοντες, magistratus in sacerdotum collegio vi. 8, 20
 ἀσέλγεια τῶν δημαγωγῶν v. 5, 1.
 ἀσέλγῶς ζῶντες v. 6, 8
 ἄσημον ἀργύριον CE. ii. 26, 4
 ἀσκεπτότερον τῇ χρόνῳ λέγοντες ii. 12, 8
 ἄσμενος ἀποδέχεται ii. 5, 11
 ἀστασαστοι πόλεις iv. 11, 13. ἀστασιάστους εἶναι ii. 12, 15
 ἀστραβὲς σῶμα vii. 17, 2
 τὸ ἄστυ καὶ τὴν πόλιν vi. 4, 8
 ἀστυγείτονες πόλεμοι vii. 10, 11
 ἀστυνομία, magistratus vi. 8, 5.
 ἀστυνομίας curia vii. 12, 7. ἀστυνομικὰ νόμιμα ii. 5, 21
 ἀσύμφορος τοῖς αὐτοῦ i. 11, 12. ἀσυμφόρως πρὸς τὴν πολιτείαν v. 8, 13
 ἀσχοιοὶ ὥσιν ἐπιβουλεύειν, non habent otium insidiandi v. 11, 8.
 ἄσυχλος ὢν πρὸς τοῖς ἔργοις laboribus et negotiis occupatus v. 5, 8
 ἀσωνεύμενοι v. 12, 17
 ἄτε, velut, tamquam v. 10, 2
 ἀτελὴ πάντων εἶναι, ab omnibus immune esse ii. 9, 18
 ἄτεπερ veluti i. 2, 10
 ἄτεχνοι, καὶ τῇ σώματι μόνῃ χρήσιμοι i. 11, 4
 ἀτιμᾶσθαι παρ' ἑξίαν v. 3, 2
 ἀτίμητος μετανάστης iii. 5, 9
 ἀτιμὸς πολῖταις iii. 1, 5. ἀτιμὰ ζημιῶσθαι vii. 16, 18
 ἄτοκα χρήματα CE. ii. 22
 ἄττα viii. 3, 6.
 ἄττα ibid.
 ἡ αἰλητικὴ ἐς. τέχνη viii. 6, 11
 αἰλοποιός, tib. fabricator iii. 4, 18.
 αὐτὰ τὰ χρήσιμα, sola necessaria i. 9, 6
 αὐτάρκεια κτήσεως i. 8, 14
 αὐτογνώμονας κρίνειν ii. 9, 23. αὐτογνώμονας ἄρχειν ii. 10, 11
 αὐτοσχεδιάζειν περὶ τι vii. 4, 13
 αὐτόφωτος ἐργασία i. 8, 8
 ἀφειδῶς αὐτοῦ ἔχειν v. 11, 31
 ἀφείσαν τῆς χώρας v. 7, 9
 ἀφωρισμένος πρὸς τὰς θυσίας, deputatus ad sacr. vi. 8, 20
 ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστως i. 2, 9
 ἀφροδισιαστικὴ χάρις v. 10, 17
 ἄφρουρον εἶναι, immunem esse ab excubiis ii. 9, 18
 ἀφύλακτος οἰκία CE. i. 6, 6
 ἀχόλῳ πόλεως iii. 14, 10
 ἀχορήγητος τῶν ἀναγκαίων iv. 1, 4 B.
 βαδίζειν εἰς τὰς ἀρχάς, magistratus adire, id est capessere ii. 7, 7.
 iv. 14, 4. Sic βαδίζειν εἰς τὰ ἀρχαῖα iv. 15, 6
 βακχεῖα, bacchatio viii. 7, 10. βακχευτικὸν ποιεῖ ἡ μέθη viii. 7, 14
 βάνανσον πλῆθος τί iv. 4, 9. βάνανσοι et θῆτες, sunt οἱ κοινῇ λειτουργοῦντες, ut δοῦλοι οἱ ἐν λειτουργοῦντες iii. 5, 4. βάνανσος ex genere τῶν χειρήτων iii. 4, 12. βανανύσου servitus, limitata est i. 13, 13
 βάνανσοι an cives statuendi iii. 5, 1. τὸ βάνανσον οὐ μετέχει τῆς πόλεως vii. 9, 7. βάνανσοι in quibusdam rebusp. erant servi et exteri iii. 5, 3. βάνανσοι τέχναι τίνες viii. 2, 5. βανανούτταται τέχναι τίνες i. 11, 6. βάνανσον ἔργον τί viii. 2, 4. βανανύσαν ἔργον ἀπέχεσθαι vi. 7, 4. βάνανσον βίω ζῆν vii. 9, 3. βανανούα vi. 2, 7
 βαρυσταῖνος πόλεως iii. 14, 10
 βασιλεῖς, reges sacrorum vi. 8, 20
 βασιλευτόν iii. 17, 1. βασιλευτόν πλῆθος τί iii. 17, 4
 Βασιλιδαί v. 6, 5
 † βασιλῖδας regis filii ibid. v. 18
 βασιλικὸς vulgo qui i. 1, 2
 τὴν βαφὴν ἀφίναται vii. 14, 22
 βλαῖον τροφὴν viii. 4, 7
 βλάβη ἔχει ταῦτα μεγάλῃ vii. 14, 19
 τῇ βλάβῃ vii. 7, 8
 βλέπειν εἰς δύο, spectare duo v. 9,

2. sic iv. 2, 3, 7, 4. βλάβας ἐπὶ
 τὰς— respic. vii. 7, 1
 βοηθὸν ἐπαγαγεῖσθαι τὸν δῆμον v. 6,
 7. βοηθητικός πρὸς τὰ μικ. ii. 7, 13
 βούλεται εἶναι, pro ἀληθῶς ἔστι καὶ
 καλεῖσθαι εἶθε ii. 2, 8
 βουλὴ Cretensibus dicitur ἡ γερου-
 σία, Senatus ii. 10, 6. βουλὴ,
 senatus, magistratus popularis
 seu democraticus iv. 15, 11.
 vi. 2, 6, 8, 17, 24
 βουλαρχεῖν iv. 11, 5
 βουλευτική ἀρχή iii. 1, 12
 βραχέος ἀγοράζειν CE. ii. 3
 Γ.
 γαμικὴ, conjugium i. 3, 2. γαμι-
 κὴν ὁμιλίαν ποιεῖν πρὸς— vii. 16, 1
 γαμίσκεσθαι, nubere vii. 16, 7
 γειτνιῶντες τόποι ii. 6, 7. γειτνιῶσαι
 πόλεις ii. 9, 3
 ἐκ γενετῆς i. 5, 2
 κατὰ γένος, per success. generis
 iii. 14, 5
 γερουσία, senatus ii. 9, 22
 γηδὼν κτῆσις vi. 5, 8
 γηγενεῖς οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ii. 8, 21
 γῆπεδα, fundi ii. 5, 2
 γίγνεται γεγυμνασμένοι καὶ πεποιημέ-
 τες v. 9, 13. γένονται πρὸς τοῖς
 ἄλλοις μαθήμασι, ceteris disci-
 plinis incubuerint viii. 4, 9
 γλαφυρὸς νομοθέτης ii. 12, 11. ἦττον
 γλαφυρῶς ii. 10, 1
 γλίσχρος ζῆν ii. 7, 7. γλίσχρος λαμ-
 βάνειν, et ἀφθόως δίδοναι, oppros.
 v. 11, 19
 γλιχόμενοι τοῦ ζῆν iii. 6, 5
 γνώριμοι γίγνεται τοῖς ἄλλοις, inno-
 tescunt ceteris v. 10, 26. γνώ-
 ριμοι cur appellantur οἱ εἵποροι
 iv. 8, 4. γνώριμοι quibus notis
 censeantur iv. 4, 22. γνώριμους
 imperiis fungi, aristocraticum
 est v. 8, 17. γνώριμοι adver-
 sus plebem insurgunt v. 3, 4.
 γνώριμοι in democratiis cur se-
 ditiones moveant v. 3, 14. τῶν
 γνώριμων στάσεις καὶ φιλονεικίαι
 v. 8, 9. γνωρίμων διαφοραί iv.

3, 2. γνωρίμων numerus Athe-
 nis bello Laconico imminutus
 v. 3, 7
 κατὰ γράμματα ἄρχειν, ex legum
 praescripto imperium gerere ii.
 10, 11. iii. 15, 4. sic κατὰ
 γράμματα καὶ νόμους ibid. κατὰ
 γράμματα λατρεύεσθαι iii. 16, 6.
 ἡ ἐκ γραμμάτων θεραπεία, quæ ex
 praescripto fit iii. 16, 7
 γράφεσθαι παρανόμῳ i. 6, 2. γρα-
 φόμενοι δίκην vi. 5, 4
 γραφαὶ τῶν δικῶν vi. 8, 7. vii. 12, 7.
 γραφαί, tabulae scriptae iii. 9, 7
 γυναικοκρατούμενοι ii. 9, 7. γυναικο-
 κρατία fovetur a tyrannis v.
 11, 3
 γυναικονόμοι, magistratus aristocra-
 ticus iv. 15, 13. γυναικονομία,
 magistratus vi. 8, 22, 23
 γεγυμνασμένοι τὰς ἔξεις vi. 4, 11
 γυμνασία, exercitatio vii. 17, 6. γυ-
 μνασιάρχια, magistratus vi. 8, 22
 Δ.
 τὰ δαιμόνια, res divina vi. 8, 21.
 pro eodem τὰ περὶ τοὺς θεοὺς vi.
 8, 18
 δαιτυμῶν, epulator iii. 11, 14
 τὸ δάνειον ἀποδοῦναι CE. ii. 13
 δανεῖσαι τῇ πόλει ἐπὶ τόκῳ CE. ii.
 17, 1
 δαπανᾶν εἰς— CE. ii. 5, 2. δαπανηραὶ
 λειτουργίαι v. 8, 20
 δὲ in redditione ii. 6, 19
 δεινὸς περὶ νομοθεσίαν ii. 12, 7. δεινὸς
 λόγειν, eloquentes v. 5, 7
 δεισιδαίμων, metuens divini numi-
 nis v. 11, 25
 δεσπόζειν, dominari i. 6, 9. δεσπό-
 ζειν τῶν πέλας vii. 2, 8. δεσπόζον
 καὶ ἄρχον φύσει i. 2, 2
 †δεσποστικὸν γίνεσθαι iv. 4, 27. οἱ
 δεσποστοὶ vii. 2, 15. δεσποστὸν
 iii. 17, 1
 δεσπότης vulgo qui i. 1, 2. δεσπο-
 τεία, dominatus iii. 6, 6. δε-
 σποτεία quibusdam videtur esse
 scientia quaedam i. 3, 4.
 †δεσποτὸν pro δεσποστὸν iii. 17,
 v b 4

1. v.l.v. δεσποτικὸν γίνεσθαι iv.
 4, 27. δεσποτικὰ (seu δεσποτι-
 κά) τῶν βελτιῶν iv. 4, 28
 δεύτερος πλοῦς ἀν συμβῆ iii. 13, 23.
 τῇ δευτέρᾳ τῆς νευμίας, altero
 die post novilunium CE. ii.
 30, 4
 δημογωγός et στρατηγός olim sæpe
 idem v. 5, 6. δημογωγός, ὁ τοῦ
 δήμου πόλις v. 11, 12. δημογω-
 γοῦ et κλάκος affinitas iv. 4, 28.
 δημογωγοὶ in quibus democratiis
 existant, et in quibus non iv. 4,
 26. populi ductandi occasionem
 unde acceperint in Athenien-
 sium rep. ii. 12, 5. magni unde
 fiant iv. 4, 29. quibus rebus
 peccent in democratiis v. 9,
 10. δημογωγῶν ἀσέλγεια demo-
 cratias sæpe perdit v. 5, 1. δη-
 μαγωγῶν veterum et recentio-
 rum discrimen v. 5, 7. δημογω-
 γὸς ἦν, pro ἐδημαγωγέι τὸ πλῆθος
 v. 12, 4. δημογωγεῖν τοὺς πολλοὺς
 v. 11, 33. δημογωγῶν τοὺς τρι-
 κοντα v. 6, 6
 δημογωγία duplex est ibid.
 δημεύειν τὰ κτήματα v. 5, 5
 δημιουργοὶ νόμον, legum conditores
 ii. 12, 1, 13. δημιουργὸν τῆς ἀρε-
 τῆς vii. 9, 7
 δῆμος pro δημοκρατία iii. 1, 10. iv.
 4, 3, 5. v. 1, 3, 14. 4, 8. Sic
 δῆμος pro δημοκρατία v. 7, 14.
 δῆμος ἔσχατος, extrema demo-
 cratia iv. 11, 11. κατὰ δῆμον,
 per municipia iv. 15, 17
 δημοκρατεῖσθαι iv. 4, 2. v. 9, 13.
 δημοκρατοῦμενοι κατὰ νόμους iv. 4,
 26. δημοκρατικὸν τί vi. 5, 2
 δημοτικῶν multa, labefactant de-
 cratias v. 9, 6
 διαβάλλειν ἀλλήλοις v. 11, 8
 διαβάσεις τῶν ὀχτῶν v. 3, 16
 διαγίγνεσθαι ἀπὸ τέχνης, artis ope
 vitam sustentare ii. 8, 10
 διαγωγή ἐλευθέρως viii. 5, 8
 διαδικάσασθαι ὑπὲρ CE. ii. 11, 2
 διακονίαι οἰκετικά ii. 3, 4. διακονικαὶ
 ἀρεταὶ i. 13, 2. διακονικὰ ἔργα
 vii. 14, 7. διακονικὰς πράξεις ἐπι-
 ροτεῖν iii. 4, 12
 διακοῦσαι τὰ δόγματα ii. 11, 6
 διαλαμβάνειν τοὺς ἀπείρους vi. 5, 10.
 διαλαμβάνειν τὴν πίστιν pro λαμ-
 βάνειν vii. 1, 6
 διαλογὴ τῶν ψήφων ii. 8, 15
 διαλύσαι τὸν μισθόν, persolvere CE.
 ii. 11, 1
 διαμυσῆσαι τὸν ἔρωτα ii. 12, 8
 διασπαῖνει ἐν ταῖς vii. 5, 12
 διανέμεσθαι, distribuere inter se iii.
 10, 1, 2
 διανοήσεις αὐτοτελεῖς vii. 3, 8
 διαπιστεῖν ἀλλήλοις v. 11, 15
 διαπνέει αὐτῷ τὰ— ii. 5, 3
 διαπύλω CE. ii. 15, 2
 διήρθρωται ἤττω ii. 10, 1
 διαστάσεις, dissidia iv. 16, 5
 διεσταλάσαν πάντας v. 4, 2
 διαστείλασθαι περὶ αὐτοῦ ii. 8, 17
 διαστρέφειν τὰ μέλη vii. 17, 2
 διατείνεσθαι, distendi vii. 17, 6.
 διάτασις τῶν παιδῶν ibid.
 διατριβεῖν πρὸς τοὺς ἔργοις v. 8, 18. vi.
 4, 2. διατριβὴ περὶ τοῦ χρημα-
 τισμοῦ ἐστὶ πῶσα i. 9, 16
 τοῦτο αὐτῷ τὸ διάφορον εἶναι, id ip-
 sius interesse CE. ii. 34, 4
 διαφωνεῖν ἀλλήλοις, et συμφωνεῖν,
 contraria vii. 13, 2
 διαχειρίζειν τὰ κοινὰ vi. 8, 16
 ἡ διδασκαλία τῆς μουσικῆς viii. 5, 25
 διαπράμμενος ἐν ᾧ χρόνῳ ἀποδέσσει CE. ii.
 30, 1
 διελεῖν περὶ αὐτῆς viii. 5, 2
 διεστᾶσι distant i. 5, 8
 δικαί τι i. 2, 16. δίκαιον τὸ δημοτικόν
 vi. 2, 2. δίκαιος ἄρχων, justum
 est ut imperet iii. 16, 10. vi.
 3, 3
 δικαστήριον καθῆσαι CE. ii. 16, 3.
 δικαστήριον κόνιον ἐν ii. 8, 4
 δικαστικὴ δικαιοσύνη iv. 4, 14
 διμναῖον τιμῆσασθαι CE. ii. 6
 διομολογησάμενος ὑπὲρ CE. ii. 33
 διορθώματι τοιοῦτον διορθῶν iii. 13, 23
 διστάζειν τοῦτο ii. 3, 5

- δῆλα γίνεσθαι vi. 3, 6
 διαβόλια, bini oboli ii. 7, 19
 δάκειν τοῦτο πως δύνηται, eo anniti
 ut possit vii. 14, 20
 δούλος πρὸ δούλου i. 7, 3. τὸ δούλον,
 servitus, vi. 2, 3
 δραγμαῖα συναλλάγματα iv. 16, 4.
 δέσθαι ἀγῶνα i. 4, 3
 δυνάμενος τοιαῦτά τι vi. 4, 9
 δυνάμεις τῶν ἀρχῶν iv. 15, 22
 δυναστεία, species oligarchiæ iv. 5, 2.
 existere unde soleat v. 3, 3 δυ-
 ναστευτική ὀλιγαρχία iv. 14, 7.
 δυναστευτικὴ αἵρεσις v. 6, 11. δυ-
 ναστευτικὴ λατρεία ii. 10, 13
 δυναστευτικὴ καί τυρανν. ὀλιγαρχ. vi. 6, 3
 δυῶν ὅμασι καὶ δυσὶν ἀκοαῖς iii. 16,
 12. δυῶν ἀρεταῖν ii. 5, 10. δυῶν
 σπιθαμῶν v. 3, 6
 δυσγενεῖς, ignobiles i. 6, 8
 δυσμεβολοῖς τοῖς πολέμοις vii. 5, 3
 δυσεξερεύητος τοῖς— vii. 11, 6
 δυσέξοδος τοῖς ἐξικοῖς ibid.
 δυσπερίληπτος vii. 11, 3
 δυσπρόσδοξος τοῖς ἐναντοῖς ibid.
 Δάριος ἀρμονία iii. 3, 8. Δάρια συν-
 τάγματα iv. 3, 7
 E.
 εἶν κατὰ χώραν CE. ii. 34, 3. εἶασε
 κατὰ χώραν CE. ii. 29
 οἱ ἐν ἐβδόμῃ Argis v. 3, 7
 ἔγγονα, proles, nati vii. 16, 6
 ἐγγράφεσθαι εἰς τοὺς λογ. CE. ii. 5,
 2. ἐγγραφᾶι, inscriptiones vi.
 8, 8
 ἐγγυητὴς ἀλλήλοις τῶν δικαίων iii.
 9, 8
 ἐγγυῶς καθιστάναι CE. ii. 23
 ἐγγυῶς εἶσαι τοῦ μὴ πόλις εἶναι ii. 5,
 14
 ἐγκληματικὸν ἐστι, incusationes so-
 let parere vii. 16, 3
 ἐγκλήτους ποιήσασθαι CE. ii. 16, 3
 ἐγκλίνειν ἐπὶ τὸ— v. 7, 7. ἐγκλίνειν
 πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν ii. 6, 18.
 ἐγκλίνειν πρὸ ἐνδοῦναι CE. ii. 16,
 1. ἐγκλίνειν ὅχι οὐσαι πρὸς ἐν vii.
 11, 2
 ἐγκυκλήματα CE. ii. 1, 8
 ἐγκύκλια, quotidiana et usitata ii.
 9, 9. Sic αἱ ἐγκύκλια διακοναίαι,
 quotidiana et velut in orbem
 redeuntia ministeria ii. 5, 4.
 ἐγκύκλια διακονήματα i. 7, 2. ἐγ-
 κυκλίαν proventus CE. ii. 1, 7.
 ἔγκειν gravidæ vii. 16, 14
 ἐγκειρίσαι in manus trad. v. 6, 12,
 13
 εἰσεπὶν ζῆλον vii. 2, 15
 εἰραῖον εἶναι CE. i. 3, 5
 ὅσα δυνατὸν ἐθίζειν vii. 17, 3
 εἰλωτεῖναι, hilotarum servit. ii. 5,
 22. minus recte εἰλωτεῖν† ii. 9,
 4. origo enim ἀπὸ τοῦ ἔλως,
 aspirationem postulat.
 εἶναι εἰς ἀπειρον, pro ἰέναι i. 9, 16.
 ὅτος τετραδράχμου, cum 4 drach-
 mis venderetur CE. ii. 8
 εἰργεσθαι πάσης ἐβραῶς v. 11, 28.
 εἰργόμενοι τοῦ ἄρχου v. 8, 16. εἰρ-
 γομένους τῆς χώρας vii. 11, 3
 εἰσαγγέμμα καὶ ἐξαγγέ. CE. ii. 1, 4
 εἰσῆ, ineat magistratum iv. 14, 9.
 εἰσιόντες, magistratum ineuntes
 vi. 7, 6. εἰσιόντος μηρὶς CE. ii. 40
 εἰσφορά vi. 8, 17. εἰσφορά τῶν τελῶν
 v. 11, 10
 ἐκ μικρῶν, leves ob res ii. 5, 4
 ἐκβοήθεια vii. 5, 4
 ἔκγονον θεῶν i. 6, 7
 ἐκδόσεις ποιῶσθαι, elocari vii. 16, 8
 ἐκκλησιάζειν τὰς ἀναγκαίας ἐκκλησίας
 iv. 6, 2. ἐκκλησιαστὴς καὶ βου-
 λευτὴς iii. 11, 17. ἐκκλησιαστὴς
 καὶ δικαστὴς iii. 1, 11
 ἐκκλίνει εἰς τὸν δῆμον ii. 11, 5
 ἐκτετιμημένα λογίζεσθαι, carius in
 rat. inf. CE. ii. 34, 5
 ἐκτοσίζειν ἀπὸ τῆς οἰκίας [τοῖας
 v.l.ⁿ.] peregre abire domo v.
 11, 20
 ἐκφρίων seu δεκάτη CE. ii. 1, 6
 ἐλαιουργία seu ἐλαιουργεῖα i. 11, 9
 ἐλαυὶν φορά ibid.
 ἐλευθέριος πρᾶξις ii. 5, 10. ἐλευθερί-
 ζειν v. 11, 13
 ἐλήλυθεν ἐκείθεν, inde profecta et
 orta sunt ii. 10, 5

ἐλλέλειπται τοῖς νόμοις τούτοις τὰ—
prætermiſſa in his leg. s. ii.
6, 14

ἐλλιμενίου venditio CE. ii. 23

ἐμπεῖρον εἶναι περὶ τὰ κτήματα i. 11,

1. ἐμπεῖρος ἔχωντες τῆς— viii. 7, 2

ἐμπόδιον ἔχειν τῇ περὶ αὐτὸν εὐημερίᾳ

vii. 2, 7. ἐμπόδιον πρὸς τὴν ἀρχὴν

v. 10, 12

ἐμπόδιουσιν ἀλλήλαις iv. 15, 8

ἐμποικεῖν περὶ αὐτοῦ δόξαν v. 11, 22

ἐμπορία, mercatura i. 11, 3

ἐμπόριον κεκτῆσθαι vii. 6, 4

ἐν τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ, pro ἀδύνατον ἐστὶ

iv. 4, 11. ἐν μὲν—ἐν δὲ iii. 15, 2.

vi. 2, 3. ἐνα μὲν—ἐνα δὲ— v. 10,

29, 31. ἐν δὲ, pro ἕτερον δὲ ii.

8, 2

ἐνάμιλλον εἶη πρὸς— iii. 12, 6

ἐνδημα et ὑπερόρια oppos. iii. 14,

13

ἐνδοσμον γένηται τοῖς λόγοις viii. 5, 1

ἐνθα μὲν—ἐνθα δὲ iv. 15, 10

ἐνθουσιασμός afflatus viii. 5, 16. ἐν-

θουσιαστικὸν ποιεῖν viii. 5, 16, 22

ἐνιαύσιαι ἀρχαί iv. 15, 1

ἐνοῦν τὴν πόλιν ii. 2, 8. idem μίαν

ποιεῖν τὴν πόλιν ii. 2, 2. 3, 1

ἐνοχος ἱεροσυλίας CE. ii. 21, 1

ἐνοχολάζειν vii. 12, 7

ἐξαγωγὴν ἔδωκαν τῷ— CE. ii. 18.

ἐξαγωγήματα καὶ εἰσαγωγή. CE. ii. 1, 3

ἐξαδυνατούσι λέγειν iii. 11, 19

ἐξαιρέσιμοι ἡμέραι CE. ii. 30, 3

ἐξαργεῖν v. 10, 24

ἐξεκκλησιάσαι CE. ii. 14, 2

ἐξέλθῃ τὴν χώραν iii. 14, 3

ἐξετάσεις τῶν ἀρχόντων vi. 8, 21.

ἐξετασταί, magistr. p. vi. 8, 16

ἐξιστανται εἰς— pro μεταβάλλουσι

seu degenerant v. 6, 18

ἐξῆδοις πολεμικαῖς, exped. iii. 14, 4

ἐξομνηρεῖν δοῦλον CE. i. 5, 6

ἐξόμνησθαι τὴν ἀρχὴν iv. 13, 2

ἐξοργιάζοντα τὴν ψυχὴν viii. 7, 4

ταῖς ἐξωθεν λόγοις πληροῦν τὸν λόγον

ii. 6, 3

ἐξωνεῖσθαι μαίζοσι τιμαῖς v. 11, 29.

ἐξωνεῖν τὸν χρημάτων CE. ii. 33

ἐξωτερικὰ ἀγαθὰ, externa bona vii.

1, 10. ἐξωτερικὴ ἀρχή ii. 10, 16.

ἐξωτερικαὶ πράξεις vii. 3, 8, 10.

ἐξωτερικωτέρας ἐστὶ σκέψεως i. 5, 4.

ἐξωτερικοῖς λόγοις Aristoteles in-

ter alia disseruit περὶ τῶν τῆς

ἀρχῆς τρόπων iii. 6, 5. ἐξωτερικοῖς

λόγοις disputatum inter cetera de

vita optima vi. 1, 2

ἐπανάγκης ἦν ii. 6, 20. ἐπανάγκης

ἐστὶ τῶν [†τῶ] v. 1, 11

ἐπανακρέμασθαι, καὶ μὴ πᾶν ἐξεῖναι

ποιεῖν vi. 4, 7

ἐπανάστασις v. 3, 5

ἐπανάστασις τοῦ σκῆπτρου iii. 14, 12

ἐπεὶ cum infin. CE. ii. 24, 2

ἐπεισδύουσα παράβασις v. 8, 2

ἐπέλθωμεν συντόμως πῶς δεῖ— vi. 1, 6

ἐπεξευρημένας νῦν vii. 11, 11

ἐπιηρασθεὶς v. 4, 7. πρὸς ἐπιήρειαν

πράττειν iii. 16, 7

ἐπὶ τὸ πλεόν, plerumque iii. 13, 2. ἐπὶ

τοὺς πολίτας, adversus cives iii. 14,

7. ἐφ' ᾧ cum infin. CE. ii. 16, 1

ἐπιβάλλει ἢ σκέψις ii. 6, 22. ἐπι-

βάλλει ἐκάστω, ad quemque per-

tinet, cuique convenit ii. 3, 4.

sic i. 13, 8. ἐπιβάλλει ἐκάστω

τοσούτον, tantum cuique com-

petit vii. 1, 10. ἐπιβάλλει μέρος

ἐκάστω τοῦ ζῆν καλῶς iii. 5, 3

ἐπιβάλλειν, addere in licendo i.

11, 9. ἐπέβαλε τέλος, tributum

imposuit CE. ii. 21, 6. sic ἐπι-

βαλεῖν πλείους φόρους CE. ii. 36.

ἐπιβάλλονται τοῦ εἶ ζῆν i. 9, 16

ἐπιβὰς τῆς γῆς v. 10, 28

τὸ ἐπιβατικόν vii. 6, 8

ἐπιγαμίας ποιήσαντο πρὸς ἀλλήλους iii.

9, 9

ἐπύγραψε, imposuit CE. ii. 30, 1

ἐπιδανείζειν ἐπὶ κτήμασι CE. ii. 4, 4

ἐπιδέκαται τόκοι ibid.

ἐπιδέχεται πλείους ἀμαρτίας vi. 6, 4.

pro eodem φέρει ibid.

ἐπικαίει τῇ φύσει ii. 7, 20

ἐπικαίρει τόποι vii. 12, 1

ἐπικαρπία seu δεκάτη CE. ii. 1, 6.

ἐπικαρπία πορίζειν πλεόν i. 11, 3

- ἐπικαταστήσαι v. 11, 2
ἐπικείται ζημία τοῖσι iv. 13, 3
ἐπικεφάλαιον, proventus species Cē.
ii. 1, 6. ἐπικεφάλαιον τακτὸν δοῦναι,
certam summam in singula ca-
pita pendere Cē. ii. 15, 3. sic
κατὰ κεφαλὴν ἕκαστος εἰσφέρει ii.
10, 7
ἐπίκληρος θυγατέρες v. 4, 9. ἐπικλή-
ρον jus apud Spartanos ii. 9, 15.
ἐπίκληρος. apud Spartanos multæ
ibid.
ἐπικονοεῖν ἀλλήλαις Cē. ii. 1, 3.
†ἐπικονοεῖται πᾶσι Cē. ii. 1, 8
ἐπικύβηαι χαρακτῆρα Cē. ii. 21, 9
ἐπικοσμηθεὶς ἤθεσι ii. 5, 5
ἐπικρατοῦσι τῶν εὐφρών vi. 7, 3
ἐπιλέγειν τοῖσι vii. 1, 7
ἐπιλογισμοὶ pro λογισμοί vi. 8, 21,
16
ἐπιμαχία pro συμμαχία iii. 9, 11
ἐπιμέλεις εἶναι, curæ esse iii. 9, 8.
ἐπιμέλεις ἔστω τοῖς— vii. 17, 5,
10. et iv. 15, 11. ἐπιμέλειαν τῶν
ἀπὸρον ποιῆσθαι πολλῶν v. 8, 20
ἐπιμεληταί, curatores, præfecti Cē.
ii. 29. ἐπιμελητὴν καταστήσαι
εἰς— Cē. ii. 36
ἐπιμολογεσθαι πρὸς ἀλλήλους vii. 6, 5
ἐπίνοια καὶ λιμένες vii. 6, 5
ἐπινοεῖσθαι vii. 6, 1
ἐπικλῆον, amplius i. 9, 6
ἐπίπλων κατασκευή ii. 7, 21
ἐπιπλάων ψεύδος, evidens menda-
cium iii. 12, 4
ἐπισημαίνεσθαι significare v. 9, 11.
ἐπισημῆνασθαι ἀργυρον, signare
Cē. ii. 25, 2
ἐπισκοπεῖν τὸ κοινὸν ἀγαθόν iii. 13, 20
ἐπιστῆσαι, absol. vii. 16, 12
ἐπιστάται, magistratus nomen vi.
8, 7. ἐπιστατῶν πολλῶν δεῖται ἢ
πολιτικῇ κοινωρίᾳ iv. 15, 2
ἐπιστρατεύει ἐπ' αὐτὸν Cē. ii. 31, 1
ἐπιστροφὴν ὁρμεῖτο οὐδεμίαν, nihil
curabat Cē. ii. 31, 2
τὸ ἐπιστάτειν, ἀρχικότερόν ἐστι iv.
15, 4. ἐπιτάγματα τυράνων iv.
4, 28
ἐπιτείνειν et ἐπερτείνειν, potentiam
suam extendere longe iv. 6,
10, 11
ἐπιτηδεύσαι τὰ τῆς ἀρετῆς iii. 5, 5
ἐπιτίμια, mulctæ v. 8, 20. τὸ ἐπι-
τίμιον ἔταξε θάνατον Cē. ii. 21, 9
ἐπίτριτος, πυθμῆν v. 12, 8
ἐπίτροπος, commissarius, curator i.
7, 5. ἐπιτροπεία, tutela ii. 10, 2.
ἐπιτροπεία, curatio Cē. i. 6, 5
ἐν ὅσοις ἐπιχειρᾶται τὸ— vii.
16, 6
ἐποικονομεῖται πάσαις Cē. ii. 1, 8
ἐπομένως, consequenter vi. 4, 15
ἐπτάγωνα, instrum. mus. viii. 6, 13
τὸν ἔρανον τοῦτον ἀντιλαμβάνειν μέλ-
λων vii. 14, 5
ἐργαζόμενοι σῖτον Cē. ii. 34, 7
ἔργον, difficile est ii. 7, 5
ἐρέτης, remex iii. 4, 2
ἔρευναν ποιῆσθαι τῶν Cē. ii. 31, 2
ἐριθυόμενοι v. 3, 9. ἐριθεία v. 2, 6.
ἐριθεῖαι mutationes interdum in
rebusp. excitant v. 3, 9
ἐρμιασι κρατεῖσθαι vii. 6, 5. ἐρμυλὸν
τόποι vii. 11, 5. ἐρμυλῶν vii.
12, 3. ἐρμυλότης τειχῶν vii. 11, 9
ἐστίασις συμφορῆς iii. 15, 7
ἐταιρία, sodalitium v. 11, 5
εὐάγωγον εἶναι τῷ νομοθέτῃ vii. 7, 4
εὐαρχοὶ δοῦλοι Cē. i. 5, 5
εὐβοηθήτους εἶναι κατ'— vii. 6, 3
εὐγενεῖς τίνας v. 1, 7. εὐγένεια τί iv.
8, 9. εὐγένεια, ἀρετὴ γένους iii.
13, 3. εὐγένεια ubique hono-
rata est iii. 13, 2
εὐδαίμονας καὶ μακαρίους v. 11, 23
εὐδιάφορος ἐξ αὐτῆς v. 6, 10
εὐέλεγκτα vii. 14, 16
εὐέμβολος χώρα vii. 11, 10
εὐέξοδος τοῖς πολλοῖς vii. 5, 3, 11, 3
εὐεπίθετος ὁ μεθών v. 11, 24
εὐεργέτας τοῦ πληθους iii. 14, 12
εὐετηρίας γιγνομένης δι' εἰρήνην v. 6,
17
εὐήλιος οἰκία Cē. i. 6, 9
εὐθνήν, feliciter provenire i. 11, 2
εὐθύειν τὰς ἀρχάς ii. 9, 26. εὐθύτι-
κὸν δικαστήριον iv. 16, 2. εὐθύται

- τῶν ἀρχόντων iii. 11, 8. εὐθυναί, magistratus nomen vi. 8, 16
 εὐθὺς ἔωθεν v. 11, 23. εὐθὺς αἰκοθεν ὑπάρχει πασιὼν εἶσι, statim a prima pueritia iv. 11, 6. εὐθὺ γινόμεναι, simulatque nascerentur ii. 5, 26
 εὐκοσμίαις curator iv. 15, 9
 εὐμεταχείριστος πρὸς τὸ ζῆν i. 9, 8
 εὐνομία quid sit, et quotuplex iv. 8, 6. εὐνομία oportet ut sit εὐταξία vii. 4, 8. εὐνομούμεναι πόλεις ii. 1, 1. iv. 8, 5
 εὐφροθυμὸν ἀκούσαι, speciosum auditu ii. 8, 16
 εὐπαρακόμιστος vii. 5, 4
 εὐπνοὺς οἰκία CE. i. 6, 9
 εὐποροὶ τίνας λέγ. iv. 4, 15. εὐπαρεῖσθαι τῶν ἐπιτηδ. CE. ii. 24, 4. εὐπορούμενοι χρημάτων CE. ii. 8
 εὐπράγία et εὐδαιμονία non sunt idem vii. 3, 1
 εὐπράσπεος νομοθεσία ii. 5, 11
 εὐσυνάγωγος τόπος vii. 12, 6
 εὐσύννοπτον πλῆθος vii. 5, 3. εὐσύννοπτον ἐστὶ vii. 1, 6. εὐσύννοπτοι ἀλλήλοις ii. 12, 9
 εὐσχημοσύνη καὶ περιουσία vii. 10, 7
 εὐτομος διάθεσις vii. 11, 6. εὐτομος πόλις vii. 11, 7
 εὐτυχία diversa ab εὐδαιμονίᾳ vii. 1, 10
 εὐφυῶς ἔχει vi. 7, 1. εὐφυῶς κείμενα πρὸς— vii. 6, 5
 εὐχέμερος πόλεις vii. 11, 2
 εὐχέριπτον εἶναι τῷ— vii. 13, 13
 εὐχῆς ἔργον ἐστίν, in votis positum est, optari potest vii. 12, 9
 εὐχρηστον πρὸς ὑγίειαν vii. 17, 2. εὐχρηστία σκευῶν CE. i. 6, 9
 εὐωνοί, vili pretio parabile CE. ii. 1, 4. εὐώνων ἐπιτετήρχηκε CE. ii. 34, 5
 ἐφεδρεῖν τοῖς ἀτυχήμασι ii. 9, 2
 ἐφεξῆς τοῖς ἐιρημένους v. 1, 1
 ἐφίστησιν, permittit, relinquit iii. 16, 5. ἐπίστησαν ἐφ' ἑκάστη, unicuique praeferunt CE. ii. 9, 2. ἐφίστηκε νῦν ὁ λόγος, tem-
 pus est ut nunc dicamus iii. 16, 1
 ἐφάδια ἐν ἀγροῖς ii. 5, 7
 ἐφορεία v. 1, 10. ii. 6, 17. ἐφορεία Spartana an recte constituta ii. 9, 19, 22. ἡ ἐφορεία, τυραννίς τις ii. 6, 17. τὴν ἡ ἐφορίαν ἔχειν vi. 8, 17
 ἡ ἔχουσα, sc. ἐν γαστρὶ vii. 16, 14
 Ζ.
 ζυγυῖται in Athen. rep. ii. 12, 6
 ζημιόσονται, pass. signif. vi. 5, 3
 ζῆν ἀπὸ βοσκημάτων vi. 4, 11
 ζροφάγα i. 8, 5
 H.
 ἡθμῶ ἀντλεῖν CE. i. 6, 1
 ἡλικιώται aequales vii. 16, 3
 ἦλφ γὰρ ἦλος proverb. v. 11, 13
 ἡμῶδιος Ἀλεξάνδρου CE. ii. 35, 1
 ἡμπαύηρος ὢν v. 11, 34
 ἡμίχρηστος ὢν ibid.
 ἡπειρωτικά ἔθνη viii. 4, 3
 ἡ τοῦ γε δή ii. 5, 25
 ἡ τευθεν δή ibid. v.l.ε.
 Θ.
 Θάλας τοῦ Μιλησίου i. 11, 8, 10
 θαυματοποιοί CE. ii. 4, 2
 θεμιστοδαί παίδων ἡδ' ἀλόχων i. 2, 7
 θετικοὶ νόμοι, leges de adoptione liberorum ii. 12, 10
 θεωρεῖν, spectacula ludorum vi. 8, 22
 θηλυτόκα ἔγγονα vii. 16, 6
 θηρευτὴν τί vii. 2, 15
 θησαυροὶ frumentarii CE. ii. 39.
 θησαυρισμὸς χρημάτων i. 8, 13
 θῆτες et βάνανσοι, οἱ κοινῇ λειτουργοῦντες: ut δοῦλοι, οἱ λειτουργοῦντες ἐν ii. 5, 4. θητικὸν Athenis privatum ii. 12, 6. θητικὴ ἐργασία viii. 6, 15
 θιαστωτικά τεμένη CE. ii. 4
 θηγγάνειν αὐτῶν attingere vii. 1, 13
 θλιβόμενοι διὰ τὸν πόλεμον v. 7, 4
 θολήν, coenae dapnes iii. 11, 14
 θυραυλεῖν, foris cubare vi. 4, 12. θυραυλεῖν καὶ ποιεῖν CE. i. 2, 4
 θυραυλῆαι αἱ ἔξωθεν CE. i. 3, 5
 I.
 ἰατρείας δεῖσθαι iii. 13, 23. ἰατρεία ἐπιθυμίας ii. 7, 11

ἰδιος μεταβολή v. 12, 9. ἰδίως ποιέ-
σθαι τῆς ἀρχῆς, conciliare et fa-
miliares efficere v. 11, 32. ἰδίως,
peculiariter ii. 12, 10

ἰδιωτέστερος τὸν βίον ii. 12, 1. ἰδιω-
τικῇ οἰκονομίᾳ CE. ii. 1, 7
ἰδρυμένοι περὶ τὴν θάλασσαν ii. 10, 3
ἱερατεία civitati in primis neces-
saria vii. 8, 7. ἱερατικάι θυσίαι
iii. 14, 12

ἱερόθυστα ποιῶν CE. ii. 21, 6
ἱεροσήμενος, magistratus vi. 8, 7
ἱεροτοιοί, sacrifici vi. 8, 19
ἢ τιμῇ, eodem honore. ii. 7, 10
ἱκανὸς πρὸς ἀντάρκειαν iii. 1, 12
ἡ ἱκονμένη ἡλικία vii. 14, 5
ὁ Ἰόνιος, sc. κόλπος vii. 10, 5
ἱππαρχεῖσθαι iii. 4, 14. ἱππαρχία,
magistratus vi. 8, 15

ἱπτάς, ordo in Athen. rep. ii. 12, 6
ἱπτάσιμος χώρα vi. 7, 1
ἰσάζῃ ἀλλήλαις v. 4, 11
ἰσοπλατῆς οἰκία CE. i. 6, 9
ἰσοτόρυντος ἀρχῇ ii. 9, 20

K.

Καθαρτικά μελέη viii. 7, 5
καθιστάσι pro καθιστήκασι iv. 15,
12. καθιστηκῶτως ἔχειν πρὸς—
viii. 5, 22

καθήμενος, positus, colloc. v. 12, 2
καθιστάναί τας ἀρχάς, constituere
seu creare mag. iv. 15, 14. κα-
θίστασθαι εἰς εὐπορίαν v. 8, 20.
καταστῶσιν εἰς πόλεμον iv. 4, 13.
καθεστηκῶτας ὑπὸ τοῦ— consti-
tutos CE. ii. 29

καθομιλεῖν τοὺς γραφίμους v. 11, 33
τὸ καινοτόμος ἔχοντες λόγῳ ii. 6, 6.
καινοτομεῖν ἑτέρως ii. 7, 1
καιροφυλακτεῖν, seu καιροφυλακεῖν viii.
3, 4

κακόπους ἴσθαι τῇ δῆμῳ v. 9, 11
κακοπάθειαν πολλὴν καρτερεῖν iii. 6,
5. κακοπαθεῖν i. 7, 5. κακοπαθῶς
ζῶντες ii. 9, 4

κακοπάτριδα Πιττακὸν iii. 14, 10
κακοποιητικῇ ἐξίς vii. 16, 12
κακοπραγία in magna inopum mul-
titudine iv. 11, 14

κακουργῆσαι v. 8, 7
καλῶς εἶχε τοῖς ἐμπόροις CE. ii. 9, 2.
καλῶς ἔχειν αὐτῷ τὸν θάνατον, pul-
chram et præclaram illi mor-
tem esse v. 10, 28

κάν εἰ pro καὶ εἰ ii. 5, 14. κἂν εἰ
pro εἰ vii. 4, 6

καπηλική, cauponaria i. 9, 4
καρποφόρα ζῖα i. 8, 5
καρτερεῖν πολλὴν κακοπάθειαν iii. 6, 5.

καρτερικὴ πόλις ii. 9, 6
κατὰ γένος, per successionem ge-
neris iii. 14, 8. κατὰ γράμματα
καὶ νόμους iii. 15, 4. καθ' αὐτοῦς,
pro sine conditionis modulo iv.
11, 16

καταδαπανεῖν τὴν εὐσίαν v. 12, 18
καταβολὴ τῶν προσδόν CE. ii. 30, 2
κατάβρογος οἰκία CE. i. 6, 9

καταγορεύειν ἑαυτῶν v. 11, 15
κατέγραψεν ἑτέροις CE. ii. 32, 2
καταδιωροδοκούμενοι ii. 9, 26

κατάκλισις ἐν συσσιτίῳ vii. 17, 9.
κατακλίσεις κοινωνεῖν vii. 17, 11
κατακτησάμενοι τὴν ἀρχὴν vii. 14, 22

κατακῆχμοί εἰσιν ὑπὸ— viii. 7, 4.
κατακῆχμοι πρὸς— ii. 9, 8

κατελιγμένα νόμοις vii. 2, 12
κατήλλαξεν αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους, con-
ciliavit CE. ii. 16, 2. καταλλάτ-
τεσθαι, commutare seu permuta-
tare i. 9, 6

κατάλογοι, pro milites in catalogum
relati CE. ii. 41, 1

τὰ κατάλοιπα, reliqua CE. ii. 21,
10

κατανέμειν εἶναι— vii. 12, 1
κατανήμα χρηματιστικόν i. 11, 8

καταριθμῶνται μετὰ τούτων iv. 8, 1
κατασκευάζειν, instruere suborn. v.

6, 8. κατασκευασμα, institutum
ii. 9, 32. κατασκευάσματα τυραν-
νικά vi. 4, 20. κατασκευασταὶ ἄν-
δρες, subornati CE. ii. 14, 1

καταστασιάζεσθαι κατὰ γένους v. 6,
14

κατέτεμε τὸν Περαιᾶ ii. 8, 1
κατατοκίζμενοι, γιγνῶνται πένητες v.
12, 17

κατατιγγράφειν vii. 11, 1
καταχαρίζεσθαι τὰ κοινὰ ii. 9, 26
καταληφνέεται τῶν κρινόμενων vi. 5, 3
κατέχειν τὴν πρᾶξιν, rem conficere
v. 10, 27
κάτοικοι, habitatores OE. ii. 34, 3.
κατοικιζόμενα πόλεις ii. 7, 3. κα-
τοικούμενα πόλεις ibid.
κερδαίνειν μεγάλα vi. 8, 9. κερδαίνειν
τὰς ἀρχάς, quaestui habere ma-
gistratus v. 8, 15. κερδαίνειν ἀπὸ
τῶν ἀρχῶν v. 8, 18
κερκίδες ἐκέρκισαν αὐτὰς i. 3, 3. κερ-
κιδωτική i. 8, 1
κατὰ κεφαλὴν ἕκαστος εἰσφέρει, pro
suo quisque capite ii. 10, 7
ἐν κεφαλαιῷ εἰπεῖν v. 10, 35
κηδεύειν δὲφ θέλωσι v. 7, 10. κηδεῖαι
cur factæ iii. 9, 13
κηδομένους τῆς πολιτείας vi. 5, 3
κήρυγμα ποιεῖν OE. ii. 21, 10. 31, 2
κινεῖν νόμον v. 7, 13
κλέπτειν τὰ κοινὰ v. 8, 16, 19
κλήρους τοὺς παλαιούς διασώζειν ii. 7,
6. κληροταὶ ἀρχαί ii. 11, 7. κλη-
ρωτοὶ ἐξ αἰρετῶν ii. 6, 19
κοῖλος ἄργυρος OE. ii. 25, 1
κοινολογῶνται πρὸς ἀλλήλους ii. 8, 13.
κοινολογῶνται ἀλλήλους περὶ— ib.
οἱ κοινῶν κοινὸν τι ἔχουσι vii. 8, 2.
κοινωνική ἀρετή iii. 13, 3
κολακεία v. 11, 12
κόλακες, tyrannorum adulatores
sunt; δημαγωγοί, assentatores
populi iv. 4, 28. †κολακία, pro
κολακεία v. 11, 12
κολάζειν τοὺς ὑπερέχοντας iii. 13, 18.
v. 11, 5
τὴν κομιδὴν ἔσσεσθαι αὐτοῖς παρὰ τῶν—
recepturos ab— OE. ii. 30, 1, 2
τὸ κομψὸν ἔχοντες λόγοι ii. 6, 6
Κορινθία, Corinthius ager ii. 12, 9
κορύναις τύπειν v. 10, 19
κορυφαῖος τῶν χορευτῶν iii. 4, 6
κόσμοι apud Cretenses idem fere
magistratus qui apud Lacedæ-
monios Ephori ii. 10, 6. κόσμοι
apud Cretenses an recte insti-
tuti ii. 10, 9. οἱ κεκοσμηκότες,

qui fuerunt κόσμοι seu mode-
ratores reipublicæ ii. 10, 10
κοτυλίζειν, cotyla vendere OE. ii.
9, 2
κρατεῖσθαι, firmari vii. 6, 5
κρίκων κόσμος vii. 2, 10
κριτική ἀρχή iii. 1, 12
κράκη ἐξ ἑτέρου ἑρίου ii. 6, 14
κτᾶσθαι δαύλους, acquirere s. i. 7, 4.
τὰ κτήματα ἀφαιρῶνται τοῦ πλῆ-
θους iii. 10, 3. κτήσεως εἶδη OE.
i. 2, 2. ἡ κτητική, acquirendi
ars i. 4, 1
κύει ἐξ αὐτοῦ v. 10, 16
κυλίσθαι περὶ τὴν ἀγοράν vi. 4, 13
κυρία, auctoritas, potestas iv. 15,
22. κυρία τῶν προσδόν ibid. κύ-
ριον ἐστι, ratum habetur iv. 8,
7. κυρίως ἔχειν, firmiter et rata
potestate possidere OE. ii. 4, 4
ἐν κύφῳ δεθῆναι v. 6, 15
κύμη quid i. 2, 5, 6
Λ.
τῶν λαμβανόμενων καὶ δαπανωμένων
λόγον ἀποδιδόναι, accepti et ex-
pensi rationem reddere v. 11,
19
λαμπαδαρχία v. 8, 20
Λαρισσοποιοί, vel potius Λαρισσαο-
ποιοί iii. 2, 2
λάτρις, ancilla i. 6, 7
λειπομένους ἑτέρων τοῖς ἀγῶσι viii. 4, 4
λειτουργεῖν περὶ τὰς ἀρχάς iv. 4, 16.
λειτουργεῖν πρὸς τεκνοπ. vii. 16, 16.
λειτουργεῖν ταῖς οὐσίαις iv. 4, 15.
λειτουργῶντας τῇ πόλει ταύτῃ τὴν
λειτουργίαν iv. 4, 16
λειτουργίας αἱ πρὸς τοὺς θεοὺς vii.
10, 11
λεῦκον στέφανον OE. ii. 42. nescio
an rectius λευκόν.
λήμματα, questus v. 8, 20. vi. 7, 7.
λήμματα ἢ μεγάλα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν,
m. questus vi. 4, 2. λήμματος
οὐδὲν ἐστὶ τοῖς κόσμοις ii. 10, 12
λῆρος, nugæ, res nihili i. 9, 11
ληστικά ἔθνη viii. 4, 3
λόγιοι, litterati, docti vii. 10, 3.
λόγιος περὶ τὴν φύσιν ii. 8, 1

- λογισμὸν λαμβάνειν vi. 8, 16
 λογισταὶ, magistratus publ. ibid.
 λόγος τῷ ἀνθρώπῳ διὰ τί δίδεται i. 2,
 11
 λοχαγία, magistratus inferior quam
 ταξιαρχία vi. 8, 15
 λοποδυτεῖν διὰ τὸ βγαῖν ii. 7, 11
 M.
 Μακαρίζειν, beatum judicare vii. 2,
 2
 μακρὰ τιμήματα, amplus census iii.
 5, 6. iv. 5, 1. Sic μακρὸν τίμημα
 iv. 9, 3. μακρὰν οὐσίαν κεκτῆσθαι
 iv. 4, 5. μακρὰς οὐσίας κεκτμη-
 νί. 7, 1
 μέλιστα μὲν—εἰ δὲ μὴ—iv. 11, 10.
 vi. 2, 4
 μάλλον cum comparativo iii. 16, 3
 μαυτικὴ τέχνη ii. 12, 7
 μεγαλοπύρρι iv. 11, 5
 αἱ μεθέξεις τῶν ἀρχῶν iii. 5, 6
 μελιττουργία i. 11, 2
 τῶν μελῶν διαίσεις viii. 7, 3. μελο-
 ποία musica viii. 7, 1. μετὰ
 μελωδίας viii. 5, 11
 μένειν ἐπὶ τῶν ἴσων v. 4, 10
 ἐν μέρει, vicissim vi. 2, 1. παρὰ
 μέρος seu κατὰ μέρος ii. 2, 7
 μεσεῖν κατὰ τοὺς τόπους vii. 7, 3
 μεσίδιος ἀρχὴν v. 6, 13
 τὸ διὰ μέσου, et τὸ μέσῳ, pro eodem
 iv. 11—13
 μετάβασις τῶν νομῶν v. 3, 10
 μεταβλητικὴ, permutandi ratio i.
 9, 4
 τὰ μεταλλεύμενα ἐκ γῆς i. 11, 5.
 μεταλλευτικαὶ τέχναι i. 11, 4.
 μεταλλευτικὴ κτῆσις CE. i. 2, 2
 μεταστροφῆς, ἡ μέτακσις iii. 5, 9
 μέτροι τὸ πλῆθος ii. 6, 22. μετρί-
 τητα τοῦ βίου διώκειν v. 11, 33.
 μετριάξιν τοῖς τσιούτοις v. 11, 24.
 μετριάσας τοὺς ἄλλους v. 11, 2
 μέχρι του vi. 4, 20
 μὴ γὰρ—ἤ—subaudito δέος ἐστὶ
 iv. 4, 11
 τὰ Μηδικὰ, bellum Persicum viii.
 6, 11
 μήνυμα παρὰ θεοῦ γνώμ. CE. ii. 21, 1
 μνησμένοι ταῖς βελτίαις iii. 11, 9
 μικρῶ διὰ μακροτέρων, paulo prolixius
 iii. 8, 1
 μικροπύρρι iv. 11, 5
 Μίνω, Minois ii. 10, 3
 ἡ μεξολυδιστὶ ἀρμονία viii. 5, 22
 μισθαρία, species τῆς μεταβλητικῆς
 i. 11, 3. μισθαρνικαὶ ἐργασίαι viii.
 2, 5. μισθαρνοῦντες iv. 12, 3. alibi
 divise μισθὸν ἀνόμενοι iii. 16, 7
 μισθοφάρα δικαστήρια ii. 12, 4
 μνείας ἄξιον ii. 12, 13
 μνημονες, magistratus nomen vi.
 8, 7
 μόναρχοι iii. 13, 22. 16, 12. μό-
 ναρχοι αὐτοκράτορες iv. 10, 2. μό-
 ναρχος ἐκ πολλῶν σύνθετος est po-
 pulus in democratia iv. 4, 26.
 μοναρχία βασιλική iii. 14, 11.
 μοναρχιῶν εἶδη δύο iii. 7, 3, 5.
 μοναρχεῖν ἐκόντων iv. 10, 3. μο-
 ναρχεῖται πᾶς οἶκος i. 7, 1
 μοναχῶς v. 8, 17
 μόνιμος πολιτεία ii. 11, 15. iv. 12,
 4. v. 1, 14
 μονόκυλος φύσις vii. 7, 4
 μονοπραγματούσα ἐπιμέλεια iv. 15, 6
 μονοπωλίαν αὐτῷ κατασκευάζειν i. 11,
 10
 μυρίαῖνδρος πλῆθος πόλις ii. 8, 2
 N.
 Νάματος τοῦ μὲν ἐπηνομήνου, τοῦ δ'
 ὑπεξίντος iii. 3, 6
 ναοφύλακες, aeditui vi. 8, 19
 ναυαρχαί, magistratus vi. 8, 15.
 ναυαρχία Spartæ ii. 9, 33. ναυαρ-
 χίαν Atheniensium reip. populus
 peperit ii. 12, 5
 ναυκληρία, ἐμπορίας εἶδος i. 11, 3
 ναυπηγός, navium fabr. iii. 13, 21.
 ναυπηγεῖν τριηραὶς CE. ii. 21, 2
 ναυτιλία, navigatio iii. 4, 2. vi. 6,
 4. vii. 4, 10
 ἐς νέωτα CE. ii. 7
 νεωτάτη, novissima v. 5, 10
 νεωτεροποιὺς εἶναι ii. 7, 5
 νέκρια, infantes viii. 6, 2
 νομάδες ἄνθρωποι i. 8, 6. νομαδικὸς
 βίος i. 8, 8

- νημάρχαι, provinciales, seu pro-
 vinciarum praetores *OE.* ii. 33.
 34, 1. *Iidem* νημαρχοι *OE.* ii.
 36
 τὰ νομιζόμενα ποιεῖν πρὸς τοὺς θεοὺς ii.
 8, 3
 νομικῶς διαλεῖν viii. 7, 2
 νόμιμα ἀρχαῖα εἰρήθη ii. 8, 20
 νομίσματος χρῆσις πῶθεν i. 9, 7
 οἱ ἐν νόμοις, qui in legum studio
 versantur i. 6, 2. at νομῆς, pro-
 fectura *OE.* ii. 34, 2
 νομοθεσία περὶ τοὺς ἴσους iii. 13, 14
 νομοθετήτων, seu νόμους θετέον iii.
 13, 11. νομοθετήματα δημοτικά v.
 8, 6. ἡ νομοθετικὴ, scientia vii. 2, 1
 νομοφύλακες iv. 14, 14. νομοφύλακες,
 magistratus aristocraticus vi. 8,
 24. νομοφυλακία, magistratus vi.
 8, 22
 νοσακεροί, morbose iii. 6, 10
 νοσερῶς ἔχον σῶμα vi. 6, 4
 Η.
 Ξαίνειν, lanam carpere v. 10, 22
 ξενηλασία ii. 10, 15
 ξενοὶ σύσσιτοι v. 11, 14. ξενικὸν
 δικαστήριον iv. 16, 2. ξενικὸς βίος
 vii. 2, 3. ξενικὸς πόλεμος ii. 10,
 16. τὸ ξενικόν, peregrini, exteri
 iii. 5, 3
 ἐπὶ ξενολογίαν ἀποστέλλειν *OE.* ii. 41, 1
 ξένον ποιεῖν τοῖς— vii. 17, 14
 O.
 Ὁ βαλυσκοδόχρια iv. 15, 8
 ἡ ὀβολοστατική i. 10, 4
 πρὸ θεοῦ γέγονε, expedit viii. 3, 11
 ὀδυρτικωτέρως ἔχειν viii. 5, 22
 ὀδνηῖοι, exteri ii. 12, 1
 οἰαξ, clavis navis i. 4, 2
 οἰκετικαὶ διακοφαί ii. 3, 4
 οἰκίζεῖν σῆσους ii. 10, 4
 οἰκοδόμησις ἐλμπόλου v. 11, 9
 οἰκονόμος vulgo qui i. 1, 2
 οἰκοπέδων διαίρεσις ii. 6, 15
 οἶκος, domus cum familia *OE.* i.
 1, 2
 οἰωνισάμενός τι σύμπτωμα, casum
 neacio quem auguratus v. 4, 5
 ὀλιγαρχεῖσθαι iv. 5, 3. ὀλιγαρχική
- τάξις iv. 14, 9. ὀλιγαρχικαὶ παρακ-
 βάσει iv. 3, 8. ὀλιγαρχικὸν τί vi.
 5, 2
 ὀλίγιστα, paucissima vi. 2, 5
 ὀλιγοστίλως ratio ii. 10, 9
 ὀλιγωρεῖν cum genit. [cum ac-
 cus.] vii. 10, 12
 ὀλμοποιοί iii. 2, 2
 Ὀλομπίσσι [†ὀλομπίσσι] νηφσας ii.
 12, 8
 ὀμαλότης τῆς οὐσίας ii. 7, 6. v. 9, 9.
 ὀμαλίζειν τὰς οὐσίας ii. 7, 20.
 ὀμαλίζειν τὰς πεντηκάριας μάλλον δι-
 ᾧ τὰς οὐσίας ii. 7, 8. ὀμαλίσθηται
 τὰς κτήσεις ii. 7, 3. *idem* τὰς
 οὐσίας ἴσας ποιῆσθαι, ii. 7, 7. Sic
 ὀμαλισμένη κτήσις ii. 9, 17. ὀμα-
 λίζεσθαι εἰς τὸ αὐτὸ πλῆθος ii. 6, 10
 ὀμαλῖναι τὴν ἀρουραν iii. 13, 17
 ὀμνῖα πρὸς σφᾶς αὐτοῖς i. 13, 15.
 ὀμνῖα πρὸς— tractatio *OE.* i.
 5, 2
 ὀμογάλακτες i. 2, 6
 ὀμοόματα viii. 5, 18
 ὀμῖκατοι seu ὀμῖκατοι Epimenidi
 qui i. 2, 5
 ὀμοστέναι Charondæ qui *ibid.*
 ὀμνήμας εἶναι i. 2, 13
 ὀνομαστοὶ γίνονται καὶ γνόρμιοι τοῖς
 ἄλλοις v. 10, 26
 ὀπλίτης [†ὀπλίτης] χόρα vi. 7, 1.
 ὀπλιτεύειν καὶ γεωργεῖν iv. 4, 15.
 ὀπλιτευκότες iv. 13, 9
 ὀπότερος τὸν ἀριθμὸν ii. 3, 5
 ὀρεῖν ὅπως μὴ— ἥ vi. 5, 7. ὀρεῖται
 συμβαίνειν videmus accidere iv.
 1, 2. δράμα pro εἴρημα i. 11, 12.
idem καταπότημα i. 11, 8
 ὀργαστικὸν ὄργανον viii. 6, 9. 7, 9
 ὀρθοπρωγεῖν i. 13, 10
 ὀρμαῖν πρὸς— incitare v. 10, 32
 ὄρος ὄπας, scopus iv. 8, 7
 ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς, quantum in se erat
 ii. 9, 20
 ὀστρακίζεω καὶ μεθιστάναι ἐκ τῆς πό-
 λεως iii. 13, 15. ὀστρακίζω τοὺς
 ὑπερέχοντας iii. 17, 7. ὀστρακισμὸς
 cur invecus in resp. quasdam
 iii. 13, 15, 18, 22. v. 3, 3

ἴτι μικροτάτου, quam minimi vi. 2,
5. ἴτι ἥκιστα, quam minime vii.
17, 7

οὐ δῆτα v. 11, 3. οὐ μὴν, non tamen
iii. 1, 10

ἔφελος οὐδέν, nil prodest ii. 7, 8, 9.

Sic ἔφελος αὐτῶν οὐδέν vii. 1, 7

ἔχειτὸς, rivus, aqueductus v. 3, 16
ἑψηποικική i. 7, 3

Π.

Παθήματα, pro πάθη, affectus i.
5, 9

τὰ παθητικὸν μέρος, ea animi pars
in qua sunt affectus i. 5, 6

παιδαριώδης λίαν ii. 9, 23

παιδείαν εἰσάγειν εἰς τὴν πόλιν ii. 5, 15

παιδονόμοι, aristocraticus magistratus
iv. 15, 13. παιδονόμος munus
vii. 17, 5, 7. παιδονομία,
magistratus vi. 8, 22, 23

παιδοτρίβης, nonnunquam est εἰς
τῶν γυμναζομένων iii. 6, 7. παι-
δοτρίβου καὶ γυμναστικοῦ iv. 1, 2.
παιδοτρίβική viii. 3, 13

ἐκ παίδων, a pueritia vi. 7, 3

παμβασιλεὺς, ὁ κατὰ τὴν αὐτοῦ βού-
λησιν πάντα ἐράττων iii. 16, 1.
παμβασιλεία iii. 15, 1. παμβασι-
λεία τί iii. 16, 2

παμφάγα ζῆα i. 8, 5

παντοφόρος χώρα vii. 5, 1

πάσπους δύο, ἡ τρεῖς, ἡ πλείους iii.
2, 1

παρ' ἐμοί, penes me iii. 14, 5

παραβολὴ δικῶν CE. ii. 16, 3

ἐν παραδρομῇ λέγειν vii. 17, 12

παράζυγος ii. 6, 11

παραίρεσις ἔκλων, arm. ademptio v.
10, 11. 11, 32

παράκρουσις, error. halluc. ii. 5, 13

παραλογίζεται ἑπ' αὐτῶν v. 8, 3.

παραλογισμὸς fallacia, ii. 3, 3

παρανόμων γράφεσθαι i. 6, 2

τὸ παράπαν, omnino ii. 6, 18

παραπέτεσθαι vii. 1, 4

παραπικρὴ τῶν καρπῶν vii. 5, 4. πα-

ραπομπὴν διδόναι CE. ii. 31, 1

παρασκευάζειν τὸ σῶμα ποιῶν τι viii.
5, 3

VOL. X.

παραστάσεις v. 8, 12. παράστασις,

ἐμπορίας εἶδος i. 11, 3

παραστάτης τοῦ κορυφαίου iii. 4, 6

παρεστραμμένος τῆς κατα φύσιν ἕξεως
viii. 7, 7

παραφαίνουσαι ταῦτα CE. ii. 25, 1

παρακεχρωσμένα μέλη viii. 7, 7

πάρεργός ἐστι ταύτης ii. 10, 1. τὸ

πάρεργον vii. 16, 3

παρεκβαίνειν τὰ πάτρια v. 10, 5.

παρεκβάσεις τῶν ὁρθῶν πολιτειῶν
iii. 6, 11. 7, 2

παρθενικὴν γαμήν CE. i. 4, 2

παροξύνειν πρὸς— irritare adversus

vi. 4, 17. Sic παροξύνονται πρὸς

ἀλλήλους v. 2, 5. παροξύνοντες πρὸς

ἀρετὴν ταύτην, incitantes vii. 2,
10

πατρικαὶ et πάτριαι pro eodem iii.

14, 6, 7. πατρικῶς τὰς κολάσεις

ποιῆσθαι v. 11, 29

πάτριαι et πάτριαι iii. 14, 8, 11, 12.

πάτριός ἐστι, patrio usu receptum

est ii. 7, 19

πατριωτικά τεμένη CE. ii. 4, 1. verius

fortasse φατριωτικά, curialia.

ἡ παῦλα τῆς τεκνοποιίας, requies a

lib. procr. vii. 16, 9

πεδιακοί, civ. Athen. pars v. 5, 9

οἱ ἐπ' ἐξύντες, ped. copiae vii. 6, 8

πεινῆν, esurire ii. 7, 11

πεμπὰς pro πεντάς v. 12, 8

πένεσθαι καὶ πλουτεῖν iv. 4, 18

πενεστεῖαι, Penestarum servit. ii.

5, 22. πενεστεῖα Θετταλῶν ii. 9, 2

πεινιχρῶς i. 2, 3

πεντάδραγμα συναλλάγματα iv. 16, 4

πεντακοσιομέδιμνοι ii. 12, 6

πενταπλάσιος πλείω οὐσίαν γίνεσθαι

non sinit Plato ii. 6, 15. 7, 4

πενταρχαί in Carthag. rep. ii. 11, 7

πέρα τούτου προβαίνειν vi. 4, 17. οἱ

πέρα στέρξαντες, πέρα μισοῦσι vii.

7, 8

πέραις ἔχειν vii. 1, 7. πέραις τὸ τέλος

πάσας i. 9, 13

περὶ Συρακούσας pro παρὰ Συρακου-

σίως, apud Syrac. v. 12, 5

περιβάλλειν τοίχους ταῖς οἰκίαις vii.

C C

11, 10. περιβεβλημένοις τεύχη περι
 τὴν πόλιν vii. 11, 11
 περιληφθῆναι τοῖς νόμοις iii. 16, 11.
 περιελημμένα τρισὶν εἶδεσι v. 11,
 14
 περίλοιπον εἶη CE. ii. 24, 4
 περιόδους τῆς γῆς πραγματεύεσθαι ii.
 3, 9
 περίοικοι, Cretensium coloni ii.
 10, 5
 περιποιῶνται αὐτοῖς δυναστείαν v. 6,
 12
 περιττὸς περὶ τὸν βίον ii. 8, 1
 περιωθεῖσθαι ὑφ' ἐτέρου v. 6, 14.
 περιωθεῖς, repulsam passus, re-
 jectus v. 4, 6
 † περιωθισθεῖς ibid.
 πηκτίδες, vet. instr. mus. viii. 6,
 13
 πηχῶν pro πήχων v. 3, 6
 πιστευθέντες, persuasi iii. 16, 7
 πιστοὶ πρὸς τὰ συμβόλαια iii. 13, 2
 πλαταγὴ Ἀρχύτου viii. 6, 2
 πλέον ἐποιοῦν οὐδὲν [τ'οὐδὲν], profi-
 ciebant nihil v. 7, 13. τί πλείον
 τοῖς—quid emolumentum ii. 5, 19
 πλεονάζειν, abundare i. 9, 7
 πλεονεξία τις τῶν δικαίων τοῖς ὑπερέ-
 χουσι iii. 12, 3
 πλῆθος τῆς πόλεως τῆς μεγάλης quo-
 modo accipiendum vii. 4, 6
 πληθύνει ἀνδρῶν ἢ πόλιν ii. 9, 17.
 πληθύνειν σῶμα [†σπέρμα v. 1.^k.]
 vii. 16, 8. πληθύνουσα τροφή vii.
 17, 1
 πλῆκτρα εἰ ἐκισθάριζεν αὐτὰ i. 4, 3
 πλήρωμά τι παρέξοντα τῆς πόλεως ii.
 7, 22. sic iii. 13, 13
 πλουτίδην αἰρεῖσθαι ii. 11, 9. iv. 7,
 3. sic ἀριστίνδην αἰρ.
 πλοῦτος τί i. 9, 10. 13, 1
 πλουτῶν νομισματός i. 9, 11
 πλωτήρων genera diversa iii. 4, 2
 ποδανιπτῆρ, pelvis i. 12, 2
 ποποιῆσθαι, fecisse CE. ii. 31, 2.
 ποίησις et πράξις, specie differunt
 i. 4, 4. ποιητὴ πολίτας, factores
 cives iii. 1, 3
 τὸ ποῖον, qualemnam i.

πολέμαρχοι τίνας vi. 8, 15
 πολεμικὰ ἔθνη γένη ii. 9, 7
 πολεμοποιὸς ὁ τύραννος v. 11, 10
 πόλις, vox ambigua iii. 1, 1. πόλις
 τί i. 2, 8. iii. 1, 2. CE. i. 1, 3.
 πόλις τί, καὶ τί πόλεως iii. 1,
 12
 πολιτεία τί iii. 1, 1. 6, 1. iv. 1, 10.
 3, 5. πολιτεία, βίος τίς ἐστὶ πό-
 λεως iv. 11, 3. πολιτεία et πολι-
 τευμα idem significant iii. 7, 2.
 πολιτεῶν διαφοραὶ iii. 1, 9. πολι-
 τεία ἀριστοκρατικὴ τίς iv. 7, 3.
 πολιτεία specialiter quæ reip.
 forma dicitur iii. 7, 3. πολιτείας
 peculiari nomine sic appellatæ
 definitio iv. 8, 1. 8, 9. πολιτείας
 specialiter quæ dicantur, et quo-
 modo ab aristocratiis differant
 v. 7, 6. πολιτεία proprie dicta,
 oligarchiæ et democratæ mi-
 stura est iv. 8, 3. reipubl. ge-
 nus medium inter oligarchiam
 et democratiam ii. 6, 16. πολι-
 τεῖαι vulgo quæ nominentur iv.
 8, 3. πολιτεῖαι quæ nunc di-
 cuntur, prius δημοκρατίαι voca-
 bantur iv. 13, 11. πολιτεῖαν pe-
 culiari sic appellatam quidam
 democratæ speciem faciunt iv. 3, 7.
 πολιτεία quomodo
 instituat ad probam oligar-
 chiæ ac democratæ temperiem
 iv. 9, 1. quibus ex causis mu-
 tationes experiatur interdum v.
 6, 16. 7, 5
 πολιτεύεσθαι, remp. administr. ii.
 12, 1. πολιτεύεσθαι κατὰ νόμους
 iv. 6, 2. πολιτευμα quid iii. 6, 1.
 εἰς τὸ πολιτευμα βαδίζειν iv. 6, 9
 πολιτικὴ δύναμις iii. 12, 1. πολιτικὴ
 ἐπιστήμη ii. 8, 18. πολιτικοὶ σύς-
 σοι, qui e civium numero sunt
 c. v. 11, 14. πολιτικὸν πλῆθος τι
 iii. 17, 4. πολιτικός vulgo qui
 i. 1, 2. πολιτικός non est idem
 qui βουλευτικὸς, ἀπονομικός, δεσπο-
 τικός, τυραννικός iii. 2, 3

πολυτοφύλακες ii. 8, 9. πολυτοφύλα-
κες Larissae v. 6, 6

πολλαπλασιῶσις v. 8, 10

πολλασημέριον τοῦ πρότερον ibid.

παλὸν ὑπερβάλλειν, longe sup. iv. 14,
13. παλὸν βέλτιον vi. 5, 6. παλὸν
δικαιότερον i. 5, 11. παλὸν μᾶλλον
vii. 3, 8

πολυκαιρανίαν quam Homerus bo-
nam esse neget iv. 4, 27

Πολυκράτεια ἔργα v. 11, 9

πολυλογία περί— iv. 10, 1

πολύσχα πληθὴ iv. 4, 21

πολυπραγματοῦσα ἐπιμέλεια iv. 15, 6

πονηκρατουμένη πόλις iv. 8, 5

πονηρόφιλον ἢ τυραννίς v. 11, 12

πορρωματικὸν πληθὸς iv. 4, 21

πορίζειν αὐτῷ τροφήν i. 8, 10. πορί-
σασθαι, acquirere i. 8, 2

πόρος χρημάτων, acquis. pec. Cē. ii.
1, 10. πόρους εὑρίσκειν, rei quæ-
rendæ rationes invenire i. 11,
12

πόσις καὶ ἄλοχος, maritus et uxor
i. 3, 1. vii. 16, 18

ποταγωγίδες, delatrices v. 11, 7

ποτέρως ἔχει τὰληθές vii. 2, 6

πραγματευόμενοι τὰς τῆς γῆς περιόδους,
in terrarum orbe circumlu-
strando operam ponentes ii.
3, 9. πραγματευτέον περί— viii.
1, 1

πρακτικὸς βίος τίς vii. 3, 8. πρακτι-
καὶ διάνοιαι ibid.

τῶν πρακτῶν differentia vii. 14, 12

πράξεις τῶν καταδικασθέντων, exac-
tiones seu execut. jud. vi.
8, 8

πράσεις καὶ δυνάμεις iv. 4, 10

πράττεσθαι, exigere vi. 8, 10. Cē.
ii. 31, 2. πεπράγασιν, act. sign.
Cē. ii. 1, 10

πρεσβεία, ætatis privileg. i. 12, 3

προαισθάνεσθαι τὸ καλεῖν μανὸν i. 4, 3

προανακρίνειν iv. 14, 7

τὸ πρόβλημα ἐστὶ περί— iii. 13, 20

προβουλεύειν περί— iv. 14, 14. προ-
βουλεύειν τῷ δήμῳ iv. 15, 11

πρόβουλοι, magistratus oligarchicus

iv. 14, 14. 15, 11, 12. vi. 8, 17,
24. πρόβουλοι ἐπὶ τοῖς βουλευταῖς
iv. 15, 12

προεδρία νύμειν τοῖς— v. 8, 21. ἐν
προεδρίᾳ εἶναι iv. 4, 26

προεβλῆσθαι πρὸς— viii. 1, 2

προειπεῖν, quære προκηρύξαι.

προεισάγειν θαντοῦ, ante se in thea-
trum prodire vii. 17, 13

προκάθεται τοῦ πληθους, populi præ-
ses seu antistes est vi. 8, 17

προκηρύξαι, edicere Cē. ii. 23. idem

προειπεῖν Cē. ii. 24, 1. 16, 3

τὴν πρόκλησιν ἀσμένως δέχεται iv.
4, 30

προκίμια seu προσκίμια Cē. ii. 15,
3. alibi πρόσθετοι κίμια.

πράκριτοι iv. 14, 10

πράξενος τῆς πόλεως v. 4, 6

προωδοποιημένος ii. 9, 11

προφικνούμεται ὑπὸ τοῦ θεῖου Cē. i.
3, 4

προπαιδεύεσθαι πρὸς— viii. 1, 2

τὸ προπολεμοῦν μέρος ii. 6, 2. τὸ προ-
πολεμοῦν in qua reip. forma re-
rum potitur iii. 7, 4

πρὸς αἵματος, ratione consanguini-
tatis ii. 3, 7. πρὸς ταῖς ἔργοις δια-
τρίβειν vi. 4, 2. πρὸς τῷ [τῷ]

καθ' ἡμέραν εἶναι, quotidianis
laboribus invigil. v. 11, 8. πρὸς
σίτον δίδόντες, frumento permu-
tantes i. 9, 6

προσάγεσθαι, adjungere sibi v. 4, 4

ἐκ προσαγωγῆς et ἀθρόως oppos. v.
8, 12. 11, 27. sic v. 6, 17. vii.

17, 3

προσαπαληροῦν τὸ ἐνδεές i. 8, 8

προσαπορεῖν ἀρ— iii. 2, 4

προσάπτουσιν ἐκείνῳ, illi tribuunt i.
11, 8

προσδόκιμα ἦν, expectabantur Cē.
ii. 24, 3. sic Cē. ii. 8

προσεδρεύειν πρὸς τὰ ἴδια ii. 5, 6.
sic viii. 2, 5. προσήδρευεν ταῖς φι-
λοπονίαις viii. 4, 4

†προσεῖπε pro προσεῖπε Cē. ii. 24, 1

προσευθύνει vi. 8, 16. προσευθύναι
τῶν ἀρχόντων vi. 8, 21

c c 2

προσεφέλκεσθαι, insuper attrahi iii.

5, 7

προσέχειν, aures præbere CE. ii. 35

προσκρούοντες ἀλλήλοις ii. 5, 4

προσδὸν εἶδη ἐξ CE. ii. 1, 5

προσπορεύμενα αὐτοῖς ἀπὸ—CE. ii. 22

†προσπορίζόμενα ibid.

προστάτην νέμειν iii. 1, 4. προστάτης et ἡγεμὼν, cognatæ signif. v.

6, 1

προτιθέμενοι, in judic. for. vi. 8, 8.

itidemque §. 10. προθέσεις τῶν ἀνωγεγραμμένων.

προφέρειν τὰ δίκαια iii. 17, 6

προφράγματα ædium CE. ii. 5

πρόνται, neglexerint v. 7, 11

πρυτάνεις, magistratus in sacerdotum collegio vi. 8, 20. πρυτανεία Miletī in tyrannidem versa

v. 5, 8

πρωταγωνιστεῖ τὸ καλὸν viii. 4, 5

πυθόχρηστον μαρτυρεῖν vii. 12, 2

P.

ραθυμοτέρως διάγειν vii. 16, 14

ρέπειν πρὸς τὴν ἐλθαρχίαν iv. 7, 5

ριγοῦν, frigere ii. 7, 11

ρίζματα pro γονεῖς i. 6, 7

ρυθμῶν et ἀρμονιῶν affin. viii. 5, 25.

ρυθμὸν non facit βάσις μία ii.

5, 14

Σ.

σαμβύκαι, instr. mus. viii. 6, 13

†σαμβύκαι ibid.

σατραπεύων Αἰγύπτου CE. ii. 33.

σατραπεύων Καρίας CE. ii. 32

σιδηρεῖα, officinæ ferrariæ i. 11, 11

σιταρχίαν δοῦναι CE. ii. 40. τὰς σιταρχίας διδοὺς τοῖς στρατιώταις CE.

ii. 30, 4. τὰς σιταρχίας παραιρεῖσθαι τῶν στρ. CE. ii. 30, 3. σιταρχίαν εἰληφέναι CE. ii. 40. rectius σιταρχία τριμήνου [†τριμήνης]

CE. ii. 24, 2

σιτηρεσιάζειν εἰς δίμηνον CE. ii. 38

ἐν σιτοδείᾳ γένεσθαι CE. ii. 4, 4

σιτομέτραι iv. 15, 3

σκέμμα περὶ δυοῖν ἐστὶ iii. 15, 2.

σκέψιν ποιεῖσθαι περὶ— iv. 10, 1

σκολιὰ μελή iii. 14, 10

σκοποῦντες πρὸς τὸ— iv. 11, 18. προ ἀποβλέποντες πρὸς τὸ, ut ibid.

σκυταῖς et σκυτοτόμοις ii. 2, 5

σκυτοτομεῖν ii. 11, 13

σκύφος περιφερόμενος vii. 2, 11

σοφίζονται τοιούτων τι ii. 5, 19. σοφιστέον πάντα ὅπως ἀν— vi. 4, 19.

σοφίσμα ζητεῖν περὶ τι vi. 8, 12.

σοφίσματα τῶν πολιτευῶν v. 8, 4.

σοφίσματα πολιτικά iv. 13, 1

σπιθαμιαῖον πλοῖον vii. 4, 10

σποραδικὰ ζῆα i. 8, 5

οἱ σπουδαρχιώντες v. 5, 10

σταθμός, pondus ii. 2, 3

στάσιμον ἦθος ἔχειν viii. 5, 23

στάσεις καὶ διαστάσεις factiones et

dissidia iv. 11, 12. στάσις κινῶσι v. 4, 10. στασιάζειν πρὸς ἀλλήλους ii. 7, 18. στασιωτικὸν τὸ μὴ

δμόφυλον v. 3, 11. στασιωτικῶς, per factionem v. 6, 15

τὸ στημόνιον ἐξ ἐτέρου ἐρίου γίνεται

τῆς κρίκης ii. 6, 14

στοχάζεσθαι ἀγαθοῦ τινός i. 1, 1.

στοχαστέον τοῦ μέσου ii. 7, 7

στρατηγοὶ et πολέμαρχοι qui vi. 8,

15. στρατηγηκὸς ἀνὴρ v. 9, 2.

στρατηγηκὴς ἔργον i. 9, 17. στρατηγεῖσθαι iii. 4, 14

συγγνώμην ἔχειν μεθόνουσι ii. 12, 13

συγκαταβαίνειν ταῖς ἡλικίαις ἐπὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν vii. 16, 2, 9

ὡς συγκεφαλαιωσαμένους εἰπεῖν vi. 8,

21

σύνκληται pro ἐκκλησίαις iii. 1, 10

συνκρούειν ἀλλήλους τοὺς— v. 11, 8

συνκτῆσασθαι τὴν χώραν ὅλην v. 7, 9

συνχορεύειν iii. 13, 21

συζευγνῆναι, de connub. cop. vii.

16, 6. συζευξίς ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς i. 3, 2. σύζευξιν ποιεῖσθαι vii.

16, 10

συκοφαντεῖν τοὺς ἔχοντας v. 5, 1. συκοφαντίας ἔχειν ii. 8, 16

σῦλον [†σύλαν] ἔχειν κατα prehendendi jus habere adversus—

CE. ii. 11, 1. σῦλον [†σουλῶν] actio CE. ii. 11, 2. σουλᾶν μετὰ προφάσεως εὐλόγου CE. ii. 11, 1

- σύλλογοι σχολαστικοί v. 11, 5
 συμβέβηκεν ὥστε—εἶναι iv. 5, 3
 συμβάλλειν πρὸς—conferre, com-
 parare ii. 5, 12. συμβάλλεσθαι
 τι πρὸς—aliquid conferre ii. 9,
 13. viii. 5, 4. Sic συμβάλλεται με-
 γάλα πρὸς CE. i. 2, 4. συμβάλλεται
 πλείστον πρὸς—vii. 11, 4. συμ-
 βάλλονται πλείστον εἰς iii. 9, 15
 συμβλητὸν πᾶν πρὸς πᾶν ii. 12, 6
 σύμβολα pro συμβόλαια, contractus
 iii. 1, 4. Sic οἷς ἐστι σύμβολα
 πρὸς ἀλλήλους περὶ τοῦ—iii. 9, 6,
 et 7
 συμβόλαια, contractus vi. 8, 3.
 συμβόλαια τὰ περὶ τὴν ἀγοράν iv.
 15, 22. τὰ συμβόλαια διαλύειν
 iii. 3, 2. συμβολαίων δίκαι iii. 1,
 10
 συμβούλευμα, consilium v. 10, 13
 σύμβουλοι Thuriorum v. 7, 13
 συμμαχεσάμενοι πρὸς—iv. 15, 15
 συμπεῖθεσθαι, persuasione adduci
 iv. 11, 19
 συμπλεῖων, complurium iii. 15,
 16
 συμφνεῖν, conspirare, in concor-
 diam coalescere v. 3, 11
 συμπολιτεύεσθαι vii. 2, 3
 συμποσιαρχεῖν τοὺς ἡφοντας ii. 12, 12
 συμπερσεβητὰς ἐκπέμπειν ii. 9, 30
 συμπρίασθαι, coemere i. 11, 11
 ἀπὸ συμπτώματος, casu ii. 12, 5
 συμφερόντως ἔχει τοὺς πράγμασι ii.
 9, 21
 συμφωρητὰ δέπναι iii. 11, 2. συμφο-
 ρητὸς ἐστίασις iii. 15, 7
 συμφράδμονες, consiliarii iii. 16, 10
 συμφυεῖς iii. 15, 5
 συμφωνεῖν πρὸς ἀλλήλα συμφωνίαν τὴν
 ἀρίστην vii. 15, 7. συμφωνίαν
 ποιεῖν ὁμοφώνῃαν ii. 5, 14
 συναγῆχαμεν, collegimus CE. ii.
 1, 10
 συναγοράζειν πάντα CE. ii. 9, 1
 συναλλάγματα ἴδια iv. 16, 2. συν-
 ἀλλαγμάτων μικρῶν δικαστήρια iv.
 16, 4. συναλλαγμάτων ἀναγραφαί
 vi. 8, 21
 συναμφότεροι ii. 7, 9. συναμφότερα
 τὰ ἄκρα iv. 12, 4
 συναναγκάζει ἡ χρεῖα i. 8, 9
 συναποδημεῖν v. 11, 20
 συναποδήμων κοινωνίας ii. 5, 4
 συναπολαύειν v. 4, 4
 συνάρχοντες, collegæ ii. 10, 13.
 σύναρχον ποιεῖν iii. 16, 12. συναρ-
 χίαι, collegia magist. iv. 14, 4
 συναυλᾶν ποιεῖσθαι, pro σύζειν γα-
 μικὴν καὶ συνοικίαν ποιεῖσθαι vii.
 16, 10
 συνδυάζειν τὰ ἄνευ ἀλλήλων μὴ δυνά-
 μενα εἶναι i. 2, 2. συνδυάζειν πρὸς—
 vi. 7, 2. συνδυασμὸς et συναγωγή
 pro eodem vi. 1, 4, 3. συν-
 δυασμὸς τῶν τέων vii. 16, 6
 σύνογγυς ἀλλήλοις εἰσὶ ii. 11, 1
 συνεθίζειν πρὸς τὰ ψύχην vii. 17, 2
 συνεκτικτεῖν τροφὴν i. 8, 10
 συνεπιβλάπτεσθαι ταύτῃ ii. 9, 20
 συνεπινηφίσαι τὰ δόξαντα ii. 10, 7
 σύνεργα ἀλλήλοις τοῦ εἶναι CE. i.
 3, 3
 συνεστηκτότως ἔχειν viii. 5, 22
 συνήγροροι, magist. p. vi. 8, 16
 συνήθεις τοῦ—familiares CE. ii.
 34, 5
 συνημερευταὶ ξενικοί v. 11, 14
 συνθῆκαι αὐτοῦς εἰσὶ περὶ—iii. 9, 7
 συνιστάται πολιτείας ἐκ—ii. 6, 22
 σύνινους γενόμενος ii. 7, 17
 συνοικῆσαι v. 3, 11
 † συνοικίσαι, una condere ibid.
 σύνοπτος, conspicuus ii. 12, 9
 συντάττεσθαι πρὸς τὸν βελτ. σκοπὸν
 vii. 2, 6. σύνταξις τῆς πολιτείας
 vii. 2, 16
 συντελεῖν, contribuere CE. ii. 35, 2.
 36
 συντονωτέραν ποιῆσαι τὴν πολιτείαν v.
 4, 8. ibidem ἰσχυροτέραν. pro
 eodem συντονώτερον ἐπιτίθενται v.
 10, 34
 συνωμολογημένον ἡμῖν vii. 1, 10
 συσσιτεῖν μετ' ἀλλήλων vi. 2, 7.
 συσσίτια Laced. et Cret. ii. 5,
 15. συσσιτίων Cretensium et
 Laconicorum comparatio ii.
 c c 3

10, 7. *συσσίτια* Spartæ an recte instituta ii. 9, 30. *συσσίτια γυναικῶν* ii. 6, 5, 7, 1. *συσσιτίαν* institutum vetus est vii. 10, 2. *συσσιτίαν* ratio quæ optima vii. 10, 10

αἱ συστάδες τῶν ἀμπέλων vii. 11, 7 *συστρέφουσιν αὐτοὺς*, coire illos et conspirare cogunt v. 5, 1

σφάζειν, jugulare Cæ. ii. 21, 6 *σφετεριστής* v. 11, 33 *σχολαί*, scholæ v. 11, 5. *ἐτέρας ἔργον σχολῆς ταῦτα* vii. 1, 13. *σχολαστικάι πόλεις* vi. 8, 22 *σωφρόνως* ζῆν non sufficit civitati ii. 6, 8. *σωφροσύνη ἢ περὶ γυναικας ἀλλοτρίας*, continentia ii. 5, 10

T.

τὰ μὲν, τὰ δὲ, partim vi. 7, 6 *ταγὴ*, impositio, imperium Cæ. ii.

1, 4

τάγμα τι pro τακτόν τι Cæ. ii. 21, 2 *ταλαντιαίους καθιστάναι τοὺς ἐγγύους* Cæ. ii. 23

ταμίαι, magistratus publ. vi. 8, 6.

ταμνεύειν, quæsturam gerere iii.

11, 16. *ταμεία*, quæstura v.

9, 3. *ταμείου θέσκι* Cæ. 1, 6, 2

τὰ νῦν [τὰ νῦν] in præsentia iv. 2, 4

ταξιάρχαι [τ᾽ταξιάρχαι v.l.y.] καὶ *λοχαγοί* Cæ. ii. 24, 4. *ταξιαρχίαι*, magist. vi. 8, 15. *ταξιαρχῆσαι* iii. 4, 14

ταπεινῶς ὁμιλοῦντες v. 11, 12

τελῶντα πρὸς ἀρετὴν viii. 2, 2

τειχοποιῶν, magistratus vi. 8, 5

ἢ τεκνοποιητικὴ i. 3, 2. *τεκνοποιία ἀόριστος* ii. 6, 10. *τεκνοποιίας νόμος* ii. 9, 18

τελέως pro τελείως iii. 1, 4

τέλος εἶναι, decerni vi. 2, 2. *τέλος*

ἀποτελεῖν, tributum pendere Cæ.

ii. 26, 3. *τέλος πολὺ ἐπέβαλε τῷ*

στῆν Cæ. ii. 34, 1. *τέλος πολὺ*

λαμβάνειν ibid. τὸ τέλος καὶ

τὴν εἰσφορὰν [τ᾽ἐφερῖαν] ἔχειν vi.

8, 17. *τέλος*, ad extremum vi.

8, 21. v. 9, 7, 8

τεμένη δημόσια, eaue *κάρπια* vel *ἄκαρπα*, venduntur Cæ. ii. 4, 1

τεχνάζει τοῦτον Cæ. ii. 25, 1. *τεχνάζειν* cum verbo infin. i. 11, 12.

τεχναστὲς δπως γόνετο v. 5, 8

τεχνικὴ παιδεία viii. 6, 15. *τεχνικαὶ*

τὴν ψυχὴν vii. 7, 2

τηλικούτοι, qui ea ætate sunt vii.

17, 5, 7

τηρεῖν ἀλλήλους, observare se inter

σε v. 11, 27. *τήρησεν τῆς πολι-*

τείας καταλθεῖν v. 8, 8

τιμαλφεῖν τοὺς θεούς vii. 17, 10

τιμήματα μακρὰ, amplius census

iii. 5, 6

τίμιον καὶ εὖωνον, carum et vile,

oppos. Cæ. ii. 1, 4

τόκος, foenus, unde dict. i. 10, 5.

τοκισμὸς, foeneratio i. 11, 3

τοῦντεῦθεν iii. 4, 11

του pro τινός vi. 4, 20. *τῆς pro τᾶ-*

της Cæ. ii. 35, 2

τρέπειν ἐπ' ἐργασίας [τ᾽έργα] vi. 5,

10

ἢ τριακὰς, sc. ἡμέρα Cæ. ii. 30, 4

τρίγωνα, instr. mus. viii. 6, 13

διὰ τριμηρίδος ἢ πενταστηρίδος, tertio

aut quinto quoque anno v. 8,

10

τριπραρχία, magistratus inferior

quam *ναυαρχία* vi. 8, 15

τρίχονμα φορεῖν [τ᾽φέρειν] Cæ. ii.

15, 3

κατὰ τρόπον, debito modo Cæ. ii.

1, 1

τρυφᾶν, et *γλίσχρος* ζῆν, oppos. ii.

7, 7

τετύχηκε pro ἐστὶ vi. 3, 4. sic τε-

τύχηκεν ὅντα, fuerunt vi. 1, 2.

τετυχηκότα nacta vi. 6, 4

τοὺς τύπους μόνον εἰπεῖν περὶ αὐτῶν

viii. 7, 2. *τύπη εἶπεῖν* vii. 16,

12. vi. 8, 24. *τύπη διαρθεῖν* v.

2, 1. *ἐν τύπῳ διελέσθαι* Cæ. ii.

1, 2. *τύπῳ τινὶ ληπτέον* iii. 4, 1

τύραννος et αἰσχυμότης iii. 15, 16

τυχηρὰ χορηγία iv. 11, 1

τῷ—eo quod— Cæ. ii. 34, 1

τωθασμός vii. 17, 10

T.

ἔβρις, petulans seu contumeliosa
 injuria v. 10, 13. ἔβρις multi-
 plex est v. 10, 15
 ἐγιά τῆς νόσου ποιεῖν τὸν κάμνοντα,
 e morbo sanare iii. 11, 10.
 Idem ἐγιάσαι τὸν κάμνοντα iii.
 16, 7
 ἰδαρὴς φίλα ii. 4, 7
 ἰλοτομία i. 11, 4
 ἰλωροί, magistratus vi. 8, 6. ἰλωρῶν
 ædes vii. 12, 8
 ἱπακοῦναι λόγῳ vii. 14, 9
 ἐξ ἱπαρχίης, ab initio iv. 6, 5
 ἱπαρχος Μανωίλου CE. ii. 15, 1
 ἱπεργγύου οὐσης, pro ἱπογγού οὐσης,
 instante CE. ii. 7
 ἱπεκκεῖμενον CE. ii. 29
 ἱπεαντωίως τῆς προκειμένης ii. 9, 1
 ἱπὲρ in compos. idem quod σφό-
 δρα, admodum, supra modum
 iv. 11, 5
 ἱπερασθενής ibid.
 ἱπερβάλλει ἐπὶ τὸ σκληρόν ii. 9, 24.
 τὰς ἱπερβολὰς διώκειν v. 11, 33.
 ἱπερβολὴν τῆς τιμῆς ποιήσας οὐ πολ-
 λήν, non intenso seu exaucto
 nimium pretio i. 11, 11
 ἱπερεῖπεν πολλὰ τοῦ νομίματος CE.
 ii. 21, 4
 ἱπερευγενής iv. 11, 5
 ἱπερλόχυρος ibid.
 ἱπέρκαλος ibid.
 ἱπερπλούσιος ibid.
 ἱπέρπτυχος ibid.
 ἱπερτείνειν τῷ πλήθει iv. 11, 14.
 ἱπερτείνει τοῖς χρόνοις τὴν— vii.
 10, 6
 ἱπερτεῖν ἡγοράκεναι, carius emisse
 CE. ii. 34, 5
 ἱπερβα εἰς τὰς δημοσίας οὐδὸς ἱπερέ-
 χοντα CE. ii. 5, 1
 ἱπηρετεῖν διακονικὰς πράξεις iii. 4, 12.
 ἱπηρετικαὶ ἐπιμέλειαι iv. 15, 3
 ἱπόγνιον πρὸς αὐτάρκειαν vi. 8, 3
 ἱπογόνου CE. ii. 7
 ἱποδεικνύναι, præmonstr. CE. i. 6, 5
 ἱποδοχαὶ ὕδατων vii. 11, 3
 ἱπόθεσις, σκοπὸς, δρος, pro eodem

vi. 2, 1, 3. πρὸς ἱπόθεσιν, explic.
 iv. 11, 21

ἱποθήκης γενομένης τῆς—CE. ii. 17, 1
 ἱπόμεται ἡμῶν ἐν ἄλλοις, hæc a
 nobis posita est hypothesis CE.
 i. 3, 1
 ἱποκρίνεσθαι τὸν βασιλικόν, regiam
 personam agere v. 11, 19
 ἱπομένει ἀρχόμενος ἀεὶ vii. 9, 5
 ἱπομηστονεύσμενος θυγατέρα v. 4, 7
 ἱποπέμπειν CE. ii. 32, 1
 ἱποποιεῖσθαι v. 4, 2. pro eodem
 ἀναπείθειν ὡς αὐτὸν ἐλθεῖν, ibid.
 ἱποτιμῆσαι, censere CE. ii. 36. Sic
 ἱποτιμαῖσθαι, censeri CE. ii. 6
 ἱφαντικῆς ἔργον i. 10, 2

Φ.

φάρμακον, remedium ii. 11, 16.
 φάρμακον πρὸς τοῦτο λαβεῖν παρὰ—
 remedium ad hoc petere ab—
 vi. 7, 2
 ἔφασαν, dixerunt CE. ii. 31, 1
 φείδεσθαι τῶν εὐπόρων, parcere opu-
 lentis v. 8, 20
 φέρει πρὸς pro συμφέρει— vi. 5, 6
 φεύγειν τὸ ἀπογράφεσθαι iv. 13, 3.
 φεύγων φόνου, reus homicidii iv.
 16, 3
 φιδίτια Spartana dicebantur olim
 ἄνδρια ii. 10, 5. φιδίτια Spartæ
 an recte instituta ii. 9, 30
 φίλαυτον εἶναι quid, et quale ii. 5, 9
 φιλητικός τῶν γνωρίμων amans n. vii.
 7, 5
 φίλαν τὴν πρὸς αὐτὸν, αὐτὸς ἔχει ἔκα-
 στος φύσει ii. 5, 8
 φιλικῶς ἔχειν πρὸς— ii. 8, 9
 φιλοσοφεῖν, philosophice excogi-
 tare ii. 10, 9. φιλοσοφεῖν περὶ μέ-
 θοδον ἐκάστην iii. 8, 1. Sic πεφι-
 λοσοφηκότες περὶ—viii. 5, 23. οἱ ἐκ
 φιλοσοφίας, philosophiæ secta-
 tores viii. 7, 2. pro eodem οἱ
 ἐν φιλοσοφίᾳ ibid. §. 3.
 φιλοχρήματος qui, et qualis ii. 5, 9
 φοβητικοί, meticulosi viii. 7, 5
 φορικαὶ δίκαι iii. 1, 10. φονικὸν δι-
 καστήριον iv. 16, 2
 φορὰ, fertilitas i. 11, 9

c c 4

- κατατιγγάνει vii. 11, 1
καταχαρίζεσθαι τὰ κοινά ii. 9, 26
καταψηφίεται τῶν κρινόμενων vi. 5, 3
κατέχειν τὴν πρᾶξιν, rem conficere
v. 10, 27
κάτοικοι, habitatores OE. ii. 34, 3.
κατοικίζμεναι πόλεις ii. 7, 3. κα-
τοικούμεναι πόλεις ibid.
κερδαίνει μεγάλα vi. 8, 9. κερδαίνειν
τὰς ἀρχάς, quæstui habere ma-
gistratus v. 8, 15. κερδαίνειν ἀπὸ
τῶν ἀρχῶν v. 8, 18
κερκίδας ἐκέρκισεν αὐταί i. 3, 3. κερ-
κιδοπικὴ i. 8, 1
κατὰ κεφαλὴν ἕκαστος εἰσφέρει, pro
suo quisque capite ii. 10, 7
ἐν κεφαλαίᾳ εἰπεῖν v. 10, 35
κηδεύειν δὲν θέλῃσι v. 7, 10. κηδεῖαι
cur factæ iii. 9, 13
κηδομένους τῆς πολιτείας vi. 5, 3
κήρυγμα ποιεῖν OE. ii. 21, 10. 31, 2
κινεῖν νόμον v. 7, 13
κλέπτειν τὰ κοινά v. 8, 16, 19
κλήρους τοὺς παλαιοὺς διασώζειν ii. 7,
6. κληρωταὶ ἀρχαί ii. 11, 7. κλη-
ρωταὶ ἐξ αἰρετῶν ii. 6, 19
κοῖλος ἄργυρος OE. ii. 25, 1
κοινολογῶνται πρὸς ἀλλήλους ii. 8, 13.
κοινολογῶνται ἀλλήλους περὶ— ib.
οἱ κοινῶν κοινὸν τι ἔχουσι vii. 8, 2.
κοινωνικὴ ἀρετὴ iii. 13, 3
κολακεῖα v. 11, 12
κόλακες, tyrannorum adulatores
sunt; δημαγωγοί, assentatores
populi iv. 4, 28. †κολακία, pro
κολακεία v. 11, 12
κολαθεῖν τοὺς ὑπερέχοντας iii. 13, 18.
v. 11, 5
τὴν κομιδὴν ἐσεσθαι αὐτοῖς παρὰ τῶν—
recepturos ab— OE. ii. 30, 1, 2
τὸ κομψὸν ἔχοντες λόγῳ ii. 6, 6
Κορινθία, Corinthius ager ii. 12, 9
κορύνας τύπτειν v. 10, 19
κορυφαῖος τῶν χορευτῶν iii. 4, 6
κόσμοι apud Cretenses idem fere
magistratus qui apud Lacedæ-
monios Ephori ii. 10, 6. κόσμοι
apud Cretenses an recte insti-
tuti ii. 10, 9. οἱ κεκοσμηκότες,
qui fuerunt κόσμοι seu mode-
ratores reipublicæ ii. 10, 10
κοτυλίζειν, cotyla vendere OE. ii.
9, 2
κρατεῖσθαι, firmari vii. 6, 5
κρίκων κόσμος vii. 2, 10
κριτικὴ ἀρχή iii. 1, 12
κράκη ἐξ ἐτέρου ἑρίου ii. 6, 14
κτᾶσθαι δούλους, acquirere s. i. 7, 4.
τὰ κτήματα ἀφαιρῶνται τοῦ πλῆ-
θους iii. 10, 3. κτήσεως εἶδη OE.
i. 2, 2. ἡ κτητικὴ, acquirendi
ars i. 4, 1
κύει ἐξ αὐτοῦ v. 10, 16
κυλλεσθαι περὶ τὴν ἀγοράν vi. 4, 13
κυρία, auctoritas, potestas iv. 15,
22. κυρία τῶν προσδόν ibid. κύ-
ριον ἐστι, ratum habetur iv. 8,
7. κυρίως ἔχειν, firmiter et rata
potestate possidere OE. ii. 4, 4
ἐν κύφῳι δεθῆναι v. 6, 15
κύμη quid i. 2, 5, 6
Λ.
τῶν λαμβανόμενων καὶ δοπανωμένων
λόγον ἀποδιδόναι, accepti et ex-
pensæ rationem reddere v. 11,
19
λαμπαδαρχία v. 8, 20
Λαρισσοποιοί, vel potius Λαρισσαο-
ποιοί iii. 2, 2
λάτρις, ancilla i. 6, 7
λειπομένους ἐτέρων τοῖς ἀγῶσι viii. 4, 4
λειτουργεῖν περὶ τὰς ἀρχάς iv. 4, 16.
λειτουργεῖν πρὸς τεκνοτ. vii. 16, 16.
λειτουργεῖν ταῖς οὐδαῖς iv. 4, 15.
λειτουρگوῦντας τῇ πόλει ταύτην τὴν
λειτουργίαν iv. 4, 16
λειτουργίας αἱ πρὸς τοὺς θεοὺς vii.
10, 11
λεῦκῳι στέφανοι OE. ii. 42. nescio
an rectius λευκῳις.
λήμματα, quæstus v. 8, 20. vi. 7, 7.
λήμματα ἢ μεγάλα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν,
m. quæstus vi. 4, 2. λήμματος
οὐδέν ἐστι τοῖς κόσμοις ii. 10, 12
λῆρος, nugæ, res nihili i. 9, 11
ληστικά ἐθνη viii. 4, 3
λόγιοι, litterati, docti vii. 10, 3.
λόγιος περὶ τὴν φύσιν ii. 8, 1

- λογισμὸν λαμβάνειν vi. 8, 16
 λογισται, magistratus publ. ibid.
 λόγος τῷ ἀνθρώπῳ διὰ τί δέδοται i. 2,
 11
 λοχαγία, magistratus inferior quam
 ταξιαρχία vi. 8, 15
 λυποῦνται διὰ τὸ ῥιγῶν ii. 7, 11
 M.
 Μακαρίζειν, beatum judicare vii. 2,
 2
 μακρὰ τίμηματα, amplius census iii.
 5, 6. iv. 5, 1. Sic μακρὸν τίμημα
 iv. 9, 3. μακρὰν εὐσίαν κεκτήσθαι
 iv. 4, 5. μακρὰς οὐσίας κεκτημ.
 vi. 7, 1
 μέλιστα μὲν—εἰ δὲ μὴ—iv. 11, 10.
 vi. 2, 4
 μάλλον cum comparativo iii. 16, 3
 μαυτικὴ τέχνη ii. 12, 7
 μεγαλοπρόθυμος iv. 11, 5
 αἱ μεθέξεις τῶν ἀρχῶν iii. 5, 6
 μελιττουργία i. 11, 2
 τῶν μελῶν διαίρεσις viii. 7, 3. μελο-
 ποία musica viii. 7, 1. μετὰ
 μελῶδίας viii. 5, 11
 μένει ἐπὶ τῶν ἴσων v. 4, 10
 ἐν μέρει, vicissim vi. 2, 1. παρὰ
 μέρος seu κατὰ μέρος ii. 2, 7
 μεσοῖσι κατὰ τοὺς τόπους vii. 7, 3
 μεσοῖσι ἄρχων v. 6, 13
 τὸ διὰ μέσου, et τὸ μέσω, pro eodem
 iv. 11—13
 μετάβασις τῶν νομίμων v. 3, 10
 μεταβλητικὴ, permutandi ratio i.
 9, 4
 τὰ μεταλλευόμενα ἐκ γῆς i. 11, 5.
 μεταλλευτικαὶ τέχναι i. 11, 4.
 μεταλλευτικὴ κτήσις OE. i. 2, 2
 μετανάσσης, ὁ μέτοκος iii. 5, 9
 μέτρου τὸ πλῆθος ii. 6, 22. μετρί-
 τητα τοῦ βίου διώκειν v. 11, 33.
 μετρίῳ τῶς τοιαύτοις v. 11, 24.
 μετρίσας τοὺς ἄλλους v. 11, 2
 μέχρι του vi. 4, 20
 μὴ γὰρ—ᾗ—subaudito ὅς ἐστι
 iv. 4, 11
 τὰ Μηδικὰ, bellum Persicum viii.
 6, 11
 μήνυμα παρὰ θεοῦ γνώμη. OE. ii. 21, 1
 μυγνύμενοι τοῖς βελτίστοις iii. 11, 9
 μικρὴ διὰ μακροτέρων, paulo prolixius
 iii. 8, 1
 μικροπρόθυμοι iv. 11, 5
 Μίνω, Minois ii. 10, 3
 ἡ μὲλοδιστὶ ἀρμονία viii. 5, 22
 μισθάρια, species τῆς μεταβλητικῆς
 i. 11, 3. μισθαρνικαὶ ἐργασίαι viii.
 2, 5. μισθαρνοῦντες iv. 12, 3. alibi
 divide μισθὸν ἀνόμενοι iii. 16, 7
 μισθοφόρα δικαστήρια ii. 12, 4
 μνείας ἄξιον ii. 12, 13
 μνήμωνος, magistratus nomen vi.
 8, 7
 μναρχοι iii. 13, 22. 16, 12. μέ-
 ναρχοι αὐτοκράτορες iv. 10, 2. μέ-
 ναρχος ἐκ πολλῶν σύνθετος est po-
 pulus in democratia iv. 4, 26.
 μοναρχία βασιλική iii. 14, 11.
 μοναρχῶν εἶδη δύο iii. 7, 3, 5.
 μοναρχεῖν ἐκόντων iv. 10, 3. μο-
 ναρχεῖται πᾶς οἶκος i. 7, 1
 μοναχὸς v. 8, 17
 νόμιμος πολιτεία ii. 11, 15. iv. 12,
 4. v. 1, 14
 μονόκωλος φέσις vii. 7, 4
 μονοπραγματούσα ἐπιμέλεια iv. 15, 6
 μονοπωλῶν αὐτῇ κατασκευάζειν i. 11,
 10
 μυριάδρος πλήθει πόλις ii. 8, 2
 N.
 Νάματος τοῦ μὲν ἐπιγνωμένου, τοῦ δ'
 ὑπεξινότος iii. 3, 6
 ναοφύλακες, æditi vi. 8, 19
 ναυαρχία, magistratus vi. 8, 15.
 ναυαρχία Spartæ ii. 9, 33. ναυαρ-
 χίαν Atheniensium reip. populus
 peperit ii. 12, 5
 ναυκληρία, ἐμπορίας εἶδος i. 11, 3
 ναυπηγὸς, navium fabr. iii. 13, 21.
 ναυπηγεῖν τρήρεις OE. ii. 21, 2
 ναυτιλία, navigatio iii. 4, 2. vi. 6,
 4. vii. 4, 10
 ἐς νέωτα OE. ii. 7
 νεωτάτη, novissima v. 5, 10
 νεωτεροποιεῖς εἶναι ii. 7, 5
 νήπια, infantes viii. 6, 2
 νομάδες ἄνθρωποι i. 8, 6. νομαδικὸς
 βίος i. 8, 8

- ποιῆσθαι i. 13, 16. ἀρχὴν, om-
 nino vii. 11, 12
 ἀρχικὴ ἀρετὴ iii. 4, 10. ἀρχικὴ ἀνδρία
 i. 13, 9
 ἀρχιτέκτονες ταῖς διανοαῖς vii. 3, 8
 ἀρχοντες, magistratus in sacerdo-
 tum collegio vi. 8, 20
 ἀσέλγεια τῶν δημαγωγῶν v. 5, 1.
 ἀσελγῶς ζῶντες v. 6, 8
 ἄσημον ἀργύριον CE. ii. 26, 4
 ἀσκεπτότερον τῇ χρόνῳ λέγοντες ii.
 12, 8
 ἄσμενος ἀποδέχεται ii. 5, 11
 ἀστασίαστοι πόλεις iv. 11, 13. ἀστα-
 σιάστους εἶναι ii. 12, 15
 ἀστραβὲς σῶμα vii. 17, 2
 τὸ ἄστν καὶ τὴν πόλιν vi. 4, 8
 ἀστυγείτονες πόλεις vii. 10, 11
 ἀστυνομία, magistratus vi. 8, 5.
 ἀστυνομίας curia vii. 12, 7. ἀστυ-
 νομικὰ νόμιμα ii. 5, 21
 ἀσύμφορος τοῖς αὐτοῦ i. 11, 12. ἀσυμ-
 φόρος πρὸς τὴν πολιτείαν v. 8, 13
 ἄσχαλοι ὥσιν ἐπιβουλεύειν, non ha-
 beant otium insidiandi v. 11, 8.
 ἄσχαλος ὢν πρὸς τοῖς ἔργοις labori-
 bus et negotiis occupatus v. 5, 8
 ἀσπευόμενοι v. 12, 17
 ἄτε, velut, tamquam v. 10, 2
 ἀτελὴ πάντων εἶναι, ab omnibus
 immune esse ii. 9, 18
 ἄτεπερ veluti i. 2, 10
 ἄτεχνοι, καὶ τῇ σῶματι μόνῃ χρή-
 σιμοι i. 11, 4
 ἀτιμάζεσθαι παρ' ἀξίαν v. 3, 2
 ἀτίμητος μετανάστης iii. 5, 9
 ἀτιμοὶ πολῖται iii. 1, 5. ἀτιμὰ ζη-
 μοῦσθαι vii. 16, 18
 ἄτοκα χρήματα CE. ii. 22
 ἄττα viii. 3, 6.
 † ἄττα ibid.
 ἡ αὐλητικὴ sc. τέχνη viii. 6, 11
 αὐλοποιός, tib. fabricator iii. 4, 18.
 αὐτὰ τὰ χρήσιμα, sola neces-
 saria i. 9, 6
 αὐτάρκεια κτήσεως i. 8, 14
 αὐτογνώμονας κρίνειν ii. 9, 23. αὐτο-
 γνώμονας ἔρχειν ii. 10, 11
 αὐτοσχεδιάζειν περί τι vii. 4, 13
 αὐτόφωτος ἐργασία i. 8, 8
 ἀφειδῶς αὐτοῦ ἔχειν v. 11, 31
 ἀφείσαν τῆς χάρας v. 7, 9
 ἀφωρισμένοι πρὸς τὰς θυσίας, depu-
 tatus ad sacr. vi. 8, 20
 ἀφρήτωρ, ἀδέμωτος, ἀνόστιος i. 2, 9
 ἀφροδισιαστικὴ χάρις v. 10, 17
 ἀφρουρον εἶναι, immunem esse ab
 excubiis ii. 9, 18
 ἀφύλακτος οἰκία CE. i. 6, 6
 ἀχλὺς πόλεως iii. 14, 10
 ἀχορήγητος τῶν ἀνοσκαίων iv. 1, 4
 B.
 βαδίζειν εἰς τὰς ἀρχάς, magistratus
 adire, id est capessere ii. 7, 7.
 iv. 14, 4. Sic βαδίζειν εἰς τὰ ἀρ-
 χεῖα iv. 15, 6
 βακχεία, bacchatio viii. 7, 10. βακ-
 χευτικὸν ποιεῖ ἡ μέθη viii. 7, 14
 βάνανσον πληθος τί iv. 4, 9. βάναν-
 σοι et θῆτες, sunt οἱ κοινῇ λειτουρ-
 γοῦντες, ut δοῦλοι οἱ ἐν λειτουρ-
 γοῦντες iii. 5, 4. βάνανσος ex ge-
 nere τῶν χειρήτων iii. 4, 12. βα-
 ναύσου servitus, limitata est i.
 13, 13
 βάνανσοι an cives statuendi iii.
 5, 1. τὸ βάνανσον οὐ μετέχει τῆς
 πόλεως vii. 9, 7. βάνανσοι in qui-
 busdam rebusp. erant servi et
 exteri iii. 5, 3. βάνανσοι τέχναι
 τίνες viii. 2, 5. βαναυσόταται
 τέχναι τίνες i. 11, 6. βάνανσον
 ἔργον τί viii. 2, 4. βαναύσον ἔργον
 ἀπείχεσθαι vi. 7, 4. βάνανσον βίον
 ζῆν vii. 9, 3. βαναυσία vi. 2, 7
 βαρυδαίμονος πόλεως iii. 14, 10
 βασιλεῖς, reges sacrorum vi. 8, 20
 βασιλευτόν iii. 17, 1. βασιλευτόν
 πληθος τί iii. 17, 4
 Βασιλῖδας v. 6, 5
 † βασιλῖδας regis filii ibid. v. 1. 8
 βασιλικὸς vulgo qui i. 1, 2
 τὴν βαφὴν ἀφίεναι vii. 14, 22
 βλαῖον τροφήν viii. 4, 7
 βλάβην ἔχει ταῦτα μεγάλῃν vii. 14,
 19
 τῇ βλάβει vii. 7, 8
 βλέπειν εἰς δύο, spectare duo v. 9,

2. sic iv. 2, 3, 7, 4. βλάβας ἐπὶ τὰς— respic. vii. 7, 1
 βοηθὸν ἐπαγαγέσθαι τὸν δῆμον v. 6, 7. βοηθητικὸς πρὸς τὰ μικ. ii. 7, 13
 βούλεται εἶναι, pro ἀληθῶς ἔστι καὶ καλεῖσθαι εἴθε ii. 2, 8
 βουλὴ Cretensibus dicitur ἡ γεροῦσία, Senatus ii. 10, 6. βουλὴ, senatus, magistratus popularis seu democraticus iv. 15, 11. vi. 2, 6, 8, 17, 24
 βουλαρχεῖν iv. 11, 5
 βουλευτικὴ ἀρχή iii. 1, 12
 βραχέος ἀγορεύειν CE. ii. 3
 Γ.
 γαμικὴ, conjugium i. 3, 2. γαμικὴν ὁμιλίαν ποιεῖν πρὸς— vii. 16, 1
 γαμίσκεσθαι, nubere vii. 16, 7
 γειτνιῶντες τόποι ii. 6, 7. γειτνιῶσαι πόλεις ii. 9, 3
 ἐκ γενετῆς i. 5, 2
 κατὰ γένος, per success. generis iii. 14, 5
 γεροῦσία, senatus ii. 9, 22
 γῆδος κτῆσις vi. 5, 8
 γηγενεῖς οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ii. 8, 21
 γῆπεδα, fundi ii. 5, 2
 γίγονται γεγυμνασμένοι καὶ πεπονηότες v. 9, 13. γένονται πρὸς τοῖς ἄλλοις μαθήμασι, ceteris disciplinis incubuerint viii. 4, 9
 γλαφυρὸς νομοθέτης ii. 12, 11. ἦττον γλαφυρὸς ii. 10, 1
 γλίσχρος ζῆν ii. 7, 7. γλίσχρος λαμβάνειν, et ἀφθόνως δίδοναι, oppros. v. 11, 19
 γλιχόμενος τοῦ ζῆν iii. 6, 5
 γνώριμοι γίγονται τοῖς ἄλλοις, innotescunt ceteris v. 10, 26. γνώριμοι cur appellantur οἱ εἰσποροὶ iv. 8, 4. γνώριμοι quibus notis censentur iv. 4, 22. γνωρίμους imperiis fungi, aristocraticum est v. 8, 17. γνώριμοι adversus plebem insurgunt v. 3, 4. γνώριμοι in democratiis cur seditiones moveant v. 3, 14. τῶν γνωρίμων στάσεις καὶ φιλονεικίαι v. 8, 9. γνωρίμων διαφοραὶ iv.

3, 2, γνωρίμων numerus Athenis bello Laconico imminutus v. 3, 7
 κατὰ γράμματα ἄρχειν, ex legum præscripto imperium gerere ii. 10, 11. iii. 15, 4. sic κατὰ γράμματα καὶ νόμους ibid. κατὰ γράμματα λατρεύεσθαι iii. 16, 6. ἡ ἐκ γραμμάτων θεραπεία, quæ ex præscripto fit iii. 16, 7
 γράφεσθαι παρανόμων i. 6, 2. γραφόμενοι δίκην vi. 5, 4
 γραφαὶ τῶν δικῶν vi. 8, 7. vii. 12, 7. γραφαί, tabulae scriptæ iii. 9, 7
 γυναικοκρατούμενοι ii. 9, 7. γυναικοκρατία fovetur a tyrannide vi. 11, 3
 γυναικονόμοι, magistratus aristocraticus iv. 15, 13. γυναικονομία, magistratus vi. 8, 22, 23
 γεγυμνασμένοι τὰς ἐξεις vi. 4, 11
 γυμνασία, exercitatio vii. 17, 6. γυμνασιάρχια, magistratus vi. 8, 22
 Δ.
 τὰ δαιμόνια, res divina vi. 8, 21. pro eodem τὰ περὶ τοὺς θεοὺς vi. 8, 18
 δαιτυμῶν, epulator iii. 11, 14
 τὸ δάνειον ἀποδοῦναι CE. ii. 13
 δανεῖσθαι τῇ πόλει ἐπὶ τόκῳ CE. ii. 17, 1
 δαπανᾶν εἰς— CE. ii. 5, 2. δαπανηραὶ λειτουργίαι v. 8, 20
 δὲ in redditione ii. 6, 19
 δεινὸς περὶ νομοθεσίαν ii. 12, 7. δεινὸς λέγειν, eloquens v. 5, 7
 δεισιδαίμων, metuens divini numinis v. 11, 25
 δεσπόζειν, dominari i. 6, 9. δεσπόζειν τῶν πέλας vii. 2, 8. δεσπῶν καὶ ἄρχων φύσει i. 2, 2
 †δεσποστικὸν γίνεσθαι iv. 4, 27. οἱ δεσποστοὶ vii. 2, 15. δεσποστὸν iii. 17, 1
 δεσπότης vulgo qui i. 1, 2. δεσποτεία, dominatus iii. 6, 6. δεσποτεία quibusdam videtur esse scientia quædam i. 3, 4. †δεσποτὸν pro δεσποστῶν iii. 17, v b 4

1. v.l.v. δεσποτικὸν γίνεσθαι iv. 4, 27. δεσποτικά (seu δεσποτικά) τῶν βελτιούντων iv. 4, 28
 δεύτερας πλοῦς ἀν συμβῆν iii. 13, 23. τῇ δευτέρᾳ τῆς νεμυρίας, altero die post novilunium CE. ii. 30, 4
 δημογραφὸς et στρατηγὸς olim saepe idem v. 5, 6. δημογραφὸς, ὁ τοῦ δήμου κόλαξ v. 11, 12. δημογραφῶν et κλέακος affinitas iv. 4, 28. δημογῶγοι in quibus democratiis existant, et in quibus non iv. 4, 36. populi ductandi occasionem unde acceperint in Atheniensium rep. ii. 12, 5. magni unde fiant iv. 4, 29. quibus rebus peccent in democratiis v. 9, 10. δημογῶγων ἀσέλγεια democratiis saepe perdit v. 5, 1. δημογῶγων veterum et recentiorum discrimen v. 5, 7. δημογῶγος ἦν, pro ἐδημογῶγε τὸ πλῆθος v. 12, 4. δημογῶγεῖν τοὺς πολλοὺς v. 11, 33. δημογῶγων τοὺς τριάκοντα v. 6, 6
 δημογῶγία duplex est ibid.
 δεμνεῖν τὰ κτήματα v. 5, 5
 δημιουργοὶ νόμων, legum conditores ii. 12, 1, 13. δημιουργὸν τῆς ἀρετῆς vii. 9, 7
 δῆμος pro δημοκρατία iii. 1, 10. iv. 4, 3, 5. v. 1, 3, 14. 4, 8. Sic δῆμος pro δημοκρατία v. 7, 14. δῆμος ἐσχατος, extrema democratia iv. 11, 11. κατὰ δήμους, per municipia iv. 15, 17
 δημοκρατεῖσθαι iv. 4, 2. v. 9, 13. δημοκρατοῦμαι κατὰ νόμους iv. 4, 26. δημοκρατικὸν τί vi. 5, 2
 δημοτικῶν multa, labefactant democratiis v. 9, 6
 διαβάλλειν ἀλλήλους v. 11, 8
 διαβάσεις τῶν ἐχθρῶν v. 3, 16
 διαγιγνεσθαι ἀπὸ τέχνης, artis ope vitam sustentare ii. 8, 10
 διαγωγή ἐλευθέριος viii. 5, 8
 διαδικάσασθαι ὑπὲρ CE. ii. 11, 2
 διακονία οικετικά ii. 3, 4. διακονικά ἀρεταί i. 13, 2. διακονικά ἔργα vii. 14, 7. διακονικὰς πράξεις ὑπερετεῖν iii. 4, 12
 διακούσαι τὰ δόξαντα ii. 11, 6
 διαλαμβάνειν τοὺς ἀπὸρους vi. 5, 10. διαλαμβάνειν τὴν πίστιν pro λαμβάνειν vii. 1, 6
 διαλογὴ τῶν ψήφων ii. 8, 15
 διαλύσαι τὸν μισθόν, persolvere CE. ii. 11, 1
 διαμοῖσας τὸν ἔρτα ii. 12, 8
 διανοσπαδεῖν ἐν ταῖς viii. 5, 12
 διανέμεσθαι, distribuere inter se iii. 10, 1, 2
 διανοήσεις αὐτοτελεῖς vii. 3, 8
 διαπιστεῖν ἀλλήλους v. 11, 15
 διαπνεῖν αὐτῷ τὰ— ii. 5, 3
 διαπύλω CE. ii. 15, 2
 διήρθρωται ἤττω ii. 10, 1
 διαστάσεις, dissidia iv. 16, 5
 διεστασίασαν πάντα v. 4, 2
 διαστελλασθαι περὶ αὐτοῦ ii. 8, 17
 διαστρέφειν τὰ μέλη vii. 17, 2
 διατείνεσθαι, distendi vii. 17, 6.
 διάτασις τῶν παιδων ibid.
 διατρίβειν πρὸς τοὺς ἔργοις v. 8, 18. vi. 4, 2. διατριβὴ περὶ τὸν χρηματισμὸν ἐστὶ πᾶσα i. 9, 16
 τοῦτο αὐτῷ τὸ διάφορον εἶναι, id ipsius interesse CE. ii. 34, 4
 διαφωνεῖν ἀλλήλοις, et συμφωνεῖν, contraria vii. 13, 2
 διαχειρίζειν τὰ κοινὰ vi. 8, 16
 ἡ διδασκαλία τῆς μουσικῆς viii. 5, 25
 διαπόμενος ἐν ᾧ χρόνῳ ἀποδοῦναι CE. ii. 30, 1
 διελεῖν περὶ αὐτῆς viii. 5, 2
 διεστᾶσι distant i. 5, 8
 δίκη τί i. 2, 16. δίκαιον τὸ δημοτικόν vi. 2, 2. δίκαιος ἄρχων, justum est ut imperet iii. 16, 10. vi. 3, 3
 δικαστήριον καθίσαι CE. ii. 16, 3.
 δικαστήριον κῆριον ἐν ii. 8, 4
 δικαστικὴ δικαιοσύνη iv. 4, 14
 διμναῖον τιμήσασθαι CE. ii. 6
 διμολογησάμενος ὑπὲρ CE. ii. 33
 διορθώματι τοιοῦτῳ διορθῶν iii. 13, 23
 διατάξαι τοῦτο ii. 3, 5

- δίχα γίνεσθαι vi. 3, 6
 διαβόλια, bini oboli ii. 7, 19
 διάκειν τοῦτο ἵππας δύνηται, eo anniti
 ut possit vii. 14, 20
 δοῦλος πρὸ δοῦλου i. 7, 3. τὸ δοῦλον,
 servitus, vi. 2, 3
 δραγμαῖα συναλλόγματα iv. 16, 4.
 δύνεσθαι ἀγῶνα i. 4, 3
 δυνάμενος τοιοῦτόν τι vi. 4, 9
 δυνάμεις τῶν ἀρχῶν iv. 15, 22
 δυναστεία, species oligarchiæ iv. 5, 2.
 existere unde soleat v. 3, 3 δυ-
 ναστευτική ἀλογαρχία iv. 14, 7.
 δυναστευτική αἵρεσις v. 6, 11. δυ-
 ναστευτική λατρεία ii. 10, 13
 δυναστική καί τυρανν. ἀλογαρχ. vi. 6, 3
 δυοῖν ἡμᾶσι καὶ δυοῖν ἀκοαῖς iii. 16,
 12. δυοῖν ἀρεταῖν ii. 5, 10. δυοῖν
 σπιθαμαῖν v. 3, 6
 δυσγενεῖς, ignobiles i. 6, 8
 δυσέμβολος τοῖς πολημέλεις vii. 5, 3
 δυσεξερένητος τοῖς— vii. 11, 6
 δυσέξοδος τοῖς ξηνοῖς ibid.
 δυσπερίληπτος vii. 11, 3
 δυσπρόσοδος τοῖς ἐναντίοις ibid.
 Δέρμιος ἀρμονία iii. 3, 8. Δέρμια συν-
 τήματα iv. 3, 7
 E.
 εἶν κατὰ χάραν CE. ii. 34, 3. εἶασε
 κατὰ χάραν CE. ii. 29
 οἱ ἐν ἐβδόμῃ Argis v. 3, 7
 ἔγγονα, proles, nati vii. 16, 6
 ἐγγράφεσθαι εἰς τοὺς λειτ. CE. ii. 5,
 2. ἐγγραφαι, inscriptiones vi.
 8, 8
 ἐγγνητὴς ἀλλήλοις τῶν δικαίων iii.
 9, 8
 ἐγγυῶν καθιστάναι CE. ii. 23
 ἐγγὺς εἶσα τοῦ μὴ πέλις εἶσαι ii. 5,
 14
 ἐγκληματικὸν ἐστι, incusationes so-
 let parere vii. 16, 3
 ἐγκλήτους ποιήσασθαι CE. ii. 16, 3
 ἐγκλίνειν πρὸς τὴν— v. 7, 7. ἐγκλίνειν
 πρὸς τὴν ἀλογαρχίαν ii. 6, 18.
 ἐγκλίνειν pro ἐνδοῦναι CE. ii. 16,
 1. ἐγκλίνειν ὀφείλουσαι πρὸς τὴν vii.
 11, 2
 ἐγκυκλίματα CE. ii. 1, 8
 ἐγκύκλια, quotidiana et usitata ii.
 9, 9. Sic αἱ ἐγκύκλια διακοναί,
 quotidiana et velut in orbem
 redeuntia ministeria ii. 5, 4.
 ἐγκύκλια διακονήματα i. 7, 2. ἐγ-
 κυκλίαν proventus CE. ii. 1, 7.
 ἐγκυει gravidæ vii. 16, 14
 ἐγγχειρίσαι in manus trad. v. 6, 12,
 13
 ἐθεστὸν ζῆλον vii. 2, 15
 ἐθραῖον εἶναι CE. i. 3, 5
 ὅσα δυνατὸν ἐθίξειν vii. 17, 3
 εἰλωτεῖαι, hilotarum servit. ii. 5,
 22. minus recte εἰλωτεῖαι† ii. 9,
 4. origo enim ἀπὸ τοῦ εἶλου,
 aspirationem postulat.
 εἶναι εἰς ἄπειρον, pro ἵέναι i. 9, 16.
 ὅτος τετραδράχμου, cum 4 drach-
 mis venderetur CE. ii. 8
 εἰργεσθαι πάσης ἐβραῖς v. 11, 28.
 εἰργόμενοι τὸ ἄρχειν v. 8, 16. εἰρ-
 γομένους τῆς χώρας vii. 11, 3
 εἰσαγώγημα καὶ ἐξαγωγή. CE. ii. 1, 4
 εἰσῆ, ineat magistratum iv. 14, 9.
 εἰσίντες, magistratum ineuntes
 vi. 7, 6. εἰσίντος μηνός CE. ii. 40
 εἰσφορά vi. 8, 17. εἰσφορά τῶν τελῶν
 v. 11, 10
 ἐκ μικρῶν, leves ob res ii. 5, 4
 ἐκβοήθεια vii. 5, 4
 ἔκγονον θεῖον i. 6, 7
 ἐκδόσεις ποιῆσθαι, elocari vii. 16, 8
 ἐκκλησιάζειν τὰς ἀναγκαίας ἐκκλησίας
 iv. 6, 2. ἐκκλησιαστὴς καὶ βου-
 λευτὴς iii. 11, 17. ἐκκλησιαστὴς
 καὶ δικαστὴς iii. 1, 11
 ἐκκλίνει εἰς τὸν δῆμον ii. 11, 5
 ἐκτετιμημένα λογίζεσθαι, carius in
 rat. inf. CE. ii. 34, 5
 ἐκτοπιῆζειν ἀπὸ τῆς οἰκίας [τοῖας
 v.l.^a.] peregre abire domo v.
 11, 20
 ἐκφόριον seu δεκάτη CE. ii. 1, 6
 ἐλαιούργια seu ἐλαιουργεῖα i. 11, 9
 ἐλαιῶν φορά ibid.
 ἐλευθέρως πρᾶξις ii. 5, 10. ἐλευθεριά-
 ζειν v. 11, 13
 ἐλήλυθεν ἐκείθεν, inde profecta et
 orta sunt ii. 10, 5

ἀλλέλειπται τοῖς νόμοις τούτοις τὰ—
praetermissa in his leg. s. ii.
6, 14

ἐλλιμενίου venditio CE. ii. 23

ἐμπεῖρον εἶναι περὶ τὰ κτήματα i. 11,

i. ἐμπεῖρος ὄχωντες τῆς— viii. 7, 2

ἐμπόδιον ἔχειν τῇ περὶ αὐτὸν εὐημερίᾳ

vii. 2, 7. ἐμπόδιον πρὸς τὴν ἀρχὴν
v. 10, 12

ἐμπόδιον ἀλλήλαις iv. 15, 8

ἐμποεῖν περὶ αὐτοῦ δόξαν v. 11, 22

ἐμπορία, mercatura i. 11, 3

ἐμπόριον κεκτησθαι vii. 6, 4

ἐν τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ, pro ἀδυνάτων ἐστὶ
iv. 4, 11. ἐν μὲν—ἐν δὲ iii. 15, 2.

vi. 2, 3. ἐνα μὲν—ἐνα δὲ— v. 10,

29, 31. ἐν δὲ, pro ἑτερον δὲ ii.
8, 2

ἐνάμιλλον εἶη πρὸς— iii. 12, 6

ἐνδομα et ὑπερῖμα oppos. iii. 14,
13

ἐνδοσμον γένηται τοῖς λόγοις viii. 5, 1

ἐνθα μὲν—ἐνθα δὲ iv. 15, 10

ἐνθουσιασμός afflatus viii. 5, 16. ἐν-

θουσιαστικὸν ποιεῖν viii. 5, 16, 22

ἐνιαύσαι ἀρχαί iv. 15, 1

ἐνὺν τὴν πόλιν ii. 2, 8. idem μίαν
ποιεῖν τὴν πόλιν ii. 2, 2, 3, 1

ἐνοχος ἱεροσυλάς CE. ii. 21, 1

ἐνοχολάζει vii. 12, 7

ἐξαγωγήν ἔδωκαν τῷ— CE. ii. 18.

ἐξαγωγήμα καὶ εἰσαγωγή. CE. ii. 1, 3

ἐξάδυνατοις λόγοις iii. 11, 19

ἐξαιρέσιμοι ἡμέραι CE. ii. 30, 3

ἐξαργεῖν v. 10, 24

ἐξεκκλησιάσαι CE. ii. 14, 2

ἐξέλθῃ τὴν χώραν iii. 14, 3

ἐξετάσεις τῶν ἀρχόντων vi. 8, 21.

ἐξετασταί, magistr. p. vi. 8, 16

ἐξίστανται εἰς— pro μεταβάλλουσι

seu degenerant v. 6, 18

ἐξόδοις πολεμικαῖς, exped. iii. 14, 4

ἐξομηρεῖν δοῦλον CE. i. 5, 6

ἐξόμνησθαι τὴν ἀρχὴν iv. 13, 2

ἐξοργιάζοντα τὴν ψυχὴν viii. 7, 4

ταῖς ἔξωθεν λόγοις πληροῦν τὸν λόγον
ii. 6, 3

ἐξυνεῖσθαι μετ' ἑσσο τιμαῖς v. 11, 29.

ἐξενοῦντο χρημάτων CE. ii. 33

ἐξωτερικὰ ἀγαθὰ, externa bona vii.

1, 10. ἐξωτερικὴ ἀρχή ii. 10, 16.

ἐξωτερικαὶ πράξεις vii. 3, 8, 10.

ἐξωτερικωτέρας ἐστὶ σκέψεως i. 5, 4.

ἐξωτερικαῖς λόγοις Aristoteles in-

ter alia disseruit περὶ τῶν τῆς

ἀρχῆς τρέπων iii. 6, 5. ἐξωτερικαῖς

λόγοις disputatum inter cetera de

vita optima vi. 1, 2

ἐπάναγκες ἦν ii. 6, 20. ἐπάναγκές

ἐστὶ τῶν [†τῶ] v. 1, 11

ἐπανακρέμασθαι, καὶ μὴ πᾶν ἐξεῖναι

ποιεῖν vi. 4, 7

ἐπανάστασις v. 3, 5

ἐπανάστασις τοῦ σκήπτρου iii. 14, 12

ἐπεὶ cum infin. CE. ii. 24, 2

ἐπεισθύνουσα παράβασις v. 8, 2

ἐπέλθωμεν συντόμος πῶς δεῖ— vi. 1, 6

ἐπεξευρημένας νῦν vii. 11, 11

ἐπιηρεασθεὶς v. 4, 7. πρὸς ἐπήρειαν

πράττειν iii. 16, 7

ἐπὶ τὸ πλέον, plerumque iii. 13, 2. ἐπὶ

τοὺς πολίτας, adversus cives iii. 14,

7. ἐφ' ᾧ cum infin. CE. ii. 16, 1

ἐπιβάλλει ἡ σκέψις ii. 6, 22. ἐπι-

βάλλει ἐκάστῳ, ad quemque per-

tinet, cuique convenit ii. 3, 4.

sic i. 13, 8. ἐπιβάλλει ἐκάστῳ

τοσούτων, tantum cuique com-

petit vii. 1, 10. ἐπιβάλλει μέρος

ἐκάστῳ τοῦ ζῆν καλῶς iii. 5, 3

ἐπιβάλλειν, addere in licendo i.

11, 9. ἐπέβαλε τέλος, tributum

imposuit CE. ii. 21, 6. sic ἐπι-

βαλεῖν πλείους φόρους CE. ii. 36.

ἐπιβάλλουσι τοῦ εἶ ζῆν i. 9, 16

ἐπιβὰς τῆς γῆς v. 10, 28

τὸ ἐπιβατικόν vii. 6, 8

ἐπιγαμίαις ποιήσαντο πρὸς ἀλλήλους iii.

9, 9

ἐπέγραψε, imposuit CE. ii. 30, 1

ἐπιδανείζειν ἐπὶ κτήμασι CE. ii. 4, 4

ἐπιδέκατοι τόκοι ibid.

ἐπιδέχεται πλείους ἀμαρτίας vi. 6, 4.

pro eodem φέρει ibid.

ἐπεικεῖς τῇ φύσει ii. 7, 20

ἐπικαίρει τόποι vii. 12, 1

ἐπικαρπία seu δεκάτη CE. ii. 1, 6.

ἐπικαρπῶν πορίζειν πλείον i. 11, 3

- ἐπικαταστήσαι v. 11, 2
 ἐπικείται ζημία τούτοις iv. 13, 3
 ἐπικεφάλαιον, proventus species CE.
 ii. 1, 6. ἐπικεφάλαιον τακτὸν δοῦναι,
 certam summam in singula ca-
 pita pendere CE. ii. 15, 3. sic
 κατὰ κεφαλὴν ἕκαστος εἰσφέρει ii.
 10, 7
 ἐπικλήροι θυγατέρες v. 4, 9. ἐπικλή-
 ρων jus apud Spartanos ii. 9, 15.
 ἐπικλήροι. apud Spartanos multæ
 ibid.
 ἐπικοννεῖν ἀλλήλαις CE. ii. 1, 3.
 ἔπικοννεῖται πᾶσι CE. ii. 1, 8
 ἐπικύβας χαρακτήρα CE. ii. 21, 9
 ἐπικοσμηθεὶς ἦθεσι ii. 5, 5
 ἐπικρατούσι τῶν εὐφρών vi. 7, 3
 ἐπιλέγειν τούτοις vii. 1, 7
 ἐπιλογισμοὶ pro λογισμοὶ vi. 8, 21,
 16
 ἐπιμαχία pro συμμαχία iii. 9, 11
 ἐπιμέλēs εἶναι, curæ esse iii. 9, 8.
 ἐπιμέλēs ἔστω τοῖς— vii. 17, 5,
 10. et iv. 15, 11. ἐπιμέλειαν τῶν
 ἀφῶν ποιῆσθαι πολλῶν v. 8, 20
 ἐπιμελεῖται, curatores, præfecti CE.
 ii. 29. ἐπιμελετῆν καταστήσαι
 εἰς— CE. ii. 36
 ἐπιμίσγεσθαι πρὸς ἀλλήλους vii. 6, 5
 ἐπίνειαι καὶ λιμένες vii. 6, 5
 ἐπιξενούσθαι vii. 6, 1
 ἐπιπλεῖν, amplius i. 9, 6
 ἐπίπλεον κατασκευή ii. 7, 21
 ἐπικύλαιον ψεύδος, evidens menda-
 cium iii. 12, 4
 ἐπισημαίνεσθαι significare v. 9, 11.
 ἐπισημῆρασθαι ἄργυρον, signare
 CE. ii. 25, 2
 ἐπισκοπεῖν τὸ κοινὸν ἀγαθόν iii. 13, 20
 ἐπιστῆσαι, absol. vii. 16, 12
 ἐπιστάται, magistratus nomen vi.
 8, 7. ἐπιστατῶν πολλῶν δεῖται ἢ
 πολιτικῇ κοινωνίᾳ iv. 15, 2
 ἐπιστρατεύει ἐπ' αὐτόν CE. ii. 31, 1
 ἐπιστροφῆν ποιεῖτο οὐδεμίαν, nihil
 curabat CE. ii. 31, 2
 τὸ ἐπιτάττειν, ἀρχικώτερον ἐστὶ iv.
 15, 4. ἐπιτάγματα τυράννων iv.
 4, 28
 ἐπιτείνειν et ὑπερτείνειν, potentiam
 suam extendere longe iv. 6,
 10, 11
 ἐπιτηδεύσαι τὰ τῆς ἀρετῆς iii. 5, 5
 ἐπιτίμια, multæ v. 8, 20. τὸ ἐπι-
 τίμιον ἔταξε θάνατον CE. ii. 21, 9
 ἐπίτριτος πυθμῆν v. 12, 8
 ἐπίτροπος, commissarius, curator i.
 7, 5. ἐπιτροπεία, tutela ii. 10, 2.
 ἐπιτροπεία, curatio CE. i. 6, 5
 ἐν ὅσοις ἐπιχυρίζεται τὸ— vii.
 16, 6
 ἐποικονομεῖται πάσαις CE. ii. 1, 8
 ἐπομένως, consequenter vi. 4, 15
 ἐπάγωγα, instrum. mus. viii. 6, 13
 τὸν ἔρανον τούτων ἀντιλαμβάνειν μέλ-
 λον vii. 14, 5
 ἐργαζόμενοι σίτον CE. ii. 34, 7
 ἔργον, difficile est ii. 7, 5
 ἐρέτης, remex iii. 4, 2
 ἔρυναν ποιῆσθαι τῶν CE. ii. 31, 2
 ἐριθυνόμενοι v. 3, 9. ἐριθεῖα v. 2, 6.
 ἐριθεῖαι mutationes interdum in
 rebusp. excitant v. 3, 9
 ἐρύμασι κρατεῖσθαι vii. 6, 5. ἐρυμνότερος vii.
 τόποι vii. 11, 5. ἐρυμνότερος vii.
 12, 3. ἐρυμνότης τειχῶν vii. 11, 9
 ἐστίασις συμφορητός iii. 15, 7
 ἐταιρία, sodalitiūm v. 11, 5
 εὐάγωγον εἶναι τῇ νομοθέρᾳ vii. 7, 4
 εὐαρχοὶ δοῦλοι CE. i. 5, 5
 εὐβοηθήτους εἶναι κατ'— vii. 6, 3
 εὐγενεῖς τίνες v. 1, 7. εὐγένεια τί iv.
 8, 9. εὐγένεια, ἀρετὴ γένους iii.
 13, 3. εὐγένεια ubique hono-
 rata est iii. 13, 2
 εὐδαίμονας καὶ μακαρίους v. 11, 23
 εὐδιάφορος ἐξ αὐτῆς v. 6, 10
 εὐέλεγκτα vii. 14, 16
 εὐέμβολος χώρα vii. 11, 10
 εὐέξουδος τοῖς πολῖταις vii. 5, 3. 11, 3
 εὐεπίθετος ὁ μεθύων v. 11, 24
 εὐεργέτας τοῦ πληθους iii. 14, 12
 εὐετηρίας γυρομένης δι' εἰρήνην v. 6,
 17
 εὐήλιος οἰκία CE. i. 6, 9
 εὐθνήειν, feliciter provenire i. 11, 2
 εὐθύειν τὰς ἀρχάς ii. 9, 26. εὐθυσι-
 κὸν δικαστήριον iv. 16, 2. εὐθύσαι

τῶν ἀρχόντων iii. 11, 8. εἶθινοι, magistratus nomen vi. 8, 16
 εὐθὺς ἔωθεν v. 11, 23. εὐθὺς ἀκοθεν ὑπάρχει πασι δόσι, statim a prima pueritia iv. 11, 6. εὐθὺς γινόμενους, simulatque nascerentur ii. 5, 26
 εὐκοσμίαι curator iv. 15, 9
 εὐμεταχείριστος πρὸς τὸ ζῆν i. 9, 8
 εὐνομία quid sit, et quotuplex iv. 8, 6. εὐνομία oportet ut sit εὐταξία vii. 4, 8. εὐνομούμεναι πόλεις ii. 1, 1. iv. 8, 5
 εὐόφθαλμον ἀκούσαι, speciosum auditu ii. 8, 16
 εὐπαρακόμιστες vii. 5, 4
 εὐπνοὺς οἰκία CE. i. 6, 9
 εὐπτοὶ τίνες λέγ. iv. 4, 15. εὐπαιρῖσθαι τῶν ἐπιτηδ. CE. ii. 24, 4. εὐπορούμενοι χρημάτων CE. ii. 8
 εὐπραγία et εὐδαιμονία non sunt idem vii. 3, 1
 εὐπρέσσωπος νομοθεσία ii. 5, 11
 εὐσυνάγωγος τόπος vii. 12, 6
 εὐσύννοπτοι πληθὺς vii. 5, 3. εὐσύννοπτόν ἐστι vii. 1, 6. εὐσύννοπτοι ἀλλήλοισι ii. 12, 9
 εὐσχημοσύνη καὶ περιουσία vii. 10, 7
 εὐτομος διάθεσις vii. 11, 6. εὐτομος πόλις vii. 11, 7
 εὐτυχία diversa ab εὐδαιμονίᾳ vii. 1, 10
 εὐφυῶς ἔχει vi. 7, 1. εὐφυῶς κείμενα πρὸς— vii. 6, 5
 εὐχείμεροι πόλεις vii. 11, 2
 εὐχείρτεον εἶναι τῷ— vii. 13, 13
 εὐχῆς ἔργον ἐστίν, in votis positum est, optari potest vii. 12, 9
 εὐχρηστον πρὸς ὑγίειαν vii. 17, 2. εὐχρηστοί σκευῶν CE. i. 6, 9
 εὐνουν, vili pretio parabile CE. ii. 34, 5
 ἐφάδρευνεν τοῖς ἀτυχήμασι ii. 9, 2
 ἐφεξῆς τοῖς εἰρημένοις v. 1, 1
 ἐφίστησιν, permittit, relinquit iii. 16, 5. ἐπίστησαν ἐφ' ἐκάστη, unicuique praeferunt CE. ii. 9, 2. ἐφίστηκε νῦν ὁ λόγος, tem-

pus est ut nunc dicamus iii. 16, 1
 ἐφάδια ἐν ἀγοαῖς ii. 5, 7
 ἐφορεία v. 1, 10. ii. 6, 17. ἐφορεία Spartana an recte constituta ii. 9, 19, 22. ἡ ἐφορεία, ταραχὴ τις ii. 6, 17. τὴν ἐφορίαν ἔχειν vi. 8, 17
 ἡ ἔχουσα, sc. ἐν γαστρὶ vii. 16, 14 Z.
 ζευγῖται in Athen. rep. ii. 12, 6
 ζημιώσονται, pass. signif. vi. 5, 3
 ζῆν ἀπὸ βοσκομάτων vi. 4, 11
 ζυφάγα i. 8, 5
 H.
 ἡμῶν ἀντλεῖν CE. i. 6, 1
 ἡλικιώται æquales vii. 16, 3
 ἦλθ γὰρ ἕλος proverb. v. 11, 13
 ἡμῶντος Ἀλεξάνδρου CE. ii. 35, 1
 ἡμιπύρρος ὢν v. 11, 34
 ἡμιχρηστος ὢν ibid.
 ἡπειρωτικά ἔθνη viii. 4, 3
 ἡ πᾶς γε δὴ ii. 5, 25
 ἡγευθεν δὴ ibid. v. 1.2.
 Θ.
 Θάλλει τοῦ Μιλησίου i. 11, 8, 10
 θαυματοποιοί CE. ii. 4, 2
 θεμοτελεῖαι παῖδων ἢ δ' ἀλόνων i. 2, 7
 θετικοὶ νόμοι, leges de adoptione liberorum ii. 12, 10
 θεωρεῖαι, spectacula ludorum vi. 8, 22
 θηλυτάκα ἔργωα vii. 16, 6
 θηρευτὴν τί vii. 2, 15
 θησαυροὶ frumentarii CE. ii. 39.
 θησαυρισμὸς χρημάτων i. 8, 13
 θῆτες et βάναστοι, οἱ κοινῇ λειτουργοῦντες: ut δούλοι, οἱ λειτουργοῦντες ἐν ii. 5, 4. θητικὸν Athenis privatum ii. 12, 6. θητικὴ ἐργασία viii. 6, 15
 διασωτικά τεμένη CE. ii. 4
 θηγγάνειν αὐτῶν attingere vii. 1, 13
 θλιβόμενοι διὰ τὸν πόλεμον v. 7, 4
 θόνη, cœnæ dapes iii. 11, 14
 θυραυλεῖν, foris cubare vi. 4, 12. θυραυλεῖν καὶ ποιεῖν CE. i. 2, 4
 θυραυλαὶ αἱ ἔξωθεν CE. i. 3, 5
 I.
 ἱατρικὰς δαῖσθαι iii. 13, 23. ἱατρικὰ ἐπισθυμίας ii. 7, 11

ἴδιος μεταβολή v. 12, 9. ἴδιος ποιέ-
σθαι τῆς ἀρχῆς, conciliare et fa-
miliares efficere v. 11, 32. ἴδιος,
peculiariter ii. 12, 10

ἰδιωτεύοντες τὸν βίον ii. 12, 1. ἰδι-
ωτική οἰκονομία CE. ii. 1, 7

ἰδρυμένοι περὶ τὴν θάλασσαν ii. 10, 3
ἱερατεία civitati in primis neces-
saria vii. 8, 7. ἱερατικά θυσίαι
iii. 14, 12

ἱερόντα ποιῶν CE. ii. 21, 6

ἱεραρχόμενοι, magistratus vi. 8, 7

ἱεροποιοί, sacrifici vi. 8, 19

ἑῷ τιμῇ, eodem honore ii. 7, 10

ἱκανὸς πρὸς αὐτάρκειαν iii. 1, 12

ἡ ἱκνούμενη ἡλικία vii. 14, 5

ἡ Ἰόνιος, sc. κόλπος vii. 10, 5

ἱππαρχία iii. 4, 14. ἱππαρχία,
magistratus vi. 8, 15

ἡπᾶς, ordo in Athen. rep. ii. 12, 6

ἱππασίμος χέρα vi. 7, 1

ἰσάξῃ ἀλλήλους v. 4, 11

ἰσοπλατῆς οἰκία CE. i. 6, 9

ἰσοτόρυντος ἀρχή ii. 9, 20

K.

Καθαρικά μέλη viii. 7, 5

καθεστᾶσι pro καθεστήκασιν iv. 15,

12. καθεστηκώς ἔχειν πρὸς—
viii. 5, 22

καθήμενος, positus, colloc. v. 12, 2

καθιστάται τὰς ἀρχάς, constituere
seu creare mag. iv. 15, 14. κα-

θίστασθαι εἰς εὐπρίαν v. 8, 20.

καταστῶσιν εἰς πόλεμον iv. 4, 13.

καθεστηκῆταις ὑπὸ τοῦ— consti-
tutos CE. ii. 29

καθομιλεῖν τοὺς γνωρίμους v. 11, 33

τὸ καυστόμενον ἔχοντες λόγους ii. 6, 6.

καινοτομεῖν ἑτέρως ii. 7, 1

καιροφυλακτεῖν, seu καιροφυλακεῖν viii.

3, 4

κακίους ἔσθαι τῇ δῆμῳ v. 9, 11

κακοπαθεῖαν πολλὴν καρτερεῖν iii. 6,

5. κακοπαθεῖν i. 7, 5. κακοπαθῶς

ζῶντες ii. 9, 4

κακοπάτριδα Πιττανὸν iii. 14, 10

κακοπωνητική ἐξίς vii. 16, 12

κακοπραγία in magna inopum mul-
titudine iv. 11, 14

κακουργῆσαι v. 8, 7

καλῶς εἶχε τοὺς ἐμπόρους CE. ii. 9, 2.

καλῶς ἔχειν αὐτῷ τὸν θάνατον, pul-
chram et præclaram illi mor-
tem esse v. 10, 28

καὶν εἰ pro καὶ εἰ ii. 5, 14. καὶν εἰ
pro εἰ vii. 4, 6

καπηλική, cauponaria i. 9, 4

καρποφόρα ζῖα i. 8, 5

καρτερεῖν πολλὴν κακοπάθειαν iii. 6, 5.

καρτερική πόλις ii. 9, 6

κατὰ γένος, per successionem ge-
neris iii. 14, 8. κατὰ γράμματα

καὶ νόμους iii. 15, 4. καθ' αὐτοὺς,

pro eius conditionis modulo iv.

11, 16

καταδαπαῖν τὴν αἰσίαν v. 12, 18

καταβολὴ τῶν προσδόνων CE. ii. 30, 2

κατάβρογρος οἰκία CE. i. 6, 9

καταγορεύειν ἑαυτῶν v. 11, 15

κατέγραψεν ἑτέρους CE. ii. 32, 2

καταδουροδοκούμενοι ii. 9, 26

κατάκλις ἐν συσσιτίῳ vii. 17, 9.

κατακλίσεως κενοντεῖν vii. 17, 11

κατακτησάμενοι τὴν ἀρχὴν vii. 14, 22

κατακῆχμῳ εἰσιν ὑπὸ— viii. 7, 4.

κατακῆχμῳ πρὸς— ii. 9, 8

κατελιπομένα νόμοις vii. 2, 12

κατήλλαξεν αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους, con-
ciliavit CE. ii. 16, 2. καταλλάτ-

τεσθαι, commutare seu permuta-

re i. 9, 6

κατάλογοι, pro milites in catalogum

relati CE. ii. 41, 1

τὰ κατάλοιπα, reliqua CE. ii. 21,

10

καταυμέσθαι ἐν— vii. 12, 1

κατανόημα χρηματιστικόν i. 11, 8

καταριθμῶνται μετὰ τούτων iv. 8, 1

κατασκευάζειν, instruere suborn. v.

6, 8. κατασκευάσμα, institutum

ii. 9, 32. κατασκευάσματα τυραν-

νικά vi. 4, 20. κατασκευασταὶ ἄν-

δρες, subornati CE. ii. 14, 1

καταστασιάζεσθαι κατὰ γάμους v. 6,

14

κατέτεμε τὸν Πειραιᾶ ii. 8, 1

κατατοκίζόμενοι, γηγενεῖς πένητες v.

12, 17

- κατατυγχάνει vii. 11, 1
καταχαρίζεσθαι τὰ κοινά ii. 9, 26
καταψηφίζεται τῶν κρινόμενων vi. 5, 3
κατέχειν τὴν πρᾶξιν, rem conficere
v. 10, 27
κάτοικοι, habitatores OE. ii. 34, 3.
κατοικίζμενοι πόλεις ii. 7, 3. κα-
τοικούμενοι πόλεις ibid.
κερδαίνειν μεγάλα vi. 8, 9. κερδαίνειν
τὰς ἀρχάς, quæstui habere ma-
gistratus v. 8, 15. κερδαίνειν ἀπὸ
τῶν ἀρχῶν v. 8, 18
κερκίδες ἐκέρκισον αὐταί i. 3, 3. κερ-
κιδωποιή i. 8, 1
κατὰ κεφαλὴν ἕκαστος εἰσφέρει, pro
suo quisque capite ii. 10, 7
ἐν κεφαλαιαῖς εἰπεῖν v. 10, 35
κηδεῖν ὅτῃ θέλωσι v. 7, 10. κηδεῖαι
cur factæ iii. 9, 13
κηδομένους τῆς πολιτείας vi. 5, 3
κήρυγμα ποιῶν OE. ii. 21, 10. 31, 2
κινεῖν νόμον v. 7, 13
κλέπτειν τὰ κοινά v. 8, 16, 19
κλήρους τοὺς παλαιοὺς διασώζειν ii. 7,
6. κληρῶνται ἀρχαί ii. 11, 7. κλη-
ρωτοὶ ἐξ αἰρετῶν ii. 6, 19
κοῖλος ἄργυρος OE. ii. 25, 1
κοινολογῶνται πρὸς ἀλλήλους ii. 8, 13.
κοινολογοῦνται ἀλλήλους περὶ— ib.
οἱ κοινῶν κοινόν τι ἔχουσι vii. 8, 2.
κοινωνικὴ ἀρετὴ iii. 13, 3
κολακεία v. 11, 12
κόλακες, tyrannorum adulatores
sunt; δημαγωγοί, assentatores
populi iv. 4, 28. †κολακία, pro
κολακεία v. 11, 12
κολοῦεν τοὺς ὑπερέχοντας iii. 13, 18.
v. 11, 5
τὴν κομίδην ἔσεσθαι αὐτοῖς παρὰ τῶν—
recepturos ab— OE. ii. 30, 1, 2
τὸ κομῖδν ἔχοντες λόγος ii. 6, 6
Κορινθία, Corinthius ager ii. 12, 9
κορίνας τύπτειν v. 10, 19
κορυφαῖος τῶν χορευτῶν iii. 4, 6
κόσμοι apud Cretenses idem fere
magistratus qui apud Lacedæ-
monios Ephori ii. 10, 6. κόσμοι
apud Cretenses an recte insti-
tuti ii. 10, 9. οἱ κεκοσμηκότες,
qui fuerunt κόσμοι seu mode-
ratores reipublicæ ii. 10, 10
κοτυλίζειν, cotyla vendere OE. ii.
9, 2
κρατεῖσθαι, firmari vii. 6, 5
κρίκων κόσμος vii. 2, 10
κριτικὴ ἀρχή iii. 1, 12
κρήκη ἐξ ἐτέρου ἐρίου ii. 6, 14
κτᾶσθαι δούλους, acquirere s. i. 7, 4.
τὰ κτήματα ἀφαιρῶνται τοῦ πλῆ-
θους iii. 10, 3. κτήσεως εἶδη OE.
i. 2, 2. ἡ κτητικὴ, acquirendi
ars i. 4, 1
κύει ἐξ αὐτοῦ v. 10, 16
κυλίσσεται περὶ τὴν ἀγοράν vi. 4, 13
κυρία, auctoritas, potestas iv. 15,
22. κυρία τῶν προσδόν ibid. κύ-
ριον ἐστὶ, ratum habetur iv. 8,
7. κυρίως ἔχειν, firmiter et rata
potestate possidere OE. ii. 4, 4
ἐν κύφῳι δεθῆναι v. 6, 15
κύμη quid i. 2, 5, 6
Λ.
τῶν λαμβανομένων καὶ δαπανομένων
λόγον ἀποδίδναι, accepti et ex-
pensi rationem reddere v. 11,
19
λαμπαδαρχία v. 8, 20
Λαρισσοποιοί, vel potius Λαρισσαι-
ποιοί iii. 2, 2
λάτρις, ancilla i. 6, 7
λειπομένους ἐτέρων τοῖς ἀγῶσι viii. 4, 4
λειτουργεῖν περὶ τὰς ἀρχάς iv. 4, 16.
λειτουργεῖν πρὸς τεκνόν vii. 16, 16.
λειτουργεῖν ταῖς υἱαῖς iv. 4, 15.
λειτουργοῦντας τῇ πόλει ταύτην τὴν
λειτουργίαν iv. 4, 16
λειτουργίαι αἱ πρὸς τοὺς θεοὺς vii.
10, 11
λεῦκιναι στέφανοι OE. ii. 42. nescio
an rectius λευκῶναι.
λήμματα, quæstus v. 8, 20. vi. 7, 7.
λήμματα ἢ μεγάλα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν,
m. quæstus vi. 4, 2. λήμματος
οὐδέν ἐστι τοῖς κόσμοις ii. 10, 12
λῆρος, nugæ, res nihili i. 9, 11
ληστικά ἐθῆ viii. 4, 3
λόγιοι, litterati, docti vii. 10, 3.
λόγιος περὶ τὴν φύσιν ii. 8, 1

- λογισμὸν λαμβάνειν vi. 8, 16
 λογισταὶ, magistratus publ. ibid.
 λόγος τῷ ἀνθρώπῳ διὰ τί δέδοται i. 2,
 11
 λοχαγία, magistratus inferior quam
 ταξιαρχία vi. 8, 15
 λοποδουτεῖν διὰ τὸ ῥυθῶν ii. 7, 11
 M.
 Μακαρίζειν, beatum judicare vii. 2,
 2
 μακρὰ τιμήματα, amplius census iii.
 5, 6. iv. 5, 1. Sic μακρὸν τίμημα
 iv. 9, 3. μακρὰν οὐσίαν κεκτῆσθαι
 iv. 4, 5. μακρὰς οὐσίας κεκτημ.
 vi. 7, 1
 μάλιστα μὲν—εἰ δὲ μὴ—iv. 11, 10.
 vi. 2, 4
 μάλλον cum comparativo iii. 16, 3
 μαυτική τέχνη ii. 12, 7
 μεγαλοπύρρις iv. 11, 5
 αἱ μεθέξεις τῶν ἀρχῶν iii. 5, 6
 μελειτουργία i. 11, 2
 τῶν μελῶν διαίσεις viii. 7, 3. μελο-
 ποία musica viii. 7, 1. μετὰ
 μελοφίας viii. 5, 11
 μένειν ἐπὶ τῶν ἰσῶν v. 4, 10
 ἐν μέρει, vicissim vi. 2, 1. παρὰ
 μέρος seu κατὰ μέρος ii. 2, 7
 μεσεύει κατὰ τοὺς τόπους vii. 7, 3
 μεσιδίας ἄρχων v. 6, 13
 τὸ διὰ μέσου, et τὸ μέσῳ, pro eodem
 iv. 11—13
 μετάβασις τῶν νομῶν v. 3, 10
 μεταβλητική, permutandi ratio i.
 9, 4
 τὰ μεταλλεύματα ἐκ γῆς i. 11, 5.
 μεταλλευτικαὶ τέχναι i. 11, 4.
 μεταλλευτικὴ κτῆσις CE. i. 2, 2
 μετανάστης, ὁ μέτοικος iii. 5, 9
 μέτρῳι τὸ πλῆθος ii. 6, 22. μετρίω-
 ρτητα τοῦ βίου διώκειν v. 11, 33.
 μετρίᾳζειν τοῖς τοιαύτοις v. 11, 24.
 μετριάσας τοὺς ἄλλους v. 11, 2
 μέχρι του vi. 4, 20
 μὴ γὰρ—ᾗ—subaudito δέος ἐστὶ
 iv. 4, 11
 τὰ Μηδικὰ, bellum Persicum viii.
 6, 11
 μήνιμα παρὰ θεοῦ γινόμεν. CE. ii. 21, 1
 μισθόμενοι τοῖς βελτίστοις iii. 11, 9
 μικρῷ διὰ μακροτέρων, paulo prolixius
 iii. 8, 1
 μικροπύρρις iv. 11, 5
 Μῖνοι, Minois ii. 10, 3
 ἡ μισολυδιστὶ ἀρμονία viii. 5, 22
 μισθαρία, species τῆς μεταβλητικῆς
 i. 11, 3. μισθαρικαὶ ἐργασίαι viii.
 2, 5. μισθαρνοῦντες iv. 12, 3. alibi
 divise μισθὸν ἀρνύμενοι iii. 16, 7
 μισθοφόρα δικαστήρια ii. 12, 4
 μνείας ἄξιον ii. 12, 13
 μνήμονες, magistratus nomen vi.
 8, 7
 μοναρχοὶ iii. 13, 22. 16, 12. μό-
 ναρχοι αὐτοκράτορες iv. 10, 2. μό-
 ναρχος ἐκ πολλῶν σύνθετος est po-
 pulus in democratia iv. 4, 26.
 μοναρχία βασιλική iii. 14, 11.
 μοναρχῶν εἶδη δύο iii. 7, 3, 5.
 μοναρχεῖν ἐκόντων iv. 10, 3. μο-
 ναρχεῖται πᾶς οἶκος i. 7, 1
 μοναχῶς v. 8, 17
 μόνιμος πολυτεία ii. 11, 15. iv. 12,
 4. v. 1, 14
 μονόκωλος φύσις vii. 7, 4
 μονοπραγματοῦσα ἐπιμέλεια iv. 15, 6
 μονοπωλίαν αὐτῷ κατασκευάζειν i. 11,
 10
 μυρίαδρος πλήθει πόλις ii. 8, 2
 N.
 Νάματος τοῦ μὲν ἐργινομένου, τοῦ δ'
 ὑπεξινόντος iii. 3, 6
 ναοφύλακες, æditi vi. 8, 19
 ναυαρχίαι, magistratus vi. 8, 15.
 ναυαρχία Spartæ ii. 9, 33. ναυαρ-
 χίαν Atheniensium reip. populus
 peperit ii. 12, 5
 ναυκληρία, ἐμπορίας εἶδος i. 11, 3
 ναυπηγός, navium fabr. iii. 13, 21.
 ναυπηγεῖν τριήρεις CE. ii. 21, 2
 ναυτιλία, navigatio iii. 4, 2. vi. 6,
 4. vii. 4, 10
 ἐς νέοντα CE. ii. 7
 νεωτάτη, novissima v. 5, 10
 νεωτεροποιεῖς εἶναι ii. 7, 5
 νήπια, infantes viii. 6, 2
 νομάδες ἄνθρωποι i. 8, 6. νομαδικός
 βίος i. 8, 8

- νομάρχαι, provinciales, seu provinciarum praetores OE. ii. 33.
 34, 1. Idem νόμαρχοι OE. ii. 36
 τὰ νομιζόμενα ποιεῖν πρὸς τοὺς θεοὺς ii. 8, 3
 νομικῶς διαλεῖν viii. 7, 2
 νόμιμα ἀρχαῖα εἰσθῆναι ii. 8, 20
 νομίσματος χρῆσις πῶθεν i. 9, 7
 οἱ ἐν νόμοις, qui in legum studio versantur i. 6, 2. at νόμος, praefectura OE. ii. 34, 2
 νομοθεσία περὶ τῶν ἰσχύων iii. 13, 14
 νομοθετήριον, seu νόμους θετέον iii. 13, 11. νομοθετήματα δημοτικά v. 8, 6. ἡ νομοθετικὴ, scientia vii. 2, 1
 νομοφύλακες iv. 14, 14. νομοφύλακες, magistratus aristocraticus vi. 8, 24. νομοφυλακία, magistratus vi. 8, 22
 νοσῶντες, morboosi iii. 6, 10
 νοσερῶς ἔχον σῶμα vi. 6, 4
 Η.
 ἥλυναι, lanam carpere v. 10, 22
 ξενηλασία ii. 10, 15
 ξενοὶ σύσσιτοι v. 11, 14. ξενικὸν δικαστήριον iv. 16, 2. ξενικὸς βίος vii. 2, 3. ξενικὸς πόλεμος ii. 10, 16. τὸ ξενικόν, peregrini, exteri iii. 5, 3
 ἐπὶ ξενολογίᾳ ἀποστέλλειν OE. ii. 41, 1
 ξένον ποιῶν ταῦτα vii. 17, 14
 O.
 ὀβελισκοπέδῃα iv. 15, 8
 ἡ ὀβολοστατικὴ i. 10, 4
 πρὸ ὀδοῦ γήγασε, expedit viii. 3, 11
 ὀδυρτικωτέρως ἔχων viii. 5, 22
 ὀθνηῖοι, exteri ii. 12, 1
 οἶαξ, clavus navis i. 4, 2
 οἰκετικαὶ δικασταί ii. 3, 4
 οἰκίζειν πόλιν ii. 10, 4
 οἰκοδόμησις ἀλυσσίου v. 11, 9
 οἰκονόμος vulgo qui i. 1, 2
 οἰκοπέδων διαίρεσις ii. 6, 15
 οἶκος, domus cum familia OE. i. 1, 2
 οἰωνισάμενός τι σύμπτωμα, casum neacio quem auguratus v. 4, 5
 ὀλιγαρχεῖσθαι iv. 5, 3. ὀλιγαρχικὴ τάξις iv. 14, 9. ὀλιγαρχικαὶ παραβάσεις iv. 3, 8. ὀλιγαρχικὸν τί vi. 5, 2
 ὀλιγίστα, paucissima vi. 2, 5
 ὀλιγοστίας ratio ii. 10, 9
 ὀλιγορεῖν cum genit. [cum accus.] vii. 10, 12
 ὀλυμποί iii. 2, 2
 Ὀλυμπίῳσι [†Ὀλυμπίοις] πελάγας ii. 12, 8
 ὀμαλότης τῆς εὐστίας ii. 7, 6. v. 9, 9.
 ὀμαλῆσαι τὰς εὐστίας ii. 7, 20.
 ὀμαλῆσαι τὰς πεποιηθείας μάλλιν δειῖ ἢ τὰς εὐστίας ii. 7, 8. ὀμαλίσθηναι τὰς κτήσεις ii. 7, 3. idem τὰς εὐστίας ἴσας ποιῆσθαι, ii. 7, 7. Sic ὀμαλισμένη κτήσις ii. 9, 17. ὀμαλίσθηναι εἰς τὸ αὐτὸ πλεῖθος ii. 6, 10
 ὀμαλῆσαι τὴν ἀουραν iii. 13, 17
 ὀμῖλα πρὸς σφᾶς αὐτοῦς i. 13, 15.
 ὀμῖλα πρὸς— tractatio OE. i. 5, 2
 ὀμογάλακτες i. 2, 6
 ὀμοῦματα viii. 5, 18
 ὀμώκατοι seu ὀμώκατοι Epimenidi qui i. 2, 5
 ὀμοστένιοι Charondæ qui ibid.
 ὀμωρῶναι εἶναι i. 2, 13
 ὀνομαστοὶ γίνονται καὶ γνόρμιοι τοῦ ἄλλου v. 10, 26
 ὀπλίτης [†ὀπλίτης] χώρα vi. 7, 1.
 ὀπλιτεύειν καὶ γεωρεῖν iv. 4, 15.
 ὀπλιτευόμενοι iv. 13, 9
 ὀπότερος τὸν ἀριθμὸν ii. 3, 5
 ὄρεῖν ὅπως μὴ— ἦ vi. 5, 7. ὄρεσθαι συμβαίνειν videmus accidere iv. 1, 2. δράμα pro εὐρημα i. 11, 12.
 idem καταπύημα i. 11, 8
 ὀργαστικὸν ὄργανον viii. 6, 9. 7, 9
 ὀρθοπραγεῖν i. 13, 10
 ὀρμαῖν πρὸς— incitare v. 10, 32
 ὄρος finis, scopus iv. 8, 7
 ὅσον ἐφ' ἑαυτοῦ, quantum in se erat ii. 9, 20
 ὀστρακίζειν καὶ μεθιστάσθαι ἐκ τῆς πόλεως iii. 13, 15. ὀστρακίζων τοὺς ὑπερέχοντας iii. 17, 7. ὀστρακισμὸς cur invecus in resp. quadsam iii. 13, 15, 18, 22. v. 3, 3

ὅτι μικροτάτου, quam minimi vi. 2,
5. ὅτι ἥκιστα, quam minime vii.

17, 7

οὐ δῆτα v. 11, 3. οὐ μὴν, non tamen
iii. 1, 10

ὄφελος οὐδέν, nil prodest ii. 7, 8, 9.

Sic ὄφελος αὐτῶν οὐδέν vii. 1, 7

ἔχειτς, rivus, aquæductus v. 3, 16
ἰσοποικί i. 7, 3

Π.

Παθήματα, pro πάθη, affectus i.
5, 9

τὰ παθητικὸν μέρος, ea animi pars
in qua sunt affectus i. 5, 6

παιδαριώδης λίαν ii. 9, 23

παιδείαν εἰσάγειν εἰς τὴν πόλιν ii. 5, 15

παιδονόμοι, aristocraticus magistratus
iv. 15, 13. παιδονόμος munus
vii. 17, 5, 7. παιδονομία,
magistratus vi. 8, 22, 23

παιδοτρίβης, nonnunquam est εἷς
τῶν γυμναζομένων iii. 6, 7. παι-
δοτρίβου καὶ γυμναστικοῦ iv. 1, 2.
παιδοτρίβική viii. 3, 13

ἐκ παίδων, a pueritia vi. 7, 3

παμβασιλεὺς, ὁ κατὰ τὴν αὐτοῦ βού-
λησιν πάντα πράττων iii. 16, 1.
παμβασιλεὺς iii. 15, 1. παμβασι-
λεὺς τί iii. 16, 2

παμφάγα ζῷα i. 8, 5

παντοφόρος χώρα vii. 5, 1

πάντες δύο, ἢ τρεῖς, ἢ πλείους iii.
2, 1

παρ' ἐμοί, penes me iii. 14, 5

παραβλή δικῶν CE. ii. 16, 3

ἐν παραδρομῇ λέγειν vii. 17, 12

παράζυγος ii. 6, 11

παραίρεσις ὅπλων, arm. ademptio v.
10, 11. 11, 32

παράκρουσι, error. halluc. ii. 5, 13

παραλογίζεται ὑπ' αὐτῶν v. 8, 3.

παραλογισμὸς fallacia, ii. 3, 3

παρανόμων γράφεσθαι i. 6, 2

τὸ παράπαν, omnino ii. 6, 18

παραπέτεσθαι vii. 1, 4

παραπομπὴ τῶν καρπῶν vii. 5, 4. πα-
ραπομπὴν διδόναι CE. ii. 31, 1

παρασκευάζειν τὸ σῶμα ποιεῖν τι viii.
5, 3

VOL. X.

παραστάσεις v. 8, 12. παράστασις,
ἐμπορίας εἶδος i. 11, 3

παραστάτης τοῦ κορυφαίου iii. 4, 6
παρεστραμμένοι τῆς κατα φύσιν ἔξεως
viii. 7, 7

παραφαίνουσαι ταῦτα CE. ii. 25, 1

παρακεχωσμένα μέλη viii. 7, 7

πάρρηγός ἐστι ταύτης ii. 10, 1. τὸ
πάρρηγος vii. 16, 3

παρεκβαίνειν τὰ πάτρια v. 10, 5.
παρεκβάσεις τῶν ὁρθῶν πολιτειῶν
iii. 6, 11. 7, 2

παρνεικὴν γαμεῖν CE. i. 4, 2

παροξύνειν πρὸς— irritare adversus
vi. 4, 17. Sic παροξύνονται πρὸς
ἀλλήλους v. 2, 5. παροξύνοντες πρὸς
ἀρετὴν ταύτην, incitantes vii. 2,
10

πατρικαὶ et πάτρια pro eodem iii.

14, 6, 7. πατρικῶς τὰς κολάσεις
ποιῆσθαι v. 11, 29

πάτριοι et πάτρια iii. 14, 8, 11, 12.

πάτριός ἐστι, patrio usu receptum
est ii. 7, 19

πατριωτικὰ τεμένη CE. ii. 4, 1. verius
fortasse πατριωτικὰ, curialia.

ἡ παῦλα τῆς τεκνοποιίας, requies a
lib. procr. vii. 16, 9

πεδιακοί, civ. Athen. pars v. 5, 9

οἱ πεζεύοντες, ped. copiae vii. 6, 8

πεινῆν, esurire ii. 7, 11

πεινὰς pro πεινὰς v. 12, 8

πένεσθαι καὶ πλουτεῖν iv. 4, 18

πενεστεῖαι, Penestorum servit. ii.

5, 22. πενεστεῖα Θετταλῶν ii. 9, 2

πεινυχρὸς i. 2, 3

πεντάδραγμα συναλλάγματα iv. 16, 4

πεντακοσιμεδίμοι ii. 12, 6

πενταπλασίας πλείω οὐσίαν γίνεσθαι
non sinit Plato ii. 6, 15. 7, 4

πενταρχίαι in Carthag. rep. ii. 11, 7

πέρα τούτου προβαίνειν vi. 4, 17. οἱ

πέρα στέργαντες, πέρα μισοῦσι vii.
7, 8

πέραις ἔχειν vii. 1, 7. πέραις τὸ τέλος
πάσαις i. 9, 13

περὶ Συρακούσας pro παρὰ Συρακου-
σίους, apud Syrac. v. 12, 5

περιβάλλειν τοίχους ταῖς οἰκίαις vii.
C C

- 11, 10. περιβεβλημένους τεύχη περι
 τὴν πόλιν vii. 11, 11
 περιληφθῆναι τοῖς νόμοις iii. 16, 11.
 περιειλημμένα τρισὶν εἰδεσι v. 11,
 14
 περίλοιπον εἶναι CE. ii. 24, 4
 περιόδους τῆς γῆς πραγματεύεσθαι ii.
 3, 9
 περίοικοι, Cretensium coloni ii.
 10, 5
 περιποιῶνται αὐτοῖς δυναστείαν v. 6,
 12
 περιττὸς περὶ τὸν βίον ii. 8, 1
 περιωθίσθαι ὑφ' ἐτέρου v. 6, 14.
 περιωσθείς, repulsam passus, re-
 jectus v. 4, 6
 † περιωθισθείς ibid.
 πηκτίδες, vet. instr. mus. viii. 6,
 13
 πηχῶν pro πήχεων v. 3, 6
 πιστευθέντες, persuasi iii. 16, 7
 πιστοὶ πρὸς τὰ συμβόλαια iii. 13, 2
 πλαταγῇ Ἀρχύτου viii. 6, 2
 πλεόν ἐποιοῦν οὐδὲν [τ' οὐδὲν], profi-
 ciebant nihil v. 7, 13. τί πλείων
 τοῖς—quid emolum. ii. 5, 19
 πλεονάζειν, abundare i. 9, 7
 πλεονεξία τις τῶν δικαίων τοῖς ὑπερέ-
 χουσι iii. 12, 3
 πληθὸς τῆς πόλεως τῆς μεγάλης quo-
 modo accipiendum vii. 4, 6
 πληθύνει ἀνδρῶν ἢ πόλιν ii. 9, 17.
 πληθύνειν σῶμα [†σπέρμα v. l. k.]
 vii. 16, 8. πληθύνουσα τροφή vii.
 17, 1
 πληκτρα εἰ ἐκιδάριζεν αὐτά i. 4, 3
 πλήρωμά τι παρέξονται τῆς πόλεως ii.
 7, 22. sic iii. 13, 13
 πλουτίνδην αἰρεῖσθαι ii. 11, 9. iv. 7,
 3. sic ἀριστίνδην αἰρ.
 πλούτος τί i. 9, 10. 13, 1
 πλουτῶν νομισματος i. 9, 11
 πλουτήρων genera diversa iii. 4, 2
 ποδανιπτήρ, pelvis i. 12, 2
 πεποιῆσθαι, fecisse CE. ii. 31, 2.
 ποίγησις et πράξις, specie differunt
 i. 4, 4. ποιητοὶ πολιταί, factitii
 cives iii. 1, 3
 τὸ ποῖον, qualenani i. 10, 2
 πολέμαρχοι τῶνς vi. 8, 15
 πολεμικὰ ἔθνη γένη ii. 9, 7
 πολεμοποιὸς ὁ τύραννος v. 11, 10
 πόλις, vox ambigua iii. 1, 1. πόλις
 τί i. 2, 8. iii. 1, 2. CE. i. 1, 3.
 πόλις τί, καὶ τί πόλιν iii. 1,
 12
 πολιτεία τί iii. 1, 1. 6, 1. iv. 1, 10.
 3, 5. πολιτεία, βίος τίς ἐστι πό-
 λεως iv. 11, 3. πολιτεία et πολί-
 τευμα idem significant iii. 7, 2.
 πολιτειῶν διαφοραὶ iii. 1, 9. πολι-
 τεία ἀριστοκρατικὴ τίς iv. 7, 3.
 πολιτεία specialiter quæ reip.
 forma dicatur iii. 7, 3. πολιτείας
 peculiari nomine sic appellatæ
 definitio iv. 8, 1. 8, 9. πολιτεῖαι
 specialiter quæ dicantur, et quo-
 modo ab aristocratibus differant
 v. 7, 6. πολιτεία proprie dicta,
 oligarchiæ et democratiæ mi-
 stura est iv. 8, 3. reipubl. ge-
 nus medium inter oligarchiam
 et democratiam ii. 6, 16. πολι-
 τεῖαι vulgo quæ nominantur iv.
 8, 3. πολιτεῖαι quæ nunc di-
 cuntur, prius δημοκρατίαι voca-
 bantur iv. 13, 11. πολιτεῖαν pe-
 culiariter sic appellatam quidam
 democratiæ speciem fa-
 ciunt iv. 3, 7. πολιτεία quomodo
 instituitur ad probam oligar-
 chiæ ac democratiæ temperiem
 iv. 9, 1. quibus ex causis mu-
 tationes experiantur interdum v.
 6, 16. 7, 5
 πολιτεύεσθαι, remp. administr. ii.
 12, 1. πολιτεύεσθαι κατὰ νόμους
 iv. 6, 2. πολίτευμα quid iii. 6, 1.
 εἰς τὸ πολίτευμα βαδίζειν iv. 6, 9
 πολιτικὴ δύναμις iii. 12, 1. πολιτικὴ
 ἐπιστήμη ii. 8, 18. πολιτικοὶ σύς-
 σιτοι, qui e civium numero sunt
 c. v. 11, 14. πολιτικὸν πλῆθος τι
 iii. 17, 4. πολιτικός vulgo qui
 i. 1, 2. πολιτικός non est idem
 qui βασιλικός, οικονομικός, δεσπο-
 τικός i. 1, 2. 3, 4
 πολιτικός καὶ πολίτευ iii. 2, 3

πολιτοφύλακες ii. 8, 9. πολιτοφύλα-
κες Larissae v. 6, 6

πολλασπασίσις v. 8, 10

πολλοστημέριον τοῦ πρότερον ibid.

πολὺ υπερβάλλειν, longe sup. iv. 14,

13. πολὺ βέλτιον vi. 5, 6. πολὺ

δικαιότερον i. 5, 11. πολὺ μᾶλλον

vii. 3, 8

πολυκυρανίαν quam Homerus bo-
nam esse neget iv. 4, 27

Πολυκράτεια ἔργα v. 11, 9

πολυλογία περί— iv. 10, 1

πολύσχη πλήθη iv. 4, 21

πολυπραγματούσα ἐπιμέλεια iv. 15, 6

πονηκρατευμένη πόλις iv. 8, 5

πονηρόφιλον ἢ τυρανίς v. 11, 12

πορθματικὸν πλῆθος iv. 4, 21

πορίζειν αὐτῷ τροφήν i. 8, 10. πορί-

σασθαι, acquirere i. 8, 2

πόρος χρημάτων, acquis. pec. CE. ii.

1, 10. πόρους εὐρίσκειν, rei quæ-

rendæ rationes invenire i. 11,

12

πόσις καὶ ἄλοχος, maritus et uxor

i. 3, 1. vii. 16, 18

ποταγωγίδες, delatrices v. 11, 7

ποτέρως ἔχει τάληθές vii. 2, 6

πραγματευόμενοι τὰς τῆς γῆς περιόδους,

in terrarum orbe circumlu-

strando operam ponentes ii.

3, 9. πραγματευτέον περί— viii.

1, 1

πρακτικὸς βίος τίς vii. 3, 8. πρακτι-

καὶ διάνοια ibid.

τῶν πρακτῶν differentia vii. 14, 12

πράξεις τῶν καταδικασθέντων, exac-

tiones seu execut. jud. vi.

8, 8

πράσεις καὶ ὧραι iv. 4, 10

πράττεσθαι, exigere vi. 8, 10. CE.

ii. 31, 2. πεπράγασιν, act. sign.

CE. ii. 1, 10

πρεσβεία, ætatis privileg. i. 12, 3

προαισθάνεσθαι τὸ κελεύμενον i. 4, 3

προανακρίνειν iv. 14, 7

τὸ πρόβλημα ἔστι περί— iii. 13, 20

προβουλεύειν περί— iv. 14, 14. προ-

βουλεύειν τοῦ δήμου iv. 15, 11

πρόβουλοι, magistratus oligarchicus

iv. 14, 14. 15, 11, 12. vi. 8, 17,

24. πρόβουλοι ἐπὶ τοῖς βουλευταῖς

iv. 15, 12

προεδρία νέμειν ταῖς— v. 8, 21. ἐν

προεδρίᾳ εἶναι iv. 4, 26

προεθίζεσθαι πρὸς— viii. 1, 2

προειπεῖν, quære προκηρύξαι.

προισάγειν θαντοῦ, ante se in thea-

trum prodire vii. 17, 13

προκάθηται τοῦ πλῆθους, populi præ-

ses seu antistes est vi. 8, 17

προκηρύξαι, edicere CE. ii. 23. idem

προειπεῖν CE. ii. 24, 1. 16, 3

τὴν πρόλησιν ἀσμένως δέχεται iv.

4, 30

προκῆμια seu προσκόμια CE. ii. 15,

3. alibi πρόσθετα κῆμια.

πράκτικαι iv. 14, 10

πράξινος τῆς πόλεως v. 4, 6

προωδοποιημένος ii. 9, 11

προφικονόμηται ὑπὸ τοῦ θείου CE. i.

3, 4

προπαιδεύεσθαι πρὸς— viii. 1, 2

τὸ προπολεμοῦν μέρος ii. 6, 2. τὸ προ-

πολεμοῦν in qua reip. forma re-

rum potiatur iii. 7, 4

πρὸς αἵματος, ratione consanguini-

tatis ii. 3, 7. πρὸς ταῖς ἔργοις δια-

τρίβειν vi. 4, 2. πρὸς τῷ [τῷ]

καθ' ἡμέραν εἶναι, quotidianis

laboribus invigil. v. 11, 8. πρὸς

σίτον διδόντες, frumento permu-

tantes i. 9, 6

προσάγεσθαι, adjungere sibi v. 4, 4

ἐκ προσαγωγῆς et ἀθρόως oppos. v.

8, 12. 11, 27. sic v. 6, 17. vii.

17, 3

προσαναπλήροῦν τὸ ἐνδεές i. 8, 8

προσαπορεῖν ἀρ— iii. 2, 4

προσάπτουσιν ἐκείνῳ, illi tribuunt i.

11, 8

προσδόκιμα ἦν, expectabantur CE.

ii. 24, 3. sic CE. ii. 8

προσεδρεύειν πρὸς τὰ ἴδια ii. 5, 6.

sic viii. 2, 5. προσήρειν ταῖς φι-

λοπονίκαις viii. 4, 4

†προσεῖπε pro προεῖπε CE. ii. 24, 1

προσευθύνειν vi. 8, 16. προσευθύναι

τῶν ἀρχόντων vi. 8, 21

προσεφέλκεσθαι, insuper attrahi iii.

5, 7
προσέχειν, aures præbere CE. ii. 35
προσκραύοντες ἀλλήλους ii. 5, 4
προσδόν εἶδη ἔξ CE. ii. 1, 5
προσπορεύμενα αὐτοῖς ἀπὸ—CE. ii. 22
†προσποριζόμενα ibid.
προστάτην νέμειν iii. 1, 4. προστάτης
et ἡγεμὼν, cognatæ signif. v.
6, 1

προτιθέμενοι, in judic. for. vi. 8, 8.
itidemque §. 10. προθέσεις τῶν
ἀναγεγραμμένων.

προφέρειν τὰ δίκαια iii. 17, 6
προφράγματα ædium CE. ii. 5
πρόνται, neglexerint v. 7, 11
πρυτάνεις, magistratus in sacerdotium collegio vi. 8, 20. πρυτανεία Mileti in tyrannidem versa v. 5, 8

πρωταγωνιστεῖ τὸ καλὸν viii. 4, 5
πυθόχρηστον μαρτεῖον vii. 12, 2
P.

ραθυμοτέρως διάγειν vii. 16, 14
ρέπειν πρὸς τὴν ἐλγυαρχίαν iv. 7, 5
ριγᾶν, frigere ii. 7, 11
ρίζματα pro γονεῖς i. 6, 7
ρυθμῶν et ἀρμονιῶν affin. viii. 5, 25.
ρυθμὸν non facit βάσις μία ii.
5, 14

Σ.

σαμβύκαι, instr. mus. viii. 6, 13
†σαμβύκαι ibid.

σατραπεύων Ἀλγύπτου CE. ii. 33.

σατραπεύων Καρίας CE. ii. 32

σιδηρεῖα, officinæ ferrariæ i. 11, 11.

σιταρχίαν δοῦναι CE. ii. 40. τὰς σιταρχίας διδοὺς τοῖς στρατιώταις CE.

ii. 30, 4. τὰς σιταρχίας παραιρεῖσθαι τῶν στρ. CE. ii. 30, 3. σιταρχίαν εἰληφέναι CE. ii. 40. recitius σιταρκία τριμήνου [†τριμήνης]

CE. ii. 24, 2

σιτηρεσιάσαι εἰς διμήνον CE. ii. 38

ἐν σιτοδείᾳ γένεσθαι CE. ii. 4, 4

σιτομέτραι iv. 15, 3

σκέμμα περὶ θυῶν ἐστὶ iii. 15, 2.

σκέψιν ποιέσθαι περὶ— iv. 10, 1

σκολιὰ μελή iii, 14, 10

σκοποῦντες πρὸς τὸ— iv. 11, 18. pro ἀποβλέποντες πρὸς τὸ, ut ibid.

σκυτεῖς et σκυτοτόμοι ii. 2, 5

σκυτοτομεῖν ii. 11, 13

σκύφος περιφερόμενος vii. 2, 11

σοφίζονται τοιοῦτον τι ii. 5, 19. σοφιστέον πάντα ὅπως ἂν— vi. 4, 19.

σόφισμα ζητεῖν περὶ τι vi. 8, 12.

σοφίσματα τῶν πολιτειῶν v. 8, 4.

σοφίσματα πολιτικά iv. 13, 1

σπιθαμιαῖον πλοῖον vii. 4, 10

σποραδικὰ ζῆλα i. 8, 5

οἱ σπουδαρχιώντες v. 5, 10

σταθμὸς, pondus ii. 2, 3

στάσιμον ἦθος ἔχειν viii. 5, 23

στάσεις καὶ διαστάσεις factiones et dissidia iv. 11, 12. στάσιν κινῶσι v. 4, 10. στασιάζειν πρὸς ἀλλήλους ii. 7, 18. στασιωτικὸν τὸ μὴ ὁμόφυλον v. 3, 11. στασιωτικῶς, per factionem v. 6, 15

τὸ στημόνιον ἐξ ἐτέρου ἐρίου γίνεται τῆς κρόκης ii. 6, 14

στοχαζέσθαι ἀγαθοῦ τινός i. 1, 1.

στοχαστέον τοῦ μέσου ii. 7, 7

στρατηγοὶ et πολέμαρχοι qui vi. 8, 15. στρατηγικὸς ἀνὴρ v. 9, 2.

στρατηγικῆς ἔργων i. 9, 17. στρατηγεῖσθαι iii. 4, 14

συγγνώμην ἔχειν μεθύουσι ii. 12, 13

συγκатаβαίνειν ταῖς ἡλικίαις ἐπὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν vii. 16, 2, 9

ὡς συγκεφαλαιωσαμένους εἰπεῖν vi. 8, 21

σύγκλητοι pro ἐκκλησίαις iii. 1, 10

συγκρούειν ἀλλήλους τοὺς— v. 11, 8

συγκτήσασθαι τὴν χώραν ὅλην v. 7, 9

συγχερεῖν iii. 13, 21

σὺζευγνύναι, de connub. cop. vii. 16, 6. σὺζεῖς ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς i. 3, 2. σὺζεῖς ποιέσθαι vii. 16, 10

συκοφαντεῖν τοὺς ἔχοντας v. 5, 1. συκοφαντίας ἔχειν ii. 8, 16

σῦλον [†σούλαι] ἔχειν κατα prebendi jus habere adversus— CE. ii. 11, 1. σῦλων [†σουλῶν] actio CE. ii. 11, 2. συλᾶν μετὰ προφάσεως εὐλόγου CE. ii. 11, 1

- σύλλογοι σχολαστικοί v. 11, 5
 συμβέβηκεν ὥστε—εἶναι iv. 5, 3
 συμβάλλειν πρὸς—conferre, com-
 parare ii. 5, 12. συμβάλλεσθαι
 τι πρὸς—aliquid conferre ii. 9,
 13. viii. 5, 4. Sic συμβάλλεται με-
 γάλα πρὸς Cē. i. 2, 4. συμβάλλεται
 πλεῖστον πρὸς—vii. 11, 4. συμ-
 βάλλονται πλεῖστον εἰς iii. 9, 15
 συμβλητὸν πᾶν πρὸς πᾶν ii. 12, 6
 σύμβολα pro συμβόλαια, contractus
 iii. 1, 4. Sic οἷς ἐστὶ σύμβολα
 πρὸς ἀλλήλους περὶ τοῦ—iii. 9, 6,
 et 7
 συμβόλαια, contractus vi. 8, 3.
 συμβόλαια τὰ περὶ τὴν ἀγορὰν iv.
 15, 22. τὰ συμβόλαια διαλύειν
 iii. 3, 2. συμβολαίων δίκαι iii. 1,
 10
 συμβούλευμα, consilium v. 10, 13
 σύμβουλοι Thuriorum v. 7, 13
 συμμαχεσάμενοι πρὸς—iv. 15, 15
 συμπεῖθεσθαι, persuasione adduci
 iv. 11, 19
 συμπλεῖνων, complurium iii. 15,
 16
 συμφνεῖν, conspirare, in concor-
 diam coalescere v. 3, 11
 συμπολιτεύεσθαι vii. 2, 3
 συμποσιαρχεῖν τοὺς νήφοντας ii. 12, 12
 συμπρεσβευτὰς ἐκπέμπειν ii. 9, 30
 συμπρίασθαι, coenare i. 11, 11
 ἀπὸ συμπτώματος, casu ii. 12, 5
 συμφορήτως ἔχει τοῖς πράγμασι ii.
 9, 21
 συμφορητὰ δεῖτνα iii. 11, 2. συμφο-
 ρητὸς ἐστίασις iii. 15, 7
 συμφράδμωρες, consiliarii iii. 16, 10
 συμφυῆς iii. 15, 5
 συμφωνεῖν πρὸς ἀλλήλα συμφωνίαν τὴν
 ἀρίστην vii. 15, 7. συμφωνίαν
 ποιεῖν ὁμοφωνίαν ii. 5, 14
 συναγῆχαμεν, collegimus Cē. ii.
 1, 10
 συναγορᾷζει πάντα Cē. ii. 9, 1
 συναλλάγματα ἴδια iv. 16, 2. συν-
 ἀλλαγμάτων μικρῶν δικαστήρια iv.
 16, 4. συναλλαγμάτων ἀναγραφαί
 vi. 8, 21
 συναμφότεροι ii. 7, 9. συναμφότερα
 τὰ ἄκρα iv. 12, 4
 συναναγκάζει ἡ χρεῖα i. 8, 9
 συναποδῆμειν v. 11, 20
 συναποδῆμων κοινωνία ii. 5, 4
 συναπολαύειν v. 4, 4
 συνάρχωντες, collegæ ii. 10, 13.
 σύναρχον ποιεῖν iii. 16, 12. συναρ-
 χίαι, collegia magist. iv. 14, 4
 συναυλίαν ποικίσθαι, pro σύζευξιν γα-
 μικὴν καὶ συνοικίαν ποιῆσθαι vii.
 16, 10
 συνδυάζειν τὰ ἄνευ ἀλλήλων μὴ δυνά-
 μενα εἶναι i. 2, 2. συνδυάζειν πρὸς—
 vi. 7, 2. συνδυασμός et συναγωγή
 pro eodem vi. 1, 4, 3. συν-
 δυασμός τῶν νέων vii. 16, 6
 σύντηγος ἀλλήλοις εἰσι ii. 11, 1
 συνεθίζειν πρὸς τὰ ψύχη vii. 17, 2
 συνεκτικτεῖν τροφήν i. 8, 10
 συνεπιβλάπτεσθαι ταύτῃ ii. 9, 20
 συνεπιψηφίσαι τὰ δέξαντα ii. 10, 7
 σύνεργα ἀλλήλοις τοῦ εἶναι Cē. i.
 3, 3
 συνεστηκτότως ἔχειν viii. 5, 22
 συνήγοροι, magist. p. vi. 8, 16
 συνήθεις τοῦ—familiares Cē. ii.
 34, 5
 συνημερευταὶ ξενικοί v. 11, 14
 συνθῆκαι αὐτοῖς εἰσι περὶ—iii. 9, 7
 συνιστάνας πολιτείας ἐκ—ii. 6, 22
 σύνουος γεγόμενος ii. 7, 17
 συνουῆσαι v. 3, 11
 † συνοικίσαι, una condere ibid.
 σύνοπτος, conspicuus ii. 12, 9
 συντάττεσθαι πρὸς τὸν βελτ. σκοπὸν
 vii. 2, 6. σύνταξις τῆς πολιτείας
 vii. 2, 16
 συντελεῖν, contribuere Cē. ii. 35, 2.
 36
 συντονωτέραν ποιῆσαι τὴν πολιτείαν v.
 4, 8. ibidem ἰσχυροτέραν. pro
 eodem συντονωτέρων ἐπιτίθενται v.
 10, 34
 συνυμολογημένον ἡμῖν vii. 1, 10
 συσσιτεῖν μετ' ἀλλήλων vi. 2, 7.
 συσσίτια Laced. et Cret. ii. 5,
 15. συσσιτίων Cretensium et
 Laconicorum comparatio ii.
 c c 3

10, 7. συσσίτια Spartæ an recte instituta ii. 9, 30. συσσίτια γυναικῶν ii. 6, 5, 7, 1. συσσιτίαν institutum vetus est vii. 10, 2. συσσιτίων ratio quæ optima vii. 10, 10

αἱ συστάδες τῶν ἀμπέλων vii. 11, 7
συστρέφουσιν αὐτοὺς, coire illos et conspirare cogunt v. 5, 1

σφάζειν, jugulare Cæ. ii. 21, 6
σφετεριστής v. 11, 33
σχολαί, scholæ v. 11, 5. ἐτέρας ἔργον σχολῆς ταῦτα vii. 1, 13. σχολαστικαὶ πόλεις vi, 8, 22
σφρόνως ζῆν non sufficit civitati ii. 6, 8. σφροσύνη ἢ περὶ γυναικας ἀλλοτρίας, continentia ii. 5, 10

T.

τὰ μὲν, τὰ δὲ, partim vi. 7, 6
ταγή, imposito, imperium Cæ. ii. 1, 4

τάγμα τι pro τακτόν τι Cæ. ii. 21, 2
ταλαντιαίους καθιστάναι τοὺς ἐγγυούς Cæ. ii. 23

ταμίαι, magistratus publ. vi. 8, 6.
ταμειύνει, quæsturam gerere iii. 11, 16. ταμεία, quæstura v. 9, 3. ταμειῖον θέσις Cæ. 1, 6, 2
τὰ νῦν [τὰ τὰ νῦν] in præsentia iv. 2, 4
ταξίαρχοι [τὰξιαρχαί v.l.v.] καὶ λοχαγοί Cæ. ii. 24, 4. ταξιαρχία, magist. vi. 8, 15. ταξιαρχῆσαι iii. 4, 14

ταπεινῶς ὁμιλοῦντες v. 11, 12
τείνοντα πρὸς ἀρετὴν viii. 2, 2
τειχοποιεῖν, magistratus vi. 8, 5
ἢ τεκνοποιητικὴ i. 3, 2. τεκνοποιεῖν ἀόριστος ii. 6, 10. τεκνοποιίας νόμος ii. 9, 18

τελέως pro τελείως iii. 1, 4
τέλος εἶναι, decerni vi. 2, 2. τέλος ἀποτελεῖν, tributum pendere Cæ. ii. 26, 3. τέλος πολὺ ἐπέβαλε τῷ σίτῳ Cæ. ii. 34, 1. τέλος πολὺ λαμβάνειν ibid. τὸ τέλος καὶ τὴν εἰσφορὰν [τέφοραν] ἔχειν vi. 8, 17. τέλος, ad extremum vi. 8, 21. v. 9, 7, 8

τεμένη δημόσια, eaque κάρπιμα vel ἄκαρπα, venduntur Cæ. ii. 4, 1
τεχνάζει τοῦτον Cæ. ii. 25, 1. τεχνάζειν cum verbo infin. i. 11, 12.
τεχναστέον ὅπως γένοιτο vi. 5, 8
τεχνικὴ παιδεία viii. 6, 15. τεχνικαὶ τὴν ψυχὴν vii. 7, 2
τηλικοῦτοι, qui ea ætate sunt vii.

17, 5, 7
τρεῖν ἀλλήλους, observare se inter se v. 11, 27. τήρῃσιν τῆς παιδείας καταλύειν v. 8, 8

τιμαλφεῖν τοὺς θεούς vii. 17, 10
τιμῆματα μακρὰ, amplius census iii. 5, 6

τίμιον καὶ εὖναι, carum et vile, oppos. Cæ. ii. 1, 4
τόκος, foenus, unde dict. i. 10, 5. τοκισμός, foeneratio i. 11, 3

τῶν τεύθεν iii. 4, 11
του pro τινός vi. 4, 20. τῆς pro τῆς Cæ. ii. 35, 2

τρέπειν ἐπ' ἐργασίας [τέργα] vi. 5, 10

ἢ τριακάς, sc. ἡμέρα Cæ. ii. 30, 4
τρίγωνα, instr. mns. viii. 6, 13
διὰ τριμητρίδος ἢ πενταστητρίδος, tertio aut quinto quoque anno v. 8, 10

τριηραρχία, magistratus inferior quam ναυαρχία vi. 8, 15

τρίχωμα φορεῖν [τφέρειν] Cæ. ii. 15, 3

κατὰ τρόπον, debito modo Cæ. ii. 1, 1

τρυφᾶν, et γλίσχρος ζῆν, oppos. ii. 7, 7

τετύχηκε pro ἐστὶ vi. 3, 4. sic τετύχηκεν ὅντα, fuerunt vi. 1, 2.
τετυχηκότα pacted vi. 6, 4

τοὺς τύπους μόνον εἰπεῖν περὶ αὐτῶν viii. 7, 2. τύψῃ εἰπεῖν vii. 16, 12. vi. 8, 24. τύψῃ διορίξω v. 2, 1. ἐν τύψῃ διελέσθαι Cæ. ii. 1, 2. τύψῃ τινὶ ληπέειν iii. 4, 1

τύραννος et αἰσυνμήτης iii. 15, 16

τυχηρὰ χορηγία iv. 11, 1

τῆ—eo quod— Cæ. ii. 34, 1
τωθαμαός vii. 17, 10

T.

εβρις, petulans seu contumeliosa
injuria v. 10, 13. εβρις multi-
plex est v. 10, 15

ιγια τῆς νόσου ποιῶν τὸν κάμνοντα,
e morbo sanare iii. 11, 10.

Idem ιγιασαι τὸν κάμνοντα iii.
16, 7

ὕδαρς φίλια ii. 4, 7

ὕλοτομία i. 11, 4

ὕλωρ, magistratus vi. 8, 6. ὕλωρ
ædes vii. 12, 8

ὕπακούει λόγῳ vii. 14, 9

ἐξ ὑπαρχῆς, ab initio iv. 6, 5

ὑπαρχος Μαυσώλου CE. ii. 15, 1

† ὑπεγγού οἴσης, pro ὑπογού οἴσης,
instante CE. ii. 7

ὕπεκκεῖμενον CE. ii. 29

ὕπαναντίς τῆς προκειμένης ii. 9, 1

ὕπερ in compos. idem quod σφέ-
δρα, admodum, supra modum
iv. 11, 5

ὕπερασθενής ibid.

ὕπερβάλλει ἐπὶ τὸ σκληρόν ii. 9, 24.

τὰς ὑπερβολὰς διώκειν v. 11, 33.

ὕπερβολὴν τῆς τιμῆς ποιήσας οὐ πολ-
λὴν, non intenso seu exaucto
nimium pretio i. 11, 11

ὕπερεῖπεν πολλὰ τοῦ νομίματος CE.
ii. 21, 4

ὕπερευγενής iv. 11, 5

ὕπερσχυρος ibid.

ὕπερκαλος ibid.

ὕπερπλούσιος ibid.

ὕπερπτωχος ibid.

ὕπερτείνειν τῷ πλήθει iv. 11, 14.

ὕπερτείνει τοῖς χρόνοις τὴν— vii.
10, 6

ὕπερτίμα ἡγοράκεται, carius emisse
CE. ii. 34, 5

ὕπερβα εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς ὑπερέ-
χοντα CE. ii. 5, 1

ὕπερταῖν διακοινικὰς πράξεις iii. 4, 12.

ἡπηρετικαὶ ἐπιμέλειαι iv. 15, 3

ὕπνυνον πρὸς αὐτάρκειαν vi. 8, 3

ὑπόγού CE. ii. 7

ὑποδεικνύει, præmonstr. CE. i. 6, 5

ὑποδοχαὶ ὑδάτων vii. 11, 3

ὑπόθεσις, σκοπὸς, ὄρος, pro eodem

vi. 2, 1, 3. πρὸς ὑπόθεσιν, explic.

iv. 11, 21

ὑπόθεσις γενομένης τῆς—CE. ii. 17, 1

ὑπόκειται ἡμῖν ἐν ἄλλοις, hæc a
nobis posita est hypothesis CE.

i. 3, 1

ὑποκρίνεσθαι τὸν βασιλικόν, regiam

personam agere v. 11, 19

ὑπομένει ἀρχόμενος διελ vii. 9, 5

ὑπομνηστευσάμενος θυγατέρα v. 4, 7

ὑποπέμπειν CE. ii. 32, 1

ὑποποιεῖσθαι v. 4, 2. pro eodem

ἀναπεθεῖν ὡς αὐτὸν ἐλθεῖν, ibid.

ὑποτιμῆσαι, censere CE. ii. 36. Sic

ὑποτιμᾶσθαι, censeri CE. ii. 6

ὑφαντικῆς ἔργον i. 10, 2

Φ.

φάρμακον, remedium ii. 11, 16.

φάρμακον πρὸς τοῦτο λαβεῖν παρὰ—
remedium ad hoc petere ab—

vi. 7, 2

ἔφασαν, dixerunt CE. ii. 31, 1

φείδεσθαι τῶν εὐπόρων, parcere opu-
lenti v. 8, 20

φέρει πρὸς pro συμφέρει— vi. 5, 6

φεύγειν τὸ ἀπογράφεσθαι iv. 13, 3.

φεύγων φόνον, reus homicidii iv.
16, 3

φιδίτια Spartana dicebantur olim

ἄνδρια ii. 10, 5. φιδίτια Spartæ

an recte instituta ii. 9, 30

φίλαυτον εἶναι quid, et quale ii. 5, 9

φιλητικὸς τῶν γυναικῶν amans n. vii.

7, 5

φίλαν τὴν πρὸς αὐτὸν, αὐτὸς ἔχει ἑκα-

στος φύσει ii. 5, 8

φιλικῶς ἔχειν πρὸς— ii. 8, 9

φιλοσοφεῖν, philosophice excogi-

tare ii. 10, 9. φιλοσοφεῖν περὶ μέ-

θοδον ἐκάστην iii. 8, 1. Sic πεφι-

λοσοφηκότες περὶ—viii. 5, 23. οἱ ἐκ

φιλοσοφίας, philosophiæ secta-

tores viii. 7, 2. pro eodem οἱ

ἐν φιλοσοφίᾳ ibid. §. 3.

φιλοχρήματος qui, et qualis ii. 5, 9

φοβητικοί, meticulosi viii. 7, 5

φορικαὶ δίκαι iii. 1, 10. φορικὸν δι-

καστήριον iv. 16, 2

φορὰ, fertilitas i. 11, 9

c c 4

- φορβειὰν περιζῶσθαι vii. 2, 11
 τοὺς φόρους δῶναι CE. ii. 14. 1. φό-
 ρων δημοσίων ratio ii. 10, 8
 φορτηγία, ἐμπορίας εἶδος i. 11, 3
 φρατρίαι καὶ φυλάς, curiæ et tribus
 ii. 5, 17. κατὰ φρατρίας καὶ λό-
 χους καὶ φυλάς v. 8, 19. iv. 15,
 17. φράτωρ, curialis ii. 3, 7.
 ἐν Φρεαττοῖ iv. 16, 3
 πεφρομίσσασθαι vii. 4, 1. πεφρο-
 μισμένα τῇ λόγῳ vii. 1, 13
 φρονημάτων πλήρεις ii. 5, 22. τοὺς
 φρονηματίας ἀναρεῖν v. 11, 5.
 φρονηματίζεσθαι ii. 12, 5. φρονη-
 ματισθέντες ἐκ τῶν ἔργων viii. 6,
 11. πεφρονηματισμένοι διὰ τὸ— iii.
 13, 19
 Φρύγία συντάγματα iv. 3, 7. Φρύγιος
 ἀρμυρία iii. 3, 8.
 φυγαδεύειν v. 10, 12
 φύλακες, custodes civitatis ii. 5,
 17, 20
 εἰς φυλακὴν ποιῆσαι CE. ii. 28
 φυλακτήρια vii. 12, 1, 8
 φυλαρχία, magistratus vi. 8, 15. φυ-
 λαρχεῖν iv. 11, 5. CE. ii. 5, 2.
 φυλάρχων loco βουλῇ instituta in
 Epidamniorum rep. v. 1, 10
 φυλέτης, tribulis ii. 3, 7. φυλετεύειν
 ξένους καὶ μετοίκους iii. 2, 3
 X.
 χαλεπὸν εἶναι πρὸς τοὺς— vii. 7, 7.
 χαλεπήνας [†χαλεπήνας] τούτῳ v.
 4, 2
 χαλκουργική i. 8, 1
 χαρακτήρ τοῦ νομίματος i. 9, 8
 οἱ χαρίεντες, qui elegantioris ingenii
 sunt ii. 7, 10, 18. χαρίεντες καὶ
 νοὺν ἔχοντες vi. 5, 10
 χάρις ἀφροδισιαστική v. 10, 17. χά-
 ριν ἀναπαύσεώς ἐστι viii. 5, 10
 χειμέριος ὁδός CE. ii. 25, 2
 διὰ χειρῶν ἔχειν, tractare v. 8, 8. ἐν
 χειρὸς νόμῳ iii. 14, 4
 χειρουργεῖν, de mus. instr. tracta-
 tione viii. 6, 1. 7, 3. χειρουργική
- ἐπιστήμη musices instrumentalis
 viii. 6, 13
 χειρωνάξιον, proventus species CE.
 ii. 1, 6
 χειρῆτες, οἱ ἀπὸ τῶν χειρῶν ζῶντες
 iii. 4, 12. τὸ χειρητικὸν iv. 4, 21
 χοᾶ pro χοῶ CE. ii. 8
 χορηγία, munus publ. v. 8, 20.
 χορηγίας τυγχάνειν i. 6, 3. χορη-
 γίας τυχερὰς δεῖσθαι iv. 11, 1.
 κεχορηγημένον καλῶς iv. 1, 1. κεχο-
 ρηγημένους ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε, cui
 tanta suppetit copia ut vii. 1,
 13
 χοροδιδάσκαλος iii. 13, 21
 ἐν χρεῖα ἔσμεν αὐτῆς i. 9, 18
 χρηματίζει περὶ πάντων, de omnibus
 negotiis cognoscit ac decernit
 iv. 15, 12. χρηματίζεσθαι ἀπὸ
 τῶν κοινῶν iii. 15, 12. χρημα-
 τισμὸν αὐτοῖς ἔσεσθαι, rei fa-
 ciendæ occas. futuram CE. ii.
 41, 2. χρηματιστικῆς πέρι i. 8, 1.
 χρηματιστικοῦ ἔργον τί i. 8, 3
 χρῆναι, oportere viii. 7, 12
 χρῆσθαι μετρίως τοῖς— moderate
 tractare v. 12, 1
 χρήσιμοι ὡδὲν ἦσαν ii. 9, 10
 χρηστικὸς, uti sciens CE. i. 6, 1
 χρόνιος εὐπορία vi. 5, 8
 χυδὴν κείμενα vii. 2, 9
 κατὰ χώραν εἵασε, in loco suo ma-
 nere sivit CE. ii. 36
 χωρὶς τῆς λύσεως, præter solut. ii. 7, 5
 Ψ.
 ψευδομαρτυριῶν κρίσεις ii. 5, 11
 ψιλλὴ γεωργία i. 11, 2, 7. ψιλλὴ μου-
 σική viii. 5, 11
 Ω.
 ὠνὴ καὶ πράσις viii. 3, 12. ὠνιοι ἄν-
 θρωποι, venales, qui pecuniis se
 corrumpi patiuntur ii. 9, 19.
 ἐν τοῖς ἰδίοις ὠνίοις, in privatis
 emptionibus viii. 3, 12
 ὠτακουσται Hieronis v. 11, 7

INDEX RERUM

QUÆ IN POLITICIS ET ÆCONOMICIS

VISÆ SUNT MEMORABILIORES.

ABORTUS ciere quando licitum vii. 16, 15

Abstinere ab alienis ii. 5, 10

Abydena sodalitia v. 6, 13. **Abydenorum** magistratuum electio v. 6, 6.

Abydenorum stratagema œconomi- cum CE. ii. 19

Achæi Troezenios socios suos Sybari ejiciunt v. 3, 11. **Achæi**, Thessalis finitimi ii. 9, 3. **Achæi** Pontici, crudeles viii. 4, 3

Acies divellitur etiam parvorum rivo- rum transitu v. 3, 16

Acquirendi ars i. 7, 5. œconomiz pars est i. 4, 1.

Acquisitionum genera quot, et quod- nam maxime secundum naturam CE. i. 2, 2. acquisitionis species quæ- nam œconomiz pars sit i. 8, 13. 9, 15. acquisitionis species altera, pecuniaria ratio i. 9, 1

Acquisita ni probe conserventur, cribro hauritur aqua CE. i. 6, 1

Actionum differentia vii. 14, 11. actio- num differentia pro ratione finis seu scopi viii. 2, 6. actionum honesta- tem fine potissimum metimur vii. 14, 7. actionibus et negotiis vacare, an laudabilius quam actiones capes- sere ac negotiis implicari vii. 3, 3

Actiosa vita quæ vii. 3, 8

Adamas a Cotye cur defecerit v. 10, 18

Adversaria publicæ pecuniæ per curias et tribus v. 8, 19

Adulationis munus quod v. 11, 12.

Adulatores in pretio ubi sint iv. 4, 27. adulatores cur apud tyrannos et apud plebem sint in pretio v. 11, 12. adulatores et *δημαγωγῶν* affinitas iv. 4, 28

de **Adulteris** lex vii. 16, 18. adulterio stuprum pensatur v. 4, 2. adulterii punitio seditionem movet v. 6, 15

Ædium privatarum in orbe dispositio quæ melior vii. 11, 6. ædium pars superior in viam publicam propen- dens, dejicitur CE. ii. 5, 1. ædificio- rum corruentium curatores publici vi. 8, 4, 18. *Vise et Domus.*

Æditui, *ναοφύλακες* vi. 8, 19

Ægina mercatoribus abundat iv. 4, 21.

Æginæ reip. mutatio quomodo ten- tata v. 6, 9

Ægyptii, populus antiquiss. vii. 10, 8.

Ægyptii agricolas a militibus dis- tinctos habent vii. 10, 1, 6. **Ægyptio- rum** medicorum in purgandis corpo- ribus mos iii. 15, 4. **Ægyptiæ** pyra- mides v. 11, 9. **Ægypti** satrapa CE. ii. 33, 34

Æni, **Æni** oppidi cives v. 10, 18

Æolidis loca CE. ii. 31, 1

Æquale et simile quid vii. 3, 5. æquale, justum videtur esse iii. 9, 1. æqualia inæqualibus non conveniunt iii. 16, 2. æquales in aliquibus, se in omni- bus æquales esse putant iii. 9, 4.

Æqualitas et inæqualitas ut sedi- tionis in rebuspub. pariat v. 3, 14. æqualitas quorum sit, et quorum in- æqualitas iii. 12, 2. æqualitas pro merito et dignitate, stabiles efficit resp. v. 7, 8. æqualitatem in civitate Phæas esse vult possessionis et in- stitutionis ii. 7, 8. ad æqualitatem revocandæ cupiditates potius quam facultates ibid. æqualitas in demo- cratia ut instituenda vi. 3, 1. æqua- litas duplex est v. 1, 12

Æqualiter rectum quod iii. 13, 12

- Æquatio facultatum in rep. v. 9, 9
 Æquum esse videtur ut quod multitudini visum fuerit, ratum habeatur v. 9, 15
 Ærario publico præfecti vi. 8, 6. ærarii sacri quæstor vi. 8, 19. ærarii Spartzæ an recte constitutum ii. 9, 36
 Ærumnas multas etiam vitæ solius gratia toleramus iii. 6, 5
 Æs et ferrum aulicis quibusdā a Deo mista ii. 5, 26
 Ætates septenario annorum numero distinctæ vii. 16, 17. 17, 15. ætatum distinctio in bellicis munis vi. 7, 3
 Æthiopes imperia pro staturæ dignitate conferunt iv. 4, 4
 Affectiones aliæ alias superant, ut res in quas cadunt aliæ aliis superiores sunt vii. 1, 8
 Affectus mire cient musici moduli viii. 5, 18. affectus varie cientur pro harmoniæ diversitate viii. 5, 22
 Affatus enthusiastici viii. 7, 4
 Agamemnon pro concione convitia patitur: in expeditione autem, imperii vires exerit iii. 14, 4. Agamemnonis votum de decem consiliariis iii. 16, 10
 Agere præcipue dicuntur ii qui mente et cogitatione fabricantur vii. 3, 8
 Ager civitatis, quantus et qualis esse debeat vii. 5, 1, 3. penes quos esse debeat vii. 10, 9. ager apud Spartanos paucis fuit communicatus ii. 9, 14. agri divisio vii. 10, 11. agri divisio Hippodamea ii. 8, 3. agrorum magistri vi. 8. agrorum possessio, certa mensura olim definita vi. 4, 8. agri quantum libet parare, non ubique licitum ii. 7, 6. agrum ære alieno obstringere vetat Oxyli lex vi. 4, 9
 Agricolæ, civitati alendæ necessarii iv. 4, 9. e quali hominum genere esse debeant vii. 10, 13. vel servi sunt, vel barbari aliqui, aut finitimi vii. 9, 8. 10, 13. agricolis a Socrate quæ tributa ii. 5, 22
 Agricultura laus Cæ. i. 2, 3. agricultura, justissima res faciendæ ratio Cæ. i. 2, 2, 3. agricultura an pecuniariæ rationis pars i. 8, 3. agricultura studium ut excitatum olim vi. 4, 8. agriculturæ et militiæ studium au dividi in rep. debeat vii. 10, 1. agriculturæ et militiæ studia apud multos conjuncta iv. 4, 15, 18. agricultura duplex i. 11, 2, 7. agricultura viva, est res pecuniaria i. 8, 6
 Aleæi poetæ locus adversus Pittacum et cives suos iii. 14, 10
 Alcyones matris suæ amorem detestatur filius Diocles ii. 12, 8
 Aleuadas Lariassæ principes v. 6, 13
 Alexander urbem in Ægypto ad Pharam condit Cæ. ii. 34, 3
 Aliena nemo ita curat ut propria Cæ. i. 6, 3
 Alimentorum ratio aliis alia prospecta est a natura i. 8, 10. alimentorum diversitas, vitas quoque diversas efficit i. 8, 4. alimentum a matre petere natura docuit Cæ. i. 2, 3. alimentum mihi prius cum puro commistio iii. 11, 9
 Amadocus Seuthis insidias cur expertus v. 10, 24
 Amasidis dictum de pelvi i. 12, 2
 Amasii contumeliosis dictis aut factis gravissime exasperant v. 10, 16, 18
 Amantes præ nimio amore coalescere cupiunt ii. 4, 6
 Amatoriæ consuetudines, impetiosæ esse non debent, nec contumeliosæ v. 11, 29. amatoria controversia inter duos adolescentes, Syracusanæ reip. mutationis causam præbuit v. 4, 1
 Ambidextros esse cives suos vult Plato ii. 12, 12
 Ambitio sæpe ad insidias struendas incitat v. 10, 25
 Ambitiosi quam offensionem omnium ægerime ferant v. 11, 28
 Ambracis census olim exiguus, tandem prorsus neglectus fuit v. 3, 10. Ambracis populus tyranno ejecto reip. clavum sibi asseruit v. 4, 9
 Amici, æquales et similes iii. 16, 13. amicorum bona communia ii. 5, 6
 Amicitia, convictus institutum quoddam est iii. 9, 13. maximum in civitatibus bonum est ii. 4, 6. amicitia diluta seu aquosa ii. 4, 7
 Amisus, oppid. Cæ. ii. 25, 2
 Amoris sedes ἐν τῇ θυμῷ vii. 7, 5. amor an concedendus, ubi consuetudo adimitur amantibus ii. 4, 2. amore matris suæ detestatur filius ii. 12, 8. amor ardens in ardens odium vertitur vii. 7, 8
 Amor sui, Amor pecuniæ, et similia, si modum excedant, habentur vitiosa ii. 5, 9. amore sui non temere nec frustra quisque, sed natura ducitur ii. 5, 8
 Amphipoli seditionem inter divites et Chalcidenses colonos excitat Cleotimus v. 6, 8. Amphipolitani a Chalcidensium colonis maxima ex parte suis sedibus expulsi v. 3, 13

- Amyntas, Archelai gener v. 10, 17.
 Amyntas minor v. 10, 16
 Anaxilaus, Rhegin. tyr. v. 12, 13
 Androdarnas Rheginus quibus et quas leges tulit ii. 12, 14
 Animam alii harmoniam esse, alii harmoniam habere, unde dixerint viii. 5, 25. anima corpore posterior ortu vii. 15, 9. anima, imperat natura; corpus, imperio ejus regitur i. 5, 4. anima in corpus herile habet imperium i. 5, 6. anima (sua vita) redimit ira quod petit v. 11, 31. animæ partes duæ vii. 15, 9. animæ partium divisio vii. 14, 9
 Animalia ut vivant vii. 13, 12. animalis partes, anima et corpus i. 5, 4. animalium partes necessariæ iv. 4, 8. animalium species quomodo investigentur ibid. animantes, et cicures et feræ, hominis causa conditæ i. 8, 11
 Animis aliis aurum, aliis argentum, aliis æs et ferrum a Deo admistum ii. 5, 26. animi forma et pulchritudo, non tam facile cerni potest, ut corporis species i. 5, 11. animi partium habitus duo vii. 15, 9. animis mutamur in audiendis modulis musicis viii. 5, 18. animus gravidis mulieribus remissior et laxior esse debet vii. 16, 14
 Annon Carthagine tyrannidem affectavit v. 7, 4
 Anni magistratus iv. 15, 1
 Annuli, *vide* Circuli.
 Antileon, Chalcid. tyr. v. 12, 12
 Antimenides et Alcæus, Mitylenensium exsulum duces iii. 14, 9
 Antimenis Rhodii stratagema economicum CE. ii. 35, 1. 39
 Antissani Chios exsules ob insidias eji- ciunt v. 3, 12
 Antissei (sive Antisthenis Atheniensis) economicum stratagema CE. ii. 7
 Antisthenis dictum de leporum et leonum concione iii. 13, 14
 Aphytaeorum lex vi. 4, 9
 Apollodori Lemni scripta de re rustica i. 11, 7
 Apollonia in Ionio sinu quæ imperii forma sit usa iv. 4, 5. Apollonia Pontica oligarchiæ mutationem unde experta v. 6, 9. Apolloniæ ad Euxinum, ab inquilinis suis invaduntur v. 3, 13
 Apophthegma Persæ, et Libyis seu Afri CE. i. 6, 4
 Appetitus post corporis curam in institutione puerorum informandus est vii. 15, 10
 Aquarum et ventorum vis vii. 11, 4.
 aquarum copia civitati necessaria vii. 11, 3. aquarum in urbe disparatio vii. 11, 5. aqueductuum curatores vi. 8, 5. aquæ pluvie receptacula vii. 11, 3. aquæ salubres vii. 11, 4
 Arbitrarius cur ubique fidissimus iv. 12, 5.
 Arbitrariorum judiciorum examen ii. 8, 13
 Arcadium habitacula sparsa li. 2, 3
 Archelaus Cratæas [†Cratææ] insidias cur expertus v. 10, 17, 20
 Archias Thebani punitio v. 6, 15
 Archilochi locus de iræ adversus amicos excaulescentia vii. 7, 6
 Archytas crepitaculum viii. 6, 2
 Areas ædium binas cuique civi tribuit Plato ii. 6, 15
 Areopagiticus senatus, oligarchicus est li. 12, 2. Areopagitici consilii auctoritas et potentia Persici belli tempore v. 4, 8. Areopagiticus senatus ab Ephialte accisus ii. 12, 4
 Argentum animis quibusdam a Deo admistum ii. 5, 26
 Argis nobiliores post Mantinensæ prælium populum convellere conantur v. 4, 9. Argis ostracismus cur usurpatus v. 3, 3. Argivi a Cleomeæne Lacedæmonio attriti, finitimos in civitatem recipiunt v. 3, 7
 Argonautæ Herculem cur reliquerint lii. 13, 16
 Ariobarzanes Mithridatis insidias cur expertus v. 10, 25
 Aristocratiæ quæ dicantur v. 7, 6. Aristocratiæ vulgo quæ nominentur iv. 8, 3. Aristocratiæ a *πολιτείας* specialiter sic dictis qua re differant v. 7, 6. Aristocratiæ vulgo dictæ, in plerisque civitatibus ab optima reip. forma deflectunt iv. 11, 2. in Aristocratiis seditiones unde existant v. 7, 1. Aristocratiæ quid sit, et unde dicta lii. 7, 3. iv. 8, 9. Aristocratiæ maxime quæ iv. 8, 7. Aristocratiæ vere quæ sit appellanda iv. 7, 2. Aristocratiæ, oligarchia quædam est v. 7, 1, 10. Aristocratiæ oligarchiæ speciem faciunt nonnulli iv. 3, 7. Aristocratiæ rebusp. convenientior quam regnum lii. 15, 10. Aristocratiæ et *εὐνομία* separari nequeunt iv. 8, 5. Aristocratiæ scopus, virtus iv. 8, 7. Aristocratiæ species iv. 7, 3
 Aristocratica politia quæ dicitur iv. 7, 3. Aristocratica respublica, in qua pro virtutibus et meritis honores conferuntur lii. 5, 5. Aristocratica resp. esse nequit ubi non maxima

- virtutis habetur ratio ii. 11, 11.
 Aristocratica multitudo quæ iii. 17, 4
 Aristocratica comitia iv. 14, 10. in
 Aristocraticarum rerump. institu-
 tione qua re multi delinquant iv.
 12, 6
 Aristogiton Harmodii amicus et socius
 v. 10, 15
 Aristophanis apud Platonem dictum de
 amantibus ii. 4, 6
 Aristotelis Rhodii stratagema œcono-
 micum CE. ii. 16, 1
 Arma civitati necessaria vii. 8, 7. de
 Armis lex polit. iv. 13, 4. arma
 domi habere, civibus interdicitur a
 tyr. CE. ii. 31, 2. arma populo cur
 adimant tyranni v. 10, 11. arma et
 gymnasia servis interdicta in Creta
 ii. 5, 19. Armatura gravis, opulen-
 torum est; levis, tenuiorum vi. 7, 1
 armatura gravis sine ordinum collo-
 catione inutilis est iv. 13, 10
 Arrhas dare i. 11, 9
 Arrhabæus et Sirrha v. 10, 17
 Artaba, mensura frumentaria CE. ii.
 26, 3
 Artabazus Charidemum bello petit CE.
 ii. 32, 1
 Artapanus Xerxem cur peremerit v.
 10, 21
 Arthriditis, præfectura Ægypti CE. ii.
 36. rectius Athribitis, ut apud Strabo-
 nem et Ptolemæum.
 Artes omnes primum sui ipsarum ra-
 tionem habent iii. 6, 7. ars quæque
 considerat quid generi cuique conve-
 niat iv. 1, 1. ars omnis et institutio,
 naturæ defectum supplere nititur vii.
 17, 15. artium et scientiarum om-
 nium finis Bonum est iii. 12, 1. ar-
 tibus omnibus extremum est finis i.
 9, 13. artes quædam a se invicem
 sejunctæ CE. i. 1, 2. artium mutatio
 nonnunquam admittitur ii. 8, 18.
 artium quibus civitati opus est, ge-
 nera duo iv. 4, 9
 Artificum opera cuique civitati opus
 est ii. 8, 10. artifices an omnes pub-
 lici esse debeant ii. 7, 22. artifices
 virtutem habere an necesse sit i.
 13, 12. artifices plerique divites iii.
 5, 6. artifices Thebis qua conditione
 ad magistratus admissi iii. 5, 7.
vide et Opif. Artificiosissimæ operæ
 quæ i. 11, 6
 Arx, monarchica et oligarchica muni-
 tio vii. 11, 5
 Asiatica ingenia qualia vii. 7, 2. Asiani
 servillioribus ingeniis præditi quam
 Europæi iii. 14, 6. Asiaticæ plerique
 equos adversus hostes alebant iv.
 3, 3
 Asperi an magnanimi vii. 7, 7
 ex Astrologia olei fertilitatem prospici-
 cit Thales i. 11, 9
 Atarnei obsidio intermissa Eubuli mo-
 nitus ii. 7, 17
 Atheniensis reip. forma examinatur ii.
 12, 2. Athen. resp. post tyran-
 nos ejectos a Clisthene ut mutata
 iii. 2, 3. Athenis populare imperium
 pro patrum dominatu a Solone
 institutum est ii. 12, 2. Athenis
 γυναικων numerus imminutus bello
 Laconico v. 3, 7. Atheniensis popu-
 lus sub Quadringentorum imperio
 qua spe deceptus fuerit v. 4, 13.
 Athenienses in civitatibus subjugatis
 tollebant oligarchias v. 7, 14. Sa-
 miis, Chiis, et Lesbiis potiti, contra
 pacta eos occiderunt iii. 13, 19. ad
 bellum Mitylenense quomodo inducti
 v. 4, 6. Atheniensium ii qui Piræum
 incolunt, magis plebei sunt quam
 qui urbem v. 3, 15. Athenienses Po-
 tideam habitantes, quo stratagemate
 pecunias collegerint CE. ii. 6
 Athleticus corporis habitus vii. 16, 13.
 Athletica habitudo an in civitatem
 introducenda viii. 4, 1
 Athribitis : quære Arthriditis.
 Attali in Pausaniam contumelia v. 10,
 16
 Attica œconomia CE. i. 6, 2, 7
 Avaritia inferiorum formas mutavit
 iii. 15, 12
 Audacia ad quæ utilis ii. 9, 9
 Audaces facile ad insidias struen-
 das inducuntur v. 11, 27
 Audire pueritiam quæ deceat v. 17,
 5, 7
 Auditionibus primis familiares
 sese præbent auditores vii. 17, 13
 Augmenta seu incrementa, si præter
 proportionem fiant, seditiones non-
 numquam in republ. excitant v. 3,
 6, 4, 8
 Aurum animis quibusdam a Deo ad-
 mistum ii. 5, 26. auri gestatione
 mulieribus Ephesinis interdicitur CE.
 ii. 20. auri gestatio pretio redimitur
 a matronis Syracusæ CE. ii. 21, 2
 Ausones, pop. Italiæ vii. 10, 5
 Autophradates quibus Eubuli monitis
 ab Atarnei obsidione avocatus ii.
 7, 17
 B.
 Babylon præ vasta amplitudine se cap-
 tam esse toto triduo non sensit iii.
 3, 5. Babylone decimæ dantar eo-
 rum quæ importantur CE. ii. 35, 1
 Babylonii a Persarum rege cur sæ-

- pius accisi iii. 13, 19. Babyloniae regionis amplitudo et felicitas ii. 6, 6
- Bacchatio viii. 7, 10
- Bacchanales ludi vi. 8, 22
- Bacchanalia splendide celebrari solita CE. ii. 7
- Bacchanalium sumptus divitibus imperantur CE. ii. 32, 1
- Baccho in annum sequentem vovetur dupli sacrificiorum sumptus CE. ii. 7
- Bacchiadae, Corinthiacae urbis principes ii. 12, 8
- Barbari servilioribus ingenii praediti quam Graeci iii. 14, 6. Barbarorum servitus quodammodo debita i. 2, 4. Barbarorum commercia, pleuraque permutatoria i. 9, 5. Barbarica regna qualia iii. 14, 6
- Barbitus, vet. instr. mus. viii. 6, 13
- Beata vita quae iv. 11, 3. beate vivere in quibus positum vii. 1, 6. in beatis quae requirantur vii. 1, 3
- Beatorum insulae vii. 15, 4
- Beatitude quid sit vii. 8, 5
- vulgo in opibus et voluptatibus ponitur v. 11, 23. vulgo in externis bonis collocatur vii. 13, 8. cum voluptate esse conjuncta creditur ab omnibus viii. 3, 5. sine virtute esse non potest vii. 9, 3, 7. beatitudo unius hominis et totius civitatis an eadem vii. 2, 1
- Bellare ob eminentiam, non est utile potentioribus ii. 7, 16
- Bellum, pacis gratia est vii. 14, 13. 15, 1. bellum ad justitiam et temperantiam cives adigit vii. 15, 3. bello interemptorum liberis, alimenta e publico decrevit Hippodamus ii. 8, 6
- bello victa, victoris ease, lex jubet i. 6, 1
- ad Bellicos usus civitas apta ut sit vii. 11, 3. bellicis usibus habiles, equites, gravis armaturae milites, velites, navales copiae vi. 7, 1. bellicarum rerum cura, in rebus. pulchra quidem est, non tamen summus omnium finis vii. 2, 17. bellicae res penes quos in rep. esse debeant vii. 9, 4. bellatrix civitatis pars, an a rustica sejungi debeat vii. 10, 1.
- Bellicae artes cur exercendae vii. 14, 21. ad bellicas artes multorum populorum institutio et leges directae vii. 2, 9. bellica ars et ipsa est acquirendi ratio i. 8, 12
- Bene, in duobus positum vii. 13, 2. bene beateque vivere quid iii. 9, 14. bene beateque vivere vulgus in divitiis positum existimat vii. 2, 2. bene cum iis agi nequit, qui bonis et honestis actionibus non student vii. 1, 11
- Benefactores populi aut gentis, reges olim creabantur v. 10, 8
- Bestiae, rationem nec orationem sentiunt, sed affectibus inserviunt i. 5, 9
- Bonus vir qui vii. 13, 7. bonus vir quomodo fiat aliquis vii. 13, 10. boni viri a promiscua multitudine quae differant iii. 11, 4. boni viri virtus quae iii. 4, 16. bonus vir etiam adversis recte uti potest vii. 13, 7. bonus et vir et civis aliquis ease potest in Aristocratia iv. 7, 2
- Boni, virtutisque et honestatis studiosi, tribus modis finis vii. 13, 10. boni ex bonis natura; sed non semper i. 6, 8. boni finis institutione iii. 18, 1. boni fieri multi non possunt v. 12, 8
- Bonum, finis est artium et scientiarum omnium iii. 12, 1. boni causa sunt omnia i. 1, 1. bonum quocumque, an cum quocumque conferendum iii. 12, 6
- Bona animi quo maiora, eo utiliora vii. 1, 7. bona externa, a fortuna proficiuntur vii. 1, 10. bonis uti non posse, turpe vii. 15, 5
- Bonorum venditio Spartae vetita ii. 9, 14. bona sua vendere quando licitum apud Locros ii. 7, 6
- Bos, pauperibus pro servo est i. 2, 5
- Boaspori tyrannus CE. ii. 9, 1
- Byzantii piscatores multi iv. 4, 21.
- Byzantii inquilinos cur ejecerint v. 3, 12. Byzantium stratagemata oeconomica CE. ii. 4, 1
- C.
- Calcei usus duplex i. 9, 2
- Calculi ius plebi qua cautione dandum in oligarch. iv. 14, 15. *Vise et Suffrag.*
- Callistrati stratagema oeconomicum CE. ii. 23
- Camicus, opp. Siciliae ii. 10, 4
- Canobi emporium ad Pharum transfertur CE. ii. 34, 3
- Cantus, res hominibus suavissima viii. 5, 11. cantus inter epulas delectat viii. 3, 9. cantus harmonia quae quibus conveniat viii. 7, 13
- Capistro incingi vii. 2, 11
- Captivorum corpora singula, ternis minus dimittuntur CE. ii. 21, 7
- Cariae satrapa CE. ii. 32, 1
- Carthaginiensis resp. examinatur ii. 11, 1. Carthagine aristocratica est resp. forma iv. 7, 4. Carthagine plebs ut

- demulcentur vi. 5, 9. Carthaginiensis democratia in pecuniæ studio nihilominus perstat v. 12, 14. Carthaginienses pro expeditionum numero, circulatorum quoque seu annulorum numerum militantiis augebant vii. 2, 10. Carthaginienses in expeditionibus a vino abinent CE. i. 5, 2. †Carthaginiensium stratagema economicum CE. ii. 11, 1.
- †Castratus: quare Exsectus.
- Catanensium legislator Charondas ii. 12, 6.
- Cauponaria unde exstitit i. 9, 9. cauponaria non est pecuniarum rationis pars, natura i. 9, 4. cauponarum obiectum i. 9, 12.
- Celtæ, bellicosa gens ii. 9, 7. Celtarum disciplina et leges, maxima ex parte ad bellicas artes directæ vii. 2, 10. Celtæ natos suos adversus frigora ut indurent vii. 17, 3.
- Census annui in quibusdam civitatibus: in majoribus, tertio aut quinto quoque anno fiunt v. 8, 10. census quantus statuendus in bene constituta rep. iv. 13, 7. censum intendere et remittere v. 8, 10. census æquatio in democr. vi. 3, 1. censuum divisio in temperatissima oligarchiæ specie vi. 6, 2. census mutatio, reip. mutandæ occasionem præbet interdum v. 6, 17. e censu mutationes quæ fiunt in rebus publicis, quomodo prohibendæ v. 8, 10.
- Censum legibus definitum qui expleverint, ad magistratus admittuntur iv. 6, 2. pro Census amplitudine cives in quibusdam rebusp. admittuntur ad magistratus iii. 5, 6. pro census amplitudine magistratus conferuntur in quibusdam democratiis iv. 4, 24. pro censuum amplitudine magistratus conferuntur in oligarchiis iv. 5, 1. pro census diversitate, potestas quoque diversa in republ. iii. 11, 16. census pauperum CE. ii. 6. census Aphyæorum qualis vi. 4, 10.
- Chabriæ Atheniensis stratagemata economica CE. ii. 26, 1. 38.
- Chalcide populus reip. gubernacula sublato tyranno sibi asseruit v. 4, 9. Chalcidenses tyrannis in oligarchiam versa v. 12, 12. Chalcidenses equos adversus hostes alebant iv. 3, 3. Chalcidensium in Thracia legislator Androdamas ii. 12, 14. Chalcidenses colonos Amphipoli contra ditiores concitat Cleotimus v. 6, 8. Chalcidensium coloni Amphipolitas magna ex parte ejiciunt v. 3, 13. Chalcidicarum civitatum per Italiam et Siciliam legislator Charondas ii. 12, 6.
- Chæones, (vel potius Chones) pop. Italiæ vii. 10, 5.
- Charetis Parii scripta de re rustica i. 11, 7.
- Charetis in Ægina conatus v. 6, 9.
- Charicles triginta tyrannis assentatur v. 6, 6.
- Charidemi Oritani stratagemata economica ii. 31, 1.
- Charilli [†Charilai] Spartanorum regis tutor et patruus Lycurgus fuit ii. 10, 2. Charilli [†Charilai] tyrannis, Lacedæmone in aristocratiam versa v. 12, 12.
- Charondas Catanensis, civitatis sum legislator ii. 12, 6. Zaleuci auditor fuit ii. 12, 7. mediocri conditionis homo fuit iv. 11, 15. quas leges tulit ii. 12, 11. Charondas lex de judiciis iv. 13, 2. Charondas *ἑποφύων* qui i. 2, 5.
- Chius mercatoribus abundat iv. 4, 21.
- Chii oligarchia unde convulsa v. 6, 16. Chii ab Atheniensibus contra pacta accisi iii. 13, 19. Chii exsules ab Antisseis ob insidias ejiciuntur v. 3, 12. Chiorum stratagema economicum CE. ii. 13.
- Chones pop. Italiæ vii. 10, 5.
- Chorus unus idemque interdum comicus, interdum tragicus iii. 3, 7.
- Chori magister æquabilitatem in choro instituit iii. 13, 21.
- Choragus choro tibia ipse præcinit Lacedæmone viii. 6, 12.
- Chytion (seu Chyton) Clazomeniorum urbis in continenti pars v. 3, 15.
- Ciborum apparatus viii. 5, 6.
- Cinadæm seditionem Sparte cur excitavit v. 7, 3.
- Circulorum seu annulorum ornatus pro expeditionum numero augebatur Carthagine vii. 2, 10.
- Cisternæ, seu aquæ pluvie receptacula vii. 11, 3.
- Cithara pueritiæ interdicitur viii. 6, 9.
- Civis, vox ambigua iii. 1, 2. civis qui iii. 12, 2, 1. civis generaliter qui, et qui specialiter in qualibet reip. forma iii. 13, 12, civis quibus rebus definiatur iii. 1, 6. civis definitio examinata iii. 1, 11. civis dicitur is potissimum qui honorum publicorum est particeps iii. 5, 9. civis in quibusdam rebusp. non habetur, qui non utroque parente cive natus sit CE. ii. 4, 3. civis in democratiis quibusdam est, qui e civis filia natus

est, etiam spurius iii. 5, 7. cives an sint opifices manuarii iii. 5, 1. civis an non sit qui non justo titulo civis est iii. 2, 4. cives, consortes et participes ejusdem civitatis ii. 1, 2. cives non sunt omnes sine quibus civitas esse nequit iii. 5, 2. civis in populari imperio maxime est et dicitur iii. 1, 10

Civium divisio Hippodamea examinatur ii. 8, 7. cives, seu urbis incolæ, an recte in duas partes a Socrate divisi ii. 6, 2. civium species plures, ut plures species civitatum iii. 5, 5. civis pro diversâ reipubl. forma diversus est iii. 1, 9

Cives quilibus ingeniis esse conveniat in bene constituta rep. vii. 7, 1, 4. cives vitam qualem in bene constituta repub. vivere debeant vii. 9, 3. civium vita, in otio libera et temperans esse debet vii. 5, 1. civis non suus quisque est, sed civitatis viii. 1, 4. civis virtus quæ iii. 4, 15. civis boni et viri boni virtus an eadem iii. 4, 3, 7, 10. civis et magistratus virtus eadem quæ viri boni vii. 14, 8. civem egregium eo anniti decet, ut reip. præesse possit vii. 14, 20

Cives factitii iii. 1, 5

Civilis multitudinis partes duæ: altera, quæ arma tractat; altera, quæ consilia vii. 9, 9, 10

Civitas seu πόλις, quid i. 2, 8. iii. 1, 2, 12, 9, 14. CE. i. 1, 3. res est naturalis i. 2, 9. res e compositorum genere iii. 1, 2. civitas omnis composita ex domibus et familiis i. 2, 3. civitas omnis, communicio quædam est i. 1, 1. qualis sit communicio et societas iii. 9, 12. liberorum hominum communicio et societas est iii. 6, 11. societas est similitum, ad vitam quam optime degendam instituta vii. 8, 4, 8. boni et juris communione congregatur ac conservatur, ut familie i. 2, 12. natura prior quam domus et unus quisque nostrum i. 2, 12, 14. e quantitate et qualitate constat iv. 12, 1. finem et scopum quem habet iii. 9, 13. honestatis magis quam necessitatis gratia constituta iv. 4, 12. sine quibus esse non possit vii. 8, 6, 7. civitas appellari non potest quæ natura serva est iv. 4, 11

Civitati omniane debeant esse communia ii. 1, 3. civitatem magis ac magis unam fieri, an expediat ii. 2, 2, 8. civitatem unam esse oportet,

sed non omni ex parte ii. 5, 14. civitatis perfecte unitæ signa quæ statuerit Socrates ii. 3, 1. civitatis communicio, est primum in loci consortio posita ii. 1, 2. civitates duas in una facere ii. 5, 20. civitatis unio distrahitur a δημοκρατίας v. 9, 10

Civitas cum marine et marinis hominibus commercium habere debeat vii. 6, 1. civitas negotiatoria esse debet, sibi non aliis vii. 6, 4. civitas una eademque quo modo sit, quo modo item alia iii. 3, 13. civitas fecisse aut non fecisse aliquid quando dicatur iii. 3, 1

Civitatis quantitas, habitantium multitudo est: qualitas, libertas, nobilitas, divitiæ, institutio, et consilia iv. 12, 1. civitatis divisio Hippodamea ii. 8, 2. civitas dividi pro diverso habitantium genere an debeat vii. 10, 1, 6. civitatis partes necessariæ quæ iv. 3, 4, civitatis partes præcipuæ et maxime necessariæ quæ iv. 4, 9. civitatis partes principales quæ, et civilis corporis velut anima iv. 4, 14. civitatis cunctusque partes tres; divites, pauperes, mediocris fortunæ homines iv. 11, 4. civitatis partes duæ potissimum, divites et pauperes iv. 4, 19. vi. 3, 4. civitatis partem majorem qui sibi vindicare possint iii. 9, 15. civitatis partes omnes, esse et manere oportet easdem, si salvam velimus rempublicam ii. 9, 22. civitatis pars, ob successus aliquos gloria et viribus aucta, reipublicæ formam interdum mutat, vel sibi conformat v. 4, 8

Civitatis imperium penes unum an esse debeat iii. 16, 2. civitatis imperium ac potestas penes quem an quos esse debeat iii. 10, 1. civitates imperio utebantur primum regio, ut populi et gentes i. 2, 6

Civitatis participes qui non sint vii. 9, 7. civitatis consortio qui natura abstinet, aut malus est, aut homine excellentior i. 2, 9. civitatis jus communicatur in deterrimis democratiis etiam iis qui altero parente cives nati sunt vi. 4, 16. civitatis jus xxx minis venditur ei qui altero tantum parente cive natus sit CE. ii. 4, 3. civitatis jure apud Spartanos carebat, qui ad convivia debitam portionem conferre non posset ii. 9, 32. 10, 7.

Civitatis species et differentiæ unde existant vii. 8, 5. civitas magna quæ, et quæ parva vii. 4, 4, 6.

- civitas magna et hominibus abundans, non est idem vii. 4, 6. civitas magnitudinis modum habere quem debeat vii. 4, 9, 14. civitas hominibus abundans, recte et ex legum præscripto vix administrari potest vii. 4, 7. civitates magnæ a seditionibus cur magis vacuæ quam parvæ iv. 11, 13. civitates olim parvæ iii. 15, 11. civitas pulcherrima quæ vii. 4, 9. civitas beata quæ vii. 1, 11. civitas beata per se sola quæ sit vii. 2, 16. civitas beata quæ futura sit, e quibus constare debeat vii. 4, 13. civitas beata esse an possit siue beatis seu opulentis custodibus ii. 5, 27. civitas beata non ad unam dumtaxat partem respicit, sed ad cives universos vii. 9, 7. civitati suppetere quæ debeant ad bene beateque vivendum vii. 4, 4. civitas proba ut fiat vii. 13, 9. civitas virtutes quas habere debeat vii. 15, 1. civitas virtute quid opus habeat, cum potentia et amicitia pollet v. 9, 4. *Vide et Urbs.*
- Civilis societas quarum rerum statuenda iii. 9, 14. civilis societas optima quæ iv. 11, 10. civilis vita, in belli et pacis negotia distincta i. 5, 10. civiles actiones otium requirunt vii. 9, 4. civilis principatus, liberorum et æqualium est imperium i. 7, 1. civile bonum, jus iii. 12, 1
- Classis præfectura Spartæ an recte constituta ii. 9, 33
- Clava cadere v. 10, 19
- Clazomeniorum seditio v. 3, 15. Clazomeniorum stratagema æconomicum CE. ii. 17, 1
- Cleander, Gelæ tyrannus v. 12, 13
- Cleomenes Lacedæmonius Argivos atterit v. 3, 7
- Cleomenis Alexandrini stratagemata æconomica CE. ii. 34, 1. 40
- Cleotimus Amphipoli seditionem ciuit v. 6, 8
- Clisthenes post ejectos tyrannos Athen. remp. ut mutarit iii. 2, 3. Clisthenis machinamentum in amplianda democratiâ vi. 4, 18
- Clisthenes sublata Myronis tyrannide, aliam tyrannidem Sicyone instituit v. 12, 12. Clistheni Sicyonio auctoritatem quæ conciliaverint v. 12, 1.
- Cnidi oligarchia quomodo mutata v. 6, 4. unde subversa v. 6, 16
- Codrus rex cur factus v. 10, 8
- Cœna collatiua iii. 11, 2. 15, 7
- Cœtus instituti etiam vitæ ipsius causæ iii. 6, 4
- Coam democratiam quid convulserit v. 5, 2
- Coitus quas ob causas amantibus a Platone negetur, et an recte ii. 4, 3. de coitu lex vii. 16, 17
- Collactanei i. 2, 6
- Collatiua cœna : *Vide Cœna.*
- Collegiorum convivia vii. 12, 2
- Coloniz propter generis conjunctionem i. 2, 6
- Colophon qua reip. forma olim usa iv. 4, 5. Colophoniorum et Notien-sium seditio v. 3, 15
- Colo seu cribro haurire CE. i. 6, 1
- Columnarum inscriptio in templis prætio venditur CE. ii. 20
- Comas alere atque ornare ii. 8, 1. comas alendæ jus CE. ii. 15, 3
- Comitiorum ratio iv. 14, 4, 5
- Communio, amicitiz aliquid habet iv. 11, 7. communio et societas omnia, boni alicujus causa institui solet i. 1, 1. communio præcipua, et reli-quas omnes complectens, est civitas, et civilis societas ibid. communio-nis, in primis autem civilis, desiderio ducuntur omnes i. 2, 15. communio an omnium rerum et omnibus esse debeat in civitate ii. 1, 3. vii. 9, 1. com-munio seu consortium humanorum omnium, difficilis ii. 5, 4. communio æqualis an inter inæquales iii. 9, 5
- Comœdias spectare, pueritiz non licitum vii. 17, 11
- Comparatio cujusvis cum quovis iii. 12, 6
- Compositio et mistio in rerump. formis quibus limitibus definita iv. 9, 2
- Concentus : *Vide Harmonia.*
- Concionis jus penes populum iii. 11, 16. concionis jus in democratia vi. 2, 5. de concionum jure lex iv. 13, 1, 3, 5. concionis [*†*cogendæ] jus pro censu iv. 9, 3. conciones habentibus præmia in quibusdam rebusp. proposita iv. 15, 13. concionum et judiciorum infrequentia, ubi reditus sunt exigui vi. 5, 5. concio potestatem quarum rerum habeat iii. 11, 15
- Coudajus, Mausoli præfectus, quibus stratagematis rem fecerit CE. ii. 15, 1
- Condemnatorum bona sacra esse jubentur, non publica vi. 5, 3
- Connubia quasodo et æqualibus jungi debeant vii. 16, 2. connubia quo anni tempore jungenda, et qua utriusque sexus ætate vii. 16, 10
- Conservare partem ni sciamus, cribro haurimus aquam CE. i. 6, 1

- Consuetudo, secundus ad honestatem assequendam gradus vii. 13, 11. consuetudo et mores, ingenium ac naturam mutant ibid. consuetudo quo melior, eo meliorem efficit reip. formam viii. 1, 2
- Consultatio de rebus civitati utilibus penes quos esse debeat iv. 14, 2, 4, 5. vii. 9, 4. consultationum et iudiciorum potestas populo concessa iii. 11, 8. consilia si inter se communicent nobiliores et plebei, rectius deliberationes fiunt in rep. iv. 14, 12
- Contemplatio rectissime ut fiat i. 2, 1
- Contemptus et invidia, a civili societate plurimum absunt iv. 11, 7. contemptus saepe ad insidias et manus inferendas concitat v. 10, 22, 32. seditiones quomodo pariat v. 3, 5. iræ ardorem accendit vii. 7, 5
- Continentia tollitur in rerum omnium communitate ii. 5, 10
- Contractuum parvorum iudicia iv. 16, 4. contractibus privatis destinatum iudicium iv. 16, 2
- Contraria efficiunt contraria v. 8, 1
- Controversis negotiis sui sunt magistratus vi. 8, 7
- in Contubernium civitatis recepti inquilini, sæpe seditiones cient v. 3, 11
- Contumeliæ quomodo seditiones saepe excitant v. 3, 1. contumeliæ genera varia v. 10, 15. contumeliæ duo potissimum genera vitanda monarchæ v. 11, 28. contumeliosæ injuriæ iras et manus adversus tyrannos concitant v. 10, 13
- Convictus et humanorum omnium communitas, difficilis ii. 5, 4. convictu exterorum magis quam civium gaudent tyranni v. 11, 14. convictus instituta iii. 9, 13
- Conviviorum publicorum institutum vetus est vii. 10, 2. a conviviiis publicis arcentur, qui dictis aut factis turpitudinem aliquam admiserint vii. 17, 9. conviviiis magistratum peculiaris locus destinatus vii. 12, 2. convivia Spartana recte instituta fuerint, nec ne ii. 9, 10. conviviorum Cretensium et Laconicorum collatio ii. 10, 7. conviviorum magistros Plato vult esse sobrios ii. 12, 12
- Copia ad vitam bene degendam sufficiens i. 8, 14
- Copulatio eorum quorum alterum sine altero esse nequit i. 2, 2
- Corinthiorum tyrannis quam diu duravit v. 12, 3
- Corpus anima prius ortu vii. 15, 9. animi imperio a natura subjectum i. 5, 4, 5. corpora liberis alia, alia servis a natura data i. 5, 10. corporis cura, in institutione puerili, animi curam præcedit vii. 15, 10
- Corrigere remp. non minoris artis quam instituere iv. 1, 7
- Cotyli Thracum regis stratagema æconomicum (E. ii. 28. Cotyli Thracum regi pecunias ut collegerit Iphicrates (E. ii. 27. Cotys cur interfectus v. 10, 18
- Cratæas (seu Cratevas) Archelao cur insidiatus v. 10, 17
- Crepitaculum Archytæ viii. 6, 2
- Cretæ insulæ situs ii. 10, 3. Cretensium et Lacorum cognatio ii. 10, 2. Cretensis reip. constitutio examinatur ii. 10, 1. Cretenses servis quæ interdixerint ii. 5, 19. Cretenses cur minus insidiarum a servitiis suis experti quam Lacedæmonii ii. 9, 3. Cretica institutio et leges, ad res bellicas directæ vii. 2, 9
- Crocodilus pro deo colitur in Ægypto (E. ii. 34, 2
- Crudeles gentes quæ viii. 4, 3
- Cumis democratia a Thrasymacho ut convulsa v. 5, 4. Cumanis homicidii lex quæ fuerit ii. 8, 20
- Cupiditas in pueris est a primo statim ortu vii. 15, 10. ad cupiditatum expletionem vulgus plerumque vivit ii. 7, 19. cupiditas et animi impetus magistratum saepe pervertunt iii. 16, 5. cupiditatis natura, infinita est ii. 7, 19. cupiditas si major sit quam necessitas postulat, consequuntur injuriæ ii. 7, 11. cupiditates potius ad æquabilitatem revocandæ quam opes ii. 7, 8. cupiditatis inmodicæ remedia ii. 7, 12, 20
- Cura in hominibus excitari quibus rebus solet ii. 4, 9. cura privatorum, major esse solet quam publicorum ii. 3, 4
- Curare aliena neino ita solet ut propria (E. i. 6, 3. curantur negotia melius, si singuli singulis, quam si singuli pluribus præficiantur curatores iv. 15, 6
- Curationes civiles quot generum sint iv. 15, 3. curationes plures simul sustineri an possint iv. 15, 8
- Curatores eorum quæ tum in urbe tum foris ad commodum et decorum publicum spectant vi. 8, 3. curatores rei divinæ vi. 8, 18. curatores minus diligentes sunt, nisi herus subinde opus inspiciat (E. i. 6, 5
- Curiarum numerum augere vi. 4, 19
- Custodes civitatis ii. 4, 10. sunt velut p d

- prædiciarii ii. 5, 20. quales esse debeant vii. 7, 5. liberi a terræ cultura ii. 5, 17. custodibus civitatis an recte beatitas a Socrate adempta ii. 5, 27. custodibus multi magis indigent, quam custodire alios possunt vi. 8, 12
- Custodia magistratus iii. 15, 14, 16. custodia regia et tyrannica ut differat iii. 14, 7. custodia regia, e civibus; tyrannica, ex hominibus exteris v. 10, 10. custodia urbis vi. 8, 14. custodiæ nocturnæ in civit. necessariæ v. 8, 8. custodia vacare domum numquam debet CE. i. 6, 6. custoditionis et exactionis munera in quibusd. rebus publ. distincta vi. 8, 11
- Cypselus, Corinthi tyrannus e demagogo factus v. 10, 6. tyrannidem Corinthi per XXX annos tenuit v. 12, 3, 4. Cypseli stratagema economicum CE. ii. 2
- Cypselidarum donaria et monumenta v. 11, 9. Cypselidarum tyrannis quam diu duravit v. 12, 3
- Cyrenaicæ democratiæ auctores quo instituto usi vi. 4, 18. Cyrenaicæ seditionis causa vi. 4, 17
- Cyrus rex cur factus v. 10, 8. Astyagi arma et manus cur intulerit v. 10, 24
- Cyzicenorum stratagema economicum CE. ii. 12
- D.
- Dædali instrumenta i. 4, 3
- Daphnæus a Dionysio accusatur v. 5, 10
- Debita in album publicum referebantur apud Chios CE. ii. 13. debita privata in pecuniæ inopia exigit civitas ib.
- Decamnichus insidiarum adversus Archelaum dux v. 10, 20
- Decima fructuum CE. ii. 1, 6. decima pecoris ibid. decima bonorum a principe exigitur CE. ii. 2. decima eorum quæ importantur CE. ii. 35, 1. decima exigitur a negotiatoribus CE. ii. 26, 3. decima ultra pretium exigitur CE. ii. 4, 4. decima pro usura datur ibid.
- Dedicatio emptitia CE. ii. 20
- Dediscere non minus laboriosum quam discere iv. 1, 7
- Definitum unumquodque opere ac facultate sua i. 2, 13
- Delatores tyrannorum v. 11, 7
- Deliberandi facultas in servo nulla; in muliere, non sui juris; in puero, imperfecta i. 13, 7. *Vise et Consul.*
- Delphi ex affinium dissidio seditione et bello implicati v. 4, 5
- de Democratia quid sentiant quidam iv. 2, 3. democratia vulgo quæ dicitur iv. 4, 1. democratiæ prius vocabantur quæ nunc *πολιτεία* iv. 13, 11. democratia quid sit iii. 8, 2. democratia vere quid iv. 4, 3, 6. democratia maxime quæ esse videatur iv. 14, 12. democratiæ definitio examinata iii. 8, 3, 4. democratia ab oligarchia qua re differat iii. 8, 7. democratia duobus potissimum limitibus terminata v. 9, 14. democratia, *πολιτεία* excessus est iii. 7, 5. in democratiis resp. est penes populum iii. 6, 2. democratia unde exstiterit v. 1, 3. democratia e tyrannide nata iii. 15, 12. democratia exsistere ubi soleat iv. 12, 3. democratia institui ubi possit vi. 4, 1. in democratiis resp. ut aequetur vi. 3, 1. democratia scopum quem habeat iii. 7, 5. democratiæ scopus, libertas iv. 8, 7. democratiæ seditionibus minus obnoxia quam oligarchia v. 1, 15. democratiæ tutiores et disturniores cur sint quam oligarchiæ iv. 11, 14. democratiæ quid conducat iv. 14, 12. democratiæ species iv. 4, 21, 22, 5, 3. democratiæ species e quorum compositione oriuntur vi. 1, 7. democratiæ species optima quæ vi. 4, 1. democratiæ species prima et optima ut constituenda; agriculturalum scilicet et pastorum ibid. democratiæ species postrema ut instituantur et stabiliatur vi. 4, 15, 16. democratiis communia quæ vi. 2, 1. democratiis quid conservet vi. 6, 5. democratiæ quibus ex causis mutari potissimum soleant v. 5, 1. democratia pro oligarchia Athenis a Solone instituta ii. 12, 2. democratiæ et oligarchiæ proba mistura quæ iv. 9, 6. democratica resp. quibus limitibus sit definita vi. 2, 1
- Democratici legislatoris officium vi. 5, 1
- Derdas Amyntæ cur insidiatus v. 10, 16
- Deus beatus per se vii. 1, 10. Divinæ potentiae opus vii. 4, 8. Dei cultu reip. præ ceteris opus est vii. 8, 7. divini cultus antistites vi. 8, 18. deorum cultus quibus in rep. committi debeat vii. 9, 9. divini cultus cura Lacedæmone penes reges iii. 14, 3. Dei cultus principi studiose procurandus v. 11, 25. Dei sui contemptum magno redimunt sacerdotes Ægyptii CE. ii. 34, 2. deorum ut simulacra,

- ita et vitas sois similes fingunt homines i. 2, 7
- Dii natales a gravidis diligenter colendi vii. 16, 14. dii scurriles et ludicri vii. 17, 10. dii regio imperio uti cur crediti i. 2, 7
- Deus quidam inter homines est vir qui virtutibus ceteros antecellit iii. 13, 13
- Diagoras Eretriensem oligarchiam subvertit v. 6, 14
- Dicere quæ non veremur, eadem nec facere vii. 17, 8
- Dictorum testimonia e rebus [+verbis] petuntur viii. 5, 23
- Dictatores, *ἀπομνηστῆραι* iii. 14, 8
- Didalis seu Didalcis Persæ stratagema œcon. Cæ. ii. 25, 1
- Dies exempti Cæ. ii. 30, 3
- Diffidere amicis, tyrannicum est v. 11, 10, 15
- Dignitatis æqualitas controversa est v. 1, 13
- Diocles, Philolai amasius, qua occasione patriam deseruerit, et quale sibi Thebis monumentum struxerit ii. 12, 8
- Dion Dionysio cur insidiatus v. 10, 23.
- Dionis in Dionysio persequendo institutum v. 10, 28. Dion Dionysii ejectione seipsum perdidit v. 10, 32.
- Dionis dictum de Dionysio Cæ. i. 6, 3
- Dionysius Daphnæum accusat v. 5, 10. custodiam a Syracusanis petens, quod responsum acceperit iii. 15, 16. tyrannus Syracusis e demagogo factus v. 10, 6. tyrannidem Syracusis Hipparini impulsu arripit v. 6, 8. monopolam Syracusis ablegat i. 11, 12.
- Dionysii Syracusanorum tyranni, stratagemata œconomica Cæ. ii. 21, 1. 42.
- Dionysius uno quinquennio omnes Syracusanorum opes ut collegerit v. 11, 10. Dionysii affinitas Locros perdidit v. 7, 10
- Dionysius junior Dionis insidias cur expertus v. 10, 33. Dionysii junioris tyrannis ex se ipsa convulsa v. 10, 31
- Diophantus Athenis opifices fecit publicos ii. 7, 23
- Disci solent quatuor ferme; litteræ, gymnastica, musica, pictura viii. 3, 1. discimus alia consuetudine, alia auditione vii. 13, 13
- Disciplina commoda unice reipublicæ opus est v. 9, 11. disciplinæ scopus viii. 2, 6. disciplinæ tempus duabus ætatibus distinctum vii. 17, 15. disciplinæ spectandæ primum pueris, deinde paullatim addiscendæ vii. 17, 14. disciplina, cum labore et molestia conjuncta est viii. 5, 4
- Dissidium maximum virtutis et vitii v. 3, 16
- Distensiones in puerili ætate an vetandæ vii. 17, 6
- Dithyrambus ad Phrygiam harmoniam accedit viii. 7, 10
- Divisio in compositis procedit usque ad incompressa i. 1, 3
- Divites, viri boni ac spectati cur appellantur iv. 8, 4. qua re ceteris civibus in republica potiores iii. 13, 2. Spartæ nihilo insigniores quam pauperes iv. 9, 8. divitum in democratiis quæ habenda ratio v. 9, 10. 8, 20. divitum commodis in quibusdam favent leges politicæ; in quibusdam commodis pauperum iv. 13, 1, et deinceps. divites in oligarchia multantur nisi judicia exerceant iv. 9, 2. divitibus in republica non tribuendum nimium iv. 12, 6. divites per aeditionem oppressi, pecuniis et exilio multantur Cæ. ii. 12
- Divitiæ quid i. 13, 1. divitiarum nomine alias aliud accipitur i. 13, 1. divitiæ an censendæ in quarum copia perimus fame i. 9, 11. divitiæ infinitæ quæ, et cur i. 9, 13. divitiæ veræ unde i. 8, 14. *Vise et Ope*.
- Diuturnum esse quod vult, violentia carere debet v. 11, 2, 3
- Dolium pertusum Cæ. i. 6, 1. dolium perforatum est improba egestatis cupiditas vi. 5, 7
- Domini oculus pinguefacit equum Cæ. i. 6, 4. domini vestigia, optimum agro lætamen ibid. dominorum multitudinem quam Homerus bonam esse neget iv. 4, 27. *Vise Herus*.
- Dominari multis plerique omnes cupiunt vii. 14, 17. dominari quibus liceat vii. 2, 15
- Dominatus, seu herile imperium vii. 14, 7. dominatus seu herilis imperii ratio iii. 6, 6, 11. Dominium, et Imperium, seu Magistratus, non sunt idem vii. 3, 2. dominium a natura cui tributum i. 2, 2. dominium rerum omnium an penes unum esse expediat iii. 15, 2
- Domus seu Familia quid i. 2, 5. domus et civitas, boni jurisque communione congregata i. 2, 12. domus seu familiæ partes Cæ. i. 2, 1. domus primæ et minimæ partes quæ i. 3, 1. domus seu familiæ partes præcipuæ, maritus et uxor ii. 9, 5. domus perfecta e liberis et servis constat i. 3, 1. domus

- imperium penes natu maximum i. 2, 6. domesticum imperium, monarchia est i. 7, 1. domus custodia vacare numquam debet CE. i. 6, 6. domus una esse debet, sed non omni ex parte ii. 5, 14. domus colonia, pagus i. 2, 6.
- Domus duas inhabitare difficile ii. 6, 15. domus et cives aequali numero manere voluit Phido Corinthius ii. 6, 13. domus strui ut debeat i. 6, 8. *Vise et Aedes.*
- Doria compositio iv. 3, 7. Doricae harmoniae propr. viii. 5, 22. 7, 8, 12. Dorii moduli in puerorum institutione permixti viii. 7, 12.
- Dotes apud Spartanos dabantur magnae ii. 9, 15. de dotibus institutum Phalaes ii. 7, 3.
- Doxandri et filiorum repulsa v. 4, 6.
- Draconis leges ii. 12, 13.
- Ducia opera populus in bello carere non potest v. 11, 10. dux nimiae multitudinis nemo esse potest vii. 4, 11. dux belli apud Lacones rex est iii. 14, 3. duces in reges suos cur arma interdum vertant v. 10, 24. duces bonis amissis saepe res novas moluntur v. 12, 17. duces sine copiis nihil prosunt CE. ii. 41, 2.
- Ducatus perpetuus in rep. iii. 14, 14. 16, 1. ducatus perpetuus an utilis rebuspubl. iii. 15, 2.
- Dulce exiguum, aquae copiosae admissum, nullum sui sensum in temperatura praebet ii. 4, 8.
- Duo unā rem gerentes iii. 16, 10 E.
- Ebrios delinquentes gravius mulctari vult Pittacus quam sobrios ii. 12, 13. ebriosus, contemptui et insidiis magis obnoxius quam sobrius v. 11, 24.
- Ecphantides viii. 6, 12.
- Ejurare magistratum iv. 13, 2.
- Eligere recte non nisi scientes possunt iii. 11, 12. eligere seipsos possunt quidam in quibusdam rebuspubl. iv. 14, 9.
- Elidensis oligarchia v. 6, 11.
- Elimae rex v. 10, 17.
- Eloquentes, populari aurae student v. 5, 7.
- Eminens virtute, an summovendus e civitate, ut ii qui opibus et potentia praeminent iii. 13, 24, 25. eminenti imperium quando debeatur iii. 17, 8.
- Eminentia seditioes aliquando in rep. excitat v. 3, 3. eminentior civitatis pars mistione temperanda et castiganda est v. 8, 14. eminentiores in republ. vel relegari solent, vel accidi iii. 13, 15. eminentiorum capitum detruncatio v. 10, 13.
- Emitte ad externos solent quorum domi est abundantia i. 9, 7.
- Emporia quibus civitatibus sint, quibus non vii. 5, 4.
- Emptio lucri causa fit ii. 11, 12.
- Ephesiorum stratag. oecon. CE. ii. 20.
- Ephialtes Areopagiticum senatum accidit ii. 12, 4.
- Ephori Lacedaemone a Theopompo rege instituti v. 11, 2. e plebe sumebantur ii. 6, 17. numero erant quinque ii. 10, 6. Ephorum Spart. munus ii. 9, 26. Ephori apud Lacedaemonios alii alias lites iudicant iii. 1, 10. Ephorum magistratus apud Lacedaemonios, democratia quaedam est ii. 6, 17. Ephori Spartani eandem habent potestatem quam apud Cretenses *oi κδομοι* ii. 10, 6. Ephorum Spartanorum cum Carthaginiensium civium magistratu collatio ii. 11, 3. Ephoros Spartae tollere conatus Pausanias v. 1, 10. Ephorum magistratus an recte apud Spartanos constitutus ii. 9, 19. 10, 10.
- Epidamnus operas habet publicas ii. 7, 23. Epidamni imperium penes unum iii. 16, 1. Epidamni respubl. unde mutata v. 1, 10. Epidamniis reip. mutationem attulit nuptialis controversia v. 4, 7.
- Epimenidi *δουκαροι* qui i. 2, 5.
- Equa justa ii. 3, 9. equum pinguefacit domini oculus CE. i. 6, 4. equos alere qui soleant iv. 3, 2. equi non nisi a locupletibus alii possunt vi. 7, 1. equorum et canum usus Lacedaemone communis ii. 5, 7.
- Equitum oligarchia v. 6, 14. in Equitatu olim consistebat bellicum robur iv. 13, 10. equitatu et graviori armaturae additur etiam levis armatura vi. 7, 2.
- Eretrienses, equos adversus hostes alebant iv. 3, 3. Eretriensis oligarchia ut subversa v. 6, 14.
- Eruditio et nobilitas, divites magis comitantur iv. 8, 3.
- Erythris oligarchia unde mutata v. 6, 5.
- Ethicorum mentio ii. 2, 4. iii. 9, 3. iv. 11, 3. vii. 13, 5.
- Evasis Syri stratagema oeconomicum CE. ii. 33.
- Evagoras Cyprinus eunuchi ipsidias cur expertus v. 10, 16.
- Eubulus Autophradatem ab Atarnei obsidione ut averterit ii. 7, 17.
- Eunomia dicta poesis Tyrtaei v. 7, 4.

- Euripides ob exprobratum sibi oris fœtorem gravius commotus v. 10, 20.
 Euripidia locus de rebus politico necessariis iii. 4, 8. locus de libertate democratica v. 9, 15. sententia de somno et poculis viii. 5, 2
 Europæa ingenia qualia vii. 7, 2
 Eurum noti speciem quidam faciunt iv. 3, 7
 Eurytion Heracleensis v. 6, 15
 Euthyrates Onomarchi Phocensis filius v. 4, 7
 Exactio a venditoribus et emptoribus et ceteris negotiatoribus CE. ii. 26, 3. exactores iidem et iudices esse non debent vi. 8, 10, 11
 Excessus reprimi solent in omnibus artibus et scientiis iii. 13, 21. excessus quibuscumlibet in rebus graves iv. 11, 5. excessus alius alio melior non est, sed minus malus iv. 2, 3. excessus primorum et præstantissimorum pessimi iv. 2, 2. excessus fines seu limites, ex effectis perspiciuntur vii. 4, 12
 †Exclusio a convictu publ. vii. 17, 9
 Excubiæ et præsidia per opportuna loca disposita vii. 12, 1
 Exercitatio quæ quibus conveniat iv. 1, 1
 Exploratores tyrannorum v. 11, 7
 Exponere fœtum mutilatum seu mancum licet vii. 16, 15
 Exsectus a rege suo deficit, velut contumeliam passus v. 10, 18
 Externorum ope iudicemus ad impetranda ab illis necessaria i. 9, 7. exteri non admittuntur ad capessendam remp. vii. 4, 14
 F.
 Fabricari mente et cogitatione, præcipuarum actionum una est vii. 3, 8
 Fabulas audire pueritiam quas conveniat vii. 17, 5. fabula de leporum et leonum concione iii. 13, 14
 Facere et agere, specie differunt; sed instrumentis ambo indigent i. 4, 4
 Facultates : *vide* Opes.
 Familia : *vide* Domus.
 Felicitas et beatitudo non sunt idem vii. 3, 1
 Ferarum usus i. 8, 11. ferarum exemplum non ubique locum habet ii. 5, 24
 Ferini et belluini mores viii. 4, 1, 5
 Ferrum animis quibusdam a Deo admistum ii. 5, 26. ferrum gestabant veteres Græci ii. 8, 19
 Figulus Figulo invidet v. 10, 30
 Filios quatuor qui procreasset, Spartæ immunis erat ii. 9, 18. filius imperium cum patre gerere non poterat v. 6, 4. filius patri succedit in oligarchicis rebusp. iv. 14, 9
 Finis, et id cuius causa quidque fit, censetur optimum i. 2, 9. finis artium et scientiarum omnium, Bonum est iii. 12, 1. finis, actionum honestatem turpitudinemve ostendit vii. 14, 7
 Finitimis contermini, in quibusdam rebusp. non admittuntur ad consilia de bellis adversus finitimos gerendis vii. 10, 12
 Fletus in puerili ætate an prohibendi vii. 17, 6
 Fluvius unus idemque an dicendus iii. 3, 6. fluvio frigido recens natos immergere vii. 17, 3
 Focus publicus vi. 8, 20. focus sacer, et qui a foco abducuntur CE. i. 4, 1
 Fœminæ natura et munia CE. i. 3, 1. fœminæ nubere possunt anno ætatis xviii vii. 16, 9
 Fœminini et masculini sexus copulatio necessitate facta CE. i. 3, 1. fœmineum genus apud barbaros eadem conditione est qua servile i. 2, 4
 Fœnus unde dictum, et cur i. 10, 5. fœnus duplum e monopolia i. 11, 11. fœnore se interdum obligat ipsa resp. CE. ii. 17, 1
 Fœtor oris exprobratus, gravem Euripidi iram movit v. 10, 20
 Fons unus idemque an dicendus iii. 3, 6. fontium curatores vi. 8, 5
 Fores quæ extrorsum aperiuntur, interdictæ CE. ii. 5, 1
 Fortitudinis officium i. 9, 17. fortitudo comitatur non agrestissimos quosque, sed mitioribus et leoninis moribus præditos viii. 4, 2. fortitudo viribus armata, audacia est v. 10, 25
 Fortuna, externorum causa est, seu auctor vii. 1, 10. fortuna iustum aut temperantem reddit neminem ibid. fortuna prospera et otium, petulantiores reddunt animos vii. 15, 3. fortunam secundam ferre non cuiusvis est v. 8, 12
 Forum rerum venalium vii. 12, 6. forum rerum venalium omnibus apud se præbent eæ civitates quæ proventum ubertatem spectant vii. 6, 4. forum liberum, in Thessalia quodam fuerit vii. 12, 3. fori structura qualis esse debeat ibid. fori curatores vi. 8, 3
 Frater maximus natu et minimus natu, quibusdam in locis non simul imperium gerunt v. 6, 3. e fratribus pluribus maximus natu tantum ad impe-

- rium admittebatur v. 6, 4. fratrum ex paternorum bonorum divisione dissidium v. 4, 4. fratrum bella gravia vii. 7, 8
- Frigidae regiones qualia ferant ingenia vii. 7, 2
- Frigori a pueris assnefaciendi liberi vii. 17, 2
- Fructus pro privatis usibus dividi a populis quibusdam solent ii. 5, 2. fructuum digestio in familia CE. i. 6—8
- Frumenti exportatio lege vetita CE. ii. 18
- Fondos communes esse an expediat ii. 5, 2
- Furta ex inopia ii. 7, 11
- Futilia omnia juventuti debent esse peregrina et innoxia vii. 17, 14
- G.
- Gelae oligarchia in tyrannidem versa v. 12, 13
- Gelonis tyrannis v. 3, 5. Gelonis tyrannis ex se ipsa convulsa v. 10, 31. Gelonis tyrannis Syracusis in democraticam versa v. 12, 12. Gelonis tyrannis quam diu durat v. 12, 6
- Generationis terminus in utroque sexu qui vii. 16, 5
- Generis conservatio per proles proseminationem i. 3, 4. generis propagandi cupiditas innata et animali cuique et plantae i. 2, 2
- Generis virtus, nobilitas iii. 13, 3. generis praestantia ubique honorata est iii. 13, 2. ob generis praestantium quidam plus dignitatis sibi arrogant v. 1, 7
- Generosi, magis cives sunt quam degeneres iii. 13, 2
- Gentium et populorum discrimen pro situs et loc. diversitate vii. 7, 2
- Gladius Delphicus i. 2, 3
- Gloriae infinita quaeritur copia; virtutis non item vii. 1, 5
- Gordiae filius Psammetichus v. 12, 3
- Gorgias Leontinus Larissaeos ut definerit iii. 2, 2. Gorgiana virtutum enumeratio i. 13, 10
- Graecanicorum populorum differentia vii. 7, 4. Graecae nationis dotes vii. 7, 3. Graecorum resp. clarissimae an ad rectam institutionis normam compositae vii. 14, 15. Graeciae principes civitates, in oppidis sibi subjectis, ad suae resp. normam, vel democratas instituebant, vel oligarchias iv. 11, 18. v. 7, 14
- Grammatica cur discatur viii. 3, 1
- Gravidarum diæta et exerc. vii. 16, 14
- Gravis armatura, opulentorum magis est quam inopum vi. 7, 1
- Gubernatoris scopus iii. 6, 8
- Gymnasia et arma servis interdicta apud Cretenses ii. 5, 19. gymnasia seniorum vii. 12, 4
- Gymnastica cur discatur viii. 3, 1. gymnastica quomodo utendum viii. 4, 7. de gymnasticis exercitiis leges politicae iv. 13, 4
- Gymnicis ludis, celeritatis et tarditatis habetur ratio iii. 12, 7
- H.
- Habitationes olim sparsae i. 2, 7. in habitationis consortium recepti inquilini, sæpe seditiones excitant v. 3, 11
- Habitus corporis qualis congruat ad proles generationem vii. 16, 12
- Hanno: *vise* Annon.
- Harmodius et Aristogiton cur Pisistratidis manus intulerint v. 10, 15
- Harmoniarum seu concentuum differentia viii. 5, 22. 7, 3. harmonia ex eisdem sonis quomodo dicatur alia iii. 3, 8. harmoniarum duas species primarias quidam faciunt, Doriam et Phrygiam iv. 3, 7. harmoniis omnibus utendum an sit viii. 7, 1. harmoniarum usus idem non est viii. 7, 3. harmoniarum degressionem seu deflexiones viii. 7, 7
- Haurire colo seu cribro CE. i. 6, 1
- in Heliceam conveniunt magistratuum collegia, cum magistratus aliquis creandus est v. 1, 11
- Hellancrates Larissaeus v. 10, 18
- Heniochi, gens crudelis viii. 4, 3
- Heracleae oligarchia e pauciori numero ad sexcentos extensa v. 6, 3. Heracleae Ponticae oligarchia quo casu mutata v. 6, 7. Heracleensis populus imperio ut privatus v. 5, 3. Heracleensis seditionis causa v. 6, 15. Heracleotarum copiae navales vii. 6, 8. Heracleotarum Ponticorum stratagemata aeconomicum CE. ii. 9, 1
- Heracleodorus Oritanus v. 3, 9
- Heracles Aenius v. 10, 18
- Heracleti dictum de ira v. 11, 31
- Heracensi reip. mutationem quae attulerint v. 3, 9
- Hercules ab Argonautis cur relictus iii. 13, 16
- † Heredis instituendi jus apud Spartanos *ἐπικλήσις* concessum ii. 9, 15. de hereditatibus constitutio oligarchica v. 8, 20
- Herneas a Mentore captus CE. ii. 29
- Heroum et deorum ab hominibus differentia vii. 14, 2
- Herus hero praestat i. 7, 3. heri dili-

gentis vigilantia *CE. i. 6, 6. Vise et*
Domini.
 Herilis scientia quæ i. 7, 4. herile
 imperium vii. 14, 7. herilis imperii
 ratio iii. 6, 6, 11. herile imperium,
 multis civile seu politicum videtur
 vii. 2, 14
 Hesiodi gnoma de invidia v. 10, 30.
 sententia de uxore ducenda *CE. i. 4,*
 2. locus de primis rei familiaris in-
 strumentis i. 2, 5. locus de familia
 instituenda *CE. i. 2, 1*
 Hestæensium seditio e duorum fratrum
 dissidio v. 4, 4
 Hieronis exploratores v. 11, 7. Hiero-
 nis et Gelonis tyrannis quamdiu du-
 rarit v. 12, 6
 Hilotæ Lacedæmoniis dominis suis
 sæpe insidiati ii. 9, 2
 Hipparinus Dionysium Syracusis ad
 tyrannidem arripiendam incitat v. 6, 8
 Hippia Atheniensis stratagemata *cecon.*
CE. ii. 5, 1
 Hippocrates magnus medicus vii. 4, 5
 Hippodamus Euryphontis filius, Mile-
 sius, reip. formam quam instituerit
 ii. 8, 1. Hippodami resp. exami-
 natur ii. 8, 7. Hippodamia urbis
 distinctio vii. 11, 6
 Hispani, *quære Iberi.*
 Homerus Jovem patrem hominumque
 deumque cur vocet i. 12, 3. *πολυ-*
κοιτων quam bonam esse neget
 iv. 4, 27
 Homeri locus de regis potestate in
 expeditione iii. 14, 4. locus de rei
 familiaria principatu i. 2, 7. hemi-
 stichium de inquilino iii. 5, 9. locus
 de eo qui bellum rupit i. 2, 9. loci
 duo de musica seu cantu inter epulas
 viii. 3, 8, 9
 Homicidiorum judicium iv. 16, 3. homi-
 cidii lex Cumanis quæ fuerit ii.
 8, 20
 Hominivore gentes viii. 4, 3
 Homo proprium inter animalia cetera
 quid habeat i. 2, 12. natura civile
 et sociale animal est i. 2, 9, 10. iii.
 6, 3. armatus est prudentia et vir-
 tute i. 2, 16. sine virtute agrestissi-
 mus est animal, tum in victu tum
 in rebus veneris ibid. legum et ju-
 ris imperio excusso, animal est om-
 nium pessimum i. 2, 15. hominis
 gratia conditæ et plantæ, et anima-
 lia cetera i. 8, 11. homo alterius,
 qui i. 4, 6.
 Honestæ spectanda magis quam neces-
 saria et utilia vii. 14, 14
 Honoris nomine seditiones in rebusp.
 sæpe oriuntur v. 3, 2. honores qua

proportione conferendi sint in re-
 busp. v. 8, 12. honorum ademptione
 ambitiosi maxime irritantur v. 11,
 28. honorum publicorum qui non
 est particeps, est velut inquilinus
 iii. 5, 9. honorem sibi vindicant
 nobiles, divites, liberi iii. 12, 8. ho-
 norum communio in democratiis
 major quam in oligarchiis iv. 11, 14.
 honores otio et quieti sæpe postha-
 bentur a pauperibus iv. 13, 8. lucro
 postponuntur a vulgo vi. 4, 3. in
 honore pari malus et bonus ii. 7, 10
 Honoratiores quosque sequitur reli-
 quum vulgus in jud. ii. 11, 11
 Hostes multos qui occidisset, luculen-
 tis olim præmiis afficiebatur; qui
 nullum occidisset, afficiebatur pœna
 vii. 2, 11

I.

Iambos audire et videre pueritiam ne-
 fas vii. 17, 11
 Janitor in magnis familiis *CE. i. 6, 9.*
vise et Fores.
 Iapyges nobiliorem Tarenti partem at-
 terunt v. 3, 7
 Iapygiæ hab. vet. vii. 10, 5
 Jason extra tyrannidem eaurie se di-
 cebat iii. 4, 9
 Iberi quo præmio remunerarint eos qui
 plures occidissent hostes vii. 2, 11
 Ignobiles seu degeneres censentur sola
 virtute i. 6, 8
 Ignominia si quæ illatæ esse videntur,
 majoribus honoribus diluendæ sunt et
 compensandæ v. 11, 29
 Imagines deorum pro cuiusque digni-
 tate i. 5, 10
 Imitari nemo recte potest, nisi quis
 recte præmonstret *CE. i. 6, 5*
 Imperare finitimis, non præcipuus ci-
 vitatis scopus vii. 14, 19. imperare
 ut dominum, cum injuria conjunc-
 tum censent nonnulli vii. 2, 7. im-
 perare moderatos homines, utilissi-
 mum rebusp. vi. 4, 7. imperare in
 sua republ. posse, civem egregium
 decet vii. 14, 20. imperare et pa-
 rere novit bonus tum magistratus
 tum civis iii. 4, 10, 15. imperare
 recte nequit qui non didicit bene im-
 perio parere iii. 4, 14. vii. 14, 6
 Imperans et imperio parens, quibus
 discriminiibus sint distincti i. 12, 2.
 imperantis virtus i. 13, 5, 8
 Imperator, *πολέμαρχος, στρατηγός* vi.
 8, 15. in Imperatore quæ præcipue
 spectentur v. 9, 3. *vise et Dux.*
 Imperata ut differant vii. 14, 7
 Imperia, honores appelluntur iii. 10, 4.
 imperium et obedientia plerisque re-

- bua a natura tributa i. 13, 6. Imperium et obedientia, conservationis gratia a natura instituta i. 2, 2. et 5, 2. imperium obtinere omnes cupiunt vii. 2, 9. imperium nemo affectat nisi ambitiosus ii. 9, 28. imperium et dominium a natura cui tributum i. 2, 2. imperium cui jure merito debeatur iii. 13, 8, 10. imperium potioribus jure debetur, secundum nonnullos i. 6, 4. imperium senioribus convenit vii. 14, 5. imperium et potestas rerum penes quos in rep. esse debeat iii. 10, 1. 11, 1. imperium seu potestas rerum in republ. vel penes unum est, vel penes paucos, vel penes plures iii. 7, 2. imperio præesse omnes simul non possunt ii. 2, 4. imperium et rerum potestas penes unum an esse in rep. debeat iii. 16, 2. 17, 2. imperium divitibus ac nobilibus debeatur, necne iii. 13, 7. imperium administrari utrum melius ab homine præstantissimo, an ab opt. legibus iii. 15, 3. 16, 11. imperium ex legum præscripto an magistratus arbitrio rectius administretur iii. 16, 9. imperium an penes eosdem semper esse debeat vii. 14, 1. 8. imperia et magistratus venales esse an expediat ii. 11, 10. imperia in oligarchiis grandi mercede redimuntur vi. 7, 5. imperium pro statu dignitate confertur ab Æthiopibus iv. 4, 4.
- Imperiorum seu magistratuum differentia iv. 15, 1. imperii species et modi plures iii. 6, 5. imperium aliud, imperantis; aliud, subditi gratia est vii. 14, 6. imperium non omne, dominium est vii. 3, 2. imperia recta quæ sint, et quæ a recta norma deflectant iii. 7, 2. imperium melius, in quo meliores subditi i. 5, 2. imperium herile, et imperium in liberos seu ingenuos vii. 14, 7. imperium in liberos seu ingenuos, pulchrius quam berilis dominatus vii. 14, 19. imperium civile, privatæ tranquillitati et prosperitati officere creditur vii. 2, 7. imperia maxima populo an committenda iii. 11, 7. imperium perpetuum cur plerique cupiant iii. 6, 10.
- Imperium capessere filius cum patre non poterat, nec fratres natu minores cum fratre natu maximo v. 6, 3. *vide et Magistratus.*
- Improbis rerum potestatem committere, non est tutum vi. 8, 12. improbis cur gaudeant tyranni v. 11, 12.
12. Improbis hominum, res insatiabilis ii. 7, 19
- Inæquales in aliquibus, ac in omnibus inæquales esse judicant iii. 9, 4. inæquales æqualia participare an justum iii. 9, 5
- Inæqualitas justa videtur esse iii. 9, 2. inæqualitas non opum tantummodo, sed etiam honorum, seditiones parit ii. 7, 10
- Incrementa: *vide* Augmenta.
- Indorum reges vii. 14, 3
- Indigentia sæpe plura simul experiri cogit i. 8, 9
- Infamie nota mulctare vii. 16, 18. 17, 9
- Ingenium seu natura, primus ad honestatem assequendam gradus vii. 13, 11. ingeniorum diversitas pro locorum seu regionum diversitate vii. 7, 2. ingenium et natura, crebra assuetudine mutatur vii. 13, 11
- Ingenuorum ac nobilium discrimen i. 6, 7. ingenui ex altero tantum parente iv. 4, 21
- Inimicitia et ira qua re differant v. 10, 35
- Injurie voluntarie, pleraque omnes ex ambitione et avaritia proficiuntur ii. 9, 28. injurie maximæ perpetrantur magis ob excessus seu exsuperantias quam ob necessitates ii. 7, 13
- Injustitia viribus armata, res asperiora i. 2, 16
- Inobedientiæ ansa omnis præcidendam in rep. ii. 8, 23
- Inopes imperium et otium agere recte non possunt ii. 11, 8. inopes ad opus faciendum convertendi vi. 5, 10. inopum cupiditas improba, dolium perforatum vi. 5, 7. *Vide et Panperes.*
- Inquilini et servi, civitatis seu habitationis in urbe, sunt participes iii. 1, 3. inquilini honorum publicorum expertes iii. 5, 9. non admittantur ad capessendam remp. vii. 4, 14. inquilinis oppigneratorum firma possessio non datur (E. ii. 4, 4. inquilini sæpe seditiones in rebuspubl. cient v. 3, 11
- Insatiabile votum i. 9, 11. insatiabilis est hominum improbitas ii. 7, 19
- Inscriptionis jus pretio readitur (E. ii. 20
- Insidie quorum maxime vitandæ v. 11, 30. insidie aliæ corporibus struuntur, aliæ bonis et honoribus v. 10, 14. insidiari bene instructis nemo facile solet vii. 11, 12

- Inspectores constituendi**, qui observent ne quis contra quam reip. sit utile, vivat v. 8, 13. inspectione assidua opus est, si diligenter rem geri velit berus CE. i. 6, 4, 5
- Institutio**, naturæ defectum supplere nititur vii. 17, 15. institutione boni reddimur iii. 18, 1. institutio ratione prius an consuetudine fieri debeat vii. 15, 7. institutio quæ et quomodo instituenda viii. 2, 1. institutionis æqualitas in republ. an utilis ii. 7, 9. institutio una eademque esse debet omnium in republ. viii. 1, 3. institutio juventutis in civitate, una et communis esse debet ii. 5, 15. institutio puerorum ad quos scopos referenda vii. 14, 14. instituendi ad reip. commodum cives v. 9, 11. institutio ad reipubl. commodum quomodo fieri debeat v. 9, 13. institutionis tempus duabus ætatibus distinctum vii. 17, 15. institutio solis custodibus urbis a Socrate tributa ii. 5, 21. institutio pueris pro crepitaculo est viii. 6, 2. institutio in quibusdam nihil proficit v. 12, 8
- Instrumenta sua quæque ars desiderat** i. 4, 1. instrumentis multis indiget hæc vita vii. 8, 7. instrumenta, faciendi; possessio vero, tantum agendi facultatem præbet i. 4, 4. instrumenta alia animata, alia inanima i. 4, 2. instrumentum excellentius sibi vindicat qui excellit in opere iii. 12, 4. instrumentorum cura in bene instituta familia CE. i. 6, 7. iustrumentorum loculi CE. i. 6, 9
- Intensio nimia**, in qualibet re vitiosa est v. 9, 7
- Inventa propemodum omnia**; sed eorum alia non collecta sunt, alia non recepta u-u iii. 5, 16. inventa primum necessaria; deinde pulehria magis ac magis addita vii. 10, 7. inventis utendum: sed quærenda insuper quæ sunt prætermissa vii. 10, 8
- Inventori utilitatis alicujus**, an decernendum in rep. præmium ii. 8, 16
- Invidia et contemptus**, a civili societate plurimum abeunt iv. 11, 7
- Ionie tyranni** v. 10, 6
- Iphiadis sodalitia** v. 6, 13
- Iphicratis Atheniensis stratagema economicum** CE. ii. 27
- Ira odii pars quædam est** v. 10, 33. imperiosus et invictus est affectus vii. 7, 6. vindictam magis spectat quam eminentiam v. 10, 15. cum ira pugnare, difficile v. 11, 31. ira in familiares et amicos cur asperior vii. 7, 5, 7
- Istri oligarchia in democratiam versa** v. 6, 3
- Italus**, (Enotriæ rex vii. 10, 3. Itali regis instituta vii. 10, 4
- Itali ab Italo rege denominati**, qui olim Cenotri; et Italia quæ olim Cenotria vii. 10, 3
- Italiam Græcicæ legislator Charondas** ii. 12, 6
- Jucundum aliis aliud** i. 8, 5
- Judex operis bonus esse nequit** qui ejus notitiam nullam habet viii. 6, 1. judicare recte de rebus possunt etiam ii qui eas non didicerint viii. 5, 7. judicare vulgus de musicorum et poetarum operibus rectius cur solet iii. 11, 3. judicat melius populus universus quam unus aliquis homo iii. 15, 7
- Judices et exactores iidem esse non debent** vi. 8, 10
- Judiciorum exactio non penes eum qui condemnavit, sed penes alium** vi. 8, 10, 11
- Judicium quid** i. 2, 16. judiciorum differentia tribus limitibus definita est; e quibus scilicet, de quibus, et quomodo iv. 6, 1, 5. judicia a quibus, de quibus, et quomodo fiant iv. 6, 5. judicia in rebuspub. penes quos esse debeant iv. 14, 13. judiciorum potestas populo concessa iii. 11, 8. judicia de jure et utilitate tum publ. tum pr. penes quos in republ. esse oporteat vii. 9, 4. judicia omnia et omnibus de rebus populus sibi vindicat iv. 14, 4. judicia penes magistratum sunt in quibusdam casibus iii. 16, 10. judicium de singularibus, magistratus est et reipublicæ: de universalibus statuunt leges iv. 4, 31. judicia publica an debeant esse arbitraria ii. 8, 13. judiciorum ratio an recte a Solone instituta ii. 12, 3. judicia de justis et utilibus, reipublicæ in primis necessaria vii. 8, 7.
- Judiciorum species octo** iv. 16, 2. judicia forensia de tribus potissimum fiunt ii. 8, 4. judicia jurata iii. 14, 12. judicia democratica quæ, quæ item oligarchica et aristocratica iv. 16, 8
- Judicium in singulis plebeis imperfectum est**, in congregatis, perfectum iii. 11, 9, 14. judicium in re propria, minus sincerum iii. 16, 8. 9, 2, 3

- Judicia prava, multas democratas everterunt vi. 5, 5
 Judicii locus præcipuus ab Hippodamo statuitur unus ii. 8, 4
 de Judicii desertione lex iv. 13, 2
 Jupiter pater hominum deumque cur dicatur ab Homero i. 12, 3
 Juramenti ritus priscis regibus qui fuerit iii. 14, 12. juramentum oligarchicum v. 9, 10
 Jus et Judicium quid i. 2, 16. jus querentes, medium querunt iii. 16, 8. jus, æquum videtur esse v. 9, 15. jus est quod publice prodest iii. 12, 1. jus civitatem non corrumpit iii. 10, 2. jus et æquitas a rebus publicis omnibus probantur quidem: sed non recte observantur v. 1, 2. jus controversum apud quosdam i. 6, 3. jus diversis an aliud sit iii. 12, 2. jus democraticis quod, quod item oligarchiis vi. 3, 2. jus popolare quod vi. 2, 2, 9, 3, 2
 Jus dicturus civibus, oportet ut no-rit quales illi sint vii. 4, 13
 Jussa: *quare* Imperata.
 Justum, æquale quiddam est iii. 12, 1. justum, aliquibus justum est iii. 9, 3. justa et utilia ab aliis petimus: ipsi tamen non eadem erga illos exeremus vii. 2, 14
 Justitia, virtus socialis iii. 13, 3
 Juvenculus elocari an expediat vii. 16, 6, 8
 Juvenum connubia cur improben-
 tur vii. 16, 6. juniorum proles qua-
 lis vii. 16, 16
 Juvenes ingenuos ministrorum vices
 in quibusdam obire non dedecet vii.
 14, 7. juniores parere decet vii. 14, 5. juniorum cœtui magistratus ali-
 quos interesse convenit vii. 12, 5. juniores viribus, seniores prudentia
 valent vii. 9, 6
 Juventus, irrequieta est viii. 6, 2.
 juventutis submissa reverentia vii.
 14, 5
 L.
 Laborum et operarum discrimina i. 11,
 6. labores ad proles generationem
 quales congruant vii. 16, 13. labori-
 bus animum simul et corpus occu-
 pari non oportet viii. 4, 9
 Lactis alimentum vii. 17, 1
 Lacedæmon virtutem an recte colat
 vii. 15, 6. Lacedæmon seditiones
 quas et quibus de caussis experta v.
 7, 2. et in seq. Lacedæmone opes
 et facultates ad paucos e potenti-ori-
 bus et spectatioribus devolvuntur v.
 7, 10
 Lacedæmonii in puerorum instituta-
 tione diligentes viii. 1, 4. servis,
 equis, canibus, et instrumentis ru-
 sticiis utantur velut communibus ii.
 5, 7. hilotarum suorum insidias
 sæpe experti ii. 9, 2. finitimos om-
 nes habebant hostes ii. 9, 3. in ci-
 vitatibus subjugatis tollebant demo-
 cratas v. 7, 14. tyrannides plurimas
 everterunt v. 10, 30. Lacedæmonio-
 rum stratagema æconomicum in ju-
 vandis Samiis CE. ii. 10. Lacedæ-
 moniorum resp. cur laudetur a non-
 nullis ii. 6, 17. Lacedæmoniorum
 regnum cur tam diu durarit v. 11, 2
 Lacones juventutem suam laboribus
 efferant; minus convenienter viii.
 4, 1
 Lacones in bellicis concertationibus
 nunc aliis inferiores viii. 4, 4. La-
 cones de modulis recte judicare no-
 runt, etiam si non discant viii. 5, 7
 Laconica respubl. examinatur ii.
 9, 1. Laconice reip. mistura seu
 temperatura quæ sit iv. 9, 7
 Laconica disciplina an recte insti-
 tuta vii. 14, 16
 Laconicæ institutionis scopus ibid.
 Laconica institutio et leges ad res
 bellicas directæ vii. 2, 9. Laconica
 æconomia CE. i. 6, 2, 9. Laconico-
 rum judiciorum alia penes alios iii.
 1, 10. Laconicorum regum potestas
 quæ fuerit iii. 14, 3, 14
 Laconico bello attritus Athenis no-
 biliorum numerus v. 3, 7. *Vise et*
Sparta.
 Lameticus seu Napetianus sinus vii.
 10, 3
 Lamprus musicus vii. 13, 8
 Lampsacenorum stratagema æconomi-
 cum CE. ii. 8
 Larissa oligarchiæ mutationem experta
 sub Aleuadia v. 6, 13. Larissæi *ω-*
λερόφλακες v. 6, 6
 Larissæos ut definierit Gorgias Le-
 ontinus iii. 2, 2
 Legati et præcones iv. 15, 3
 Leonum responsum in concione lepo-
 rum iii. 13, 14. Leonini mores viii.
 4, 2
 Leontini pro oligarchia tyrannide op-
 pressi v. 12, 13
 Lesbii ab Atheniensibus contra pacta
 accisi iii. 13, 19
 Leucadica respublica unde nimis popu-
 laris facta ii. 7, 7
 Leucothes fanum CE. ii. 21, 9
 Lex, ordo quidam est vii. 4, 8. con-
 sensio quædam et conventio est i. 6,
 1. pactum quoddam et conventum

- est, spondens mutuum utrumque jus iii. 9, 8. in universalibus imperat: de singularibus decernit magistratus et respublica iv. 4, 31. legesne an magistratus rerum potiri debeant iii. 11, 19. e legumue præsripto, an viri præstantissimi arbitrato, rerum summam administrari magis expediat iii. 15, 3. legesne optimas an virum optimum imperare satius sit iii. 16, 11. leges ad reipublicæ formam accommodatæ esse debent, non contra iv. 1, 9. iii. 11, 21. leges a legislatore accommodari debent et ad regionem, et ad homines regionis illius incolas ii. 6, 7. leges ad reipublicæ conservationem quomodo accommodandæ vi. 5, 2. leges ad plurimæ, an ad meliorum commoda referri a legislatore debeant iii. 13, 11, 14. leges in rebuspublicis quedam ad pauperum, quedam ad divitum commoda latæ iv. 13, 1, 5. leges in rep. nil prosunt, nisi bonæ disciplinæ assuefiant cives v. 9, 12. leges patriæ an mutandæ in rep. ii. 8, 16, 23. legis unius violatio sæpe magnas mutationes in rep. invehit v. 7, 12. legum transgressio parva neglecta, sæpe magnis motibus occasionem præbet v. 3, 10.
- Leges veteres, simplices erant et barbaricæ ii. 8, 19. legum tria duntaxat genera statuit Hippodamus ii. 8, 4. leges rusticæ vi. 4, 8.
- Legislator bonus spectare quæ debeat vii. 2, 17, 14, 8, 13. reipubl. partes tres spectare debet iv. 14, 1. ad mediæ conditionis cives semper in rep. respicere debet iv. 12, 4. legislatoris in disciplina instituenda scopus vii. 14, 21. legumlatores institutionis rectam normam an secuti in instituendis rebuspublicis vii. 14, 15. legislatoris democratici officium vi. 5, 1.**
- Legumlatores præcipui qui fuerint, et quas leges apud quos tulerint ii. 12, 6. legumlatores alii suis civibus, alii alienis leges scripserunt, et alii in reipubl. administratione, alii in vita privata ii. 12, 1. legumlatores optimi, e mediocri conditionis hominibus fuerunt iv. 11, 15.
- Legum custodes et ministri qui constituendi iii. 16, 4. legum custodia qua utendum magistratui iii. 15, 15.**
- Liberalitatis officium in opum usu cernitur ii. 5, 10. liberalitas tollitur in rerum omnium communitate ii. 5, 10.**
- Liberiores populi qui vii. 7, 2, 3. liberi natura quidam sunt, et non sunt i. 6, 9. liberi et ingenui sola virtute censentur i. 6, 8. libera iugenia abhorrant ab adulationibus v. 11, 12. liberi homines quarum rerum potestatem in republ. habere debeant iii. 11, 6. liberi hominis vita vii. 3, 1. libera vita, herili seu dominatrice an melior ibid.**
- Liberorum procreandorum lex Spartz an recte constituta ii. 9, 18. ad liberorum procreationem qualis requiratur corporis habitus vii. 16, 12. liberorum procreatio quorsum ref. Cæ. i. 3, 3. liberorum procreatio quo temporis spatio limitata vii. 16, 16. liberorum procreatio numero limitata vii. 16, 15. liberorum procreatio ni limitetur, absurde possessiones æquantur ii. 6, 10. liberorum numeros limitandus ubi opum quantitati certus limes præscribitur ii. 7, 5. liberorum nimia multitudo qua ratione olim impedita ii. 10, 9.**
- Liberi alendi qui, quique exponendi vii. 16, 15. liberorum victus qualis esse debeat vii. 17, 1. liberorum educatio et institutio quomodo institui debeat ibid. liberos an suo quisque modo instituere debeat viii. 1, 3. liberi divitum Spartz eodem educantur modo quo liberi pauperum iv. 9, 7. liberi ætate nec nimis infra parentes esse debent, nec nimis ad eos accedere vii. 16, 3. liberis pauperes utuntur pro ministris vi. 8, 23. liberos communes esse an expediat ii. 3, 5. liberos pro similitudine cum parentibus, dividunt Libyæ superioris incolæ ii. 3, 9. in liberos imperium patri regum i. 12, 3. liberi juniorum quales vii. 16, 6.**
- Libertas vulgo putatur facere quod libuerit v. 9, 15. libertas nimia, quorum malorum causa v. 12, 18. libertatis democraticæ signa duo vi. 2, 3.**
- Libya superior mulieres habet communes ii. 3, 9.**
- Licentia major indies sumitur, ubi semel quid indultum est v. 7, 12.**
- Limitum curatores publici vi. 8, 4.**
- Litteræ disci cur soleant viii. 3, 1, 7, 11.**
- Lites publicæ quam paucissimæ esse debent vi. 5, 4. litium tabulæ ad magistratos controversis negotiis destinatos deferuntur vi. 8, 7. litium omnium iudicium penes magistratus aliquos iii. 1, 11. lites minas recte**

- judicatæ, ad unum præcipue forum ablegantur ab Hippodamo ii. 8, 4
- Loci consortium ii. 1, 2. locus dignitati respondens vii. 12, 3. locus seditionis ansam civitati quomodo interdum præbeat v. 3, 13. locus et homines interdum disjunguntur iii. 3, 3. locorum peritia opus est bono œconomo (Æ. ii. 1, 1)
- Locrensiū lex de bonorum venditione ii. 7, 6. Locrensiū Epizephyriorum legislator Zaleucus ii. 12, 6
- Locros perdidit Dionysii affinitas v. 7, 10
- Lucrum honori vulgo anteponitur vi. 4, 3. lucri cupiditas seditiones sæpe excitat v. 3, 1
- Ludus, requiei gratia institutus viii. 3, 4. ludi pueris conveniant vii. 17, 5. ludorum et certaminum præfecti vi. 8, 22
- Lustrationibus et expiationibus adhibetur musica viii. 7, 3, 4. lustralia carmina, seu Lustrales moduli viii. 7, 5
- Lycii comæ alendæ potestatem grandi pecunia redimunt (Æ. ii. 15, 3)
- Lycophronis sophistæ dictum de lege iii. 9, 8
- Lycii in Creta, Laconum coloni ii. 10, 2
- Lycurgus Charilli [†Charilai] tutor fuit ibid. peregrinationis suæ maximam partem in Creta transegit ibid. Thaletis auditor fuit ii. 12, 7. medicis conditionis homo fuit iv. 11, 15. et leges et temp. instituit, sicut etiam Solon ii. 12, 1. Spartanas mulieres frustra legib. subjicere conatus ii. 9, 11. Lycurgicæ disciplinæ æcopus vii. 14, 16
- Lydia harmonia viii. 7, 15
- Lygdamis, Naxi tyrannus v. 6, 1. Lygdamidis Naxii stratag. œcon. (Æ. ii. 3)
- Lysander regium imperium Spartæ convellere conatus v. 1, 10. a regibus depressus v. 7, 2
- M.
- Macedonum reges v. 10, 8. Macedonum lex de eo qui nullum hostem occidisset vii. 2, 11
- Machinæ bellicæ vii. 11, 9
- Magistratibus, præsertim necessariis, carere civitas non potest iv. 4, 16. vi. 8, 1. magistratus qui potissimum nominari debeant iv. 15, 4. magistratus quot sint, qui, et quarum rerum vi. 8, 1, 21. magistratuum differentia multiplex iv. 15, 1. magistratuum divisio iii. 1, 6. magi-

stratus quales qualibus rebusp. conveniant iv. 15, 10. magistratus rebusp. quibusdam peculiares sunt iv. 15, 11. magistratus decoris magis quam necessitatis gratia instituti qui vi. 8, 22. magistratus amplissimi, et penes quos reip. summa est, in quales conferri debeant v. 9, 1. magistratus maximi populo an commitendi iii. 11, 7

Magistratuum creatio et judicatio penes populum est ii. 12, 5. magistratuum legendorum et judicandorum potestas populo a Solone concessa iii. 11, 8. magistratus e quo civium ordine a Solone instituti ii. 12, 6. magistratum constituendorum differentia triplex iv. 15, 14. magistratus creantur vel electione, vel sorte, vel utroque modo iv. 15, 19. magistratus alios suffragiis, alios sorte creari Tarentini cur voluerint vi. 5, 11. magistratus sorte leguntur in democratia; suffragiis in oligarchia iv. 9, 4. magistratus e lectis deligi, non satis tutum ii. 6, 12. in magistratibus legendis virtutis tantum, an etiam opum habenda ratio ii. 11, 8. in magistratus creatione spectantur virtus, genus, census, et similia iv. 15, 15. ad magistratus admittuntur qui censum legibus præscriptum expleverint iv. 6, 2. magistratus pro census amplitudine conferuntur in quibusdam rebusp. iii. 5, 6. magistratus majores pro census amplitudine conferuntur iii. 11, 16. magistratus e militaris ordinis civibus legebantur apud Malienses iv. 13, 9. magistratus opifici apud Thebanos non permittebatur, nisi toto decennio a foro venaliario abstinuisset iii. 5, 7. magistratus et imperia civibus pro merito divisurus, oportet ut norit quales sint cives vii. 4, 13

Magistratuum creandorum ratio in democratia quæ vi. 2, 5, 8. magistratus pro census magnitudine in quibusdam democratias conferuntur iv. 4, 24. magistratus in oligarchia pro opum et census qualitate ii. 6, 19, 7, 7. iv. 5, 1. 9, 4. magistratus in oligarchiis vel pro census amplitudine, vel pro sodaliorum numero v. 6, 6. magistratus oligarchici quibus onerentur munis vi. 7, 6. a magistratibus et imperiis plebs in oligarchiis absterri ut soleat vi. 7, 5

Magistratus civiles a quibusdam

- plane improbantur vii. 3, 1. magistratus civilis scopum quem habeat iii. 6, 9. magistratus pauciores in parvis civitatibus; in magnis, plures vi. 8, 2. magistratus plures in parva rep. sæpe uni committuntur iv. 15, 7. magistratus plures unum eundemque gerere an expediat ii. 11, 13. magistratus qui plures res curare, qui item uno imperio fungi debeant iv. 15, 9. †magistratu digni qui sunt, apud Spartanos etiam inviti ad honores adiguntur ii. 9, 27.
- Magistratus a subditis quib. rebus differre debet vii. 14, 4. magistratui discenda quæ iii. 4, 14. magistratus boni virtus quæ iii. 4, 7. magistratus virtus propria, Prudentia iii. 4, 17. magistratus munus, imperare et judicare vii. 4, 12. magistratus non omnis dominium est vii. 3, 2. magistratusne an legum esse debeat rerum potestas iii. 11, 19. magistratui cuique potestas est sua iv. 15, 22. magistratum præsentia verum pudorem et liberalem timorem injicit vii. 12, 5.
- Magistratus eodem semper esse, an recte præceperit Socrates ii. 5, 25. magistratus venales esse an expediat ii. 11, 10. magistratus quæstui haberi, præsentissima reip. pestis est v. 8, 15.
- Magistratum convivii peculiaris locus destinatus vii. 12, 2.
- Magistratum accusatores, ad populi iudicium provocant iv. 4, 30 de Magistratus ejuratione lex iv. 13, 2. *vide et Imperium.*
- Magna quæ dicantur vii. 4, 5. magnum facere unum solum monarcha non debet; sed plures v. 11, 27.
- Major pars ubique obtinet iv. 4, 1.
- Magnitudinis modus in omnibus rebus requiritur vii. 4, 9.
- Magnanimi non sunt asperis ingeniis vii. 7, 7.
- Magnesi ad Mæandrum. equos adversus hostes alebant iv. 3, 3.
- Mala, cum parva sunt, oculos fallunt; cum augeantur, magis in oculos incurrunt vi. 4, 17. malorum initia animadvertere, non cujusvis est v. 8, 9.
- Maliensis resp. penes quos fuerit iv. 13, 9.
- Mantiniensis democratia vi. 4, 4. Mantinense prælium v. 4, 9.
- Mannus utriusque usum æqualem ac dexteritatem requirit in suis civibus Plato ii. 12, 12.
- Manuarii opifices: quære in Opif. manuarium opus quod, quæque artes manuaris viii. 2, 4.
- Marina civitatis turba iv. 4, 21.
- Martis et Veneris copulatio non absurde conficta ii. 9, 8.
- Mascula fœminis natura potiora i. 5, 7. mascula ad ducatum et imperium aptiora quam fœminæ i. 12, 1. masculini et fœminini sexus copulatio ex necessitate facta CE. i. 3, 1. mas et fœmina generationis causa copulati a natura i. 2, 2. mares matrimonium contrahere possunt anno ætatis circiter xxxvii vii. 16, 9. maris natura et munia CE. i. 3, 1.
- Mascula venus in bellicosis gentibus ii. 9, 8. Cretensibus cnr a suo legislatore concessa ii. 10, 9.
- Massiliæ examen instituitur eorum qui digni videntur imperio vi. 7, 4.
- Massiliæ oligarchia quomodo in *πολιτεία* versa v. 6, 2, 3.
- Matris suæ amore detestatus filius ultro exsulat ii. 12, 8.
- Materia quid i. 8, 2. materia quo præparata melius, eo melius opus ab arte perficitur vii. 4, 3.
- Mausoli œconomica stratagemata CE. ii. 14, 1.
- Medela vix quidquam proficit cum mala per longas invaluere moras v. 3, 3.
- Medici ægrotantes, aliorum, non sua utuntur opera iii. 16, 8.
- Media Persis cur sæpe accisi iii. 13, 19.
- Media vitæ conditio in republica, optima iv. 11, 9.
- Mediocritas, et medium, in omnibus optima iv. 11, 4.
- Mediæ conditionis multitudo ubi major est, quam eorum qui in summo aut opulentis aut paupertatis gradu sunt constituti, stabilis est respublica iv. 12, 4.
- Megacles Penthilidas cur occiderit v. 10, 19.
- Megaresenses et Corinthii, finitimi iii. 9, 9. Megarensium magistratum creatio iv. 15, 15. Megaris democratia ut convulsa v. 3, 5, 5, 4.
- Membra in pueris ne pervertantur vii. 17, 2.
- Memnonis Rhodii stratagemata œconomica CE. ii. 30, 1.
- Mendaciorum stratagemata œconomica CE. ii. 22.
- Mens in appetitum imperium habet politicum et regium i. 5, 6. pro-

- grossu ætatis in infantibus crecit, ut etiam ratio vii. 15, 10
- Menses deorum simulacris appositæ CE. ii. 42
- Mentoris stratagema œconomicum CE. ii. 29
- Mercatura, potissima permutatoris artis species i. 11, 3
- Mercenaria opera viii. 2, 5. mercenarie conciones, judicia, magistratus vi. 2, 7
- Messeniacum bellum v. 7, 3
- Metallicæ artes i. 11, 4. metallica rei faciendæ ratio CE. i. 2, 2
- Metum incutî civibus prodest v. 8, 8. non metuendus populo princeps, sed potius verendus v. 11, 21
- Metus sæpe ad insidias et manus inferendas concitat v. 10, 21. metus seditiões quomodo excitet v. 3, 4. metus communis periculi, etiam inimicissimos in unum cogit v. 5, 1. *vide et* Timor.
- Meum et Non meum ii. 3, 1
- Midæ votum stolidum i. 9, 11
- Miletî Prytaus tyrannidem invasit v. 5, 8
- Militaris vita, multas virtutis habet partes ii. 9, 11. militaris virtutis incitamenta varia variis populis vii. 2, 10. e militaris ordinis civibus magistratus legebantur apud Malienses iv. 13, 9
- Militiæ et agriculturæ studium an sejunctum in rep. esse debeat vii. 10, 1. militiæ et agriculturæ studia apud multos conjuncta iv. 4, 15, 18
- Minerva, artium et scientiarum auctor viii. 6, 14. tibiæ a se inventas cur abjecerit ibid.
- Minister, artibus est instrumenti quædam species i. 4, 2. ministri partes exsequi posse iii. 4, 12. ministri plures, sæpe minus recte inserviunt quam pauciores ii. 3, 4. ministris quibus maxime succenseamus ii. 5, 4
- Ministeria corporis i. 13, 2
- Minos Cretensis leges primus instituit ii. 10, 3. agricolas a militibus sejunxit in sua rep. vii. 10, 1. maris imperium unde obtinuerit ii. 10, 4. ubi extinctus ibid.
- Miserationis et metus affinitas viii. 7, 4, 5
- Missione temperanda et reprimenda civitatis pars quæ paulo magis emineret incipit v. 8, 14
- Mithridates Ariobarzani cur insidiatus v. 10, 25
- Mitylenæi Pittacum adversus Alcæom et exsules dictatorem creant iii. 14, 9. Mitylenensib. belli adversus Athenienses quæ causa fuerit v. 4, 6
- Mnaseas, Mnæsonis pater, Phocensis v. 4, 7
- Modulaminum divisio viii. 7, 3. modulamina morata ad puerilem institutionem admitti possunt viii. 7, 8. moduli sacri, seu sacra carmina viii. 7, 4. de modulis recte judicare possunt etiam ii qui non didicerint viii. 5, 7
- Mœnia civitatem unam eandemque non faciunt iii. 3, 5. *vide et* Muri.
- Molottorum reges v. 10, 8
- Molosorum regnum cur diu duravit v. 11, 2
- Monarchæ multos sibi comparant oculos, aures, manus, pedes iii. 16, 12
- Monarchiæ genera quot iii. 14, 8. monarchia recta, regnum; vitiosa, tyrannis iii. 7, 3, 5. monarchia existere unde solet v. 3, 3. monarchia utraque e contrariis nata est v. 10, 3. monarchia quibus rebus conservetur, et quibus convellatur v. 10, 1. monarchia quælibet conservari incolumis ut possit v. 11, 27. monarchiæ insidias quibus de causis experiantur v. 10, 13
- Monetæ eundem taxandæque jus penes principem CE. ii. 21, 9. 26, 3. moneta ferrea CE. ii. 17, 2. moneta stannea CE. ii. 21, 4. *vide et* Numisma.
- Monopolia i. 11, 10
- Morbosa, ne minima quidem peccata ferre possunt vi. 6, 4
- Mortui cadaver non sine vectigali efferri vult dux CE. ii. 15, 2
- Motuum in rebus. principia et causæ septem v. 2, 4
- Mulctarum disceptioni destinatum judicium iv. 16, 2
- Mulieris virtutes i. 13, 3. mulieris virtus non eadem quæ viri i. 13, 9. mulieris temperantia et fortitudo, alia est quam viri iii. 4, 16. mulierum studia eadem an esse debeant quæ virorum ii. 5, 24. mulieres belli socias esse, et iisdem studiis quibus civitatis custodes operam dare, vult Socrates ii. 6, 3. mulierum et puerorum disciplina multum ad civitatis emendatam constitutionem confert i. 13, 15. mulierum moderatores in aristocratiis tantum sunt, non in democratiis nec oligarchiis iv. 15, 13. mulieribus licentiæ frena an recte in Spartana republ. laxata ii. 9, 5. mulieribus apud Spartanos frena cur laxata ii. 9, 10. mulierum impe-

- rium an ferendum in republ. ii. 9, 8. mulierum imperium fovetur a tyrannis v. 11, 11. mulieres silentium decet i. 13, 11
- Mulierum conviciis a Socrate institutis ii. 6, 5, 7, 1. mulieres an communes esse expediat ii. 2, 1. mulieres communes in Libya superiori ii. 3, 9. mulieres apud veteres Græcos erant emptitiæ ii. 8, 19. mulieribus pauperes utuntur pro ancillis vi. 8, 23
- Mulieribus illata probra, plurimas everterunt tyrannides v. 11, 23
- Mulieres parere desinunt ætatis anno L. vii. 16, 5
- Muliebrem mundum Ceres sibi poscit CE. ii. 21, 1
- Munia plura iidem in rep. obire possunt iv. 4, 18. munia publica apud veteres diuturna erant v. 10, 5. munia publica quorsum a tyrannis imperari debeant v. 11, 21. muneribus publicis accipi potest eminentiorum potentia v. 8, 20. muneribus gravibus onerandi honores in oligarchicis rebusp. vi. 7, 5. a muneribus publicis vacatio, pretio redimitur CE. ii. 5, 2
- de Munitionibus vii. 11, 5
- Muris cingi urbs an debeat vii. 11, 8. murorum custodia vi. 8, 14. murorum cura vii. 11, 11. murorum curatores publici vi. 8, 5
- Musæi hemistichium de cantu viii. 5, 11
- Muscæ timens vii. 1, 4
- Musica, res dulcissima viii. 5, 11. modulatione et numeris constat viii. 7, 1. in disciplinarum numerum cur relata viii. 3, 7. cur discatur viii. 3, 1, 5, 2. an manuales et illiberales faciat sui studiosos viii. 6, 1, 3, 5. duplex est viii. 5, 11. modulante an numerosa pueritiæ magis conveniat viii. 7, 1. voce et manu an exercenda ingenuis viii. 6, 1. musicæ usus quorsum viii. 7, 3. musicæ usus omnibus ætatibus et moribus gratus viii. 5, 15. musicæ species manuarie seu illiberales viii. 5, 8. musica instrumenta qualia pueritiæ ingenuæ conveniant viii. 6, 8
- Mutantur quædam eodem tempore, quæ tamen non cœperunt eodem tempore existere v. 12, 9
- Mutationes in rebuspublicis unde fiant v. 1, 8. mutationum in imperiis causas quas et quam recte statuerit Socrates v. 12, 7. ad mutationem in rebusp. cur inclinent v. 2, 2. mutationes in rebusp. sunt interdum sine seditionibus v. 3, 9
- Mylasæ, seu Mylasenses, Carie metropolis CE. ii. 14, 2
- Myræn, Sicyonis tyrannus v. 12, 12 N.
- Natis alimentum præbere, naturæ opus est i. 10, 3. *vide* Liberi.
- Nationum diversitas in rebusp. sæpe seditiones excitat v. 3, 11
- Natura nil facit frustra i. 2, 10. nihil frustra fecit, nec imperfectum i. 8, 12. naturæ munia exsequi in conservatione et propagatione generis CE. i. 3, 3. præter naturam quæ sunt, pulchra et honesta non sunt vii. 3, 6. natura mali nonnulli v. 12, 8. natura cujusque quæ dicatur esse i. 2, 8. *vide et* Ingenium.
- Navalia et portus vii. 6, 5
- Navales copię vii. 6, 8. navales copię, democraticæ magis sunt quam oligarchicæ vi. 7, 2
- Naxi tyrannidem invasit Lygdamis v. 6, 1
- Necessaria et utilia, honesti gratia sunt vii. 4, 13
- Necessitas seu indigentia sæpe plura experiri cogit i. 8, 9. necessitas artes et alia quibus opus est, docet vii. 10, 7
- Necis potestas non penes omne regnum iii. 14, 4
- Neglectus insidiosus CE. ii. 31, 2
- Negotia, otii gratia sunt vii. 14, 13. 15, 1. ad negotia fortitudine ac tolerantia opus est vii. 15, 3
- Nobiles quibus notis censeantur iv. 4, 22. nobiles et ingenui censentur sola virtute i. 6, 8. nobiles videntur qui majorum virtute et opulentia præstant v. 1, 7. nobilioribus imperium confertur in quibusdam rebusp. iv. 4, 5. nobiliorum factiones et contentiones, diligenter in civitatibus cavendæ v. 8, 9. nobilium seu τῶν γροφύλων differentia iv. 3, 2
- Nobilitas, generis virtus est iii. 13, 3. nobilitas est antiqua opulentia et virtus iv. 8, 9. nobilitas et virtus, paucorum sunt in rep. v. 1, 14. nobilitas et eruditio divites magis comitantur iv. 8, 3
- Noctu surgere CE. i. 6, 6
- Nominis celebritas, sæpe ad audenda magna incitat v. 10, 26
- Nomina ne nimis multi darent, quo sophismate cautum in rep. iv. 13, 3
- Notissimum et Colophoniorum seditio v. 3, 15

Novas res molliuntur duces amissis bonis suis v. 12, 17

Numerus modum excedens, ordinem habere non potest vii. 4, 8. numero aequalia et paria v. 1, 12

Numis seu rhythmis omnibus an utendum in pueris instituendis viii. 7, 1

Nummi interdum nauci sunt i. 9, 11

Numisma, elementum et finis est permutationis i. 9, 12. Numismatis usus unde et cur introductus i. 9, 7. Numismatis signatio i. 9, 8. numismatis coacervatio in infinitum i. 9, 14. *vide et* Moneta.

Nuptiales controversiae graves interdum seditiones pariunt v. 4, 5—7. nuptiales controversiae saepe imperiorum subversioni occasionem praebent v. 6, 14. *vide et* Conjug.

O.

Obsidio quibus monitis impedita ii. 7, 17. obsidionales machinae vii. 11, 9

Oculos multos sibi comparant monarchae iii. 16, 12

Odium ardens ex ardenti amore vii. 7, 8

Oeconomorum genera quatuor Cē. i. 6, 1. oeconomio necessaria quae Cē. ii. 1, 1

(Economia, regum est domesticum iii. 14, 15. oeconomiae studium hominibus maximum i. 13, 1. oeconomiae species quatuor Cē. ii. 1, 2. oeconomiae speciebus [†commune quid] omnibus qui finis Cē. ii. 1, 8. oeconomia viri alia quam mulieris iii. 4, 17. oeconomia ad mulieres, non ad viros pertinet ii. 5, 24

(Economica et Politica ut differant Cē. i. 1, 1. oeconomica et domum familiamque acquirere novit, et recte illis uti Cē. i. 1, 2. oeconomices officium est magis uti quam acquirere i. 8, 2

Oenophyta, et proelium ibi commissum v. 3, 5

Oenotri, olim vagi, quibus institutis ab Italo rege suo exculti vii. 10, 4

Oenotri rex Italus vii. 10, 3

Olei proventus magnus apud Clazomenios Cē. ii. 17, 1

Oligarchia vulgo quae dicatur iv. 4, 1. quid sit iii. 8, 2. vere quid sit iv. 4, 3, 6. quibus definiatur vi. 2, 7. oligarchiae definitio examinata iii. 8, 3. oligarchia, aristocraticus excessus est iii. 7, 5. in oligarchiis republ. est penes paucos iii. 6, 2. oligarchia a democratia qua re differat iii. 8, 7. oligarchia scopum quem habeat iii. 7,

5. oligarchiae scopus, divitiae iv. 8, 7. oligarchiae propria ii. 6, 19. oligarchia civitates duas an habeat, alteram divitum, alteram pauperum v. 12, 15. oligarchiae unde natae iii. 15, 12. v. 1, 3. oligarchia existere ubi soleat iv. 12, 3. oligarchiae esse dicuntur magis ex viris bonis iv. 8, 4. oligarchiae constitui ut debeant vi. 7, 1. oligarchiae conservari quibus rebus possint vi. 6, 1, 5. oligarchia et tyrannis, minus durabiles v. 12, 1. oligarchiae cur minus totae et diuturnae quam democratiae iv. 11, 14. oligarchia seditionibus magis obnoxia quam democratia v. 1, 15. oligarchiae mutationes experiri quibus de causis soleant v. 6, 1. oligarchia, si consentiat, non facile a seipso labefactatur v. 6, 10. oligarchia si in oligarchia existat, altera perimere alteram solet ibid. oligarchiae in tyrannidem versa exempla v. 12, 13. oligarchiam Athenis Solon vertit in democratiam ii. 12, 2

Oligarchiae species quae sint iv. 5, 1, 6, 7. oligarchiae species quaedam iv. 4, 5. oligarchiae species temperatissima et prima quae vi. 6, 1. oligarchiae πολιτεία quae iv. 14, 8. oligarchia alia alia melior non est, sed minus mala iv. 2, 3. oligarchiae non omnes opib. augendis accommodatae v. 12, 14. oligarchiae olim in quibus civitatibus fuerint iv. 3, 3. oligarchiae cur fuerint praece republ. iv. 13, 11. oligarchicis rebus publ. quae conducant v. 8, 15, 20

Oligarchica comitia iv. 14, 8. oligarchica curia iv. 14, 14. oligarchica disciplina vitiosa v. 9, 13. oligarchicum iuramentum v. 9, 11. oligarchica legum sophismata et quae illis in democratias opponantur machinamenta iv. 13, 1, 5. oligarchica quae videntur, saepe subvertunt oligarchias v. 9, 6

Olympi carmina viii. 5, 16

Olympii structura v. 11, 9

Olynthii a Mendaeis oppugnantur Cē. ii. 22. a Timotheo impugnantur Cē. ii. 24, 1

Omnes, vox ambigua ii. 3, 1, 3

Onomacritus legumulator et vates antiquissimus ii. 12, 7

Onomarchi Phocensis filius Euthycrates v. 4, 7

Opum infinita quaeritur copia; virtutis non item vii. 1, 5. opes usque ad quintuplum exaugeri sinit Plato ii. 6, 15. opum amplitudo, prodest ii.

- 7, 16. opum inaequalitas Spartae an recte instituta il. 9, 13. opes mediocres, omnium optimae iv. 11, 4. 11. *vis et Divitia.*
- Ophelæ (seu Ophellæ) Olynthii strata-gema oeconomum Cæ. ii. 36
- Opicorum sedes vii. 10, 5
- Optatissimum quod vii. 14, 11
- non Optima tantum spectanda, sed etiam Possibilia iv. 1, 6. ex optimis unusne imperium administrare debeat, an omnes iii. 15, 6
- Opuntis imperium penes unum iii. 16, 1
- Opus unum ab uno melius perficitur; plura ab uno eodemque recte peragi non possunt il. 11, 13, 14. opus melius quod a melioribus perficitur i. 5, 3. opus artis eo melius, quo melior est materia vii. 4, 3. opere ac facultate sua definitum unum quodque i. 2, 13. in opere qui excellit, instrumentum quoque excellentius sibi vindicat iii. 12, 4. operum species plures, servorum quoque plures efficiunt species iii. 4, 12
- Opifices manuarii iii. 4, 12. opifices manuarii in quibusdam rebus publicis erant servi et exteri iii. 5, 3. opifices manuarii non sunt participes reipublicæ vii. 9, 7. opifices Thebis qua conditione ad magistratus admissi iii. 5, 7. opifices olim non capessabant magistratus iii. 4, 12
- Organica musica e liberali disciplina excluditur viii. 6, 15
- Oritanam oligarchiam quæ labefactarint v. 3, 9
- Orientales venti salubres vii. 11, 2
- Orthagoræ et filiorum tyrannis cur tamdiu derarit v. 12, 1
- Otium et privata negotia multi honoribus præferunt v. 8, 16, 18. otio opus est ad studia virtutis et civiles actiones vii. 9, 4. otium agere non licet nisi sint reditus iv. 6, 3. otium agere inopes sæpe commodius possunt quam divites iv. 6, 6. otium ut recte agamus, non parum nosse refert viii. 3, 2. otium civile virtutes quas requirit vii. 15, 2. otium et res secundæ, petulantiores reddunt cives vii. 15, 3. otium servis non est: proverb. vii. 15, 2
- Otiosa vita qui delectantur, ad pecuniam animum applicant i. 8, 6
- Oxyli lex vi. 4, 9
- P.
- Paches Mitylenen capit v. 4, 6
- Pagus, seu κάμη quid i. 2, 5, 6
- Panætius, Leont. tyr. v. 12, 13. apud VOL. X.
- Leontinos tyrannus e δημαρχοῦ factus v. 10, 6
- Par et simile quid vii. 3, 5
- Parere et servire quæ voluerit natura i. 2, 2. parere juniores deest vii. 14, 5. parere qui didicerunt, iidem recte imperare possunt vii. 14, 6. parere æque atque imperare novit bonus tum magistratus tum civis iii. 4, 10, 15. parendum quibus vii. 3, 6
- Parron [†Paron] et Heraclides fr. v. 10, 18. Alia Python dicitur.
- Partes non sunt omnia ea sine quibus totum esse non potest vii. 8, 1. partes minimæ totius sunt, quæ sunt incompositæ i. 1, 3
- Participes qui sunt communionis alicujus, commune aliquid habeant oportet vii. 8, 2
- Parthenis qua de causa Lacedæmone in coloniam ablegati v. 7, 2
- Partus juvenicularum difficiles et periculosi vii. 16, 7. parere mulieres quando desinant vii. 16, 5
- Parvum a nihilo parum differre existimatur v. 3, 10. parva neglecta, sæpe magnis motibus occasionem præbent v. 3, 10, 7, 11
- Pastoralis plebs optima post rusticam vi. 4, 11
- Pater et filius quibusdam in locis non simul imperium administrant v. 6, 3. pater hominumque deumque Jupiter ab Homero cur dicatur i. 12, 3
- Paulatim quæ irrepunt, animum fallunt v. 8, 3
- Pauperes otium et quietem sæpe honoribus præferunt iv. 13, 8. pauperes, magistratus et potestates in democratia æque sibi vindicant ac divites vi. 2, 9. pauperum commodis leges politicæ in quibusdam favent; in quibusdam non iv. 13, 1. et deinceps. pauperum ratio quæ habenda in oligarchiis v. 8, 20. pauperes in oligarchiis cur res novas moliantur v. 9, 13. pauperes multos fieri e divitibus, malum est il. 7, 5
- ad Paupertatem redigere subditos, tyrannicum est v. 11, 8. paupertas sæpe ex luxuria v. 12, 17. paupertas improbitatem et seditionem in civitate gignit il. 6, 13
- Pausanias Spartæ rex, ep̄i eorum potestatem tollere conatus v. 1, 10. tyrannidem Spartæ affectavit v. 7, 4. a civibus suis quo nomine incusatus vii. 14, 20
- Pausanias Philippo cur insidiatus v. 10, 16
- Pausonis picture viii. 5, 21
- z e

- Pax et otium bellicosa ingenia euer-
vant vii. 14, 22. pacem et otium
agere ut possumus, magis scitu ne-
cessarium quam quomodo bella et
negotia gerenda sint vii. 14, 14, 22
- Peccata nonnulla legislatorum et ma-
gistratuum ferenda ii. 8, 23. pec-
cata ne minima quidem forte pos-
sunt quae male sunt affecta vi. 6, 4
- Peculatus intolerabilis in magistratu v.
8, 16
- Pecuniarum copia civitati opus est vii.
8, 7. pecuniarum publicarum ratio
Spartae an recte instituta ii. 9, 36.
pecuniae publicae ut tradendae v. 8,
19. pecuniae acquirendae ratio, eae-
demne cum oeconomia, an pars ejus
i. 8, 1, 2
- Pecuniaria ratio sitne politici et
oeconomici i. 10, 1. cur oeconomia
pars sit i. 10, 2. acquisitionis est
species altera, et quidem potissima
i. 9, 1. pecuniariae rationis objectum
et officium i. 9, 10. pecuniariae ra-
tionis partes utiles quae i. 11, 1. pec-
uniariae ratio duplex est, oecono-
mica et cauponaria i. 10, 4. pec-
uniariae rationis species altera, caupo-
naria, unde existerit i. 9, 16. pec-
uniariae rationis species tertia i. 11,
4. pecuniaria ratio naturalis est,
quae ex fructibus et animalibus quaes-
tum facit i. 10, 4
- Pecuniae conquirendae, seu rei fa-
ciendae, modi quatuor OE. ii. 1, 2.
pecuniae faciendae exempla varia:
eorum scilicet qui resp. praefuerunt
OE. ii. 1, 10, et deinceps. pecuniaria
stragemata privata i. 11, 8, 11
- Pecus alere ob nimias tyranni exac-
tiones non audet civitas OE. ii. 21, 5
- Pecunaria vita i. 8, 8
- Pecuarii, *vopades* i. 8, 6
- Pecuarii, optima populi pars post
agricolas vi. 4, 11
- Pegasus seu Deterius, melioris causae est
vii. 14, 10
- Penestae in Thessalia dominis suis saepe
insidiati ii. 9, 2
- Penthalidae Mitylenae cur interempti v.
10, 19
- Penthius a Smerdi occisus ibid.
- Pecuarii situs OE. i. 6, 2
- Peregrinorum dicasterium duplex iv.
16, 2, 4
- Peregrinantium consortium seu com-
munio non diu durat ii. 5, 4
- Periander, Ambraciae tyrannus, a po-
pulo expulsus v. 4, 9. insidias cur
expertus v. 10, 16
- Periandri Corinthii instituta v. 11, 4.
- Periander Thasybulo consilium quod
dedit iii. 13, 16. v. 10, 13. tyran-
nidem Corinthii per XLIV [+XL] an-
nos tenuit v. 12, 3, 4
- Pericles in Athen. rep. quae innovavit
ii. 12, 4
- Pericula praecleara exanthro viii. 4, 5
- Perinthii pecunias ut extorserit Cetsy
Thracum rex OE. ii. 28
- Periodi mutationum v. 12, 8
- Permutationis causae, et mens i. 9, 4
- Permutatoriae artis species i. 11, 3
- Perrhaebi, Thessalis finitimi ii. 9, 3
- Persica oeconomia OE. i. 6, 2, 3. Per-
sorum regum instituta tyrannica
et barbara v. 11, 6. Persarum dis-
ciplina et leges, maxima ex parte ad
bellicas artes directae vii. 2, 10
- Phalem Chalcedoni institutum ii. 7, 2.
12, 12. Phalem objectio refellitur ii.
7, 8
- Pharsalica politia v. 6, 10
- Pharsalica equa, cognomento Jasta
ii. 3, 9
- ad Pharem in Aegypto urbs conditur
ab Alexandro OE. ii. 34, 3
- Phidom, tyrannus Argis pro rege v.
10, 6
- Phido Corinthius quomodo rempubl.
instituerit, et quam recte ii. 6, 13
- Philippus Pausaniae insidias cur exper-
tus v. 10, 16
- Philolaus Corinthius, Thebanorum le-
gislator fuit, et quae occasione ii. 12,
8. Thebanis quas leges tulit ii.
12, 10, et 12. v.l.r. Philolai monu-
mentum ii. 12, 9
- Philosophi non spectant opes i. 11, 9
- Philosophia, ut inutilis, male vulgo
audit ibid.
- Philosophia opus est otio politico
vii. 15, 3
- Philosophica vita vii. 2, 5
- Philoxenus dithyrambum Doricis mo-
dulis perficere non potuit viii. 7, 11
- Philoxeni Macedonis in Caris praefec-
tura stratagemata oeconomica OE. ii.
32, 1
- Phocaeusium factiones ut decerneret et
conciliaret Aristoteles Rhodius OE.
ii. 16, 1
- Phocensibus sacri belli causam quae fuerit
v. 4, 7
- Phocylidae votum de media vitae condi-
tione in rep. iv. 11, 9
- Phoxus, Chalcidiae tyrannus v. 4, 9
- Phreatium [+Phrearrium] dicasterium
Athenis iv. 16, 3
- Phrygia compositio iv. 3, 7
- Phrygia harmonia enthusiasticos ef-
ficat auditores viii. 5, 22, 7, 9

- Phrygiam harmoniam an recte Socrates cum Dorica in Platonis rep. admiserit** viii. 5, 9
- Phrynichus Quadringentis assentatur** v. 6, 6
- Picta a veris qua re differant** iii. 11, 4
- Pictura cur discatur a pueris ingenuis** viii. 3, 1, 7, 12. **picturae moratae** viii. 5, 21. **picturas turpes spectare pueritiam nefas est** vii. 17, 9
- Piræum Athenis qui habitant, magis plebei sunt quam qui urbem incolunt** v. 3, 15
- Piscatione victitantes** i. 8, 7
- Piscatores multi ubi** iv. 4, 21
- Pisistratus Athenis tyrannus e demagogo factus** v. 10, 6. in Areopag. **judicium vocatus, comparere non recusavit** v. 12, 2. **tyrannidis suæ tempore bis exsultavit** v. 12, 5. **Pisistrati Athen. dissidium cum peditimis** v. 5, 9
- Pisistratidarum opera structum Olymptum** v. 11, 9. **Pisistratidarum tyrannis Athenis non fuit continua** v. 12, 5. **Pisistratidis manus cur illatae** v. 10, 15. **Pisistratidarum tyrannis qua re eversa** v. 10, 34
- Pittacus Mitylenænsium dictator in bello adversus exules** iii. 14, 9. **Pittaci leges** ii. 12, 13
- Plato in libr. de Rep. quatuor reip. formas ponit** iv. 7, 1. **Platonis opinio de optima reip. constitutione, decem libris comprehensa, examinatur** ii. 2, 1. **Platonis altera reip. constitutio, quæ in libris de legibus exponitur examinatur** ii. 6, 1. in **Platonis rep. an recte instituta mulierum, liberorum et possessionum communio** ii. 1, 3. **Plato opum amplificationi quem terminum præscripserit** ii. 6, 15, 7, 4. **leges præcipuas quas tolerit** ii. 12, 12. in **Spartanis legibus quid reprehenderit** ii. 9, 34
- Plebis pars optima, quæ agriculturam exercet** vi. 4, 1. **plebis quæ ratio habenda in oligarchiis** v. 9, 10. **plebs divitibus sæpe vim infert** iii. 10, 3. **visæ et Populus.**
- Plebscitis ubi administrantur omnia, non est proprie Democratia** iv. 4, 31. **plebscita sæpe tyrannica** iv. 4, 28, 29. **plebsciturum nullum generale** iv. 4, 31
- Plumbi metallum** Cæ. ii. 37
- Pluribus visum quod fuerit, in omnibus reipublicæ formis ratum habetur** iv. 8, 7
- Pluvie aquæ receptacula** vii. 11, 3
- Pœnas delinquentibus grandes intentavit Draco** ii. 12, 13. **pœnæ paterno animo irrogandæ** v. 11, 29. **pœnas per alium sumere, honores ipse conferre debet princeps** v. 11, 26
- Pœticorum, seu librorum de Poetica, mentio** viii. 7, 3
- Politicus prudens sit necesse est** iii. 4, 7. **politicum animal est homo natura sua** i. 2, 9. iii. 6, 3
- de Politica scripserunt etiam privati homines** ii. 12. 1. **politica et civitatem instituere novit, et constituta recte uti** Cæ. i. 1, 2. **politicae constitutiones omnes scripto exacte comprehendere nequeunt** ii. 8, 22. **politica sophismata seu stratagemata** iv. 13, 1. **visæ et Civil.**
- Polycratis Samii opera** v. 11, 9
- Polygnoti picturae moratae** viii. 5, 21
- Pontici populi, crudeles** viii. 4, 3
- Populus est velut unus homo plura corporis membra et plures sensus habeas** iii. 11, 2. **populone magis an optimatibus imperium et potestas rerum debeatur in republ.** iii. 11, 1. **populus universus, opibus et virtutibus æquat paucos præstantes in republ. viros** iii. 13, 10. **populus judicare recte an possit** iii. 11, 14. **populus rectius judicat quam unus aliquis homo** iii. 15, 7. **populo quæ potestas a Solone concessa necessario** ii. 12, 5. **populus quarum rerum potestatem habere debeat** iii. 11, 6. **majorum et graviorum potestatem cur sibi vindicet** iii. 11, 18. **æqualitatem quam sibi postulet** iv. 14, 4. **monarchiam ubi affectet** iv. 4, 27. **tyrannus quidam est** ii. 12, 4. **non facile a se invicem dissidet** v. 1, 16. **populum tres urbis partes statuit Hippodamus** ii. 8, 7. **populus olim ruri habitabat** v. 5, 8. **agricultura studiosus ut reddatur** vi. 4, 8
- Popularis turbæ divisio** iv. 3, 1. **populi species quæ** iv. 4, 21. **popularis multitudinis species præcipuæ quæ** iv. 4, 9. **populi partes potissimæ quatuor, agricolæ, opifices, forenses, mercenarii** vi. 7, 1. **populi pars optima post rusticam, pecuaria** vi. 4, 11. **populi numerositas in civitate quo modo accipienda** vii. 4, 6
- Populi assentatores: visæ θυμω-γῶν in Gr. Ind.**
- Popularia quæ videntur, sæpe subvertunt populare imperium** v. 9, 6
- Populorum discrimen pro locorum et situs diversitate** vii. 7, 2
- Portarum custodia** vi. 8, 14

- Portoria CE. ii. 12
 Portuum custodes publ. vi. 8, 5
 Possessio, pars domus est i. 4, 1. instrumentum quoddam est ad vitam commodè agendam i. 4, 2. quale instrumentum i. 4, 6. possessionis partes quaedam sunt animatus vii. 8, 4. possessionum omnium prima, potissima, et maxime necessaria, servus CE. i. 5, 1. possessionibus aptanda domus CE. i. 6, 8. possessionis cujusque usus duplex i. 9, 2. possessiones non sunt pars civitatis vii. 8, 4. possessiones et facultates in civitate penes quos potissimum esse debeant vii. 9, 7, 8. possessionis quoque magnitudinem a legislatore spectari vult Plato ii. 6, 8. possessionum magnitudo quanta esse debeat ii. 7, 15. possessiones æquari vult Phaleas, et quomodo ii. 7, 3. possessionum aequalitas an recte a Socrate in Platonis republ. exposita ii. 7, 21. possessiones æquari absurdum, ubi liberorum procreationi certus limes non præscribitur ii. 6, 10. possessionum aequalitas quorsum prosit ii. 7, 18. possessiones et bona communia esse an expediat ii. 5, 1, 5, 8. possessiones communes esse an debeant vii. 10, 9. possessiones veteres vendere non licebat vi. 4, 9
 Potentiæ infinita quæritur copia; virtutis non item vii. 1, 5
 Potentiorum eminentia accidi ut possit in republ. v. 8, 20
 Potestas faciendi quod lubet vi. 4, 7. potestas rerum in rep. vel penes unum est, vel penes paucos, vel penes multos iii. 7, 2. potestas rerum cui jure merito debeat in republ. iii. 13, 8. potestas magistratui cuique sua est iv. 15, 22. potestas paulatim adimenda magnatibus, non uno impetu v. 11, 27. *Vise et Imperium, Magistratus.*
 Potideatarum stratagema æconomicum CE. ii. 6
 Præco Stentorius vii. 4, 11
 Prædatores populi viii. 4, 3
 Prædis victitantes i. 8, 7
 Præesse reip. ut possit, civem egregium studere decet vii. 14, 20
 Præfectis multis opus habet civilis societas iv. 15, 2. præfecti minus diligentes sunt, si herus non subinde opus inspicit CE. i. 6, 5. præfecti a civibus delati rationem habet princeps CE. ii. 36
 Prærogativa divitum in rep. magis perniciofa quam pauperum iv. 12, 6
 ex Præscripto medicinam et alia facere iii. 16, 6
 Prætermissa querenda vii. 10, 8
 Prævenire malum qui sibi metuant, quam injuriam pati v. 3, 4
 Prima quoque maxime diligimus vii. 17, 13
 Principis institutio quæ iii. 4, 8. principi discenda quæ iii. 4, 14. principis boni virtus quæ iii. 4, 7. principis virtus propria, Prudentia iii. 4, 17. princeps in judicium vocatus, non recusat comparere v. 12, 2
 Principium, dimidium totius v. 4, 3. in principio si peccetur, finis quoque malus consequitur v. 1, 15. principiis obstandum v. 4, 3. principiis obtare melius et facilius, quam confirmatis medelam adhibere v. 3, 3
 Privatus esse nequit qui tyrannidi assuevit iii. 4, 9. privatum et peculiare aliquid censi, multum refert ii. 5, 8. privatum emolumentum spectant monarchæ et oligarchæ iii. 7, 2, et 5. privata æconomia, seu rei faciendæ ratio CE. ii. 1, 7
 Proles parentibus plerumque similis ii. 3, 8, 9. *Vise et Liberi.*
 Propugnatores civitatis ii. 6, 2. propugnatoribus civitati opus est iv. 4, 10. propugnatores civitatis, in qua reip. forma primas teneant iii. 7, 4. propugnatores civitatis aluntur e publico ii. 8, 3
 Proventus parari vel amplificari ut possit CE. ii. 1, 9. proventuum genera sex CE. ii. 1, 5
 Prudentia, propria magistratum virtus iii. 4, 17
 Prytanis apud Milesios multorum et magnorum habebat potestatem v. 5, 8. *Vise et Græc. Ind.*
 Psammeticus Gordiæ filius v. 12, 3
 Psephismata plebis. *Vise Plebiscita.*
 Pubertas, anno ætatis xiv vii. 17, 15
 Publicæ operæ ii. 7, 3. publica utilitas spectatur in rectis ac veris rebuspubl. iii. 6, 11, 7, 2
 Publicare ditiorum bona v. 5, 5. publicationes prædiorum aut fructum an invehendæ in rempublicam v. 8, 20. publicatio bonorum per judicia, nimis licenter a demagogis usurpat vi. 5, 3
 Puer, imperfectus i. 13, 11. pueri a primo statim ortu voluntatem et cupiditatem habent vii. 15, 10. pueris crepitacula cur dentur vii. 6, 2. puerorum ingenia docilia vii. 17, 3. puerorum institutio ad disciplinas, quo anno possit incipi vii. 17, 4, 14.

puerilis institutio ad quos scopos dirigenda vii. 17, 14. pueri in quibus institui soleant viii. 3, 1
 Pueritiæ moderatoribus quæ in primis curanda vii. 17, 5, 7
 Pulchrum in magnitudine et multitudine cernitur vii. 4, 8
 Pupillorum pecuniis utitur tyrannus CE. ii. 21, 7
 Purgationis mos qui Ægyptiis medicis iii. 15, 4
 Pusillanimes, nulli facile insidias struxerint v. 11, 15
 Pyramides Ægyptiæ v. 11, 9
 Pythagorei de uxoris tractatione quid sentiant CE. i. 4, 1
 Pythoclis Athen. stratagema œconom. CE. ii. 37
 Q.
 Quadringentis assentatur Phrynichus v. 6, 6. sub quadringentorum imperio populus Athen. ut deceptus fuerit v. 4, 13
 Quæstores publici vi. 8, 6. quæstor sacri ærarii vi. 8, 19. in Quæstura quæ præcipue spectetur virtus v. 9, 3. quæstoræ lex v. 8, 19
 Quintuplum in opum amplificatione Plato excedi vetat ii. 6, 15. 7, 4
 R.
 Ratio et sermo homini cur data i. 2, 11. ratio et mens in homine, finis naturæ vii. 15, 8. ratio et mens progressu ætatis in puerorum animis crescent vii. 15, 10. ratio, tertius ad honestatem consequendam gradus vii. 13, 10. ratio non semper naturæ et consuetudinis ductum sequitur vii. 13, 12. ratione vitam regere, solius hominis est ib. ratio duplex est; altera, in agendo; altera, in contemplando posita vii. 14, 10. ratione carens animæ pars, ortu prior quam ea quæ est ratione prædita vii. 15, 9
 Rationes accepti et expensi v. 11, 19. ratio reddenda medico inter medicos: itidemque aliis inter suæ conditionis homines iii. 11, 10
 Ratam habetur quod pluribus visum fuerit iv. 4, 23. vi. 2, 3, 4. ratum in qualibet reip. forma id habetur quod pluribus visum fuerit iv. 8, 7. ratum esse volunt in democratia, quod multitudini visum fuerit v. 9, 15
 Reciproca æqualitate conservantur civitates ii. 2, 4
 Rectum, accipiendum æqualiter iii. 13, 12. recte ac pulchre omnia explicari, difficile ii. 6, 6
 Reddere captivos pollicitus, mortuos reddit, non vivos CE. ii. 33

Reges olim qui facti, et cur iii. 14, 12. v. 10, 8. rex e quib. et in quem finem creetur v. 10, 3. reges et duces quales legant Carthag. ii. 11, 9. reges perpetui in rebusp. qui esse possint iii. 13, 25. regis officium et scopus v. 10, 9. regum veterum munia iii. 14, 12. rex natura et ingenio subditis prestare debet i. 12, 3. reges oblectamenta non ipsi sibi conciliant, sed per alios ea sibi accersunt viii. 5, 5. regum custodia qualis iii. 14, 7. regum diassidia alenda putabant Lacedæmonii ii. 9, 30. regum filii in equestri et militari arte instituuntur iii. 4, 8
 Reges sacrorum vi. 8, 20
 Regimine an aliud imperium civitati et regioni magis utile iii. 14, 1. regio imperio utebantur primitus civitates, ut populi et gentes i. 2, 6. regio imperio cur usæ priscæ resp. iii. 15, 11. iv. 13, 11. regium imperium accedit ad aristocraticum v. 10, 2. regii imperii custodia quæ esse debeat iii. 15, 14. 14, 7. regii imperii successio qualis sit convenientior iii. 15, 13
 Regia œconomia, seu rei augendæ ratio CE. ii. 1, 3
 Regnum, monarchia est ii. 6, 17. qualis monarchia, et quomodo a tyrannide differat iii. 7, 2, 5. apud Spartanos an recte constitutum ii. 9, 29. quibus conservetur et stabiliat v. 11, 1. quot et quibus modis evertatur v. 10, 36. regni species plures iii. 14, 2, 14. regni species præcipuæ duæ iii. 15, 1. regna quæ nunc sunt, potius sunt monarchiæ ac tyrannides v. 10, 37
 Regionis seu agri divisio Hippodamea ii. 8, 3. regiones aliæ alia felicitas proferunt i. 11, 2. *Vise et Ager*.
 Regula tuta ii. 10, 13
 Requies, quia molestiæ ex laboribus perceptæ medela est, jucunda est viii. 5, 10
 Respublica quid iii. 6, 1. resp. non est ubi legum imperium exultat iv. 4, 30. reip. institutio seu ordinatio quid sit iv. 3, 5. resp. non ad leges accommodandæ sunt, sed contra leges ad resp. iv. 1, 9. respub. penes eos esse debet qui arma gestare possunt iv. 13, 7, 9. resp. stabilis ubi existat iv. 12, 4. respubl. quo temperatur seu miscetur melius, eo est stabilior iv. 12, 6
 Rerumpublicarum differentia iii. 1, 9. rerump. formæ plures cur sint, seu unde existant iv. 3, 1, 6. v. 1, 2. vii. 8, 5, 9, 2. respublicæ recte
 E e 3

- seu veræ quæ sint, et quæ earundem excessus iii. 6, 11. 7, 2. rerum-publicarum formæ rectæ quot; quot item a recta regula deflectentes iv. 2, 1. rerumpublicarum formæ potissimum duæ, democratia et oligarchia iv. 3, 6. 4, 19. v. 1, 14. respubli- cæ pleræque omnes democratice sunt aut oligarchicæ iv. 11, 16. respub. nonnullæ ratione obtinentis seu dominantis partis dicuntur iii. 3, 2. reip. primum genus post regium imperium apud Græcos fuit e militanti- bus iv. 13, 10. respubl. prisicæ cur regio aut paucorum imperio usæ iv. 13, 11
- Resp. quæ quibus conducatur iv. 12, 1. rerumpubl. formæ ut copulentur et contemperentur vi. 1, 3. reip. forma optima quæ iii. 18, 1. iv. 11, 1, 8. vii. 2, 5. 9, 3. reip. formam opti- mam ex omnibus mixtam esse volunt ii. 6, 17. reip. forma melior quæ e pluribus mista est ii. 6, 18. resp. e mediocri fortunæ civibus, ad demo- cratiæ magis accedit, et omnium est tutissima v. 1, 16. reip. forma media cur optima iv. 11, 12. rerumpubl. formæ minus durabiles quæ v. 12, 1
- in Reinspubl. constituendis quæ querantur vi. 1, 10. rerumpublicarum partes tres spectandæ bono legum- latori iv. 14, 1. rempubl. corrigere non minoris est artis quam instituere iv. 1, 7. resp. incolumes quæ servant v. 8, 1, 8. rerumpubl. mutationes unde et quomodo fiant v. 1, 8. 4, 12. rerumpublicarum mutationes fiunt interdum sine seditionibus v. 3, 9. respubli- cæ omnes labefactantur vel ab internis causis, vel ab externis v. 7, 14. respubl. mutantur sæpe non in contrarias, sed in cognatas v. 6, 18. de rerumpublicarum mutationi- bus an recte disputatum a Socrate v. 12, 7
- Rerumpubl. sophismata varia, modo ad pauperum, modo ad divitum com- moda iv. 13, 1
- Reipubl. participes qui non sint vii. 9, 7. rempublicam capessere in quibusdam civitatibus licet omnibus li- beris iv. 6, 4
- Reverentia inter æquales minor vii. 16, 3
- Rhegini perfide a Dionysio tractati ii. 21, 7. Rhegii oligarchia in tyran- nidem versa v. 12, 13
- Rhodi seditio v. 3, 4. Rhodi de- mocratia quomodo sublata v. 3, 5, 5, 2
- Rivorum copia civitati necessaria vii. 11, 3
- Rusticorum bona nullis manitionibus septa CE. i. 2, 4. rusticorum instru- mentorum usus Lacedæmoniiis com- munis ii. 5, 7
- S.
- Sacerdotes vi. 8, 18. sacerdos Minervæ quibus redditibus donata CE. ii. 5, 3. sacerdotum convivia seu concena- tiones vii. 12, 6. sacerdotum colle- gium, diversum a politico magistratu iv. 15, 2. sacerdotia penes quos esse debeant vii. 9, 9. sacerdotum et sa- crificiorum multitudo minuitur in bellicis necessitatibus CE. ii. 26, 1. 34, 8
- Sacri moduli viii. 7, 4. sacri belli Pho- censibus causa quæ fuerit v. 4, 7
- Sacra esse jubentur condemnatorum bona, non publica vi. 5, 3
- Sacra publica, et deputatus illis ma- gistratus vi. 8, 20. sacrorum cura, reip. in primis necessaria vii. 8, 7. sacrorum curatores vi. 8, 18. sacro- rum sumptus de publico fieri debent vii. 10, 10. sacrorum privatorum contractio vi. 4, 19
- Sacrifici vi. 8, 19. sacrificia initio ma- gistratus vi. 7, 6. sacrificia servorum potissimum gratia instituenda CE. i. 5, 6. sacrificia penes reges iii. 14, 13
- Sacrificans sacrilegi crimine per dolum implicatur v. 4, 5. sacrificare femine sexus pecudem interdicitur CE. ii. 21, 6
- Salaminiam victoriam Atheniensibus peperere nauticæ copis v. 4, 8
- Saltatio cur exerceatur viii. 5, 3
- Saltuariorum sedes vii. 12, 8
- Salubrior cæli regio quæ vii. 11, 2. salubritas civitatis in quibus potius consistat vii. 11, 4
- †Samus Aleuandæ v. 6, 13. v. 17
- Samus a Timotheo obsidetur CE. ii. 24, 3. Samii ab Atheniensibus contra pacta acclsi iii. 13, 19. Samii ex- soles pecuniarium auxilium a Lacedæmoniiis petunt CE. ii. 10. Samii Zancleos hospites suos e sedibus suis eiciunt v. 3, 12
- Sanitas etiam infinita spectatur a me- dicina i. 9, 13
- Sardanapali cædes v. 10, 22
- Satrapica oconomia, seu rei faciendæ ratio CE. ii. 1, 4, 9
- Scientia ut herilis, ita etiam servilis i. 7, 2. scientiarum omnium finis Bonum est iii. 12, 1
- Scopus et finis actionibus rectus pro- ponendus est, et investiganda quæ

- ad finem illum ferant vii. 13, 2.
 scopus malus viii. 6, 16
 Seylacia narratio de Indorum regibus vii. 14, 3
 Scylleticus (sen Scyletinus) sinus vii. 10, 3
 Scyphus in solenni festo apud Scythas circumferebatur vii. 2, 11
 Scythæ ut multarint eos qui nullum occidissent hostem ibid.
 Seditiones omnes unde oriri putentur ii. 7, 2. v. 1, 7. de quibus seu ob quæ existere soleant v. 2, 3. ubique ob inæqualitatem oriuntur v. 1, 11. existant non tantum ex opum, sed etiam ex honorum inæqualitate ii. 7, 10, 18. de magnis rebus sunt, etiamsi e parvis existant v. 4, 1. seditiones parvæ maxima incrementa capiunt, cum inter eos oriuntur qui rerum potiuntur ib. seditiones ducum et potentiorum in republica capitum, mature dirimendæ v. 4, 3. seditiones in magnis civitatibus cur minus oriuntur quam in parvis v. 4, 3. seditiones omnium minime concitant homines virtute præstantes; cum iustissime id facere possint v. 1, 6. 4, 12. seditione laborantes, imbecilli sunt v. 6, 4
 Selybrianorum stratagema æconomicum CE. ii. 18
 Seminis et corporis incrementum certo temporis spatio limitatum vii. 16, 8
 Semestres magistratus iv. 15, 1. cur instituti v. 8, 6
 Senatus Cretensibus dicitur βουλῆ ii. 10, 6. senatus, βουλῆ, collegium democraticum iv. 15, 11, 12. senatus pro tribunatu institutus in Epidamniorum republica v. 1, 10. senatus Platonius et cuiusque census classe pari numero lectus ii. 6, 20
 Senatoria dignitas, virtutis præmium est ii. 9, 22. senatoria potestas in quibus democratiis labefactetur iv. 15, 12
 Senum magistratus apud Lacedæmonios, oligarchia quædam est ii. 6, 17. senum magistratus, seu senatus, an recte in Spartana rep. constitutus ii. 9, 24, 27
 Seniores prudentia, juniores viribus pollent vii. 9, 6. seniores imperare decet vii. 14, 5. seniorum gymnasia vii. 12, 4. seniorum proles qualis vii. 16, 16
 Senium ut corporis est, sic etiam animi ac mentis ii. 9, 25
 Sententiis pluribus probatum quod fuerit, ratum habetur vi. 2, 2, 3, 4
 Septemarius ætatum numerus vii. 16, 17, 17, 15
 Sepulcrorum structura memorabilia ii. 12, 9
 Sermo datas homini ad significanda commoda et incommoda i. 2, 11
 Servus, possessio est animata, et instrumentum primum i. 4, 2. heri sui totus est i. 4, 5. heri pars est i. 6, 10. servo sublato, herile imperium salvum esse non potest iii. 6, 6
 Servus duobus modis dicitur i. 6, 1. servi natura quidam sunt, et non sunt i. 6, 9. servus natura qui i. 4, 6, 5, 9. servos ratione carere an recte quidam dixerint i. 13, 14. servus a brutis parum differt i. 5, 9
 Servi an appellandi qui ex ingenuis ac nobilibus capti sunt et venditi i. 6, 5. servi et ignobiles seu degeneres censentur sola virtute i. 6, 8. servorum species plures iii. 4, 12. servorum genera duo; operarii, et operariorum inspectores CE. i. 5, 1. servi operarii quales esse debeant CE. i. 5, 5
 Servi tractandi ut sint CE. i. 5, 2. servis non vacat: proverb. vii. 15, 2. servi merces, alimentum CE. i. 5, 3. servis libertas premium proponenda viii. 10, 14. servis duo tantum apud Cretenses interdicta, gymnasia et arma ii. 5, 19. servitiorum census, et profugorum restitutio CE. ii. 35, 2. servorum usus Lacedæmonia communis ii. 5, 7. servitia publica ut tractanda ii. 9, 4
 Servi virtus an sit, et quæ i. 13, 2. servus servo præstat i. 7, 3
 Servilis quoque scientia est i. 7, 2. servilissimi labores qui i. 11, 6. serviliores populi qui vii. 7, 2
 Servitus belli jure imposita, justa censetur i. 6, 5. servitus habetur non vivere ut velis vi. 2, 3
 Servire quæ voluerit natura i. 2, 2. servire, utile et justum est eos quos natura servos fecit i. 5, 11. servire, duobus modis dicitur i. 6, 1
 Sesostris Egyptii institutum vii. 10, 1. Sesostris Minos multis annis antiquior vii. 10, 6
 Seuthes Thrax v. 10, 24
 Siculæ oligarchiæ pleræque in tyrannides versæ v. 12, 13
 Sicyoniorum tyrannis omnium diutissime duravit v. 12, 1. Sicyoniæ tyrannidis mutatio v. 12, 12
 Silvarum curatores vi. 8, 6
 Similes natura, idem jus et eandem dignitatem sibi vindicant iii. 16, 2.

- simile sui relinquere cupit et animal quodque, et planta i. 2, 2
- Simulacra phialas porrigentia CE. ii. 42. simulacris lanceam vestem pro aurea, violaceam item coronam pro aurea, imponit Dionysius ib.
- Simus Aleuades v. 6, 13
- Sirra et Arrabæus v. 10, 17
- Smerdis Penthilum cur occiderit v. 10, 19
- Societatis bellicæ causa ii. 2, 3. *Vise et Communio.*
- Socratis respublica quasnam dubitationes afferat ii. 5, 28. Socrates civitatis partes an sufficientes enumeraverit iv. 4, 12. cives seu urbis incolæ an recte in duas partes dividerit ii. 6, 2. civitatis perfecte unitæ quæ signa statuerit ii. 3, 1. magistratus eodem semper esse an recte præceperit ii. 5, 25. mulieris et viri eandem esse virtutem an recte dixerit i. 13, 9. mulieres, liberos, et bona an recte in Platonia republica jussit esse communia ii. 1, 3. uxores et liberos quibus de causis voluerit esse communes ii. 4, 5. in uxorum et liberorum communicatione quam alucinatiois causam habuerit ii. 5, 13. Phrygiam harmoniam an recte in Platonia republica admisit viii. 7, 9. reprehensus a quibusdam, quod remissos modulus e sua disciplina exclusit viii. 7, 14. de imperiorum mutationibus an recte pronuntiavit v. 12, 7
- Sodalium ex amatoris negotiis grave dissidium v. 4, 2
- Solon et leges et rempublicam instituit, ut etiam Lycurgus ii. 12, 1, 2. rempublicam an recte instituerit ii. 12, 2. populo quæ concesserit iii. 11, 8. in poesi sua se mediæ conditionis hominem fuisse docet iv. 11, 15. Solonis lex de possessionum æqualitate ii. 7, 6. versus de infinito divitiarum studio i. 8, 14
- Sophismata politica iv. 13, 1. v. 8, 4
- Sophoclis locus ex Ajace i. 13, 11
- Sorte creantur magistratus quidam iv. 15, 16. vi. 2, 5. sorte lecti ex iis qui lecti fuerant suffragiis ii. 6, 19. sortitio pro electione in Hermensem remp. cur inducta v. 3, 9. sorte iudicia quoque fiunt nonnulla iv. 16, 5
- Sortes seu possessiones pristinas servare ii. 7, 6
- Spartana resp. in plerisque ad Criticæ imitationem instituta ii. 10, 1
- Spartanæ civitatis jure carebat, qui debitam portionem ad convivia non posset contribuere ii. 9, 32. 10, 7.
- Spartani magistratus ut creentur iv. 9, 9. Spartanarum mulierum vitia ii. 9, 6. Spartanis exitii causa quæ fuerit ii. 9, 34. Spartæ exitium attulit civium paucitas ii. 9, 16. Spartanorum civium aliquando fuerunt millia decem ii. 9, 17. *vise Lacedæmon.*
- Spectare pueritiam quæ licitum vii. 17, 9
- Spectatores primis auditionibus familiariores esse præbent vii. 17, 13. spectatores duum generum viii. 7, 6
- Spicarum eminentiorum decerptio seu detruncatio iii. 13, 17. v. 10, 13
- Spiritus retentio, roborat vii. 17, 6
- Sponsæ relictio, graves inter affines parit similitates v. 4, 5
- Sponsores tertius partis, in portorii elocatione acceptantur CE. ii. 23
- Spurii quoque civitatis jus habent in quibusdam democratiis, modo altero parente cives nati sint vi. 4, 16. iii. 5, 7
- Stabelbii stratagema æconomicum CE. ii. 41, 1
- Stamen ex alia lana fit quam subtegmen ii. 6, 14
- Stateres bini singulis civibus imponuntur a Dionysio CE. ii. 21, 3
- Statua in foro posita v. 12, 2. statuas ex ære i. 8, 2. statuas moratæ viii. 5, 21. *Vise et Simulacra.*
- Stentorius præco vii. 4, 11
- Stercus agris optimum, heri vestigia CE. i. 6, 4
- Stipendia militibus dantur initio mensis CE. ii. 30, 4. 40. stipendium militibus callido commento detrahit dux CE. ii. 30, 3. 40
- Structuris plebem distingere v. 11, 9
- Subditi virtus quæ iii. 4, 18. subditi quales esse debeant ii. 4, 4. subditorum munia quatenus magistratui et politico discenda iii. 4, 13. subditorum bona omnia decennii spatium tyrannus ut sibi pepererit CE. ii. 2
- Succedere patribus defunctis filios lex jubet iv. 6, 10
- Suffragia in tabulis ferre ii. 8, 5. suffragiorum dijudicatio vi. 3, 4. suffragiorum æqualitas, sorte vel simili modo deciditur vi. 3, 6. *Vise et Calculus.*
- Sumptuum ratio æconomica CE. ii. 1, 4. sumptus non sunt faciendi majores quam sint reditus CE. ii. 1, 8. sumptus etiam exigui, latenter exhauriunt facultates v. 8, 2
- Suspenduntur desertores CE. ii. 33
- Suum cuique concedi, stabiles efficit resp. v. 7, 8

- Sybaritas piaculo quid obstrinxerit v. 3, 11
- Syracusani post tyrannos expulsos, extero et mercenario milite in civitatis consortium recepto, seditiones et bellum sunt experti v. 3, 13. Syracusani tyrannides multas everterunt v. 10, 30. Syracusis plebs, Atheniensibus devictis, reip. formam e politica in democraticam vertit v. 4, 9. Syracusis democratia quomodo sublata v. 3, 5. Syracusana resp. mutata e duorum adolescentum seditione v. 4, 1
- Syrtis accollæ vii. 10, 5
- T.
- Tabulæ suffragiorum ii. 8, 5. tabulæ conventorum, pactorum, fœderis ac societatis iii. 9, 7
- Taos seu Tachos, Ægyptiorum rex CE. ii. 26, 1
- Tarentum Lacedæmoniorum colonia v. 7, 2. Tarenti piscatores multi iv. 4, 21. Tarentini pauperes ut dementantur vi. 5, 10. Tarenti democratia ex *πολιτεία* ut exorta sit v. 3, 7
- Teleclis Milesii Politia iv. 14, 4
- Temperanter vivere, non sufficit civitati ii. 6, 8
- Temperata ingenia vii. 7, 4
- Templa seu fana per agrum disposita vii. 12, 8
- Temporis diuturnitas probat rectene aliquid an secus institutum ii. 5, 16
- Tenedus transfretatoribus abundat iv. 4, 21
- Terrarum orbem circumlustrantes homines ii. 3, 9
- Terrigenæ primi homines ii. 8, 21
- Testium qualicumque numero reus condemnatur ii. 8, 20. testimonii falsi poena ii. 12, 11
- Thales Milesius, Onomacriti sodalis ii. 12, 7. Thaletis stratagema pecuniarium i. 11, 8
- Theagenes Megaris divitum jumenta trucidat v. 5, 9
- Theatrica musica viii. 7, 6
- Thebanorum in Laconiam irruptio ii. 9, 10. Thebis certo temporis spatio a manualis operibus abinent qui remp. capessere volunt vi. 7, 4. Thebis opifici magistratus non datur nisi decennium a foro venaliituario abstinuisset iii. 5, 7. Thebis democratia quomodo sublata v. 3, 5. Thebis seditio ex adulterii punitione v. 6, 15
- Theodectis Helene i. 6, 7
- Theodori histronis mos vii. 17, 13
- Theopompus Lacedæmoniorum rex, cur regiam potestatem moderandam censuerit v. 11, 2
- Thera qua imperii forma sit usa iv. 4, 5
- Thessali penestarum suorum insidias sæpe experti ii. 9, 2, 3. Thessalicum forum vii. 12, 3
- Thibron Lycurgum Lacedæmoniorum legislatorem cur miratus vii. 14, 17
- Thracum disciplina et leges, maxima ex parte ad bellicas artes directæ vii. 2, 10
- Thrasippus choragus viii. 6, 12
- Thrasylbulus Hieronis frater v. 10, 31. Thrasylbulus tyrannus Syracus. undecimo mense pulsus v. 12, 6
- Thrasymachus Cumis democratiam evertit v. 5, 4
- Thuriorum lex de quinquenniali prætura v. 7, 12. Thuris et Sybaritis dissidii causa quæ fuerit v. 3, 12. Thuriorum oligarchia quomodo convulsa v. 7, 9
- Tibia motus quales cieat viii. 6, 9. tibiæ præstantiores debentur præstantiori tibicini iii. 12, 5. tibiis pueritis interdicitur viii. 6, 9. tibia excluditur etiam e Platonis republ. viii. 7, 9. tibiis a se inventas cur abjecerit Minerva viii. 6, 13. tibiis cantus, quando et cur in disciplinarum numerum receptus viii. 6, 11
- Tibicen sine choro CE. ii. 41, 2
- Timophanes Mitylenensis v. 4, 6
- Timophanes Corinthi tyrannidem ut invasit v. 6, 12
- Timor liberalis vii. 12, 5. *Vise et Metus.*
- Timothei Atheniensis stratagema œconom. CE. ii. 24, 1
- Tincturam amittere vii. 14, 22
- Tolerantia et fortitudine ad negotia opus est vii. 15, 3
- Totum parte prius i. 11, 13. totius partes minimæ sunt, quæ sunt in-compositæ i. 1, 3
- Transgressio latenter se insinuat v. 8, 2
- Tributa et vectigalia CE. ii. 1, 6. tributorum apud Cretenses ratio quæ fuerit ii. 10, 8. tributis loco binos stateres a singulis civibus exigit tyrannus CE. ii. 21, 3. tributa quorum exigi debeant v. 11, 21. tributorum exactio tyrannica v. 11, 10
- Tribuum auctio iii. 2, 3. vi. 4, 19
- Triginta tyrannis assentabatur Charicles v. 6, 6
- Triopion in Asia ii. 10, 3
- Troezeniis oraculo quid responsum de crebriore juventutis interitu vii. 16, 7. Troezenii ab Achæis Sybari ejecti v. 3, 11

- Turpiloquium e civitate inprimis ex-terminandum vii. 17, 8
- Turres per opportuna loca dispositæ vii. 12, 1
- Tyrannus e quibus creetur, et cur v. 10, 3. tyranni olim plerique ex *δημαγωγοίς* facti v. 5, 6. 10, 4, 6. tyranni scopus v. 10, 9. tyrannorum voluntates tribus fere limitibus circumscribi possunt v. 11, 16. tyrannorum custodia quæ iii. 14, 7. tyranni a servorum et mulierum insidiis nihil fere sentiunt periculi v. 11, 11
- Tyrannica instituta v. 11, 5. tyrannica machinamenta vi. 4, 20
- Tyrannicidias magui honores propositi ii. 7, 13
- Tyrannis, qualis sit monarchia iii. 7, 5, 8, 2. regii imperii excessus est iii. 7, 5. omnium minime *πολιτεία* est iv. 8, 2. naturæ adversatur iii. 17, 1. unde exstiterit iii. 15, 12. nascitur ex oligarchia et vigentissima democratia iv. 11, 11. ex postrema oligarchiæ specie et democratia composita est v. 10, 2. et democratiae mala habet, et oligarchiæ v. 10, 11. e duobus malis composita, subditis perniciosissima est v. 10, 2. in oligarchiis quoque interdum exsistit v. 6, 12. in oligarchiis et democratias qua occasione existat v. 8, 7
- Tyrannidis et democratiae affinitas iv. 4, 27. tyrannis spectat tria potissimum v. 11, 14. quot et quibus modis conservetur incolomis v. 11, 4, 17. tyrannis et oligarchia, minus durabiles v. 12, 1. tyrannidis mutationes variae v. 12, 12. tyrannis convellitur duobus modis v. 10, 29, 31
- Tyrannides crebriores cur olim quam nunc v. 5, 8. tyrannides præ ceteris quæ diutius durarint v. 12, 1
- Tyrannidis species duæ iv. 10, 2
- Tyria, metallum Atticum CE. ii. 37. fortasse Laurium.
- Tyrtæi poesis, Eunomia dicta v. 7, 4 V.
- Vectigalia CE. ii. 1, 6
- Velites, et nauales copiae, democratiae magis sunt quam oligarchiæ vi. 7, 2
- Venari quæ soleamus vii. 2, 15. venatoriæ artis ortus et usus i. 8, 12. venatu victitantes i. 8, 7
- Vendere possessiones veteres non licebat vi. 4, 9. vendere bona sua quibuscumque in locis vetitum; nisi— ii. 7, 6. venditio facultatum Spartæ vetita ii. 9, 14
- Ventorum genera potissimum duo iv. 3, 6, 7. venti salubriores qui vii. 11, 2. venti boreales magis commendantur a physicis quam austrini vii. 16, 11
- Verberibus mulctare vii. 17, 9
- Verendus magis populo princeps quam timendus v. 11, 21
- Veruta defunctorum ad sepulcra tot defiguntur apud Iberos, quot hostes defunctus occiderit vii. 2, 11
- Vestitus Spartæ divitiis et pauperibus idem iv. 9, 8
- Vetera pleraque minus apte distincta ii. 10, 1
- Vetita si quis dixerit aut fecerit inter pueros vii. 17, 9
- Viarum curatores vi. 8, 4. ad vias regias thesauri frumentarii CE. ii. 39. in viam regiam propendentes aut prolabentes arbores, regi vindicat præfectus CE. ii. 15, 2
- Vicatum divisi populi ii. 2, 3
- Victa victoris esse, belli jus dicitur i. 6, 1. victrix pars semper in boni aliquis eminentia est i. 6, 3
- Victus e publico ii. 10, 8
- Videre pueritiam quæ licitum vii. 17, 7
- Vigilantis heri officium i. 6, 6
- Vinum pueritiæ noxium vii. 17, 1. vino abstinent multi etiam ingenui CE. i. 5, 2
- Viri gignere desinunt ætatis anno LXX vii. 16, 5. *Vire et Mas, Maritus.*
- Virginem duci vult Hesiodus CE. i. 4, 2
- Virtus quid i. 13, 10. virtus moralis in aliis alio modo inest i. 13, 8. virtus viri alia, alia mulieris: sic alia magistratus, alia subditi iii. 4, 16. virtus non una eademque ab omnibus colitur vii. 2, 2. virtutis portio quantacumque vulgo sufficere videtur vii. 1, 5. virtute civitati quid opus sit, si potentia et amicitia polleat v. 9, 4. ad virtutis studium otio opus est vii. 9, 4. virtutis officiis studere nequit, qui manuariam aut mercenariam vitam agit iii. 5, 5. virtus possessorem sui non corrumpit iii. 10, 2. virtus adminiculis et sumptibus adjuncta, etiam ut cogere potest i. 6, 3. virtute eminens, an commovendus e civitate, ut ii qui præminent opibus et potentia iii. 13, 24. virtute præstans ceteris, Deus quidam est inter homines iii. 13, 13
- Vis, non sine virtute videtur esse i. 6, 3
- Vita instrumentis multis indiget vii. 8, 7. vitæ dulcedo multas æreumas

- tolerare cogit iii. 6, 5. vita privata et a publicis negotiis vacua, an præferenda ei quæ se ad reipublicæ administrationem cum ceteris applicat vii. 2, 3, 5. vita philosophica putatur, quæ soli contemplationi est dedita vii. 2, 5. vita civitatis bene constitutæ cives qualis deceat vii. 9, 3. vitam ad reipublicæ commodum instituere, non servile sed salutare est v. 9, 16. vita actiuosa quæ vii. 3, 8. vita optima quæ iv. 11, 3. vii. 3, 7. vita optima quæ et singulis hominibus, et universis civitatibus vii. 1, 13. de vita optima disputatum in exotericis libris vii. 1, 2. vita virtute prædita utendum ut ait vii. 3, 1. vita honesta copiis aliquibus instructa ait oportet vii. 13, 3.
- Vitæ genera miscentur interdum et conjunguntur, ad necessitates commodius explendas i. 8, 8. vitæ hominum et ceterorum animalium, inter se diversæ i. 8, 4—6.
- Vivere ut libet, libertas habetur vulgo vi. 2, 3. vivitur in democratiis ut cuiusque voluntas aut necessitas fert v. 9, 15. vivere incomposite vulgus mavult quam temperanter vi. 4, 20.
- Undecim viri, magistr. Athen. vi. 8, 11.
- Unum et idem aliquid quomodo dicatur iii. 3, 6. unam esse civitatem et domum oportet, sed non omni ex parte ii. 5, 14.
- Voluptatem ex se ipso sine philosophia petere nemo potest ii. 7, 12. in voluptatibus perfruendis quæ cautio tyranno adhibenda v. 11, 23.
- Votum difficile ut persolverit Cypælus CE. ii. 2.
- Vox animalibus a natura data, ad voluptatis dolorisque signa edenda i. 2, 11.
- Urbs seu oppidum quid CE. i. 1, 3.
- urbis situs vii. 5, 3. urbis situs in se qualis esse debeat vii. 11, 1. urbis seu urbanorum ædium dispositio vii. 11, 6. urbium divisio Hippodamæ ii. 8, 1, 2. urbs mœnibus cingi an debeat vii. 11, 8. urbs sine quibus esse nequeat, et sine quibus recte habitari non possit iii. 12, 9.
- Urbanæ multitudinis divisio iv. 3, 1. urbanæ multitudinis species præcipuæ quæ iv. 4, 9.
- Urbes quædam ob amplitudinem gens potius quam civitas nominandæ iii. 3, 5. urbes olim non erant magnæ v. 5, 8. *Vise et Civitas.*
- Usus scientia, non minor quam acquisitionis i. 7, 4.
- Utilia, honesti gratia sunt vii. 14, 13.
- Utilitatis in republ. inventori an decernendum præmium ii. 8, 16. utilitatis alicujus inventori præmium decrevit Hippodamus ii. 8, 6. utilitatem ubique spectare, liberalia et magnanima ingenia non decet viii. 3, 12.
- Vulcani tripodes i. 4, 3.
- Vulgus ex honoratiorum judicio pleurumque dependet ii. 11, 11. vulgus de musicorum et poetarum operibus cur rectius iudicet iii. 11, 3. *Vise et Populus, Plebs.*
- Uxor a marito ut tractanda CE. i. 4, 1. uxores communes esse an recte voluerit Socrates ii. 5, 24. *Vise et Mulier.*
- X.
- Xerxes ab Artapano cur peremptus v. 10, 21.
- Z.
- Zaleucus, Locrensiū legislator ii. 12, 6. Thaletis auditor fuit ii. 12, 7.
- Zancleī a Samiis hospitibus suis ejecti v. 3, 12.
- Zephyrum boreæ speciem quidam faciunt iv. 3, 7.

Clarendon Press, Oxford.

A SELECTION OF
BOOKS

PUBLISHED FOR THE UNIVERSITY BY

HENRY FROWDE,
AT THE OXFORD UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE,
AMEN CORNER, LONDON.

ALSO TO BE HAD AT THE
CLARENDON PRESS DEPOSITORY, OXFORD.

[Every book is bound in cloth, unless otherwise described.]

LEXICONS, GRAMMARS, ORIENTAL WORKS, &c.

ANGLO-SAXON.—*An Anglo-Saxon Dictionary*, based on the MS. Collections of the late Joseph Bosworth, D.D., Professor of Anglo-Saxon, Oxford. Edited and enlarged by Prof. T. N. Toller, M.A. (To be completed in four parts.) Parts I-III. A—SAR. 4to. 15s. each.

ARABIC.—*A Practical Arabic Grammar*. Part I. Compiled by A. O. Green, Brigade Major, Royal Engineers, Author of 'Modern Arabic Stories.' Second Edition, Enlarged and Revised. Crown 8vo. 7s. 6d.

CHINESE.—*A Handbook of the Chinese Language*. By James Summers. 1863. 8vo. half bound, 1l. 8s.

— *A Record of Buddhistic Kingdoms*, by the Chinese Monk FA-HIEN. Translated and annotated by James Legge, M.A., LL.D. Crown 4to. cloth back, 10s. 6d.

ENGLISH.—*A New English Dictionary, on Historical Principles*: founded mainly on the materials collected by the Philological Society. Edited by James A. H. Murray, LL.D., with the assistance of many Scholars and men of Science. Vol. I. A and B. Imperial 4to. half Morocco, 2l. 12s. 6d.

Part IV, Section II, C—CASS. Beginning of Vol. II, 5s.

B

ENGLISH.—*An Etymological Dictionary of the English Language*. By W. W. Skeat, Litt.D. *Second Edition*. 1884. 4to. 2l. 4s.

—Supplement to the First Edition of the above. 4to. 2s. 6d.

—*A Concise Etymological Dictionary of the English Language*. By W. W. Skeat, Litt.D. *Third Edition*. 1887. Crown 8vo. 5s. 6d.

GREEK.—*A Greek-English Lexicon*, by Henry George Liddell, D.D., and Robert Scott, D.D. *Seventh Edition, Revised and Augmented throughout*. 1883. 4to. 1l. 16s.

—*A Greek-English Lexicon*, abridged from Liddell and Scott's 4to. edition, chiefly for the use of Schools. *Twenty-first Edition*. 1884. Square 12mo. 7s. 6d.

—*A copious Greek-English Vocabulary*, compiled from the best authorities. 1850. 24mo. 3s.

—*A Practical Introduction to Greek Accentuation*, by H. W. Chandler, M.A. *Second Edition*. 1881. 8vo. 10s. 6d.

HEBREW.—*The Book of Hebrew Roots*, by Abu 'l-Walid Marwān ibn Janāh, otherwise called Rabbi Yōnāh. Now first edited, with an Appendix, by Ad. Neubauer. 1875. 4to. 2l. 7s. 6d.

—*A Treatise on the use of the Tenses in Hebrew*. By S. R. Driver, D.D. *Second Edition*. 1881. Extra fcap. 8vo. 7s. 6d.

—*Hebrew Accentuation of Psalms, Proverbs, and Job*. By William Wickes, D.D. 1881. Demy 8vo. 5s.

—*A Treatise on the Accentuation of the twenty-one so-called Prose Books of the Old Testament*. By William Wickes, D.D. 1887. Demy 8vo. 10s. 6d.

ICELANDIC.—*An Icelandic-English Dictionary*, based on the MS. collections of the late Richard Cleasby. Enlarged and completed by G. Vigfússon, M.A. With an Introduction, and Life of Richard Cleasby, by G. Webbe Dasent, D.C.L. 1874. 4to. 3l. 7s.

—*A List of English Words the Etymology of which is illustrated by comparison with Icelandic*. Prepared in the form of an APPENDIX to the above. By W. W. Skeat, Litt.D. 1876. stitched, 2s.

—*An Icelandic Primer*, with Grammar, Notes, and Glossary. By Henry Sweet, M.A. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

—*An Icelandic Prose Reader*, with Notes, Grammar and Glossary, by Dr. Gudbrand Vigfússon and F. York Powell, M.A. 1879. Extra fcap. 8vo. 10s. 6d.

LATIN.—*A Latin Dictionary*, founded on Andrews' edition of Freund's Latin Dictionary, revised, enlarged, and in great part rewritten by Charlton T. Lewis, Ph.D., and Charles Short, LL.D. 1879. 4to. 1l. 5s.

MELANESIAN.—*The Melanesian Languages.* By R. H. Codrington, D.D., of the Melanesian Mission. 8vo. 18s.

SANSKRIT.—*A Practical Grammar of the Sanskrit Language*, arranged with reference to the Classical Languages of Europe, for the use of English Students, by Sir M. Monier-Williams, M.A. Fourth Edition. 8vo. 15s.

— *A Sanskrit-English Dictionary*, Etymologically and Philologically arranged, with special reference to Greek, Latin, German, Anglo-Saxon, English, and other cognate Indo-European Languages. By Sir M. Monier-Williams, M.A. 1888. 4to. 4l. 14s. 6d.

— *Nalopākhyānam.* Story of Nala, an Episode of the Mahā-Bhārata: the Sanskrit text, with a copious Vocabulary, and an improved version of Dean Milman's Translation, by Sir M. Monier-Williams, M.A. Second Edition, Revised and Improved. 1879. 8vo. 15s.

— *Sakuntalā.* A Sanskrit Drama, in Seven Acts. Edited by Sir M. Monier-Williams, M.A. Second Edition, 1876. 8vo. 21s.

SYRIAC.—*Thesaurus Syriacus*: collegerunt Quatremère, Bernstein, Lorschach, Arnoldi, Agrell, Field, Roediger: edidit R. Payne Smith, S.T.P. Fasc. I-VI. 1868-83. sm. fol. each, 1l. 1s. Fasc. VII. 1l. 11s. 6d.
Vol. I, containing Fasc. I-V, sm. fol. 5l. 5s.

— *The Book of Kalīlah and Dimnah.* Translated from Arabic into Syriac. Edited by W. Wright, LL.D. 1884. 8vo. 21s.

GREEK CLASSICS, &c.

Aristophanes: A Complete Concordance to the Comedies and Fragments. By Henry Dunbar, M.D. 4to. 1l. 1s.

Aristotle: The Politics, with Introductions, Notes, etc., by W. L. Newman, M.A., Fellow of Balliol College, Oxford. Vols. I. and II. Medium 8vo. 28s.

Aristotle: The Politics, translated into English, with Introduction, Marginal Analysis, Notes, and Indices, by B. Jowett, M.A. Medium 8vo. 2 vols. 21s.

Catalogus Codicum Graecorum Sinaiticorum. Scripsit V. Gardthausen Lipsiensis. With six pages of Facsimiles. 8vo. linen, 25s.

Heracliti Ephesii Reliquiae. Recensuit I. Bywater, M.A. Appendicis loco additae sunt Diogenis Laertii Vita Heracliti, Particulae Hippocratei De Diaeta Libri Primi, Epistolae Heracliteae. 1877. 8vo. 6s.

Herculensium Voluminum Partes II. 1824. 8vo. 10s.

Fragmenta Herculaneusia. A Descriptive Catalogue of the Oxford copies of the Herculanean Rolls, together with the texts of several papyri, accompanied by facsimiles. Edited by Walter Scott, M.A., Fellow of Merton College, Oxford. Royal 8vo. cloth, 21s.

Homer: A Complete Concordance to the Odyssey and Hymns of Homer; to which is added a Concordance to the Parallel Passages in the Iliad, Odyssey, and Hymns. By Henry Dunbar, M.D. 1880. 4to. 1l. 1s.

— *Scholia Graeca in Iliadem.* Edited by Professor W. Dindorf, after a new collation of the Venetian MSS. by D. B. Monro, M.A., Provost of Oriel College. 4 vols. 8vo. 2l. 10s. Vols. V and VI. *In the Press.*

— *Scholia Graeca in Odysseam.* Edidit Guil. Dindorfius. Tomi II. 1855. 8vo. 15s. 6d.

Plato: Apology, with a revised Text and English Notes, and a Digest of Platonic Idioms, by James Riddell, M.A. 1878. 8vo. 8s. 6d.

— *Philebus,* with a revised Text and English Notes, by Edward Poste, M.A. 1860. 8vo. 7s. 6d.

— *Sophistes and Politicus,* with a revised Text and English Notes, by L. Campbell, M.A. 1867. 8vo. 18s.

— *Theaetetus,* with a revised Text and English Notes, by L. Campbell, M.A. Second Edition. 8vo. 10s. 6d.

— *The Dialogues,* translated into English, with Analyses and Introductions, by B. Jowett, M.A. A new Edition in 5 volumes, medium 8vo. 1875. 3l. 10s.

— *The Republic,* translated into English, with an Analysis and Introduction, by B. Jowett, M.A. Medium 8vo. 12s. 6d.

Thucydides: Translated into English, with Introduction, Marginal Analysis, Notes, and Indices. By B. Jowett, M.A. 2 vols. 1881. Medium 8vo. 1l. 12s.

THE HOLY SCRIPTURES, &c.

STUDIA BIBLICA.—Essays in Biblical Archæology and Criticism, and kindred subjects. By Members of the University of Oxford. 8vo. 10s. 6d.

ENGLISH.—*The Holy Bible in the earliest English Versions,* made from the Latin Vulgate by John Wycliffe and his followers: edited by the Rev. J. Forshall and Sir F. Madden. 4 vols. 1850. Royal 4to. 3l. 3s.

[Also reprinted from the above, with Introduction and Glossary
by W. W. Skeat, Litt. D.

ENGLISH.—*The Books of Job, Psalms, Proverbs, Ecclesiastes, and the Song of Solomon*: according to the Wycliffite Version made by Nicholas de Hereford, about A.D. 1381, and Revised by John Purvey, about A.D. 1388. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

— *The New Testament in English*, according to the Version by John Wycliffe, about A.D. 1380, and Revised by John Purvey, about A.D. 1388. Extra fcap. 8vo. 6s.]

— *The Holy Bible*: an exact reprint, page for page, of the Authorised Version published in the year 1611. Demy 4to. half bound, 1l. 1s.

— *The Psalter, or Psalms of David, and certain Canticles*, with a Translation and Exposition in English, by Richard Rolle of Hampole. Edited by H. R. Bramley, M.A., Fellow of S. M. Magdalen College, Oxford. With an Introduction and Glossary. Demy 8vo. 1l. 1s.

— *Lectures on the Book of Job*. Delivered in Westminster Abbey by the Very Rev. George Granville Bradley, D.D., Dean of Westminster. Crown 8vo. 7s. 6d.

— *Lectures on Ecclesiastes*. By the same Author. Crown 8vo. 4s. 6d.

GOTHIC.—*The Gospel of St. Mark in Gothic*, according to the translation made by Wulfila in the Fourth Century. Edited with a Grammatical Introduction and Glossarial Index by W. W. Skeat, Litt. D. Extra fcap. 8vo. 4s.

GREEK.—*Vetus Testamentum ex Versione Septuaginta Interpretum secundum exemplar Vaticanum Romae editum*. Accedit potior varietas Codicis Alexandrini. Tomi III. Editio Altera. 18mo. 18s. The volumes may be had separately, price 6s. each.

— *Origenis Hexaplorum quae supersunt; sive, Veterum Interpretum Graecorum in totum Vetus Testamentum Fragmenta*. Edidit Fridericus Field, A.M. 2 vols. 1875. 4to. 5l. 5s.

— *The Book of Wisdom*: the Greek Text, the Latin Vulgate, and the Authorised English Version; with an Introduction, Critical Apparatus, and a Commentary. By William J. Deane, M.A. Small 4to. 12s. 6d.

— *Novum Testamentum Graece*. Antiquissimorum Codicum Textus in ordine parallelo dispositi. Accedit collatio Codicis Sinaitici. Edidit E. H. Hansell, S.T.B. Tomi III. 1864. 8vo. 24s.

— *Novum Testamentum Graece*. Accedunt parallela S. Scripturae loca, etc. Edidit Carolus Lloyd, S.T.P.R. 18mo. 3s.

On writing paper, with wide margin, 10s.

GREEK.—*Novum Testamentum Graece* juxta Exemplar Millianum. 18mo. 2s. 6d. On writing paper, with wide margin, 9s.

— *Evangelia Sacra Graece*. Fcap. 8vo. limp, 1s. 6d.

— *The Greek Testament*, with the Readings adopted by the Revisers of the Authorised Version:—

(1) Pica type, with Marginal References. Demy 8vo. 10s. 6d.

(2) Long Primer type. Fcap. 8vo. 4s. 6d.

(3) The same, on writing paper, with wide margin, 15s.

— *The Parallel New Testament*, Greek and English; being the Authorised Version, 1611; the Revised Version, 1881; and the Greek Text followed in the Revised Version. 8vo. 12s. 6d.

The Revised Version is the joint property of the Universities of Oxford and Cambridge.

— *Canon Muratorianus*: the earliest Catalogue of the Books of the New Testament. Edited with Notes and a Facsimile of the MS. in the Ambrosian Library at Milan, by S. P. Tregelles, LL.D. 1867. 4to. 10s. 6d.

— *Outlines of Textual Criticism applied to the New Testament*. By C. E. Hammond, M.A. Fourth Edition. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

HEBREW, etc.—*Notes on the Hebrew Text of the Book of Genesis*. With Two Appendices. By G. J. Spurrell, M.A. Crown 8vo. 10s. 6d.

— *The Psalms in Hebrew without points*. 1879. Crown 8vo. Price reduced to 2s., in stiff cover.

— *A Commentary on the Book of Proverbs*. Attributed to Abraham Ibn Ezra. Edited from a MS. in the Bodleian Library by S. R. Driver, M.A. Crown 8vo. paper covers, 3s. 6d.

— *The Book of Tobit*. A Chaldee Text, from a unique MS. in the Bodleian Library; with other Rabbinical Texts, English Translations, and the Itala. Edited by Ad. Neubauer, M.A. 1878. Crown 8vo. 6s.

— *Horae Hebraicae et Talmudicae*, a J. Lightfoot. A new Edition, by R. Gandell, M.A. 4 vols. 1859. 8vo. 1l. 1s.

LATIN.—*Libri Psalmorum Versio antiqua Latina, cum Paraphrasi Anglo-Saxonica*. Edidit B. Thorpe, F.A.S. 1835. 8vo. 10s. 6d.

— *Old-Latin Biblical Texts: No. I.* The Gospel according to St. Matthew from the St. Germain MS. (g₁). Edited with Introduction and Appendices by John Wordsworth, D.D. Small 4to., stiff covers, 6s.

— *Old-Latin Biblical Texts: No. II.* Portions of the Gospels according to St. Mark and St. Matthew, from the Bobbio MS. (k), &c. Edited by John Wordsworth, D.D., W. Sanday, M.A., D.D., and H. J. White, M.A. Small 4to., stiff covers, 21s.

LATIN.—*Old-Latin Biblical Texts: No. III.* The Four Gospels, from the Munich MS. (q), now numbered Lat. 6224 in the Royal Library at Munich. With a Fragment from St. John in the Hof-Bibliothek at Vienna (Cod. Lat. 502). Edited, with the aid of Tischendorf's transcript (under the direction of the Bishop of Salisbury), by H. J. White, M.A. Small 4to. stiff covers, 12s. 6d.

OLD-FRENCH.—*Libri Psalmorum Versio antiqua Gallica e* Cod. MS. in Bibl. Bodleiana adservato, una cum Versione Metrica aliisque Monumentis pervetustis. Nunc primum descripsit et edidit Franciscus Michel, Phil. Doc. 1860. 8vo. 10s. 6d.

FATHERS OF THE CHURCH, &c.

St. Athanasius: Historical Writings, according to the Benedictine Text. With an Introduction by William Bright, D.D. 1881. Crown 8vo. 10s. 6d.

— *Orations against the Arians.* With an Account of his Life by William Bright, D.D. 1873. Crown 8vo. 9s.

St. Augustine: Select Anti-Pelagian Treatises, and the Acts of the Second Council of Orange. With an Introduction by William Bright, D.D. Crown 8vo. 9s.

Canons of the First Four General Councils of Nicaea, Constantinople, Ephesus, and Chalcedon. 1877. Crown 8vo. 2s. 6d.

— *Notes on the Canons of the First Four General Councils.* By William Bright, D.D. 1882. Crown 8vo. 5s. 6d.

Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini in XII Prophetas. Edidit P. E. Pusey, A.M. Tomi II. 1868. 8vo. cloth, 2l. 2s.

— *in D. Joannis Evangelium.* Accedunt Fragmenta varia necnon Tractatus ad Tiberium Diaconum duo. Edidit post Aubertum P. E. Pusey, A.M. Tomi III. 1872. 8vo. 2l. 5s.

— *Commentarii in Lucae Evangelium* quae supersunt Syriace. E MSS. apud Mus. Britan. edidit R. Payne Smith, A.M. 1858. 4to. 1l. 2s.

— Translated by R. Payne Smith, M.A. 2 vols. 1859. 8vo. 14s.

Ephraemi Syri, Rabulae Episcopi Edesseni, Balaei, aliorumque Opera Selecta. E Codd. Syriacis MSS. in Museo Britannico et Bibliotheca Bodleiana asservatis primus edidit J. J. Overbeck. 1865. 8vo. 1l. 1s.

Eusebius' Ecclesiastical History, according to the text of Burton, with an Introduction by William Bright, D.D. 1881. Crown 8vo. 8s. 6d.

Irenaeus: The Third Book of St. Irenaeus, Bishop of Lyons, against Heresies. With short Notes and a Glossary by H. Deane, B.D. 1874. Crown 8vo. 5s. 6d.

Patrum Apostolicorum, S. Clementis Romani, S. Ignatii, S. Polycarpi, quae supersunt. Edidit Guil. Jacobson, S.T.P.R. Tomi II. Fourth Edition, 1863. 8vo. 1l. 1s.

Socrates' Ecclesiastical History, according to the Text of Hussey, with an Introduction by William Bright, D.D. 1878. Crown 8vo. 7s. 6d.

ECCLESIASTICAL HISTORY, BIOGRAPHY, &c.

Ancient Liturgy of the Church of England, according to the uses of Sarum, York, Hereford, and Bangor, and the Roman Liturgy arranged in parallel columns, with preface and notes. By William Maskell, M.A. Third Edition. 1882. 8vo. 15s.

Baedae Historia Ecclesiastica. Edited, with English Notes, by G. H. Moberly, M.A. 1881. Crown 8vo. 10s. 6d.

Bright (W.). Chapters of Early English Church History. 1878. 8vo. 12s.

Burnet's History of the Reformation of the Church of England. A new Edition. Carefully revised, and the Records collated with the originals, by N. Pocock, M.A. 7 vols. 1865. 8vo. Price reduced to 1l. 10s.

Councils and Ecclesiastical Documents relating to Great Britain and Ireland. Edited, after Spelman and Wilkins, by A. W. Haddan, B.D., and W. Stubbs, M.A. Vols. I. and III. 1869-71. Medium 8vo. each 1l. 1s.

Vol. II. Part I. 1873. Medium 8vo. 10s. 6d.

Vol. II. Part II. 1878. Church of Ireland; Memorials of St. Patrick. Stiff covers, 3s. 6d.

Hamilton (John, Archbishop of St. Andrews), The Catechism of. Edited, with Introduction and Glossary, by Thomas Graves Law. With a Preface by the Right Hon. W. E. Gladstone. 8vo. 12s. 6d.

Hammond (C. E.). Liturgies, Eastern and Western. Edited, with Introduction, Notes, and Liturgical Glossary. 1878. Crown 8vo. 10s. 6d.

An Appendix to the above. 1879. Crown 8vo. paper covers, 1s. 6d.

John, Bishop of Ephesus. The Third Part of his Ecclesiastical History. [In Syriac.] Now first edited by William Cureton, M.A. 1853. 4to. 1l. 12s.

— Translated by R. Payne Smith, M.A. 1860. 8vo. 10s.

Leofric Missal, The, as used in the Cathedral of Exeter during the Episcopate of its first Bishop, A.D. 1050-1072; together with some Account of the Red Book of Derby, the Missal of Robert of Jumièges, and a few other early MS. Service Books of the English Church. Edited, with Introduction and Notes, by F. E. Warren, B.D. 4to. half morocco, 35s.

Monumenta Ritualia Ecclesiae Anglicanae. The occasional Offices of the Church of England according to the old use of Salisbury, the Prymer in English, and other prayers and forms, with dissertations and notes. By William Maskell, M.A. Second Edition. 1882. 3 vols. 8vo. 2l. 10s.

Records of the Reformation. The Divorce, 1527-1533. Mostly now for the first time printed from MSS. in the British Museum and other libraries. Collected and arranged by N. Pocock, M.A. 1870. 2 vols. 8vo. 1l. 16s.

Shirley (W. W.). Some Account of the Church in the Apostolic Age. Second Edition, 1874. Fcap. 8vo. 3s. 6d.

Stubbs (W.). Registrum Sacrum Anglicanum. An attempt to exhibit the course of Episcopal Succession in England. 1858. Small 4to. 8s. 6d.

Warren (F. E.). Liturgy and Ritual of the Celtic Church. 1881. 8vo. 14s.

ENGLISH THEOLOGY.

Bampton Lectures, 1886. *The Christian Platonists of Alexandria*. By Charles Bigg, D.D. 8vo. 10s. 6d.

Butler's Works, with an Index to the Analogy. 2 vols. 1874. 8vo. 11s.

Also separately,

Sermons, 5s. 6d. *Analogy of Religion*, 5s. 6d.

Greswell's Harmonia Evangelica. Fifth Edition. 8vo. 9s. 6d.

Heurtley's Harmonia Symbolica: Creeds of the Western Church. 1858. 8vo. 6s. 6d.

Homilies appointed to be read in Churches. Edited by J. Griffiths, M.A. 1859. 8vo. 7s. 6d.

Hooker's Works, with his life by Walton, arranged by John Keble, M.A. Seventh Edition. Revised by R. W. Church, M.A., D.C.L., Dean of St. Paul's, and F. Paget, D.D. 3 vols. medium 8vo. 36s.

Hooker's Works, the text as arranged by John Keble, M.A. 2 vols. 1875. 8vo. 11s.

Jewel's Works. Edited by R. W. Jelf, D.D. 8 vols. 1848. 8vo. 1l. 10s.

- Pearson's Exposition of the Creed.* Revised and corrected by E. Burton, D.D. Sixth Edition, 1877. 8vo. 10s. 6d.
- Waterland's Review of the Doctrine of the Eucharist*, with a Preface by the late Bishop of London. Crown 8vo. 6s. 6d.
- *Works*, with Life, by Bp. Van Mildert. A new Edition, with copious Indexes. 6 vols. 1856. 8vo. 2l. 11s.
- Wheatly's Illustration of the Book of Common Prayer.* A new Edition, 1846. 8vo. 5s.
- Wyclif. A Catalogue of the Original Works of John Wyclif*, by W. W. Shirley, D.D. 1865. 8vo. 3s. 6d.
- *Select English Works.* By T. Arnold, M.A. 3 vols. 1869–1871. 8vo. 1l. 1s.
- *Dialogus.* With the Supplement now first edited. By Gotthard Lechler. 1869. 8vo. 7s.

HISTORICAL AND DOCUMENTARY WORKS.

- British Barrows*, a Record of the Examination of Sepulchral Mounds in various parts of England. By William Greenwell, M.A., F.S.A. Together with Description of Figures of Skulls, General Remarks on Pre-historic Crania, and an Appendix by George Rolleston, M.D., F.R.S. 1877. Medium 8vo. 25s.
- Clarendon's History of the Rebellion and Civil Wars in England.* Re-edited from a fresh Collation of the Original MS. in the Bodleian Library, with Marginal Dates, and Occasional Notes, by W. Dunn Macray, M.A., F.S.A. In six volumes, crown 8vo. cloth, 2l. 5s.
- Clarendon's History of the Rebellion and Civil Wars in England.* Also his Life, written by himself, in which is included a Continuation of his History of the Grand Rebellion. With copious Indexes. In one volume, royal 8vo. 1842. 1l. 2s.
- Clinton's Epitome of the Fasti Hellenici.* 1851. 8vo. 6s. 6d.
- *Epitome of the Fasti Romani.* 1854. 8vo. 7s.
- Corpus Poeticum Boreale.* The Poetry of the Old Northern Tongue, from the Earliest Times to the Thirteenth Century. Edited, classified, and translated, with Introduction, Excursus, and Notes, by Gudbrand Vigfússon, M.A., and F. York Powell, M.A. 2 vols. 1883. 8vo. 42s.
- Earle (J., M.A.). A Handbook to the Land-Charters, and other Saxon Documents.* Crown 8vo. cloth, 16s.

Freeman (E. A.). History of the Norman Conquest of England; its Causes and Results. In Six Volumes. 8vo. 5l. 9s. 6d.

— *The Reign of William Rufus and the Accession of Henry the First. 2 vols. 8vo. 1l. 16s.*

Gascoigne's Theological Dictionary ("Liber Veritatum"): Selected Passages, illustrating the condition of Church and State, 1403-1458. With an Introduction by James E. Thorold Rogers, M.A. Small 4to. 10s. 6d.

Johnson (Samuel, LL.D.), Boswell's Life of; including Boswell's Journal of a Tour to the Hebrides, and Johnson's Diary of a Journey into North Wales. Edited by G. Birkbeck Hill, D.C.L. In six volumes, medium 8vo. With Portraits and Facsimiles of Handwriting. Half bound, 3l. 3s. (See p. 21.)

Magna Carta, a careful Reprint. Edited by W. Stubbs, D.D. 1879. 4to. stitched, 1s.

Passio et Miracula Beati Olavi. Edited from a Twelfth-Century MS. in the Library of Corpus Christi College, Oxford, by Frederick Metcalfe, M.A. Small 4to. stiff covers, 6s.

Protests of the Lords, including those which have been expunged, from 1624 to 1874; with Historical Introductions. Edited by James E. Thorold Rogers, M.A. 1875. 3 vols. 8vo. 2l. 2s.

Rogers (J. E. T.). History of Agriculture and Prices in England, A.D. 1259-1793.

Vols. I—VI (1259-1702). 8vo. 7l. 2s.

— *The First Nine Years of the Bank of England. 8vo. 8s. 6d.*

Stubbs (W., D.D.). Seventeen Lectures on the Study of Medieval and Modern History, &c., delivered at Oxford 1867-1884. Crown 8vo. 8s. 6d.

Sturlunga Saga, including the Islendinga Saga of Lawman Sturla Thorðsson and other works. Edited by Dr. Gudbrand Vigfússon. In 2 vols. 1878. 8vo. 2l. 2s.

York Plays. The Plays performed by the Crafts or Mysteries of York on the day of Corpus Christi in the 14th, 15th, and 16th centuries. Now first printed from the unique MS. in the Library of Lord Ashburnham. Edited with Introduction and Glossary by Lucy Toulmin Smith. 8vo. 21s.

Manuscript Materials relating to the History of Oxford. Arranged by F. Madan, M.A. 8vo. 7s. 6d.

Statutes of the University of Oxford, codified in the year 1636 under the authority of Archbishop Laud. Edited by the late J. Griffiths, D.D., with an Introduction to the History of the Laudian Code, by C. L. Shadwell, M.A., B.C.L. 4to. 1l. 1s.

Statutes made for the University of Oxford, and for the Colleges and Halls therein, by the University of Oxford Commissioners. 1882. 8vo. 12s. 6d.

Statutes supplementary to the above, approved by the Queen in Council, 1882-1888. 8vo. 2s. 6d.

Statuta Universitatis Oxoniensis. 1888. 8vo. 5s.

The Oxford University Calendar for the year 1888. Crown 8vo. 4s. 6d.

The present Edition includes all Class Lists and other University distinctions for the eight years ending with 1887.

Also, supplementary to the above, price 5s. (pp. 606),

The Honours Register of the University of Oxford. A complete Record of University Honours, Officers, Distinctions, and Class Lists; of the Heads of Colleges, &c., &c., from the Thirteenth Century to 1883.

The Examination Statutes for the Degrees of B.A., B. Mus., B.C.L., and B.M. Revised to the end of Michaelmas Term, 1887. 8vo. sewed, 1s.

The Student's Handbook to the University and Colleges of Oxford. Ninth Edition. Crown 8vo. 2s. 6d.

MATHEMATICS, PHYSICAL SCIENCE, &c.

Acland (H. W., M.D., F.R.S.). Synopsis of the Pathological Series in the Oxford Museum. 1867. 8vo. 2s. 6d.

Annals of Botany. Edited by Isaac Bayley Balfour, M.A., M.D., F.R.S., Sydney H. Vines, D.Sc., F.R.S., and William Gilson Farlow, M.D., Professor of Cryptogamic Botany in Harvard University, Cambridge, Mass., U.S.A., and other Botanists. Royal 8vo. Vol. I., half morocco, 1l. 16s. Vol. II. No. 1. *Just Published.*

Burdon-Sanderson (J., M.D., F.R.S.S. L. and E.). Translations of Foreign Biological Memoirs. I. Memoirs on the Physiology of Nerve, of Muscle, and of the Electrical Organ. Medium 8vo. 21s.

De Bary (Dr. A.). Comparative Anatomy of the Vegetative Organs of the Phanerogams and Ferns. Translated and Annotated by F. O. Bower, M.A., F.L.S., and D. H. Scott, M.A., Ph.D., F.L.S. With 241 woodcuts and an Index. Royal 8vo., half morocco, 1l. 2s. 6d.

De Bary (Dr. A.) Comparative Morphology and Biology of the Fungi Mycelotao and Bacteria. Authorised English Translation by Henry E. F. Garnsey, M.A. Revised by Isaac Bayley Balfour, M.A., M.D., F.R.S. With 198 Woodcuts. Royal 8vo., half morocco, 1l. 2s. 6d.

— *Lectures on Bacteria.* Second improved edition. Authorised translation by H. E. F. Garnsey, M.A. Revised by Isaac Bayley Balfour, M.A., M.D., F.R.S. With 20 Woodcuts. Crown 8vo. 6s.

Goebel (Dr. K.). Outlines of Classification and Special Morphology of Plants. A New Edition of Sachs' Text Book of Botany, Book II. English Translation by H. E. F. Garnsey, M.A. Revised by I. Bayley Balfour, M.A., M.D., F.R.S. With 407 Woodcuts. Royal 8vo. half morocco, 21s.

Müller (F.). On certain Variations in the Vocal Organs of the Passeres that have hitherto escaped notice. Translated by F. J. Bell, B.A., and edited, with an Appendix, by A. H. Garrod, M.A., F.R.S. With Plates. 1878. 4to. paper covers, 7s. 6d.

Price (Bartholomew, M.A., F.R.S.). Treatise on Infinitesimal Calculus.

Vol. I. Differential Calculus. Second Edition. 8vo. 14s. 6d.

Vol. II. Integral Calculus, Calculus of Variations, and Differential Equations. Second Edition, 1865. 8vo. 18s.

Vol. III. Statics, including Attractions; Dynamics of a Material Particle. Second Edition, 1868. 8vo. 16s.

Vol. IV. Dynamics of Material Systems; together with a chapter on Theoretical Dynamics, by W. F. Donkin, M.A., F.R.S. 1862. 8vo. 16s.

Pritchard (C., D.D., F.R.S.). Uranometria Nova Oxoniensis. A Photometric determination of the magnitudes of all Stars visible to the naked eye, from the Pole to ten degrees south of the Equator. 1885. Royal 8vo. 5s. 6d.

— *Astronomical Observations made at the University Observatory, Oxford, under the direction of C. Pritchard, D.D.* No. 1. 1878. Royal 8vo. paper covers, 3s. 6d.

Rigaud's Correspondence of Scientific Men of the 17th Century, with Table of Contents by A. de Morgan, and Index by the Rev. J. Rigaud, M.A. 2 vols. 1841-1862. 8vo. 18s. 6d.

Rolleston (George, M.D., F.R.S.). Forms of Animal Life. A Manual of Comparative Anatomy, with descriptions of selected types. Second Edition. Revised and enlarged by W. Hatchett Jackson, M.A. Medium, 8vo. cloth extra, 1l. 16s.

— *Scientific Papers and Addresses.* Arranged and Edited by William Turner, M.B., F.R.S. With a Biographical Sketch by Edward Tylor, F.R.S. With Portrait, Plates, and Woodcuts. 2 vols. 8vo. 1l. 4s.

Sachs (Julius von). Lectures on the Physiology of Plants. Translated by H. Marshall Ward, M.A. With 445 Woodcuts. Royal 8vo. half morocco, 1l. 11s. 6d.

Westwood (J. O., M.A., F.R.S.). Thesaurus Entomologicus Hopeianus, or a Description of the rarest Insects in the Collection given to the University by the Rev. William Hope. With 40 Plates. 1874. Small folio, half morocco, 7l. 10s.

The Sacred Books of the East.

TRANSLATED BY VARIOUS ORIENTAL SCHOLARS, AND EDITED BY
F. MAX MÜLLER.

[Demy 8vo. cloth.]

- Vol. I. The Upanishads. Translated by F. Max Müller.
Part I. The *Aṅgīrasya*-upanishad, The *Talavakāra*-upanishad, The *Aitareya-āraṇyaka*, The *Kaushītaki-brāhmaṇa*-upanishad, and The *Vāgasaneyi-saṃhitā*-upanishad. 10s. 6d.
- Vol. II. The Sacred Laws of the Āryas, as taught in the Schools of Āpastamba, Gautama, Vāsishṭha, and Baudhāyana. Translated by Prof. Georg Bühler. Part I. Āpastamba and Gautama. 10s. 6d.
- Vol. III. The Sacred Books of China. The Texts of Confucianism. Translated by James Legge. Part I. The *Shū King*, The Religious portions of the *Shih King*, and The *Hsiāo King*. 12s. 6d.
- Vol. IV. The Zend-Avesta. Translated by James Darmesteter. Part I. The *Vendidad*. 10s. 6d.
- Vol. V. The Pahlavi Texts. Translated by E. W. West.
Part I. The *Bundahis*, *Bahman Yast*, and *Shāyast lā-shāyast*. 12s. 6d.
- Vols. VI and IX. The Qur'ān. Parts I and II. Translated by E. H. Palmer. 21s.
- Vol. VII. The Institutes of Vishṇu. Translated by Julius Jolly. 10s. 6d.
- Vol. VIII. The *Bhagavadgītā*, with The *Sanatsugātīya*, and The *Anugītā*. Translated by Kāshināth Trimbak Telang. 10s. 6d.
- Vol. X. The *Dhammapada*, translated from Pāli by F. Max Müller; and The *Sutta-Nipāta*, translated from Pāli by V. Fausböll; being Canonical Books of the Buddhists. 10s. 6d.

- Vol. XI. Buddhist Suttas. Translated from Pāli by T. W. Rhys Davids. 1. The Mahāparinibbāna Suttanta; 2. The Dhamma-kakka-ppavattana Sutta; 3. The Teviggā Suttanta; 4. The Akaṅkheyya Sutta; 5. The Ketokhila Sutta; 6. The Mahā-sudassana Suttanta; 7. The Sabbāsava Sutta. 10s. 6d.
- Vol. XII. The Satapatha-Brāhmaṇa, according to the Text of the Mādhyandina School. Translated by Julius Eggeling. Part I. Books I and II. 12s. 6d.
- Vol. XIII. Vinaya Texts. Translated from the Pāli by T. W. Rhys Davids and Hermann Oldenberg. Part I. The Pātimokkha. The Mahāvagga, I-IV. 10s. 6d.
- Vol. XIV. The Sacred Laws of the Āryas, as taught in the Schools of Āpastamba, Gautama, Vāsisht/ha and Baudhāyana. Translated by Georg Bühler. Part II. Vāsisht/ha and Baudhāyana. 10s. 6d.
- Vol. XV. The Upanishads. Translated by F. Max Müller. Part II. The Ka/ha-upanishad, The Muṇḍaka-upanishad, The Taittirīyaka-upanishad, The Brhadāraṇyaka-upanishad, The Svetarvatara-upanishad, The Pras/ha-upanishad, and The Maitrāyaṇa-Brāhmaṇa-upanishad. 10s. 6d.
- Vol. XVI. The Sacred Books of China. The Texts of Confucianism. Translated by James Legge. Part II. The Yì King. 10s. 6d.
- Vol. XVII. Vinaya Texts. Translated from the Pāli by T. W. Rhys Davids and Hermann Oldenberg. Part II. The Mahāvagga, V-X. The Kullavagga, I-III. 10s. 6d.
- Vol. XVIII. Pahlavi Texts. Translated by E. W. West. Part II. The Dādistān-i Dīnik and The Epistles of Mānūs/htar. 12s. 6d.
- Vol. XIX. The Fo-sho-hing-tsan-king. A Life of Buddha by Asvaghosha Bodhisattva, translated from Sanskrit into Chinese by Dharmaraksha, A.D. 420, and from Chinese into English by Samuel Beal. 10s. 6d.
- Vol. XX. Vinaya Texts. Translated from the Pāli by T. W. Rhys Davids and Hermann Oldenberg. Part III. The Kullavagga, IV-XII. 10s. 6d.
- Vol. XXI. The Saddharma-puṇḍarīka; or, the Lotus of the True Law. Translated by H. Kern. 12s. 6d.
- Vol. XXII. Gaiṇa-Sūtras. Translated from Prākṛit by Hermann Jacobi. Part I. The Ātārāṅga-Sūtra. The Kalpa-Sūtra. 10s. 6d.

Vol. XXIII. The Zend-Avesta. Translated by James Darmesteter. Part II. The *Štōzabs*, *Yasts*, and *Nyāyis*. 10s. 6d.

Vol. XXIV. Pahlavi Texts. Translated by E. W. West. Part III. *Dīnā-ī Maīnōg-ī Khirad*, *Šikand-gūmānīk*, and *Sad-Dar*. 10s. 6d.

Second Series.

Vol. XXV. *Manu*. Translated by Georg Bühler. 21s.

Vol. XXVI. The *Satapatha-Brāhmaṇa*. Translated by Julius Eggeling. Part II. 12s. 6d.

Vols. XXVII and XXVIII. The Sacred Books of China. The Texts of Confucianism. Translated by James Legge. Parts III and IV. The *Lǐ Kǐ*, or Collection of Treatises on the Rules of Propriety, or Ceremonial Usages. 25s.

Vols. XXIX and XXX. The *Gṛhya-Sūtras*, Rules of Vedic Domestic Ceremonies. Translated by Hermann Oldenberg.

Part I (Vol. XXIX), 12s. 6d. *Just Published*.

Part II (Vol. XXX). *In the Press*.

Vol. XXXI. The Zend-Avesta. Part III. The *Yasna*, *Visparad*, *Āfrīnagān*, and *Gāhs*. Translated by L. H. Mills. 12s. 6d.

The following Volumes are in the Press:—

Vol. XXXII. Vedic Hymns. Translated by F. Max Müller. Part I.

Vol. XXXIII. *Nārada*, and some Minor Law-books. Translated by Julius Jolly. [*Preparing*.]

Vol. XXXIV. The *Vedānta-Sūtras*, with *Śaṅkara's* Commentary. Translated by G. Thibaut. [*Preparing*.]

* * * *The Second Series will consist of Twenty-Four Volumes.*

Clarendon Press Series.

I. ENGLISH, &c.

An Elementary English Grammar and Exercise Book. By O. W. Tancock, M.A. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 1s. 6d.

An English Grammar and Reading Book, for Lower Forms in Classical Schools. By O. W. Tancock, M.A. Fourth Edition. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

Typical Selections from the best English Writers, with Introductory Notices. Second Edition. In 2 vols. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d. each.
Vol. I. Latimer to Berkeley. Vol. II. Pope to Macaulay.

Shairp (F. C., LL.D.). Aspects of Poetry; being Lectures delivered at Oxford. Crown 8vo. 10s. 6d.

A Book for the Beginner in Anglo-Saxon. By John Earle, M.A. Third Edition. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

An Anglo-Saxon Reader. In Prose and Verse. With Grammatical Introduction, Notes, and Glossary. By Henry Sweet, M.A. Fourth Edition, Revised and Enlarged. Extra fcap. 8vo. 8s. 6d.

A Second Anglo-Saxon Reader. By the same Author. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.

An Anglo-Saxon Primer, with Grammar, Notes, and Glossary. By the same Author. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

Old English Reading Primers; edited by Henry Sweet, M.A.

I. Selected Homilies of Ælfric. Extra fcap. 8vo., stiff covers, 1s. 6d.

II. Extracts from Alfred's Orosius. Extra fcap. 8vo., stiff covers, 1s. 6d.

First Middle English Primer, with Grammar and Glossary. By the same Author. Extra fcap. 8vo. 2s.

Second Middle English Primer. Extracts from Chaucer, with Grammar and Glossary. By the same Author. Extra fcap. 8vo. 2s.

A Concise Dictionary of Middle English, from A.D. 1150 to 1580. By A. L. Mayhew, M.A., and W. W. Skeat, Litt.D. Crown 8vo. half roan, 7s. 6d.

A Handbook of Phonetics, including a Popular Exposition of the Principles of Spelling Reform. By H. Sweet, M.A. Ext. fcap. 8vo. 4s. 6d.

Elementarbuch des Gesprochenen Englisch. Grammatik, Texte und Glossar. Von Henry Sweet. *Second Edition.* Extra fcap. 8vo., stiff covers, 2s. 6d.

History of English Sounds from the earliest Period. With full Word-Lists. By Henry Sweet, M.A. Demy 8vo. 14s.

Principles of English Etymology. First Series. *The Native Element.* By W. W. Skeat, Litt.D. Crown 8vo. 9s.

The Philology of the English Tongue. By J. Earle, M.A. Fourth Edition. Extra fcap. 8vo. 7s. 6d.

An Icelandic Primer, with Grammar, Notes, and Glossary. By Henry Sweet, M.A. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

An Icelandic Prose Reader, with Notes, Grammar, and Glossary. By G. Vigfússon, M.A., and F. York Powell, M.A. Ext. fcap. 8vo. 10s. 6d.

The Ormulum; with the Notes and Glossary of Dr. R. M. White. Edited by R. Holt, M.A. 1878. 2 vols. Extra fcap. 8vo. 21s.

Specimens of Early English. A New and Revised Edition. With Introduction, Notes, and Glossarial Index.

Part I. By R. Morris, LL.D. From Old English Homilies to King Horn (A.D. 1150 to A.D. 1300). Second Edition. Extra fcap. 8vo. 9s.

Part II. By R. Morris, LL.D., and W. W. Skeat, Litt.D. From Robert of Gloucester to Gower (A.D. 1298 to A.D. 1393). Third Edition. Extra fcap. 8vo. 7s. 6d.

Specimens of English Literature, from the 'Ploughmans Crede' to the 'Shepheardes Calender' (A.D. 1394 to A.D. 1579). With Introduction, Notes, and Glossarial Index. By W. W. Skeat, Litt.D. Fourth Edition. Extra fcap. 8vo. 7s. 6d.

The Vision of William concerning Piers the Plowman, in three Parallel Texts; together with *Richard the Redeless.* By William Langland (about 1362-1399 A.D.). Edited from numerous Manuscripts, with Preface, Notes, and a Glossary, by W. W. Skeat, Litt.D. 2 vols. 8vo. 31s. 6d.

The Vision of William concerning Piers the Plowman, by William Langland. Edited, with Notes, by W. W. Skeat, Litt.D. Fourth Edition. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.

Chaucer. I. The Prologue to the Canterbury Tales; the Knights Tale; The Nonne Prestes Tale. Edited by R. Morris, LL.D. Sixty-sixth thousand. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

— II. *The Prioresses Tale; Sir Thopas; The Monkes Tale; The Clerkes Tale; The Squieres Tale, &c.* Edited by W. W. Skeat, Litt.D. Third Edition. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.

Chaucer. III. The Tale of the Man of Lawe ; The Pardoner's Tale ; The Second Nonnes Tale ; The Chanouns Yemannes Tale. By the same Editor. *New Edition, Revised.* Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.

— *IV. Minor Poems.* By the same Editor. Extra fcap. 8vo. *Just ready.*

Gamelyn, The Tale of. Edited with Notes, Glossary, &c., by W. W. Skeat, Litt.D. Extra fcap. 8vo. Stiff covers, 1s. 6d.

Minot (Laurence). Poems. Edited, with Introduction and Notes, by Joseph Hall, M.A., Head Master of the Hulme Grammar School, Manchester. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.

Spenser's Faery Queene. Books I and II. Designed chiefly for the use of Schools. With Introduction and Notes by G. W. Kitchin, D.D., and Glossary by A. L. Mayhew, M.A. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d. each.

Hooker. Ecclesiastical Polity, Book I. Edited by R. W. Church, M.A. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 2s.

OLD ENGLISH DRAMA.

The Pilgrimage to Parnassus with The Two Parts of the Return from Parnassus. Three Comedies performed in St. John's College, Cambridge, A.D. MDXCVII-MDCI. Edited from MSS. by the Rev. W. D. Macray, M.A., F.S.A. Medium 8vo. Bevelled Boards, Gilt top, 8s. 6d.

Marlowe and Greene. Marlowe's Tragical History of Dr. Faustus, and Greene's Honourable History of Friar Bacon and Friar Bungay. Edited by A. W. Ward, M.A. *New and Enlarged Edition.* Extra fcap. 8vo. 6s. 6d.

Marlowe. Edward II. With Introduction, Notes, &c. By O. W. Tancock, M.A. Extra fcap. 8vo. Paper covers, 2s. Cloth 3s.

SHAKESPEARE.

Shakespeare. Select Plays. Edited by W. G. Clark, M.A., and W. Aldis Wright, M.A. Extra fcap. 8vo. stiff covers.

The Merchant of Venice. 1s. Macbeth. 1s. 6d.

Richard the Second. 1s. 6d. Hamlet. 2s.

Edited by W. Aldis Wright, M.A.

The Tempest. 1s. 6d. Midsummer Night's Dream. 1s. 6d.

As You Like It. 1s. 6d. Coriolanus. 2s. 6d.

Julius Cæsar. 2s. Henry the Fifth. 2s.

Richard the Third. 2s. 6d. Twelfth Night. 1s. 6d.

King Lear. 1s. 6d. King John. 1s. 6d.

Shakespeare as a Dramatic Artist ; a popular Illustration of the Principles of Scientific Criticism. By R. G. Moulton, M.A. Crown 8vo. 5s.

Bacon. I. *Advancement of Learning.* Edited by W. Aldis Wright, M.A. Third Edition. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.

— II. *The Essays.* With Introduction and Notes. By S. H. Reynolds, M.A., late Fellow of Brasenose College. *In Preparation.*

Milton. I. *Areopagitica.* With Introduction and Notes. By John W. Hales, M.A. Third Edition. Extra fcap. 8vo. 3s.

— II. *Poems.* Edited by R. C. Browne, M.A. 2 vols. Fifth Edition. Extra fcap. 8vo. 6s. 6d. Sold separately, Vol. I. 4s.; Vol. II. 3s.

In paper covers:—

Lycidas, 3d. *L'Allegro*, 3d. *Il Penseroso*, 4d. *Comus*, 6d.

— III. *Paradise Lost.* Book I. Edited by H. C. Beeching. Extra fcap. 8vo. stiff cover, 1s. 6d.; in white Parchment, 3s. 6d.

— IV. *Samson Agonistes.* Edited with Introduction and Notes by John Churton Collins. Extra fcap. 8vo. stiff covers, 1s.

Bunyan. I. *The Pilgrim's Progress, Grace Abounding, Relation of the Imprisonment of Mr. John Bunyan.* Edited, with Biographical Introduction and Notes, by E. Venables, M.A. 1879. Extra fcap. 8vo. 5s. In ornamental Parchment, 6s.

— II. *Holy War, &c.* Edited by E. Venables, M.A. In the Press.

Clarendon. *History of the Rebellion.* Book VI. Edited by T. Arnold, M.A. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.

Dryden. *Select Poems.* Stanzas on the Death of Oliver Cromwell; *Astræa Redux*; *Annus Mirabilis*; *Absalom and Achitophel*; *Religio Laici*; *The Hind and the Panther.* Edited by W. D. Christie, M.A. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

Locke's Conduct of the Understanding. Edited, with Introduction, Notes, &c., by T. Fowler, D.D. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 2s.

Addison. *Selections from Papers in the Spectator.* With Notes. By T. Arnold, M.A. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d. In ornamental Parchment, 6s.

Steele. *Selections from the Tatler, Spectator, and Guardian.* Edited by Austin Dobson. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d. In white Parchment, 7s. 6d.

Pope. With Introduction and Notes. By Mark Pattison, B.D.

— I. *Essay on Man.* Extra fcap. 8vo. 1s. 6d.

— II. *Satires and Epistles.* Extra fcap. 8vo. 2s.

Parnell. *The Hermit.* Paper covers, 2d.

Gray. *Selected Poems.* Edited by Edmund Gosse. Extra fcap. 8vo. Stiff covers, 1s. 6d. In white Parchment, 3s.

— *Elegy and Ode on Eton College.* Paper covers, 2d.

- Goldsmith. Selected Poems.* Edited, with Introduction and Notes, by Austin Dobson. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d. In white Parchment, 4s. 6d.
- *The Traveller.* With Notes by G. Birkbeck Hill, D.C.L. Extra fcap. 8vo. Paper covers, 1s.
- *The Deserted Village.* Paper covers, 2d.
- Johnson. I. Rasselas.* Edited, with Introduction and Notes, by G. Birkbeck Hill, D.C.L. Extra fcap. 8vo. Bevelled boards, 3s. 6d. In white Parchment, 4s. 6d.
- II. *Rasselas; Lives of Dryden and Pope.* Edited by Alfred Milnes, M.A. (London). Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.
Lives of Dryden and Pope. Stiff covers, 2s. 6d.
- III. *Life of Milton.* Edited, with Notes, etc., by C. H. Firth, M.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d. Stiff cover, 1s. 6d.
- IV. *Vanity of Human Wishes.* With Notes, by E. J. Payne, M.A. Paper covers, 4d.
- V. *Wit and Wisdom of Samuel Johnson.* Edited by G. Birkbeck Hill, D.C.L. Crown 8vo. 7s. 6d.
- VI. *Boswell's Life of Johnson. With the Journal of a Tour to the Hebrides.* Edited, with copious Notes, Appendices, and Index, by G. Birkbeck Hill, D.C.L., Pembroke College. With Portraits and Facsimiles. 6 vols. Medium 8vo. Half bound, 3l. 3s.
- Cowper.* Edited, with Life, Introductions, and Notes, by H. T. Griffith, B.A.
- I. *The Didactic Poems of 1782,* with Selections from the Minor Pieces, A.D. 1779–1783. Extra fcap. 8vo. 3s.
- II. *The Task, with Tirocinium,* and Selections from the Minor Poems, A.D. 1784–1799. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 3s.
- Burke. Select Works.* Edited, with Introduction and Notes, by E. J. Payne, M.A.
- I. *Thoughts on the Present Discontents; the two Speeches on America.* Second Edition. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.
- II. *Reflections on the French Revolution.* Second Edition. Extra fcap. 8vo. 5s.
- III. *Four Letters on the Proposals for Peace with the Regicide Directory of France.* Second Edition. Extra fcap. 8vo. 5s.
- Keats. Hyperion, Book I.* With Notes by W. T. Arnold, B.A. Paper covers, 4d.
- Byron. Childe Harold.* Edited, with Introduction and Notes, by H. F. Tozer, M.A. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d. In white Parchment, 5s.

Scott. Lay of the Last Minstrel. Edited with Preface and Notes by W. Minto, M.A. With Map. Extra fcap. 8vo. Stiff covers, 2s. Ornamental Parchment, 3s. 6d.

— *Lay of the Last Minstrel.* Introduction and Canto I, with Preface and Notes, by the same Editor. 6d.

II. LATIN.

Rudimenta Latina. Comprising Accidence, and Exercises of a very Elementary Character, for the use of Beginners. By John Barrow Allen, M.A. Extra fcap. 8vo. 2s.

An Elementary Latin Grammar. By the same Author. Fifty-Seventh Thousand. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

A First Latin Exercise Book. By the same Author. Fourth Edition. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

A Second Latin Exercise Book. By the same Author. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

A Key to First and Second Latin Exercise Books, in one volume, price 5s. Supplied to *Teachers only* on application to the Secretary of the Clarendon Press.

Reddenda Minora, or Easy Passages, Latin and Greek, for Unseen Translation. For the use of Lower Forms. Composed and selected by C. S. Jerram, M.A. Extra fcap. 8vo. 1s. 6d.

Anglice Reddenda, or Extracts, Latin and Greek, for Unseen Translation. By C. S. Jerram, M.A. Third Edition, Revised and Enlarged. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

Anglice Reddenda. Second Series. By the same Author. Extra fcap. 8vo. 3s.

Passages for Translation into Latin. For the use of Passmen and others. Selected by J. Y. Sargent, M.A. Seventh Edition. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

Exercises in Latin Prose Composition; with Introduction, Notes, and Passages of Graduated Difficulty for Translation into Latin. By G. G. Ramsay, M.A., LL.D. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.

Hints and Helps for Latin Elegiacs. By H. Lee-Warner, M.A. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

First Latin Reader. By T. J. Nunns, M.A. Third Edition. Extra fcap. 8vo. 2s.

Caesar. The Commentaries (for Schools). With Notes and Maps. By Charles E. Moberly, M.A.

The Gallic War. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.

The Gallic War. Books I, II. Extra fcap. 8vo. 2s.

The Civil War. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

The Civil War. Book I. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 2s.

- Cicero. Speeches against Catilina.* By E. A. Upcott, M.A., Assistant Master in Wellington College. In one or two Parts. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- *Selection of interesting and descriptive passages.* With Notes. By Henry Walford, M.A. In three Parts. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.
Each Part separately, limp, 1s. 6d.
- Part I. Anecdotes from Grecian and Roman History. Third Edition.
Part II. Omens and Dreams: Beauties of Nature. Third Edition.
Part III. Rome's Rule of her Provinces. Third Edition.
- *De Senectute.* Edited, with Introduction and Notes, by L. Huxley, M.A. In one or two Parts. Extra fcap. 8vo. 2s.
- *Selected Letters* (for Schools). With Notes. By the late C. E. Prichard, M.A., and E. R. Bernard, M.A. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 3s.
- *Select Orations* (for Schools). In Verrem I. De Imperio Gn. Pompeii. Pro Archia. Philippica IX. With Introduction and Notes by J. R. King, M.A. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- *In Q. Caecilium Divinatio*, and *In C. Verrem Actio Prima.* With Introduction and Notes, by J. R. King, M.A. Extra fcap. 8vo. limp, 1s. 6d.
- *Speeches against Catilina.* With Introduction and Notes, by E. A. Upcott, M.A. In one or two Parts. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- Cornelius Nepos.* With English Notes. By Oscar Browning, M.A. Third Edition. Revised by W. R. Inge, M.A. (In one or two Parts.) Extra fcap. 8vo. 3s.
- Horace. Selected Odes.* With Notes for the use of a Fifth Form. By E. C. Wickham, M.A. In one or two Parts. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s.
- Livy. Selections* (for Schools). With Notes and Maps. By H. Lee-Warner, M.A. Extra fcap. 8vo. In Parts, limp, each 1s. 6d.
Part I. The Caudine Disaster. Part II. Hannibal's Campaign in Italy. Part III. The Macedonian War.
- Books V–VII. With Introduction and Notes. By A. R. Cluer, B.A. Second Edition. Revised by P. E. Matheson, M.A. (In one or two Parts.) Extra fcap. 8vo. 5s.
- Books XXI, XXII, and XXIII. With Introduction and Notes. By M. T. Tatham, M.A. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.
- Book XXII. By the same Editor. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- Ovid.* Selections for the use of Schools. With Introductions and Notes, and an Appendix on the Roman Calendar. By W. Ramsay, M.A. Edited by G. G. Ramsay, M.A. Third Edition. Extra fcap. 8vo. 5s. 6d.

- Ovid. Tristia.* Book I. The Text revised, with an Introduction and Notes. By S. G. Owen, B.A. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.
- Plautus. Captivi.* Edited by W. M. Lindsay, M.A. Extra fcap. 8vo. (In one or two Parts.) 2s. 6d.
- *The Trinummus.* With Notes and Introductions. (Intended for the Higher Forms of Public Schools.) By C. E. Freeman, M.A., and A. Sloman, M.A. Extra fcap. 8vo. 3s.
- Pliny. Selected Letters* (for Schools). With Notes. By the late C. E. Prichard, M.A., and E. R. Bernard, M.A. Extra fcap. 8vo. 3s.
- Sallust.* With Introduction and Notes. By W. W. Capes, M.A. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.
- Tacitus. The Annals.* Books I–IV. Edited, with Introduction and Notes (for the use of Schools and Junior Students), by H. Furneaux, M.A. Extra fcap. 8vo. 5s.
- *The Annals.* Book I. With Introduction and Notes, by the same Editor. Extra fcap. 8vo. limp, 2s.
- Terence. Andria.* With Notes and Introductions. By C. E. Freeman, M.A., and A. Sloman, M.A. Extra fcap. 8vo. 3s.
- *Adelphi.* With Notes and Introductions. (Intended for the Higher Forms of Public Schools.) By A. Sloman, M.A. Extra fcap. 8vo. 3s.
- *Phormio.* With Notes and Introductions. By A. Sloman, M.A. Extra fcap. 8vo. 3s.
- Tibullus and Propertius. Selections.* Edited by G. G. Ramsay, M.A. Extra fcap. 8vo. (In one or two vols.) 6s.
- Virgil.* With Introduction and Notes. By T. L. Papillon, M.A. Two vols. Crown 8vo. 10s. 6d. The Text separately, 4s. 6d.
- *Bucolics.* Edited by C. S. Jerram, M.A. In one or two Parts. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- *Aeneid I.* With Introduction and Notes, by C. S. Jerram, M.A. Extra fcap. 8vo. limp, 1s. 6d.
- *Aeneid IX.* Edited, with Introduction and Notes, by A. E. Haigh, M.A., late Fellow of Hertford College, Oxford. Extra fcap. 8vo. limp, 1s. 6d. In two Parts, 2s.
- Avianus, The Fables of.* Edited, with Prolegomena, Critical Apparatus, Commentary, etc. By Robinson Ellis, M.A., LL.D. Demy 8vo. 8s. 6d.
- Catulli Veronensis Liber.* Iterum recognovit, apparatus criticum prolegomena appendices addidit, Robinson Ellis, A.M. 1878. Demy 8vo. 16s.
- *A Commentary on Catullus.* By Robinson Ellis, M.A. 1876. Demy 8vo. 16s.

Catulli Veronensis Carmina Selecta, secundum recognitionem Robinson Ellis, A.M. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

Cicero de Oratore. With Introduction and Notes. By A. S. Wilkins, Litt. D.
Book I. Second Edition. 1888. 8vo. 7s. 6d. Book II. 1881. 8vo. 5s.

— *Philippic Orations*. With Notes. By J. R. King, M.A.
Second Edition. 1879. 8vo. 10s. 6d.

— *Select Letters*. With English Introductions, Notes, and Appendices. By Albert Watson, M.A. Third Edition. Demy 8vo. 18s.

— *Select Letters*. Text. By the same Editor. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 4s.

— *pro Cluentio*. With Introduction and Notes. By W. Ramsay, M.A. Edited by G. G. Ramsay, M.A. 2nd Ed. Ext. fcap. 8vo. 3s. 6d.

Horace. With a Commentary. Volume I. The Odes, Carmen Seculare, and Epodes. By Edward C. Wickham, M.A. Second Edition. 1877. Demy 8vo. 12s.

— A reprint of the above, in a size suitable for the use of Schools. In one or two Parts. Extra fcap. 8vo. 6s.

Livy, Book I. With Introduction, Historical Examination, and Notes. By J. R. Seeley, M.A. Second Edition. 1881. 8vo. 6s.

Ovid. *P. Ovidii Nasonis Ibis*. Ex Novis Codicibus edidit, Scholia Vetera Commentarium cum Prolegomenis Appendice Indice addidit, R. Ellis, A.M. 8vo. 10s. 6d.

Persius. *The Satires*. With a Translation and Commentary. By John Conington, M.A. Edited by Henry Nettleship, M.A. Second Edition. 1874. 8vo. 7s. 6d.

Juvenal. *XIII Satires*. Edited, with Introduction and Notes, by C. H. Pearson, M.A., and Herbert A. Strong, M.A., LL.D., Professor of Latin in Liverpool University College, Victoria University. In two Parts. Crown 8vo. Complete, 6s.

Also separately, Part I. Introduction, Text, etc., 3s. Part II. Notes, 3s. 6d.

Tacitus. *The Annals*. Books I-VI. Edited, with Introduction and Notes, by H. Furneaux, M.A. 8vo. 18s.

King (J. E., M.A.) and C. Cookson, M.A. *The Principles of Sound and Inflection*, as illustrated in the Greek and Latin Languages. 1888. 8vo. 18s.

Nettleship (H., M.A.). *Lectures and Essays on Subjects connected with Latin Scholarship and Literature*. Crown 8vo. 7s. 6d.

— *The Roman Satira*. 8vo. sewed, 1s.

— *Ancient Lives of Vergil*. 8vo. sewed, 2s.

- Papillon (T. L., M.A.). A Manual of Comparative Philology.*
Third Edition, Revised and Corrected. 1882. Crown 8vo. 6s.
- Pinder (North, M.A.). Selections from the less known Latin Poets.* 1869. 8vo. 15s.
- Sellar (W. Y., M.A.). Roman Poets of the Augustan Age.*
VIRGIL. New Edition. 1883. Crown 8vo. 9s.
- *Roman Poets of the Republic.* New Edition, Revised and Enlarged. 1881. 8vo. 14s.
- Wordsworth (J., M.A.). Fragments and Specimens of Early Latin.* With Introductions and Notes. 1874. 8vo. 18s.

III. GREEK.

- A Greek Primer*, for the use of beginners in that Language.
By Charles Wordsworth, D.C.L. Seventh Edition. Extra fcap. 8vo. 1s. 6d.
- A Greek Testament Primer.* An Easy Grammar and Reading Book for the use of Students beginning Greek. By the Rev. E. Miller, M.A. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.
- Easy Greek Reader.* By Evelyn Abbott, M.A. In one or two Parts. Extra fcap. 8vo. 3s.
- Graecae Grammaticae Rudimenta* in usum Scholarum. Auctore Carolo Wordsworth, D.C.L. Nineteenth Edition, 1882. 12mo. 4s.
- A Greek-English Lexicon*, abridged from Liddell and Scott's 4to. edition, chiefly for the use of Schools. Twenty-first Edition. 1886. Square 12mo. 7s. 6d.
- Greek Verbs, Irregular and Defective.* By W. Veitch. Fourth Edition. Crown 8vo. 10s. 6d.
- The Elements of Greek Accentuation* (for Schools): abridged from his larger work by H. W. Chandler, M.A. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- A SERIES OF GRADUATED GREEK READERS:—
- First Greek Reader.* By W. G. Rushbrooke, M.L. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- Second Greek Reader.* By A. M. Bell, M.A. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.
- Fourth Greek Reader; being Specimens of Greek Dialects.* With Introductions, etc. By W. W. Merry, D.D. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.
- Fifth Greek Reader.* Selections from Greek Epic and Dramatic Poetry, with Introductions and Notes. By Evelyn Abbott, M.A. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.
- The Golden Treasury of Ancient Greek Poetry:* being a Collection of the finest passages in the Greek Classic Poets, with Introductory Notices and Notes. By R. S. Wright, M.A. Extra fcap. 8vo. 8s. 6d.

- A Golden Treasury of Greek Prose*, being a Collection of the finest passages in the principal Greek Prose Writers, with Introductory Notices and Notes. By R. S. Wright, M.A., and J. E. L. Shadwell, M.A. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.
- Aeschylus. Prometheus Bound* (for Schools). With Introduction and Notes, by A. O. Prickard, M.A. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 2s.
- *Agamemnon*. With Introduction and Notes, by Arthur Sidgwick, M.A. Third Edition. In one or two parts. Extra fcap. 8vo. 3s.
- *Choephoroi*. With Introduction and Notes by the same Editor. Extra fcap. 8vo. 3s.
- *Eumenides*. With Introduction and Notes, by the same Editor. In one or two Parts. Extra fcap. 8vo. 3s.
- Aristophanes*. In Single Plays. Edited, with English Notes, Introductions, &c., by W. W. Merry, D.D. Extra fcap. 8vo.
- I. The Clouds, Second Edition, 2s.
- II. The Acharnians, Third Edition. In one or two parts, 3s.
- III. The Frogs, Second Edition. In one or two parts, 3s.
- IV. The Knights. In one or two parts, 3s.
- Cebes. Tabula*. With Introduction and Notes. By C. S. Jerram, M.A. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- Demosthenes. Orations against Philip*. With Introduction and Notes, by Evelyn Abbott, M.A., and P. E. Matheson, M.A. Vol. I. Philippic I. Olynthiacs I-III. In one or two Parts. Extra fcap. 8vo. 3s.
- Euripides. Alcestis* (for Schools). By C. S. Jerram, M.A. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- *Hecuba*. With Notes by C. H. Russell. *In the Press*.
- *Helena*. Edited, with Introduction, Notes, etc., for Upper and Middle Forms. By C. S. Jerram, M.A. Extra fcap. 8vo. 3s.
- *Heracleidae*. Edited with Introduction and Notes by C. S. Jerram, M.A. Extra fcap. 8vo. 3s.
- *Iphigenia in Tauris*. Edited, with Introduction, Notes, etc., for Upper and Middle Forms. By C. S. Jerram, M.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 3s.
- *Medea*. By C. B. Heberden, M.A. In one or two Parts. Extra fcap. 8vo. 2s.
- Herodotus*, Book IX. Edited, with Notes, by Evelyn Abbott, M.A. In one or two Parts. Extra fcap. 8vo. 3s.
- Herodotus, Selections from*. Edited, with Introduction, Notes, and a Map, by W. W. Merry, D.D. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

- Homer. Odyssey*, Books I–XII (for Schools). By W. W. Merry, D.D. Fortieth Thousand. (In one or two Parts.) Extra fcap. 8vo. 5s.
Books I, and II, *separately*, each 1s. 6d.
- *Odyssey*, Books XIII–XXIV (for Schools). By the same Editor. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 5s.
- *Iliad*, Book I (for Schools). By D. B. Monro, M.A. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 2s.
- *Iliad*, Books I–XII (for Schools). With an Introduction, a brief Homeric Grammar, and Notes. By D. B. Monro, M.A. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 6s.
- *Iliad*, Books VI and XXI. With Introduction and Notes. By Herbert Hailstone, M.A. Extra fcap. 8vo. 1s. 6d. each.
- Lucian. Vera Historia* (for Schools). By C. S. Jerram, M.A. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 1s. 6d.
- Lysias. Epitaphios*. Edited, with Introduction and Notes, by F. J. Snell, B.A. (In one or two Parts.) Extra fcap. 8vo. 2s.
- Plato. Meno*. With Introduction and Notes. By St. George Stock, M.A., Pembroke College. (In one or two Parts.) Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- Plato. The Apology*. With Introduction and Notes. By St. George Stock, M.A. (In one or two Parts.) Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- Sophocles*. For the use of Schools. Edited with Introductions and English Notes. By Lewis Campbell, M.A., and Evelyn Abbott, M.A. *New and Revised Edition*. 2 Vols. Extra fcap. 8vo. 10s. 6d.
Sold separately, Vol. I, Text, 4s. 6d.; Vol. II, Explanatory Notes, 6s.
- Sophocles*. In Single Plays, with English Notes, &c. By Lewis Campbell, M.A., and Evelyn Abbott, M.A. Extra fcap. 8vo. limp.
Oedipus Tyrannus, Philoctetes. *New and Revised Edition*, 2s. each.
Oedipus Coloneus, Antigone, 1s. 9d. each.
Ajax, Electra, Trachiniae, 2s. each.
- *Oedipus Rex*: Dindorf's Text, with Notes by the present Bishop of St. David's. Extra fcap. 8vo. limp, 1s. 6d.
- Theocritus* (for Schools). With Notes. By H. Kynaston, D.D. (late Snow). Third Edition. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.
- Xenophon. Easy Selections* (for Junior Classes). With a Vocabulary, Notes, and Map. By J. S. Phillpotts, B.C.L., and C. S. Jerram, M.A. Third Edition. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.
- *Selections* (for Schools). With Notes and Maps. By J. S. Phillpotts, B.C.L. Fourth Edition. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.
- *Anabasis*, Book I. Edited for the use of Junior Classes and Private Students. With Introduction, Notes, etc. By J. Marshall, M.A., Rector of the Royal High School, Edinburgh. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

- Xenophon. Anabasis*, Book II. With Notes and Map. By C. S. Jerram, M.A. Extra fcap. 8vo. 2s.
- *Anabasis*, Book III. Edited with Introduction, Analysis, Notes, etc., by J. Marshall, M.A. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- *Cyropaedia*, Book I. With Introduction and Notes by C. Bigg, D.D. Extra fcap. 8vo. 2s.
- *Cyropaedia*, Books IV and V. With Introduction and Notes by C. Bigg, D.D. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- *Hellenica*, Books I, II. With Introductions and Notes by G. E. Underhill, M.A., Fellow and Tutor of Magdalen College. Extra fcap. 8vo. cloth, 3s.
-
- Aristotle's Politics*. With an Introduction, Essays, and Notes. By W. L. Newman, M.A., Fellow of Balliol College. Vols. I and II. Medium 8vo. 28s.
- Aristotle. On the History of the Process by which the Aristotelian Writings arrived at their present form*. An Essay by Richard Shute, M.A., late Student of Christ Church; with a Brief Memoir of the Author. 8vo. 7s. 6d.
- Aristotelian Studies*. I. On the Structure of the Seventh Book of the Nicomachean Ethics. By J. C. Wilson, M.A. 8vo. stiff, 5s.
- Aristotelis Ethica Nicomachea, ex recensione Immanuelis Bekkeri*. Crown 8vo. 5s.
- Demosthenes and Aeschines*. The Orations of Demosthenes and Aeschines on the Crown. With Introductory Essays and Notes. By G. A. Simcox, M.A., and W. H. Simcox, M.A. 1872. 8vo. 12s.
- Head (Barclay V.). Historia Numorum: A Manual of Greek Numismatics*. Royal 8vo. half-bound. 2l. 2s.
- Hicks (E. L., M.A.). A Manual of Greek Historical Inscriptions*. Demy 8vo. 10s. 6d.
- Homer. Odyssey*, Books I–XII. Edited with English Notes, Appendices, etc. By W. W. Merry, D.D., and the late James Riddell, M.A. 1886. Second Edition. Demy 8vo. 16s.
- Homer. A Grammar of the Homeric Dialect*. By D. B. Monro, M.A. Demy 8vo. 10s. 6d.
- Polybius*. Selections from Polybius. Edited by J. L. Strachan-Davidson, M.A., Fellow and Tutor of Balliol College. With three Maps. Medium 8vo. buckram, 21s.
- Sophocles*. The Plays and Fragments. With English Notes and Introductions, by Lewis Campbell, M.A. 2 vols.
 Vol. I. Oedipus Tyrannus. Oedipus Coloneus. Antigone. 8vo. 16s.
 Vol. II. Ajax. Electra. Trachiniae. Philoctetes. Fragments. 8vo. 16s.

IV. FRENCH AND ITALIAN.

Brachet's Etymological Dictionary of the French Language.

Translated by G. W. Kitchin, D.D. Third Edition. Crown 8vo. 7s. 6d.

— *Historical Grammar of the French Language.* Trans-

lated by G. W. Kitchin, D.D. Fourth Edition. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

Works by **GEORGE SAINTSBURY, M.A.**

Primer of French Literature. Extra fcap. 8vo. 2s.

Short History of French Literature. Crown 8vo. 10s. 6d.

Specimens of French Literature, from Villon to Hugo. Crown 8vo. 9s.

MASTERPIECES OF THE FRENCH DRAMA.

Corneille's Horace. Edited, with Introduction and Notes, by

George Saintsbury, M.A. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

Molière's Les Précieuses Ridicules. Edited, with Introduction

and Notes, by Andrew Lang, M.A. Extra fcap. 8vo. 1s. 6d.

Racine's Esther. Edited, with Introduction and Notes, by

George Saintsbury, M.A. Extra fcap. 8vo. 2s.

Baumarchais' Le Barbier de Séville. Edited, with Introduction

and Notes, by Austin Dobson. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

Voltaire's Mérope. Edited, with Introduction and Notes, by

George Saintsbury. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s.

Musset's On ne badine pas avec l'Amour, and Fantasio. Edited,

with Prolegomena, Notes, etc., by Walter Herries Pollock. Extra fcap. 8vo. 2s.

The above six Plays may be had in ornamental case, and bound
in Imitation Parchment, price 12s. 6d.

Perrault's Popular Tales. Edited from the Original Editions,
with Introduction, etc., by Andrew Lang, M.A. Extra fcap. 8vo., paper
boards, 5s. 6d.

Sainte-Beuve. Selections from the Causeries du Lundi. Edited
by George Saintsbury, M.A. Extra fcap. 8vo. 2s.

Quinet's Lettres à sa Mère. Selected and edited by George
Saintsbury, M.A. Extra fcap. 8vo. 2s.

Gautier, Théophile. Scenes of Travel. Selected and Edited
by George Saintsbury, M.A. Extra fcap. 8vo. 2s.

L'Éloquence de la Chaire et de la Tribune Françaises. Edited
by Paul Blouët, B.A. Vol. I. Sacred Oratory. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

Edited by GUSTAVE MASSON, B.A.

Corneille's Cinna. With Notes, Glossary, etc. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. Stiff covers, 1s. 6d.

Louis XIV and his Contemporaries; as described in Extracts from the best Memoirs of the Seventeenth Century. With English Notes, Genealogical Tables, &c. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

Maistre, Xavier de. Voyage autour de ma Chambre. Ourika, by *Madame de Duras*; *Le Vieux Tailleur*, by *MM. Erckmann-Chatrian*; *La Veillée de Vincennes*, by *Alfred de Vigny*; *Les Jumeaux de l'Hôtel Corneille*, by *Edmond About*; *Mésaventures d'un Écolier*, by *Rodolphe Töpffer*. Third Edition, Revised and Corrected. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

— *Voyage autour de ma Chambre.* Limp, 1s. 6d.

Molière's Les Fourberies de Scapin, and *Racine's Athalie.* With Voltaire's Life of Molière. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

Molière's Les Fourberies de Scapin. With Voltaire's Life of Molière. Extra fcap. 8vo. stiff covers, 1s. 6d.

Molière's Les Femmes Savantes. With Notes, Glossary, etc. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. Stiff covers, 1s. 6d.

Racine's Andromaque, and *Corneille's Le Menteur.* With Louis Racine's Life of his Father. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

Regnard's Le Joueur, and *Brueys and Palaprat's Le Grondeur.* Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

Stevigné, Madame de, and her chief Contemporaries, Selections from the Correspondence of. Intended more especially for Girls' Schools. Extra fcap. 8vo. 3s.

Dante. Selections from the Inferno. With Introduction and Notes. By H. B. Cotterill, B.A. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.

Tasso. La Gerusalemme Liberata. Cantos i, ii. With Introduction and Notes. By the same Editor. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

V. GERMAN.

Scherer (W.). A History of German Literature. Translated from the Third German Edition by Mrs. F. Conybeare. Edited by F. Max Müller. 2 vols. 8vo. 21s.

Max Müller. The German Classics, from the Fourth to the Nineteenth Century. With Biographical Notices, Translations into Modern German, and Notes. By F. Max Müller, M.A. A New Edition, Revised, Enlarged, and Adapted to Wilhelm Scherer's 'History of German Literature,' by F. Lichtenstein. 2 vols. crown 8vo. 21s.

GERMAN COURSE. By HERMANN LANGE.

The Germans at Home; a Practical Introduction to German Conversation, with an Appendix containing the Essentials of German Grammar. Third Edition. 8vo. 2s. 6d.

The German Manual; a German Grammar, Reading Book, and a Handbook of German Conversation. 8vo. 7s. 6d.

Grammar of the German Language. 8vo. 3s. 6d.

German Composition; A Theoretical and Practical Guide to the Art of Translating English Prose into German. Ed. 2. 8vo. 4s. 6d.

German Spelling; A Synopsis of the Changes which it has undergone through the Government Regulations of 1880. Paper covers, 6d.

Lessing's Laokoon. With Introduction, English Notes, etc. By A. Hamann, Phil. Doc., M.A. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.

Schiller's Wilhelm Tell. Translated into English Verse by E. Massie, M.A. Extra fcap. 8vo. 5s.

GERMAN CLASSICS.

With Biographical, Historical, and Critical Introductions, Arguments (to the Dramas), and Complete Commentaries.

Edited by C. A. BUCHHEIM, Phil. Doc. Professor in King's College, London.

Lessing:

(a) *Nathan der Weise*. A Dramatic Poem. 4s. 6d.

(b) *Minna von Barnhelm*. A Comedy. 3s. 6d.

Goethe:

(a) *Egmont*. A Tragedy. 3s.

(b) *Iphigenie auf Tauris*. A Drama. 3s.

Schiller:

(a) *Wilhelm Tell*. A Drama. Large Edition. With a Map. 3s. 6d.

(b) *Wilhelm Tell*. School Edition. With a Map. 2s.

(c) *Historische Skizzen*. With a Map. 2s. 6d.

Heine:

(a) *Prosa*: being Selections from his Prose Writings. 4s. 6d.

(b) *Harzreise*. Cloth, 2s. 6d.; paper covers, 1s. 6d.

Modern German Reader. A Graduated Collection of Extracts from Modern German Authors:—

Part I. Prose Extracts. With English Notes, a Grammatical Appendix, and a Complete Vocabulary. Fourth Edition. 2s. 6d.

Part II. Extracts in Prose and Poetry. With English Notes and an Index. Second Edition. 2s. 6d.

Becker (the Historian):

Friedrich der Grosse. Edited, with Notes, an Historical Introduction, and a Map. 3s. 6d.

Niebuhr:

Griechische Heroen-Geschichten (Tales of Greek Heroes). Edited, with English Notes and a Vocabulary, by Emma S. Buchheim. Second, Revised Edition. cloth, 2s.

An Old High German Primer. With Grammar, Notes, and Glossary. By Joseph Wright, Ph.D. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

A Middle High German Primer. With Grammar, Notes, and Glossary. By Joseph Wright, Ph.D. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

VI. MATHEMATICS, PHYSICAL SCIENCE, &c.

By LEWIS HENSLEY, M.A.

Figures made Easy: a first Arithmetic Book. Crown 8vo. 6d.

Answers to the Examples in Figures made Easy, together with two thousand additional Examples, with Answers. Crown 8vo. 1s.

The Scholar's Arithmetic. Crown 8vo. 2s. 6d.

Answers to the Examples in the Scholar's Arithmetic. 1s. 6d.

The Scholar's Algebra. Crown 8vo. 2s. 6d.

Aldis (W. S., M.A.). A Text-Book of Algebra: with Answers to the Examples. Crown 8vo. 7s. 6d.

Baynes (R. E., M.A.). Lessons on Thermodynamics. 1878. Crown 8vo. 7s. 6d.

Chambers (G. F., F.R.A.S.). A Handbook of Descriptive Astronomy. Third Edition. 1877. Demy 8vo. 28s.

Clarke (Col. A. R., C.B., R.E.). Geodesy. 1880. 8vo. 12s. 6d.

Cremona (Luigi). Elements of Projective Geometry. Translated by C. Leudesdorf, M.A. 8vo. 12s. 6d.

Donkin. Acoustics. Second Edition. Crown 8vo. 7s. 6d.

Etheridge (R.). Fossils of the British Islands, Stratigraphically arranged. Part I. PALAEOZOIC. 4to. 1l. 10s. Just ready.

Euclid Revised. Containing the Essentials of the Elements of Plane Geometry as given by Euclid in his first Six Books. Edited by R. C. J. Nixon, M.A. Crown 8vo.

Sold separately as follows,

Book I. 1s.	Books I, II. 1s. 6d.
Books I-IV. 3s. 6d.	Books V, VI. 3s.

- Euclid.—Geometry in Space.* Containing parts of Euclid's Eleventh and Twelfth Books. By the same Editor. Crown 8vo. 3s. 6d.
- Galton (Douglas, C.B., F.R.S.). The Construction of Healthy Dwellings.* Demy 8vo. 10s. 6d.
- Hamilton (Sir R. G. C.), and J. Ball. Book-keeping.* New and enlarged Edition. Extra fcap. 8vo. limp cloth, 2s.
Ruled Exercise books adapted to the above may be had, price 2s.
- Harcourt (A. G. Vernon, M.A.), and H. G. Madan, M.A. Exercises in Practical Chemistry.* Vol. I. Elementary Exercises. Fourth Edition. Crown 8vo. 10s. 6d.
- Maclaren (Archibald). A System of Physical Education : Theoretical and Practical.* Extra fcap. 8vo. 7s. 6d.
- Madan (H. G., M.A.). Tables of Qualitative Analysis.* Large 4to. paper, 4s. 6d.
- Maxwell (J. Clerk, M.A., F.R.S.). A Treatise on Electricity and Magnetism.* Second Edition. 2 vols. Demy 8vo. 1l. 11s. 6d.
- *An Elementary Treatise on Electricity.* Edited by William Garnett, M.A. Demy 8vo. 7s. 6d.
- Minchin (G. M., M.A.). A Treatise on Statics with Applications to Physics.* Third Edition, Corrected and Enlarged. Vol. I. *Equilibrium of Coplanar Forces.* 8vo. 9s. Vol. II. *Statics.* 8vo. 16s.
- *Uniplanar Kinematics of Solids and Fluids.* Crown 8vo. 7s. 6d.
- Phillips (John, M.A., F.R.S.). Geology of Oxford and the Valley of the Thames.* 1871. 8vo. 21s.
- *Vesuvius.* 1869. Crown 8vo. 10s. 6d.
- Prestwich (Joseph, M.A., F.R.S.). Geology, Chemical, Physical, and Stratigraphical.* In two Volumes.
Vol. I. Chemical and Physical. Royal 8vo. 25s.
Vol. II. Stratigraphical and Physical. With a new Geographical Map of Europe. Royal 8vo. 36s.
- Rolleston (George, M.D., F.R.S.). Forms of Animal Life.* A Manual of Comparative Anatomy, with descriptions of selected types. Second Edition. Revised and enlarged by W. Hatchett Jackson, M.A. Medium, 8vo. cloth extra, 1l. 16s.
- Smyth. A Cycle of Celestial Objects.* Observed, Reduced, and Discussed by Admiral W. H. Smyth, R.N. Revised, condensed, and greatly enlarged by G. F. Chambers, F.R.A.S. 1881. 8vo. 12s.
- Stewart (Balfour, LL.D., F.R.S.). An Elementary Treatise on Heat,* with numerous Woodcuts and Diagrams. Fifth Edition. Extra fcap. 8vo. 7s. 6d.

Vernon-Harcourt (L. F., M.A.). A Treatise on Rivers and Canals, relating to the Control and Improvement of Rivers, and the Design, Construction, and Development of Canals. 2 vols. (Vol. I, Text. Vol. II, Plates.) 8vo. 21s.

— *Harbours and Docks; their Physical Features, History, Construction, Equipment, and Maintenance; with Statistics as to their Commercial Development.* 2 vols. 8vo. 25s.

Walker (James, M.A.). The Theory of a Physical Balance. 8vo. stiff cover, 3s. 6d.

Watson (H. W., M.A.). A Treatise on the Kinetic Theory of Gases. 1876. 8vo. 3s. 6d.

Watson (H. W., D. Sc., F.R.S.), and S. H. Burbury, M.A.

I. *A Treatise on the Application of Generalised Coordinates to the Kinetics of a Material System.* 1879. 8vo. 6s.

II. *The Mathematical Theory of Electricity and Magnetism.* Vol. I. Electrostatics. 8vo. 10s. 6d.

Williamson (A. W., Phil. Doc., F.R.S.). Chemistry for Students. A new Edition, with Solutions. 1873. Extra fcap. 8vo. 8s. 6d.

VII. HISTORY.

Bluntschli (F. K.). The Theory of the State. By J. K. Bluntschli, late Professor of Political Sciences in the University of Heidelberg. Authorised English Translation from the Sixth German Edition. Demy 8vo. half bound, 12s. 6d.

Finlay (George, LL.D.). A History of Greece from its Conquest by the Romans to the present time, B.C. 146 to A.D. 1864. A new Edition, revised throughout, and in part re-written, with considerable additions, by the Author, and edited by H. F. Tozer, M.A. 7 vols. 8vo. 3l. 10s.

Fortescue (Sir John, Kt.). The Governance of England: otherwise called *The Difference between an Absolute and a Limited Monarchy.* A Revised Text. Edited, with Introduction, Notes, and Appendices, by Charles Plummer, M.A. 8vo. half bound, 12s. 6d.

Freeman (E.A., D.C.L.). A Short History of the Norman Conquest of England. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.

George (H. B., M.A.). Genealogical Tables illustrative of Modern History. Third Edition, Revised and Enlarged. Small 4to. 12s.

Hodgkin (T.). Italy and her Invaders. Illustrated with Plates and Maps. Vols. I—IV, A.D. 376–553. 8vo. 3l. 8s.

Hughes (Alfred). Geography for Schools. With Diagrams.
Part I. Practical Geography. Crown 8vo. 2s. 6d.

Part II. General Geography. *In preparation.*

Kitchin (G. W., D.D.). A History of France. With numerous Maps, Plans, and Tables. In Three Volumes. Second Edition. Crown 8vo. each 10s. 6d.

Vol. I. Down to the Year 1453.

Vol. II. From 1453-1624.

Vol. III. From 1624-1793.

Lucas (C. P.). Introduction to a Historical Geography of the British Colonies. With Eight Maps. Crown 8vo. 4s. 6d.

Payne (E. F., M.A.). A History of the United States of America. In the Press.

Ranke (L. von). A History of England, principally in the Seventeenth Century. Translated by Resident Members of the University of Oxford, under the superintendence of G. W. Kitchin, D.D., and C. W. Boase, M.A. 1875. 6 vols. 8vo. 3l. 3s.

Rawlinson (George, M.A.). A Manual of Ancient History. Second Edition. Demy 8vo. 14s.

Ricardo. Letters of David Ricardo to Thomas Robert Malthus (1810-1823). Edited by James Bonar, M.A. Demy 8vo. 10s. 6d.

Rogers (J. E. Thorold, M.A.). The First Nine Years of the Bank of England. 8vo. 8s. 6d.

Select Charters, and other Illustrations of English Constitutional History, from the Earliest Times to the Reign of Edward I. Arranged and edited by W. Stubbs, D.D. Fifth Edition. 1883. Crown 8vo. 8s. 6d.

Stubbs (W., D.D.). The Constitutional History of England, in its Origin and Development. Library Edition. 3 vols. demy 8vo. 2l. 8s. Also in 3 vols. crown 8vo. price 12s. each.

— *Seventeen Lectures on the Study of Medieval and Modern History, &c., delivered at Oxford 1867-1884. Crown 8vo. 8s. 6d.*

Wellesley. A Selection from the Despatches, Treaties, and other Papers of the Marquess Wellesley, K.G., during his Government of India. Edited by S. J. Owen, M.A. 1877. 8vo. 1l. 4s.

Wellington. A Selection from the Despatches, Treaties, and other Papers relating to India of Field-Marshal the Duke of Wellington, K.G. Edited by S. J. Owen, M.A. 1880. 8vo. 24s.

A History of British India. By S. J. Owen, M.A., Reader in Indian History in the University of Oxford. In preparation.

VIII. LAW.

Alberici Gentilis, I.C.D., I.C., *De Iure Belli Libri Tres*.
Edidit T. E. Holland, I.C.D. 1877. Small 4to. half morocco, 21s.

Anson (Sir William R., Bart., D.C.L.). *Principles of the English Law of Contract, and of Agency in its Relation to Contract*. Fifth Edition. Demy 8vo. 10s. 6d.

— *Law and Custom of the Constitution*. Part I. Parliament. Demy 8vo. 10s. 6d.

Bentham (Jeremy). *An Introduction to the Principles of Morals and Legislation*. Crown 8vo. 6s. 6d.

Digby (Kenelm E., M.A.). *An Introduction to the History of the Law of Real Property*. Third Edition. Demy 8vo. 10s. 6d.

Gaii Institutionum Juris Civilis Commentarii Quattuor; or, *Elements of Roman Law by Gaius*. With a Translation and Commentary by Edward Poste, M.A. Second Edition. 1875. 8vo. 18s.

Hall (W. E., M.A.). *International Law*. Second Ed. 8vo. 21s.

Holland (T. E., D.C.L.). *The Elements of Jurisprudence*. Fourth Edition. Demy 8vo. 10s. 6d.

— *The European Concert in the Eastern Question*, a Collection of Treaties and other Public Acts. Edited, with Introductions and Notes, by Thomas Erskine Holland, D.C.L. 8vo. 12s. 6d.

Imperatoris Iustiniani Institutionum Libri Quattuor; with Introductions, Commentary, Excursus and Translation. By J. E. Moyle, B.C.L., M.A. 2 vols. Demy 8vo. 21s.

Iustinian, The Institutes of, edited as a recension of the Institutes of Gaius, by Thomas Erskine Holland, D.C.L. Second Edition, 1881. Extra fcap. 8vo. 5s.

Iustinian, Select Titles from the Digest of. By T. E. Holland, D.C.L., and C. L. Shadwell, B.C.L. 8vo. 14s.

Also sold in Parts, in paper covers, as follows:—

Part I. Introductory Titles. 2s. 6d. Part II. Family Law. 1s.

Part III. Property Law. 2s. 6d. Part IV. Law of Obligations (No. 1). 3s. 6d.

Part IV. Law of Obligations (No. 2). 4s. 6d.

Lex Aquilia. *The Roman Law of Damage to Property*: being a Commentary on the Title of the Digest 'Ad Legem Aquilianam' (ix. 2). With an Introduction to the Study of the Corpus Iuris Civilis. By Erwin Grueber, Dr. Jur., M.A. Demy 8vo. 10s. 6d.

Markby (W., D.C.L.). Elements of Law considered with reference to Principles of General Jurisprudence. Third Edition. Demy 8vo. 12s. 6d.

Stokes (Whitley, D.C.L.). The Anglo-Indian Codes.

Vol. I. *Substantive Law.* 8vo. 30s.

Vol. II. *Adjective Law.* In the Press.

Twiss (Sir Travers, D.C.L.). The Law of Nations considered as Independent Political Communities.

Part I. On the Rights and Duties of Nations in time of Peace. A new Edition, Revised and Enlarged. 1884. Demy 8vo. 15s.

Part II. On the Rights and Duties of Nations in Time of War. Second Edition, Revised. 1875. Demy 8vo. 21s.

IX. MENTAL AND MORAL PHILOSOPHY, &c.

Bacon's Novum Organum. Edited, with English Notes, by G. W. Kitchin, D.D. 1855. 8vo. 9s. 6d.

— Translated by G. W. Kitchin, D.D. 1855. 8vo. 9s. 6d.

Berkeley. The Works of George Berkeley, D.D., formerly Bishop of Cloyne; including many of his writings hitherto unpublished. With Prefaces, Annotations, and an Account of his Life and Philosophy, by Alexander Campbell Fraser, M.A. 4 vols. 1871. 8vo. 2l. 18s.

The Life, Letters, &c. 1 vol. 16s.

— *Selections from.* With an Introduction and Notes. For the use of Students in the Universities. By Alexander Campbell Fraser, LL.D. Third Edition. Crown 8vo. 7s. 6d.

Fowler (T., D.D.). The Elements of Deductive Logic, designed mainly for the use of Junior Students in the Universities. Ninth Edition, with a Collection of Examples. Extra fcap. 8vo. 3s. 6d.

— *The Elements of Inductive Logic,* designed mainly for the use of Students in the Universities. Fourth Edition. Extra fcap. 8vo. 6s.

— *and Wilson (F. M., B.D.). The Principles of Morals* (Introductory Chapters). 8vo. boards, 3s. 6d.

— *The Principles of Morals.* Part II. (Being the Body of the Work.) 8vo. 10s. 6d.

Edited by T. FOWLER, D.D.

Bacon. Novum Organum. With Introduction, Notes, &c. 1878. 8vo. 14s.

Locke's Conduct of the Understanding. Second Edition. Extra fcap. 8vo. 2s.

- Danson (J. T.). The Wealth of Households.* Crown 8vo. 5s.
- Green (T. H., M.A.). Prolegomena to Ethics.* Edited by A. C. Bradley, M.A. Demy 8vo. 12s. 6d.
- Hegel. The Logic of Hegel;* translated from the Encyclopaedia of the Philosophical Sciences. With Prolegomena by William Wallace, M.A. 1874. 8vo. 14s.
- Hume's Treatise of Human Nature;* reprinted from the Original Edition, and edited by L. A. Selby-Bigge, M.A., Fellow and Lecturer of University College. Crown 8vo. 9s.
- Lotze's Logic,* in Three Books; of Thought, of Investigation, and of Knowledge. English Translation; Edited by B. Bosanquet, M.A., Fellow of University College, Oxford. Second Edition. 2 vols. Crown 8vo. 12s.
- *Metaphysic,* in Three Books; Ontology, Cosmology, and Psychology. English Translation; Edited by B. Bosanquet, M.A. Second Edition. 2 vols. Crown 8vo. 12s.
- Martineau (James, D.D.). Types of Ethical Theory.* Second Edition. 2 vols. Crown 8vo. 15s.
- *A Study of Religion: its Sources and Contents.* 2 vols. 8vo. 24s.
- Rogers (J. E. Thorold, M.A.). A Manual of Political Economy,* for the use of Schools. Third Edition. Extra fcap. 8vo. 4s. 6d.
- Smith's Wealth of Nations.* A new Edition, with Notes, by J. E. Thorold Rogers, M.A. 2 vols. 8vo. 1880. 21s.

X. FINE ART.

- Butler (A. J., M.A., F.S.A.) The Ancient Coptic Churches of Egypt.* 2 vols. 8vo. 30s.
- Head (Barclay V.). Historia Numorum. A Manual of Greek Numismatics.* Royal 8vo. half morocco, 42s.
- Hullah (John). The Cultivation of the Speaking Voice.* Second Edition. Extra fcap. 8vo. 2s. 6d.
- Jackson (T. G., M.A.). Dalmatia, the Quarnero and Istria;* with Cettigne in Montenegro and the Island of Grado. By T. G. Jackson, M.A., Author of 'Modern Gothic Architecture.' In 3 vols. 8vo. With many Plates and Illustrations. Half bound, 42s.

Ouseley (Sir F. A. Gore, Bart.). A Treatise on Harmony.
Third Edition. 4to. 10s.

— *A Treatise on Counterpoint, Canon, and Fugue*, based
upon that of Cherubini. Second Edition. 4to. 16s.

— *A Treatise on Musical Form and General Composition.*
Second Edition. 4to. 10s.

*Robinson (J. C., F.S.A.). A Critical Account of the Drawings
by Michel Angelo and Raffaello in the University Galleries, Oxford.* 1870.
Crown 8vo. 4s.

*Troutbeck (J., M.A.) and R. F. Dale, M.A. A Music Primer
(for Schools).* Second Edition. Crown 8vo. 1s. 6d.

Tyrwhitt (R. St. J., M.A.). A Handbook of Pictorial Art.
With coloured Illustrations, Photographs, and a chapter on Perspective by
A. Macdonald. Second Edition. 1875. 8vo. half morocco, 18s.

Upcott (L. E., M.A.). An Introduction to Greek Sculpture.
Crown 8vo. 4s. 6d.

*Vaux (W. S. W., M.A.). Catalogue of the Castellani Collec-
tion of Antiquities in the University Galleries, Oxford.* Crown 8vo. 1s.

The Oxford Bible for Teachers, containing Supplementary
HELPS TO THE STUDY OF THE BIBLE, including Summaries of the several
Books, with copious Explanatory Notes and Tables illustrative of Scripture
History and the characteristics of Bible Lands; with a complete Index of
Subjects, a Concordance, a Dictionary of Proper Names, and a series of Maps.
Prices in various sizes and bindings from 3s. to 2l. 5s.

Helps to the Study of the Bible, taken from the OXFORD
BIBLE FOR TEACHERS, comprising Summaries of the several Books, with
copious Explanatory Notes and Tables illustrative of Scripture History and
the Characteristics of Bible Lands; with a complete Index of Subjects, a Con-
cordance, a Dictionary of Proper Names, and a series of Maps. Crown 8vo.
cloth, 3s. 6d.; 16mo. cloth, 1s.

LONDON: HENRY FROWDE,
OXFORD UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE, AMEN CORNER,
OXFORD: CLARENDON PRESS DEPOSITORY,
116 HIGH STREET.

✉ The DELEGATES OF THE PRESS invite suggestions and advice from all persons
interested in education; and will be thankful for hints, &c. addressed to the
SECRETARY TO THE DELEGATES, Clarendon Press, Oxford.

